

ديوان مختوم قلى فراغى

(متن انتقادى)

تصحیح، مقابله‌ی نسخ و مقدمه:
نور محمد عاشورپور

بازخوانی نسخ و متن:
یوسف قوجق

MAGTYMGULY PYRAGYNYŇ D I W A N Y

Tankydy tekst

Nusgalary deňeşdiren, redaktirlän we sözbasy ýazan:
Nurmuhammet Agyrpur

Teksti we nusgalary täzeden deňeşdiren:
Ýusup Gojuk

دیوان مخموم قلی فراغی

(سن انتقادی)

تصحیح، مقابله‌ی نسخ و مقدمه:

نورمحمد عاشورپور

بازخوانی نسخ و متن:

یوسف قوجق

نسخه الکترونیکی کتاب

در تاریخ ۲۸ تیر ۱۳۹۲ مطابق با دهم رمضان ۱۴۳۴ (۱۹ جولای ۲۰۱۳)

از سوی اینجانب یوسف قوجق جهت استفاده عموم

تهیه و جهت تکثیر در اختیار وبسایت‌ها قرار گرفت.

سرشناسه: فراغی، مختومقلی ۱۱۴۶-۱۲۰۵ق

عنوان قراردادی: دیوان

عنوان و نام پدیدآور: دیوان مختومقلی فراغی (متن)

انتقادی) / تصحیح، مقابله‌ی نسخ و مقدمه: نورمحمد

عاشورپور؛ بازخوانی نسخ و متن: یوسف قوجق

مشخصات نشر: گرگان، مختومقلی فراغی، ۱۳۸۷-۲۰۰۸م.

مشخصات ظاهری: ۴۶۸ ص.

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۸-۳۲۲-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: شعر ترکمنی - قرن ۱۲ ق.

موضوع: شعر ترکمنی - قرن ۱۲ ق. - تاریخ و نقد

شناسه افزوده: مردوف، عاشورپور، ویراستار

شناسه افزوده: Meredov, Ashir

شناسه افزوده: قوجق، یوسف ۱۳۴۷-، بازنویس.

رده‌بندی کنگره: PL۳۳۴/۳۶۴۶۹۵۳ ۱۳۸۸

رده‌بندی دیویی: ۸۹۳/۳۶

شماره کتابشناسی ملی: ۷۲۱۵۲۸۱

دیوان مختوم قلی فراغی (متن انتقادی)

◆ عنوان لاتین: Magtymguly Pyragynyň Diwany (tankydy tekst)

◆ تصحیح، مقابله‌ی نسخ و مقدمه: نورمحمد عاشورپور

◆ بازخوانی نسخ و متن: یوسف قوجق

◆ ویراستار: مریم شاه‌حسینی

◆ طراح جلد: آقاجان آمانگلدیف

◆ حروف‌چینی و صفحه‌بندی: یاپراق

◆ ناشر: انتشارات مختومقلی فراغی +۲۲۶۸۶۷-۱۷۱

آدرس: گرگان، خ. شهیدبهبشتی، روبروی بیمارستان دزیانی، بهشت ۱۷

◆ نوبت چاپ: اول - ۱۳۸۸-۲۰۰۹

◆ قطع: وزیری

◆ قیمت: ۵۰۰۰ تومان

(این نسخه‌ی الکترونیکی، هدیه‌ای است از طرف خادم ادب و فرهنگ ترکمن یوسف قوجق به همه‌ی مردم، و

هزینه‌ی بهره‌برداری از آن، صلوات و فاتحه‌ای است برای شادی روح مؤلف اصلی آن یعنی مختومقلی‌شناس

بزرگ، مرحوم «نورمحمد عاشورپور»*)

◆ تیراژ: ۵۰۰ نسخه (شمارگان این نسخه‌ی الکترونیکی، به عدد تمام مردم استفاده کننده است!)

◆ شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۰۸-۳۲۲-۷

* مرحوم نورمحمد عاشورپور در تاریخ ۱۳۰۱/۱۰/۱۰ (مطابق با ۱۹۲۳/۱/۱ م.) متولد و در ساعت ۶:۴۵ صبح روز ۱۳۸۸/۵/۱۰

(مطابق با ۲۰۰۹/۸/۱ م.) دارقانی را وداع گفت. (ی. قوجق)

مقدمه‌ی ناشر

انتشار دیوان اشعار شاعر مشهور ترکمن «مختومقلی فراغی» طی سده‌ی گذشته و دهه‌های اخیر دارای تاریخچه‌ی قابل تأمل است. این دیوان عمدتاً در کشورهای آسیای مرکزی و قفقاز انتشار یافت، به ویژه در ترکمنستان و سپس در ایران شاهد انتشار گسترده‌ی آن بوده‌ایم. نکته‌ی حائز توجه در نشر اشعار مختومقلی فراغی در تعدد و تفاوت اشعار برجای مانده از ایشان است.

وقتی الکساندر هودزکو و آرمینوس وامبری اشعار او را به اروپا بردند، با عنایت به نمونه‌های چاپی آن در آسیای مرکزی شاهد تفاوت، عدم پیوستگی و بالتبع احتمال اقتباس و تداخل اشعار شاعران دیگر به اشعار ناب شاعر گرانقدر ترکمن مختومقلی فراغی بوده‌ایم.

تا به امروز کربابایف، ماتی کوسایف و سایرین کوشیده‌اند تا سره از ناسره را در دیوان مختومقلی یافته و در تصحیح آن بکوشند و حتی در ایران شاهد چنین تلاش‌هایی بوده‌ایم، اما با احترام به تلاش‌های همه‌ی پژوهشگران این عرصه، باید اعتراف کرد که استاد پر تلاش نورمحمد عاشورپور بخش عمده‌ای از زندگی خود را جهت تهیه‌ی دیوان منقح و عاری از اشعار دخیل بر دیوان مختومقلی فراغی بکار برده است. اشعار الحاقی بر دیوان مختومقلی با جسارت خاص ایشان در ترکمنستان مطرح و در جراید چاپ گردید. علی‌رغم آن، متن دیوان انتقادی مختومقلی، تنها با انگیزه‌ی فوق‌العاده‌ی ایشان بتدریج آماده گردید.

دست‌نوشته‌های ایشان به دنبال دستان آشنایی می‌گشت تا غبار از برگ برگ یادداشت‌های استاد بر اشعار مختومقلی بردار و آن را به شکلی که اکنون مشاهده می‌کنید، در اختیارتان قرار دهد. کهولت سن استاد عاشورپور رفته رفته موجب نگرانی عمیق ایشان از عدم به ثمر نشستن مهم‌ترین پروژه‌ی تحقیقاتی خود بود.

این مهم سال‌ها همچنان بر زمین ماند تا این که مقدر گردید دوست پژوهشگر، ادیب و نویسنده جناب آقای یوسف قوجق علی‌رغم ازدحام کاری، این امانت را بر دست گیرد و به بازخوانی و تهیه‌ی متن مورد نظر استاد بپردازد. امروزه اگر زحمات آقای قوجق نبود، به جرأت می‌توان گفت که این متن انتقادی - که قطعاً جایگاه خاصی در مختومقلی پژوهی به خود اختصاص خواهد داد - هرگز برای مشتاقان ادبیات ترکمن امکان عرضه پیدا نمی‌کرد. پس اگر ارزش انتقال این تحقیق مربوط به استاد عاشورپور باشد - که قطعاً نیز چنین است - بی‌تردید آقای یوسف قوجق سهم بسزایی در به ثمر نشاندن آن دارد. و انتشاراتی مختومقلی فراغی این افتخار را دارد که با چاپ و نشر آن، بخش اندکی از دین خود را به جامعه‌ی فرهنگی ترکمن ادا نماید.

دکتر ارازمحمد سارلی

عضو هیأت علمی دانشگاه

مدیر نشر مختومقلی فراغی

ديوان مختوم قلى فراغى
(متن انتقادى)

تصحیح ، مقابله ی نسخ و مقدمه:
نورمحمد عاشورپور

بازخوانی نسخ و متن:
یوسف قوجق

Magtymguly Pyragynyň diwany
(tankydy tekst)

Nusgalary deňşdiren, redaktirlän we sözbaşy ýazan:
Nurmuhammet Aşyrpur

Teksti we nusgalary täzeden deňşdiren:
Ýusup Gojuk

تأليف يوسيف قوجق

تأليف ابي القاسم جلال الدين رumi

تأليف الفقيه العارف الميرزا محمد باقر

تأليف ابي القاسم جلال الدين رumi

تأليف ابي القاسم جلال الدين رumi
۱۸/۲/۳۱

تصوير تأييد متن كتاب از سوى آقاي عاشورپور

گامی بزرگ در مختوم‌قلی‌شناسی

نزدیک به سه قرن از ظهور پدیده‌ای نادر در ادبیات ترکمن به نام مختوم‌قلی فراغی می‌گذرد و تحقیقات ادبی زیادی در باره‌ی حیات و اندیشه‌های سترگ ایشان صورت گرفته است. مختوم‌قلی شاعری متعهد و هوشیار نسبت به اوضاع زمانه بوده است. تعهد او البته به بیان مفاهیم و ارزش‌های بشری است و اگر اندیشه‌ی ایشان را به فرقه یا گروهی خاص محدود کنیم، قطعاً خیانت به او نموده‌ایم.

اگر به مضامین و مفاهیم اشعار او و عباراتی که برای بیان آن مضامین و مفاهیم از آنها بهره برده، نیک بنگریم، او را سخنوری خواهیم یافت که توانسته است بین ادبیات فارسی و ترکمنی پلی مستحکم برقرار نماید و همچنان که خود نیز به آن اشاره کرده، آشنایی او با خلاقیت‌های ادبی سخنوران بزرگ شعر فارسی، باعث غنای هر چه بیش‌تر اندیشه‌های او گشته است.

مختوم‌قلی از آن جهت بنیان‌گذار ادبیات ترکمن است که باعث شده تا شعر ترکمن با جامعه‌ی خویش آشتی نماید. به عبارتی، شعرهای پیش از وی مضامینی غالباً در آموزه‌های دینی بوده و از فصاحت و بلاغت ادبی کم‌تری بهره می‌برده و به همین خاطر بین عامه‌ی مردم از جایگاه نازل‌تر و مخاطبین محدودتری برخوردار بوده، ولی مختوم‌قلی با بهره‌گیری از فصاحت زبان و صنایع ادبی، نه تنها آن آموزه‌های دینی، بلکه بسیاری از مسایل اجتماعی و ارزش‌های بشری را در قالب شعر و زبانی آشنا به مردم، توانسته است بسراید تا در بین مردم دهان به دهان تکثیر یابد و توزیع شود.

بدون شک، شعر وی با موسیقی پیوندی تنگاتنگ دارد و آهنگ کلام و اوزان موسیقایی، ویژگی اساسی در اشعار وی است و به همین خاطر نیز اشعارش سوار بر آهنگ دوتار بخشی‌ها، از اوبه‌ای به اوبه‌ای و از ایلی به ایلی دیگر رسیده و دل‌ها را به تسخیر خود در آورده است. و همین امر نیز شاید باعث شده تا نسخه‌نویس‌های اشعار وی در آن عصر، نتوانسته‌اند نسخه‌ای واحد از او برای آیندگان بنگارند و نسخه‌های متعددی از اشعار وی پدید آمده است. نسخه‌هایی که هر کدام به گونه‌ای که گفته می‌شده و شنیده می‌شده، نگاشته شده است.

بیشترین کاری که تاکنون در باره‌ی وی صورت گرفته، در باره‌ی اندیشه‌های والای این شاعر عارف بوده و محققین نیز در استناد به آثار وی، غالباً به آن‌چه تاکنون از سوی برخی از محققین به شکلی غیرعلمی دست به تدوین و چاپ اشعار وی زده‌اند، استناد می‌کرده‌اند. همچنان که در باره‌ی دیوان حافظ نسخه‌های متعدد وجود دارد و اشعار وی کارگاهی بوده و ایشان بارها بر روی تک تک ابیات کار می‌کرده، مختوم‌قلی نیز از این امر مستثنی نیست. به نظر می‌رسد که دلیل عمده‌ی وجود نسخه‌های متعدد شعرا همین است، اما درباره‌ی حافظ دیربست که کارهای مربوط به مقابله‌ی نسخ از سوی محققین صورت گرفته و امروزه نسخه‌ی غنی و قزوینی از بهترین و موثق‌ترین دیوان‌های این شاعر به حساب می‌آید و محققان نیز به آن استناد می‌کنند. اما در باره‌ی شاعر بزرگ ادبیات ترکمن، این کار تاکنون انجام نشده بود و بسیاری از اشعار وی، یا منسوب به او بوده و یا در استناد به اشعار وی، ضبط نسخه‌ای واحد و شیوا از ابیات، در هاله‌ای از ابهام قرار داشته است.

علیرغم این موضوع، این مختوم‌قلی است که با گذر از قرون، با شعرهای نابی که سروده، از بین هزاران فراز و نشیب عصری که در آن می‌زیسته و از میان هزاران شور و هیجان و رنج و دردی که از قهر زمانه داشته، به امروز رسیده و با ما سخن می‌گوید. وی با همین شعرهایی که از گزند و قهر زمانه در امان مانده و به ما رسیده، با زبانی ساده و بی‌پیرایه ولی سرشار از صنایع و پیرایه‌های ادبی، با هم‌زمانان خویش سخن می‌گوید و آنها را به حیرت و امید می‌آورد. این بسیار بی‌انصافی در حق این شاعر بزرگ است که محققان و اندیشمندان ادبیات این قوم، تا به امروز نتوانسته‌اند دیوانی خالی از اشکال دارای متنی متقن و موثق از وی تدوین و چاپ نمایند.

یکی از عالی‌ترین درجه‌ی ذوق ادبی را می‌توان در اشعار مختوم‌قلی یافت. زبان ادبی به دلیل بهره‌گیری از عناصر مختلف زبان و صنایع ادبی و فنون بلاغت، بی‌تردید پیچیده‌تر از زبان طبیعی است و تنها محققانی می‌توانند به این کار همت نمایند که به رموز کار شاعر در شکستن نظام معمول و مرسوم زبان و عادت‌زدایی و آشنایی زدایی شاعر پی برده باشند.

در این کتاب، آقای عاشورپور و دیگر دوستانی که به ایشان کمک کرده‌اند، قادر به سنجش این درجه از ذوق ادبی شاعر گرانسنگ شده و با مقابله‌ی نسخ خطی و آثار پراکنده‌ی به جا مانده از ایشان، به حق توانسته‌اند ارزش ادبی شعرهای وی را بسنجند و تعیین نمایند و بهترین گزینه از گزینه‌ها را انتخاب نمایند. در این کتاب از بین بسیاری از مصارع، بهترین و فصیح‌ترین و بلیغ‌ترین کلمات گزینش شده و دیوان حاضر بهترین متن و کم‌اشکال‌ترین دیوانی است که تاکنون تهیه و به چاپ رسیده است.

امیدوارم چاپ این کتاب دوجلدی، گامی بزرگ در راه تفحص و پژوهش‌های ادبی مردم ترکمن باشد.

محمد رضا فرقانی

سفیر جمهوری اسلامی ایران در ترکمنستان

محمد رضا فرقانی در عیادت از نورمحمد عاشورپور، محقق، دانشمند و مصحح دیوان مختوم قلی

دیوان کنونی از مقابله‌ی ۱۹ دیوان مختم‌قلی تهیه شده که از این تعداد، شانزده دیوان مربوط به نسخ خطی و سه دیوان نیز دیوان‌ها و مجموعه‌هایی‌اند که پیش‌تر چاپ و منتشر شده‌اند. از بین نسخ خطی، ۹ نسخه در مخزن نسخ خطی انستیتوی زبان و ادبیات مختم‌قلی وابسته به آکادمی علوم ترکمنستان، یک نسخه در باکو، یک نسخه در تاشکند، چهار نسخه در لنینگراد و یک نسخه نیز در موزه‌ی بریتانیا (لندن) نگهداری می‌شوند. سه کتاب و مجموعه اشعار چاپی نیز که در مقابله و تهیه‌ی این متن انتقادی استفاده شده، عبارت‌اند از کتابی که عارف‌جانف در تاشکند، قربان‌بردی گرگانی در بخارا و شیخ‌محسن فانی در استانبول به چاپ رسانده‌اند. در زمان مقابله‌ی متون، از اصل نسخ خطی موجود در عشق‌آباد و کپی نسخ، کتاب‌ها و مجموعه‌هایی که در دیگر مناطق نگهداری می‌شوند، استفاده شده است. در زیر، مشخصات کامل منابع این متن انتقادی، ذکر می‌شود:

ردیف	نام منبع و محل نگهداری	شماره‌ی منبع	علامت اختصاری
۱	نسخه‌ی خطی / مخزن نسخ خطی انستیتوی زبان و ادبیات مختم‌قلی وابسته به آکادمی علوم ترکمنستان	Inw. № 250	۱ع
۲	//	Inw. № 400 a	۲ع
۳	//	Inw. № 76 a	۳ع
۴	//	Inw. № 297 a	۴ع
۵	//	Inw. № 377 a	۵ع
۶	//	Inw. № 297 b	۶ع
۷	//	Inw. № 297w	۷ع
۸	//	Inw. № 281	۸ع
۹	//	Inw. № 895	۹ع
۱۰	کپی نسخه خطی موجود در موزه‌ی بریتانیا (لندن)		بم
۱۱	کپی نسخه خطی موجود در انستیتوی خاورشناسی آکادمی علوم ازبکستان	№ 3330/I	۱ت
۱۲	کپی نسخه خطی موجود در کتابخانه‌ی م.ی. سالتیکف شدرین (M.E.Saltykow Şedrin) واقع در لنینگراد	№ 2-IV-69	۱ل
۱۳	کپی مجموعه اشعار مشهور به نسخه خطی آسترآباد موجود در آرشیو علمی انجمن جغرافیای لنینگراد		۲ل
۱۴	کپی نسخه خطی موجود در انستیتوی خلق‌های آسیا در لنینگراد (وابسته به آکادمی علوم اتحاد جماهیر شوروی سابق)	B22319	۳ل
۱۵	کپی نسخه خطی موجود در انستیتوی خلق‌های آسیا در لنینگراد (وابسته به آکادمی علوم اتحاد جماهیر شوروی سابق)	W-3654	۴ل
۱۶	کپی نسخه خطی موجود در مخزن نسخ خطی جمهوری آذربایجان	A170 10538	بک
۱۷	کتاب چاپ شده از سوی شیخ‌محسن فانی (استانبول ۱۹۲۱)		ف
۱۸	کتاب چاپ شده از سوی قربان‌بردی گرگانی (بخارا ۱۳-۱۹۱۲)		بح
۱۹	کتاب چاپ شده از سوی عارف‌جانف (تاشکند ۱۹۱۰)		۲ت

غیر از منابع اصلی مذکور، در هنگام مقابله‌ی متن، از کتبی همچون «Указатель к песням Махтумкули» و «К статье «Указатель к песням Махтумкули» اثر «آن. ساموئیلویچ» و نیز از مجموعه شعرهایی که در سال ۱۹۲۶ از سوی بردی کرابایف^۲ منتشر شده است، استفاده شد.

از بین ۱۶ نسخه‌ی خطی، بیش‌ترین شعر در نسخه‌ی خطی ۱ع (۲۳۴ شعر) و کم‌ترین شعر در نسخه‌ی خطی ۵ع (۱۴ شعر) وجود داشت. غیر از این دو، تعداد شعرهای موجود در دیگر منابع عبارت بودند از: ۲ع (۲۲۳ شعر)، ۴ع (۲۱۹ شعر)، ۳ع (۲۱۷ شعر)، ۸ع (۲۰۷ شعر)، ۹ع (۱۱۷ شعر)، ۷ع (۱۵۴ شعر)، ۶ع (۹۱ شعر)، ۱م (۱۸۵ شعر)، ۱ت (۱۱۰ شعر)، ۱ل (۸۶ شعر)، ۲ل (۹۱ شعر)، ۳ل (۱۲۹ شعر)، ۴ل (۲۰۸ شعر) - کپی این منبع ناقص است و به همین خاطر ممکن است تعداد شعر بیش از این بوده باشد)، ۱بک (۸۹ شعر).

دلیل استفاده از نسخه‌ی خطی ۵ع که تنها دارای ۱۴ شعر است، به خاطر این بوده که نگارش این نسخه‌ی خطی به اواخر قرن ۱۸ میلادی برمی‌گردد.

تعداد شعرها در دیوان‌هایی که پیش‌تر به چاپ رسیده و در این مقابله استفاده شده‌اند، عبارت‌اند از: ۱ب (۱۸۹ شعر)، ۲ت (۱۳۶ شعر)، ۱ف (۳۱ شعر و ۱۰ شعر ناقص)

شیخ‌محسن فانی نوشته است که شعرها را از کتاب منتشر شده از سوی آ.وامبری (Z.D.M.su. XXXIII) گرفته است. علی‌رغم این‌که نامبره نوشته است برای به چاپ رساندن مجموعه اشعار فراغی ۲۵ سال تلاش نموده، اشتباه‌های زیادی در بیان مفاهیم شعر داشته است و این موضوع، به عدم اطلاع کافی ایشان از ویژگی‌های زبان ترکمنی برمی‌گردد و به خاطر وجود این ویژگی‌ها در این نسخه بود که به عنوان یکی از منابع از آن بهره برده‌ام.

تعداد شعرهایی که در این متن انتقادی به عنوان شعرهای متعلق به مختوم‌قلی ذکر شده، برابر با ۲۹۷ قطعه شعر است، اما این امکان وجود دارد که کم‌تر از این تعداد باشد. چون با بررسی انجام شده پس از تهیه‌ی این کتاب، مشخص گردید که شعرهای شماره‌ی ۸۸ و ۲۴۱ احتمالاً مربوط به «معروفی» است.^۳ شعر شماره‌ی ۱۹۸ نیز منسوب به شاعری است که تخلص «کمینه» را داشته است.^۴ شعر شماره‌ی ۳۷ در این کتاب نیز هر چند از ۹ منبع معتبر در این مقابله یعنی ۹ع، ۱ع، ۲ع، ۳ع، ۴ع، ۱م، ۱ت گرفته شده، اما در نسخه‌ی خطی شماره‌ی 2 inw.No موجود در انستیتوی زبان و ادبیات مختوم‌قلی همین شعر به نام معروفی ذکر شده است. هر چند نسخه‌ی خطی مذکور یکی از نسخه‌های قدیمی و معتبر است، اما نمی‌توان به طور قطع و یقین گفت که این شعر متعلق به مختوم‌قلی نیست. شعرهای ۱۸۲ و ۱۸۴ نیز وضعیتی این‌گونه دارند. شعر ۱۸۲ در ۴ نسخه‌ی خطی مقابله شده یعنی در ۷ع، ۱م، ۸ع و ۱ب و شعر ۱۸۴ در ۸ نسخه‌ی مقابله شده یعنی ت ۲، ل ۳، ل ۴، ۱ع، ۲ع، ۳ع، ۴ع، ۱م ذکر شده‌اند و تنها ابیات آغازین این دو شعر با هم متفاوت هستند و شباهت مابقی ابیات به هم، نشان دهنده‌ی آن است که این دو شعر در حقیقت یک شعر هستند. هر کدام از این دو شعر در نسخه‌های مختلف به صورت‌های مختلف ضبط شده و نمی‌توانستیم این دو شعر را در هم ادغام کنیم و به عنوان یک شعر بیاوریم و تفاوت هر کدام در نسخه‌های خطی را در پاورقی ذکر نمائیم و یکی از دلایل ذکر هر دو نمونه در این دیوان به این خاطر نیز بود که خواستیم نمونه‌ای از چگونگی تغییراتی را که در شعرهای مختوم‌قلی صورت گرفته، نشان دهیم. به این ترتیب، در این دیوان ۲۹۴ شعر به عنوان شعرهای واقعی مختوم‌قلی گنجانده شد.

ترتیب شعرها بر اساس ترتیب الفبای عربی و بر پایه‌ی قافیه‌ی نخستین بیت شعرها صورت گرفته است. در مقابله‌ی نسخ و تدوین آن، غیر از ۱۹ منبع فوق‌الذکر از دیگر منابع نیز استفاده شد که در جای خود به آن اشاره گردیده است. پس از متن انتقادی و مقابله شده‌ی اشعار، «قوشماچا» (ضمائم)، «آدام، طایپا و یر آدلاری» (اعلام) و «قوشغولارینگ ایلکی قاپیلاری نینگ ایلبی ترتیبینده گیشی» (فهرست قوافی نخستین بیت از شعرها بر اساس حروف الفبای عربی) درج شده است. در بخش «قوشماچا» (ضمائم)، آن دسته از ابیات، قوافی و عبارات شعرها که در متن انتقادی آورده نشده، با ذکر منبع درج گردید.

در باره‌ی چگونگی املا‌ی متن نیز ما در متن انتقادی، به دست‌خط به جای مانده از دولت‌محمد آزادی و مختوم‌قلی استناد کرده‌ایم. چون در نسخه‌ی شماره‌ی «inw.No 546» نمونه‌ی دست‌خط خود دولت‌محمد آزادی وجود دارد و هم‌چنان‌که توضیح خواهیم داد، برخی از صفحات این نسخه به خط خود مختوم‌قلی نگاشته شده است. ما نیز با الگو قرار دادن این نمونه دست‌خط‌ها، شعرهای این متن انتقادی را به الفبای عربی - فارسی و با تکیه بر ویژگی‌های زبان ترکمنی ذکر نموده‌ایم و سعی کرده‌ایم در تمامی متن، رسم‌الخط واحد ترکمنی مدنظر قرار گیرد. علی‌رغم این موضوع، برخی واژگان به دو شکل نگارشی آمده است ولی به جرأت می‌توان گفت که با این متن انتقادی، دیوان کامل مختوم‌قلی برای نخستین بار به صورت کامل و حذف حواشی و زوائد و اشعار الحاقی تدوین گردیده است.

1- ЗВОРАО, т. XIX, вып. IV, С. Петербург, 1910 г., стр. 0125-0148, 0216-0218.

۲- بیغنانی: ب. کهربابایف، ماختیمقولی قوشغیلاری، آشغبات (پالتاراتسکی)، ۱۹۲۶-نجی بیل.

۳- این موضوع از سوی م. عوض‌گلدیف مشخص شد.

4- Seret, A.Meredow, Şeydaýy (derñewler we tekstler), Aşgabat, 1964 ý., 26 sah.

آن. ساموئیلویچ یکی از نخستین پژوهش‌گرانی است که به مطالعه‌ی جدی ادبیات ترکمن پرداخته است. وی به منظور تهیه‌ی متن انتقادی شعرهای محتوم‌قلی، در پاییز سال ۱۹۰۸ میلادی فهرستی از ۱۷ نسخه را انتخاب کرد. تعداد شعرهایی که وی انتخاب نمود، ۱۹۸ قطعه شعر بود که غیر از ۴ شعر (شماره‌های ۲۴، ۳۷، ۱۰۵ و ۱۷۵) مابقی شعرهای انتخابی وی در متن انتقادی پیش رو نیز ذکر گردیده است.

در شماره‌های ۰۴، ۱۵، ۱۶ و ۱۷ از مجله‌ی «شورا» (چاپ اورنبرگ) به سال سال ۱۹۱۳، فهرستی با عنوان «مختوم‌قلی‌نگ اشعارینه گۆرسه‌تکچ» (نمایه‌ی شعرهای مختوم‌قلی) به چاپ رسید. در این فهرست ۲۶۹ شعر آمده و پس از شعر شماره‌ی ۲۰۹ این عبارت ذکر شده است: «بو اوروندا منیم قول‌داکی نسخه‌نینگ غزل‌لاری سانالیپ بیتدی».

تقریباً در ابتدای همه‌ی این شعرها ذکر شده است که این شعر در فهرست «آن. ساموئیلویچ»، کتاب منتشر شده از سوی «آ. وامبری» و نیز در نسخه‌ی خطی که شخصی به نام «عبدالرحمن افندی» در اختیار دارد، موجود است.

دومین بخش از شعرها در آن نشریه که تعداد آن‌ها ۵۶ قطعه است، تنها در فهرست آن. ساموئیلویچ (بین شعرهای ۲۶۵-۲۱۰) درج گردیده است. در سومین بخش از شعرهای آن نشریه نیز که دو قطعه شعر است، تنها در کتاب منتشر شده از سوی وامبری آمده است (شعرهای شماره‌ی ۲۶۶ و ۲۶۷). دو شعر باقی‌مانده که در چهارمین مطلب این نشریه درج شده، تنها در نسخه‌ی خطی عبدالرحمن افندی موجود است.

همچنان‌که می‌بینیم، فهرست اشعاری که در مجله‌ی «شورا» بیان شده، به سه منبع و به عبارتی یک نسخه‌ی خطی، فهرست تدوین شده از سوی آن. ساموئیلویچ و کتاب منتشر شده از سوی وامبری استناد شده است.

این فهرست، با کیفیتی پایین تهیه شده است. غیر از این‌که بسیاری از عبارات به شکل صحیح خوانده نشده، در بسیاری از موارد (به طور مثال شعر شماره‌ی ۱۸) به جای بیت اول، بیت دوم به عنوان مطلع شعر ذکر شده است. به طور مثال، این شعر از مختوم‌قلی که بیت اول آن، چنین است:

سحر وقتی غافل بولمانگ یارانلار
درگاه‌لار آچیلار چاغدور بو چاغلار

در فهرست منتشر شده در مجله‌ی «شورا» به عنوان پنجاه و نهمین شعر ذکر شده ولی آخرین بیت از همین شعر در همان مجله به عنوان شصتمین شعر، این گونه درج شده است:

ایمدی آیاق باسداق اوتوز اوینه
گوز یاش چاغور بو چاغلار

این گونه اشتباه‌های بزرگ غیرعلمی در آن فهرست، بسیار به چشم می‌خورد که از ذکر تک تک آن صرف نظر می‌کنیم.

«ب.آ. قرری‌اف» از جمله پژوهش‌گرانی است که در باره‌ی مختوم‌قلی کارهای زیادی انجام داده است. وی به هنگام ارائه‌ی پایان‌نامه‌ی دکتری خود به نام «مختوم‌قلی و اونونگ چپر دلی» [مختوم‌قلی و زبان هنری وی] (عشق‌آباد - مسکو، سال ۱۹۴۸) دو کتاب مجلد (صفحات ۷۵۷-۶۷۰) با عنوان «پراغی‌نینگ قوشغی‌غزل‌لارینا و پایمالارینا گۆرکزیچ» (نمایه‌ی اشعار، غزلیات و منظومه‌های مختوم‌قلی) و «تنقیدی تکست» (متن انتقادی) را نیز ارائه داده است که به ترتیب در مجلد اول ۳۹۴ شعر و در مجلد دوم ۲۹۹ شعر وجود دارد. در مجلد اول (گۆرکزیچ/نمایه) تمامی شعرها بر اساس حروف الفبای نخستین حرف از بیت اول مرتب شده است، اما در مجلد دوم (تنقیدی تکست/متن انتقادی) ترتیب شعرها نه بر اساس نخستین حرف از بیت اول و نه بر اساس قوافی ابیات آورده شده است. به همین خاطر نخستین شعری که در مجلد اول (گۆرکزیچ/نمایه) آمده، در مجلد دوم (تنقیدی تکست/متن انتقادی) به عنوان صد و پنجاه و هشتمین شعر آورده شده است و به همین خاطر برخی از شعرهای مجلد دوم، در مجلد اول به طور کامل از قلم افتاده است. به عنوان مثال، می‌توان به نمونه‌های زیر اشاره کرد:

№ 119: Gam çekme, garyp adam,
Begler, hanlar galmazlar.

№ 120: Köñül, ne iş bitirdiň, gezdiň jahan içinde.

№ 140: Eý ýaranlar, musulmanlar,
Ne iş geler başymyza?

№ 202: Barmydyr barmaga başga hudadan gaýra?

№ 225: Säher wagty geliň dostlar,
Yşkyň kitabyn açaly.

№ 246: Iki dagyň agajynyň başyny
Düýbi bir bolmasa çatyp bolmaýar.

به این ترتیب می‌توان گفت که تمام شعرهای موجود در اثر ایشان ۳۹۴ قطعه نیست و ۴۰۰ قطعه است. این گونه سهل‌انگاری‌ها در کار ایشان باعث اختلاف بین مجلد اول و دوم از یکدیگر شده و نشان می‌دهد که متن انتقادی بر اساس مجلد

اول (گۆرکزگیچ/نمایه) تدوین نشده است. در این باره نیازی به توضیح بیش‌تر نیست، اما می‌خواهم نظرم را در باره‌ی دو شعر از کار ایشان بیان نمایم.
 آقای ب.آ. قرری‌وف در در صفحات ۶۶ و ۸۳ اثرش به نام «مختوم‌قلی و اونونگ واطانچی‌لیقی» (مختوم‌قلی و حب وطن وی) قطعه شعری را که با مطلع زیر شروع می‌شود، متعلق به مختوم‌قلی دانسته و به آن استناد کرده است:
**گل، کۆنگول، یارا کیدیلی،
 همراه بولسانگ، یۆر بیلأنی.**

همین پژوهش‌گر در سال ۱۹۴۷ میلادی غزلیات ملانفس^۱ را چاپ کرده و در صفحه‌ی ۱۱۵ آن کتاب، همین شعر را به عنوان شعر ملانفس آورده است. همین شعر در صفحه‌ی ۹۷ جلد اول ضمیمه‌ی پایان‌نامه (گۆرکزگیچ/نمایه) و صفحه‌ی ۳۴۲ جلد دوم ضمیمه‌ی همان پایان‌نامه (تنقیدی تکست/متن انتقادی) هم به عنوان شعر مختوم‌قلی ذکر شده است و به عبارتی وی یک سال بعد همان شعر را دوباره به نام مختوم‌قلی ثبت کرده است. همین شعر در صفحه‌ی ۱۴۱ برگزیده‌ی اشعار مختوم‌قلی (یک جلدی) که در سال ۱۹۵۷ به چاپ رسید و در صفحه‌ی ۴۹ جلد دوم از کتاب دوجلدی برگزیده‌ی اشعار ایشان که در سال ۱۹۵۹ به چاپ رسید، دوباره به نام مختوم‌قلی آمده است و لازم به ذکر است که هر دو مجموعه نیز مشترکاً از سوی «م. کوسایف» و ب. قرری‌وف تهیه شده است.

در سال‌های ۱۹۶۱ و ۱۹۶۳ میلادی آثار ملانفس در یک جلد با عنوان «ملانفس‌نگ لیریکاسی و زهره طاهیر دسسانی» از سوی «ن. عاشیروف»، ب. قرری‌وف، «آ. ککیلف» دو بار منتشر شد. شعر مذکور در صفحات ۲۲-۲۰ کتابی که در سال ۱۹۶۱ منتشر گردید، آمده است. آ. ککیلف در کتابی که به تنهایی در باره‌ی ملانفس نوشته^۲، این شعر را در صفحات ۴۹، ۵۰ و ۵۱ آورده و آن را متعلق به ملانفس دانسته است، اما همین شعر در کتاب یک جلدی که در باره‌ی آثار ملانفس در سال ۱۹۶۳ چاپ شده، حذف گردیده است و به این ترتیب، مشخص نشده که این شعر واقعاً متعلق به کدام شاعر است.
 شعر «تاپیلماز» هم سرنوشتی این گونه داشته است. مطلع این شعر، چنین است:

ای سن کییی بیر مغبچه توراندا تاپیلماز

این شعر نخستین بار، سر از مجموعه اشعاری از مختوم‌قلی درآورد که در سال ۱۹۲۶ چاپ شد، در صورتی که «آخوندوف گرگانلی» این شعر را در منتخب اشعار «سیدی»^۳ آورده بود. ب.آ. قرری‌وف در سال ۱۹۴۸ این شعر را در صفحه‌ی ۳۴۳ جلد اول ضمیمه‌ی پایان‌نامه (گۆرکزگیچ/نمایه) و منتخب اشعار سیدی ذکر نمود و تاکنون به عنوان شعر سیدی در هر مجموعه‌ای که از ایشان چاپ می‌گردد، آورده می‌شود. ب.آ. قرری‌وف در مقاله‌ی «مختوم‌قلی‌نینگ ایراندا چیقان کیتابی» (کتاب مختوم‌قلی که در ایران چاپ شد) که در هفته‌نامه‌ی «ادبیات و صوغات» (شماره‌ی ۹ پیاپی ۶۴۸) چاپ شد، نوشت که این شعر را مختوم‌قلی در زمان کهولت سن سروده است. مواردی که گفته شد، نشان می‌دهد که پژوهش‌گران به طور علمی روی متن اشعار مختوم‌قلی توجه چندانی نداشته‌اند.

هر چند که آقای قرری‌وف تلاش‌های زیادی در تدوین گورکزگیچ (نمایه) و متن انتقادی نموده، اما خالی از ایرادهای اساسی نیست. مطلع برخی از شعرها در گورکزگیچ (نمایه) و متن انتقادی با هم یک‌سان نیست. به عنوان مثال شعر «**Ýykmaýan** arden» به شکل زیر آورده شده است:

در نمایه (ص ۳۱۸):

**هیچ کونگول شادلیقی چیقماز
 بیر کونگول بیقمایان آردن**

مطلع این شعر در صفحه‌ی ۱۹۲ متن انتقادی چنین آمده است:

بیر کونگول شادلیقی چیقماز...

از طرف دیگر، متن انتقادی بر اساس منابع مورد استفاده، به صورت دقیق کار نشده و سطحی است و به جای این‌که تفاوت نسخ ابیات انتخابی در پاورقی مشخص شود، به تفاوت‌های معمولی پرداخته شده است. به طور مثال در متن انتقادی در بیان عبارت «تونونگ» بیت اول از نخستین شعر («تورغول» دیدی‌لر) به صورت پاورقی به تفاوت‌هایی در نوشتار نسخ توجه زیادی کرده و در متن اصلی عبارت «تونینگ» را انتخاب نموده و آورده است.

توجه به املا‌ی نوشتار در نسخ، در بسیاری از موارد به خاطر عدم وجود نظر واحد در نگارش خط عربی ترکمنی، غیرضروری است و اشاره به آن در یک جا کفایت می‌کند. زیرا پرداختن به تمامی موارد مربوط به املا‌ی نگارش، اگر برای حل کلیدی مفهوم یک عبارت مورد توجه نباشد، غیرممکن و غیرضروری است. چون هدف از تهیه‌ی متن انتقادی، تنها نشان دادن

5-B.A.Garryýew, Magtymguly we onuň watancylygy, Aşgabat, 1943.
 6- Mollanepes, Lirika, 1947 ý.
 7- A.Kekilow, Mollanepes (ömri we döredijiligi) Aşgabat, 1957 ý.
 8- Seret, Seydi, Saýlanan eserler, Aşgabat, 1940 ý. 91-94-nji sah.

تفاوت‌های بی‌اهمیت برخی از نسخ نیست، بلکه بیان اصل شعرهای شاعر و یا بیان نزدیک به اصل آن دسته از شعرهایی است که تغییر یافته و نیز بیان ترکیب جملاتی است که به شکلی نامفهوم در آمده است، که متأسفانه در متن انتقادی فوق‌الذکر به این نکته‌ها توجه کافی و لازم صورت نگرفته است.

همچنان‌که پیش‌تر گفتیم، ب.آ. قرری‌اوف از جمله کسانی است که در تهیه و تدوین منتخب یک جلدی (۱۹۵۷) و دو جلدی (۱۹۵۹) اشعار مختم‌قلی مشارکت داشته‌اند. سوال این‌جاست که اگر ایشان یقین داشته که متن انتقادی مورد نظرش را تهیه کرده، چرا به جای منتخب اشعار یک جلدی و دو جلدی، همان متن انتقادی خودش را برای نشر ارائه نکرده است؟ به نظر می‌رسد که ایشان در زمان تهیه‌ی متن انتقادی، بسیاری از نکات علمی مورد نظر را رعایت نکرده است.

زمانی پیش از این، کارکنان مخزن نسخ خطی انستیتوی زبان و ادبیات مختم‌قلی آقایان «آ. قدرت‌الله‌یف» و «م. آن‌امحمدوف» با استفاده از نسخ خطی، اسناد، نوشته‌ها و کتاب‌های منتشر شده در باره‌ی مختم‌قلی، فهرستی بلند با عنوان «مختم‌قلی‌نینگ اثرلری‌نینگ گورکزگیچی» [نمایه‌ی آثار مختم‌قلی] (عشق‌آباد ۱۹۶۲) را چاپ کردند. در این کتاب، شعرها بر اساس ترتیب حروف الفبا آورده شده است. در این کتاب ۶۷۶ قطعه شعر ذکر شده و به خاطر استفاده از منابع موجود در مخزن نسخ خطی آن انستیتو (نسخ خطی، کپی‌ها و ...) برای بررسی آثار مختم‌قلی کمک شایانی می‌کند. با این وجود، برخی از آثاری که متعلق به مختم‌قلی نیست، در آن گنجانده شده است. به طور مثال، در مخزن «inw.Nº ۱۱۲۳» آثاری نگه‌داری می‌شود که «قلیچ مولیوف» - به اصطلاح - آن‌ها را یافته است. در این مخزن ۱۲۰ شعر وجود دارد که در بخش پایانی پژوهش پیش رو، به توضیح بیشتر در باره‌ی صاحبان آن شعرها پرداخته‌ایم. در فهرست مذکور، غیر از شعرهای قلیچ‌مولیوف، آن دسته از شعرهایی که در دوره‌ی کنونی از سوی بخشی‌ها (نوازندگان و خوانندگان محلی) و افسانه‌سرایان بیان می‌شود، مورد استناد قرار گرفته است. در صورت حذف این گونه شعرهایی که بدون هیچ سند علمی در آن گنجانده شده‌اند، تعداد شعرها از ۴۰۰ قطعه بیشتر نخواهد شد.

نگاهی به مجموعه اشعار چاپ شده‌ی مختم‌قلی

تا به امروز چندین بار آثار مختم‌قلی^۱ به چاپ رسیده است. ما در این قسمت به جای این‌که به تمامی آن‌ها بپردازیم، می‌خواهیم تنها در باره‌ی کتاب یک جلدی سال ۱۹۵۷، کتاب دو جلدی سال ۱۹۵۹، منتخب اشعاری که در سال ۱۹۶۰ به الفبای عربی چاپ شده و کتاب‌های منتشره در بخارا و گنبدکاووس صحبت نماییم.

۱- چاپ بخارا:

ب.آ. قرری‌اوف در کتاب خود - که در سطرهای گذشته به آن اشاره شد- هیچ گونه اطلاعاتی در باره‌ی این اثر ارائه نکرده و «آ.ک. باروف‌کوف» تنها چیزی که در باره‌ی آن گفته، این است که آن اثر در بخارا چاپ شده است. تنها کسی که در باره‌ی تاریخ چاپ و تدوین‌کننده‌ی آن اثر اطلاعاتی داده است، «عبدا... آخوندوف» (برادر بزرگ محقق بزرگ ادبیات، آخوندوف گرگانلی) است. عبدا... آخوندوف کسی است که از نسخه‌ی inw.Nº 76a - که یکی از معتبرترین نسخه‌های آثار مختم‌قلی محسوب می‌شود- نسخه‌برداری نموده است. ما بر اساس اطلاعاتی که ایشان ارائه نموده و به کمک «حاجی‌مامد عاشیروف» (ساکن حسنقلی) توانستیم تاریخچه‌ی درستی درباره‌ی این چاپ پیدا کنیم. او بنا به گفته‌ی ریش‌سفیدان حسنقلی بویژه گفته‌های «قربان‌یاز کاووس‌اوف» (وفات به سال ۱۹۵۵) که دیوان مختم‌قلی را برای چاپ آماده نموده (پسردایی قربان‌بردی آخوند فرزند خوجه‌گلدی، برادر بزرگ شاعر آنا کاووس‌اوف) چنین نوشته است:

«قربان‌بردی آخوند در ابتدا در حسنقلی نزد آمانگلدی آخوند و سپس در بخارا تحصیل کرد. در سال ۱۹۱۲-۱۳ وقتی به روستا برگشت، دیوان مختم‌قلی را تقریباً در ۱۰۰۰ نسخه چاپ نمود و با خود آورد و با جلدهایی که در بخارا چاپ کرده بود، به شکل کتاب در آورد و در بین مردم توزیع نمود.

وی پس از آن به منطقه‌ی گینگ‌جای (مراوه) در گرگان کوچ نمود. او طرفدار مظلومین بود و به همین خاطر در بین مردم احترام زیادی داشت. تا پایان عمر در آن منطقه ماند و در سال ۱۹۲۶ از دنیا رفت. بنا به گفته‌ی قربان‌یاز کاووس‌اوف، قربان‌بردی آخوند در زمان تحصیل در بخارا، برای مختم‌قلی شعر نیز می‌سروده است اما هیچ نسخه‌ای از شعرهای وی در دست نبره‌های او باقی نمانده است.»

اسنادی که چندی پیش پیدا شد^۲، این اطلاعات را تأیید می‌کند. «بهشت‌نامه» اثر دولت‌محمد آزادی در سال ۱۳۳۳

9- Seret, Seydi, Saýlanan eserler, Aşgabat, 1948 ý. 90-93-nji sah.

10-Ellinji ýyldan öňki neşirlerini bilmek üçin seret. B.A.Garryýew, Magtymguly we onuň watançylygy Aşgabat 1943 ý. 7-30-njy sah. . A.К.Боровков, К. 225 летию со дня рождения туркменского поэта Махтумгули. Изв. А.Н. СССР, отд. Либ. И яз. Т. XX, выт.4, Москва, 1961, стр. 358-360.

11-Hajymämmet Aşyrowyň 6.X.62-de bize ýazan haty Magtymguly adyndaky Dil we edebiyat institutynyň golyazmalar fondunda saklanýar.

هجری (۱۵-۱۹۱۴م.) منتشر شده است. در صفحه‌ی آخر این اثر (صفحه‌ی ۲۴) چنین ابیاتی وجود دارد:

کاتبین‌گه قلیسه خیر فاتحه

فتح نصرت حق آنکا برسون دوام

کاتب این نسخه ملاقربان گورگانی

یازبردی برله بولموش کانگ اسم تمام

در این ابیات نام کاتب نسخه‌ی بهشت‌نامه قبل از چاپ، «ملاقربان بردی گورگانی» ذکر شده است. دست‌خطی که «بهشت‌نامه» و «دیوان حضرت مختوم‌قلی» را نوشته، دست‌خط واحدی است و این موضوع ثابت می‌کند که ناشر دیوان مختوم‌قلی ملاقربان بردی گورگانی بوده است. این دیوان دارای ۱۸۹ شعر است که یکی از منابع مورد استفاده‌ی ما در این متن انتقادی است.

۲- مجموعه‌ی یک و دوجلدی:

همچنان‌که در سطور پیشین نیز گفته شد، این دو اثر به کوشش م. کوسایف و ب. قریری‌وف چاپ شده است که بی‌تردید زحمات زیادی هم برای تهیه‌ی آن کشیده شده است. به لحاظ کیفی هیچ تفاوتی بین این دو وجود ندارد. در کتاب یک جلدی ۳۷۹ شعر و در کتاب دوجلدی ۴۲۴ شعر گنجانده شده است و به همین خاطر ما نظرات خودمان را در باره‌ی کتاب دوجلدی بیان می‌نماییم. شعرهایی که در ۱۳۳ صفحه از این کتاب آمده، از جمله شعرهایی است که از قلیچ موللیوف گرفته شده است. شعر «Gitseň – baraman» (جلد اول، ص ۲۰۰) و «Kaýda sen» (جلد اول، ص ۷۵) از نسخ خطی «۱۱۲۳ inw.N» و «۱۰۱۶ inw.N» اخذ شده و در جلد دوم، شعر «Dagy baş» (II, ۳۸۲-nji sah.)، شعر «Kaydadygy bilinmez» (II, ۳۶۰-njy sah.)، شعر «Näbilsin» (II, ۱۱۹-njy sah.) و شعر «Ugraşsa» (II, ۱۰۹) ذکر گردیده و «م. عوض‌گلیف» با دلایل مستدل نوشته است که همه‌ی این شعرها متعلق به «شاه‌بنده» است.^{۱۲}

برخی از شعرها که به صورت شفاهی ضبط شده، بدون هیچ گونه بررسی علمی در مجموعه‌ها گنجانده شده است. به طور مثال «ب. آخوندوف» در سال ۱۹۵۴ شعر «Yekäniň» (جلد دوم - ۱۰) را از داش‌اوغوز ضبط نموده و با خودش آورده است و همین شعر بدون در نظر گرفتن تفاوت‌هایی که به لحاظ ایده و مضمون و سبک شعری با شعرهای مختوم‌قلی دارد، به چاپ سپرده شده است. شعر «ریگان ایلادی» (جلد اول - ۱۴۱) نیز از این دست شعرهایی است که متعلق به فراغی قلمداد شده است. این شعر تنها در نسخه‌ی inw.N 752a (ص ۱۶) که به خط «ملاپوری‌آبا» نوشته شده، ذکر گردیده است. به نظر ما، این شعر به دو دلیل نمی‌تواند متعلق به مختوم‌قلی باشد؛ دلیل اول این که در این شعر سه بار عبارت «کتاب» و یا «قولیازمه» به کار رفته است: «یازان کیتاپ‌لاریم سیله آلدیریپ»، «قولیازما کیتابیم سیله آلدیریپ» و «باش ییلدا بیر کیتاپ این ایشی‌میز». تکرار این عبارات و مفاهیم، ذهن ما را به دوره‌ی معاصر و بویژه داستان بلند «کتاب» اثر نورمراد ساریخانف سوق می‌دهد که راوی به دنبال پیدا کردن «کتاب» و «قولیازمه» است. این گونه نگارش، شباهتی به سبک نگارش مختوم‌قلی ندارد. و دوم این که، این شعر تنها به خط ملاپوری نوشته شده و همین دلیلی محکم است برای آن که بدانیم این شعر از مختوم‌قلی نمی‌تواند باشد.

از دیگر نواقصی که این گونه دیوان‌های منتشرشده دارند، می‌توان به تکرار چاپ یک شعر به چند شکل مختلف اشاره نمود. به طور مثال شعر «یاندیران» که در صفحه‌ی ۱۱۸ کتاب یک‌جلدی چاپ شده، در صفحه‌ی ۲۸۷ همان کتاب با عنوان «هوشی یاندیران» تکرار شده است. همچنین شعری بلند که در صفحات ۵۹، ۶۰ و ۶۱ از نسخه‌ی خطی قلیچ‌موللیوف (نسخه‌خطی شماره‌ی ۱۱۲۳) آمده است، به سه قسمت تقسیم شده و به عنوان شعرهایی مجزا در صفحات ۳۳۷، ۳۳۹ و ۵۱۰ همان کتاب یک‌جلدی درج شده است. همین شعر در جلد دوم دیوان دوجلدی نیز یک بار به عنوان سه شعر مجزا در صفحات ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۴۲ و ۱۴۳ و یک بار نیز به صورت کامل در صفحات ۳۲۱ الی ۳۲۴ درج شده است. البته تدوین‌کنندگان این کتاب، پس از چاپ به این موضوع پی برده و در صفحات پایانی، به این موضوع اشاره کرده‌اند، اما این تذکر برای شعر بلندی که به عنوان سه شعر مجزا معرفی شده، قانع‌کننده نیست.

تکرار شعرها در این کتاب دوجلدی، محدود به این چند مورد نمی‌شود. همان شعر «یاندیران» در صفحه‌ی ۵۶ این کتاب با همین عنوان و باز در صفحه‌ی ۱۸۰ با عنوان «هوشی یاندیران» آمده است و اشتباه مربوط به کتاب یک جلدی در این کتاب نیز دوباره تکرار شده است. در صفحه‌ی ۱۰۲ شعر «دهانه» در صفحه‌ی ۳۱۷ با عنوان «بو جهان» تکرار شده است. در صفحه‌ی آخر از جلد دوم در بخش «اشتباهات» در باره‌ی تکراری بودن شعرها در صفحات ۱۸۴ و ۲۰۶ از جلد اول نوشته شده است: «این شعرها علی‌رغم برخی از نسخه‌ها، باید یک شعر محسوب شوند»، در صورتی که این شعر تنها در یک نسخه از نسخ خطی آن‌هم در صفحه‌ی ۱۲۸ نسخه خطی inw.N 112 متعلق به قلیچ موللیوف آمده است و در هیچ یک از نسخ دیگر وجود ندارد. در صفحه‌ی ۲۷۷ از جلد دوم، چهار مصراع زیر به عنوان یک شعر مستقل آمده است:

Magtymguly diýer, ýigit çagtymyň,
Towpyklyk gözgüsi syýa bagtymyň,
Atamyň dogany Selim Magtymyň,
Goýsalar giderin ýany biläni.

12-A.Meredow 1967-nji ýylyň sentýabrynyň soňunda Esenguly raýonynda komandirowkada bolanda atly eserini tapyp getirdi. Döwletmämmet Azadynyň بهشت‌نامه.

دیوان مختوم‌قلی فراغی.....متن انتقادی

معلوم نیست محققانی که «مختوم‌قلی‌نینگ اثرلری‌نینگ گورکزگیجی» (نمایه‌ی آثار مختوم‌قلی) را تدوین کرده‌اند، این چهار مصرع را از کدام نسخه‌ی خطی گرفته‌اند؟ (ر.ک به: شعر شماره‌ی ۶۶۰ در گورکزگیج). نمی‌توان این چهار مصرع را یک شعر مستقل محسوب نمود.

موضوعاتی که گفته شد، نکته‌های بسیار کوچکی است که نشان می‌دهد در طول این سال‌ها چگونه به تعداد شعرهای مختوم‌قلی اضافه شده است. به نظر می‌رسد اگر شعرهایی همچون موارد بالا از مجموعه‌ی دوجلدی مختوم‌قلی حذف شود، تعداد شعرها از ۲۸۰ قطعه تجاوز نخواهد کرد.

نواقص اصلی مجموعه‌ی یک جلدی و دو جلدی تنها به مواردی که اشاره شد، محدود نمی‌شود، بلکه مهم‌ترین موضوع در آن‌ها، ذکر ناصحیح متن نسخی است که از آن‌ها استفاده شده است.

۴- چاپ گنبدکاووس.
مختوم‌قلی شاعر بزرگ و محبوب ترکمن‌های ایران نیز هست. ترکمن‌های ایران به ایشان افتخار می‌کنند و از نسخه‌های خطی وی چون توتیای چشم محافظت می‌کنند. با این وجود، تا این اواخر، دیگر اقوام در ایران کم‌تر با مختوم‌قلی و آثار وی آشنا بوده‌اند. اسد... معینی که خود از استرآباد (گرگان) است، در صفحه‌ی ۴۱۲ کتاب «جغرافیا و جغرافیای تاریخی گرگان و دشت» (سال نشر ۱۳۴۴ هجری شمسی) در بخش «شاعران ترکمن» چنین نوشته است: «جای تعجب نیست که اگر بگوییم مردم ترکمن هم در ادبیات دست دارند و توانسته‌اند با ترکیب کلمات و الفاظ موزون مکنونات قلبی خود را به صورت شعر درآورند و اشعار دلپذیر بسرایند.»

تا جنگ دوم جهانی در منطقه‌ی گرگان هیچ کتابی به زبان ترکمنی به چاپ نرسیده است. در بین سال‌های ۴۶-۱۹۴۵ نشریه‌ی «صدای گرگان» (ارگان کمیته‌ی منطقه‌ای حزب مردم ایران) چاپ می‌شد که نیمی از صفحات خودش را به مطالبی به زبان ترکمنی اختصاص می‌داد. در دوران پس از پایان جنگ، دو مجموعه‌ی اشعار مختوم‌قلی (یکی در تهران و دیگری در گنبدکاووس)، «یوسف - احمد»، «زین‌العرب»، «زهره - طاهر» و ... چاپ و منتشر شد. مجموعه‌ی اشعار مختوم‌قلی چاپ تهران را ندیده‌ایم، اما بنا به گفته‌ی آن‌ها که آن را خوانده‌اند، آن مجموعه، دومین چاپ از کتابی است که ملاقربان‌بردی گرگانی در بخارا چاپ کرده است. مجموعه‌ای که در گنبد به چاپ رسیده (سال‌های ۶۶-۱۹۶۵) قطور است و در آن نزدیک ۳۵۰ شعر گنجانده شده است. این مجموعه بر اساس کتاب‌هایی که در سال ۱۹۲۶ در عشق‌آباد، در سال ۱۹۶۰ در باکو، مجموعه‌های یک و دوجلدی و مجموعه اشعار چاپ تهران چاپ شده بود، تدوین شده است. مقدمه‌ی این کتاب (۳۸-۸ ص) و تصاویر آن از کتاب چاپ باکو گرفته شده و به دلیل این‌که تهیه‌کنندگان این کتاب، شعرها را بدون هیچ تأملی از همان منابع گرفته و به همان صورت در مجموعه آورده‌اند، هیچ گونه تازگی ندارد.

در این کتاب تقریباً ۲۰ شعر از نسخه‌ی قلیچ موللیوف (inw.No 1123) وجود دارد. تهیه‌کنندگان این مجموعه به دلیل عدم آگاهی از دانش فیلولوژی، در زمان استفاده از منابع، بدون توجه به اشکالات موجود در آن منابع، آن‌ها را به همان شکل در مجموعه‌ی خود استفاده نموده‌اند و سعی نکرده‌اند شعرها به گونه‌ای باشد که برای خوانندگان قابل فهم باشد. شعر «Hökümlü» (ص ۲۴۸-۲۴۷) از کتابی که در سال ۱۹۲۶ چاپ شده است (ص ۲۴۴-۲۴۳) گرفته شده و ایرادهای موجود در آن کتاب، به همان شکل باقی مانده و تنها کپی برداری شده است. این شعر در متن انتقادی ما، شعر شماره‌ی ۲۴۹ است. حال بیاییم این شعر را که در چاپ گنبد آورده شده، با متن انتقادی خودمان مقایسه نماییم:

در متن انتقادی ما:

کونگل لار کوشکینده خیالینگ خانی

در چاپ ۱۹۲۶:

کونیلهر کوشکنده خیالگ قانی

در چاپ گنبد:

کووین لار کوشکینده خیالینگ قانی

***

در متن انتقادی ما:

اولاد خونکاره منگزار حکملی

در چاپ ۱۹۲۶:

اوولاد آهه‌نکوره مه‌گزار حوکملی

در چاپ گنبد:

اولاد آهنگره منگزار حکملی

***

در متن انتقادی ما:

یاسه سالار لالانی

در چاپ ۱۹۲۶:

یانسا سالار لالانی

در چاپ گنبد:

یانسه سالار لالانی

**

در متن انتقادی ما:

یرده بشر پادشاهی خدایمینگ خواهلانی

در چاپ ۱۹۲۶:

یه رده په شه پادشاهی خوادیمینگ خالاغانی

در چاپ گنبد:

یرده پشه پادشاهی خدایمینگ خالاغانی

**

در متن انتقادی ما:

غمزه نگ قراقچی سی سالسه تالانی

در چاپ ۱۹۲۶:

غامزا سالسا تالانی

در چاپ گنبد:

غمزه سالسا تالانی

**

در متن انتقادی ما:

کرپگینگ اوق قاشینگ یایدور چکملی

در چاپ ۱۹۲۶:

کرپک اوق قاشی یای حوکملی

در چاپ گنبد:

کرفیک اوق قاشی یای حکملی

**

در متن انتقادی ما:

تا جان باردور بو تنده

آرزویم باردور سنده

در چاپ ۱۹۲۶:

تا جانگ بار دورار سه نگ بو ته نده

در چاپ گنبد:

تا جانینگ باردورار سنینگ بو تنده

**

در متن انتقادی ما:

آدینگ رومه دوشدی آوازنگ گیتدی هنده

در چاپ ۱۹۲۶:

آدگ روما گتدی آوازگ له نده (؟)

در چاپ گنبد:

آدینگ رومه گیتدی آوازینگ لنده

**

در متن انتقادی ما:

لیلی سنکا کنیزک زلیخا بولسون بنده

در چاپ ۱۹۲۶:

ساگا زولیکا که نیز له یلی به نده

در چاپ گنبد:

سنکا زلیخا کنیز لیلی بنده

در متن انتقادی ما:

باغده بتان چهره سن بلقیس باقیملی
در چاپ ۱۹۲۶:

باغدا گولچهره سین بولغار باقیملی
در چاپ گنبد:

باغده گل چهره سن بولغار باقیملی
**

در متن انتقادی ما:

جان پولادین بولسه دوزمز بو كوزه
در چاپ ۱۹۲۶:

جان پولاتدان بولسا دوزمهز بو دهرده
در چاپ گنبد:

جان پولادان بولسه دوزمان بو درده
**

در متن انتقادی ما:

دوقونسه دلبر كوزه زبان كیدار هر سوزه
در چاپ ۱۹۲۶:

یوقسا دلبر بو سوزه زبان كیده هر سوزه
در چاپ گنبد:

یوقسه دلبر بو سوزه زبان كیدار هر سوزه
**

در متن انتقادی ما:

آلما زرخدانه بوكموش یوزه زلفینگ سیاه سواد كفردور دوكملی
در چاپ ۱۹۲۶:

آلما زناختانا بو كؤمش یوزه زولپگ سیا ایسیدور یاقملی
در چاپ گنبد:

آلما زناخطنه بو كومیش یوزه زلفینگ سیا ایسیدور یاقیملی
**

در متن انتقادی ما:

طاوس قوش زینتلی داود تاوشلی تدرو شیوهلی كاكلیک یوروشلی
در چاپ ۱۹۲۶:

تاوس قوش زینه تلی داود تورشلی ته رزی شیوهلی دور كاكلی ناغشلی
در چاپ گنبد:

طاوس قوش زینتلی داود توریشلی طرزی شیوهلی دور كاكلی نانكشلی
**

در متن انتقادی ما:

باغلانبان چیقسنگ شده گلدار
در چاپ ۱۹۲۶:

باغلانبان چقساگ ای گاهی گولزار
در چاپ گنبد:

باغلانبان چیقسانگ ای گاهی گلزار
**

در متن انتقادی ما:

عاشق دیور ای دلدار گورکی گونه تای دلدار
در چاپ ۱۹۲۶:

آشیق دیر ای دلدار کورکه زگیل دیدار
در چاپ گنبد:

عاشق دیر ای دلدار گورکزگیل دیدار

در متن انتقادی ما:

تاپر حجینگ ثوابین هر کیم بیر غریب قولدار

در چاپ ۱۹۲۶:

ته‌فره‌جگ سووایین بر غاریب قولدار

در چاپ گنبد:

تفرجینگ ثوابین بر غریب قولدار

این مقایسه نشان می‌دهد که عبارات شعر مورد نظر در هر دو چاپ، بسیار تغییر نموده است. یکی از اشتباه‌های بزرگ چاپ گنبد آن است که عباراتی که در چاپ ۱۹۲۶ با غلط‌های تایپی همراه است، به همان شکل ناصحیح درج نموده است. در این قسمت، بهتر است در باره‌ی یکی از موارد بالا توضیحاتی داده شود. در شعر زیر، شاعر بدون هیچ پیچیدگی زبانی، گفته است چنان چه چشمش به یار بیفتد، زبانش گویا می‌شود:

دوقونسه دلبر گوزه

زبان گیدر هر سوزه

آرایه و صنعت ادبی به کار رفته در این بیت، سخن سهل و ممتنع است. یعنی این‌که در ظاهر بیان آن بسیار آسان، اما در حقیقت دشوار است. تدوین‌کنندگان هر دو چاپ (۱۹۲۶ و چاپ گنبد) این آرایه‌ی ادبی به کار رفته از سوی مختوم‌قلی را نادیده گرفته و شعر ایشان را به نادرستی این‌گونه درج کرده‌اند که هیچ ارزش ادبی ندارد:

یوقسا دلبر بو سوزه

زبان گیدر هر سوزه

مصراع اول در این بیت، هیچ معنایی ندارد و به همین خاطر منظور شاعر از بیان این مفهوم، برای مخاطب نامفهوم مانده است. اگر بخواهیم به این گونه اشتباه‌ها در این مجموعه اشاره نماییم، سخن به درازا خواهد کشید. همچنان‌که درباره‌ی مجموعه‌ی دولجلی نیز اشاره کردیم، در مجموعه‌ی چاپ گنبد نیز تکرار شعرها مشاهده می‌شود: شعر «باغ‌لاری هی» (ص ۲۷۲) در صفحه‌ی ۴۹۶ و شعر «هر یانا» (ص ۲۹۶) در صفحه‌ی ۵۶۴ تکرار شده است. در چاپ گنبد، برخی از شعرهای دیگر شعرا نیز به عنوان شعر مختوم‌قلی ذکر شده است. به طور مثال شعر «تاپیلمان» از سیدی (صص ۵۹-۵۲)، شعر «گوزلیم» از شاه‌بنده (صص ۱۰۹-۱۰۶)، شعر «گلنده باردیر» از غایبی (صص ۲۴۲-۲۴۰) و هم‌چون آن‌ها از این دست شعرها هستند.

همچنان که پیش‌تر نیز گفتیم، چاپ این آثار در تدوین متن انتقادی کنونی کمک شایانی به ما کرد. زیرا اگر این کتاب‌ها پیش از این به چاپ نرسیده بود، ما نمی‌توانستیم اشکالات کار را بدانیم و در تدوین متن انتقادی قطعاً با مشکلاتی مواجه می‌شدیم. بررسی فنی و علمی این کتاب‌ها باعث شد تا ما با علم به مشکلات و نارسایی‌هایی که در تدوین مجموعه‌ی آثار وجود دارد، تصمیم به تدوین متن انتقادی بگیریم. با توجه به آن‌ها، ما توانستیم متن صحیح را استخراج کنیم و شیوه‌ی خواندن عبارات دشوار را بیابیم و در برخی موارد نیز که خارج از درک و توان ما بود، علامت سوال گذاشته‌ایم.

شرح حال مختوم‌قلی

در باره‌ی شرح حال مختوم‌قلی فراغی تاکنون هیچ سند تاریخی وجود ندارد. این موضوع طبیعی است. چون در دوره‌ی حیات ترکمن‌ها ساختار دولتی در بین آن‌ها نبوده است و هیچ گونه اداره‌ای که امور فرهنگی و اجتماعی را رصد نماید، وجود نداشته است و به همین خاطر در مطالعات مربوط به تاریخ ترکمن، مجبوریم از منابع عربی و فارسی و دیگر زبان‌ها استفاده کنیم و شرح حال مختوم‌قلی را نیز مجبوریم از روایت‌های مردمی استنباط کنیم. روایت‌های مردمی نیز نمی‌تواند منبعی موثق باشد و در برخی موارد حتی ما را در درک صحیح شرح حال ایشان دچار اشکال می‌کند. برای تأیید این موضوع، نظرات مختلف مطرح شده در باره‌ی سال تولد ایشان را بررسی می‌کنیم.

آ. وامبری معتقد است که ایشان در سال ۱۷۸۰ وفات یافته‌اند^{۱۳}. آ. آخوندوف گرگانلی معتقد است در سال ۱۷۳۱ به دنیا آمده و در سال ۱۷۸۰ نیز وفات یافته است^{۱۴}. ب. آ. قرری‌وف سال ۱۷۳۳ را سال تولد، و ۱۷۸۲ را سال وفات وی می‌داند^{۱۵}. م. کوسایف نیز در آثار خود سال ۱۷۳۳ را سال تولد مختوم‌قلی می‌داند^{۱۶} و معتقد است که ایشان احتمالاً بین سال‌های ۱۷۹۰-۱۸۱۳

13-A.Вамбери. Путешествие в Средней Азии. Издание второе. Москва, 1874, стр.279.

14-Magtymguly, Saýlanan eserler, Aşgabat, 1940 ý., 4 sah. A.Ahundow-Gürgenli, Türkmen klassyk şahyrlary, Magtymguly (Şahyryň ömrüne we döredijiligine degişli makalalar ýygyndysy), Aşgabat, 1960ý., 13 sah.

15-B.A.Garryýew, Magtymguly we onuň watançylygy, Aşgabat, 1943 ý., 42 sah.

16-Magtymguly, Saýlanan eserler, Aşgabat, 1959, I m., 18 sah. (M.Kösäýewiň şu neşire ýazan sözbaşysy eňçeme ýygnydyda we aýratyn broşýura görnüşinde çap edildi. Olaryň ählisine däl-de, diňe şu ýerdäkisine salgylanjakdyrys).

وفات یافته است^{۱۷}. گ. او. چاریف نیز در آثار خود یک بار ۱۷۸۲-۱۷۳۲ را سال‌های حیات او می‌داند^{۱۸} و یک بار نیز تولد او را به سال ۱۷۳۳ دانسته است^{۱۹}. ب. آ. قرری‌وف در سال‌های بعد، ضمن تجدید نظر، نوشته است که تاریخ تولد و وفات مختوم‌قلی اصلاً مشخص نیست^{۲۰}. با توجه به اسناد و مدارکی که در حال حاضر موجود است، هنوز نمی‌توان به درستی تاریخ ولادت و وفات مختوم‌قلی را مشخص نمود. به عقیده‌ی ما، برای مشخص کردن شرح حال مختوم‌قلی، در ابتدا باید به اطلاعاتی که خود شاعر در شعرها از خود به دست داده و نیز از وقایع تاریخی‌ای که به آن‌ها پرداخته، توجه نمود و سپس باید به روایت‌های مردمی و منابع تاریخی که در بررسی این امور می‌تواند به ما کمک نمایند، مراجعه نمود.

در آثاری که در باره‌ی مختوم‌قلی نوشته‌اند، او را سومین فرزند ذکور دولت‌محمد آزادی دانسته‌اند^{۲۱} و این ادعا به دو دلیل، نمی‌تواند صحیح باشد. نخست آن‌که بنا به نوشته‌ی این دسته از محققان، پدر دولت‌محمد آزادی یعنی «مختوم‌قلی یوناچی» در سال ۱۷۲۰ از دنیا رفته است^{۲۲} و بر اساس سنت رایج در بین ترکمن‌ها، نام وی را بر روی مختوم‌قلی گذاشته‌اند. اگر این نظر صحیح باشد، پس دو برادر بزرگ‌تر مختوم‌قلی یعنی عبدا... و محمدصفا بایستی قبل از سال ۱۷۲۰ به دنیا آمده باشند و این در حالی است که بنا بر شعر وی، به طور حتم بین مختوم‌قلی و دو برادر بزرگ‌تر او ۱۵-۱۳ سال تفاوت سنی بوده است. چون فراغی در یکی از شعرهای خود در باره‌ی این برادران خود گفته است:

اناسیندین آیری یاتمز اوغلان لار
(۵) ۲۳۳

مختوم‌قلی به خاطر این‌که بزرگ‌تر از دو برادر دیگر بوده، آن‌ها را «اوغلان» نامیده است و همین‌که گفته است آن‌ها بدون مادر نمی‌خواهی‌اند، این نظر را کاملاً به اثبات می‌رساند. بیابید ابیات زیر از مختوم‌قلی را که به وضوح ثابت می‌کند هر دو برادر یعنی عبدا... و محمدصفا نوجوان بوده‌اند، بررسی نماییم:

داریدی بر دولی یولوئدی باران
برین یوردی بیلان ایلادی ویران
بری سینینگ یاری ایزینده حیران
گوزلاری یولده دور بولار گلمدی
(۲۰، ۱۹، ۱۸، ۱۷) ۲۳۳

در دومین مصراع آمده است که پس از مرگ برادر شاعر، یورت (در این‌جا منظور، خانواده است) او ویران شده و به عبارتی چیزی از او نمانده و در مصراع سوم آمده است که با مرگ آن یکی برادرش تنها عروسش مانده است. این شعر نشان می‌دهد که هر دو متوفی، بسیار جوان بوده‌اند. به نظر ما واقعه‌ی درگذشت عبدا... و محمدصفا در دوران پس از نادرشاه و در زمان حکومت احمدشاه صورت گرفته است. حال باید دید این واقعه در چه سالی از حکومت احمدشاه رخ داده است.

همچنان‌که می‌دانیم پس از قتل نادرشاه، یعنی در سال ۱۷۴۷ «احمد درانی» پادشاه افغانستان شده است. روابط وی با ترکمن‌ها بویژه با گوگلان‌ها در سال‌های ۵۵-۱۷۵۴ به خوبی مستحکم شده است^{۲۳}. خان‌ها و بگ‌های گوگلان با سوارانی که در اختیار خود داشته‌اند، به او کمک نموده‌اند. بر اساس اسناد و مدارک تاریخی، این روابط بسیار حسنه و خوب بایستی از سال ۱۷۵۰ آغاز شده باشد. چون احمدشاه تا این تاریخ اوضاع داخلی افغانستان را سروسامان داده و مواضع خود را مستحکم نموده و بعد از آن حملات خود را به هندوستان، ایران و آسیای میانه آغاز کرده است. وی در دسامبر ۱۷۵۴ مشهد را تصرف نمود^{۲۴}. اگر بپذیریم که عبدا... و محمدصفا حدوداً در سال‌های ۱۷۵۴-۱۷۵۰ درگذشته‌اند، همچنان‌که در شعر مورد اشاره‌ی مختوم‌قلی نیز دیدیم، آن‌ها بایستی در آن دوره، ۲۲-۱۹ ساله بوده باشند. پس می‌توان نتیجه گرفت که سال تولد آن‌ها بایستی حدوداً ۱۷۲۰ باشد. در همین راستا، چون سن مختوم‌قلی از این برادرانش بزرگ‌تر بوده، پس تاریخ تولد ایشان باید خیلی قبل تر از سال ۱۷۲۰ بوده باشد.

نتایج بررسی‌های ما در باره‌ی سال وفات مختوم‌قلی، با نظر م. کؤسایف در این باره یکی است. شاعر در برخی از شعرهای خود اشاره‌ی مستقیمی به سن خود در هنگام سرودن آن شعر نموده است. وی سی سالگی خود را در این بیت بیان کرده است:

17-Şol ýerde M.Kösäýew, edebîyat taryhynyň käbir meseleleri. Aşgabat, 1963 ý., 94-95 sah.

18-Professor G.O.Çaryýew, Magtymguly, Aşgabat, 1951 ý., 6 sah.

19-Magtymguly, Saýlanan eserler, Aşgabat, 1957 ý., 3 sah.

20-Seret. Kratkaja literaturnaýa ensiklopediýa, 1967, t 4, str.699.

21-B.A.Garryýew, Magtymguly we onuň watanylygy. Aşgabat, 1943 ý., 40 sah. Magtymguly, Saýlanan eserler, Aşgabat, 1959 ý., 18 sah. (M.Kösäýewiň sözbaşysy).

22-B.A.Garryýew, ýokarky iş, 39 sah., M.Kösäýew, ýokarky iş, 18 sah.

23-Ahmet şanyň gökleň han-begleriniň adyna çykaran iki sany permanyna seret.:

صنیع‌الدوله محمدحسن خان، مطلع الشمس، طهران ۱۳۳۰، جلد دوم، صفحه‌های ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰.

24-30.В.Ганковский, Империя Дурраны, Москва 1958, стр.20.

مضمون این شعر از مختوم‌قلی این است که سن ۲۹ سالگی را تمام کرده و به تازگی به سن ۳۰ سالگی قدم گذاشته است. در ابیات زیر، ۳۴ سالگی مختوم‌قلی بیان شده است:

یالانچی‌دین نه حطّ اتدینگ نه گوردینگ
ایمدی سن اوتوز تورت یاشه دوشیب سن
(۱۹، ۲۰) ۱۴۸
بیلدینگ بی‌وفادور بقاسی یوق بو یوردینگ
اوتوز تورت یاشه باردینگ بو جهاننه نه گوردینگ
(۲۳، ۲۴) ۲۰۱

مضمون شعر دوم نشان می‌دهد که منظور از عبارت «بو یوردینگ»، «بو دنیا» (این دنیا) است. مختوم‌قلی در شعر زیر، از پنجاه سالگی خود سخن گفته است:

قریدیچه قولدین گیتدی انصافیم
ایا دوستلار الایتوشدی سالمیم
(۱، ۲) ۱۳۴

این شعر نادرست بودن این نظر را که مختوم‌قلی در ۴۹ سالگی از دنیا رفته است، نشان می‌دهد. در شعری دیگر مختوم‌قلی ۸۰ سال را هم ذکر کرده و م. کوزسایف معتقد است، شاعر آن را در باره‌ی خود بیان کرده است.^{۳۵} ما موافق این عقیده نیستیم و بر این نظریه که منظور مختوم‌قلی در این شعر، سن عمومی بشر است:

حارس اوروبان قان‌لار یوتدینگ الیکده
گل نه ایش بتردینگ سگسان یلیلقده
(۱، ۱) ۲۴۷

در ابیاتی که آورده شد، رسیدن سن شاعر به پنجاه سالگی را مشاهده کردیم. برای بررسی این موضوع که آیا شاعر بیش از آن عمر کرده و یا نکرده، یکی از شعرهای ایشان را که در آن عمر انسان را به مراحل مختلف تقسیم کرده و خصوصیات و ویژگی‌های انسان در هر کدام از آن مراحل را بیان کرده، بررسی می‌کنیم. مضمون شعر شماره‌ی ۱۱۰ در این متن انتقادی مربوط به عمر انسان است. بیست سالگی در این شعر، این‌گونه توصیف شده است:

یگریمی یاشه گلدینگ یگیت‌لیگینگ سن بیلدینگ
آط مندینگ قلیچ آلدینگ جنگ و سواشه یتدینگ
(۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸) ۱۱۰

مختوم‌قلی خصوصیات آدم‌ها در سن ۳۰ سالگی را این‌گونه بیان کرده است:

اوتوزینگده یرینگدن دومان گیتمز سرینگدن
یگیت‌لیگینگ زورینگدن گزینگ تماشا یتدینگ
وی رسیدن انسان به عقل کامل در سن چهل سالگی را این‌گونه توصیف می‌کند:
سوردینگ دنیانی سوردینگ آخر وفاسین گوردینگ
قرقینکا قدم اوردینگ کامل سن هوشه یتدینگ
(۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶) ۱۱۰

وی رسیدن به سن ۵۰ سالگی را سن پیری و از توان افتادن می‌داند:

بار آلمادینگ بارینگدن خزان اوردی داغینگدن
اللی‌ده ساققال آغینگدن اوتان بیر یاشه یتدینگ
(۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰) ۱۱۰

مختوم‌قلی در این شعر، وضعیت افراد در ۵۰ سالگی را بیان کرده و در شعری دیگر وضع خود در این سال چنین توصیف کرده است:

عمر آخر بولدی آغردی ریشیم قوتیم کملدی کوتلدی دیشیم

همچنان‌که می‌بینیم، شاعر در این بیت وضعیت خود را درست مانند وضعیتی که در شعر ۱۱۰ توصیف نموده، بیان کرده و گفته است که محاسنش سفید و توانش کم شده و دندان‌هایش از برندگی افتاده است. او در همان شعر، شصت سالگی را

1-M.Köşayew, Edebiyat taryhynyň käbir meseleleri, Aşgabat, 1963 ý., 94 sah.

فصل زمستان در عمر آدمی دانسته است:

آتمیشه باش يتوردینگ باشينگ غمه گتوردینگ
خوش گونارینگ اوتوردینگ يازینگ يوق قيشه يتدینگ
۱۱۰ (۴۱, ۴۲, ۴۳, ۴۴).

مختوم‌قلی باز در همان شعر، گفته است که آدمی در ۷۰ سالگی از فرط ناتوانی می‌افتد و در انجام کارها ناتوان

می‌شود:

يتميشده حق ديب قالدینگ قوتینگ يوق يقيلدینگ
قوجالدینگ ايشدين قالدینگ سويله نه پيشه يتدینگ
۱۱۰ (۴۵, ۴۶, ۴۷, ۴۸).

شاعر در آخرین ابیات خود از این شعر، گفته است که در سن ۸۰ سالگی، آدمی به مراحل پایانی عمر خود نزدیک

می‌شود:

سگسانه يتوشسه سال نچوک کچر بويله حال
اوتدی قزغینلی محل اوراقسین خوشه يتدینگ
۱۱۰ (۴۹, ۵۰, ۵۱, ۵۲)

مختوم‌قلی نظر خود را در باره‌ی مراحل مختلف عمر آدمی، در چند شعر دیگر هم بیان کرده است.

وی در یکی از شعرهایش گفته است که عمرش به فصل زمستان «پیری» رسیده است:

مخدومقلی چکپ دوشمان قهرین
پیشام یوتماقدور یمان زهرین
اوتوریب من یکیت‌لیکینگ بهارین
قوتولماق یوق قری‌لیغینگ قیشیندین
۱۷۳ (۱۷, ۱۸, ۱۹, ۲۰).

و یا در شعری دیگر چنین گفته است:

قریلیق يتوشدی منگ کلفت قالدی میزان اوتدی خزان گلدی قیش قالدی
۲۹۳ (۳, ۴)

این ابیات نشان می‌دهد که سن شاعر به شصت رسیده است. وی در شعری دیگر، در آرزوی رسیدن به ۸۰ سالگی،

چنین سروده است:

یالان دنیاده گزماگه دوست بیلن عشرت سورماگه
عمر اکلاب گون گورماگه سکسان یل فرصت ایسلارین
۱۷۶ (۹, ۱۰, ۱۱, ۱۲).

به نظر ما، مختوم‌قلی به این آرزوی خود رسیده است. چون شاعر در دو شعر خود، به واقع‌های اشاره کرده که با دوران سلطنت آقامحمدخان مطابقت می‌کند. یکی از آن شعرها «دؤکر بولدوق یاشی‌مین» (شعر شماره‌ی ۹۵) است. هم‌چنان‌که مشخص است، در زمانی که مختوم‌قلی جوان بود، قزلباش‌ها به خاطر هرج و مرج‌های داخلی، فرصت این را که به ترکمن‌ها حمله نمایند، پیدا نکرده‌اند. این امکان وجود دارد که این شعر به خاطر یکی از دو واقعه‌ی زیر سروده شده است.

در سال‌های ۷۰ قرن ۱۸ میلادی ۲۰۰۰ نفر از سواران گوگلان در منطقه‌ی جاجرم از توابع بجنورد، قشون «الله‌وردی خان» را محاصره کرده‌اند. الله‌وردی‌خان از حسین‌قلی‌خان قاجار (برادر کوچک آقامحمدخان قاجار) کمک خواسته است. پس از آمدن قشون کمکی، گوگلان‌ها مصالحه کرده، به ایل شدن رضایت می‌دهند.^{۲۴} از این واقعه هیچ زیانی متوجه ترکمن‌ها نمی‌شود. پس این شعر می‌تواند در باره‌ی جنگ خونین و حمله‌ای باشد که در سال‌های ۹۰ قرن ۱۸ میلادی از سوی آقامحمدشاه صورت گرفته‌است. چون شاعر در این شعر، موضوع اتحاد تمامی ترکمن‌ها یعنی تکه، یموت، گوگلان، یازیر و آل‌ایلی را مطرح می‌کند و از اتحاد بین یموت و گوگلان افتخار می‌کند. وقایعی که پیش آمده، لزوم اتحادی این گونه را موجب نمی‌شود.

شعر دومی که مدنظر است، شعر «گوگلان» (شماره‌ی ۱۰۸) است. این گونه نیست که این شعر تنها برای توصیف گوگلان‌ها سروده شده باشد. در این شعر خواسته شده است که گوگلان‌ها دوباره به گرگان بازگردند، در ایران گسترده شوند و به تهران بروند. نیز موضوعاتی هم‌چون عدم ترک ایل و کشور، شجاعت و دلیرمردی، از بین بردن هر گونه مهاجم و شکست دادن آن‌ها مطرح شده است. این گونه وضعیت، چندین بار در زمان حکومت نادرشاه برای ترکمن‌ها پیش آمده است. بر اساس

۲۶- رجوع کنید به:

رضا جهانسون، تاریخ بنیان قاجار، تهران، ۱۳۳۳، صفحه ۶۱.

سعید نفیسی، تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران در دوره معاصر، تهران، ۱۳۴۴، چاپ دوم، جلد اول، صفحه ۴۱.

دستور این شاه، مناره‌ای از جمجمه‌ی طرفداران محمدحسن‌خان قاجار در شهر استرآباد ساخته شده است.^{۲۷} به خاطر این‌که بیشتر ترکمن‌ها نیز حامی محمدحسن‌خان بوده‌اند، هیچ شکی نیست که سرهای بسیاری از ترکمن‌ها نیز بریده شده است. این وقایع مربوط به دوران جوانی مختوم‌قلی است و به همین خاطر بدیهی است که شاعر نتواند به آن اعتراضی نماید.

بنا بر نظر مورخان، ترکمن‌ها در پیروزی خاندان قاجار در ایران نقش مهمی را بر عهده داشته‌اند. آن‌ها ابتدا از محمدحسن‌خان قاجار حمایت کرده‌اند. در زمان مورد نیاز، او را بین خود نگه داشته‌اند و با قشون نادرشاه جنگیده‌اند. یک بار سواران نادرشاه به روستای طایفه‌ی «داز» که محمدحسن‌خان در آن‌جا زندگی می‌کرده، آمده‌اند و از آن‌ها خواسته‌اند که محمدحسن‌خان را تحویل دهند. وقتی خان یموت‌ها یعنی «بگنج‌خان دیه‌جی» خواسته است تقاضای آن‌ها را بپذیرد و او را تحویل سواران بدهد، همسر بگنج‌خان محمدحسن‌خان را در کومه‌ای مخفی نموده و به نزد مردها رفته و روسری‌اش را به سمت آن‌ها پرت کرده و گفته است: «شماها زیر این روسری بروید و کار را به ما زن‌ها بسپارید!» مردها از شنیدن این سخن شرم کرده و محمدحسن‌خان را همراه با دو نفر فراری داده‌اند.^{۲۸}

همچنین وقتی آقامحمدخان فرزند محمدحسن‌خان قاجار از اسارت در شیراز گریخته و به استرآباد آمده‌است، با اتکای به کمک ترکمن‌ها بخش‌های دیگر ایران را نیز تصرف کرده و به پادشاهی رسیده است. او پس از رسیدن به پادشاهی، بسیاری از خان‌های مناطق مختلف ایران را یا به اطاعت از خود درمی‌آورد و یا نابود می‌کند.

همین شاه به منظور تحکیم پایه‌های سلطنت شاهزاده فتحعلی‌خان - که فرزند برادر تنی اوست - چشم یکی از برادران خود را کور و سه برادر خود را نیز مجبور می‌کند تا از ایران بگریزند. وی همچنین با واسطه نمودن مادرش کوچک‌ترین برادرش جعفرقلی را که حاکم مازندران بوده، به تهران آورده و به شکل ناجوانمردانه‌ای به قتل می‌رساند.^{۲۹} آقامحمدخان پس از کشتن این برادرش، نقشه‌ی آزار ترکمن‌ها را در سر می‌پروراند. سعید نفیسی در این باره چنین نوشته است:

«پس از کشتن جعفرقلی خان، آقامحمدخان در صدد برانداختن ترکمانانی برآمد که از سالیان دراز با خاندان وی همراهی کرده بودند و همواره با پدرش هم مساعد بوده‌اند و می‌خواست بدین گونه از همراهی‌ای که با برادرش جعفرقلی خان کرده‌اند، انتقام بگیرد. این بود که با سپاهی به جنگ ایشان رفت و در این جنگ خونریزی بسیار کرد و عده‌ی زیادی از زنان و فرزندان ترکمانان را اسیر کرد و با خود برد و عده‌ای از این زنان تن به اسارت و بردگی ندادند و در راه، خود را کشتند.»^{۳۰}

این محقق در همان کتاب نوشته است که در نتیجه‌ی این حمله‌ی آقامحمدخان، خصومتی همیشگی بین ترکمن‌ها و قاجارها به وجود آمد و جنگی مستمر بین ترکمن‌ها و حکومت ایران ایجاد شد و تا ۵۰ سال پیش، ترکمن‌های اسیر شده در آن جنگ‌ها را در پایتخت ایران به عنوان برده می‌فروخته‌اند.^{۳۱}

این‌که این حمله به ترکمن‌ها دقیقاً در چه سالی صورت گرفته، منابعی که ما در اختیار داریم، آن را مشخص نکرده‌اند.^{۳۲} اما آمده است که حمله‌ی بعدی آقامحمدشاه در سال ۱۲۱۰ هجری (۱۷۹۶م)، صورت گرفته است.^{۳۳} مشخص است که نخستین حمله‌ی او در سال‌های پیش از این تاریخ صورت بوده است. به نظر ما شعر «گوگلان» مختوم‌قلی بر اساس نخستین حمله‌ی آقامحمدخان سروده شده است. چون در این شعر، از تهران به عنوان پایتخت ایران یاد شده است. همچنین در زمان آقامحمدخان‌شاه بود که شهر تهران به عنوان پایتخت اعلام شد. به این ترتیب، مشخص می‌شود که مختوم‌قلی در سال‌های ۹۰ قرن ۱۸ میلادی نیز در قید حیات بوده است.

برای تأیید نظرات بیان شده، می‌توان به نکته‌ی دیگری اشاره نمود. شاعر در دو شعر از «سلیم سوم» که در بین

۲۷- رجوع کنید به:

رضا جهانسون، تاریخ بنیان قاجار، تهران، ۱۳۳۳، صفحه ۵۱.

ژنرال سرپرسی سایکس، تاریخ ایران، تهران، ۱۳۴۳ شمسی، چاپ سوم، جلد دوم، صفحه ۴۲۲.

(برای مشاهده‌ی تصویر مناره‌ی مذکور، به صفحه‌ی ۴۲۴ از کتاب اخیر مراجعه نمائید.)

۲۸- رجوع کنید به:

رضا جهانسون، تاریخ بنیان قاجار، تهران، ۱۳۳۳، صفحه ۵۳-۵۲

سعید نفیسی، تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران در دوره معاصر، تهران، ۱۳۴۴، چاپ دوم، جلد اول، صفحه ۳۳.

۲۹- سعید نفیسی، تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران در دوره معاصر، تهران، ۱۳۴۴، چاپ دوم، جلد اول، صفحه ۴۸.

۳۰- همان صفحه

۳۱- همان کتاب، صص ۴۹-۴۸

32-История туркменской ССР, Ашхабад, 1957, т.I, книга 2 МИТТ, т.II,

۳۳- رجوع کنید به:

سعید نفیسی، تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران در دوره معاصر، تهران، ۱۳۴۴، جلد دوم.

سرجان ملکم، تاریخ ایران، ناشر کتابفروشی سعدی، تهران، ژنرال سرپرسی سایکس، تاریخ ایران، تهران، جلد دوم، دکتر عبدالله رازی، تاریخ کامل ایران، تهران، ۱۳۵۵.

سال‌های ۱۸۰۷-۱۷۸۹ در عثمانی حکومت کرد، یاد نموده است.

اول سلیم شاه مکه خانی ابن سلطان آنده بار

۶۱ (۱۲)

سنجر خان سلیم شاه یدی ولینی

۱۲۷ (۱۵)

شاعر در مثال اول، این پادشاه را خان مکه می‌داند. این ثابت می‌کند که نام این پادشاه از سوی ترکمن‌هایی که به حج رفته‌اند، در اطراف و اکناف زبانزد شده است. این شعرها اگر نگوییم که به دوران اوایل قرن نوزدهم بازمی‌گردد، به طور حتم به سال‌های ۹۰ قرن هجدهم مرتبط است.

همچنان‌که پیش‌تر نیز گفتیم، تعیین تاریخ دقیق ولادت و وفات مختوم‌قلی غیرممکن است اما با توجه به مطالبی که بیان شد، می‌توان گفت که ولادت وی بین سال‌های ۲۰ قرن هجدهم و وفات وی بین سال‌های ۱۷۹۶ و ۱۸۰۰ میلادی بوده و به این ترتیب با حدس قریب به یقین می‌توان گفت که ایشان حدود ۷۵-۸۰ سال عمر کرده‌اند. این بررسی ما نشان می‌دهد که عقیده‌ی آ.وامیری که با استناد به گفته‌های قیزیل‌آخوند نوشته است شاعر حدوداً در سال ۱۷۸۳ و در نتیجه‌ی جنگ میان گوگلان‌ها و میوت‌ها وفات یافته^{۳۷}، کاملاً اشتباه است.

در باره‌ی دوران کودکی مختوم‌قلی نیز اطلاعات مشخصی وجود ندارد. محل تحصیلات وی نیز در هاله‌ای از ابهام است. بر اساس روایات مردمی، او در روستای زادگاه خود، خیوه، بخارا و مدرسه‌ی ادریس‌بابا در خلج تحصیل کرده است. بر اساس سنت و عادت، روحانی‌های ترکمن در آن زمان در خیوه یا بخارا تحصیل می‌کرده‌اند و این‌که گفته می‌شود مختوم‌قلی غیر از زادگاهش به خلج هم رفته و در آنجا نیز تحصیل کرده، غیر قابل پذیرش است. این سوال هم مطرح است که ایشان از بین خیوه و بخارا در کدام یک تحصیل کرده است؟ این‌که مختوم‌قلی تسلط کاملی بر زبان فارسی داشته، نشان می‌دهد که در بخارا تحصیل کرده است، اما این امکان نیز وجود دارد که پس از فراگیری کامل زبان فارسی نزد پدر، در خیوه به ادامه‌ی تحصیل پرداخته باشد. در هر صورت، ما نسبت به تحصیل وی در هر دو شهر خیوه و بخارا نیز شبیه داریم. و مشکل است که بپذیریم فرزند روحانی بزرگ و استاد فرزانه‌ای همچون دولت‌محمد آزادی، اساتید خود را عوض نماید و مدام محل تحصیل خود را جابه‌جا کند. کسب رضایت پدر برای این موضوع اندکی دشوار می‌نماید.

مضامین اشعار فراغی نشان دهنده‌ی آن است که او غالباً میان گوگلان‌ها می‌زیسته است. وی در جوانی در فکر سفر به افغانستان بوده است. شعرهایی که وی پس از آن در رابطه با این موضوع، فقدان دو برادر، چاودورخان، احمدشاه، محمدحسن‌خان و فوت دولت‌محمد آزادی و مانند آن‌ها سروده، نشان می‌دهد که وی در روستا می‌زیسته است. با بررسی این موضوع و با در نظر گرفتن ارتباط بین خیوه و گوگلان‌ها، می‌توانیم بپذیریم که فراغی برای مدتی کوتاه در خیوه بوده است. مختوم‌قلی یکی از اندیشمندان عصر خود بوده و به زبان‌های ترکی، عربی و فارسی تسلط کامل داشته است. بررسی‌های ادبی در آثار وی نشان می‌دهد که وی بر ادبیات شرق کاملاً اشراف داشته است.

همچنان‌که پیش‌تر گفتیم، هیچ شکی در این نیست که در نگارش نسخه‌ی خطی inw.No 546 که به نسخه‌خطی دولت‌محمدآزادی شهرت دارد، مختوم‌قلی نیز مشارکت داشته است. تمامی اشعار فارسی در این نسخه‌ی خطی به درستی و بدون هیچ گونه غلط‌های املائی نگاشته شده است. با این وجود، در همین نسخه‌ی خطی عبارات فارسی «پیش» و «نیست» بیشتر به شکل «پش» و «نست» نوشته شده است و به عبارتی این واژگان به گویش تاجیکی نوشته شده است. این نشان می‌دهد که پدر و پسر (دولت‌محمدآزادی و مختوم‌قلی) زبان فارسی را نه در ایران، بلکه در آسیای میانه فراگرفته‌اند.

بنا بر آن‌چه پیش از این گفتیم، بر این نظریه که مختوم‌قلی فرزند ارشد آزادی بوده است و در همین راستا، این روایت مردمی که گفته می‌شود همسر برادرش را به عقد و نکاح مختوم‌قلی درآورده‌اند، کاملاً متنتفی است.

مختوم‌قلی در یکی - دو شعر خود، از نام «منگلی» (Menli) به عنوان نخستین معشوق خود یاد کرده است.

ایل‌لری بار دینگلی دینگلی سویق سولی تر اولنگلی

ایلی گوکلنگ ادی منگلی نازلی دلداردین آیریلدیم

(۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴). ۲۹۵

همچنان‌که از شعر پیداست، این شعر مربوط به زمانی است که شاعر از معشوق خود جدا شده است. وی در شعر «یا الله» (در متن انتقادی، شعر شماره‌ی ۱۹۹) رابطه‌ی خود با منگلی را با جزئیات کامل بیان کرده است. در بند اول این شعر، شاعر از به جوش آمدن جان خود، گداختش در عشق، بی‌فکر و تأمل وارد شدنش در این ورطه و بالاخره از جدایی گفته است:

جان جوشغونه گلدی یاندیم یاریلدیم باغیشلاسانگ نیلار یاریم یا الله

سانغی سیز سوشدیم اویسز آیریلدیم باغیشلاسانگ نیلار یاریم یا الله

شاعر در ابیات بعدی در باره‌ی روابط نزدیکش با یار و گفت و گوهای پنهانش با او سخن گفته است و این‌که بالاخره

34-A.Вамбери, Путишествие по Средней Азии в 1863 г., С-Пб, 1865 г., стр. 149-150. Arminius Vambery, Travels in Central Asia, London, 1864, p.321.

Magtymguly pyragynyň diwany ..... tankydy tekst

www.TurkmenStudents.com

یارش را به زور از او جدا کرده‌اند:

سوزلاشردیم سیرلاشردیم یار بیله
ایمدی لیکن آیردیبار زور بیله
یوراکیمده یار خیالی یار بیله
باغیشلاسنگ نیلار یاریم یا الله
شاعر دشواری جدایی از یار را در این ابیات بیان کرده است:

کونگل خوشدور یاده سالیب گزمانده
منی غمده قویمه اونی آرمانده
یادیمه سالمانده عشقیم قزمانده
باغیشلاسنگ نیلار یاریم یا الله
اخلاص بیلان سومیشام من اول یاری
اول آنده آه چکر من مونده زاری
باغیشلاسنگ نیلار یاریم یا الله

شاعر در ادامه‌ی همین شعر، در باره‌ی علاقه‌ای که پس از جدایی نیز بین او و یارش باقی مانده، سخنان پنهانی و شیرینی که بین آن دو ادامه داشته و باقی مانده و سیری ناپذیر بودن نگاه‌ها سخن گفته است:

باردی پنهان پنهان شیرین سوزیمز
بر بره باقماقدین دویمز گوزیمز
بولان ایشه حیران قالدیق اوزیمز
باغیشلاسنگ نیلار یاریم یا الله

در بند آخر، شاعر از این‌که نمی‌تواند نزد خدا رفته و شکایت دلش را برای خالق بازگوید و این‌که کارش بی‌حاصل است و از درد دلبر خواب به چشمانش حرام شده، صحبت کرده است.

ایم سنکا یتمز عرضیم ایتماکه
دلبر دردی قویمز منی یاتماغه
ایشیمینگ رواجی یوقدور آیتماغه
باغیشلاسنگ نیلار یاریم یا الله
او در بیتی دیگر، عشق به معشوق زمینی را قانون طبیعت و این دنیا می‌داند.

مخدوم‌قلی دنیا کهنه جهان دور
سوشماکلیک بو دستور زمان دور

مخدوم‌قلی پس از جدایی از منگلی، تا مدت‌های زیادی به یاد او بوده و برای او شعرهای زیادی سروده که از جمله‌ی آن‌ها می‌توان به «آیریلدیم» (در متن انتقادی شعر شماره‌ی ۲۹۵)، «درد اولدی» و مانند آن‌ها اشاره نمود. در شعر «درد اولدی» خود را مسبب اصلی جدایی از یار دانسته است:

منلیک بیله اینتدیم ایشیمی ضایع
اقبالیم اشگین باتردیم لایه
۲۳۰ (۵، ۶).

همچنان‌که می‌بینیم، در این بیت، شاعر منیت و خودخواهی خود را دلیل این شکست در عشق دانسته است. این‌که مخدوم‌قلی پس از جدایی از منگلی با چه کسی وصلت نموده، معلوم نیست، اما در شعری، به بیوه‌زنی، خطابی جدی برای ازدواج دارد و در همان‌جا خود را نیز بیوه معرفی کرده است:

دردلی دلبر تلاشر سن گل باری
سورایور من، من هم سن دی دلبری
دوللیقدور منینگ ده باغریم دیلانیم
سنی سوراماقده یوقدور یالانیم
۱۴۰ (۱، ۲، ۳، ۴).

شاعر در همین شعر، از آن بیوه زن، با احترام و ارزش بالایی یاد می‌کند:
بیلان یایننده منگزار قیمت دُرّه سن
تانیمزه دوشوب دکمه یره سن
قادر قسمت ایتسه منگا باره سن
سنینگ کمین یاردور منینگ اولانیم

و در شعری دیگر، به خفته بودن بخت و اقبال خود (در باره‌ی همسرگزینی) اشاره کرده است. شاید در همین دوران نداشتن همسر بوده که شعری را با این مطلع سروده است:

یارسیزلیقدین ییمان ایش یوق
گوز سالیب گزسام هر یانه
۲۱۳ (۱، ۲).

از شعرهای مذکور چنین برمی‌آید که پس از عدم موفقیت در ازدواج با منگلی، همسری اختیار کرده و پس از فوت او، مدتی را بیوه مانده و در همین مدت، به فکر می‌افتد تا با زنی بیوه که مناسب ازدواج با خود می‌داند، ازدواج نماید و این‌که نتیجه‌ی این کار به کجا ختم شده، هیچ اطلاعاتی در دست نیست.

ما نیز در بررسی‌های خود چون دیگر محققان به این نتیجه رسیدیم که نام نخستین معشوق مخدوم‌قلی، «منگلی» بوده است. اما ذکر این نکته نیز لازم است که در بیت اول از بند دوم شعری که در آن نام منگلی ذکر شده، آمده است: «یارا یاراشار اوچ موچه» و این امر نشان می‌دهد که منگلی در زمان سروده شدن آن شعر ۳۶ ساله بوده است. حال این سوال مطرح می‌شود که آیا نام آن بیوه‌زن که شرحش در بالا رفت، «منگلی» بوده، یا این شعر سال‌ها پس از جدایی از منگلی سروده شده است؟

در باره‌ی کتاب‌هایی که مختوم‌قلی آن‌ها را مطالعه کرده، می‌خواهم علاوه بر مطالبی که خانم «ز.ب. محمودا» و اینجانب پیش از این گفته‌ایم و در مجموعه مقالاتی به مناسبت دویست و بیست و پنجمین سالگرد تولد مختوم‌قلی چاپ شده^{۲۵}، اطلاعات بیشتری در باره‌ی این موضوع ارائه نمایم.

در صفحه‌ی ۱۵۰ کتاب مذکور گفته شده بود که در دو جا تاریخ ذکر شده است، اما این را هم باید اضافه نمایم که در صفحه‌ی ۷۶۴ نسخه‌ی آزادی به دستخط خود دولت‌محمدآزادی که به رسم‌الخط عربی نگاشته شده، تاریخ ۱۱۶۰ هجری هم درج شده است. پس می‌توان نتیجه گرفت که تاریخ نگارش آن نسخه که به زبان عربی نوشته شده، بر اساس این تاریخ که در پایان آن درج شده، به سال ۱۷۴۷ میلادی برمی‌گردد.

در صفحه‌ی ۱۵۰ آن مجموعه، هیچ اطلاعاتی در باره‌ی «عمرالنسفی» ارائه نشده است. وی که یکی از دانشمندان دینی و عرفانی بوده، در منطقه‌ی نسف ماوراءالنهر به دنیا آمده و در سال ۵۳۷ هجری (۱۱۴۲-۱۱۴۳) درگذشته است. وی کتاب «عقاید^{۲۶}» را در دین و «رساله‌ی نجمیه^{۲۷}» را در باره‌ی صوفیه نگاشته است.

در آن مجموعه مقالات، این رباعی نیز بدون این‌که به مؤلفش اشاره‌ای شود، به عنوان شاهد مثال آورده شده است:

علمی که حقیقت است در سینه بود   **در سینه بود هرآنچه درسی نبود**
صد خانه پر از کتاب سودی نهد   **باید که کتابخانه در سینه بود**
 مؤلف این رباعی «شاه سنجان خوافی» است.^{۲۸} وی در ۵۹۹ هجری (۱۲۰۳-۱۲۰۲) در گذشته و صاحب چندین رباعی است.

در آن مجموعه مقالات، در باره‌ی مؤلف دو بیت زیر نیز توضیحی داده نشده بود.

چون تیشه به روی خود تراشیده مباش   **چون رنده به سوی غیر پاشنده مباش**
مانند اره باش در علم معاش   **گاهی سوی خود می‌کش گاهی می‌پاش**
 البته نسخه‌ی دیگری از این بیت که گفته می‌شود متعلق است به «ابونصر احمدبن ابوالحسن جامی» (متوفی به سال ۵۳۲ هجری - ۱۱۳۸-۱۱۳۷ میلادی)، چنین است:

چون تیشه مباش جمله بر خود تراش   **چون رنده ز کار خویش بی‌بهره مباش**
تعلیم ز اره گیر در امر معاش   **چیزی سوی خود می‌کش و چیزی می‌پاش**
 فراغی بسیاری از شعرهای فارسی را که در نسخه‌ی خطی ۵۴۶ (نسخه‌ی خطی آزاد) نوشته شده است، ترجمه کرده و یا در هنگام سرودن شعر از آن‌ها بهره برده است. بر روی صفحه‌ای از این نسخه‌ی خطی که نام دولت‌محمدآزادی نوشته شده، این بیت درج شده است:

اگر دندان نباشد نان توان خورد   **مصیبت آن بود که نان نباشد**
 مختوم‌قلی در یکی از شعرهای خود، دو نمونه از ترجمه‌ی این بیت را ذکر کرده است:

آج تالاشر قوری نانی ایماکه   **مشکل دور بشیرکه اون تاپلمسه**
 ۱۹۴ (۳، ۴).

دیش‌سبزلار نان تاپسه چاره‌سین ایلا   **نیلا‌سین ایماکه نان تاپلمسه**
 ۱۹۴ (۱۵، ۱۶).

البته هم‌چنان‌که می‌بینیم، دومین بیت به ترجمه‌ی بیت فارسی نزدیک‌تر است. مختوم‌قلی به هنگام سرودن یکی دیگر از شعرهای خود، این بیت از سعدی را که در همان نسخه‌ی خطی آزادی درج شده، مدنظر داشته است:

قارون هلاک شد که چهل خانه گنج داشت   **نوشیروان نمرد که نام نکو گذاشت**
 Inw.No 546 golýazma, 26 sah.

در شعر مختوم‌قلی چنین آمده است:

قزلدین قرق شهری غرق ایدان قارون   **کوزی قومدین دولدی پولدین دولمادی**
 ۲۳۴ (۱۵، ۱۶).

35-3.Б.Мухамедова и С.Ахаллы. К вопросу о круге чтения Махтымкули сб.Махтымкули (Юбилейный сборник, посвященный 225-летию со дня рождения великого туркменского поэта). Ашхабад, 1961 г., стр. 149-163.

۲۶- رجوع کنید به: دکتر عبدالله رازی، تاریخ کامل ایران، تهران، ۱۳۳۵، صفحه ۲۴۰.

37-Собрание восточных рукописей Академии наук Узбекской ССР, Ташкент, 1955, т.III, стр.165.

میرزا محسن ابراهیمی، نمونه ادبیات ایران، باکو، جلد دوم، ۱۹۲۲، صفحه ۱۱۵.

۲۸- همان جا، ص ۸۹

رباعی زیر، در صفحه‌ی ۲۷ نسخه‌ی خطی آزادی درج شده است:
 ای در درون جانم و جان از تو بی‌خبر از تو جهان پر است و جهان از تو بی‌خبر
 نقش تو در ضمیر، ضمیر از تو بی‌خبر لفظ تو بر زبان، زبان از تو بی‌خبر
 مختوم‌قلی بیت اول و دوم این شعر را ترجمه و تضمین نموده و در مطلع شعر خود آورده است:
 سن سن آرایش جان هم جان سندن بی‌خبر
 سن جهان دولی سن جهان سندن بی‌خبر
 ۳۸ (۱، ۲، ۳، ۴).

در دو جا از نسخه‌ی خطی آزادی (inw.No 546) این رباعی که متعلق به مرشدان صوفی است، درج شده است:
 سیصد و پنجه تن از اولیاء روزگار
 سیصد ابطال است چل ابدال سیاح است هفت
 دایما هستند نبود زین عدد خالی جهان
 پنج اوتاد است سه اقطاب دیگر غوث‌دان
 فراغی در شعر «اوتورمیش» (شعر شماره‌ی ۹۹) مضمون این رباعی را بیان نموده و تمام شعر خود را به همین موضوع اختصاص داده است.

بر اساس آنچه در مجموعه مقالات گفته شده و در این قسمت نیز به طور مفصل در باره‌ی آن توضیح داده شد، می‌توان نتیجه گرفت که نسخه‌ی خطی آزادی (inw.No 546) دفتر یادداشت‌های روزانه‌ی مختوم‌قلی فراغی بوده است. آن قسمت از نسخه‌ی خطی که دست‌خط آزادی و امضای ایشان است، به خط نستعلیق نوشته شده و به همین خاطر نمی‌توان به درستی مشخص کرد که مؤلف این نسخه‌ی خطی یک نفر بوده یا نبوده است. اما با در نظر گرفتن سخنان نبیره‌های مختوم‌قلی - که این نسخه‌ی خطی را از منطقه‌ی گرگان به آکادمی علوم ترکمنستان ارسال نموده‌اند - و با توجه به شعرهایی که از سوی مختوم‌قلی ترجمه شده، می‌توان نتیجه گرفت که شخص مختوم‌قلی نیز در نوشتن این نسخه‌ی خطی دخیل بوده است. از این رو اگر بگوییم که آن نسخه‌ی خطی، نسخه‌ی خطی آزادی و مختوم‌قلی است و به خط شخص آن‌ها نگاشته شده، بی‌راهه نخواهد بود. مختوم‌قلی در آن نسخه‌ی خطی و یا خارج از آن، به آثار سعدی بویژه به اثر «گلستان» وی توجه زیادی داشته است. این بیت از گلستان^{۳۸} را در نظر بگیریم:

نخورد شیر نیم خورده سگ ورمیرد بسختی اندر غار
 وی در بیت زیر، به همین بیت گلستان عنایت داشته است:
 تلکی سارقیدین شیر ایمز شیر ایسه زهره دونه
 ۳۷ (۱۵، ۱۶).

حرم ایشدین قاچر پیرلار تلکی سارقیدین شیرلار
 در هر دو مثال، مختوم‌قلی به جای واژه‌ی «سگ» که سعدی به کار برده، از واژه‌ی «تلکی» (روباه) استفاده نموده است. البته کاربرد این واژه از سوی مختوم‌قلی صحیح‌تر است، چرا که «سگ» در جایی که «شیر» زندگی می‌کند، زندگی نمی‌کند و محل زیست «شیر و روباه» هر دو در جنگل است.
 کتابی دینی به نام «نهج‌الفرادیس»^{۳۹} (Nähjül-feradis) وجود دارد که مؤلف آن ناشناخته است. این کتاب حدود قرن ۱۴ میلادی در آسیای میانه (حوالی کهنه‌اورگنج) به زبان ترکی قدیم نگاشته شده است. تأثیرگذاری این اثر در آثار مختوم‌قلی کاملاً مشخص است. به طور مثال وصف اسبی آسمانی به نام «براق» در شعر مختوم‌قلی به گونه‌ای آمده که در صفحه‌ی ۵۳ همین اثر ذکر شده است. توصیف این اسب از سوی مختوم‌قلی با همان واژه‌ها و به همان شکلی که در آن اثر ذکر شده، آمده است.

رابطه‌ی ادبی مختوم‌قلی و دولت‌محمد آزادی

همچنان‌که بیان شد، نسخه‌ی خطی شماره‌ی ۵۴۶ نشان می‌دهد که بین دولت‌محمد آزادی و مختوم‌قلی ارتباط ادبی خلاقه‌ای وجود داشته است. وجود این ارتباط ادبی را حتی می‌توان در آثار هر دوی آن‌ها مشاهده کرد. نمونه‌هایی از این موارد را ذکر می‌کنیم.

مقال اول: شعر «اوغولم - آزادیم». این شعر نشان می‌دهد که بین پدر و پسر چه روابط عاطفی و محترمانه‌ای وجود داشته است.

مقال دوم: شعرهای زیادی در آثار مختوم‌قلی و پدرش دولت‌محمد آزادی وجود دارد که از مضامین واحدی برخوردارند. به عنوان نمونه، دولت‌محمد آزادی در «بهشت‌نامه» در باره‌ی موضوع «برآمدن آتش از آب» چنین سروده است:

یغار باران بولوت اوینار اوسار یل
 آقار سولار چیقار اوت تکماین ال
 (ص ۱)

۳۹ - رجوع کنید به: سعدی، کلیات، از روی نسخه تصحیح شده محمدعلی فروغی، تهران، صفحه ۱۳۷

مختوم قلی همین موضوع را به صورت سؤالی و به شکلی تصویری بیان کرده است:
مختوم قلی حیران هر یانه باقر بو نه قدرت ایش دور سودین اوت چیقر
(۱۷، ۱۸)، ۲۳۴.

۲۵

دولت محمد آزادی در اثر «وعظ آزاد^۱» خود، سؤالاتی را که از حضرت علی (ع) شده، بیان کرده است. مختوم قلی نیز در باره‌ی همین موضوع، شعری سروده است (شعر شماره‌ی ۲۱۴). آزادی از همان ابتدای شعر، با طرح سؤال به موضوع پرداخته و مختوم قلی آن را با الهام مرتبط کرده است. ما در باره‌ی الهامات و خواب‌های صادقانه‌ی مختوم قلی نمی‌توانیم از آن چه «ی.ا. برتلس» در این باره گفته^۲، چیزی کم کنیم یا بر آن چیزی بیفزاییم. به همین خاطر بهتر دیدیم وارد این موضوع نشویم. فراغی در بیت ۱۹ و ۲۰ شعر خود، خطاب به اشخاصی که با آن‌ها ملاقات کرده، چنین گفته است:
کونگلیمهیدی تورلیک سوال گچیلیدی دیدیم رخصت بولسه گلسون بیانه
در ابیات ۲۳-۲۴ آن اشخاص به شاعر رخصت داده، چنین می‌گویند:
سوزینگ بئلسه سورا دیورلار رخصت دور کونگله گلان سوزینگ گتیر بیانه
و بعد، سؤالات از سوی شاعر مطرح می‌شود. برای بیان تفاوت سرایش شعر پدر و پسر، بهتر دیدیم ابتدا شعر آزادی و پس از آن شعر مختوم قلی را بیاوریم:

Saçyp älemde sen ýagşy-ýamandan
Agyrrak nä bolar bu asmandan?

Taky giňräk bu ýerden nä turar bu?
Ganyrak bahrdan gel sözle, hoş-hu.

Habar bergil nedir daşdan gatygrak?
Ýene nedir bu otdan ýakgyjyrak?

Nedir aýgyl sowukdan sowugyrak?
Zäherden aý nedir? Eý şehi-tak?

مختوم قلی سؤالی را که آزادی در ۸ مصرع مطرح کرده، در ۴ مصرع زیر بیان نموده است:

دیدیم گوکدن آغیر یردین مرد نادور
دریادین بای نادور داشدین سخت نادور
اوتدین یاقغوجی راق بوزدین سرد نادور
زهردین آجی راق نادور بو جانه

همچنان که می‌بینیم، آزادی تنها به برشمردن سؤالات بسنده کرده و در شعر او، نه حس شاعرانه وجود دارد و نه ارتباط خودش در این بین مطرح شده است، اما فراغی با استفاده از عبارت «بو جانا» و فعل «دیدیم»، خودش را نیز در سؤال مطرح شده به میان کشیده و این گونه می‌نماید که آن سؤالات، سؤالاتی است که برای خودش مطرح است و نیز کوتاه و موجز بودن سؤالات فراغی نشان می‌دهد به لحاظ ادبی زیباتر و ادبی‌تر از ابیات پدرش آزادی است.
دولت محمد آزادی پاسخ سؤالات را این گونه می‌دهد:

Diýdi-Ýagşyga böhtan eýlemek bir
Agyrdyr asmandan, ýary-hoş hu.

Jahandan giň bolar ýagşy söz aýmak,
Huda üçin ýaman sözlerni goýmak.

Munafyk könlüdir daşdan gatygrak.
Kanagat ähli derýadan ganyrak.

Ki soltan kim eger jebir etgijidir,
Ýanar otdan, şeki ýok, ýangyjydyr.

41-Döwletmämmet-Azady, Wagzy-Azat, Aşgabat, 1962 ý., 95 sah.

42- E.Э.Бертельс, Махтумкули о художественном творчестве. «Совет эдебияты», № 4-5, 1945.

Leýim baýdan dilemek hajatyny,
Sowugrakdyr sowuk buzdan, bil ony!

Sabyr hem ajyrak ermiş zäherden,
Eger jebr-u sütem ýetse birewden

پاسخی که این گونه در ۱۲ مصرع ذکر شده، مختم‌قلی در ۸ مصرع بیان کرده است:

ییلان تهمت آغر یردین آسماندین
قهرسیز یخشی سوز گینگدور جهاندین
منافقینگ کونگی سخت سنگستاندین
اهل قانع منگزار در بحر عمانه
جبر اینگوچی سلطان یاقغوجی کوزدین
بخیل‌دین دیلاک ایتماک سویق دور بوزدین
جفایه صبر ایتماک آجی زهردین
اوگوت دور بو سوزلار بزیدین نشانه

شعرها در «وعظ آزاد» رنگ دینی زیادی به خود گرفته و در آن‌ها صنعت ایجاز به کار نرفته، ولی مختم‌قلی آن موضوعات را در حد زیادی به زندگی و اجتماع نزدیک نموده و توانسته است با ایجاز در بیان، آن‌ها را مؤثرتر بیان نماید. آزادی «یاغشا بهتان ایله‌مک» گفته، اما مختم‌قلی «تهمت ناروا» را با استفاده از ترکیب کلمات، مشخص کرده است که مربوط به چه کسی است. آزادی با استفاده از عبارات زیاد، گفته است که «بهتان» سنگین‌تر از آسمان است، اما مختم‌قلی با حسن ایجاز، سنگین بودن «تهمت» از آسمان و زمین را به تصویر کشیده است. در همین راستا، در باره‌ی این موضوع که «سخن نیک» از جهان نیز گسترده‌تر است، مختم‌قلی قبل از «سخن نیک» عبارت «قهر سیز» (بدون خشم) را آورده و با ترکیب واژگان، در قالب عبارت «سخن نیکی که بدون خشم گفته شود» توانسته است به شکلی بدیع مقصودش را به مخاطب القا نماید.

در هر دو مثالی که ذکر شد، ابیات شعر مختم‌قلی به لحاظ زیبایی شناسی بسیار ساده و معمولی است و به همین خاطر نیز شعر روان است و به سهولت خوانده می‌شود. اما خواندن ابیات دولت‌محمد به خاطر این‌که تنها به برشمردن نکات اکتفا کرده و آن‌ها را با عبارات زیادی بیان کرده، به سختی صورت می‌پذیرد و روان نیست و برای مخاطب جذاب به نظر نمی‌رسد. در این بررسی، مشخص نمودیم که بین این پدر و پسر ارتباط ادبی و خلاقه‌ی مستحکمی وجود داشته است و به همین خاطر می‌توان نتیجه گرفت کتبی که یکی از آن‌ها مطالعه کرده، آن دیگری هم آن را مطالعه نموده است.

در «وعظ آزاد» اثر دولت‌محمد آزادی آن دسته از داستان‌ها، حکایات‌ها، افسانه‌ها و موضوعاتی که در بین مردم مشرق‌زمین رواج داشته و دارد، به وفور دیده می‌شود. به طور مثال به دو نمونه از آن‌ها اشاره می‌کنیم. یکی از آن‌ها حکایت مربوط به بهرام گور است که از باغبان می‌خواهد شیرهی انار را درست کند^{۳۳}. این داستان یکی از داستان‌های مرزبان‌نامه^{۳۴} است و آن دیگری سخنان مربوط به عمر (رض)^{۳۵} در باره‌ی لزوم آباد نگه داشتن پل‌هاست که در سیاست‌نامه‌ی نظام‌الملک نیز آمده است^{۳۶}.

البته نمی‌توان ادعا کرد که این حکایات و موضوعات مطرح شده، تنها از این منابع برداشت و استفاده شده است، اما می‌توان به یقین گفت منابعی که آزادی در سرودن اشعارش به آن‌ها تکیه کرده، منابعی است که در ردیف این‌گونه آثار قرار می‌گیرند. مطالعه‌ی کتاب‌هایی نظیر مرزبان‌نامه و سیاست‌نامه و استفاده از آن‌ها، یکی از موفقیت‌های خانوادگی دولت‌محمد آزادی محسوب می‌شوند. وجود آثار سخنورانی نظیر سعدی، حافظ، جلال‌الدین رومی، نوایی، فردوسی و سیاست‌نامه و مرزبان‌نامه در منزل مختم‌قلی و مطالعه‌ی این گونه آثار از سوی آن‌ها، نشان می‌دهد که مطالعات دولت‌محمد آزادی و مختم‌قلی فراغی تنها به آثار دینی محدود نمی‌شده، بلکه مطالعات آن‌ها در حوزه‌های ادبی نیز بوده است.

معاصرین مختم‌قلی

در باره‌ی بیش‌تر معاصران مختم‌قلی و این‌که به چه کاری مشغول بوده‌اند، سندی وجود ندارد. برخی از معاصران وی، شاعری بوده‌اند. از بین آن‌ها، «دوردی‌شاهیر» را می‌توان نام برد که در مشاعره با مختم‌قلی، وی را استاد خودش دانسته و به وی این‌گونه ارج نهاده است:

43- Döwletmämet –Azady, «Wagzy–Azat», Aşgabat, 1962 ý., 58 sah.

۴۴- ر.ک. به: مرزبان‌نامه، تالیف مرزبان بن رستم به شروین، تهران، صفحه ۲۱-۲۰

45- Döwletmämet –Azady, «Wagzy–Azat», Aşgabat, 1962 ý., 40 sah.

۴۶- مرزبان‌نامه، تالیف مرزبان بن رستم به شروین، تهران، صفحه ۱۴-۱۳

خود مختوم‌قلی در یکی از شعرهایش به شاعری ترکمن از طایفه‌ی «آتا» اشاره کرده و در باره‌ی او چنین گفته است:

سن گوزلی آتا بولسنگ بز گرکز ایلی

۶۴ (۵).

به همین خاطر این امکان وجود دارد که دوردی‌شاهیر از ترکمن‌های طایفه‌ی آتا بوده باشد که در حوالی منطقه‌ی قیزیل‌آروات - قرری‌قالا زندگی می‌کنند.

یکی دیگر از معاصران مختوم‌قلی، «اورازمنگلی‌شاهیر» است. او نیز هم‌چون دوردی‌شاهیر با مختوم‌قلی مشاعره داشته است. در باره‌ی این شاعر نیز هیچ اطلاعاتی در دست نیست، اما در صفحه‌ی ۴۲۵ شماره‌ی ۱۴ نشریه‌ی شورا شعری با این مطلع از مختوم‌قلی درج شده:

بزدین سلام بولسون اوراض میگلی شاعره

مسلمان کافرینگ فرقی کیمده دور

و در پایان این شعر نیز چنین عباراتی آمده است: «بو قصیده مختوم‌قلی‌نگ مشهور خیوا شاعری اوراض میگلی‌گه جواب ایلوب یازغان مکتوبندین عبارت‌دور.»

از این نوشته چنین برمی‌آید که اورازمنگلی‌شاهیر از ساکنان خیوه بوده است، اما معلوم نیست که استناد این یادداشت به چه چیزی است.

مختوم‌قلی یکی از شعرهایش را برای دوستان و هم‌سن و سالان خود سروده است. وی در این شعر نوشته است که هر یک از این دوستانش به جایی رفته‌اند و پراکنده شده‌اند. مطلع این شعر، چنین است:

دنگیم دوشیم قوچ یگیت لار

هر کیم بیر ایشه اولاشدی

حق هر کیمه بیر یول بردی

هر کیم بیر بورجه دالاشدی

۲۲۸ (۱، ۲، ۳، ۴).

مختوم‌قلی در ادامه‌ی همین شعر، با آوردن نام برخی از شهرها، اطلاعات واضح‌تری از دوستانش را داده است:

بیز ایسلاردیک اولاق یاران

نصیب بزلی سالدی حیران

کیمی گیتدی ایران توران

کیمی اصفهان تیریز آشدی

۲۲۸ (۱۳، ۱۴، ۱۵).

در مجموعه‌های چاپ شده از اشعار مختوم‌قلی، مصرع اول این بند، چنین است: «Biz islärdik ulug ýaran^{۲۷}» و به این ترتیب، معنی شعر به هم ریخته است. چون مختوم‌قلی از آرزویش برای دوستی با آن‌ها سخن می‌گوید. در این مصرع، آنچه که از سوی تدوین‌کنندگان مجموعه اشعار «ulug» خوانده شده، در حقیقت فعل جمع مضارع از مصدر «olmak» است (ol+an). در این مصرع اولاً گفته شده است که جوانان ترکمن به ایران و توران یعنی شمال و جنوب پراکنده شده‌اند و ثانیاً این‌که آن‌ها به اصفهان و تبریز رفته‌اند. ترکمن‌ها در دوره‌ی نادرشاه نیز به اصفهان و تبریز می‌رفته‌اند، اما اگر این را در نظر بگیریم که در دوره‌ی نادرشاه، مختوم‌قلی هنوز جوان بوده، پس می‌توان نتیجه گرفت که این وضعیت به زمان نادرشاه ارتباطی نداشته و به نظر ما، به دوره‌ی محمدحسن‌خان قاجار برمی‌گردد. مقطع این شعر از مختوم‌قلی چنین است:

مخدوم‌قلی منینگ یولیم

اول دوستلاردین آیره دوشدی

۲۲۸ (۱۹، ۲۰).

در این مصرع، مختوم‌قلی گفته است که دوستانش به اطراف و اکناف پراکنده شده‌اند و خود در روستا ماندگار شده است. شاعر یکی دیگر از شعرهایش را نیز با این ابیات به پایان رسانیده است:

مخدوم‌قلی سویمز جدالی جنگی

آخرت عزم ایندی کوب دوستی دنگی

۱۹۲ (۱۷، ۱۸).

در این بیت، فراغی گفته است که دوستانش زودتر از خود او درگذشته‌اند. این نشان می‌دهد که وی بیش‌تر از دوستانش عمر کرده و سن پیری را تجربه کرده است.

«نوری کاظم بن باحر» (Nury Kazymy ibni Bahyr) یکی از معاصران مختوم‌قلی به حساب می‌آید. از وی برای نخستین بار در اثر «مختوم‌قلی و اونونگ وطنچی لیقی» تألیف ب.آ. قرری‌وف سخن به میان آمد.^{۳۸} پس از آن، در آثار م. کؤسایف^{۳۹} از او یاد شد. «د.آمان‌یکف» (D.Amanekow) و «ک. وئیس‌اوف» (K.Weýisow) در کتاب «مختوم‌قلی نینگ سیاحت‌لاری ۵» (سفرهای مختوم‌قلی) نیز نام وی را آورده است. به نظر ما استناد تمامی این پژوهش‌گران در اشاعه‌ی نام ایشان، مقاله‌ای است که در مخزن نسخ خطی آکادمی علوم ترکمنستان به شماره‌ی inw.No 863 نگه‌داری می‌شود. این مقاله در تاریخ ۱۹۴۱/۹/۳ به قلم «پ. آقالیف» نوشته شده و محقق بزرگ احمد گرگانلی آن را بررسی و ارزش‌گذاری نموده است. وی در این ارزش‌گذاری، چنین نوشته است:

«Yoldaş Agalyýewiň ýygna materiallarynyň içinde gymmatly täze zatlar örän köp, ýöne türkmen edebiyatynyň häzirkî ýagdaýynda umuman bolşy ýaly faktlaryň köpüsi taryhy bolman, agyzdan ýygna folklor esasyndadyr».

ترجمه: «در اسنادی که آقای آقالیف جمع‌آوری کرده، مطالب جدید و ارزشمند زیادی وجود دارد، اما در وضعیت کنونی ادبیات ترکمن، چنین وضعیتی وجود دارد که بسیاری از آنها تاریخی نیستند و بر اساس فولکلوری هستند که از گفته‌های مردم، جمع‌آوری شده‌اند.»

این مقاله پس از این‌که از سوی احمدوف گرگانلی ارزش‌گذاری شده است، چاپ نشده و در مخزن باقی مانده است. آقالیف در مقاله‌ی خود نوشته است که «Nury Kazymy ibni Bahyr» از اهالی سمت عربستان، عراق و بغداد است اما ب.آ. قرری‌وف وی را «Nury Kazym ibn Bahyr» از اهالی سوریه دانسته است. م. کؤسایف، د. آمان‌یکوف و ک. ویس‌اوف نیز او را از اهالی سوریه دانسته‌اند. نام وی را م. کؤسایف «Nury Kazym ibn Bahr» و د. آمان‌یکوف و ک. ویس‌اوف به شکل «Nury Kazym ibni Bahyr» قید کرده‌اند.

ب.آ. قرری‌وف ارتباط نامبرده را با مختوم‌قلی در خیوه و دیگر محققان در بخارا دانسته‌اند اما پ. آقالی‌وف یعنی نویسنده‌ی واقعی همان روایت، به دنبال «نوری‌کاظمی» او را به ایران می‌فرستد و او را از جلگه‌ای به نام «سنی» (Sünni) که مشخص نیست کجا واقع است، پیدا می‌کند.

پ. آقالی‌وف، م. کؤسایف، د. آمان‌یکوف و ک. ویس‌اوف، فراغی و نوری‌کاظمی را برای سیاحت به افغانستان، هندوستان، آسیای میانه و شهر ترکستان می‌فرستند. اگر بخواهیم این موضوع را ادامه دهیم، سخن به درازا خواهد کشید. خلاصه‌ی کلام این‌که، برای روشن کردن این مطلب، باید موضوع به سفر رفتن و یا نرفتن مختوم‌قلی مشخص شود.

مسافرت‌های مختوم‌قلی

ب.آ. قرری‌وف نوشته است که مختوم‌قلی حداقل به مناطق همجوار از جمله خیوه، بخارا، افغانستان، بسیاری از مناطق ایران، قفقاز، آستراخان و حتی هندوستان رفته است.^{۴۰} اما هم‌چنان‌که پیش‌تر نیز گفته‌ایم، به نظر ما زندگی و آثار مختوم‌قلی و استنادات تاریخی نشان می‌دهد که وی غیر از خیوه (یا بخارا) به جای دیگری مسافرت نکرده است. در شعر «اوغلو-آزادیم» که به شکل پرسش و پاسخ بین دولت‌محمدآزادی و مختوم‌قلی صورت گرفته، آزادی ضمن یادآوری این موضوع که وی هنوز جوان است، او را چنین خطاب کرده است:

ورزشینگ یوق یاش سن کیده بیلمز سن

شبگیر بار شیبیخون بار چیدا بیلمز سن

هر ایشه باش قوشوب ایدا بیلمز سن

کیتماکلیک یاغداین ایتماکین اوغلو

(۲۸، ۲۷، ۲۶، ۲۵) ۱۳۴.

در این شعر آمده است که فراغی هنوز جوان و بی‌تجربه است، اما هیچ صحبتی از دو برادر فراغی که مفقود شده‌اند، به میان نمی‌آید و نشان می‌دهد که این شعر قبل از سال‌های ۱۷۵۴-۱۷۵۰ یعنی پیش از مفقود شدن برادرانش سروده شده است. اگر بعد از آن‌ها سروده می‌شد، بی‌تردید، آزادی از سرنوشت دو فرزند دیگرش نیز سخن می‌گفت و از این‌که مختوم‌قلی را هم در این سفر از دست بدهد، ترسش را ابراز می‌کرد. به نظر ما، این مشاعرهای است که برای فروکش نمودن هیجانانگیز فراغی بین او و پدرش در دوره‌ی قبل از حمله‌ی احمدشاه به ایران صورت گرفته است.

48-B.A.Garryýew, Magtymguly we onuň watançylygy, Aşgabat, 1943 ý., 44 sah.

49-Magtymguly, Saýlanan eserler, Aşgabat, 1959 ý., I.19.

50-Magtymguly (Beýik şahyryň 225 ýyllygyna bagyşlanan makalalar ýygnyndysy), TGU, 1959 ý., 239.

51-B.A.Garryýew, Magtymguly we onuň watançylygy, Aşgabat, 1943 ý., 52 sah.

مختوم‌قلی به سیر و سیاحت علاقه‌مند بوده و آرزوی دیدن بسیاری از مناطق را داشته است. وی در شعری علاقه‌مندی خود را برای دیدن بسیاری از کشورها بیان کرده است:

یوقارده هندوستانی
آرقادا تورکستانی
اولیالار عمانی

اول رومستانی گورسم
(۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۱۹۳)

در ادامه‌ی همین شعر، رفتن به مکه و انجام فریضه‌ی حج را نیز آرزو نموده است.

بارسام کعبه‌نی گورسم

وی نتوانسته به این آرزوی خود دست یابد و به همین خاطر در چند شعر دیگر خود، باز هم به این موضوع اشاره کرده است. به طور مثال:

ار تاپمدیم قوللیق ایدام

پول تاپمدیم حج‌غه گیدام

(۲۱، ۲۲، ۷۴)

و یا در شعری دیگر، باز تکرار کرده است:

مخدومقلی بیلدیم بختیم بی‌وجه دور

غنیمیم کوچلی دور اقبالیم کج دور

اقراریم بار حج طوفین ایتماکه

نیتیم کعبه دور خیالیم حج دور

(۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۱۹۷)

این مثال‌ها از یک طرف قصد و نیت شاعر را نشان می‌دهد و از طرف دیگر ثابت می‌کند که وی نتوانسته به بسیاری از مناطق سفر نماید. در شعری که برای محمداصفا و عبدالله، سروده، نوشته است که حتی راهی نیافته تا به دنبال آن‌ها برود و در مقطع همان شعر، چنین آورده است:

مخدومقلی دردی قویماز یاتماغه

اوغرین بیلمز سوراب سوراب گیتماکه

(۲۵، ۲۶، ۲۳۰)

برای اثبات این موضوع، به شعری دیگر اشاره می‌کنیم. در بیت زیر، شاعر دوباره تکرار کرده است که نتوانسته به

جایی سفر کند:

قسمت اولماز گیدام اوزاق یوللارا

نصیب قویماز گیدام یولیم باغلار هی

(۱، ۲، ۲۶۵)

بیت ، بیان‌گر این نظر است که فراغی نتوانسته به سفری دور و دراز برود. این شعر مربوط به دوره‌ی کهولت شاعر است. چون در ادامه‌ی همان شعر، در باره‌ی وضعیت جسمانی خود چنین گفته است:

جاهللیق‌دا چار طرفه آتیشان

بیلمزلیک‌ده همه ایشه قاتیشان

عاجز قالیب قرّی‌لیغه یتوشان

درد ایدینیب اوز اوزیندین آغلار هی

(۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۲۶۵)

به‌جز مواردی که گفته شد، این‌که مختوم‌قلی در شعرهایش ابتدا با احمدشاه درانی سپس با محمدحسن‌خان قاجار ارتباط برقرار کرده و پس از آن ترکمن‌ها را برای مقابله با حملات مستمر آقامحمدشاه به گرگان فرا خوانده است، نشان می‌دهد که تقریباً تمام عمرش را در موطن خود سپری نموده است.

این دلایل ثابت می‌کند که موضوع مربوط به سفرها و سیاحت‌های مختوم‌قلی تصوراتی بیش نیست و موضوعاتی نظیر نوری‌کاظمی از ترکمن‌های سوریه، چاه افسانه‌ای بابل و مانند آن‌ها، حقیقت ندارد.

مقایسه‌ی آثار دولت‌محمد آزادی و مختوم‌قلی

هر چند مختوم‌قلی ایده‌آلیست و عارف است، اما آثار او با آثار پدرش دولت‌محمد آزادی تفاوتی فاحش دارد. یکی از این تفاوت‌ها، زبان و وزن شعرهاست. فراغی در بسیاری از شعرهای خود از اوزان عروضی استفاده نکرده است. وی در این باره از اوزان مردمی بهره برده است و چون این قالب در طول اعصار از سوی مردم مورد استفاده قرار گرفته و تکامل یافته است، برای همگان قابل فهم‌تر و جذاب‌تر است. علاوه بر این، فراغی از واژگانی که برای عموم غیرقابل فهم است، کمتر استفاده می‌کند و در جاهایی هم که این گونه اصطلاحات را استفاده کرده، سهولت و روانی در خواندن ابیات به گونه‌ای است که نیازی به فهم دقیق معانی اصطلاحات وجود ندارد.

یکی دیگر از تفاوت‌های شعری فراغی با آثار پدرش، دولت‌محمد آزادی، مشاهده‌ی تضادهای موجود بین برخی از حوادث طبیعی و مسائل زندگی با قواعد و مقررات دینی و نیز گفتار و کردار برخی از نمایندگان دین در جامعه است. شاعر به خاطر توانایی‌اش در پی بردن به این موضوعات، در بسیاری از شعرهای خود به این گونه روحانی‌نماها اعتراض کرده است و این ویژگی اوست که او را با شاعران پیش از خود و حتی شاعران بعدتر متمایز کرده و شاعر محبوب تمامی ترکمن‌ها نموده است. در قرن ۱۸ میلادی شرایط ضروری برای رشد تصوف اسلامی در جامعه‌ی ترکمن که غالباً کوچ‌نشین هم بوده‌اند، وجود نداشت، اما آزادی و مختوم‌قلی نه تنها در بین ترکمن‌ها، بلکه شاعرانی توانمند و دانشمندانی بزرگ بودند که از بین مردم ساکن در آسیای میانه پدید آمده بودند. آن‌ها به واسطه‌ی مطالعه‌ی کتاب، با این موضوعات آشنا شده بودند و در شهری که در آن تحصیل کرده بودند (خیوه یا بخارا)، از نزدیک مشاهده نموده بودند. به این ترتیب، تصوف در آثار مختوم‌قلی تأثیر زیادی گذاشته است. در شعرهای شماره‌ی ۹۹، ۱۴۴، ۴۰ و بسیاری دیگر از شعرها، در باره‌ی این موضوع، سخن رفته است. شخص دولت‌محمد آزادی تعلیمات صوفی‌گری را پذیرفته است. او نه یک صوفی معمولی و ساده، که از پیران بزرگ بوده است. فراغی در باره‌ی این موضوع چنین گفته است:

آغر دولت‌لاره کونگل قویمادی
 بو جهانینگ عشرتني سومدی
 اسکی شالدين آرتيق پوشش گيمدی
 آخرت اوی بولدی قصدی آتامینگ
 ۱۱۳ (۵، ۶، ۷، ۸)

شاعر در این بند، در باره‌ی پدر گفته است که میلی به ثروت این جهان نداشت و عشرت این جهانی را دوست نداشته و غیر از پوششی پشمی و زمخت که لباس خاص صوفیان است، لباس دیگری به تن نکرد و تمام هدفش خانه‌ی آخرت بود. در بخشی دیگر از همین شعر، آمده است که آزادی در ردیف نقبا، چهل تن و هفت تن‌ها که از رهبران دارای کرامات صوفیان هستند، قرار گرفته است و چون این موضوع از جانب فرزند وی، مختوم‌قلی، بیان شده، دلیلی باقی نمی‌ماند که آن‌را باور نداشته باشیم.

اندیشه و مضامین شعری مختوم‌قلی

در ادبیات ترکمنی، ملانفس از زبان شخصیت اول منظومه‌اش یعنی از زبان طاهر گفته است «عشق ملک‌نینگ شاهي من» (من شاه مُلک عشقم) و به همین خاطر، به ملانفس لقب «عشق مُلک‌نینگ شاه‌سی» (شاه مُلک عشق) داده‌اند. اما مختوم‌قلی در بیت زیر خود را «عشقنگ نؤکری»^{۲۴} (نوکر و غلام عشق) دانسته است.

قانه قانه ایچدیم دوستینگ زهرینی زهرین شفا سانسام سالمز مهرینی
 کوره ده قورلان کونگل شهرینی عشقه نوکر بولوب بوزملی بولدیم
 ۱۳۱ (۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴).

در آثار مختوم‌قلی فراغی تمامی جوانب زندگی ترکمن‌ها در قرن ۱۸ میلادی به خوبی نشان داده شده است. در شعرهای وی مبارزات مردم برای آزادی‌خواهی، اعتقادات دینی، رفتار و کردار مردم و روابط بین آن‌ها به خوبی بیان شده است. مختوم‌قلی مسلمان و ایده‌آلیست است. برای آشنایی با جهان بینی او، شناخت عقاید دینی ترکمن‌ها ضرورت دارد. سیاح مشهور مجاری آ.وامبری در باره‌ی تعصبات دینی ترکمن‌ها چنین نوشته است:

«У обитателей пустыни есть владыка древний, могучий, незримый для них самих – это деб (нрав, обычай). Строго держится туркмен того, что повелевает деб, и без оглядки бежить того, что он запрещает. Рядом с дебом, в известных случаях, стоит также и религия, но оно далеко не оказывает того влияния, которое ей приписывают, хотя и перенесена сюда из фанатической Бухары»^{۲۵}.

وی بر این نظر است که در بین ترکمن‌ها، رسوم و عادات (و بیشتر، بقایای عقاید پیش از اسلام) از قواعد و مقررات اسلامی نیرومندتر است. وی در بخشی دیگر، این نظر را روشن‌تر بیان کرده است:

«Ислам не только у туркмен, но и вообще у всех кочевников Средней Азии изменил только форму старой религии: чем для них прежде были солнце, огонь и другие явления природы, тем стали теперь Аллах и Магамет, внутренняя жизнь осталось не тронутую, и кочевник теперь тот же, каким он был 2000 лет тому назад»^{۲۶}.

52-Şahyryň özüni yşkyň nökeri hasaplaýandygyny ilkinji gezek M.Kösäýew belledi. Seret: Magtymguly saýlanan eserler. Aşgabat, 1959 ý. 21sah.

53-А.Вамбери. Путишествие по Средней Азии. Москва. 1874, стр. 270-271.

54-Şol ýerde.

دولت محمد آزادی پدر مختوم‌قلی دانشمندترین فرد بین ترکمن‌ها در نیمه‌ی اول قرن ۱۸ میلادی است. وی با آگاهی از جایگاه دین در بین ترکمن‌ها در آن زمان، برای مستحکم‌تر کردن پایه‌های عقیدتی دین اسلام بین مردم، تلاش‌های زیادی نموده است. وی در همین راستا، کتاب «وعظ - آزاد» را نگاشته است. وی در این اثر به صوفی‌گری توجه زیادی نموده است؛ اما صوفی‌گری مدنظر او به معنای ترک دنیا و کناره‌گیری از دنیا نیست، بلکه ایده‌ی صوفی‌گری صدر اسلام و به عبارتی آراسته و پاک نگه‌داشتن اسلام، زندگی بر اساس زحمت و تلاش و مواردی این گونه است. به همین خاطر، در اثر «وعظ - آزاد» اموری نظیر آبادانی کشور، داشتن حکومت و مانند آن به عنوان موضوعاتی اساسی مطرح شده است.

آزادی در کتاب خود، سطح سواد و دانش مخاطبان را مدنظر قرار نداده و موضوعات دینی و صوفی‌گری را مبهم و با استفاده از اصطلاحات و واژه‌های نامأنوس برای عامه‌ی مردم بیان کرده است. همین اثر به خاطر غریب و ناآشنا بودن زبان نگارش و موضوعش برای عامه‌ی مردم، نتوانسته است در ادوار بعدی جایگاه شایسته‌ی خود را بین مردم پیدا کند. مختوم‌قلی فرزند زمانه‌ی خود است. وی نیز همچون پدرش تلاش کرده تا دین را آراسته و پاک نگه دارد و آن را به درستی به جای آورد. در شعرهایی که وی برای موضوعات دینی سروده، مدح بزرگان دین وجود دارد و وعده‌ی بهشت و حوریان برای معتقدان به دین و جزا و عقوبت برای منکران دین. آثاری که وی در این موضوعات خلق کرده، همان موضوعاتی است که در قرآن بیان شده است.

عرفان و عقیده در شعرهای فراغی

عرفان در شعرهای فراغی جایگاه مهمی را داراست. وی در بسیاری از شعرهایش از رهبران این گروه به نیکی یاد کرده و تلاش می‌کند کرامات آن‌ها را به مردم بازگو کند. هر چند در نگاه اول چنین می‌نماید که شعر «نأمه‌سن» (شعر ۱۵۷) شعری عاشقانه (عشق زمینی) است، اما با خواندن ابیات پایانی آن می‌توان به راحتی دریافت که این شعر نیز مضمونی عارفانه دارد:

مخدوم‌قلی گچ ناموس دین عارینگ دین
ال گوترگین بو وفاسیز کارینگ دین
جهان دولی سن غافل سن یارینگ دین
یا مست می سن یا شیدا می نامه سن
۱۵۷ (۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰)

عرفا به هر چه در این دنیا می‌نگرند، «خدا» را در آن می‌بینند و همواره او را مدنظر دارند. این را در اصطلاح عرفا «وحدت وجود»^{۵۵} (بارلیق‌نگ بیرلیگی) می‌گویند. مثال بالا نیز بیان‌گر همین موضوع است. در شعرهای فراغی گاه به ابیاتی می‌رسیم که موضوعاتش به دوره‌ی اعتقادی پیش از اسلام مردم ترکمن (عقیده به خدايگان) اشاره می‌کند:

گوکده یلدیز حرمتی   برده نوروژ حرمتی
گیجه گوندیز حرمتی   گناهیم گذشت ایله
بلند داغلار حقیبه   چولده قیرلار حقیبه
یرلار سولار حقیبه   گناهیم گذشت ایله
۴۸-۴۱) ۲۰۰

در این مثال هر کدام از عبارات «گوگ (آسمان)، داغ (کوه)، سو (آب) و قیر (زمین بایر)» در زبان‌های قدیم ترکی برای «خدا» کاربرد داشته است. محمود کاشغری در اثر خود آورده است که «گوگ» (آسمان)، «اولی داغ» (کوه بلند)، و «اولی آغاچ» (درخت بلند) و هر آنچه را که بزرگ دیده می‌شده‌اند، «تانگری» (خدا) می‌نامیده‌اند (III, 377).

بر اساس نوشته‌ی وی، «دنگیز» (دریا)، «آب زیاد»، «اولی قیر» (مرتع وسیع) هم می‌توانسته‌اند خدا باشند. به همین خاطر «قیرلار، سولار» در ابیاتی که آمد به عنوان خدا قلمداد شده‌اند. در زبان مجارستانی به «دنگیز» (دریا) «تنگر» (tenger)^{۵۶} گفته می‌شود. چون اگر در نظر بگیریم که در زبان‌های آلتایی صداهای ر-ز در آخر واژه‌ها منطبق با هم می‌آیند، آن وقت به راحتی می‌توانیم حدس بزنیم نمونه‌ی قدیمی عبارت «دنگیز» در ترکمنی همان واژه‌ی «تنگر» در زبان مجاری است که صدای «ر» به «ز» تبدیل شده است. پس می‌توان گفت که مختوم‌قلی این گونه واژه‌ها را به عنوان واژگانی قدیمی مورد استفاده قرار داده است. درباره‌ی این مطلب لازم است به نکته‌ی دیگری هم اشاره شود. پیداست که جشن نوروژ یکی از جشن‌های باستانی ایرانیان و اصولاً زرتشتیان است. این‌که شاعر از خداوند خواسته است به حرمت نوروژ به او توجه نماید، ربطی به اعتقادات دینی او ندارد و تنها نشانگر توجهی است که او به امور نیک و دلپسند می‌نماید.

۵۵- سیدجعفر سجادی، فرهنگ مصطلحات عرفا و شعرا، تهران ۱۳۳۹ شمسی، صفحه‌های ۴۱۲-۴۱۴

56- Русско-венгерск-словарь-, M., 1951, стр. 200. Венгерско-русский словарь, M., 1959, стр. 691.

В.Котвич, Исследование по алтайским языкам. Москва, 1962, стр. 126.

در سطور بالا از آوامیری نقل قول شد که نوشته است ترکمن‌ها خورشید، آتش و دیگر امور طبیعی را ستایش می‌کرده‌اند. فراغی در آثار خود گاه خورشید و ماه را در ردیف «خداوند» قرار داده است.

سحر توروب نالش قیلسانگ خدایه گونه قول گوترب یالبرسنگ آبه
۱۰۷ (۵، ۶)

شاعر در مصراع اول می‌خواهد که بامداد بیدار شده و ذکر خداوند را بگوید و بلافاصله در مصراع بعدی می‌گوید که دست خود را به سمت خورشید (به عنوان خدا) دراز کرده و از ماه نیز حاجت‌خواهی نمایند. در دین اسلام، اجازه‌ی انجام چنین چیزی داده نمی‌شود و شخصی را با چنین پندار و کرداری، خورشیدپرست و ماه‌پرست می‌دانند. بیان این امور از سوی فراغی به خاطر عدم آگاهی دینی او نیست، بلکه ممکن است نشان‌گر تأثیری باشد از پس مانده‌های باورها و عقاید قدیمی که در بین مردم آن دوره رواج داشته است. به هر روی این نکات نشان می‌دهد که ریشه‌های دین در بین مردم ما هنوز به خوبی مستحکم نشده بوده است.

شاعر برای درک واقعیات زندگی، چندین پرسش را مطرح کرده است:

مخدوم‌قلی بو دنیا نینگ هاموسین
یغیب دوریب یله بردیم ناموسین
فکر دریا سینه عقل گامی سین
باتر می‌شام چیقہ بیلمان نیلین
۱۶۶ (۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰)

در این ابیات، شاعر گفته است که قادر به درک ساختار دنیا نیست و در شعری دیگر باز هم ناتوانی خود در اسرار دنیا را بیان کرده و می‌گوید:

کیم بیلور بو کهنه دنیا یا رب نیچه یاشنده دور
۵۹ (۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴)

مختوم‌قلی در باره‌ی مرگ و عوالم پس از مرگ، اندیشه‌ی بسیار نموده است. در برخی موارد، نسبت به این موضوع شک می‌نماید و به وجود چنین چیزی باور نمی‌کند. وی در ابیات آخر از یک شعر، می‌گوید که هیچ‌کس خبر از عوالم بعد از مرگ ندارد:

کلان گچر مونده هیچ کیمسه قالمز
اوتاندین کچاندین خبرین بیلمز
بندوان دور آنده بارانلار کلمز
غریب اولکه سینه کیدان ایل لاره
۲۹۱ (۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶).

یا این موضوع را وسعت می‌دهد و علاوه بر بیان این موضوع که درگذشتگان دوباره باز نمی‌گردند، می‌گوید که کسی هم نمی‌داند آنها زنده یا مرده‌اند. در ادامه نیز، مرگ را متوجه چرخ و فلک (و به عبارتی نیرویی که دنیا را مدیریت می‌کند، یعنی خدا) می‌داند و به همین دلیل نیز دنیا را بی‌وفا می‌داند:

ای یارانلار اول دنیا باران بارده کلان یوق
اولی دیری حالیندین خبر خاطر بیلان یوق
چرخ فلک الیندین آغلان بارده گولان یوق
عقل ایدینگ قرداشلار کهنه لاردین قالان یوق
یالانچی نینگ وفاسی یوق دور دیسام یالان یوق
دنیاکه بیل باغلاغان قالدی زیان ایچنده
۱۸۲ (۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷)

در بیتی که می‌خوانیم، شاعر خطاب به دنیا، از این‌که هیچ‌کس را برای همیشه در این جهان زنده نمی‌گذارد و مدام در حال بلعیدن آن‌هاست، زبان به شکوه و شکایت می‌گشاید:

مخدوم‌قلی دنیا سرین دویمز سن
بو گون گوردیگمز ارته قویمز سن
نچه وقتدین باری ایر دویمز سن
عقلینی آلدیران دالی دنیا هی
۲۶۴ (۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲)

فراغی، همچنین دنیا را به خاطر این‌که نمی‌گذارد یار با یارش زندگی کند، ناسزا می‌گوید:

درناغی دمیردین تالانچی دنیا
ایشینگ یوقدور ناموس بیله عار بیله

چور و جفاسی کوب یالانچی دنیا
قویمز سن گزماگه یاری یار بیله
۲۰۳ (۱، ۲، ۳، ۴)

در شعری دیگر، مختم قلی همین اندیشه را به شکلی دیگر تکرار کرده است:

مالار آخرت سوزین سوزلارلار
منکر اولمه گلچک ایشدور ایلارلار
کیم بیلور که آخرته نیلارلار
ایب ایچیب منب قوچوب اوت یخشی
۲۴۲ (۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰)

همچنانکه می‌بینیم شاعر در این بند گفته است که سرنوشت انسان در روز قیامت نامعلوم است و در باره‌ی روز جزا دچار تردید شده و نتیجه گرفته که پس باید در این دنیا خوش بود و اسب تاخت و زندگی شادمانه‌ای در این دنیا داشت. گاه مختم قلی گلایه‌ی خود با خدا را مستقیماً به خود خدا می‌کند و از این کار واهمه‌ای ندارد:

بیروبار قارشیمما
یخشی یمان ایشیمه
۲۵۹ (۵۷، ۵۸)

و در شعری دیگر همین را تکرار می‌کند و از خدا می‌خواهد در کارش دخالت نکند.

مخدومقلی آیدار کرملی غفار
قالتشمه قیلدیغیم فعلیمه منینگ
۱۱۶ (۱۹، ۲۰)

مختم قلی در شعر «گلمزمی» (شعر شماره‌ی ۲۵۱) به خاطر این‌که فلک انسان را زجر می‌دهد، نسبت به او خشم

می‌ورزد و با سخنانی تلخ، او را خطاب قرار می‌دهد:

فلک سنینگ بو دولتی گردانینگ
بزینگ ساری اوریلزمی کلمزمی
لاشین یره سالدینگ نچه مردانینگ
زمین انصاف ایلامزمی دولزمی

دنیا سنینگ بو گزکلی گردشینگ
قزیل قاندین قرمز بولوب دور دیشینگ
کچی قورت دوستلیغینه منکزایدور ایشینگ
غملی شاد اولزمی آغلان گولزمی

اوراق سز اورار سن تیغ سز کسر سن
یومروق سز یوزار سن یوب سز آسار سن
ال آیاق سز بر بی‌خبر باسر سن
یقان باسر دورمی قایدیب قالزمی

فلک اینانمز لار اوروشسنگ سوکسنگ
کورانگی گوترب قانتینگ یایسنگ
اولوم ظلمین آدم بویونینه قویسنگ
قورقی سندن سارارمزمی سولزمی

همچنانکه می‌بینیم تا این قسمت از شعر، تماماً با زجر دادن فلک یا خدا به انسان مخالفت شده، اما شاعر در انتها راه حل مسأله را پیدا نمی‌کند و به این ترتیب، مجبور می‌شود بار دیگر به خدا مراجعه می‌کند و حاجتش را از او بخواهد. شاعر به صورت شفاف می‌گوید که اگر خداوند مرئی بود و دیده می‌شد، این آمادگی را داشت که می‌رفت و با توسل به زور درخواستش را از او می‌گرفت:

کور فقیرلار گوزیم دیور گورماسه
هر کیمینگ اسلاکین تانگری برماسه
۲۷۱ (۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲).

آغساق لار آیاق سز توروب یورماسه
باریب منگا بر دیب توتوب بولمیار

ترکمن‌ها مسلمان و بر مذهب اهل سنت هستند. در تعلیمات این مذهب، چهار جانشین و خلیفه‌ی پس از حضرت محمد (ص) در یک سطح نگریسته می‌شوند. در ادبیات ترکمن از بین آن چهار خلیفه، نام علی (ع) (شاهمردان) بیش‌تر کاربرد دارد و تکرار می‌شود. در آثار مختوم‌قلی هم این موضوع صادق است. غیر از شعرهایی که شاعر در لا به لای ابیات از ایشان یاد کرده، شعرهایی هم وجود دارد که شاعر همه‌ی آن را به حضرت علی (ع) اختصاص داده است. به طور مثال شعرهای شماره‌ی ۲۲، ۱۸، ۲۱۰ و ۲۴۶ در باره‌ی خود حضرت علی (ع) و شعر ۲۵۸ در باره‌ی حضرت علی (ع) و فرزندانش سروده شده است. فراغی در شعر شماره‌ی ۴۰ خود بسیاری از موضوعات مربوط به تصوف را بیان کرده است. علی‌رغم این موضوع، در آخرین بند از این شعر آورده است که از درک صوفی‌گری عاجز و ناتوان است و کسی که به عنوان خضر (پیر زمان) به او مراجعه کرده، خرس در آمده است.

مخدوم‌قلی آیدار بر ذات بیلمزم
ایشلار باردور عهده‌سندین گلزم
ای یارانلار بو نادین‌دور بیلمزم
خضر دیب ال اوردیغیم خرس چیقر
(۲۰، ۱۹، ۱۸، ۱۷) ۴۰.

شاعر تأثیر تعلیمات عرفانی را بر خود، در چندین جا بیان کرده است. در شعری آورده است:

مخدوم‌قلی توفیق آلسام
بر ار تاپسام قوللیق قیلسام
کونگل آیدار یولداش بولسام
دم چکن درویش‌لار بیلان
(۲۸، ۲۷، ۲۶، ۲۵) ۱۴۴.

وی در این شعر، از جست و جوی خود برای یافتن پیر و آرزویش برای پیوستن به جمع درویشانی که آه می‌کشند، یاد می‌کند. در شعری دیگر، علاقه‌مندی خود را برای خروج از جمع و خلوت نشینی همچون صوفیان بیان کرده و گفته است که چنین جای خلوتی را نمی‌یابد:

قاچغانیم کوب‌لیک‌دور اسلاکیم خلوت
هیچ منگا بر جای پنهان تاپلمز
(۲۴، ۲۳) ۸۴.

و در جایی دیگر از همین شعر چنین گفته است:

کویم کاملده دور گوزیم مرده دور
شو شرطمدین هیچ بر مردان تاپلمز
(۸، ۷) ۸۴.

همچنان‌که می‌بینیم، مختوم‌قلی از این‌که نمی‌توانسته پیری مطابق با خواسته‌ی خود پیدا کند، همواره شکوه می‌کرده است. وی سرانجام در شعری اعتراف کرده که نتوانسته است صوفی و درویش شود.

نه درویش من نه ملا نه صوفی اهل دستار
(۲۱) ۱۲۹.

فراغی در بیت آخر یکی از شعرهایش، علاوه بر این‌که اعتراف می‌کند نتوانسته صوفی و ملا شود، این را نیز تأکید می‌کند که نتوانسته حتی در ردیف سپاهیان و نظامیان قرار گیرد.

سن نچون مخدوم‌قلی یمانلیغینگ انوتما‌دینگ
گاه گاهی ظالم اولدینگ کورگانینگ‌دین آرتما‌دینگ
گاه گاهی صوفی بولدینگ هیچ حرام‌دین داتما‌دینگ
نه سپاهی کرلیک بیلان بولدینگ نه ملالیق بیلان
(۲۴، ۲۳، ۲۲، ۲۱) ۱۴۳.

گرچه انسان هر اندازه از عمرش می‌گذرد و به پختگی بیش‌تری می‌رسد، گرایش و تمایلش به تصوف و روی گردانی از دنیا افزون می‌شود اما با این حال فراغی در شعری گفته است که در ۵۰ سالگی ترک دنیا نکرده و زیبارویان و زیبایی را همچنان دوست می‌داشته است:

کونگل دنیا سوزین ایزلاب دوربیدور
گوزیم گوزل‌لارنی گوزلاب دوربیدور
(۱۰، ۹) ۱۳۴.

صوفی‌گری با حیات و حب دنیا منافات دارد. «خواجه احمد یسوی» که در عصر خود تعلیمات صوفی‌گری را در آسیای میانه و دیگر مناطق گسترش داده، نگرش خود را در باره‌ی دنیا این‌گونه در یک رباعی بیان کرده است:

کاشکی از مادر نژادم به بودی
وقت شیرم زهر دادم به بودی
آن زمان دایه نافهم را برید
کارد بر حلقم نهادی به بودی
Inwen.No 546

ایده‌ی موجود در آثار مختم‌قلی با این گونه تعلیمات خواجه احمد یسوی تفاوت کلی دارد. فراغی زندگی طولانی در این دنیا، عیش و عشرت و ساز و صحبت را تبلیغ می‌کند. شاعر در آن‌جایی که ۴۰ سالگی را سن کمال انسان می‌داند، گفته است که انسان با لذت بردن از این دنیا، به این سن می‌رسد.

سوردینگ دنیانی سوردینگ
آخر وفاسین گوردینگ
قرقینگا قدم اوردینگ
کامل سن هوشه یتدینگ
۱۱۰ (۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶).

بنا بر نظر فراغی، آدمی نه تنها با خوشی و خوش‌گذرانی باید به سن چهل سالگی برسد، بلکه آرزو می‌کند که پس از آن نیز در حال و هوای جوانی زندگی نماید.

مخدوم‌قلی یخشی گورودی ایشین
قرقندین سونگ جاهل بولسه آدم‌زاد
۱۲ (۱۹، ۲۰).

شاعر در فکر این نیست که انسان تنها تا سن چهل سالگی زندگی را خوش بگذراند، بلکه می‌خواهد هشتاد سال در این جهان خوش باشد و لذت ببرد:

یالان دنیاده گزماگه
دوست برله عشرت سورماگه
عمر اکلاب گون گورماگه
سگسان یل فرصت اسلارین
۱۷۶ (۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲).

مختوم‌قلی ۸۰ سال را نیز برای عمر انسان کم دانسته و در حسرت حیات ابدی، چنین سروده است:

کاشکی آدم بو دنیاگه کلمسه
گلاندین سونگ عمر سورسه اولمسه
الدین گلان یخشی ایشینگ بولمسه
کونگلینگ ایچره یخشی نیت یخشی دور
۶۷ (۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶).

در این بند، شاعر علاوه بر بیان دیدگاه خود در باره‌ی زندگی جاودانه، پند نیز داده است که اگر هیچ کار نیکی از کسی بر نمی‌آید، دست‌کم باید نسبت به دیگران حسن نیت داشته باشد. وی عمر طولانی را برای پوشیدن پوشش‌های قرمز - سبز و رنگارنگ و خوش‌گذرانی می‌خواهد.

ای تربیت اسلان کشی تن اوچون
عشرت دیلان اوغل قیز و زن اوچون
آق پولی ساقلارلار قره گون اوچون
خوش گزارلار قزیل یاشیل آل تاپسه
۱۹۰ (۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴).

شاعر، این اندیشه را با وطن مرتبط نموده و یکی از شعرهای خود را چنین آغاز کرده است:

گوز کونگل تل عقل قالدی بو توردی
جان وطن آرزولاب توردی یل بیله
درخواستیم بار گل ترک ایتمه بو یوردی
عشرت قورغین صحبت سورگین گل بیله
۲۰۷ (۱، ۲، ۳، ۴).

فراغی در این ابیات با استفاده از واژه‌ی «یل» (باد)، عشق عمیق خود به وطن را به خوبی به تصویر کشیده است. علاوه بر این، از مخاطبان هم خواسته است که هیچ‌گاه وطن را ترک نکنند و شادمانه در وطن زندگی کنند و این وطن‌دوستی، نشانی دیگر

از دنیا دوستی اوست.

مختوم‌قلی زندگی شادمانه در کشوری آباد را با استفاده از اصطلاح «ساز و صحبت» بیان می‌نماید:
مخدوم‌قلی سازدور صحبت دور ایشینگ
اجل‌دین غیریدین بولمز تشویشینگ
(۱۷، ۱۸) ۱۰

به همین خاطر نیز توصیه می‌کند که عمر به بطالت صرف نشود و عمر صرف انجام کارهای مفید شود.
اوتر دوران دورمز بو دم یاتمه غافل اوایانه‌گور
(۳، ۴) ۷۵

و یا:

غنیمت بیل غافل آدم فرصتی
مُرده دیک اوزانیب یاتیجی بولمه
(۶۷، ۶۸) ۲۹۲

در ابیاتی که در ادامه می‌آید، این موضوع یعنی استفاده‌ی مفید از عمر به همراه اندوهگین و غمگین نبودن و گذران عمر با شادمانی مطرح شده است:

مخدوم‌قلی آیدار غافل اوتورمانگ
یالانچینی حسرت بیلان اوتورمانگ
قیلچه جانی اوزون قیغا باترمانگ
بر فصل دوران‌دور اوتدی یارانلار
(۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰) ۳۱

بو دنیا قویوبدور کیمی
خوش گورگین باش کونلیک دمی
عاشق غریب شاه صنمی
سوان دیک سو میثام سنی
(۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸) ۲۶۰

شاعر از غم نفرت دارد و همواره دوری‌گزیدن از آن را به عنوان موضوعی مهم مطرح کرده است. وی در شعری این گونه می‌گوید:

منگ قیغی بیر ایش بترمز
توکل نر بهم ایدار
(۱۱، ۱۲) ۱۶

در شعری دیگر می‌گوید که باید شادی را جایگزین غم نمود:
مخدوم‌قلی گوروب دو شمان طعنه‌سین
مرد اولدور شاد توته غمدین سینه‌سین
(۱۷، ۱۸) ۱۹۳

مختوم‌قلی در یکی از شعرهایش، وقتی از خوش‌گذراندن زندگی سخن می‌گوید، این موضوع را در ارتباط با اسب‌های زیبای ترکمنی بیان می‌کند:

بدو اولسه میدان قالور آرمانلی
ار اولاجک هنگام قالور دورانلی
حق عشقینه آط سال میدان یولوقسه
وقتینگی خوش گچیر دوران یولوقسه
(۱، ۲، ۳، ۴) ۱۹۱

فراخی در شعری دیگر، نه تنها خودش، بلکه از صمیم قلب آرزو می‌کند که دیگران نیز به معشوق خود برسند:
بر عشق دوشسه آدم سرینه
ایکی سوگلی بر برینه
اوقی کلمز میش گوزینه
یاقین گلسون داش بولمسون
(۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴) ۱۶۲

وی در بیتی از یک شعر، جایگاه بسیار والایی برای زن قائل شده و گفته است مردی با داشتن این گونه زن با شخصیت، به جای دیگری نگاه نمی‌کند.

هر کیم اوز یارینی دوغان آی ایدیب
آیین گوزلار اوزگه آیه سر ایتمز
(۲۷، ۲۸) ۲۹۴

و به همین خاطر است که وضعیت و حال و روز کسانی را که نمی‌توانند به یار خود برسند، این گونه توصیف کرده است:

هر کیم‌رسه اوز سو دیگین آلماسه
فراغت اینجالیب یانیب بولمیار
(۲۷، ۲۸) ۲۷۱

در شعر مختوم‌قلی زنی که در زندگی خود، همسر مرد بدی شده باشد، به مرواریدی گرانبها می‌ماند که بر گردن سگی آویخته باشند:

یاتان یری یلان قوینی
 آسیلانی ایتنگ بوینی
 پیس ارینگ یخشی خاتونی
 در بی قیمته منگزار
 ۲۱ (۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰).

فراغی با زیبارویانی که گرفتار همسران نادان شده‌اند، همدردی می‌کند و آرزو دارد بیوه‌زنان کسانی باشند که سرنوشت خویش را خود رقم زنند. به همین دلیل نیز، به آن‌ها نصیحت می‌کند به پول ثروتمندان طمع نکنند و در جست و جوی جوانی مناسب باشند.

در آثار مختوم‌قلی مرد و زن برابرند. در شعرهای او، همان اندازه که زنان خوب تمجید می‌شوند، به همان اندازه نیز زنان بد، مورد انتقاد قرار می‌گیرند. در جایی، مختوم‌قلی ضمن همدردی با جوان نیکویی که گرفتار زن بدکردار شده، چنین نوشته است:

ینه ده بر یخشی یگیده
 یمان خاتون دوش بولمسون
 ۱۶۲ (۳، ۴).

همچنین در جای دیگر، زن بد را به نمک و فلفلی تشبیه کرده که روی زخم بیاشند و نیز او را به تهمتی بی‌پایان مانند کرده است:

بورچ بیلان دوز تازه یاره
 آوی قاتار روزگاره
 یمان خاتون یخشی ااره
 ساویلمز تهمته منگزار
 ۲۱ (۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴).

و یا در شعر زیر، زن بد اخلاق هر پسر جوان را به جلاذ تشبیه کرده است:
 قوچ یگیدینگ پیس عالی جانینه جلاذ گورونور
 ۲۸۰ (۱۵، ۱۶).

مختوم‌قلی از ظلمی که باعث می‌شود مردم آسودگی خاطر نداشته باشند و زندگی توأم با شادی و شادکامی را بر هم بریزد، نفرت دارد. وی از افزایش روزافزون ظلم می‌گوید:

جهانه اوت چکدی ظالم
 یل یلدین شر بهم ایدار
 ۱۶ (۷، ۸).

در آخرین ابیات این شعر، به روشنی می‌گوید که این ظلم در کشورش شدیدتر نیز شده است:

یل یلدین بو یوردیمیزده
 ظلم آرتیب زور بهم ایدار
 ۱۶ (۱۹، ۲۰).

فراغی در شعری دیگر، از موفقیت افراد بدکار در جامعه سخن گفته است و از این‌که در جهان، آن‌که زور دارد، قدرتمندتر است؛ و یادآور می‌شود که از این روست که ظلم و قدرت، باعث ویرانی این جهان خاکی خواهد شد:

ایشی رواج تاپر بد ایش توتانینگ
 دیلاگی دوش کلمز حق دیب یاتانینگ
 یر یوزینده بولور کوچ کوچ ییتانینگ
 جهانی ظلم ایله زور خراب ایلار
 ۳۳ (۵، ۶، ۷، ۸).

در همین شعر، غیر از موضوع مذکور، آمده است که بدون هیچ حرکت و فعالیت، تنها با دعای افراد هیچ کاری صورت نمی‌گیرد و اتفاقی نمی‌افتد و این نشان می‌دهد که فراغی برای رسیدن به مقصد، قائل به حرکت است. در جای دیگر، شاعر ناله‌های مظلومان، به ستوه آمدن ایل از ظلم بی‌امان و افزایش ظلم ستمگران بی‌رحم را در دوره‌ی خود بیان کرده و می‌گوید نتیجه‌ی آن به آتش گرائیدن جهان به خاطر افزایش بدی‌هاست.

دوران نچوک دوران سن غریب اغلار ایل دینمز
 ظلمی آرتدی ظالمینگ هیچ کونگلینه رحم اینمز
 جهانی یاقدی گیتدی یمانینگ اودی سونمز
 ۲۱۱ (۱۶، ۱۷).

و یا در شعری دیگر:

سوش جاینده کم جرأت

یوراکسز بی هنر نامرد

ستمنی جبری کان ایلار

غنیمین ناتوان گورسه

(۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴) ۱۸۹.

شاعر حاکمان ظالم را می‌ترساند و می‌گوید:

جبر ایدان حاکملار تورارلار گوزسز

گوریب دیمیان لار قالورلار تلسیز

(۴۹، ۵۰) ۲۹.

در مصراع دوم این بیت، آن‌ها را که شاهد ظلم هستند ولی اعتراضی نمی‌کنند، در ردیف ظالمان قرار داده است.

مختوم‌قلی دانایی و عاقل بودن را به داشتن لباس فاخر نمی‌داند و دانایانی را که لباسی مندرس دارند بر روحانی‌نماها

ترجیح می‌دهد و از آن‌ها بشدت انتقاد می‌کند:

عاقل لار بار باشه باغلاب کچه لار

ایچگین ایچگین سورسانگ معنی ساچه لار

اچمق‌لیوقده اوزین بزاب نچه لار

کله‌سینه ساران پشیننه دگمز

(۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲) ۸۷.

شاعر در شعری دیگر، قاضی‌های نادان را با حاکمانی که بد هستند مرتبط به هم می‌داند و آن‌ها را با یک چوب

می‌راند:

سوزیمنی دنکلاسه بر بیلان بلکه مرادیم نصیحت ایلاماک‌دور خلقه

قاضی‌سی آنکلامز بگی پیس اولکه یاغین یاغمای یرلار فرمانه گلکای

(۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴) ۲۱۸.

مختوم‌قلی در مخالفت با قاضی‌ها و روحانی‌نماهایی که به رشوه‌خواری مشغول‌اند، می‌گوید آن‌ها در مقام پیامبر (ص)

نشسته‌اند اما هیچ نشانی از صفات او را ندارند، رشوه می‌گیرند و بر مردم ستم می‌کنند. وی پیران و صوفیان ریاکار را نیز مکار

و اهل تزویر دانسته است:

تانگری پیغمبر سوزیندین بی‌خبر بو پیرلار

فاسقی قاضی بلیب ظالمه نایب دیورلار

هر کشی اول کلیب پول برسه رشوت ایرلار

باغلاب بهتان ایله فقر اهلینه تقصیرلار

سله باغلاب باشینه آچ بوری صوفی پیرلار

ایلاب خلق اوستینه کوب حیله و تزویرلار

(۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲) ۱۴۱.

شاعر در یکی از شعرها، برخی قاضی‌های زمانه‌ی خود را، خود شیطان دانسته است:

حق ایشیندین بی‌خبر خلق ایچره بعضی قاضیدور

تابع جن‌دور آنینگ حقا که شیطان اوزیدور

تموغینگ دیقنچی دور هر کیم که بو ایشه راضیدور

(۲۴، ۲۵، ۲۶) ۱۴۱.

همچنان‌که می‌بینیم، فراغی در بیت مذکور بر این عقیده است که آن‌ها که به رفتار این گونه افراد تن می‌دهند و اعتراض

نمی‌کنند، در ردیف خود همان قاضی‌ها قرار می‌گیرند و دیکی دوزخ «dowzahyň dykysy» (هیزم دوزخ) هستند. این بیت نشان

می‌دهد او آزادمردی است که جامعه را به عدم سکوت در برابر ظلم فرا می‌خواند. وی با فاش کردن چهره‌ی واقعی قضات، اعمال

صوفی‌های فرصت طلب را هم به باد انتقاد گرفته است:

گورینگ بو ایامینگ وقتینگ صوفی‌سین

دالنامزده دیقر اوتیر آش بولسه

(۲۳، ۲۴) ۱۹۲.

مختوم‌قلی به اتحاد بین طوایف ترکمن توجه زیادی کرده است. او تحکیم اتحاد بین یموت‌ها و گوگلان‌ها (شعر شماره‌ی

۹۵ بیت ۱۹)، تکه‌ها و سالورها (شعر ۹۳ بیت ۱۱)، انسجام بین طوایف تکه، یموت، گوگلان، یازیر و آل‌ایل در خدمت به یک پادشاه

(دولت و حکومت) (شعر ۹۵ بیت ۱۵) را مایه‌ی فخر خود می‌داند و در آرزوی دیدن زندگی توأم با اتحاد بین تمامی ترکمن‌هاست.

دیوان مختوم‌قلی فراغی.....متن انتقادی

وی به عنوان جامعه‌شناسی حاذق، به زیان‌هایی که متوجه‌ی این اتحاد است، اشاره می‌نماید:
ارصلان بولسه دورمز دولت هیچ اولکه بی باش بولمسون
۱۶۲ (۷، ۸).

در بیتی دیگر، شاعر دلیل بدبختی و شوربختی ایل را عدم اتحاد آن‌ها دانسته است:
آغزی آلا بولان ایلینگ دولتی قاچان یالیدور
۶۹ (۱۵، ۱۶).

شاعر در جای دیگر، حمله و چپاول را از مردانگی و جوانمردی نمی‌داند و آن‌را نتیجه‌ی کوری دانسته و نیز بر این عقیده است که اختلافات باعث می‌شود تا دولت به دست دشمن برسد:

بر برینی چاپماق ایرمز ارلیکدین
بو ایش شیطانیدور بلکی کورلیکدین
آغزآلیق آیرار ایلی دیریلیکدین
مونده دولت دونوب دوشمانه گلگای
۲۱۸ (۵، ۶، ۷، ۸).

شاعر در باره‌ی افزایش تعداد مسئولان و سرداران در جامعه و زیان‌های وجود چند سردار، چنین می‌گوید:
کوپلسه هر ایلینگ سری سرکاری نظامی بوزولیب ویرانه گلگای
۲۱۸ (۲۷، ۲۸).

در اعتقادات دینی آمده است شهری که خداوند، لوط را به پیامبری آن فرستاده بود، به وسیله‌ی زمین بلعیده شده است. مخطوم‌قلی می‌گوید شهری که حاکمی جوانمرد نداشته باشد، همچون شهر لوط خراب خواهد شد.

بی‌باد اولوب دونسون لوطینگ شهرینه
هر یوردینگ حاکم اری بولمسه
۱۹۶ (۱۱، ۱۲).

همچنین یکی از بزرگ‌ترین موضوعاتی که فکر شاعر را به خود مشغول نموده، لزوم داشتن یک حاکم در کشور است:

مخدوم‌قلی بودور دردینگ
صاحبی کرک هر یوردینگ
۳۷ (۲۵، ۲۶).

فراغی غیر از آرزوی اتحاد و انسجام، توسعه‌ی بازار کشور را هم آرزو نموده است. وی کشوری را که بازار ندارد، به جهنم تشبیه کرده است:

اوتلی سولی تموغ آندین یخشی دور
هر اولکه‌نینگ بر بازاری بولمسه
۱۹۶ (۷، ۸).

شاعر گستردگی مردم منسجم در صحرای پر برکت ترکمن، احیای بنای وطن و جوانان بیدار شده را آرزو می‌کند و می‌خواهد که مردم در کنار یک سفره بنشینند.

خضر گزان چولده ایل‌لار یایلسون
یورت بنامز قایم بولسون قویولسون
چله مست نرلایمز بارچه آیلسون
بر سفره‌ده ادا بولسون آشیمز
۹۵ (۵، ۶، ۷، ۸).

وی در آرزوی این بوده است که در نتیجه‌ی اتحاد، امور دینی و دنیوی در کنار هم و بی هیچ مشکلی به پیش بروند و آن یکی مانعی برای دیگری نشود:

درویش‌لار کونگلی جمع دورسون نمازه
یگیت‌لار یغلسون صحبتته سازه
ایلیمز اولاشدیر سویلمز یازه
توقسان دولوب تمام بولسون قیشیمز
۹۵ (۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲).

هم‌چنان‌که می‌بینید، شاعر در بند مذکور، وضعیت غیر اتحادی بین مردم را به زمستان سرد و آزادی ایل را به بهاری مستمر و همیشگی تشبیه کرده است.

مخدوم‌قلی وظایف و الزاماتی را برای حاکمان بر شمرده است. وی کسب رضایت مردم را یکی از وظایف مهم حاکمان

می‌داند:

حاکم اولسنگ خلقی گون کبی چویغین
آقرده سو یا اوسرده یل بولغین
(۱۱، ۱۲). ۱۶۵

در یکی دیگر از شعرها، مختوم‌قلی به حاکمان توصیه و سفارش کرده که حرف و سخن سخت و تند مردم را تحمل

نمایند.

کدخالیق ایراق گیدار
یمان سوز چکمیان آردین
(۷، ۸). ۱۷۰

شاعر همچنین تأکید کرده است حاکمانی که اجازه‌ی هرج و مرج در دولت را می‌دهند و گوش به توصیه‌ها و مشورت

ها نمی‌دهند، دولت را از کف خواهند داد:

آغر دولت‌لار آیریلور
بر آغزه باقمیان آردین
(۱۵، ۱۶). ۱۷۰

مختوم‌قلی در کنار نظرش در باره‌ی تأسیس دولت ترکمن، با حاکم افغانستان احمدشاه درانی و محمدحسن‌خان قاجار (پدر آقامحمدشاه نخستین شاه از سلسله‌ی قاجار) در ارتباط بوده است. ضرورت دارد تا دلایل برقراری این ارتباط، زمان برقراری ارتباط و این‌که با کدام یک پیش‌تر و با کدام یک بعدها ارتباط داشته است، مشخص گردد.

ابتدا ببینیم شاعر با کدام یک زودتر ارتباط برقرار نموده است. ما در این قسمت سعی خواهیم کرد تمامی اطلاعات مربوط به هر کدام از افراد را بیان نماییم.

به نظر ما، فراغی در ابتدا جانب احمدشاه را داشته است. بلافاصله پس از مرگ نادرشاه (سال ۱۷۴۷م)، احمدشاه درانی از مشهد به کشور خود برگشته، پادشاه افغانستان شده است. هم‌چنان‌که پیش‌تر نیز گفته شد، احمدشاه تا سال ۱۷۵۰ میلادی توانست وضعیت داخلی افغانستان را تثبیت نماید. پس از آن، حملات خود به ایران را آغاز کرد. محمدحسن‌خان قاجار از زمان حکومت نادرشاه خود را در بین ترکمن‌ها مخفی کرده بود و بین آن‌ها زندگی می‌کرد. وی پس از مرگ نادرشاه، نتوانست در مدت زمان کوتاهی همچون احمدشاه نیروی عظیمی جمع نماید.^{۵۷}

نادرشاه در سال‌های آخر عمرش اعتمادش را نسبت به افسران ایرانی خود از دست داد و تکیه‌اش را به فرماندهانی داد که ترکمن، ازبک، افغان (اقوام سنی مذهب) بودند. احمدخان نیز یکی از این افسران بود. به همین خاطر این امکان وجود دارد که او با برخی از ریش‌سفیدان طوایف ترکمن آشنا شده باشد و به این ترتیب شهرتش در بین ترکمن‌ها پخش شده است.

فراغی در ارتباط با احمدشاه و افغانستان ۴ قطعه شعر دارد که عبارتند از: «اوغلوم - آزادیم» (شعر شماره‌ی ۱۲۶)، «گلمدی» (شعر شماره‌ی ۲۳۳)، «چودورخان اوچین» (شعر شماره‌ی ۱۵۹) و «عرب اوغلان» (شعر شماره‌ی ۲۱۶).

بنا به عقیده‌ی ما در بین این شعرها، احتمالاً شعر «اوغلوم - آزادیم» که مناظره‌ی بین پدر و پسر است، پیش‌تر و قبل‌تر از دیگر شعرها پدید آمده‌اند. چون در این شعر فراغی از پدر می‌خواهد تا با سفرش به افغانستان موافقت نماید و آزادی نیز ترس خود را از پر مخاطره بودن راه‌ها و بی‌رحم بودن افغان‌ها بیان کرده، اما هیچ سخنی در باره‌ی سرنوشت عبدا... و محمدصفا به میان نیاورده است. اگر این شعر پس از واقعه‌ی محتوم بردارانش سروده شده بود، بی‌گمان پدرش مطلبی در باره‌ی سرنوشت آن پسرانش می‌گفت و از رفتن فراغی به افغانستان مخالفت می‌نمود. احتمالاً این شعر در بین سال‌های ۱۷۴۷-۱۷۵۰ سروده شده است. چون احتمال می‌دهیم زمان رسیدن طرفداران احمدشاه بین ترکمن‌ها مصادف با این دوره باشد. احتمال این‌که مختوم‌قلی نیز دوست داشته از نخستین کسانی باشد که نزد احمدشاه برود، بسیار به حقیقت نزدیک‌تر است.

مختوم‌قلی در پایان این شعر، آورده است که پیش از آن، کسانی زودتر از او به افغانستان رفته‌اند:

مخدوم‌قلی آیدار قالمیشام چوخدین
کونگل تالواس اورار گزار ایراقدین
(۳۳، ۳۴). ۱۳۶

آزادی در همین شعر، هدف پسرش برای رفتن به این سفر را بیان کرده است:

جفا اورمه اوزینگ چاغر مولانی
آرزولامه خانی بگی سلطانی
بس دور بزه اول تنگری نینگ برانی
آزدیرمه کونگلینگ نی گیتماگین اوغلیم
(۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲). ۱۳۶

۱- دکتر عبدالله رازی، تاریخ کامل ایران، تهران، ۱۳۲۵ شمسی، صفحه ۴۳۱.

در این بند، شاعر گفته است که پسرش در آرزوی رفتن نزد خان‌ها و بگ‌ها و خواهان کسب درآمد است. موضوع اخیر را خود مختوم‌قلی نیز تأیید کرده است:

قلبیمه گیر پیدور گیتماک هوسی تنگه دور درم دور خلقینگ طمع سی
(۳۷، ۳۸)، ۱۳۶

بالاخره پدر اجازه‌ی سفر پسرش به افغانستان را می‌دهد اما هم‌چنان‌که گفته شد، مختوم‌قلی نتوانسته است برنامه‌ی سفر به افغانستان را اجرا نماید.

پیش‌تر گفته بودیم که شعر «گلمدی» احتمالاً بین سال‌های ۵۴-۱۷۵۰ سروده شده است. شعر «چودورخان اوچین» هم به لحاظ مضمون، شبیه به همین شعر است. چون در این شعر نیز در باره‌ی دو برادرش که مفقود شده‌اند و مرگ چودورخان که بین مردم ایل از اعتبار والایی برخوردار بوده، سخن به میان آمده است. شعر اخیر یک ویژگی خاص دارد؛ در این شعر، احتمال این‌که چودورخان در شهرهای یزد و کرمان ایران کشته شده باشد، گفته می‌شود.

قصادور قسمت‌دور یزد و کرمانده
مگر قانلار تارتدی چودور خان اوچون
(۱۹، ۲۰)، ۱۵۹

از این‌که احمدشاه به شهرهای یزد و کرمان حمله کرده باشد، اطلاعاتی در دست نیست. اما او در تابستان سال ۱۷۵۴ میلادی استان سیستان را به تصرف خود در آورده است.^{۵۸} پس این احتمال وجود دارد که چودورخان نیز در بین ترکمن‌هایی که در این حمله شرکت داشته‌اند، حضور داشته و در آن حمله کشته شده باشد.

مختوم‌قلی شعری هم با عنوان «عرشی - آغلیا» (شعر شماره‌ی ۲۱۶) دارد که خطاب به شخص احمدشاه، او را تمجید نموده است. ب.آ. قرری‌وف در باره‌ی دلیل سرایش این شعر، چنین نظر داده است: «مختوم‌قلی از احمدشاه برای مقابله با حملات کشورگشایان ایران و خبوه، تقاضای کمک نموده و خواسته است هم‌چنان‌که او توانسته است بارهبری خودش استقلال ملی افغانستان را به دست بیاورد، او نیز با ایجاد اتحاد بین ترکمن‌ها، تلاش کرده است در کشورش حکومت متمرکز ملی را تأسیس نماید.^{۵۹}» یکی دیگر از اهداف اتحاد با نیروهای افغان این بوده است که ترکمن‌ها از جمله مختوم‌قلی می‌خواسته‌اند انتقام گرفتن از گروه حاکمان وقت ایران بوده است. برای این‌که کاملاً به اهداف این اتحاد نیروها پی ببریم، مضماین دو فرمان احمدشاه در باره‌ی ترکمن‌ها را بررسی می‌کنیم.

«صنیع‌الدوله محمدحسن‌خان» در صفحات ۳۵۰-۳۱۷ از دومین جلد اثر خود با عنوان «مطلع الشمس»، متن دو نامه از احمدشاه در زمان محاصره نمودن مشهد را آورده است که در آن نامه‌ها خان‌ها و بگ‌های ترکمن را به مبارزه در راه دین و نیز برای گرفتن مشهد تشویق کرده است.^{۶۰} در این فرامین نام بسیاری از خان‌ها و ریش‌سفیدان ترکمن ذکر شده است. م.کؤسایف به هنگام ذکر آن نام‌ها، برخی نام‌ها را برخلاف آنچه در متن اصلی نامه درج شده، تغییر داده و پسوند «خان» در برخی از نام‌ها را نیز حذف کرده است.^{۶۱} به این ترتیب، اگر پسوند «خان» را از عبارت «دولت‌محمد خان» حذف کنیم، عبارت «دولت‌محمد» باقی می‌ماند و قدر مسلم است که اگر نام «دولت‌محمد خان» که از ریش‌سفیدان گورگان‌ها در اواخر نیمه‌ی اول قرن ۱۸ میلادی است، بدون پسوند «خان» بیان شود، تمامی ذهن‌ها تنها متوجه‌ی دولت محمدآزادی، پدر مختوم‌قلی، می‌شود.

نخستین فرمان در تاریخ ۱۷۵۴/۸/۱۶ میلادی و دومین فرمان در تاریخ ۱۷۵۵/۳/۲۸ میلادی نوشته شده است. در نخستین فرمان از ۹ نفر از خوانین و ریش‌سفیدان گورگان‌ها سخن به میان آمده است که در آن زمان (۱۷۵۴/۸/۱) میلادی) به همراه قشون دلیر و شجاع خود به شاه‌پسندخان درانی (یکی از فرماندهان قشون افغان) در سبزواری کمک می‌کنند. غیر از این، در همان نامه آمده است که ۴۶ نفر از سرداران ترکمن برای دیدار با پادشاه، به مشهد آمده‌اند. آن‌چنان‌که از مضمون فرمان برمی‌آید، آن فرمان بنا به تقاضای خان‌ها و ریش‌سفیدانی که به نزد پادشاه آمده‌اند، نوشته شده است. در فرمان آمده است:

«Mundan soň hem söwda etjek bolsa, kim goşunçylyga girmäge höwes bildirse, gelip-gidip biler»

«از این پس آن‌کس که بخواهد تجارت نماید و آن‌کس که دوست داشته باشد وارد قشون بشود، می‌تواند بیاید و وارد شود.» (مترجم)

در ادامه‌ی این مطلب مندرج در آن فرمان، نسبت به مذهب شیعه که مذهب غالب ایرانیان است، انتقاد شده و ترکمن‌ها که بر مذهب سنی هستند، علیه آن‌ها تحریک شده‌اند. در پایان این فرمان نیز گفته شده است که در همان زمان، شهر سبزواری محاصره قرار دارد. در جنگ دینی، ترکمن‌ها برای کمک فراخوانده می‌شوند و دوباره تأکید می‌شود که هیچ‌گونه مانعی در برابر تجارت بازرگانان ترکمن وجود ندارد. پس از بیان این مطالب، اشاره به این نکته نیز شده است که احمدشاه خیلی هم محتاج کمک گورگان‌ها نیست. این موضوع را با این عبارت طرح می‌کند که: «بندگان اقدس را محتاج به قشون نیست.»

59-Ю.В.Ганковский, Империя Дурраны, Москва, 1958, стр.21.

59-B.A.Garryýew, Magtymguly we onuň watançylygy, Aşgabat 1943 ý., 74 sah.

۶۰- صنیع‌الدوله، محمدحسن خان، مطلع الشمس، تهران، ۱۳۰۲ قمری (۱۸۸۵ م.)

61-Magtymguly, Saýlanan eserler, Aşgabat, 1959 ý., 11 sah.

مختوم‌قلی در شعری که برای احمدشاه سروده، به امور دینی اهمیت زیادی داده است:
فراغی دیور رواج برارسن دینی شاه‌لارینگ شاه‌ی سن اسلامینگ زینی
 (۱۷، ۱۸)، ۲۱۶

در دومین فرمان نیز موضوع دین مطرح شده است. در این فرمان آمده است که در آینده‌ی نزدیک به دیگر نقاط ایران نیز حمله خواهد کرد و ترکمن‌ها باید همچنان منتظر پیام شاه باشند و به نامه‌های آن‌ها به طور مرتب پاسخ داده خواهد شد. آن‌چنان‌که از مضامین فرمان‌ها استنباط می‌شود، دلیل اصلی روابط بین ترکمن‌ها و افغان‌ها، دین و امور اقتصادی بوده است. آفرینش این شعر از سوی مختوم‌قلی نیز می‌تواند با نگاشته شدن فرامین مرتبط باشد.

پیش‌تر گفته بودیم که در زمان نادرشاه، محمدحسن‌خان قاجار در بین ترکمن‌ها زندگی می‌کرده است. وی پس از مرگ نادرشاه به سال ۱۷۴۷ میلادی، استرآباد را تصرف کرده و شروع به جمع کردن قوا می‌کند. کریم‌خان زند در سال ۱۱۶۵ هجری (۱۷۵۲-۱۷۵۱) به منظور تسلیم و به انقیاد کشیدن محمدحسن‌خان، به سمت استرآباد قشون‌کشی می‌کند ولی از قاجارها شکست می‌خورد و مجبور به بازگشت می‌شود.^{۶۲}

همچنان‌که در دومین فرمان احمدشاه آمده است، وی به منظور تصرف ایران در سال ۱۱۶۸ هجری (۱۷۵۵ میلادی) حملات خود را به استرآباد آغاز می‌کند. قشون محمدحسن‌خان قشون او را که فرماندهی آن به عهده‌ی شاه‌پسندان بوده، در سبزواری شکست می‌دهد و قشون افغان را تا مشهد به عقب می‌راند.^{۶۳} از آن پس از طرفی کار محمدحسن‌خان رونق می‌گیرد و شهرتش افزایش می‌یابد و از طرف دیگر احمدشاه، «شاهرخ» (نوه‌ی نادرشاه) را که بر خراسان سلطنت می‌کرده، به شرط این‌که تأثیر حکومت افغان را بپذیرد، در جایگاه خود باقی می‌گذارد، خراسان را رها می‌کند و به کشورش بازمی‌گردد.^{۶۴} به این ترتیب، احمدشاه از ترکمن‌ها (گوگلان‌ها) فاصله می‌گیرد.

وضعیت پیش آمده در گرگان، به نفع محمدحسن‌خان قاجار تمام می‌شود. طوایف یموت از ترکمن‌ها تقریباً همیشه محمدحسن‌خان و پیش از او پدرش فتحعلی‌خان قاجار را حمایت می‌نموده‌اند.^{۶۵} این امکان وجود دارد که پس از دور شدن تأثیر احمدشاه، گوگلان‌ها نیز به سمت قاجارها متمایل شده باشند. این کار، یعنی حمایت مشترک گوگلان‌ها و یموت‌ها از قاجارها، کاری نبوده که به راحتی و تصادفی صورت گرفته باشد. برای این منظور قطعاً مشورت‌هایی بین خان‌ها، بگ‌ها و ریش‌سفیدان یموت‌ها و گوگلان‌ها صورت گرفته است. در این مشورت‌ها، اولاً در باره‌ی اتحاد بین دو طایفه و ثانیاً حمایت همه‌ی ترکمن‌ها از قاجارها تصمیماتی گرفته شده است.

چنین به نظر می‌رسد که برای حمایت از این گونه تصمیمات، مختوم‌قلی فعالیت‌های قاجارها به فرماندهی محمدحسن‌خان را حمایت کرده است. در صورتی که بین ترکمن‌ها و قاجارها به لحاظ مذهبی تفاوت وجود دارد و قاجارها شیعه و ترکمن‌ها سنی‌مذهب‌اند. خود مختوم‌قلی در شعری شیعه بودن محمدحسن‌خان را تأیید می‌کند:

اون ایکی امام قولینگز دین قولدارلار جلاوینکده امام علی سیزینگدور
 (۲۱، ۲۲)، ۵۵

حمایت ترکمن‌ها از قاجارها می‌تواند به دو دلیل صورت گرفته باشد. اولاً قاجارها خود را ترکمن می‌دانند. ثانیاً به نظر می‌رسد که ترکمن‌ها می‌خواستند با حمایت از قاجار به زندگی توأم با آرامش دست یابند. انتظاری که ترکمن‌ها از قاجار داشتند، برآورده نشد. از دوره‌ی نخستین شاه قاجار یعنی آقامحمدشاه تا دوره‌ی آخرین پادشاه این سلسله یعنی احمدشاه قاجار، سرزمین ترکمن‌ها، مرکز تاخت و تاز و حمله‌ی آن‌ها شد. در تاریخ به راحتی می‌توان دید که ترکمن‌ها چندین بار از روی کار آمدن سلسله‌های پادشاهی حمایت کرده‌اند اما بعدها از همان‌ها ظلم‌های متعددی را شاهد بوده‌اند.^{۶۶}

در شعرهای مختوم‌قلی از فتح آذربایجان، داغستان و اصفهان از سوی محمدحسن‌خان قاجار تمجید شده است. این وقایع مطابق با سال‌های ۱۷۵۷-۱۷۵۶ است و نشان می‌دهد که فراغی نخستین بار با احمدشاه درانی رابطه برقرار نموده است. در شعر «بیلینمن» (شعر شماره‌ی ۹۳) از تصرف اصفهان و ضرورت ویران شدن خراسان سخن به میان آمده است. هم‌چنان‌که می‌دانیم، محمدحسن‌خان قاجار اصفهان را تصرف می‌کند و خراسان، هم‌چنان خارج از تصرف او باقی می‌ماند و پس از روی کار آمدن سلسله‌ی قاجار است که خراسان نیز به تصرف در می‌آید. احتمالاً این شعر مختوم‌قلی نیز برای حمله‌ای که از سوی محمدحسن‌خان صورت گرفته و یا قرار بوده صورت بگیرد، سروده شده باشد. ب.آ. قرری‌اوف در باره‌ی زمان و هدف نگارش شعری که مختوم‌قلی برای محمدحسن‌خان قاجار سروده است، به گونه‌ای دیگر شرح داده است.^{۶۷}

۶۲- رجوع کنید به: سعید نفیسی، تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران در دوره‌ی معاصر، جلد اول، تهران، ۱۳۴۴ شمسی، صفحه ۳۳-۳۴

۶۳- همان کتاب، جلد دوم، تهران، ۱۳۴۴، صفحه ۳۴

۶۴- ژنرال سرپرستی سایکس، تاریخ ایران، تهران، ۱۳۴۳ شمسی، چاپ سوم، جلد دوم، صفحه ۴۳۱.

۶۵- سعید نفیسی، همان کتاب اخیر، صص ۳۳-۳۲

۶۶- خواجه نظام الملک، سیاست‌نامه، زیر نظر علی‌حضوری، تهران، ۱۳۴۳ شمسی، صفحه ۱۱۸-۱۱۷

67-B.A.Garryyew, Magtymguly we onuň watancylygy, Aşgabat, 1943 ý., 72 sah.

ما با بهره‌گیری از بهترین گزینه‌ها، توانسته‌ایم بسیاری از بخش‌های متن را به شکلی قابل فهم در آوریم و بسیاری از موارد نامفهوم را احیا کنیم. علی‌رغم این موضوع، همچنان که پیش از این نیز اشاره کرده‌ایم، دوباره یادآوری می‌کنیم که بسیاری از موارد، نامفهوم باقی مانده‌اند.

در انجام کار تدوین متن انتقادی، متوجه شدیم که بسیاری از نسخه‌نویسان دیوان تلاش کرده‌اند در زمان نسخه برداری، اشعار را به لهجه‌ی خود نزدیک نمایند، واژه‌های دشوار را ترجمه نمایند و به خاطر عدم آشنایی با متن، آن‌را تغییر داده‌اند و به وضعیتی رسانده‌اند که کلاً نمی‌توان آن را فهمید و ... در ادامه، برخی از این موارد را با راه‌هایی که توانسته‌ایم تصحیح و احیا نماییم، معرفی می‌کنیم.

هر چند بندرت در نسخه‌های خطی این وضعیت به چشم می‌خورد، اما در نگارش برخی از واژه‌ها، دیده می‌شود که قواعد نگارشی زبان عربی مدنظر قرار گرفته است. در این زبان، تنوین به جای ترکیب اضافی کاربرد دارد. در مثال زیر، نسخه‌نویس ضمیر ملکی یعنی اضافه‌ی «نی» را به صورت تنوین نوشته است:

انصاف الدین براقمز

(۲۱) ۱۸۱

در حقیقت نخستین عبارت این مصراع باید به شکل «انصافین» (یعنی انصاف‌اش) نوشته شود، اما نسخه‌نویس ضمیر ملکی را به شکل تنوین نوشته است. استفاده از این گونه قواعد نگارش عربی در دیوان لغات‌الترک محمود کاشغری، فرهنگ‌های لغت و گرامر زبان ترکی که در سوره و مصر نوشته شده‌اند، به وفور دیده می‌شوند.

از بین منابع مورد استفاده‌ی ما، ل ۴ از آستراخان به لنین‌گراد برده شده است و چون نسخه‌نویس آن ترکمن نبوده، قادر به فهم برخی از واژه‌های ترکمنی نبوده و همان‌ها را به سلیقه‌ی خود تغییر داده است. به طور مثال در متن، هر جا که واژه‌ی ترکیبی «قوچ یگیت» بوده، آن‌ها را به «خوش یگیت» تبدیل کرده است. به طور مثال آن‌جا که مختم‌قلی نوشته است:

مخدومقلی قوچ یگیت لار چاپلیب

(۲۵) ۵۴

نسخه‌نویس آن‌را به این شکل تغییر داده است:

مخدومقلی خوش یگیت لار چاپلیب

در جایی دیگر، همین نسخه‌نویس به جای واژه‌ی «سو»، واژه‌ی «حو» را آورده است. به طور مثال در این بیت :

اؤل سودینگ قان بولدینگ

(۳) ۱۱۰

واژه‌ی «سودینگ» را «حودینگ» نوشته است. این نشان می‌دهد که نسخه‌نویس از اهالی باشغیر بوده و یا به زبان باشغیری تسلط داشته است.

در نسخه‌ی خطی موزه‌ی بریتانیا، به جای واژه‌ی «دویش» «düýş» (خواب دیدن)، واژه‌ی «دیش» «diş» (دندان) نوشته شده است [۲۶، ۲۵]. این نشان می‌دهد که نسخه‌نویس نماینده‌ی لهجه‌ای بوده که واژه‌ی «دویش» را «دیش» تلفظ می‌کنند (به طور مثال شاید از میوت‌های ترکمن بوده است).

در گویش میوت‌های جنوب غربی، واژه‌ی «اؤنگ» «öň» به شکل «اؤ» (ew) به کار می‌رود. مرحوم آخوندوف در زمان نسخه‌برداری از نسخه‌ی خطی ع ۳ در نگارش این مصراع:

اونگون اویون گوردیم سونگین هیچ بیلدیم

(۱۵) ۱۵۸

نخستین واژه‌ی این مصراع یعنی «اونگون» (به معنای «آغازش را») را به شکل «اون گون» (ده روز) نوشته و طبق این نوشته، باید آن‌را به شکل جداگانه و دو واژه‌ی جدا خواند که اشتباه است. چون در نگارش زبان ترکمنی به رسم‌الخط عربی، صدای خشیمی «ñ» با دو حرف «نگ» نوشته می‌شود و شرط خوانش آن به این شکل نیز نگارش چسبیده‌ی این دو حرف است و اگر جدا از هم نوشته شوند، هر کدام صدای خاص خود را می‌دهند.

و اما در مجموعه‌ی آثار فراغی:

Altmyş ýaşan, ýetmiş ýylky sopolar

(جلد اول، ص ۳۴۳)

آلتمی‌ش یاشان، یتمی‌ش ییلقی صوفی لار

این مصراع، نامفهوم است. این مصراع در نسخ خطی ل ۱ و ل ۲ به شکل «آلتمی‌ش یاش صوفی لار، یتمی‌ش ییلقی لار»، در ع ۳ به شکل «آلتمی‌ش یاشان صوفی لار یتمی‌ش ییلقی لار»، در ب، ع ۴ به شکل «آلتمی‌ش یاشلی صوفی لار، یتمی‌ش ییلقی لار»، در ل ۴ «آلتمی‌ش یاشاپ یتمی‌ش ییلقی صوفی لار» و در ع ۹ «آلتمی‌ش یاشلی صوفی لار، آلتمی‌ش ییلقی لار» ذکر شده است. معانی هیچ‌کدام از این‌ها منطقی به نظر نمی‌رسد اما نخستین مصراع از این شعر در مجله‌ی شورا چنین آمده است:^۸

ایلی‌دین آلمیشه اوتان صوفیلار

هر چند که این مصراع در منابع مورد استفاده‌ی ما این گونه نیامده، لیکن ما بر اساس نمونه‌ی درج شده در آن مجله، ترجیح دادیم این مصراع را به همین شکل تصحیح و قید نماییم.

این مصراع نیز نامفهوم است:

منک آغاچ بر کلیم یک دست دو پا (؟)

(۲۱) ۴

این مصراع در مجموعه‌ی اشعار چاپ شده‌ی شاعر نیز ذکر نشده است (جلد دوم ص ۲۰۹، مجموعه‌ی یک‌جلدی ص ۳۰۸). در منابع مورد استفاده‌ی ما نیز به گونه‌ای نیست که ما را به فهم درست معنای آن راهنمایی کند. به طور مثال در آن منابع چنین آمده است:

مینک آغاچ بر کلیم کوشک دولت پا (۳ ل، ۲ ت، ۱ ع)؛ کوش یک دست یک پا (۳ ع)؛ مینک آغاچ بر کلیم کوش یک دست یک پا (بک) منک آغاچی بر کلم یک دست یک خار (۴ ل)؛ کوش دوست پا (۲ ع، ۴ ب م)؛ یکدست یکفا (ب خ).

دلیل نامفهوم بودن این مصراع در آن است که نمی‌توان به درستی فهمید موضوع مورد بحث در آن، چه چیزی است. در کتاب دو‌جلدی:

Suratym ne syna daret, istyhanym häk ola جلد اول، ص ۷۴

جمله‌ی اول این مصراع نامفهوم است. اگر آن را به زبان ترکمنی برگردانیم، این گونه می‌شود: «Yüzümiň ne gursagy bar». در زبان ترکمنی هیچ‌گاه دیده نشده که «یوز» (صورت) و «قورساق» (سینه) را مرتبط با هم استفاده نمایند. شکل صحیح این مصراع چنین است:

صورتیم نیسته باره استخوانیم خاک اوله

(۱۵) ۳

نسخه‌نویسان متوجه‌ی نقش واژه‌ی «نیست» در این جمله نشده و گاه آن را با واژه‌ی بعدی مرتبط دانسته و «نسته دارد» (۴ ع)، «نسنه‌مد» (۱ ل)، «نه سینه دارد» (۸ ع)، «نیتنه گورا» (niyetine görä) (۳ ع)، «نسته ورا» (بک)، «نیتنه ورا» (۲ ل)، «نسنده بارسه» (۳ ل) و «نیت‌دراه» (۴ ل) ذکر کرده‌اند.

به مصراع زیر از شعر «شوندا دیر» توجه کنید:

Arasy gül dek peridir hary gördüm, şondadyr. مجموعه‌ی یک‌جلدی، ص ۴۱۶

در نسخه‌های خطی، این مصراع به شکل‌های مختلفی نوشته شده است. هر چند هیچ اشکالی در فهم تکتک واژه‌ها وجود ندارد، اما ترکیب کلمات قابل فهم نیست. به درستی مشخص نیست منظور از واژه‌ی «آراسی» (به معنای «بین») در این مصراع چیست و بین چه چیزهایی و یا چه کسانی را مدنظر دارد. اگر زیباروی مورد توصیف، همچون «گل» است، بلافاصله چه لزومی به استفاده از واژه‌ی «خار» بوده است؟ این مصراع در مجموعه‌ی دو‌جلدی چنین آمده است:

Reñbe-reň güller açylmyş, hary gördüm.

Şondadyr (II, 354).

در مثال مذکور نیز کاربرد «خار» در کنار عبارت «گل‌هایی که رنگ به رنگ باز شده‌اند» شایسته نیست، چون در این مصراع مضمون تباین و تضاد مطرح نمی‌شود.

این مصراع در نسخه‌های مورد استفاده در متن انتقادی، چنین آمده است:

پریدور حاری کوردیم شونده دور (ب م)

در این نسخه‌ی خطی نیز علت ذکر واژه‌ی «خاری» معلوم نیست.

آراسی کلیدک پریلار غاری کوردیم شونده دور (۶ ع)

در این نسخه، همچنان که می‌بینیم، مصراع با واژه‌ی «آراسی» آغاز شده و به جای واژه‌ی «خار»، واژه‌ی «غار» ذکر شده است. این‌ها نیز ارتباط معنایی با یکدیگر برقرار نمی‌کنند.

در نسخه‌ی ۱ همان مصراعی که در مجموعه‌ی دو‌جلدی آمده، تکرار شده است، با این تفاوت که به جای «خار» عبارت «جای» آمده است. در نسخه‌ی بخ نیز چنین آمده است: «آره کلدای فریلار فرخواری کوردیم» که نامفهوم و نارساست. در نسخه‌های بک، ۲ ع، ۴ ع، ۳ ع نیز عبارات «آراسی گل» استفاده شده و در نسخه‌ی ۴ ل این مصراع چنین آمده است:

آراسی کلنک فریدور خوری کوردیم

در این منبع، عبارات «آراسی کلنک، حور» (arasy gülün, hor) به کار رفته است که در کنار هم، اصلاً معنایی را به ذهن متبادر نمی‌سازند.

برای این که این مصراع قابل فهم شود، در باره‌ی هر کدام از واژه‌های مورد استفاده در ترکیب مصراع، توضیحاتی می‌دهیم. در زبان عربی «عارض» به معنای «رخ یار و زیباروی» به کار می‌رود. نسخه‌نویسان اشعار فراغی پی به معنای این عبارت نبرده‌اند و آن را «عارض» خوانده‌اند و رفته رفته در کتابت‌ها به عبارت ترکمنی «آراسی» تبدیل شده است.

در غالب نسخه‌ها، دو عبارت «پری» و «خاری» به کار رفته است. در این‌جا عبارت «پری» با متن تناسب دارد؛ اما اگر بخواهیم

عبارت «خاری» را نیز دارای معنا و متناسب با متن کنیم، لازم است آن را به عبارت «رخساری» تغییر دهیم. به این ترتیب، متوجه خواهیم شد که شاعر رخ یار را با دو عبارت «عارضی گل» (صورتی چون گل) و «پری رخسار» توصیف نموده است. پس از این تغییر، مصراع مذکور را اینگونه در متن انتقادی ذکر نموده‌ایم:

عارضی گل دیک پری رخساری گوردیم شونده دور
(٤) ٦١

بنا به اعتقادات دینی، در طبقه‌ی هفتم آسمان که به آن سدره‌المنتهی می‌گویند، درختی قرار دارد^{٦٩}، حضرت عیسی نیز زنده است و تا به امروز در آسمان زندگی می‌کند. فراغی در یکی از شعرهای خود، موضوع درخت مذکور را با عیسی چنین آورده است:

سدره صحراسینده عیسی شهرینده
(١٩) ٢٥٢

در صفحه‌ی ٦٠ جلد اول از مجموعه‌ی دوجلدی چنین آمده است:
Sedre sāhrasynda, Isa şäherinde (I, 60).

در نسخه‌ی ٨: سودا صحراسینده عیسی شهرینده
در چاپ باکو: سودان صحراسینده عیسی شهرینده
(152 sah.).

در همین چاپ، در باره‌ی عبارت «سودان» توضیح داده شده که: «سودان» یزینه «سدره» یازیلان نسخه هم بار. در بخش «Sözlük we düşündiriş» (فرهنگ لغات و توضیحات) در پایان کتاب، آمده است:

«Sudan sāhrasy – Arabystanda bir çöl ady» (530 sah.)

به این ترتیب، درخت سدره به عبارت «سودان» تغییر نموده و از طبقه‌ی هفتم آسمان به زمین فرود آورده شده و حتی کشور سودان در قاره‌ی آفریقا به عربستان منتقل شده و به صحرایی در آن کشور تبدیل می‌شود!

حال به وضعیت مصراع قبل از مصراع مذکور بپردازیم:

در جلد اول از مجموعه‌ی دوجلدی (ص ٦٠) و مجموعه‌ی یکجلدی (ص ٦٦):

Kutbetil-yslamda Jeyhun bahrynda

عبارت «قطبه‌الاسلام» در این مصراع، هیچ ربطی به عبارات دیگر ندارد و در حوالی آمودریا نیز هیچ شهری نیست که به این لقب نامیده شود. در منابع مورد استفاده‌ی ما، این عبارت به دو شکل ضبط شده است: در نسخه‌ی ٤ «قبه» آمده و عبارت «الاسلام» بعدها به آن اضافه شده و ما شهر و منطقه‌ای که به «قبه» معروف باشد، نیافتیم. اما در نسخه‌ی ٤ این عبارت به شکل کامل «قبه‌الاسلام» ذکر شده است. در غیث‌اللغات این عبارت لقب شهرهای بخارا و بصره معنی شده است^{٧٠}. در شاهنامه نیز آمده است که شهر بلخ را «قبه‌الاسلام» می‌گویند^{٧١}. به نظر ما این عبارت در شعرهای فراغی احتمالاً برای بخارا یا بلخ مورد استفاده قرار گرفته است. چون در همین مصراع، صحبت از حوالی آمودریا به میان آمده و هر دوی این شهرها نیز در کنار آمودریا (جیحون) واقع شده‌اند.

در برخی از موارد، مشاهده نمودیم عباراتی که در نسخ خطی به شکل صحیح نوشته شده‌اند، از سوی گردآورندگان مجموعه آثار شاعر به هنگام برگرداندن به رسم‌الخط لاتین، به اشتباه نگاشته شده‌اند. به طور مثال:

Naşa ýetse açmalym, göýä gadam urar kör.

Meger eýäm istese, bolgaý nury agla nur,

Eter türkî tilinde, mähjur olup düşgendir

(جلد اول از مجموعه‌ی دوجلدی، ص ٥٨ و مجموعه‌ی یکجلدی، ص ٧١)

در مصراع اول مذکور، «ناشا یتسه» (naşa ýetse) در حقیقت عبارت فارسی «ناشایسته» است که به خاطر عدم توانایی در خواندن صحیح عبارت، بنا به حدس، به این شکل تبدیل شده است. در توضیحی که در صفحه‌ی ٧١ مجموعه‌ی یکجلدی در باره‌ی این عبارت ذکر شده، آمده است که عبارت «ناش» معانی نظیر «آغی، ینگشه‌مک» دارد. عبارت «ناش» را نمی‌توان در هیچ فرهنگ لغتی پیدا نمود و اگر هم در جایی به کار رفته، قطعاً نادر است.

البته ناگفته نماند که فراغی در شعرهای خود از واژگان فارسی «ناشی» (بی‌تجربه و نادان) استفاده کرده و اگر این واژه را با حرف اضافه‌ی «به» در نظر بگیریم (به ناشی)، در ترکمنی «ناشا» می‌شود که البته در این مصراع، در این معنی استفاده نشده است.

69-Seret. M.A.Гаффаров. Персидско-русский словарь. т.II. Москва. 1927, стр.450. Nehcul – Feradis. Ankara, 1956, s.56

٧٠- محمد غیث الدین بن جلال الدین، غیث اللغات، صفحه ٣٣٥

٧١- محمدبن نجیب بکران، جهان نامه، مسکو، ١٩٤٠، صفحه ١٦٦

در سطر دوم، اصطلاحی که به شکل «nury agla nur» (نور اعلی نور) آمده، اشتباه است. چون این اصطلاح از قرآن اخذ شده و اصل آن «نور علی نور»^{۷۲} (nurun ala nur) به معنای «یاغتی لبق اوستونه یاغتی لبق؛ نور اوستونه نور» است. به همین خاطر این که در سطر دوم کلمه «agla» «اعلی» (به معنای بلندترین) ذکر شده، اشتباه است. در سطر سوم منظور از «türpe tilinde» همان واژه‌ی «طرفه‌العین» است. در ابیات آغازین شعر مذکور، کلمه‌ی «sapdywag» را در برخی از چاپ‌ها «garlawaç» (پرستو) معنی می‌کنند.^{۷۳} در حقیقت مضمون شعر در باره‌ی پرنده‌ای سرمست است که از برگ جدا شده و به همین خاطر بهتر و شایسته آن است که آن عبارت «بلبل» معنی شود.^{۷۴} در متن انتقادی ما (شعر ۲۳۷)، این بیت را در نظر بگیرید:

قلزمی قارسانیب قرق یول گچرم
اگر که میل اتسه یار بزیم ساری
۲۳۷ (۱، ۲)

مصراع اول این بیت، در جلد اول مجموعه‌ی دوجلدی (ص ۶۸) چنین آمده است:
Gulzumy gyr sapyp kyrk ýol geçer men (I, 68).

به عبارت ساده‌تر، شاعر در این بیت می‌گوید:

«Ýarym meniň tarapyma meýil etjegini bilsem Gulzum ýaly deňzi gyr (gury ýer) saýyp, ondan kyrk gezek geçerdim»

یعنی: اگر می‌دانستم یار تمایلی به سمت من دارد، دریایی همچون قلزم را زمینی خشک تصور می‌کردم و چهل بار از آن عبور می‌کردم.

به نظر ما عبارتی که پس از واژه‌ی «قلزم» آمده، باید کلمه‌ای مستقل به حساب آورد. چون معنی «قرس» چنین است: «قرس بر وزن درس، دست بر هم زدن باشد»^{۷۵}

ابیات آغازین شعر «Äleme belgildir» (شعر شماره‌ی ۷۳) در مجموعه‌های چاپ شده، چنین آمده است.

Gaýr ile bezm eýleýip, ger etse hoş könlüni ýar,
Mejlis içre ýat edipdir ulug lerkatyglydyr.

(جلد اول از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۱۴۴ و مجموعه‌ی یکجلدی ص ۲۱)

مصراع دوم از این بیت، کاملاً نامفهوم است. در مجموعه‌ی یکجلدی توضیح داده شده که دو عبارت «merkat» «merkatyç» معانی‌ای همچون «dereje, mertebe, orun» (درجه، مرتبه و جایگاه) دارند. این عبارت با این معانی در هیچ قاموسی وجود ندارد. حقیقت این است که این بیت در نسخه‌ی ع ۲ چنین درج شده است:

غیر ایله بزم ایلاب ایتسه خوش کونگلی یار
مجلس ایچره یاد ادیب دیبینگ اول غریب قیغی لی دور
۷۳ (۵، ۶).

اگر این بیت را بخوایم ویرایش نموده و به رسم‌الخط لاتین برگردانیم، چنین می‌شود:

Gaýr ile bezm eýleýip, eýlese hoş könlüm ýar,
Mejlis içre ýat edip diýiň: Ol garyp gaýgylydyr

«آرایش» کلمه‌ای فارسی است. این کلمه در این شعر از مختم‌قلی به کار رفته است:

سن سن آرایش جان هم جان سندن بی خبر
سن جهان دولی سن جهان سندن بی خبر
۳۸ (۱، ۲، ۳، ۴).

در مجموعه‌ی یکجلدی، کلمه‌ی «آرایش» به دو قسمت «آر» و «ایش» تبدیل شده و به همین خاطر کاملاً نامفهوم شده

است:

Sen-sen är işi jahan hem jan senden bihabar,
Sen jahana doly sen, jahan senden bihabar (ص ۴۰۹).

در این شعر از فراغی نیز چنین وضعیتی مشاهده می‌شود:

72- Куран. перевод с арабского Г.С.Саблукова. Казань. 1907. (24, 35).

73- Seret, II, 399; Baku şäherinde 530 sah.

74- A.Meredow, S.Ahally, Türkmen klassiki edebiyatynyň tekstleri boýunça gysgaça sözlük. 1963 ý., 192 sah.

75- Muhammed Mahdi Xan, Sanglax, London, 1960, p. 271 v.

بز اسلاردیک اولاق یاران
نصیب بزى سالدی حیران
کیمی گیتدی ایران توران
کیم اصفهان تبریز آشدی
۲۲۸ (۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶)

سطر اول در نسخ خطی به شکل‌های گوناگونی آمده است:

– در نسخه ی ف: «biz ustadyň» (اوستادینگ)

– در نسخه ی ت ۲: «biz ustadyň olak ýaran» (بیز اوستادینگ اولاق یاران)

– در نسخه ی ل ۴: «biz istärdik ylak ýaran» (بیز ایستاردیک ایلاق یاران)

– در نسخه ی ع ۳: «biz ustadyň olam ýaran» (بیز اوستادینگ اولام یاران)

در بین این نمونه مثال‌ها، تفاوت بسیاری وجود دارد و هیچ‌کدام شباهت به دیگری ندارد. در این نمونه‌ها «islärdik» در «usta, ustada»، «istärdik» و «olak» (اول+آک که فعل مضارع اخباری و به عبارتی، فعل olalyň و bolalyň در زبان معاصر ترکمنی است) به «ylak» و «olam» تبدیل شده است. همین عبارت آخری در مجموعه‌های چاپ شده، به صورت «ulug» (اولوغ) قید شده است.

Biz islärdik ulug ýaran

(جلد اول از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۸۶ و مجموعه‌ی یکجلدی ص ۲۶۸)

تغییر ایجاد شده در این عبارت، باعث شده است تا جمله نامفهوم شود.

همچنان‌که در بالا نیز اشاره شد، در دوره‌ای که رسم‌الخط رایج در بین ترکمن‌ها عربی بوده، هیچ گونه قاعده‌ی مشخصی برای نگارش صامت‌ها و مصوت‌ها وجود نداشته و به همین خاطر در نگارش کلمات هرج و مرج‌های زیادی صورت گرفته و این مسأله حتی تدوین کنندگان مجموعه اشعار فراغی در دوره‌ی معاصر را نیز به اشتباه انداخته است. به طور مثال:

Daşdan bişdim, içden köydüm, köz boldum,

Ketar kaýsy, kebab kaýsy bilmedim

(جلد دوم از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۲۷۱ و مجموعه‌ی یکجلدی ص ۴۷)

در باره‌ی واژه‌ی «ketar» (کتار) در مصراع دوم:

– «kebab çiş» (سیخ کباب) جلد دوم از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۳۹۵ و مجموعه‌ی یکجلدی ص ۴۷.

در حقیقت این عبارت بایستی دو عبارت «ki nar» (کی نار) بوده باشد که نسخه‌نویس، آن دو عبارت را چسبیده نوشته و عبارت «kenar - کنار» را ساخته است. نسخه نویس دیگری نقطه‌ی دومین حرف از این کلمه یعنی «ن» را بزرگ‌تر نوشته و پررنگ کرده و به این ترتیب باعث شده تا این عبارت به «ketar - کتار» تبدیل شود. پس این واژه نمی‌تواند هیچ معنایی داشته باشد. در منابع مورد استفاده‌ی ما، این عبارت به شکل «منار» (ل ۴)، «güdoz - گدان» (ت ۲) و «kenar - کنار» (ل ۳) آمده است. سطور ۱۵ و ۱۶ از شعر شماره‌ی ۸۹ در این متن انتقادی، چنین است:

ایل سز قالان بلند داغینگ باشیندین

آغاچ بتر جاده یتیر یول قالمز

در بسیاری از منابع، به جای «داغینگ» عبارت «داغلار» آمده و در نسخه‌ی ل ۳ به جای «داغینگ باشیندا» عبارت «داغینگ باشیندان» ذکر شده است.

در زبان عربی «جاده» یا «جاده» به راه عریض و بزرگ می‌گویند. این عبارت در مصراع دوم از بیت بالا ذکر شده است. حال ببینیم نسخه‌نویسان به خاطر عدم آشنایی با این عبارت، آنرا چگونه ضبط کرده‌اند.

«Jadda biter - جاده بتر» (ع ۱)، «agaç ýiter, jaýlar ýiter - آغاچ یتار جایلار یتار» (ت ۲)، «jadda biter - جاده بتر» (ل ۴).

«agaç ýatar, jaý ýatar galmazlar - آغاچ یاتار جای یاتار قالمزلار» (ل ۳)، «اغاچ بتور چایده یتور» (ع ۴ و ل ۱)، «جاده بتار»

(ع ۸)، «چرده یتار» (ع ۹). همچنان‌که می‌بینیم عبارت «جاده» به شکل‌های «جای، جای، چادر» و عبارت «بیتر» به شکل‌های «بیتر،

یاتار» و ... نوشته شده‌اند. این بیت در مجموعه‌های چاپ شده‌ی شاعر، به این صورت آمده است:

İlsiz galan belent dagyň başyndan,

Agaç biter, jaýlar ýiter, ýol galmaz

(جلد دوم از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۱۶۹)

همچنان‌که می‌بینیم، در این بیت به جای عبارت «جاده» عبارت «جای» ذکر شده است.

در اصطلاحات عرفانی عبارت «ریاضت» به معنای «خودداری از خواهش‌های نفسانی، به سختی انداختن خود، ترک دنیا به منظور عبادت و تفکر» است. در این عبارت نیز در همین معنی به کار رفته است:

ریاضتینگ یوکینی آرقان یوپین سال گوتار

(ع ۹).

در این سطر، فهم عبارت «یوپین» برای نسخه‌نویسان دشوار بوده . به همین خاطر کلمه‌ی مرکب « arkan (urgan) -ýüpün-آرقان یوپین» به اشکال زیر نگاشته شده است:

- در ع ۲ و ع ۹ به شکل «yüzün-arkan»
 - در ل ۴ به شکل «یوکینی آرقانگ اوزره سال گوتار»
 ýükni arkaň üdre (üstüne) sal goter
 - در ع ۳ به شکل «یوکینی آرقان سال گوتار»
 ýüküne arkan sal göter
 - در ع ۴ به شکل «یوکین آرقا سال گوتار»
 ýükün arka sal göter
 - در ع ۶ به شکل «یوکینی آرقا سال گوتار»
 ýüküni arkan sal göter
 - در ع ۷ به شکل «یوکینی اریکلی عرقه ده سال گوتار»
 ýüküni erikli arkada sal göter
 - در ع ۸ به شکل «یوکینی آرقان یوزین سال گوتار»
 ýüküni arkan-ýüzün sal göter
 مثال‌هایی دیگر از این گونه خطاها:
 تحت الثری دنگیج بارغان علی دور

(۲۰) ۶۹

عبارت «تحت» به معنای «ast, aşak-پایین» و «الثری» به معنای «ýer-زمین» است و اصطلاح «تحت‌الثری» به معنای «ýeriň aşagy-زیر زمین» است. نسخه‌نویسان قادر به فهم این موضوع نبوده‌اند و به همین خاطر این اصطلاح را در نسخ خطی این‌گونه نوشته‌اند:

- در ع ۱ به شکل «تحت السری غچه»
 - در ت ۴ و ل ۳ به شکل «تحت آلتی دنگچه» (taht alty deňije) / نسخه‌نویس پس از نوشتن «تحت»، مترادف این عبارت در زبان ترکی یعنی «آلت» را نیز به آن اضافه کرده است.
 - در ع ۴ به شکل «تحت الشرای» که کاملاً نامفهوم است. آمده است.

همچنین

- در ع ۶ به شکل «تحت سرای دینگج» که نامفهوم است.
 - در ع ۷ به شکل «تحت السری غا دیک» (tahty seriga dek)
 - در ل ۴ به شکل «تحت السری دیگاش» (tahtis-seri digeş)
 - در ل ۱ به شکل «تحت السیری دنگج» (tahtis-seri deniç)
 - در ع ۸ به شکل «تحت الشجر دینگج» (tahtiş-şejer deňiç) به معنای «تا پایین چوب»
 - در ع ۹ به شکل «تحت اثری دینگج» به معنای «تا پایین آثار او»
 - در ب خ به شکل «تحت السری دیگین» که بی‌معنی است
 - در ل ۲ به شکل «تحت الشر دیگج» که بی‌معنی است.

در زبان عربی به نیزه‌ی کوتاه «مزارق» می‌گویند. مختم‌قلی این عبارت را به همین معنی در این بیت آورده است:

تا اولینچه قوچ یگیت دین مزارق دور کمان کیتمز میش

(۷، ۸) ۱۰۰

به خاطر عدم کاربرد این عبارت در زبان ترکمنی، نسخه‌نویسان آن را به شکل زیر نگاشته‌اند:

- در ع ۳ و ع ۹ به شکل «مزرخ»، در ع ۷ به شکل «مرحمت» و در ب ۴ و ع ۸ به شکل «مرضع». در ل ۳ کل این مصراع به شکل زیر آمده است که کلاً تغییر یافته است:

فرخ یتار زیان گتمزمش

Parh ýeter zyýan gitmezmiş.

در صفحه‌ی ۲۵۹ جلد دوم مجموعه‌ی دوجلدی آمده است:

Aňyrsyzy azdyrar,

Götin döwlet baş gitmek

مصراع اول این بیت با نسخه‌های ب م و ع ۸ از منابع ما شباهت دارد اما به نظر می‌رسد مصراع‌ی که ما در متن انتقادی

نوشته‌ایم یعنی این مصراع:

آنکسزی آزدیرار

(۳) ۱۰۳

به لحاظ معنایی با آن‌های دیگر متفاوت‌تر و از آن‌ها مناسب‌تر است. عبارت «باش» در مصراع دوم (در جلد دوم مجموعه‌ی دوجلدی) نابجاست. چون در زبان ترکمنی فعل مرکبی که به شکل «باش گیتمک» مورد استفاده قرار گیرد، وجود ندارد.

مصراع دوم در منابع مورد استفاده‌ی ما، چنین است:

– در ع ۱ «گوتان دولت» (göten döwlet)، در ع ۲ «پیش گیتمک» (peş gitmek)، در بخ «گوتان دولت‌دش گیتمک»، در ل ۴ «زکات سز مال بوش گیتمک».

۴۹

همچنان‌که می‌بینیم این عبارت به عبارت‌هایی نظیر «پیش، داش» تغییر یافته و در ل ۴ حتی معنای کل مصراع نیز رنگ دینی به خود گرفته است. در بین این عبارات، عبارت «پیش» به اصل شعر نزدیک است و اگر آن را به صورت «پیش» (به معنای جلو) بخوانیم و از آن فعل مرکب «پیش گیتمک» بسازیم، معنای قابل فهمی خواهد داشت:

کوتین دولت پیش گیتماک

مفهوم مصراعی دیگر از شعر مختم‌قلی مربوط به دین است:

ایلاگای عرصاتده گل کبی ایمان پیدا

۱ (۳۵).

واژه‌ی «عرصات» در مصراع مذکور، به معنای قیامت است، اما این واژه در نسخه‌های ۱ع، ۳ع، ۷ع، بخ، به واژه‌ی «خارستان» (tikenlik)، در ع ۴ به واژه‌ی «خار» و در ل ۴ به واژه‌ی «قبرستان» تبدیل شده است. این نشان می‌دهد که نسخه‌نویسان به هنگام نسخه‌برداری توجهی به مفاهیم دینی اشعار نداشته‌اند.

شاعر در برخی از اشعار خود واژه‌های کهنی arhaizmleşip giden sözləri را که در زبان ترکمنی بسیار کم استفاده شده اند، به کار برده است. به طور مثال می‌توان به فعل «بیتمک» (bitmek) که به معنای «یازماق» (نوشتن) است، اشاره نمود.

بیب نامه نک تابشیر محشر قولنکده

۲۴۷ (۲۶)

این عبارت در بسیاری از نسخه‌های خطی از جمله ع ۳، بک، ل ۱، ل ۲ به شکل «منب»، «منوب»، (minip, münüp) تبدیل شده و در ع ۱ این عبارت ترجمه شده و به شکل «یازیب» آمده است.

نخستین بیت از شعر «قره رنگ بولار» (شعر شماره‌ی ۸۰) در مجموعه‌های چاپ شده به اشکال مختلفی درج شده

است:

Hozuň daş gabygy, güläleک suwy,

Suwun saça çalsaň gara reň bolar.

(یک‌جلدی ص ۲۸۱)

و یا:

Hozuň daş gabygyn güläleک suwun,

Garyp saça çalsaň, gara reň bolar.

(جلد دوم از مجموعه‌ی دو‌جلدی، ص ۲۲۳)

تکرار عبارت «سوو» در مجموعه‌ی یک‌جلدی نشان می‌دهد که آن بیت اشکال دارد. در هر دو مثالی که آورده شد، عبارت «گل‌لک» (güläleک) آمده است و چنان‌که پیداست، این گل (گل لاله) در ماه‌های آوریل و می شکفته می‌شود و گردو در پایان تابستان میوه می‌دهد. به همین خاطر نمی‌توان آب گل لاله را با پوست گردو مخلوط نمود^{۷۷}. همچنین این را هم باید در نظر گرفت که «گل‌لک» واژه‌ی است که غالباً مردم عشق‌آباد و حومه به کار می‌برند^{۷۸} و در موطن شاعر یعنی مردم منطقه‌ی قاری‌قلعه به این گل صحرائی «hyjy» می‌گویند^{۷۸}. به همین خاطر بعید به نظر می‌رسد که فراغی واژه‌ی «گل‌لک» را استفاده کرده باشد. در تمامی منابع مورد استفاده‌ی ما، به جای این عبارت، عبارات «آزرگون» و «آزارگون» آمده است. در زبان فارسی، کلمه‌ی «آزر» وجود ندارد و عبارت «گون» (güwn) به معنای رنگ است. در این زبان، «آزرگون» و «آزارگون» اصلاً معنایی نمی‌دهند. در زبان فارسی عبارت «آزر» دارای معناست و در فرهنگ لغات فارسی عباراتی همچون «آذربو» (a:zer bu) و «آذربویه» (azer bu:ýe) وجود دارند. در فرهنگ برهان قاطع^{۷۹} این عبارت به گل گیاهی به نام اشنان (uşna:n) اطلاق می‌شود و در فرهنگ عمید^{۸۰} به معنای ای همچون خود آن گیاه اشاره شده است. عبارت «اشنان» (uşna:n) که در برهان قاطع آمده، معنای «چوغان» (çogan) هم دارد^{۸۱}.

76–Şeýle maslahaty oba hojalyk ylymlarynyň doktory S.Ö.Öwezmyradow berdi.

77– W.W.Nikitin, B.B.Kerbabaýew, Narodnyýe i nauçnyýe turkmenskiýe nazwaniýa rasteniý, Aşhabad.

۷۸– همان جا، ص ۲۳

۷۹– ابن خلف تبریزی، برهان قاطع، تهران صفحه ۳۴

۸۰– حسن عمید، فرهنگ عمید، چاپ دوم، تهران ۱۳۴۵ شمسی صفحه ۲۸

۸۱– مصلح الدین مصطفی بن شمس الدین القره حصارى، اخترى کبير، قازان، صفحه ۴۳

به همین خاطر به نظر می‌رسد عبارتی که مختوم‌قلی در بیت مذکور از آن استفاده کرده، «آذریو» در معنای «چوغان» بوده است. با در نظر گرفتن این موارد، لازم است که آن بیت به این شکل نوشته شود:
قوزینگ داش پوستی آذریو گلی   سوین ساچه چکسنگ قره رنگ بولور
۸۰ (۱، ۲).

یکی از بندهای شعر «بولا بولا گچر سن» (شعر شماره‌ی ۱۵۱) در مجموعه‌های چاپ شده، به دو شکل آمده است:
Magrur olma sanjagyňa, hamryňa,
Ajaj döwlet elin çeker demriňe,
Gylça jana, bu baş günlük ömrüňe,
Ne tetärik kyla-kyla geçer sen
(یک‌جلدی ص ۳۷۹)

و به این شکل:

Magrur olma sanjagyňa, hamryňa,
Ajaj – Dawut elin çeker demriňe,
Gylça jana, bu baş günlük ömrüňe,
Ne tetärik kyla-kyla geçer sen
(جلد دوم از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۱۸۶)

در سطر اول از هر دو بند، عبارات «sanjak, hamr» (سنجاق و خمر) آمده است. معانی «سنجاق» چنین است: (уст.1. знамя, стандарт; 2. меднал статуетка, изображающая павлина или голубя; 3. ист.санджак (провинция, область в Оттоманской империи^{۸۲}))

خمر به معنای شراب است. در این صورت، باید این‌گونه فهمید که شاعر به مخاطب خود می‌گوید: «تو به پرچم، استان، قیافه و شرابی که داری، نناز». این مصراع در منابع مورد استفاده‌ی ما چنین آمده است:

- در ع ۱، ب خ: «مغرور اولما بو جانینگا» / در این‌جا واژه‌ی «سنجاق» به عبارت «بو جانینگا» تغییر یافته است.
- در ع ۳: «مغرور اولمه سبجانینکه صبرینکه» / در این‌جا واژه‌ی «سنجاق» به «سبحان» و واژه‌ی «خمر» به «صبر» تغییر یافته است.

- در ت ۱: «مغبون اولمه سبجانینگا ممروگا» (؟) / در این‌جا به جای «مغرور اولمه» عبارت «مغبون اولمه» (فریب نخور) آمده است. به اضافه‌ی این‌که واژه‌ی نامعلوم «ممروگ» نیز ذکر شده است.

- در ل ۲: «مغرور اولمه سبجانینگا صمرینگا» / در این‌جا واژه‌ی «خمر» به «صمر» تغییر یافته است.
- در ع ۲، ع ۴، ب م: «مغرور اولمه سن جانینگا عمرینگا» / در این‌جا «سنجاق» به «سن جانینگا» و «خمرینگا» به «عمرینگا» تغییر یافته است.

- در ل ۱: «مغرور اولمه بو جانینگ خمرینگا»
- در ع ۹: «مغرور اولمه سن چاینگا خمرینگا»

بهترین گزینه‌ی که در متن انتقادی آورده ایم، این است:

مغرور اولمه سنجابینگا سمورینگا
۱۵۱(۹)

در این مصراع، «سنجاب» معانی‌ای نظیر «серая белка, мех серой белки^{۸۳}» دارد. «سمور» در حقیقت اصل همان کلمه‌ی «самур» است که در زبان ترکمنی امروزه کاربرد دارد و بیان‌کننده‌ی «Соболь, соболий мех^{۸۴}» است. شاعر در این مصراع، خطاب به ثروتمندان می‌گوید که به لباس‌های گران‌بهای خود ننازید. نسخ‌نویسان ترکمن بی‌آن‌که به مفهوم شعر توجه نمایند، واژه‌ی «سنجاب» و «سمور» که منظور شاعر همان پوستینی گران‌بها از سنجاب و سمور است، به واژه‌ی «سبحان» (خدا) تغییر داده‌اند!

این نابسامانی در سطر دوم همین بند نیز دیده می‌شود. سطر مذکور در مجموعه‌ی یک‌جلدی کاملاً نامفهوم است. چون واژه‌های «döwlet, emin, çekr demriňe» نمی‌تواند با واژه‌ی «ajaj» مرتبط شود. در مجموعه‌ی دوجلدی واژه‌ی «دولت» با «داوود» جابه‌جا شده است و غیر از این، تفاوت‌چندانی با هم ندارند. در منابعی که ما استفاده کرده‌ایم، «داوود» (ع ۱)، «ع ۲»، «ع ۴»، «ل ۳»، «دواد» (ع ۴)، «داور» (ت ۱)، «دامن» (ع ۸)، «داو» (ل ۲)، «دارو» (بک) به‌کار رفته است. دیگر واژه‌های این سطر نیز در هر کدام از منابع به شکلی آمده است که بر شمردن همه‌ی آن‌ها دشوار و بی‌فایده است. به همین خاطر می‌توان این تفاوت‌ها را در شعر شماره‌ی ۱۵۱ مشاهده نمود. ما این مصراع را در متن انتقادی به این شکل آورده‌ایم که منطقی و متناسب است:

82- Узбеко-русский словарь, Москва, 1959, стр.354.
83- М.А.Гаффаров, Персидско-русски-словарь, ТИИ, Москва, 1927, стр. 474.
84- şol ýerde, 473 sah.

اجل دوداغنی قویمش دامرینگا
Ajal dodagyny goýmuş damryña

۵۱ در این مصراع، عدم فهم معنی «دوداق» باعث بروز اشتباه ها و خطاهایی که برשמردیم، می شود. همچنین واژه‌هایی نظیر «demir, demr» که در نسخ خطی و مجموعه‌های چاپ شده آمده، احتمالاً همان «دامار» است که به اقتضای الزام شعری، این واژه باید «دامر» آورده شود.

شاعر در مطلع شعر «لاله گتیرمیش»، از طبیعت توصیف بسیار زیبایی می‌کند.

آسمانینگ یوزلاری منور بولسه
زمین باشیل گیب لاله گتیرمیش
۹۸ (۱، ۲).

در مجموعه‌های چاپ شده، پس از بیت مذکور، این بیت ذکر شده است:

Huda buýrugyndan aýrylan juwan,
Oýnaşyndan har köle getirmiş
(جلد دوم از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۲۴)

مضمون این دو مصراع با مضامینی که در بیت پیشین مطرح گردیده، تطبیق نمی‌کند و همخوانی ندارد. چون پس از توصیف آسمان صاف و زمینی با لباس سبز که گل‌های لاله آورده، نامتناسب است از زنی صحبت به میان بیاید که به شوهرش بی‌وفایی کرده است. مخاطب در بیت اول تابلویی بسیار زیبا را پیش چشم مجسم می‌کند و منتظر است در ادامه نیز چیز زیبایی ببیند. شاعر توانسته است این تصویر زیبا را هم‌چنان در ابیات دیگر ادامه داده و تابلو را تکمیل نماید. بیت مورد بحث در یکی از منابع موثق مورد استفاده‌ی ما چنین آمده است:

ایل ایچینده یخشی گورلان جوان لار
عاشقینه یوز منگ نازلار گتیرمیش
۹۸ (۳، ۴).

Il içinde ýagşy görülen juwanlar,
Aşygyňa ýüz mün nâzler getirmiş.

در مصراع دوم این بیت، حرف «ر» از واژه‌ی قافیه (لاله - نازلر) به نظر زائد می‌نماید و به همین خاطر به هنگام خواندن شعر، باید آن را حذف کرد. گفتنی است که در زبان ترکمنی حرف «ر» از جمله حروفی است که قابلیت زیادی برای حذف و افتادن در زمان خواندن کلمات را دارد. به همین خاطر خواندن کلمه با حذف این حرف، هیچ مشکلی را ایجاد نمی‌کند.

در شعر «ساتاشدیم» (شعر شماره‌ی ۱۲۸) مصراع زیر از مجموعه‌ی دوجلدی که چاپ شده است، معنای مشخصی

ندارد:

Ýyldyzdan ýol ýasap, aýa sataşdym
(جلد اول از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۱۲۳)

در منابع مورد استفاده‌ی ما، کلماتی که پس از واژه‌ی «یول» ذکر شده، چنین وضعیتی دارد:

- یول آلدیم (بد)، یول اودیدیم (ع)، یول آچدید (ل)، یول ایستاب (ت)، ل ۳.

شعر مذکور در ۱۱ منبع از منابع مورد استفاده‌ی ما آمده است؛ اما در هیچ‌کدام از آن‌ها فعل حال «یاساپ» ذکر نشده و در برخی‌ها نیز فعل «اومدوم» (umdum) به معنای «امید اتدیم» ذکر شده است. این فعل در کتاب «وعظ آزاد» نیز به کار رفته است و کلمه‌ی «امید» هم از آن ساخته شده است^{۸۵}. هر چند این ریشه‌ی مصدری (-um) در زبان معاصر ترکمن کاربردی ندارد، اما بسیاری از کلمات از آن ساخته شده‌اند که از جمله می‌توان به ummasyz, ymtlymak, ymsynmak و مانند آن‌ها اشاره کرد. در صورت استفاده از این فعل، این مصرع به این شکل درمی‌آید:

یلدیزدین یول اومدیم آیه ساتاشدیم
۱۲۸ (۱۲).

Ýyldyzdan ýol umdum aýa sataşdym.

شعر مختوم‌قلی با عنوان «یایلاخلاری بار» (شعر شماره‌ی ۱۵) نه تنها در منابع مورد استفاده‌ی ما، بلکه در تمامی نسخ خطی نیز کمتر دیده شده است. از بین منابع مورد استفاده‌ی ما، تنها در ع ۷ و از بین نسخ خطی موجود در صندوق نسخ‌خطی انستیتوی زبان و ادبیات، تنها در نسخه‌های № 400b, № 609, № 1802 آمده است. چون در باره‌ی این شعر، بحث‌های مجادله آمیزی وجود دارد، ما در باره‌ی این شعر از تمامی نسخه‌های خطی موجود در عشق آباد استفاده نمودیم.

85- М.Ислами. Словарь языка Довлеет-Мамеда Азади. автореферат. Ашхабад, 1966 г., стр.10-11; A.Meredow, S.Ahally, Türkmen klassyky edebiyatynyň tekstleri boýunça gysgaça sözlük, Aşgabat, 1963 ý., 230 sah.

مصراع اول این شعر در تمامی نسخ خطی مذکور، به این شکل آمده است:
سفر ایدیب بارساق نوشاه شهرینه

علی‌رغم این موضوع، مصراع مذکور در مجموعه‌های چاپ شده، این‌گونه آمده است:
Sapar edip barsak Nuha mülkine

(یک‌جلدی ص ۱۷۳ و جلد اول از مجموعه‌ی دوجلدی، ص ۲۵۳)

همچنان‌که می‌بینیم در این مجموعه‌های چاپ شده، به جای «نوشاه شهرینه» که در تمامی نسخ خطی آمده، عبارت «Nuha mülküne» ذکر شده است. س. قرری‌اوف در مقاله‌ی خود با عنوان «Türkmen edebiyatynyň Sowet Gündogary halklarynyň edebiyatlary bilen özara baglanyşygynyň taryhyndan» (پیشینه‌ی روابط ادبیات ترکمن با ادبیات مردم شرق شوروی) به این شعر استناد کرده و به درستی گفته است که در نسخه‌های № 400b, № 297w به جای واژه‌ی «nuha» عبارت «Nuşa» درج شده است^{۸۶} اما درباره‌ی این‌که چرا خود به جای آن واژه، عبارت «Nuha» را ذکر کرده، توضیحی نداده است. این نشان می‌دهد که وی در تدوین مجموعه اشعار فراغی، از مجموعه‌های قبلی استفاده کرده است. دلیل این‌گونه تغییر در واژه‌ها نامعلوم است. آیا نگارش برخی واژه‌ها در آن شعر به زبان آذربایجانی (ýaylak, oýnah, suvlak) و یا ذکر نام قلعه‌ی شیروان باعث شده تا این‌گونه شود؟ علاوه بر آن دسته از مردم ترک که در تمامی نقاط ایران به زبان واحد آذربایجانی سخن می‌گویند، شهری نیز به نام شیروان از توابع شهرستان قوچان وجود دارد که به زبان ترکی سخن می‌گویند. قوچان و بویژه شیروان به محلی که مختوم‌قلی می‌زیسته، بسیار نزدیک است. به همین خاطر این امکان وجود دارد که شاعر در باره‌ی مناطق همجوار محل زندگی خود شعر گفته باشد.

برای استدلال نکته‌ی مذکور، به بررسی برخی مسائل می‌پردازیم. نامی که آن شهر هم اکنون به آن نامیده می‌شود، قطعاً از نامی گرفته شده که در قرن ۱۸ میلادی داشته است. اگر این را در نظر بگیریم که به قوچان امروزی، در قدیم «قوشان» و «کوشان» نیز می‌گفته‌اند، آن وقت می‌توانیم حدس بزنیم که نسخه‌نویسان کم‌سواد آن را «نوشاه» نوشته‌اند. از این رو تا زمانی که دلیلی قابل قبول برای عبارت «نوشاه» پیدا نشده، بهتر آن است که عبارت «قوچان» ذکر گردد.

مصراع ۱۴ از این شعر در مجموعه‌های چاپ شده به شکل‌های مختلفی آمده است:

Artdyryp dükanbyl sary ýaý bile

(مجموعه‌ی یک‌جلدی و دوجلدی ص ۲۵۳ و ۱۷۳)

در هر دو مجموعه، واژه‌ی نامشخص «dükanbyl» وجود دارد و معلوم نیست متعلق به کدام زبان است. در همین مصراع، به بررسی عبارت «sary ýaý» می‌پردازیم. در بخش‌های قبلی دیدیم که نسخه‌نویسان چگونه واژه‌ها را به یکدیگر چسبانده‌اند و یا واژه‌های پیوسته را جدا کرده‌اند و واژگانی مستقل و جدید درست کرده‌اند. این عبارت نیز شاید از چند عبارت، ساخته شده و به این شکل در آمده است. به نظر ما در ترکیب این عبارت دو واژه مستتر است. بخش اول آن عبارت، از واژه‌ی «دوگون - dügün - düwün» و بخش دوم نیز از «بیل» (bi:l) تشکیل شده است. چون قدرت کمان، در مسیر خمیدگی دو شاخه‌ی خمیده‌ی شبیه به هم به عمل نمی‌آمده، بلکه بالعکس از محکم پیچیده شدن به دور هم به وجود می‌آمده است. در کمر (وسط) چنین کمانی که محکم پیچیده شده، قطعاً می‌تواند برآمدگی‌ای ایجاد شود. چسبیدن نابجای این دو عبارت به یکدیگر باعث شده تا اشتباه خوانده شود و در نتیجه سبب شده تا عبارتی جدید به وجود آید. پس اگر این مصراع را به شکل زیر بنویسیم و بخوانیم، صحیح‌تر و مناسب‌تر خواهد بود:

آرتدیریب دوگون بیل ساری یای بیله

۱۵ (۱۴)

Artdyryp düwün bil sary ýaý bile.

فراغی در شعر «بیگیده» (شعر شماره‌ی ۱۸۷) عبارات «gyrnak-tüýs» و «perizat-pis» را که معانی متضادی دارند، استفاده کرده است:

Almaz, kümüş mis görüner,

Dula gyrnak pis görüner,

Perizat hatyn pis görüner

Bir hulky söýmän ýigide

(جلد دوم از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۲۵۵)

مصراع اول در این مثال، نامفهوم است. در این مصراع دلیل این‌که «الماس» و «کوموش» (نقره) چرا شبیه به «مس» دیده می‌شوند، مشخص نشده است. در این مصراع، حرفی افتاده است. آن را باید این‌گونه خواند:

86-Seýit Garryýew, Türkmen edebiyatynyň Sowet Gündogary halklarynyň edebiyatlary bilen özara baglanyşygynyň taryhyndan, Aşgabat, 1967 ý., 186 sah.

فراخی در این مصراع «الماس» و «کوموش» را به لحاظ ارزش، مقایسه کرده و خواسته است بگوید:
Almazyn ýanynda kümüş mis ýalydyr ýa-da almazyň gözüne kümüş mis kimindir.

«در کنار الماس، کوموش (نقره) چون مسی بیش نیست و یا در نگاه الماس، کوموش (نقره) همچون مس به نظر می آید.»
در این جا نیز به الماس و کوموش (نقره) معانی متضادی داده شده است.

در مجموعه های چاپ شده، چنین مصراعی آمده است:

جلد دوم از مجموعه ی دو جلدی ص ۳۷) Aş üstünde it dek hyrlar

«آش» غذای سگ نیست و به همین خاطر نادرست است که بگوییم آدمی به خاطر آش، همچون سگ خرناسه کشید.
این مصراع در منابع مورد استفاده ی ما نیز آمده است.

– در بام: آش اوسونده آغر تک آرلار / (aş üstünde algyr dek arlar) / توجه شود که عقاب هیچ گاه به خاطر آش سروصدا نمی کند.

– در ع ۸: آش اوستنده آفدیک آرلار / (aş üstünde afdek arlar) / در این جا واژه ی «آف» معنایی ندارد.

– در ل ۳: آش اوستنده علف دیک عرلار

(aş üstünde alaf (malyň iýýän oty) dek arlar)

– در ل ۴: آش اوستنه تزتزر غرلار / (aş üstüne tiz-tiz gurlar)

به نظر ما، این واژه بایستی «آلب» (alp) به معنای «باتیر» (شجاع) و «قهرمان» بوده باشد. چون شاعر از ترسوهایی انتقاد می کند که به وقت خوردن آش، همچون قهرمانانی شجاع، خرناس می کشند و رجز می خوانند اما وقتش که برسد، هیچ کاری از دستشان بر نمی آید. به همین خاطر، این مصراع را باید چنین خواند:

آش اوستنده آلب دیک آرلار

(۹) ۱۸۱

Aş üstünde alp dek arlar.

در مجموعه ی دو جلدی، همین شعر چنین بی تی دارد:

Diýseler: «atlan-ha, atlan!»

Mert ýigit – ot çeynär syrtlan

(جلد دوم از مجموعه ی دو جلدی ص ۳۷)

در همان صفحه همچنین قید شده است که این بیت، چنین نمونه ی دیگری نیز دارد: «Süňk çeynär iýr arda

syrtlan»

معنای این مصراع نامفهوم است. مصراع دوم نیز به دل نمی نشیند. چون در آن «سرتلان» (حیوان درنده) علف می خورد! معلوم نیست بین حیوان درنده ای مثل «سرتلان» و خوردن علف چه رابطه ای پیدا کرده اند که به این شکل نوشته اند! آیا در قدیم، وقتی جوانان را به جنگ فرا می خوانده اند و فریاد «سوار شوید!» بلند می شده، جوانان همچون «سرتلان» (حیوانی درنده) شده و علف می خورده اند؟! به نظر ما کلمه ی اوت (علف) در آن مصراع باید به شکل اوت (o:t-želç) یعنی آتش خوانده شود. چون در زبان ترکمنی «اوت» به معنای آتش در رابطه ی با شجاعت و ترسو بودن مورد استفاده قرار می گیرد. «سرتلان» را در مصراع ذکر شده، به معنای حیوان درنده نباید خواند. چون در این صورت هیچ ارتباطی با مفهوم کل مصراع نمی تواند داشته باشد. برای این که این واژه کاملاً قابل فهم شود، باید معنای دیگر این واژه را بررسی نماییم. «ل.ز. بوداگف» برای واژه ی «سیرت» معنای «skorost, bystrota» را آورده است.^{۷۷} اگر این واژه با پسوند «لان» بیاید، واژه ی «سرتلان» را می سازد که «چالتیق بیلن» (سریع) معنی می دهد. به این ترتیب، معنای این بیت چنین است:

«atlan-ha, atlan!» diýilse, mert ýigitler çaltlyk bilen ot çeynärler (gahar-gazaba münerler).

اگر فریادها بلند شود که «سوار شوید»، جوانان شجاع، به سرعت، آتش می جوند (یعنی خشمگین و عصبانی می شوند).

به همین خاطر، مناسب است که این بیت، این گونه نوشته شود:

دیسه لار آطلان ها آطلان مرد یگیت اوت چینار سرتلان

(۲۲، ۲۱) ۱۸۱

Diýseler: «atlan-ha, atlan!»

Mert ýigit ot çeynär syrtlan.

در مجموعه‌ی دوجلدی چنین آمده است:

Ýolda ýolukdyrdym çeşmi-jadyny,
Ölçerdim, el çoydum yşkyň oduny,
Köňül gözgüsine ýaryň adyny
Suratkeşlik eýläp çyzmaly boldum
(جلد اول از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۱۱۵)

لازم است در باره‌ی مصراع اول و چهارم این مثال، توضیحاتی داده شود. عبارت «çeşmi-jadyny» در مصراع اول به معنای «یار و زیبارویی یا چشمانی جادویی» است. در همان مصراع، فعل «ýolukdyrdym» به خاطر ضمیر متصل اول شخصی که دارد، به خود شاعر برمی‌گردد. اگر جمله را به همین شکل، صحیح بدانیم، آن وقت چنین خواهد شد که فراغی یار و معشوقش را به کسی دیگر رسانده است. (یولوقدورماق به معنای رساندن). به همین خاطر لازم است که کسی دیگر یار و معشوق را به شاعر رسانده باشد و در حقیقت ضمیر متصل نباید اول شخص «ýolukdyrdym» بلکه باید سوم شخص «ýolukdyrды» باشد. به این شکل:

Ýolda ýolukdyrды çeşmi-jadyny,

در مصراع چهارم کاربرد واژه‌های «suratkeşlik» و «çyzmaly» نادرست است. شاعر در این مصراع خواهان آن است که نام معشوق را بر آینه‌ی قلبش تصویرسازی نماید. نمی‌توان تصویر نام را نقاشی کرد، بلکه می‌توان آن را نگاشت. عبارت «çyzmaly boldum» نیز خواست و اراده‌ی قلبی را نشان نمی‌دهد، بلکه ناخواسته بودن کار را القا می‌نماید. در منابع مورد استفاده‌ی ما، چنین آمده است:

- در بخ، لع، ع ۲، ب م، ع ۸: حکایت ایلیایوب یازملی بولدیم / در این جا گفته شده است که نام معشوق بر روی آینه حکایت شده و نوشته خواهد شد.

- در ع ۴: حکایت ایلاب یاد یازملی بولدیم / تنها فرقی که با بالایی دارد، این است که عبارت «یاد» به آن اضافه شده است.

- در ع ۹: حکالیک ایلیایوب قیزملی بولدیم / در این جا واژه‌ی «حکالیک» بی‌معنی است.

واژه‌ی «قیزملی» هر چند به لحاظ کاربردش در جمله، تناسب ندارد، اما نسبت به دیگر واژه‌ها، به اصل گفته‌ی شاعر نزدیک‌تر است. در این نسخه، به نظر می‌رسد که واژه‌ی «حکالیک» بایستی «حکاک دیک» (مانند حکاک) بوده باشد. «حکاک» به معنای کسی است که روی سنگ، چوب و آهن را می‌کند و متن می‌نویسد و نقاشی می‌کند. واژه‌ی «قیزمالی» را نیز باید «قازمالی» خواند. با توجه به این نکته‌ها، ما مصراع مورد نظر را این‌گونه آورده‌ایم:

حکاک دیک ایلاب قزملی بولدیم

۱۳۱(۱۶)

Hekgak dek eýleýip gazmaly boldum.

در مجموعه‌های چاپ شده، مصراع اول از شعر «آتامینگ» چنین آمده است:

Altmyş ýaşda nowruz günü, lu ýyly

(جلد اول از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۱۳۵)

کلمه‌ی «ýaş» (یاش) در این مصراع اگر به رسم‌الخط عربی نوشته شود، به لحاظ شکل شبیه به «bäş» (باش - به معنای پنج) است. تنها تفاوتی که این دو واژه در نگارش عربی دارند، در تعداد نقطه‌هاست. این شعر در پانزده منبع از منابع مورد استفاده‌ی ما آمده است. این واژه در ۶ منبع «ýaş» و در ۹ منبع نیز «bäş» ذکر شده است. این واژه در دیگر نسخه‌ها به شکل «باش» و در برخی نیز «بیش» نوشته شده است. غیر ممکن است نسخه پرداززی، واژه‌ی «بیش» را «یاش» نوشته باشد. با توجه به این نکته‌ها و با عنایت به این‌که واژه‌ی «بیش» در برخی لهجه‌ها بیان کننده‌ی «باش - عدد پنج» است، به همین خاطر ما بر این عقیده‌ایم که این مصراع به شکل زیر صحیح‌تر است.

آلتمش باشده نوروز گونی لویلی

۱۱۳(۱)

Altmyş bäşde nowruz günü luw ýyly

با توجه به این مصراع، مشخص می‌شود که دولت‌محمد آزادی در ۶۵ سالگی در گذشته و سال تولدش نیز ۱۶۹۵

میلادی است.

علی‌رغم این‌که در هیچ شعری از اشعار فراغی واژه‌ی «ترکمن» نیامده، در مجموعه‌های چاپ شده، این عبارت در مصراع زیر ذکر شده است:

Türkmenler baglasak bir ýere bili (جلد اول از مجموعه‌ی دوجلدی ص ۲۵۵)

این شعر در ۱۰ منبع از منابع مورد استفاده‌ی ما و در نسخه‌های موجود در مخزن نسخ‌خطی انستیتوی زبان و ادبیات به شماره‌های №146, №1629, №1676, №1677, №763, №771, №772, №250, №960, №1002, №1164،

دیوان مختوم‌قلی فراغی.....متن انتقادی

№1279, №609, №610, №660, №758 آمده است و همچنان که قبلاً نیز گفته‌ایم، در هیچ یک از آن‌ها نیز واژه‌ی «ترکمن» ذکر نشده و به جای آن، عباراتی نظیر «ترکی»، «ترک» و... نوشته شده است. به همین دلیل اگر واژه‌ی «ترکی‌لر» برگزیده شود، مناسب خواهد بود، چون در نظرگاه فراغی، به طوایف ترکمن واژه‌ی «ترکی» اطلاق می‌شود و او برای تفهیم معنی این واژه، در همان شعر چنین آورده است:

تکه، یموت، گوکلنگ، یازر، آل ایللی
۹۵(۱۵)

با توجه به نکاتی که گفته شد، مصراع مذکور به این شکل خواهد بود:

ترکی لار باغلاساق بر بره بیلی
۹۵(۱۳).

Türkiler baglasak bir-bire bili.

آنچه بیان شد، مثال‌هایی اندک از چگونگی روند کارهایی بود که در بررسی نسخ و منابع و تصحیح و تهیه‌ی متن انتقادی انجام داده‌ایم. البته نمی‌توان جزئیات همه‌ی آنچه را که برای نخستین بار در تهیه‌ی این متن انجام گرفته، بیان کرد. در زمان کار ما بر روی متن انتقادی، کارکنان انستیتوی زبان و ادبیات مختوم‌قلی کمک شایانی نمودند و من کیفیت کار و پایین بودن میزان خطاها را مرهون آن‌ها هستم. آ.ک. باروف کوف، عضو آکادمی علوم اتحاد جماهیر شوروی سابق، با مقدمات کار تدوین از نزدیک آشنا شد و بسیاری از اشکالات کار را گوشزد نمود و برای نتیجه‌بخش شدن کار، پیشنهادات خوبی داد. لازم است در این سطور، از تمامی همکاران و محققانی که در این کار ما را یاری نمودند، صمیمانه قدردانی و سپاس‌گزاری نمایم. از جناب آقای محمدرضا فرقانی سفیر محترم جمهوری اسلامی ایران در ترکمنستان که مستمراً جویای حال این‌جانب بوده‌اند و چند بار برای عیادت آمدند و از چاپ این کتاب به گرمی و با خلوص دل استقبال کرده و در چاپ و انتشار آن همت والایی صرف نموده‌اند، صمیمانه تشکر می‌نمایم. از آقای محمود عطاگزلی نیز که در حروف چینی کتاب یاری نموده‌اند و نیز از آقای دولت‌مراد شیخ‌قلیوف که در انجام برخی از کارها کمک نموده است، تشکر می‌کنم. این‌جانب به خاطر کهنلت سن و کسالت، از محقق جوان آقای یوسف قوجق خواستم تا ضمن بازخوانی متن انتقادی و مقابله‌ی مجدد منابع، آن‌را برای چاپ آماده نماید که این کار به خوبی انجام شد. از ایشان نیز کمال تشکر را می‌نمایم. امیدوارم کاستی‌های کار را ببخشایید.^{۸۸}

نورمحمد عاشورپور

۱. گلسه نوروز عالمه رنگ قیلور جهان پیدا
۲. ابرلار آواز اوروب داغ قیلور دومان پیدا
۳. بی جان لار جانہ گلیب ایدارلار دهان پیدا
۴. گوگارمدیک گیاهلار گوگاریب روان پیدا
۵. ایدارلار حیواناتغه هم سود و زیان پیدا
۶. یر یوزینه یاییلیب یورورلار نهان پیدا
۷. بو بسته دهان قوشلار قیلورلار فغان پیدا
۸. چول طرفین برک ایدیب در آچار سوه خرچنگ
۹. زمین سبزه زار اولوب تنیدین آیریلب زنگ
۱۰. سبزه ایچره سندواج یوز تلده قیلیب آهنگ
۱۱. جنبدهلار مست اولوب گویا ایچمیش عرق بنگ
۱۲. هر اشیانینگ اوزینه اوز آوازی بولور گنگ
۱۳. زمین خضر اپوش اولوب گل بترمیش رنگ برنگ
۱۴. خروشه گلیب عالم قیلورلار فغان پیدا

۲- ع ۴: آواز اورار. ع ۷: آواز برلان داغ. ل ۴: ابرلار آواز.

۳- ع ۱، بخ: جانہ کیریب. ع ۷: بو جانلار جانہ کلیب ایدارلار زبان پیدا. ل ۴: بی جانلار جانہ کروب آتارلار دهان پیدا.

۴- ع ۲: کورمدکنک کیهلار کورنوب روان پیدا. ع ۳: کیهلار کورب روان پیدا. ع ۴: کورمادیکنک جهانہ کورنوب روان پیدا.

ل ۴: کورمادیکن کیارلار کورنوب روان پیدا. ع ۱، ع ۷، ع ۸، بخ: کورمادیکنگ.

۵- ع ۱: حیوانتغه. ع ۴: آیتورلار حیوانه هم سود ایله زیان پیدا. ل ۴: سود هم زیان پیدا.

۶- ل ۴: فنهان پیدا.

۷- ع ۲، ع ۷: زبان پیدا. ع ۴-ده: «بو» سوزی یوق. ع ۸: بو فسته دهان قوشلار. ل ۴: قیلورلار زبان پیدا.

۸- ل ۴: ایتوبدر آچار سود خرصنک. ع ۳: ایدیب دور آچر سوه خرچنک. ع ۴: بر ایتیب سوارا خرچنک.

۹- ع ۲: تندین آیریلور رنگ. ع ۳: ایریلور زنگ. ع ۴: زمین سبزه وار اولوب تنیدین آیریلور زنگ. ل ۴: آیریلب رنکنگ.

۱۰- ع ۴: سیراشنده قرلواچ یوز.

۱۱- ل ۴: جنبد مست اولوب کویاه اچمش آراغ بنکنگ

۱۲- بخ: بولوب کنگ. ل ۴: بولوب کنکنگ.

۱۳- ل ۴: زمین خضره پوش اولوب یتورمیش رنکنه رنکنگ. بخ: کلتورمیش رنکارنگ.

۱۴- ع ۴: خروجه. ل ۴: عالمه.

۱۵. سرور و صدا برله جهان یوزی آباددور
 ۱۶. مغرور سرور اولمه فانی بسی بی باددور
 ۱۷. حق عشقینده زنده لار بیلینگ باقی حیات دور
 ۱۸. هر تنده که عشق اولمز روز ازل ممتادور
 ۱۹. یاز اوتونچه یر گوگی گوندین گونه زیاددور
 ۲۰. بر حشر قیامت دور بر یوم عرصا تدور
 ۲۱. دهر ایچره بولور هر دم جهان ایچره جان پیدا
 ۲۲. زربفته ذوقین اولمه بقا یوقدور دولته
 ۲۳. عمرینگنی باده برمه سن بو دارالمحتنده
 ۲۴. یتیر سنکا ایر و گیچ نه یاز یلسه قسمتده
 ۲۵. جاننکا جفا ایلاب مونچه گز مه حسرتده
 ۲۶. ثواب یخشی عملده یا خود یخشی نیتده
 ۲۷. عالم بارچه خدمته آدم یاتیب غفلته
 ۲۸. حاصلینگ آتش اولغای ایلاسنک یمان پیدا

- ۱۵- ۲ع، ۴ع، ۷ع: سرود صدا. ل ۴: صاروصدا برله جهان یوزی آبادور.
 ۱۶- ۴ع: اولسه پایانه سی بی باد دور. ب خ: اولمه نانی سرور بی باد دور. ل ۴: مغرور مسرور اولمه.
 ۱۷- ۳ع، ۴ع، ۸ع: زنده جان بیلینگ.
 ۱۸- ۱ع، ۴ع: هر تنده عشق اولمسه. ب خ: هر تنده عشق بولمسه.
 ۱۹- ۱ع: یر و کوگ.
 ۲۰- ۳ع: قیامت دور هم یوم. ۸ع: بر محشر قیامت دور.
 ۲۲- ۸ع: زر بابه زوقین اولمه. ل ۴: دز بابه شوقین اولمه وفا یوقدور دولته.
 ۲۳- ۲ع، ب خ: بو دار محنت ده. ۳ع: سن بو درد محنتده. ۴ع، ۷ع: سن داری محنتده. ۸ع: سن بووای محنتده. ل ۴: عمرنکی باده برمه سن بو دار محنتده.
 ۲۴- ۱ع: بر یلسه قسمت ده. ل ۴: یتیر سنکا یتکورشی نه یازلمش قسمت ده.
 ۲۵- ۴ع: جاننکا جفا برمه.
 ۲۶- ۴ع: توبه یخشی عمل دور یول یخشی نیتده.
 ۲۷- ۴ل: آدم بارچه غفلته.
 ۲۸- ۴ع: ایلاسنک زیان پیدا. ۸ع، ب خ، ل ۴: آتش بولغای.

۲۹. مختوم قلى يغلار من بو بخت سياهيمدين
 ۳۰. قورقار من جان آفتى قول آياق گواهيمدين
 ۳۱. اميديم حاصل اولمز بو عمر تباھيمدين
 ۳۲. جان كويدى جسد ايچره بو آتش آھيمدين
 ۳۳. قوليم سونوب ديلار من حاجتيم اللھمدين
 ۳۴. بنده من اميد اولدور اول كرملی شاهيمدين
 ۳۵. ايلاکای عرصاتده گل کبی ایمان پیدا

- ۳۰- ع ۱، ۷، ۸: ال آياق. ع ۴، ل ۴: قورقارم. ل ۴: كواھندين.
 ۳۲- ع ۴: من اول خوجه اللھمدين. ع ۷: اللھمدين. ب:خ: الم سونيب. ل ۴: اللھ همدين.
 ۳۴- ع ۱، ۳، ب:خ: بنده من اولدور كريم اول كرملی شاهمدين. ع ۴: اميديم كوب اول. ع ۱، ۲، ل ۴: اميد اولور.
 ۳۵- ع ۱، ۷، ب:خ، ل ۴: ايله كای خارستانده. ع ۳: ايلكارى خارستانده كل كبی. ع ۴: ايلاکای تیکان اچره كل كبی. ل ۴:
 ايلاکای قبرستانده

۱. عالم صنعنگا موجود
۲. وجوده گلان اشيا
۳. اشيا حمدينگا ذاكر
۴. ذكرينگ تل لارده پيدا
۵. اولينگا يوق غايت
۶. آخرينگ بي نهايت
۷. بو وارليغه كفايت
۸. امرينگ بيله دور برپا
۹. شرعينگ جهاننه شايح
۱۰. حكمينگ عالمه نافع
۱۱. امرينگا يوقدور مانع
۱۲. ارض و سما مافيها

-
- ۱-ع ۴: صنعنگ له. ع ۳، ب ك، ع ۹: صنع ايله.
  - ۲-ع ۳: كلكان اشيان. ل ۱: وجود كلكان. ل ۴: آشيا.
  - ۳-ع ۳: حمد ذاكر. ب ك: حمدينكا ذكر.
  - ۴-ع ۴: تيل لارده كويا. ل ۴: پيدا.
  - ۵-ع ۴: يوق عنايت.
  - ۶-ل ۴: آخرينگ هم بي نهايت.
  - ۷-ع ۴: بو باريفه كفايت. ل ۱: بوواريغه كفايت. ع ۹: بو داريفه كفايت. ل ۴: بو بارينه كفايت.
  - ۸-ل ۴: امرنگ بله دور هر نرساه.
  - ۹-ب ك - ده يوق.
  - ۱۰-ع ۴، ل ۱، ع ۹: نافذ. ب ك - ده يوق. ل ۴: حمدينك عالمه.
  - ۱۱-ع ۴، ل ۱: امرينكا فرمانبردار. ع ۹: امرينك پرمان پرور. ب ك - ده: يوق. ع ۳: كرمنگ كه بردار دور.
  - ۱۲-ب ك - ده يوق.

١٣. بو زشت زيور و زيب
 ١٤. شاهد عالم غيب
 ١٥. صنعينگ له بولدى لاريب
 ١٦. ذو السفلى و العليا
 ١٧. گردانه گليب گردون
 ١٨. يورور مدام سرنگون
 ١٩. كل اشيا اولوب مجنون
 ٢٠. وصالينگ ذوقى لىلى
 ٢١. من عاجز نفس بدله
 ٢٢. ملوٲ من يوز قتله
 ٢٣. هر اسمينگ بير صفتله
 ٤٢. هر طالب غه تجلا
 ٢٥. مختوم قلى من مغموم
 ٢٦. هوى اوزره نفسيم شوم
 ٢٧. ره مانده بولوب محروم
 ٢٨. قالديم من واويلا

١٣-٤، ل ١، ع ٩: هر زشت. ل ٤: هر زشت زيوره طالب.

١٤-٤ ل: عالم الغيب.

١٥-٤ ل: صنعنك اولدى چونكه لاريب. ل ١: صنعنكا اولديلار ريب. ع ٩: صنعنكله اولدى بسى ريب.

١٦-٩ ع: و اسفلا و العليا. ب ك - ده: دوشنو كسيز (غير قابل فهم). ل ٤: السفلى و العليا.

١٨-٤ ع: يوروب مدام سرنگون. ١٩-٣ ع: ل ١، ع ٩: اشيا كل اولوب مجنون.

٢٠-٤ ع: ذوقى ايله. ب ك - ده: دوشنو كسيز (غير قابل فهم). ل ٤: وصلنك ذوق ليله.

٢١-٣ ع: نفس بدل. ع ٤: من عاجز و بد نفسله. ع ٩: نفس قتله. ل ٤: نفس يوله.

٢٢-٩ ع: ملوس من. ب ك: يوز قذله.

٢٣-٤ ل: بر صفت ايله. ٢٤-٩ ع: من طالب غه مجلا. ل ٤: بر طالب غه دور تجلا.

٢٥-٤ ع: من معصوم. ل ٤ - ده: دوشنو كسيز (غير قابل فهم).

٢٦-٣ ع: هو درد نفسم شوم. ع ١ - ده: «شوم» سوزى يوق. ل ١، ع ٩: هوام زور نفسيم شوم. ل ٤ - ده: دوشنو كسيز (غير قابل فهم).

فهم).

٢٧-٣ ع: ره مونده بولوب. ل ٤ - ده: دوشنو كسيز (غير قابل فهم) ب ك: آرمنده بولوب.

٢٨-٣ ع، ل ١، ع ٩: قالديم يولده واويلا. ل ٤ - ده: دوشنو كسيز (غير قابل فهم).

ديوان مختوم قلى فراغى.....متن انتقادى

۱. گورسام ای دلبر جمالینگ اختیاریم قالمزا
۲. گورمز ارسام بر زمان صبر و قراریم قالمزا
۳. وصل امیديغه بردم اعتباریم قالمزا
۴. بولمسه امید وصلینگ هیچ مداریم قالمزا
۵. گر عنایت بولمسه سندین آچیلمز یولیمز
۶. توتغون اولور دائما بولمز گشاد اقبالیمز
۷. جبر ایله بیمار اولوب آشفته بولغان حالیمز
۸. رحم ایدیپ سن سورماسنگ بر آیری یاریم قالمزا
۹. حیرت ایچره قالمیشام عاجز بولوبان مانده من
۱۰. فرقنی بیلمای اوزیم ایوانده یا ویرانده من
۱۱. کیمسه فهم ایتمز بودردیم بولمیشام درمانده من
۱۲. ساغ نور اولمز دین اول تنده جانیم قالمزا

۱-۴ ل: دلبار جمالنگ.

۲-۱ ل: کورمز ایسام من سنی صبر. بک صبریم قراریم. ل ۲، ل ۴: کورماز ایسم بر زمان. ل ۴: قالمزاه.

۳-۳ ع، بک، ل ۲، ع ۴: وصلنگ اومیدینه. ل ۴: وصلنگ امیدینه بردم اعتباریم قالمزاه.

۴-۳ ع، ل ۲: هیچ قراریم قالمزا. ل ۴: آیری تو شوب هجرانیله هیچ بر مداریم قالمزاه.

۵-۴ ل: کر عنایت.

۶-۳ ع: توتغان اولدور. ع ۴، ل ۱: دوتغون اولور. ل ۴: اوتکون اولور دائما عجز گشاد اقبالمز.

۷-۳ ع، ل ۴، ل ۲: عجز اله. ت ۲: عجز ایله بیمار اولوب آشفته بولغان فالیمز.

۸-۸ ع: رحم سن سورما سنک. ل ۴: قالمزاه.

۹-۴ ع، ت ۲: حسرت ایچره. ل ۱: عاجز بولو هانده. ع ۸: غیرت ایلاب قالمیشام. ل ۳: حسرت قالمیشام عاجز بولوبان مانده

من. ل ۴: صبر ایچره قالمشم.

۱۰-ت ۲، ل ۳، ل ۱، ل ۲: فرق ایتا بیلمان. ع ۴: خوف ایتا بیلمان. ل ۴: فرق ایته بلمن اوزیم.

۱۱-ت ۲، ل ۳: کیمسه فهم ایته بو دردیم.

۱۲-۳ ع، ل ۱، بک، ل ۲، ل ۴: سانورم اولمز دین. ع ۴: سانورم من بولمز اول تنده. ع ۸: ساغ نور من اولماز اول کیم تنده.

ت ۲: سانورم اولمز اول. ل ۴: قالمزاه

١٣. گوئيا بيت الحزن دور شاد گلان غمناک اوله
 ١٤. تا حیات فانیم سینام سنینگ اوچون چاک اوله
 ١٥. صورتیم نیسته باره استخوانیم خاک اوله
 ١٦. تا اولنچه روز محشر آه و زاریم قالمزا
١٧. گرچه بو مختومقلی دور مایل نفس هوی
 ١٨. حق ایرور سن برلیگینگ اوچون حاجتیم قیلغین روا
 ١٩. حاجتیم سندی روا گر بولمز ایرسه مدعا
 ٢٠. بویله معلوم دور که هیچ غمگساریم قالمزا

- ١٣- ٤ع ١، بک، ت ٢، ٢: بیت الحزان من شاد. ل ٣، ت ٢: شاد ایکان غمناک. ل ٤: اولاه.
 ١٤- ٣ع ٣: یا حیاتی فانیم. ع ٤- تا حیاتی فانتیم سنام سنگ. ل ١: سینام سنینگ چاک اولا. ل ٤: یا حیاتی فانیسی سینم سنگ
 اوچون چاک اولا. ع ٨: تا حیالی جانیمه سینام سنینگ چون چاک اوله. ل ٣، ت ٢: تا حیاتی خانمانیم من اوچون منک چاک
 اولا. ل ٢: تا حیاتی فانیم سینم سنینگ.
 ١٥- ٤ع ٤: صورتیم نسته دارده استخوانم. ل ١: صورتیم نسته مدا استخوانیم. ع ٨: صورتیم نه سینه دارد استخوانیم چاک اولا.
 ع ٣: صورتیم نیتنه کورا. بک: صورتیم نسته روا. ت ٢: صورتیم نسبته بارسه او استخوانیم. ل ٢: صورتیم نینه روا. ل ٣: صورتیم
 نسنده بارسه. ل ٤: صورتیم نیست دراه او استخوانم خاک اولاه.
 ١٦- ٤ل ٤: قالمزاه.
 ١٧- ٤ع ٤: کر چه مخدوم قلی دور مائل نفس هوا. ل ٣، ت ٢ - ده: یوق. ل ٤: چون.
 ١٨- ٤ع ٤: حاجتیم. ل ٣، ت ٢ - ده: یوق.
 ١٩- ت ٢، ل ٣ - ده: یوق. ل ٤: کر بولمسه مدعا. ع ٨: حاجتم سند ین روا کر بولماسه چون مدعا.
 ٢٠- ٤ع ٤، ع ٨، ل ٢: هیچ بر غم کساریم. ل ٣، ت ٢ - ده: یوق. ل ٤: قالمزاه.

۱. مشرق‌دین مغربه دنیانینگ یوزی
۲. دیمانگ بزه معلوم دالدور بو دنیا
۳. آبادی خرابی دریاسی دوزی
۴. یوز قرق آلتی منگ آغاج یولدور بو دنیا
۵. بو جهان یوزینده ایشلار پیدا دور
۶. تفرج دور تماشا دور غوغا دور
۷. قرق آلتی منگ آغاج دنگز دریا دور
۸. یتیمیش ایکی توسلی تل دور بو دنیا
۹. بر اللی منگ آغاج یول لار آنده بار
۱۰. دیو پری مسلمان قل لار آنده بار
۱۱. داشدین داغلار آج آرسلان لار آنده بار
۱۲. اول یرده آدمدین چول دور بو دنیا

۱- ت ۱، ۸ع، ۲، ۲، ۳: مغربدین مشرقه. ل ۴: مغرب دنیا نینک.

۳- بک: دنیا سی دوزی.

۴- ۱ع، ۱بخ، ل ۴: یوز ده قرق آلتی. ت ۲، ل ۳ - ده: «یوزی» سوزی یوق.

۵- ۵ع: بو جهانده نجه ایشلار. ل ۴: بو دنیا ایچنده ایشلار پیدا دور.

۷- ۲ع، ۳ع، ۱، ۷ع، ۸ع: قرق آلتی آغاج سو دور دریا دور. ت ۲، ل ۳: قرق آلتی آغاج چولدور دریادور. ل ۲: آغج سو دور دریا دور. ل ۴: آغاج چولدور دریا دور.

۸- ۵ع: توسلی یولدور.

۹- ۵ع: بر الیک منک. ت ۱: بر آلتی مینک آغاج. ت ۲، ل ۳: بر اللی مینگ اوزاق یوللار آنده بار. ل ۴ - ده: «یول لار» سوزلاری یوق.

۱۰- ۱ع، ۳ع، ۴ع، ۲بخ، ل ۲: دیو پری مسکنی قول لار آنده بار. ۵ع، ۷ع، ۸ع: دیو پری مسکنی قول لار آنده بار. ت ۲،

۳ل: دیو پری مسلمان قل لار آنده بار. ل ۴ - ده یوق. ۲ع، بک، ت ۱، ت ۲: مسلمانی دور قول لار.

۱۱- ۵ع: تاغلار شیر ارسلان لار. ت ۱، ل ۳: داغلار داشلار آج. ت ۲: تاشلار داغلار آج. ل ۴ - ده: یوق.

۱۲- بک: شو یرده. ۸ع: شول یرده. ل ۴: آدم یوق چول.

١٣. اون ايكي منگ آغاج جايي هندوستان
 ١٤. آلتى منگ آغاج يول ارض رومستان
 ١٥. تورت منگ سقلاب پنجاب تورت منگ زنگستان
 ١٦. گويا گچيب بارغان سيل دور بو دنيا
 ١٧. تورت منگ فرسخ يمن بر منگ ده بلغر
 ١٨. زمين يونان هم بولور يك هزار
 ١٩. منگ آغاج يول داغ دور ديو مردمخوار
 ٢٠. آنده آغيب بارغان سال دور بو دنيا
 ٢١. منگ آغاج بر كليم گوش يك دست دو پا (?)
 ٢٢. باش منگ آغاج يا جوج ما جوج منگ آغاج صحرا
 ٢٣. يدى منگ آغاج زمين جزيره دريا
 ٢٤. اللى منگ بر باتمن مال دور بو دنيا

١٣-٢ ع، بک، اون ايكي آغج يولدور جايي هندستان. ٥ ع: يناج دور جاي هندوستان. ل ٤: ايكي منک آغاج يولدور جاي هندوستان. ٨ ع: اون ايكي منک آغاج يولدور جايي هندوستان. ١٤-٢ ع، ٤ ع، ٢ ع: يولدور. ٥ ع: يفاچ دور يول. ت ١ - ده: «يول» سوزى يوق. ل ٢: يولدور ارض رومستان. ل ٤: يولدور رومستان. ١٥-٥ ع، ٧ ع: ريکستان. ت ١: تورت مينگ ارنکستان. ٨ ع: ريکستان. بخ: تورت مينگ سنجاب فلا تورت مينگ زنگستان. ل ٤: سنجاق سقلاب دور منک زنگستان. ١٦-٥ ع: باران سالدور. ل ٣: کويا کوچيب. ١٧-٥ ع: بر منک بولغار. ت ١، ل ٤: تورت منک آغاج يمن. ت ٢، ل ٣: تورت فرسخ يمن بر مينکده بلغار. ١٨-١ ع: يونان بولور. ٨ ع: زمين يومان همه بولور. ت ٢، ل ٣: زمين يونان همه بولور يکهزار. ل ٤: بولور منک هزار. ١٩-٥ ع: يتميش مينگ يفاچ يولدور ديو مردم خوار. ب م، ل ٢: داغدور بو مردم خوار. ت ١: منک آغاج يول بولور دير مردم خوار. ل ٣: داغدور بو مردم خار. ٨ ع: داغدور يا مردم خور. ت ٢: مينک آغاج يولداغده ديو مردم خوار. ل ٤: بر منک آغاجى يول تاغدور مردم خور لار بار. ٢٠-٥ ع، بخ: باران سيل دور. بک: اونده.
 ٢١-٣ ل، ت ٢: مينک آغاج ير كليم گوشک دولت پا. ١ ع: مينک آغج ير كليم گوشک دولت پا. ٣ ع: گوشک دولت پا. ٧ ع، بک: مينک آغج ير كليم گوشک دولت پا. ل ٤: منک آغاجى ير کلم يك دست يك خار. ٥-٥ ع: «بر» سوزى يوق. ٢ ع، ٤ ع، ب م: گوش دوست پا. بخ: يکدست يکفا. ٢٢-٤ ع، ٢ ل، بک، بخ - ده: «ما جوج» سوزى يوق. ٥ ع: يتمش مينک يفاچ يا جوج منک يفاچ صحرا. ت ١، ب م: باش مينک آغاج يا جوج منک آغاج صحرا. ت ٢: بيش مينک يا جوج مينک آغاج صحرا. ل ٣: بيش منک آغاج يا جوج منک آغاج صحرا.
 ٢٣-٥ ع: يفاچ ير جزيره. ل ٣، ت ٢: يتى منک آغاج ير عربده دريا. ل ٤: بش منک آغاش... منک آغاش صحرا.
 ٢٤-٢ ع، ٤ ع، ٧ ع، بک، ب م: منک آغج ير ياتن مالدور بو دنيا. ٣ ع، ٢ ل: منک آغاج ير تن خالدور بو دنيا. ل ٤: منک آغاج ير ياتاق حيواندور بو دنيا. ل ٣: اللى بير منک باتمن مالدور بو دنيا. ٥ ع: يفاچ ير ياتان مالدور بو دنيا. ت ١: منک آغاج يول ياتغان مار دور بو دنيا. ٨ ع: منک آغاج ير ياتان مالدور بو دنيا. بخ: منک آغاج ير يتاقى مالدور بو دنيا.

٢٥. ايکي منگ اوچ يوز آغاج اهل اسلام دور
 ٢٦. عراق آذربايجان مصر دير شام دور
 ٢٧. خراسان فارس بذر کوهده (?) تمام دور
 ٢٨. يوق بولنچه قال مقال دور بو دنيا
 ٢٩. مختوم قلى آدينگ دوندى فراغا
 ٣٠. فارغ اولوب چک اوزينگى قراغه
 ٣١. حساب ايتديم دنيا باشدين آياغه
 ٣٢. اوچ يوز آلتيمش يل ليق يول دور بو دنيا

- ٢٥- ع ٥: اوچ مينک اوچ يوز يغاچ اهل اسلامدار. ل ٣، ت ٢: اللى مينک اوچ يوز اهل اسلامدار. ل ٤: ايکي منک اوچ يوز آغاج عراق هذربيجان.
 ٢٦- بک: هادربيجان. ل ٣: هذربيجان. ل ٤: مصر دور شامدور خراسان اى جان.
 ٢٧- خوراسان پارسان بزر کوهده تمام دور. ع ٥: خراسان پارسان کوهده تمامدور. ع ٧، ب خ: بدر کوهده. ل ٢: خرسن پارس. ت ١: پارس خوراسان بدر کوهده تمام دور. ل ٣، ت ٢: خراسان فارس کوهده تمام دور. ل ٤: خواران ساخل زمين زابلستان.
 ٢٨- ل ٤: منک ده فارسي تا اولنچه قالمه غال دور بو دنيا.
 ٢٩- ع ٥: پراغه. ل ٢: فراغى.
 ٣٠- ع ١، ع ٨، ب خ: بولوب. ب م، ب ک: چک اوزينک بر قراغه. ل ٤: اوزنکنى. ت ٢: چيککيل اوزينک. ل ٣: فارغ بولوب چککيل اوزينک قراغه.
 ٣١- ت ١: حساب ايتدينک.
 ٣٢- ع ٢، ب م: اوچ يوز اللى التمش منک دور بو دنيا. ع ٣: منک يل يولدور بو دنيا. ع ٤: يل يولدور. ب ک: اوچ يوز اللى التمش منگ يولدير بو دنيا. ل ٢: اوچ يوز ده آلتيمش منک يل يولدور بو دنيا. ت ١: اوچ يوز ده آلتيمش مينک يلدور بو دنيا. ب خ: اوچ يوز التمش التى مينک يول دور بو دنيا. ل ٣: اوچ يوز التمش لک ايلدور بو دنيا. ل ٤: اوچ يوز التمش التى منک آغاج يولدور.

٥

١. سعی ایله قوتولمادیم بو بلادین یا رب
٢. چیقاییلمان جهدایدیب عجب وریادین یارب
٣. طالعم ایتدی طلوع آنکدیم آنی اختر بد
٤. سن یراق ایت منی بو بخت سیاهدین یا رب
٥. یوم تشهد ایدار جل منگا بر شاهد عین(؟)
٦. قوتولورمی قحبه جان بویله بلادین یا رب
٧. تنی عبادتده علیل هم بو شیطان در بغل
٨. یا ایتدیمی امر ازل حکم حیادین یا رب
٩. درگاهینگه ای کردگار قیلسام عبادت یوق قرار
١٠. ایتگانیمه یوق اعتبار صوم و صلواه دین یا رب

١-٤ - ده: یوق. ل ٤: جهدایدیب قوتولمادیم من بو بلادین یا رب.

٢-٤، ل ٢ - ده: یوق. ع ٤: جهدایتب چقا بیلمان عجب ریا دین یا رب.

٣-٤، ع ٣: طالعم اتدی طلوع آنکدیم آنی آختاتب. ع ٩: آنی آخترده. ل ٤: طلوع آن کوکب اخدیدار.

٤-٢ - ده: یوق. ع ٣: سن ایراق ایتمه منی بد بخت سیاه دین یا رب. ع ٩: سن ایراق ایت منی بخت سیاه دین یا رب.

بک: سن ایراق ایت منی بو بخت سیادین یا رب. ل ٤: سن یراق ایله منی بد بخت سیاهمدین. ع ١: سن منیراق اتکین بد سیاه دین یا رب.

٥-٢ - ده: یوق. ع ٤: ایدا. ع ٨: بوتنم تشهد ایدار حل منکا شاهد غیب. ع ٩: حل منکا. ل ٤: ایدار جهل.

٦-٢ - ده: یوق. ع ٣، ع ٩، ل ٤: بویله کو اهدین یا رب. ع ٤: بویله کدادین یا رب. ل ١: قورتیلور می بویله کواه دین یا رب. ع ٨: قهبه جان بویله کوادین یا رب.

٧-١ - ده: یوق. ع ٢ - ده: بوزوق(ناخوانا). ع ٤: علل هم دیو شیطان دور بغلی. بک: هو دو شیطان. ع ٨: تن در عبادت علّتم دیو شیطان در لغین. ع ٩: تنفی عبادت ره غلل دیو شیطان در بغل. ل ٤: تننی عبادتده قیل جسم جان ایلان.

٨-١ - ده: یوق. ع ٢ - ده: بوزوق(ناخوانا). ع ٣: یا اتدیمو امر دارل حکم. ع ٤: حکم ل ٤ - ده: «یا ایتدیمی امر ازل» سوز لاری یوق.

٩-١: در کاهنکه اکر کرد کار عبادت. ل ٤- - ده: یوق.

١٠-١: اعتبار صدم کلادین یا رب.

۱۱. من اسلام سندين سنى، سن يراق ايت مندين منى
 ۱۲. حاجت روا قيل يا غنى من مبتلادين يا رب
 ۱۳. مختوم قلى نى هر زمان باسدى بلا اچدى زبان
 ۱۴. ايلاماسون هر مؤمنان محروم دعادين يا رب

- ۱۱- ع ۱، ل ۴، ع ۴- ده: يوق. ع ۲: ايراق مندين منى. ع ۳: من استارم سندين سنى اتمه يراق منى. ع ۸: من استار من سندين سنى سن ايراق ايت مندين موى. ب ك: ايت ايراق مندين منى.
 ۱۲- ع ۱، ل ۸، ع ۴- ده: يوق. ع ۸: روا قيل يا آنى من -
 ۱۳- ل ۱: مخدوم قلى هر زمان. ل ۴- ده: يوق.
 ۱۴- ع ۹: ايلاماسون هر مؤمنان. ل ۴- ده: يوق.

٤

١. چالينديقچه جهان چرجى آرتار
٢. قچان كونگل قرار تاير جمع بولوب
٣. آخرت ايشينگ گور موندن باش قوتار
٤. دنيانى كيم توتدى اوتور گم بولوب
٥. درناق بيلان داغلار ديLAN بنى جان
٦. سوه يله سوزى گچان سليمان
٧. قانى اول اسكندر رستم پهLOWان
٨. سن دنيانى توتاجق سن كيم بولوب
٩. بو نوربت سيز دورانيندين داد گونينگ
١٠. اكلانجى يوق بو كدانجى يوق باد گونينگ
١١. اوغلانليق ده ييگيت ليكده شاد گونينگ
١٢. قري ليق ده قيديب باسر غم بولوب

١-٣ ل، ت ٢: جهان قيغوسى. ل ٤: بابتد يقچه.

٢-٢ ع، ٣ ع، ٤ ع، ٦ ع، ب ك، ل ٢: قرار تاپغان.

٣-١ ع: موندن ال كوتر. ت ٢، ل ٣، ل ٤: آخرت ايشين.

٥- ديلكان.

٦-٦ ع، ٦ ع، ٨ ع: يله سوه سوزى. ت ٢: يله سوه حكم ايدان سليمان. ل ٢: سوه يله حكمى كچن سليمان. ل ٣: سوه حكم ايلايان سليمان.

٧-٤ ل: قانى اول رستم اسكندر هم زال فهLOWان.

٨-٣ ع، ٤ ع: سن بو دنيانى. ت ١: بو دنيانى توتيجا ك سن كيم بولوب. ل ١، ب ك: سن مو دنيا توتاجق سن كيم بولوب.

٩-٣ ع: درد كونينك. ل ٢: بو نوبت سيز دورا نكدين. ل ٣، ت ٢: دورانينده داد كونينك.

١٠-١ ع، ٧ ع: اكلانجى يوق. ع ٢: بو كنجى يوق پاك كونينك. ع ٣: اكلانجى يوق بو كنجى يوق. ل ٢: اكلانجى يوق بو كنجى يوق

ماد كونينك. ب م: اكلانجى يوق بو كنجى يوق ياد كونينك. ت ١ - ده: يوق. ل ٤: قوانجى يوق باد. ع ٨: اكلانجى يوق بكانجى

يوق پاك كونينك. ب ك، ع ٩: اكلانجى يوق بو كنجى يوق پاك كونينك. ب خ: بو كلانجى يوق.

١١- ت ١ - ده: يوق.

١٢-٦ ع: قيديب سرى غم. ت ١ - ده: يوق.

۱۳. معلوم ایش دور قایدیجق دور گلان لار
 ۱۴. بارار یرینگ ایشین گوردی بیلان لار
 ۱۵. قیغی سز یاتان لار غافل بولان لار
 ۱۶. واحسرتا بوش گیتدی لار گم بولوب
 ۱۷. تاپه بیلسنگ حقیقت نینگ مردینی
 ۱۸. چشمینگا طوطیا قیلغین گردینی
 ۱۹. قلزم دیک گناهینگ ترینگ دردینی
 ۲۰. چین توبه قوریدار آنکا ام بولوب
 ۲۱. اول اوزینگ اخلاصینگی دوز لاگین
 ۲۲. هر گوشده نیاز اوقین گز لاگین
 ۲۳. بیلدو گینگچه مدام یخشی سوز لاگین
 ۲۴. یخشی سوز تاپمسنک اوتور صم بولوب
 ۲۵. مختوم قلی الله یادین ذکر ایلا
 ۲۶. یمانه صبر قیل یخشا شکر ایلا
 ۲۷. گورستانی گورده اوتور فکر ایلا
 ۲۸. مونچه من دیان لار یاتور قوم بولوب

۱۳- ت ۱: معلوم ایشدور کیدجاک دور کیلانلار.

۱۴- ت ۱: بارور یرینک جاینگ کوری دور بیلانلار. ع ۸: بارور یرینک ایشینک کوردی بلانلار. ل ۳، ت ۲: بارور یرینک

جاینگ کور دور بیلانلار. ۱۵- بخ: قیغی سیز کزانلار. ل ۴: قایغی سیز کزانلار غم سیز یاتانلار.

۱۶- ع ۸: وای حسرتا. ۱۸- ت ۱: کوزینکا طوطیا. ل ۲: چشم نی طوطیا.

۱۹- ع ۴: ترینک کردینی. ع ۶: ترانک دردینی. ع ۷: قلزم دای کناهنک. ت ۲: قلمزی کناهنک. ل ۴: قلزم کناهنکی ترینک

کردینی. ع ۳، ل ۲، ب م، ت ۱، ل ۱، ع ۹، بخ: قلزم کناهنینک.

۲۱- ع ۲، ع ۹: دوزاکین. ع ۴: اخلاصینک. ع ۷، ب م: دوزات کین. ت ۱: سن اول اوز اخلاصینک. ع ۸: دوزاتکین. ل ۴:

توزاتکیل.

۲۲- ع ۲، ع ۹: کزاکین. ع ۳: بر گوشه دین. ع ۷: اوقینک. ب م: کزاتکین. ت ۱: هر گوشه دین طیار اوقین کز لادین. ع ۸:

بخ: هر گوشه دین نیز اوقین کزتکین. ب ک: هر گوشه دین نیاز اوقین کز لادین -

۲۳- ب م، ع ۸: سوزتکین. ب ک: بلدیکنچه.

۲۶- ت ۱: یمان اشه صبرایت یخشی ایشه شکر ایلا. ل ۳، ت ۲: یمانه صبر ایله. ل ۲: یمانه صبر ایله یخشی شکر ایله.

۲۷- ع ۴، ت ۱، ع ۹، ب ک: کورسنگ. ب م: کورستانه بارده فکر ایله. ع ۸: کورستانه بار سنک اوتور فکر ایله.

۲۸- ع ۶- ده: «من» سوزی یوق. ت ۱، ل ۱: من من دیکان ایرلار یاتور قوم بولوب.

۷

۱. ای یارانلار مال دنیا مایه‌سی
۲. گورینماک دور بر برینه بزانیب
۳. یگیت‌لار ناز، قیز کرشمه ایه‌سی
۴. پهلووان لار میدان دیلار دوزانیب
۵. اجل قویمیش اوق کوزینی کریشه
۶. بیلیب بولمز ناوقت جانه اریشه
۷. نه دوروب سن آغه دونه یوروشه
۸. عمرینگ اوغر آلیب گتمز اوزانیب
۹. دگره داشینگ دمیر دوزاق تور لایب
۱۰. اجل شیرری انگراب یاتور گور لایب
۱۱. سن فراغت اوقی سینده خور لایب
۱۲. قضا قلج چکیب دورمیش گزانیب

-
- ۱- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۶، ب م، ع ۹، ب ک: مسلمان لار مال. ل ۲: مسرمانلار. ل ۴: مالدور دنیا میاسی.
  - ۲- ب خ: کرشمه ایشی. ل ۴: یکت لار دنیا هوسی ایاسی. ع ۸: یکت لار ناز ایله کرشمه سی. ع ۹: یکت ناز قیز کرشمه ایاسی.
  - ۳- ع ۱، ع ۲، ع ۶، ع ۸، ب ک، ب خ: میدان کوز لار دوزانوب. ع ۳: دیلار دوزانوب. ل ۴: میدان استار. ب م: پهلووان میدان کورنور.
  - ۴- ع ۱: اویقوده سن خور لایوب. ل ۴: فراغت اویخوده سن یاتورب خور لایوب. ع ۳: اویقوده سن حارلاب. ع ۴: اوقوده سن خور لایوب.
  - ۱۲- قضا قلجین چکیب. ع ۶، ب م: قضا قیلجی.

۱۳. اوتانمادینگ خلقدین آغردیب ریشینگ
 ۱۴. غیبتدین تل دونمز حرامدین دیشینگ
 ۱۵. فناده گوره گور بقالیق ایشینگ
 ۱۶. غافل قالیب یاتمه هر دم اوزانیب
 ۱۷. هامو کیمسه گورار حسابلی دمی
 ۱۸. تقدیر اجلینگ تاپلمز امی
 ۱۹. مختومقلی قالمز اگسیگی کمی
 ۲۰. هر کیم باره بیلسه ایمان قزانیب

- ۱۳- ۱ع، ۲ع، ۶ع، بک، بخ، ۲ل، ۴ل: حقدین.
 ۱۵- ۲ع، بک، فنادین. ب:م: فغانده کوره کور. ۲ل: هر فنا دین کورا کور.
 ۱۶- ۳ع: هر دم آغزایب. ۴ع: یاتمه دمه اینکرانیب. ۶ع: یاتمه اعزایوب. ۲ل: هر دم آغزانیب. ۸ع: قالب یاتمه اوزانیب.
 ۹ع: یاتمه هر دم انکرانیب. بک: هر دم اغرایب. بخ: قالب یاتمه آغزانوب.
 ۱۷- ۱ع، ۶ع، ۸ع، بخ: هر بر آدم کورار. ۴ل: هر بر آدم کورور حساب سیلنی.
 ۱۸- ۴ل: تقدیرده اجلنک چکمز الینی.
 ۱۹- ۴ل: قالمز دور اکسیک کملینی
 ۲۰- ۴ع: باره بیله. ۴ل: هر کم کتسه توبه بلان ایمان قزانوب.

۱. بر سحر توشمیش ایردی یادیمای دیار ای دوست
۲. جان گوشه‌سینه یتوشدی بناگاه خبر ای دوست
۳. تن ملکی‌نینگ ایچنده جان توردی پرواز ایلاب
۴. ایده شوق ایله ناگاه اوزینی نثار ای دوست
۵. صبریم سفینه‌سینی سیندوردی شوقینگ سیلی
۶. دریای عمان سالدی مطاع قراری ای دوست(?)
۷. یار وصل جمالیندین هر دو جهان کامیاب
۸. بختیم مشتری‌سینه قوردور بازار ای دوست
۹. اهل عالم غرق اولمیش خرمن خرمن گل ایچره
۱۰. اون یل یورسم اوغراثمزم آلدیمدین بهار ای دوست
۱۱. خوش باقمیش جهان ایچره خوشلانمیش عالم‌اندین
۱۲. عالم‌ده آدم ایچره منگا دور قهر ای دوست
۱۳. فراغی گوز اورنیدین یغلاب قان روان بولدی
۱۴. اورونینه الترانئی گر دگسه غبار ای دوست

۱-ع: دینار ای دوست. بک: بر سحر توشمیش ایدی. ۲-ع: ۱: جان کوچه‌سینه. ع: ۳: جان گوشه‌سینه. ل: ۴: جان گوشه یتوشدی بناگاه بر خبار ای دوست. ۳-ل: ۴: فرواز ایتوب. ۴-ع: ۳: اوزینی نثار. ل: ۴: تا که شاقونکه ایدارم اوزیمینی نثار ای دوست. ۵-ع: ۱: صبر سفنه‌سینی سیندوردی. ۶-ع: ۳: دریا عمان سالدی مطاع ای دوست. ل: ۴: دریائی عمان بلدی مطاغی قراری ای دوست. ۷-ع: ۱: هر جهان که میناب. ع: ۲ - ۵: بوزوق(ناخوانا). ل: ۴: یا وصلی بازار ندین هر دو جهان کامیاب. ۸-ع: ۲ - ۵: بوزوق(ناخوانا). ع: ۳: غم مشتری‌سینه بازار ای دوست. بک: بختیم مشر سینه دور بازار دوست. ل: ۴: مشتری‌سینه فیتنه بازار. ۹-ع: ۲ - ۵: بوزوق(ناخوانا). ع: ۳: خرمن من کل ایچره. ل: ۴: اهل عالم. ۱۰-ع: ۱: اوغراثمزم آلتیندین بر مار ای دوست - ع: ۲ - ۵: بوزوق(ناخوانا). بک: المدین بهار ای دوست. ل: ۴: یوز یوکور سم اوچراماز قارشیمدین بهار ای دوست. ۱۱-ع: ۱: عالم آنداق. ع: ۲ - ۵: بوزوق(ناخوانا). بک: عالم اوندین. ل: ۴: عالم ایچره. ۱۲-ع: ۱: منکا مهر دور. ۱۳-ع: ۱: فراغی کوز اوریندین یغلار روان اولدی. ع: ۲ - ۵: بوزوق(ناخوانا). ع: ۳: منا دور نار ای دوست. بک: یغلار قه روان اولدی. ل: ۴: فراغی کور اوزیندین یغلاوغه روان اولدی.

۱. گوزیمه هرگز گورینمز سن سیز جهان ای دوست
 ۲. نه جهان بلکه تنده بولسه گر صد جان ای دوست
 ۳. دوست لارینگا بو ایشلار بی وفالیق ایرمزی
 ۴. جان جبرینگ آرتدیردینگ آچدیقچه جهان ای دوست
 ۵. وصلینگا امید ایتگان اوزارمیش الینی جاندین
 ۶. چشمینگ جلااد جهان قاشینگ دور کمان ای دوست
 ۷. اول که رخسارینگ گوروب کونگل قویدی سن یاره
 ۸. جان برماين قوتولماق یوق هیچ آنکا امکان ای دوست
 ۹. دستور زمان بودور مظلوم لاره لطف ایتگین
 ۱۰. شرلیکه شوقینگ آرتار ایتدیکچه امان ای دوست

- ۱- بک: کوزیمکا هرکز یز کورینمز. ل ۴: سن سز هرکز.
 ۲- ع ۸: کر بولسه صد جان. ل ۴ - ده: «نه» سوزی یوق: جهان بلکه تنده بولسه اگر منک جان ای دوست.
 ۳- ل ۴: دوستلارغه بو ایشلارینگ بی وفالیق ایماسمر.
 ۴- ع ۳، ب م: آچدیقچه زبان ای دوست. ل ۴: آرتدیردینگ باغریمه زیان ای دوست.
 ۵- ع ۸: اوز میش الین جانیندین. ب م: جانیندین. ب ک: وصلینگا امید اتکین.
 ۶- ل ۴: قاشلارینگ.
 ۷- ع ۴: کونلنکا قویدی یاره. ب ک: اول رخسارینگ کوریب کونکل قویدی شول یاره. ل ۴: اول رخسارننی کوروب کونکل قویدی سن یاره.
 ۸- ب ک: آنکا در امکان. ل ۴: جان برمیوب قوتولمق یوق.
 ۹- ع ۲: مظلوم مروّه سر لار. ل ۴: مظلومه مروّت کرک - ع ۳: دستور زمانی بو دور مظلومه مروت اسر لار. ع ۴: مظلومه مروت بیر لار. ع ۸: مظلومه مروت بیر لار. ب ک: دستور زمانه بو دور مظلومه مروت بیر لار.
 ۱۰- ع ۲، ب ک: شررکا شوقینگ آرتار اندیکچه امان ای دوست. ع ۴: شررکا شوقینگ ارتار. ع ۸، ب م: شرار شوقینگ ارتار. ل ۴: عشقمنک شاقوی ارتار اتدیکچه.

۱۱. امیدلیغ عاشق لاردین وصل امیدین قطع ایتدینگ
 ۱۲. عاشق لارغه جبر آندین بولغایمو بیان ای دوست
 ۱۳. مختومقلی بر مخلوق من عاشق و سن معشوق
 ۱۴. گر دیسنگ اسلاگیم یوق باراین قایان ای دوست

-
- ۱۱- ب م، ع ۸: عاشق لاره. ل ۴: امیدلی عاشق لارغه وصل امیدینک قطع ایتدینگ.
 ۱۲- ل ۴: عاشق لار جبریندین بولغایمو بیان ای دوست.
 ۱۳- ع ۸: من عاشقم سن معشوق. ل ۴: مختومقلی من مخلوق عاشقه سن معشوق.
 ۱۴- ل ۴: اگر دیسنگ استامانم بارغاری قایان ای دوست.

۱. دنیا گورمای توتغون قالسنگ بر کنجده
۲. باد پای دیک یر یوزینه یلدم توت
۳. روم شهرینده چین ما چینده حبشده
۴. بولان بولمیش هنرلارنی بیلدم توت
۵. آچ هم بولسنگ بارمه ایله دیلاگه
۶. دی کوشکده من باشیم بارمیش فلکه
۷. چولده قالسنگ هیچ تاپماین کولگه
۸. ارم باغی ایچره غم سز قالدم توت
۹. آش گورنده اوزینگ آتما دیلانیب
۱۰. گرچه آچ هم بولسنگ ایلا بلانیب
۱۱. زرلار توکوب چین قل لارنی قوللانیب
۱۲. تیز هم اولسنگ نوح یاشینه گلدم توت

۲-ت ۱: یر یوزینی.

۳-ع ۲، ۷، ۱، ۸: چین ما جنده هنده رومده حبشده. ع ۳: چین ما چین ده روم شهرینده حبشده. ب:م: چین ما چین ده هندده رومده حبشده. ت ۱: چین ما چینده روم ده هندو حبشده. ب:ک: چین ما چینده هند اورومده حبشده. ل ۴: چین ما چنده رومده هند حبشده.

۴-ع ۳: بولان بولمیش هزل لاری بیلدم توت. ت ۱: بولمیش ایشلارینی بیلدم. ل ۱: هنر لاری. ل ۴: هر نه بولغان هنر لرنی بلدم توت.

۵-ع ۷: خلقه دیلا که. ت ۱: آچده بولسانک ایله بارمه دیلاکا. ل ۴-ده: «هم» سوزی یوق.

۶-ع ۱، ۳: اوی کوشکده باشی بارمیش فلک که. ع ۷: سان کوشکده من باشم بارمیش فلک که. ت ۱: باشیم بارمیش. ل ۱: باشی بارمیش ملکنه. ل ۴: وای کوشکنده منک باشی دیر لار ما..

۷-ب:م: هیچ تافلمز کولکه. ت ۱: دوز یرلارده قالسنگ تاپمای کولاکا.

۸-ل ۴: ایرم.

۹-ع ۳: اوزینک ایتمه تولانوب. ب:م، ع ۱، ۷، ل ۱، ب:ک: آتمه تولانوب. ع ۸: آتمه دولانب. ل ۴: آتمه قوللانوب.

۱۰-ع ۱، ۲، ۳، ۷، ۸، ل ۱، ب:ک، ل ۴: بولسانک خلقه بلانوب. ت ۱: بسته آچده بولسانک.

۱۱-ع ۷، ب:م، ۸، ب:ک: زر توکوبان. ت ۱، ل ۱: زر توکوب قل لار آلوب قوللانوب.

۱۲-ع ۱: تیز هم بولسنگ نوح باشنه کلدم توت. ت ۱: تیز ده اولسانک.

۱۳. محتاج لیگینگ حقدین اوزگه بيلمسه
 ۱۴. اول روزگار بس دور آچدین اولمسه
 ۱۵. هند خلقی دیک اگین اور تینگ بولمسه
 ۱۶. پادشالیق پوشش چیگینه سالدیم توت
 ۱۷. سوه یله حکمی گچان سلیمان
 ۱۸. باق آلاردین نه نام قالدی نه نشان
 ۱۹. سو تاپماین جاینک بولسه چولستان
 ۲۰. دریا ایچره من اسکندر بولدیم توت
 ۲۱. یولداش بولسنگ تیله دوشمز مور بیله
 ۲۲. فرش تاپماین بیله یاتسنگ مار بیله
 ۲۳. یگرمی آلتی کرت یوز منگ ار بیله
 ۲۴. قارون خزینه سین اله آلدیم توت
 ۲۵. مختوم قلی چکسنگ جفا جبر بیل
 ۲۶. خداغه خوش گلور شکر صبر قیل
 ۲۷. قیلچه جانہ قزل تنی قبر بیل
 ۲۸. قزل تیلینگ سوزلار ایکان اولدیم توت

- ۱۳- ۲ع - ۵د: یوق. ۱۴- ۲ع - ۵د: بوزوق (ناخوانا). ۳ع: آجدین بولمسه. ت ۱: شول روزکار بس دور آدم اولماسه.
 ۱۵- ۳ع: اکین اورنیک بولمسه. ب م، ۸ع: هندو کمین. ت ۱: هندی کمین اکین. ب ک: انکین اورتینک. ل ۴: هند شاهی
 تیک ایلنک کونک بولماسه. ۱۶- ب م: پوشش کیدیم توت. ۸ع: فادشاه لیق فوشاشینه سالدیم توت. ل ۴: پادشاه لق
 تاجنی کیدیم توت. ۱۷- ت ۱: یله سوه حکم ایلان سلیمان. ل ۴: مغرب مشرق حکمی کچن سلیمان.
 ۱۸- ب م: باق اولار نه نام قالدی نه نشان. ۱۹- ۷ع: تشنه قالسنگ جاینک بولوب چولستان. ب م: سو تاپماین بولسه
 جاینک چولستان. ۸ع: تشنه قالیب جاینک. ل ۴: صو تابمایوب. ۲۱- تل بیل مکان مور بلان.
 ۲۲- ل ۴: فرش تابمایوب چولده یاتسان مار بیله.
 ۲۳- ۲ع - ۵د: یوق. ت ۱: یکر مه آلتی. ل ۴: یکر می کره ینه یوز.
 ۲۴- ت ۱: قارون غزینه سین اله سالدیم توت. ۸ع: قوله آلدیم توت. ل ۴: خزینه سنک.
 ۲۵- ۱ع، ب م: جبر بیله.
 ۲۶- ۱ع، ب م: صبر بیله. ل ۱: صبر بیل.
 ۲۷- ۱ع، ب م: قبر بیله.
 ۲۸- ل ۴: سویلاد کچه اولدیم.

۱. الله آدی بیلان دیری بولان تل
۲. گوز یومولماق بیلان کونگل یاتمز هیچ
۳. کونگل بوستانینده ایمان تازه گل
۴. بیر آچلسه دورار سولوب یتمز هیچ
۵. بار نعمت دین یگ دور ساغلیق مزه سی
۶. بار قوللیقدین یخشی حقیق رضاسی
۷. اگر دوغری گلسه اجل قضاسی
۸. منگ یالبارماق بیلله کونگل گویتمز هیچ
۹. یگیت لار سوزیمه بر قولاق آسینگ
۱۰. دنیا دوستلیغنینگ طمع سین کسینگ
۱۱. قایسی یان کوب بولسه عشقینگ هوسینگ
۱۲. یاتسانگ تور سنگ خیالینگ دین گیتمز هیچ

۱- ۳ع، ۶ع، ۷ع، ب، بک، بخ، ل۴: الله یادی بیلله. ت۱: تیر بولان دیل. ت۲: الله یادی بیلان.
 ۲- ۷ع: کونکل گویتمز هیچ. ل۳، ت۲: کوز یومولماق بیلان. ل۴: برله کونکل یاتماز.
 ۳- ت۲: بوستانده.

۴- ۷ع: بر آچلسه دور سولوب. ب، م: بر آچلسه دورور قایدیب سولمز هیچ. ت۱: سولوب کیتماز هیچ. ۸ع: بر آچلسه دورار قاتیب باتماز هیچ. ت۲: یاتمز هیچ. ل۴: بر آشلسه.

۵- ۴ع: سفلینینک. ت۱: بار نعمت دین یخشی ساغلیق مزاسی. ل۴: نعمت دین آرتوق.

۶- ۱ع: بار قوللیقدین نیک دور حقنک. ت۲: حقنیک. ل۴: قللقدین آرتوق.

۷- ۶ع: اگر کلسه جانه اجل قضاسی.

۸- ب، م: منک یلبارمق بیلله جانی تابمز هیچ. ت۱: کونکول کویمز هیچ. ل۳، ت۲: مینک یالبارمق بیلان سوزینک توتماز هیچ. ل۴: برله کونکل کوتماز.

۹- ب، م، ع۲- ده: یوق. ل۴: قولاق سالینک.

۱۰- ۳ع طنابین کسنگ. ب، م، ۸- ده: یوق. ل۳، ت۲: یلانچیدین دوستلیق تماسین کسنگ.

۱۱- ب، م، ع۲- ده: یوق. ت۱: هر یانه کوب یولسه. ل۳، ت۲: قایسی یانه کوب دور عشقینگ هوسینگ. ل۴: قایسی یانه کوب.

۱۲- ب، م، ۸- ده: یوق.

۱۳. ای آدم بو دنیا گلدینگ گیتماگه
 ۱۴. گوره دور سن بارغو یرینگ یاتماغه
 ۱۵. جهد ایدار سن چالنیب جهان توتماغه
 ۱۶. بو ایش لاره مگر عقلینگ یتمز هیچ
۱۷. ای جهان ملکینده گزان سرفراز
 ۱۸. بر بنده من کوب سوزلار من بیلمان آز
 ۱۹. جهان بازارینده فلک قمارباز
 ۲۰. هیچ سوی بیله انسان آنی اوتمز هیچ
۲۱. آش سو بیله گرچه تاپر تن مزه
 ۲۲. شیرین سوز دور جان قولاغینه گنگ مزاح
 ۲۳. جان اوینده خوش نصیحت آنگمه
 ۲۴. قاتی داشه دگان سو دیک اوتمز هیچ

- ۱۳-ع ۱، بخ: آدم اوغلی مونده کلدینک. ع ۷: آدم کلدینک بو دنیا کیتماکه. ب م: آدم اوغلی مونده کلدینک.
 ۱۴-ع ۱: کوروب دور سن بارجق یرینک یتماکه. ع ۴: کوروب دور سن. ل ۴: خیالک فکریک هر اشنی ایتماکه. ع ۶: کوریب دور سن بارغو یولینک یتماغه. ع ۷: کور دور بارغو یرینک یاتماغه. ب م: بارار یرینک. ع ۸، ت ۱: بارور یرینک. بخ: توروبدور سن بار قیغونی ایتماکه
- ۱۵-ع ۹: سن خولیب جهان توتماغه. ت ۲: جهد ایلار سن کزیب جهان توتماکا. ل ۴: جهدنک بایلق دور جهان توتماغه.
 ۱۶-ع ۱، بخ: مکر بو ایشلاره عقلینک. ع ۶: عقلینک مکر یتماز هیچ. ل ۴: منکر سن بو ایشلاره عقلنک یتماز هیچ.
 ۱۷-ع ۷، ت ۲: سرفراز.
 ۱۸-ت ۱: سوزلایب بیلان آز. ب ک: سوزلیب بیلکان آز. ل ۴: کوب سویلار من بلمن آز. ع ۱، ۳، ۴، ۶، ب م، ۸، ۹، بخ، ت ۲، ل ۳: سوزلایب بیلمان آز.
 ۱۹-ع ۲، ۴، ۷، ت ۱، ل ۱، ۸، ۹، ب ک، ت ۲، ل ۳: دنیا بازارینده. ع ۶: قلق قهر باز.
 ۲۰-ع ۶: هیچ سهو بیلان. ع ۷، ب م، ت ۱: هیچ سوز بیلان انسان آنی اوتمز هیچ. بخ: بر سهو بیلان انسان. ل ۳، ت ۲: بر سوی بیله. ل ۴: هیچ بر انسان اویناب آنی اوتماز هیچ.
 ۲۱-ت ۲: آش سو یلایان تاپار کرچه تن مزه. ل ۳: بیلان. ع ۱: آش سو بیله کچر تاپرسن مزه. ع ۳: آش نان بیله کرچه تفار سن مزه. ب م: آش سو بیله تپار تن کرچه مزه. ل ۱: اش مو کرچه تفر تن مزه. ب م-ده: یوق.
 ۲۲-ع ۱، ت ۱: یخشی سوز. بخ-ده: یوق. ل ۴: یخشی سوز دور جان قولاغه کینک مزه.
 ۲۳-بخ-ده: یوق. ل ۴: نصیحت آل مزه.
 ۲۴-بخ-ده: یوق. ت ۲: قتی داشه سودیکاندین یوقماز هیچ. ع ۱: قاتی داشه دیان سوزینک اوتمز هیچ. ع ۳: قره تاشه. ل ۳: سودیکاندیک. ل ۴: قاتی تاشقه تیکان اوتمز سودیک هیچ.

۲۵. مختوم قلی یگیت لیک بر یاز گورونور
 ۲۶. جانی ساغه مدام صحبت ساز گورونور
 ۲۷. یخشی گون لاریوز یل کچسه آز گورونور
 ۲۸. یمان کونینگ آز هم بولسه اوتمز هیچ

-
- ۲۶- ع ۶، ع ۸: جانه سغه. ل ۴: جانی صاغ اولانلره صحبت ساز کورونور.
 ۲۷- ع ۶: یوز یل کزسه آز. ب م: یخشی کونلار کوب هم بولسه آز کورونور. ب خ: مینک یل کچسه ل ۴: یخشی کونینگ یوز یل کچسه آز کورونور.
 ۲۸- ع ۱، ع ۳، ع ۴: یمان کون لار. ل ۱: یمانینگ کونینگ. ل ۴: آز هم یتمز هیچ.

۱۲

۱. یاتسه تورسه خیالیندان چیقمرمز
۲. قایسی ایشه مائل بولسه آدمزاد
۳. غریبالیق نینگ غمی کونگلین چوکرمز
۴. عیال اسلان سائل بولسه آدمزاد
۵. گناهدین قورقماغان یوزی قره دور
۶. مؤمن لارینگ مزدی روز جزا دور
۷. بو دنیا ملکینده سلطان دور شاه دور
۸. قسمتینه قائل بولسه آدمزاد
۹. هر کیشی کیم سوز معنی سینه دوشماندور
۱۰. بر درد دور کیم آنکا درمان دوشماندور
۱۱. قیامت گون بار لفظی پشیمان دور
۱۲. حق ایشینه کاهل بولسه آدمزاد

-
- ۳-ع ۱: غریبلنگ اودی. ع ۴: کونکل چو کالدور. ل ۴: کونکل چو کور ماز.
- ۴-ع ۱: اسلاب. ع ۴: حیا استان سائل بولسه آدم زاد. ع ۷: عیال سز دور سائل بولسه آدم زاد. ت ۱، ل ۴: عیال ایستاب.
- ۵-ع ۲: یوزی سیاه دور. ع ۴، ۷: کناهدین قورقمانینک یوزی قره دور. بخ، ع ۹: کناهدین قورقمانینک یوزی سیاهدور. ل ۴: قورقمغان یوزی سیاه دور.
- ۶-ع ۲، ۴، ۷، ل ۱، ع ۹: سونینک معلوم کونی روز جزا دور. ع ۳: مؤمنینک معلوم کونی جزا دور. ت ۱: آنینک معلوم کونی روزی جزا دور.
- ۷-ع ۴: دین ملکنده سلطان دور اول سیاه دور. ل ۴: بو دنیا ایچنده سلطان دور خاندور.
- ۹-ع ۳: سوز مغنیسه دوشماندور. ع ۴: هر کیشی کیم سوز معنی یا دوشماندور. ل ۱: هر کیشی کیم مغنیسه دوشماندور. ل ۴: معاسنه
- ۱۰-ع ۳: یرده درد دور. ع ۴: بر درده ادور انکا درمان دوشماندور. ع ۷: بو بر درد آنکا درمان دوشمان دور. ل ۴: اول بر درتدور.
- ۱۱-ع ۳: قیامت کون یاری طلب پشماندور. ع ۹-ده: یوق. ل ۴: قیامت ده هر ایشینه فشاندور. ع ۱، ۷، ت ۱، ل ۱، بخ: بار طلبی پشماندور.
- ۱۲-ع ۹-ده: یوق. ل ۴: حق ایچنده.

۱۳. اقباللی نینگ اوغران ایشی اونگ گورونر
 ۱۴. دنیا یوزی اله گیرسه تنگ گورونر
 ۱۵. جاهل لیقده اوتان ایشلار گنگ گورونر
 ۱۶. قرق دین آشیب عائل بولسه آدمزاد
 ۱۷. عقل ایت جهانینگ رایین روشن
 ۱۸. اعتبار ایتماگین دنیا دوریشین
 ۱۹. مختومقلی یخشی گوروردی ایشین
 ۲۰. قرقندین سونگ جاهل بولسه آدمزاد

- ۱۳- ۳ع، ۷ع: اقبال نینگ اوغران. ل۴: اقبال لینک ایچی اونک. ل۱: اقبال لی نینگ اوغران کورونور. ع۹- ده: یوق.
 ۱۴- ۹ع- ده: یوق. ع۳: کیرسه سره. ع۴: دین یوزینه آله کرسه. ع۷: دنیا مالی اله کیرسه دینک کورونور
 ۱۵- ۹ع- ده: یوق. ع۲، ع۳، ع۴، ت۱، ل۴: جاهلیقدین کچان ایشلار کنک کورینور. ع۴: جاهلقده کچان ایشلار. ع۷:
 کچان ایشلار.
 ۱۶- ل۱: ایل بولسه آدم زاد. ل۴: ایلی کورسه آدم زاد.
 ۱۷- ۷ع: راه روشن. ت۱: رای روشن. ل۴: عاقل بولسنگ کوزله جهانینگ روشن.
 ۱۸- ۴ع: اعتبار اتماکین دونیانینگ دوشین. ع۷: اعتبار ایتماکین دنیا دورشین. ت۱: اعتبار ایلامه دنیا دور عیشین. ل۴:
 اعتبار ایلمه دنیا تورشین.
 ۱۹- ۳ع: یخشی کورادی. ع۴: مخدومقلی کشی کورورمو ایشین. ع۷: یخشی کورماز اول ایشین.
 ۲۰- ۲ع، ۴ع: قرآندین جاهل. ع۷: قرآ غان سونک جاهل. ع۹، ت۱: قراندین سونک جاهل.

۱۳

۱. اوّل دستلاب باریب خیبر شهزینه
۲. کافرلار قاننی ساچدی محمد
۳. لکاهرده سکوان کابل شهزینه
۴. جفا چکیب دینین آچدی محمد
۵. عاشقلار باش بولوب عشقه مننده
۶. طوره نظر دوشوب داغ لار یانانده
۷. براق گوکدین گلوب یره اینانده
۸. رفر ف منب معراج اوچدی محمد
۹. میکائیل اسرافیل عزرائیل بیله
۱۰. گلوبان دور دیلار جبرائیل بیله
۱۱. سیر ایتدی سلسبیل زنجبیل بیله
۱۲. کوثر آریقندین ایچدی محمد

-
- ۱-۲ ع، ۴ ع، ۷ ع، ۸ ع، ۹ ع: خیبر داغنده. ت ۲: جده داغنده. ل ۴: اوّل هوا سلانوب باریب خیبر داغنه.
  - ۳-۴ ع، ۷ ع: لکاهر دکر سنده کابل شهزینه. ل ۳: تکاور ده سکوان کابیل شهزینه. ع ۱، ۲ ع، ۳ ع، ۸ ع، ۹ ع، ت ۲: کامل شهزینه.
  - ۵-۴ ع: عشقه میداننده. ۷ ع، ۲ ع: فاش اولوب. ۸ ع: عاشقی فاش اولوب عشقه منانده. ۹ ع، ب:خ: عاشق لار فاش اولوب. ۳ ل: پاش اولوب. فاش بولب.
  - ۷-۲ ع، ۴ ع، ۷ ع، ب:م، ب:خ: براغ کوکدین یره اینانده. ۸ ع، ل ۴: براغ کوکدین کلیب یرکا اینانده.
  - ۸-۷ ع، ب:م، ۸ ع: معراج آشدی محمد. ۹ ع، ت ۲، ل ۳: رف رف منب عرشه اوچدی. ل ۴: عرشه آچدی محمد.
  - ۱۰-۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۷ ع، ب:م، ب:خ، ت ۲، ل ۳، ل ۴: کلدی لار دور دیلار.
  - ۱۱-۳ ل: سیر ایتدی زنجبیل سلسبیل بیله.

۱۳. معراجینگ گيجه‌سی سیره بارانده
 ۱۴. جبرائیل پیغمبر بیله یورنده
 ۱۵. بهشت قایی سینه گلیب دورانده
 ۱۶. بسم الله دیوب ایشیک آجدی محمد
 ۱۷. مختوم‌قلی اوزگه دینی بوزدی‌لار
 ۱۸. اقلیم اقلیم شهر شهر گزدی‌لار
 ۱۹. جفا بیله اسلام دینین دوزدی‌لار
 ۲۰. آلتیمیش اوچ یاشینده گجدی محمد

۱۳-۴ ل: معراج کجه سنده.

۱۴-۲ ع، ۲ ت: یا جبرائیل امین بیله سورانده. ب م، ع ۴، ع ۷، ع ۸، ع ۹، ل ۳، ت ۲، ل ۴: یا جبرائیل امین بیله یورانده. بخ:

اول جبرائیل امین بیله یورانده.

۱۵-۴ ع، ۸ ت: بهشت قفوسنده.

۱۹-۹ ع، ۲ ت، ل ۳: برله. ل ۴: جفا چکیب اسلام.

۱۷. دوردنجی قت یرینگ آدی دور حرفا
 ۱۸. یلان لارنینگ دیشی درخت خرما
 ۱۹. ایسی سی کویدور یب اولدورار سرما
 ۲۰. تن جان دوزمز دینمز وای لار آنده بار
۲۱. باشنجی قت یر آدی سلمان زمین دور
 ۲۲. آلامز داش اورار لار هر کیم بی دین دور
 ۲۳. آلتنجی قت یرینگ آدی سجن دور
 ۲۴. تموغ لیق بولجق جانلار آنده بار
۲۵. یدینجی یر آدی عربیا دیلده(?)
 ۲۶. دوزخ دین قورقه گز خدایی بیلده
 ۲۷. شیطان آندین اینیب چیقر هر یلده
 ۲۸. فراغی دیر یمان گونلار آنده بار

- ۱۷-۳ع، ۴: آدیدور خزنا. ع ۷، ل ۲: خرنا. ت ۱: تورت لانجی یوینک آدی دور خرنا. بخ: آدیدور حرمه.
- ۱۸-۲ع، ۷: درخت دور خرما. بخ: یلانجیلارینک تیشی درخت حرمه. ت ۲: یلانلارینک تشیدور حت بر پا.
- ۱۹-۲ع: ایسی اولدیرور سوغی سرما. ع ۳: ایسی کویدوروبان اولدیرور سما. ع ۷: اسی کویدورور. ت ۱: اسی کویدور اولدورور سرپا. ع ۸: اللی. بخ: ایسنی کویدور یب اولتورور تیرماه. ت ۲: ایسی سی کویدورور ایراقدین کورمه. ل ۳: ایسی کویدورور یرقدین کورسه.
- ۲۰-ت ۱: ل ۳: تن جان دوزماز آه وایلار آنده دور.
- ۲۱-ع ۱: ملغار زمین دور. ع ۲: بک: بشنجی یر آدی. ع ۳، ل ۲: آدی ملتا زمین دور. ع ۷: باشنجی یر آدی مثلاً زمین دور. ت ۱: بش لانجی یر آدی ملشا زمین دور. ع ۸: سلمان زمین دور. بخ: بلغار زمین دور. ت ۲: آدی اسلام زمین دور. ل ۳: بیشنجی یر آتی اسلام زمین دور.
- ۲۲-بم-د: یوق. ۲۳-ت ۱: آلتی لانجی یرینک آدی. ۲۴-بم-ده: بوزوق(ناخوانا). ت ۱، ل ۳: آنده دور.
- ۲۵-ع ۱: عربیه دالده. ع ۲، ل ۲: آدی غریبا تلده. ع ۴: غریبائلده. ت ۱: آلتی لانجی غریبا دلده. بخ: غریب ویلده. ل ۳، ت ۲: آدی قریبه دالده.
- ۲۶-ع ۱، ع ۳: قورقب کز. ع ۷: دوزخ دین قورقیب کز خدانی بیلدی. بم-ده: یرتیق (پاره شده). ت ۱: دوزخ دین قورقوب کز خدانی بیلده. بخ: دوزخ لار قورقوب صداسی دیلده. ل ۳، ت ۲: دوزخ دین وهم ایله خدانی بیلده.
- ۲۷-ع ۲-ده: بوزوق(ناخوانا). ع ۷، ت ۲: آنده اینیب. ت ۱: آنده دور. ل ۳: شیطان آنده اینب چقار آنده هر یلده.
- ۲۸-ع ۷: یمان جایلار آنده بار.

۱۵

۱. سفر ایدیب بارساق نوشاه شه‌رینه
۲. کونگل اسلانی دیک یایلاخلاری بار
۳. سیران ایتساک غنچه‌سینه گلینه
۴. باغچه‌سینده بلبل اویناخلاری بار
۵. یری سازدور خسته اولان ساغالور
۶. آرّیق مفلس غریب بولان اونگالور
۷. سر چمن آغاجی بیلان دنگالور
۸. عجب قوش سالمالی آولاخلاری بار
۹. میدانی دولی دور شکر قامیش دین
۱۰. دیلاک ایتمز هرگز قرداش قرداش دین
۱۱. اوستی یاپغلی دور کموش کرپجدین
۱۲. هر کیمینگ اوزی اوچون سولاخ لاری بار
۱۳. باش قوشمان دور آرّیق آغساق شاه بیله
۱۴. آتدیریب دوکون بیل ساری یای بیله
۱۵. شیروان قلعه‌سی دور آنی کیم بیله
۱۶. هر بورجده آلتون بایداخ لاری بار
۱۷. مختوم‌قلی سازدور صحبت دور ایشینگ
۱۸. اجل دین غیریدین بولمز تشویشینگ
۱۹. بای لارینگ فقیرینگ اهلی درویشینگ
۲۰. یوردی بولور یالی فرسخ لاری بار

۴-۶۰۹: بلبل اویناخلاری بار.

۱۲-۷ع: ده: شو سطر دین سونکی یوق (بعد از این مصراع، مابقی را ندارد).

۱۴-ب ۴۰۰، ۶۰۹، ۱۸۰۲: دو قنبل باز نا بیله.

۱۵-ب ۴۰۰، ۶۰۹، ۱۸۰۲: شروان قلاغی دور.

۱۶-ب ۴۰۰، ۱۸۰۲: هر بو چنده.

دیوان مختوم‌قلی فراغی.....متن انتقادی

۱. کیمیانی توفراغه چالسنگ
۲. توفراقدين زر بهم ایدار
۳. هر نارسه نی یره سبسنگ
۴. سبديگینگ یر بهم ایدار
۵. یخشی یمان بولمز معلوم
۶. هر کیم اوز بیلانینه عالم
۷. جهانہ اوت چکدی ظالم
۸. یل یلدين شر بهم ایدار
۹. یخشی یگیت یول یترمز
۱۰. جهد قسمتدين گترمز
۱۱. منگ قیغی بر ایش بترمز
۱۲. توکل نر بهم ایدار
۱۳. بریمنگ بولسه هر قانده
۱۴. گوران سنگا بولور بنده
۱۵. بدقیلیق آدم یانینده
۱۶. یخشی لیق یار بهم ایدار
۱۷. مختوم قلی سوزلار سوزده
۱۸. غیرت اوتده حیا گوزده
۱۹. یل یلدين بو یوردیمیزده
۲۰. ظلم آر تیب زور بهم ایدار

-
- ۱-۴: توفرقه چکسانک. ۲-ع ۱، ۳: زر فهم ایدار. ۳-ع ۱، بک، بخ، ل ۴: هر نه که یره سفر سن. ۳: بذرینکی یره سفار سن. ۴: هر نه که سفار سفار سن. ۴-ع ۱، ۳: یر فهم ایدار. ۶-ع ۲: هر اوز بیلانینه عالم. ل ۴-۵: «اوز» سوزی یوق. ۷-ل ۴: اوط آوردی. ۸-ع ۱: شهر فهم ایدار. ۳: فهم. ۱۰-بخ: جهت قسمتدين کوب کتورماز. ۴: قسمتدين آرتومز. ۱۱-ع ۴: هنارینک بولسه هر قنده. ۱۲-ع ۱، ۳: نر فهم ایدار. ۱۵-ع ۱، ۲، ۳: بخ: بدخوی نینک دوشمان یانینده. ۴: بدخوی لیق دوشمان یانینده. بک، ل ۴: بدخونک دوشمانی یاننده. ۱۶-ع ۱: اربهم ایدار. ۳: فهم. ل ۴: یختلق یار. ۱۷-ع ۲، ۴، ل ۴، بخ: سویلار. ۳: سویله. ۲۰-ع ۱: زور بهم ایدار. ۳: فهم.

۱. کوب نامرده مال برب سن سن دنيا
۲. گوزی گوکده قیغی سی یوق سیر گیدار
۳. قانی عقیلنگ اوده دوشوب یان دنيا
۴. نه مردلار بار یوقسلیقده خوار گیدار
۵. آز عمرینگنی سورسنگ الوان عشرتده
۶. سونگ شیرین جان قالوراوزون حسرتده
۷. احمق لار بو یرده قالور غفلتده
۸. عاقل بولان اوز غمنی ایر گیدار
۹. نه دوغری گلانه مهرینگ ایندردینگ
۱۰. نه گلانه سوغات سلام گوندردینگ
۱۱. هیچ فرقی یوق سنده مردینگ نامردینگ
۱۲. آرسلان اوتر تلکی گچر شیر گیدار

۱- ت ۱- ده: «مال» سوزی یوق. ت ۲: برب سن دنون دنيا.

۲- ت ۲: یر کیدار.

۴- ت ۱: یوقسوزلیقده خوار کیدار. ع ۹: یکیدلار یوقسوزلیقده حوار کیدار. ل ۴: نچه مردلار. بخ: نه مردلار دور یوقوزلیقده خور کیدار. ت ۲: یوقسوزلیقده کور کیدار.

۵- ع ۲، ع ۴، بخ: آز عمری. ع ۳: آز عمر سورسنگ. ل ۱، بک، ل ۲، ل ۴: آز عمری. ع ۹: آز عمرینگ.

۶- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۶، ت ۱، ع ۹، ل ۲: قیبه جان. ل ۴: سونکده جان قالور قایغی حسرتده. ت ۲: سونکره دین قجه جان قالور حسرتده.

۷- ت ۲: احمق لار بو یورتده بولور غفلتده.

۸- بخ: ایار کیدار. ل ۴: عاقللی ادم غمنی بیر کیدار.

۱۰- ل ۱: نه کیدانه سوغت. ل ۴: کلماکانه صاوغا.

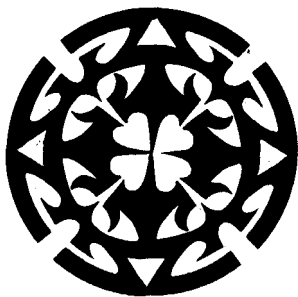
۱۱- ب م: فرق یوق. ع ۸، بخ: فرقی یوقدور. ل ۴- ده: «یوق» سوزی یوق.

۱۲- ع ۸، بخ: تلکی اوتار.

۱۳. فايده ديلاب گلان دنيا شهريندين
 ۱۴. جانين بريب قوريب قالدی قهريندين
 ۱۵. دنيا مار دور اول يلانينگ زهريندين
 ۱۶. توی دوکولور قانت قرلور پر گيدار
 ۱۷. دنيا زن دور کوب اويناشلی أری بر
 ۱۸. بر اوپوشده ایتينگ قانينگ سوری بير
 ۱۹. اولندين سونگ شاه و گدا باری بر
 ۲۰. نچون هر کيم بولدی جاغين قوبر گيدار

- ۱۳ ع ۳، ۴، ب م: بيداد ايلاب. ت ۱: بيدار ايديب كيلان دنيا شهريندين. ع ۸، ب خ: فيدا ايلاب. ع ۹: بداب کلان.
 ۱۴ ع ۶-ده: يوق. ع ۸: قالدی قريندين. ب خ: جانين بريب قريب قالدی قريندين. ت ۲: قوريب قالور.
 ۱۵ ع ۶-ده: يوق. ت ۱: بو يلانينک.
 ۱۶ ع ۳: قانت قورير فر کيدر. ع ۱، ب ک، ب م، ل ۱، ت ۲: توی توکوليب قانت قرلوب. ل ۴: توک توکولور قنات قايرول فر کيدر. ع ۶: تويناق توکولور قانت قريلوع پر کيدار. ع ۸، ب خ: قانت قريلور توی توکيلار فر کيدار.
 ۱۷ ت ۱: دنيا کوب اويناشلی زن دور آيري بر. ل ۴: دنيا برخاتونه بنکر اويناشی کوب ايري بر. ع ۱، ع ۳، ع ۴، ل ۲، ب م، ل ۱، ت ۲، ب خ: آری بار.
 ۱۸ ب م: سوزی بر. ع ۸: سوريب اير. ب خ: سوريب ييار. ل ۴: جسدينک ده اتينگ قانينک صوراغی بر.
 ۱۹ ع ۶: اولان سونک. ب خ: بار بير. ل ۴: شاه کيدای باری بر.
 ۲۰ ب م، ب خ: قویار کيدار. ل ۱: نچون هر کيم بلدیچکين دير کيدار. ع ۹: نچوک کيم بولدیجفين دير کيدار. ت ۲: قرير هم بولدوجاغين اير کيدار. ل ۴: نچوک هر کيم يغانلارنک سالور کيدار.

۲۱. آدم اوغلی یالانچی نینگ یالانسی
 ۲۲. چین سانیب دور اگری باقیب گولانی
 ۲۳. غم چکمه ای دنیا هر کیم آلانی
 ۲۴. قرض مالینگ دور ینه قایدیب بیر گیدار
 ۲۵. مختوم قلی گوچلی بیلان گوراشمانگ
 ۲۶. خیری قویوب شر ایشلاره اولاشمانگ
 ۲۷. یخشی یمان سوزیم کویودور قالشمانگ
 ۲۸. نچون هر کیم بیلدیکنجه دیر گیدار

- ۲۱- ل ۱، ۸، ۹، ۴: یلانی.
 ۲۲- ب، ۴: چین سانوب دور کری باقیب کلانی. ت ۱: چین بیلب دور اگری باقیب کولانی. ل ۴: چین صاغمه ایگری باقوب کولانی. ع ۳، ل ۱، ۸، ۹، ت ۲: کولانی.
 ۲۳- ۳: چکمه غم ای دنیا هر کیم یلانی. ب، ل ۱، ۸، ۹، ت ۲، ب: هر کم آلانی.
 ۲۴- ت ۱: مالینگ دونیه. ع ۸، ب: قایدیب قویار کیدار. ل ۲: کنه قیدیب. ل ۴: قرضدار دور قایتوب ینه برور کیدار.
 ۲۵- ۲: بیلان داشمانگ. ع ۳: مختوم قلی کویچلی بیله دانش ماینک. ع ۴: بیلان دانیشمانک. ت ۱: مختوم قلی کوچلی بیلا تالاشمانک. ل ۲، ۹: مخدوم قلی کوشلی بیلا داشلامانک. ل ۴: محتوم قلی برلا تالاشمانک.
 ۲۶- ۲، ۳، ۴، ۹: خیری قویمانک. ع ۴- ۵: «خیری قویوب» سوزلاری یوق. ع ۸: خیر قویب.
 ۲۷- ۶: قانلشمانک. ع ۸، ب: یخشی یمان سوزیم بار دور تالاشمانک.
 ۲۸- ۱: بلدیجکین. ع ۶: نجوک هر کیم. ل ۱، ب: ل ۲: نجوک هر کیم بیلدیجکین دیر کیدار. ع ۹، ل ۴: نجوک هر کیم بیلدیجکین دیر کیدار. ت ۲: هر کیم اوز بیلدیجکین دیر کیدار.

۱. بریل اول گون باتر دین
۲. بللی مشهور خان تورار
۳. یوزی ماه تابان دیک
۴. بلکلاری قان تورار
۵. گورینگ حسین میرزانی
۶. حقا یازار عرضه نی
۷. یرلار اوروب لرزانی
۸. اسرافیل دین اون تورار
۹. حیوان انسان شائینده
۱۰. اجل باردور یانینده
۱۱. دجال دنیا ایننده
۱۲. باشقه ملت دین تورار

-
- ۱- بک: کون توغار دین. ل ۳، ت ۲: بر کون اول کون باتار دین. ت ۱: یریلی اول.
  - ۲- ب م، بک، ل ۴: منشور خان. ت ۱: بللی منشور جان تورار. ت ۲: منشور جان.
  - ۳- ل ۳، ل ۴- ۵: «دیک» سوزی یوق. ع ۶، ب م، ل ۱، ع ۸: یوز لاری ماه. ع ۹: یوزلار ماه.
  - ۴- ع ۲: بکلر قان.
  - ۵- ت ۱: کورینک سید میرزانی. ل ۴: حسن مرزانی. ع ۸: کورینک حسن مرضه نی. ت ۲: کوزینک.
  - ۶- ع ۲، ع ۳، ت ۱: یازار حقه عززانی ل ۱: یزاز حقه ارضانی. بک: یذر حقه. ل ۲: یازار حقه غرضانی.
  - ۷- ع ۴: اورسه. ع ۶، ع ۹: یر کوک اوروب لرزانی. ب م: اورار. ل ۴: اورار لارزانی.
  - ۸- ع ۸: اسرافیل دین ایل تورار.
  - ۹- ع ۴: عاشقلارینک شانینده. ع ۶، ب م: انسان یاننده.
  - ۱۰- ع ۶، ب م: اولوم بار دور شاننده.
  - ۱۱- ل ۴: دجال دنیا انکان صونک.
  - ۱۲- ت ۲، ل ۴: باشقه ملت دین.

۱۳. عاشق لاره رای بولمز
 ۱۴. دنيا يوكى تاي بولمز
 ۱۵. ير يوزينده آي بولمز
 ۱۶. گون باتاردین گون تورار
 ۱۷. دجال سازین قوران سونگ
 ۱۸. ساز صحبت سوران سونگ
 ۱۹. دونوب كعبه باران سونگ
 ۲۰. ارواح بيله جن تورار
 ۲۱. يا جوج ماجوج ديرلار
 ۲۲. بيرى بيرنى ايرلار
 ۲۳. بيرين اولدوريب قويورلار
 ۲۴. بيرنينگ يرينه اون تورار
 ۲۵. مختوم قلى دير هيپهات
 ۲۶. روز محشر قيامت
 ۲۷. ايا قاضى الحاجات
 ۲۸. بارچه ايشلار قين تورار

- ۱۳- ع ۲، ۴- ده: يوق. ل ۱: عاشقلار رای. ع ۸: عاشقه آيراي بيلمز. ب ک: عاشقلاره اوي بولمز. ل ۳، ت ۲: عاشق آرامی بولماز. ع ۲: عاشق لاری اری بولمز.
 ۱۴- ع ۶، ۴- ده: يوق. ل ۳، ت ۲: دنيا يوكى تاي كيلماز.
 ۱۵- ع ۲، ۳، ب م، ل ۱: یری سره ای بولمز. ع ۴: یری قره ای بولمز. ع ۶- ده: يوق. ل ۳، ت ۱، ت ۲: كوك يوزينده ای بولماس. ع ۸: یرسز یره آي بولمز. ع ۹: یره سره آي بولمز. ب ک، ل ۲: یری سرا آي بولماز. ل ۴: كون چاوريلور آي بولمز.
 ۱۶- ب م: كون دوغا ردين كون تورار.
 ۱۷- ل ۱- ده: «سونك» سوزی يوق.
 ۱۸- ل ۲، ع ۴، ت ۲: صحبتین. ع ۶: سازلی صحبت.
 ۱۹- ع ۶: قيديب كعبه. ت ۱: قايديب كعبه. ت ۲: ارواح بيلان.
 ۲۱- ت ۱- ده: «ماجوج» سوزی يوق.
 ۲۲- ت ۲: بير بيرسين اير لار.
 ۲۳- ع ۲، ع ۴، ب ک، ت ۲: بيرين اولدير قويار لار. ع ۶: برين اولدين قويار لار. ل ۴: برين اولتوروب قوينان سونك.
 ۲۴- ع ۶: اول بيرينه اون تورار. ل ۱، ب ک، ت ۲: بر يرينه. ل ۴: بير بيرينه.

۱. وقت اولور که بر یل دوشر سریمه
۲. خیال هجوم ایلاب جوشی یاندورار
۳. یورگیم جوش اورسه عقلیم جمع بولسه
۴. فکر باسار قیغی هوشی یاندورار
۵. سحر وقتی درویش نالشه گلسه
۶. بیلندین یوپ آلیب بویونینه سالسه
۷. تنگری سوگان بنده بد دعا قیلسه
۸. فلکنی تترادور عرشى یاندورار
۹. احمق اوزین عاقل بيله دنگ ایلار
۱۰. بر ایش توتار سونگره سیندین آنگ ایلار
۱۱. ذهنینگ کاییدار عقلینگ تنگ ایلار
۱۲. دیدیگینگ ایلامز ناشی یاندورار

-
- ۱- ع: وقت اولدی سه بر یل. ت: ۱: که بر یل کچر سریمه. ب:خ: وقت اولاسی ل: ۴: وقت بولسه هر ایش توشار باشیمه.
  - ۲- ب:خ: هوشی یاندورور. ل: ۴: خوشی یاندورور.
  - ۳- ع: ۱، ۲، ۳، ب:م، ۸، ۹، ل: ۴: یوراکم جوش برسه عقلیم جم بولور. ع: ۷: یورکیم جوش برسه. ت: ۱: یوراکیم جوش برسه عقلم تالانور.
  - ۴- ع: ۷: خوشی یان دور دور. ب:م: منکر با سر قیغی هوشی. ل: ۴: فکر باسه.
  - ۶- ب:م: بیلندین ایف آلیپ. ع: ۹: بیلندین ایف آلیب بویونیمه سالسه. ب:خ: بیلندین ایف آلیب بویونیمه سالسه.
  - ۷- ب:م: تنگری قرغان بنده. ع: ۹: بر دعا.
  - ۸- ع: ۱: فلکنی تترادور. ب:م: ۹، ل: ۴: فلکی.
  - ۱۰- ع: ۹: کنک ایلار.
  - ۱۱- ع: ۲: زهنک کایدور. ع: ۹: عقلینگ کم ایلار. ل: ۴: زهنکی کایدورور.
  - ۱۲- ع: ۳: باشی یاندورور. ب:خ: دیدی کنک ایلامز.

۱۳. حق سويب دور على كيمين ولى سين
 ۱۴. قديم سد دور عز تلامق اولى سين
 ۱۵. يتميش ايكي ملت گومر اولى سين
 ۱۶. سگ پرست ملتي لاشى ياندورار
 ۱۷. مختوم قلى حقدين پياله چكسه
 ۱۸. پياله جوش برسه خياله چكسه
 ۱۹. عاشق لار باغريندين بر ناله چكسه
 ۲۰. داغى الاندورار داشى ياندورار

- ۱۳- ۲ع، ۴ع، ۹ع: عالی تکی ولی سین. ۳ع: علی تک دلی دورسن. ب:م: علی دیک ولی سین. ل: ۴ع: علی کبک.
 ۱۴- ۲ع، ۳ع، ۱ت، ۹ع: عزت ایتمک اولوسین. ل: ۴ع: قدیمی سوز دور.
 ۱۵- ل: ۴ع: ملت کورمز.
 ۱۷- ب:م: مختوم قلی حقت پياله چكسه. ل: ۴ع: خياله چكسه.
 ۱۸- ب:م: پياله جوش بريب وصاله چكسه. ۹ع: چو برله. ل: ۴ع: خياله جوش برسه.
 ۱۹- ب:م: بغريندين يوز ناله. ۹ع: عاشق لار يوراکدين بر ناله.
 ۲۰- ۴ع: داغلاری آیلا ندورور. ۷ع: داغلار آلاندورو اشی ياندور. ب:م: داغی الاندورور. ل: ۴ع: داغلاری دوندیروور.

۱. اقبالینگ اویانسه دولت یار بولسه
۲. داغه آزی اورسنگ داشی سیندورار
۳. طالعینگ اوقلاسه بختینگ شور بولسه
۴. پالوده نینگ پری دیشی سیندورار
۵. اجلینگ دین قورقوب گیرسنگ عمانه
۶. قورقیدین نه فایده گیدجک جانه
۷. عمرینگ آخر بلوب دولسه پیمانہ
۸. خشخاشینگ سامانی باشی سیندورار
۹. بار سوزینه قولاق قویغین بیلانینگ
۱۰. آخری هیچ یره یتمز یالانینگ
۱۱. عمری مالی آرتار آلفیش آلانینگ
۱۲. قرغیش قالدنرمز یاشی سیندورار

۱- بخ: یار اولسه. ل ۴: بختنک یار اولسه.

۲- ع ۱: داغه اسی. ت ۲: داغه غرو اورسانک. ل ۳: داغه غزو اورسانک. ع ۲-ده: «داغه» و «اورسنگ» سوزلاری نینگ آراسینداقی سوز دوشنوکسز. ع ۶: داغه تفکی سالسنگ. ب م: داعی عصا اورسنگ. ت ۱: داغه نضر سالسه داشی سیندورور. ع ۸: داغه عصا.

۳- ع ۲، ع ۴، ع ۶، ع ۷، ب م، ت ۱، ع ۸، ت ۲، ل ۳: داغه اوق اورسه تاشی.

۴- ع ۲، ب ک: پالوده پرانی. ع ۳: پالوده پر دین. ع ۴: پا سوده نی. ب م: پالده نینگ بیری. ت ۱: پالوده یومئاق آش دیشی سیندورور. ع ۸: پالوده قرنی آش دیشی. ت ۲: فلو برکان آش دیشی. ل ۳: فلو دیب بریلان آش دیشی. ل ۴: بولامج آشا سنک دیشی.

۶- ع ۶: قورقماقدین نه پیدا.

۷- ل ۲، ل ۴: آخر بولسه.

۹- ع ۱، ب م: قولاق سالغین. ت ۱: بار سوینه قویغیل قولاق بیلانینگ. ل ۳: قولاق برکین. ل ۴: قولاقنک صال بلانینگ.

۱۰- ع ۶: اول مراده یتماص ایشی یلغانینک. ع ۷، ب ک: آخری هیچ یانه یتماز یلغانینک. ع ۸: هیچ یانه.

۱۱- ع ۴، ع ۸: عمر مالی. ع ۶: عمری کونه آرتار آلفیش آلغانینک. ت ۱: عمر مالی ارتار آلفیش آلانینگ.

۱۲- ت ۱: قرغیش بر قالدنرمز باشی سیندورور. ل ۴: قالدور ماز.

۱۳. عاقلینگ سوزینه کونگل سوينور
 ۱۴. احمقینگ ایشینه ذهن کاینور
 ۱۵. مخنث گینگ یرده عاقل ساینور
 ۱۶. دار یرده عقلی هوشی سیندورار
۱۷. مختومقلی چولده گزان ناشینی
 ۱۸. بیلیک گورسه کوب سوردی دیب یاشینی
 ۱۹. دار مجلس ده دولی برسنگ کاشینی
 ۲۰. آشین ایا بیلمز کاشی سیندورار

- ۱۳- ۲: کونکل سوين دور. ع ۳، بخ، ل ۴: کونکل سوينه دور. ع ۶: کونکل سوينا دور. ب م: سوينه دور. ت ۱: عاقل نینک سوزینه کونکل سوينتور. ت ۲، ل ۳: عاقلینگ ایشیدین.
- ۱۴- ۲: ایشیدین ذهن کایندور. ع ۳، بخ: ذهن کاینه دور. ب م: احمقینگ ایشیدین زین کاینه دور. ت ۲: احمق نینک ایشیدین فهمینگ کاینور. ل ۳: احمقینگ ایشیدین فهم کاینور. ت ۱: احمق نی ایشیدین زهین کاین تور. ب ک: احمقینگ ایشیدین زهن کاینور. ل ۴: احمق نک ایشینه زین کاینه دور.
- ۱۵- ۲: عقل قین. ع ۳: عقل قاینه دور. ع ۴: عقل قیو نور. ع ۶ ف ع ۷: محنت کینک یرده عقل قینادور. ل ۴: کنک یرده یر نامرد عاقل فایه یناتور.
- ۱۶- ۶: دار یرلارده عقل هوشنی سیندورور. ب م: عقل هوشی. ت ۱: دار یرلارده. بخ: عقلنی هوشنی. ل ۴: تار یرده عقل هوشین.
- ۱۸- ۳: ملکه سورمان کوب سوردی یاشنی. ع ۴: کوب کوردی دیب. ع ۶: کوب کزدی دیب سورمه آنینک یاشینی. ت ۱: بیلیک سورمه کوب سیوردی یاشینی. بخ: کوب کوردی دیب آنینک یاشنی. ل ۳، ت ۲: بیک کورمه کوب کزدی دیب یاشنی. ل ۴: بلنک سورمه کوب کچرمیش یاشنی. ع ۲، ع ۷، ب م؛ ع ۸: بیک سورمه کوب
- ۱۹- ۱: آشین ایچه بیلمز کاسه نی. ع ۶: آشنی ایه بیلمز کاشینی. بخ: آشنی ایچه بیلماز کاسه نی سیندورور. ل ۴: سیندورور. ل ۳، ت ۲: آشین ایچه بیلماز.

۱. اوبا اوجینداقى دپه
۲. ایرلانان آطه منگزار
۳. عقلسز ارلار زر بیلان
۴. یازیلان بد خطا منگزار
۵. دنیادور بر دویب سیز دریا
۶. غرق ایدار، بولمه بی پروا
۷. مغرور اولمه مال دنیا
۸. گزکلی نوبته منگزار
۹. قرداش سزه قوت یوقدور
۱۰. اوغل سزه دولت یوقدور
۱۱. عیال سزه عشرت یوقدور
۱۲. خوش گونی حسرته منگزار
۱۳. یمان دین یخشی سد بولمز
۱۴. اصلی یخشی لار بد بولمز
۱۵. دنیالیکده دولت بولمز
۱۶. اوغل چین دولته منگزار

۱- ع ۱، ع ۳، ع ۴، ل ۶، ل ۱، بخ: دغه لار.

۳- ع ۱، ع ۳: یارامزار لار. بخ: عقل سیز بی تمیز ار لار زر بیله.

۵- ع ۳- ده: یوق. ب.م، ل ۱، ل ۲: دنیا بر دویب سز دریا. ۶- ع ۳- ده: یوق.

۷- ع ۱: مغرور اولمه فانی دنیا. ع ۲- ده: یوق. ب.م: ماله دنیا. بخ: مغرور بولمه فانی دنیا.

۸- ع ۳- ده: یوق. ۹- ع ۳- ده: یوق. ۱۰- ع ۳- ده: یوق.

۱۱- ع ۳- ده: یوق. ل ۲: عیا سیزه.

۱۲- ع ۳- ده: یوق.

۱۳- ع ۳- یوق. ع ۴، ع ۶، ع ۹: یخشه.

۱۴- ع ۲، ب.م، ل ۲: اصلی یخشیدین بد. ع ۳- ده: یوق.

۱۵- ع ۴، ع ۹، ل ۲: دنیا لیکدین.

۱۶- ع ۳- ده: یوق. ل ۱: اوغل چون دولته. ل ۲: اوغل اوچون دولته.

۱۷. یاتان یری ییلان قوینی
 ۱۸. آسیلانی ایتنگ بوینی
 ۱۹. پیس ارینگ یخشی خاتونی
 ۲۰. در بی قیمته منگزار
 ۲۱. بورچ بیلان دوز تازه یاره
 ۲۲. آوی قاتار روزگاره
 ۲۳. یمان خاتون یخشی اره
 ۲۴. ساویلمز تهفته منگزار
 ۲۵. مختومقلی بی مرادم
 ۲۶. ایل لار خوش دور من ناشادم
 ۲۷. سوز معنی سین آنگمز آدم
 ۲۸. بر قوروق سز ایته منگزار

۱۷-۳ ع: یریم. ع ۹: یرینک.

۱۸-۳ ع: آسیلغانیم. ب م: الانینک بوینی آنینک. ل ۲، ع ۹: آسیلانیکنک.

۲۰-۳ ع: مینک درلی قیمته منگزار. ع ۴، ع ۹: درلی بی قیمته. ع ۶: ذره بی قیمته. ل ۲: زر لی بی قیمته.

۲۲-۳ ع: آوی قوشدینک روزکاره.

۲۴-۱ ع: توکنمز تهفته.

۲۵-۳ ع: مخدومقلی نا مرادم. ع ۶، ب م: بی مرادم.

۲۷-۱ ع، ۴ ع، ۲ ب م، ل ۲، ل ۱، ب خ: انکلمز آدم.

۱. قولاق برینگ قرداشلار
۲. بر عجائب سوزيم بار
۳. نه آزمایش ایلایور
۴. دوستینه پروردگار
۵. جهان ایشی دور جفا
۶. کیم گورمیش آندين وفا
۷. حقینگ دوستی مصطفی
۸. قالمامیش بو روزگار
۹. نور دوکولور یوزیندین
۱۰. پیغمبر یوق ایزیندین
۱۱. عالم آنینگ سوزیندین
۱۲. تابدی نظام و قرار
۱۳. ای دین اسلایان دوستان
۱۴. بولمه مالدين می مستان
۱۵. آیداین بر خوش داستان
۱۶. اگر بولسنگ خریدار

۱- ۴ل: قولاق سالنک.

۲- ۴ع- ده: «بار» سوزی یوق.

۳- ۴ع: ایلار. ۴ل: نه آزمایش ایلامش.

۴- ۴ع: دوستلارینه. ۴ل: دوستلارینه.

۶- ۴ع، ۸ع: کیم کوردی.

۷- ۳ع: یغلاب اوتدی زار زار.

۸- ۴ل: قالدیر ماش روزگار.

۱۲- ۲ل: نظام قرار. ۴ل: نظام هم قرار.

۱۳- ۴ل: دوست دان.

۱۴- ۳ع، ۷ع، ۱ل، ۸ع، ۲ل: بولمه مالدين بی مستان.

۱۶- ۴ل: اگر بولسان.

۱۷. سس دوشگاچ زمین لاره
 ۱۸. يول يوق بولدی دین لاره
 ۱۹. مسجده مؤمن لاره
 ۲۰. وعظ آیداردی پیغمبر
 ۲۱. یارانلار حیران واله
 ۲۲. سوز يتوشدی بو حاله
 ۲۳. حق اوچون برلان ماله
 ۲۴. بر یرینه اون طیار
 ۲۵. رسول منبره قالمیش
 ۲۶. اوتوز اوچ منگ یغلمیش
 ۲۷. جمعه اوچون جمع بولمیش
 ۲۸. خلایق لار نه که بار
 ۲۹. دیدی علی باراین
 ۳۰. نه بار ایکان گوراین
 ۳۱. الله اوچون براین
 ۳۲. آز کوب هر نه کیم بار
 ۳۳. گلدی دیدی یا زهرا
 ۳۴. کونگلینگ اویدورمه قهره
 ۳۵. بریب آلاین بهره
 ۳۶. نه بولسه درهم دینار

۱۷-ع ۳: زمین لار که. ل ۲: زمین لار کا. ل ۴: توشکاش زمین لار که.

۱۸-ع ۴-ده: «بولدی» سوزیندین سونکی یوق. ل ۱۹-۲: مومن لارکا. ل ۲۰-۴: وعظ ایئاردی.

۲۱-ع ۳: حیران اولا. ل ۲: حیران اوله. ل ۲۲-۷: بوخاله. ل ۲۴-۸: هر برینه اون.

۲۶-ل ۴: اوتوز اوح منک صحابه. ل ۲۷-۴: جمعه غه جمع اولمش.

۲۸-ل ۴-ده: «خلایق لار» سوزلاری یوق: هر نه وار. ل ۲۹-۴-ده: یوق.

۳۰-ل ۴-ده یوق. ل ۳۲-۴: آز کوب بولسه هر نه بار. ل ۳۳-۳-ع ۴، ل ۲، ل ۱-ده: یوق.

۳۴-ل ۴: کونکلنی قویمه قهره. ل ۳، ع ۴، ل ۱، ل ۲-ده: یوق.

۳۵-ع ۳، ل ۴، ل ۱، ل ۲-ده: یوق. ل ۴: باروب آلدیم من بهره.

۳۶-ع ۳، ل ۴، ل ۲، ل ۱-ده: یوق. ل ۴: بولسه بر درهم یا دینار.

دیر فاطمه بولسه درهم	۳۷.
بارسام طعامه برسیم	۳۸.
اول ایکی نور دیدام	۳۹.
یاریم آچدور آغلار	۴۰.
دیدى علی یا سبحان	۴۱.
دلنوب باقیب هر یان	۴۲.
چقیدی قاپه ناگهان	۴۳.
گلدی بر سائل دوچار	۴۴.
دیور قیلماغین ناشاد سن	۴۵.
ایلا باشیم آزاد سن	۴۶.
سن بر مشکل گشاد سن	۴۷.
قرق منگ آلتون بور جیم بار	۴۸.
بر خاتونیم بار اولدی	۴۹.
شیر خواره قیزیم قالدی	۵۰.
اویم ده ویران بولدی	۵۱.
شونچه بولوب من افکار	۵۲.

۳۷-۴ ل: فاطمه دیر بولسه در هم.

۳۸-۴ ل: باروب طعامه برسیم.

۳۹-۴ ل: ده: «اول ایکی نور» سوزلاری یوق.

۴۰-۴ ل: آچ اولوبدور چوق آغلار.

۴۳-۳ ع: چقیدی قهفه ناکهان. ۴ ل: چقیدی قافودین ناکهان.

۴۴-۴ ل: کلدی دوشدی بر سائل دوشار.

۴۵-۳ ع: دیر قا المغه ناشاد سن. ۱ ل: دیر قیلمه ناشاد. ۴ ل: دیدی شاه شاهان سن ایله. ۷ ع، ۴ ع، ۸ ع: دیدی قیلماغیل.

۴۷-۷ ع، ۱ ل: کشاد. ۴ ل: سن مشکل کشاد سن.

۴۹-۳ ع: ده: «بر» سوزی یوق.

۵۰-۴ ل: شیر خوره.

۵۱-۴ ل: اوی ایشیم ویران بولدی.

۵۲-۴ ل: چونچه بولدیمن من افکار.

۵۳. گداغه سن قال دیدی
 ۵۴. اوغلان لارینه گل دیدی
 ۵۵. بای جهودغه آل دیدی
 ۵۶. اوغلان لاریمنی زینهار
 ۵۷. پولینگ اوتر من قزو
 ۵۸. اویم گه گلمیش براو
 ۵۹. اوغلان لار بولسون گرو
 ۶۰. پولینگ بولغونچه طیار
 ۶۱. جهود ساقلاب دو گلنی
 ۶۲. علی غه بردی پولنی
 ۶۳. سائل توتوب یولینی
 ۶۴. گیتدی خوش و خرم وار
 ۶۵. فاطمه اوتورمیش اویده
 ۶۶. اوغلان لاری گروده
 ۶۷. اینی سی گوریب جهوده
 ۶۸. دیدی نه دور اوغلان لار

۵۳- ع ۳: سائل غه سن.

۵۵- جهودغه آلدی دی. ل ۴: باردی بای جهودغه دیدی.

۵۶- ل ۴: آل اوغلان لاریمنی زینهار.

۵۷- ع ۳: فولینک اید من غرو. ع ۷: فولینک ایتار من غرو. ل ۱: پلینک اتر من غرو. ل ۴: فولینکنی ایتار من قراو.

۵۸- ل ۴: اویمه کلمشدرور براو.

۵۹- ل ۴: بلالاریم بولسین کرو.

۶۰- ع ۳، ل ۴: بولغونچه فولنک. ل ۱: بولغونچه پلینک.

۶۱- ل ۴: جهود ساقلاب اوغلنی.

۶۲- ل ۴: علییه بردی.

۶۷- ل ۴: اناسی کوروب.

۶۹. آغه سی دیدی آلارنی
 ۷۰. ساتدی علی بولارنی
 ۷۱. قوللانور من بولارنی
 ۷۲. پولیم بولغونچه طیار
۷۳. دیور آغه امان نوربت
 ۷۴. تا که گلنچه حضرت
 ۷۵. ساقلا بولارنی حرمت
 ۷۶. گور نا بولور آخر کار
۷۷. اول اولوغ جهود ایتمز
 ۷۸. اینی سی نینگ سوزین توتمز
 ۷۹. اوتوز قولاج یوب ایتمز
 ۸۰. قرق قولاج قویی سی بار
۸۱. جهود آیدار قل لارینه
 ۸۲. بارینگ قویی یول لارینه
 ۸۳. یوبسز کوزه ال لارینه
 ۸۴. بردی دیور سو چکینگ لار
۸۵. گوتاردی لار کوزه نی
 ۸۶. گوردی جبرائیل آنی
 ۸۷. میکائیل سیقدی یرنی
 ۸۸. آقدی قویی چشمه وار

۶۹-ع ۳، ۷: ل ۱، ۲: ل آغه سی دیر. ل ۴: آغاسی در اولارنی.

۷۱- ل ۲: قل نور. ل ۴: قوللانور مز بولانی.

۷۲- ل ۴: آغاسی دیر امان نریت.

۷۷ و ۷۸ و ۷۹ و ۸۰- ل ۴- ده: یوق.

۸۱- ع ۸: قل لارینی. ل ۴: جهود آیتور اوغولارغه.

۸۳- ع ۷: کوزه قول لارینه. ل ۴: کوزه آلرینه.

۸۵- ل ۴: کوزه نی کوتار دیلار.

کوزه‌نی قالدیردی‌لار	۸۹
چشمه‌دین دولدوردیلار	۹۰
دورماين گوتاردیلار	۹۱
بیلدی‌لار قدرت بار	۹۲
کوزه‌نی خمه دوکدی	۹۳
توکانمز آریق آقدی	۹۴
چاه جوشوب دوزه چیقدی	۹۵
جهود قورقیب ایتدی زار	۹۶
جهود ایلاب‌خدمت	۹۷
قیلدی آلارنی حرمت	۹۸
گتردی ناز نعمت	۹۹
دیدى بولمانگ بی قرار	۱۰۰
شاه‌زاده‌لار سلامت	۱۰۱
کونگل‌لاری عمارت	۱۰۲
علی ایلاب طهارت	۱۰۳
کونگلینده غمی بسیار	۱۰۴
حقه ایلاب نیاز	۱۰۵
دیدى ایا چاره‌ساز	۱۰۶
قیلدی دو رکعت نماز	۱۰۷
گوردی بر قوش زرنگار	۱۰۸

۹۲-۴ل-ده: «بیلدی» سوزی یوق.	۹۱-۴ل: توقتامای کوتارد یلار.
۹۵-۷ع، ۸ع: چای جوشیب. ۴ل: صو قیودان طشره چقدی.	۹۳-۴ل: کوزنی قمغه توکدی.
۹۸-۴ل: آلارنی اتدی حرمت.	۹۷-۴ل: ایلابوب عزت.
۱۰۰-۴ل: آشانکز بولمای بی قرار.	۹۹-۴ل: کلتوردی تورلی نعمت.
	۱۰۴-۸ع: کونکلده.
	۱۰۵-۱ل، ۲ل: حلقه ایلابوب. ۴ل: حقغه ایلدی نیاز.
	۱۰۶-۴ل-ده: یوق.
	۱۰۷-۴ل: آسمان اوزره بر آواز.

۱۰۹. بوینی رنگ برنگ هنجی
 ۱۱۰. قیمتی عالم گنجی
 ۱۱۱. شاهزاده لار گویمنجی
 ۱۱۲. دیبان توتدی بیکبار
 ۱۱۳. قوش روان قانت چالدى
 ۱۱۴. على نى بيله آلدی
 ۱۱۵. بک توت دیب آواز گلدی
 ۱۱۶. گیتدی علی بارها بار
 ۱۱۷. اول مرغ زرین نقاش
 ۱۱۸. آسمان لارغه اوردی باش
 ۱۱۹. علی نى اولکه دین داش
 ۱۲۰. التب سالدی بر دیار
 ۱۲۱. ارشدى بر دیاره
 ۱۲۲. حیران قالدی بو کاره
 ۱۲۳. اسلار یر آدین سوره
 ۱۲۴. هیچ ارکک یوق عیال بار
 ۱۲۵. دیور نه بی حساب کان سیز
 ۱۲۶. نه خوش صفت خوش جان سیز
 ۱۲۷. سیز نچوک تمام زن سیز
 ۱۲۸. غریبم برینگ اخبار

- ۱۰۹-۲: بوینی رنگارنگ اینجی. ل ۴: بوینی رنگارنگ اینجی. ع ۲، ع ۴، ع ۷، ل ۱: بوینی رنگارنگ اینجی.
 ۱۱۱-۷ع، ۸ع: شاه زاده لار قوانجی. ل ۴: شاه زادلار سوینجی.
 ۱۱۲-۱، ل ۲: توتدی سبکبار. ل ۴: توتدی سینه سبک وار.
 ۱۱۳-۲: روان قان چالدى. ۱۱۴-۴: علی نى کوتاریب آلدی.
 ۱۱۶-۷ع، ۸ع: علی باره باره.
 ۱۱۸-۱، ل ۸، ۲: اوریب باش -
 ۱۲۶-۲: خوش سانسیز. ع ۳، ع ۴، ع ۷-۵: «خوش جانیز» سوزلاری یوق.
 ۱۲۷-۷ع: سز تمام نچون. ل ۱، ل ۲: سز نچون تمام. ع ۸: سز تمام نه اوچون.
 ۱۲۸-۸ع: برینگ اخبار. ل ۴: برنگلار اخبار.

۱۲۹. دیدیلار عید حالی دور
 ۱۳۰. خلق ایچرده دولی دور
 ۱۳۱. خمس عشر مالی دور
 ۱۳۲. مسجدلار خروار خروار
 ۱۳۳. علی مونی اشیتدی
 ۱۳۴. تازه طهارت ایتدی
 ۱۳۵. خلقینگ جمعه سینه گیتدی
 ۱۳۶. بر کنجده توتدی قرار
 ۱۳۷. واعظ چیقدی منبره
 ۱۳۸. خلقه نصیحت وره
 ۱۳۹. سوزین تاپمدی سوره
 ۱۴۰. یغلاب اوتوردی ناچار
 ۱۴۱. نصیحتینگ دلپذیر
 ۱۴۲. تاپیب سندن خلق حضور
 ۱۴۳. واعظ دیر شاه وزیر
 ۱۴۴. ایل سوزینگا انتظار
 ۱۴۵. واعظ دیور بولینگ آگاه
 ۱۴۶. یادیمه گلمز ناگاه
 ۱۴۷. ای وزیر ای پادشاه
 ۱۴۸. مونده محمدی بار

- ۱۲۹-۴ل: عید کونی دور.
 ۱۳۱-۴ل: خمس عشر زماندور.
 ۱۳۵-۱ل، ۸ع: خلقینگ جمینه. ۴ل: خلق یغلغان یره کتدی.
 ۱۳۷-۴ل: امام چقدی.
 ۱۳۹-۴ل: تاپمادی دیه. ۷ع: تاپمادی سره.
 ۱۴۳-۲ل، ۴ل: واعظ دیر.
 ۱۴۶-۸ع-ده: یوق.
 ۱۴۷-۸ع-ده: یوق.
 ۱۴۸-۸ع-ده: یوق.
 ۱۳۰-۴ل: خلق اشکاری تولی دور.
 ۱۳۴-۷ع: درو طهارت. ۴ل: تازه دان طهارت.
 ۱۳۸-۴ل: نصیحت بره.
 ۱۴۱-۴ل: نصیحتینگ دلسریر.
 ۱۴۵-۸ع-ده: یوق.

دیورلار تاپسوق احمدی	۱۴۹.
ایلارمز آنگا بدی	۱۵۰.
بار بولسه محمدی	۱۵۱.
پاره‌لارمز صد هزار	۱۵۲.
شیرین ایلاب تل‌لارنی	۱۵۳.
آلداب آلمیش ایل‌لارنی	۱۵۴.
آتا بابا یول‌لارنی	۱۵۵.
ترک ایدیپ بولمیش بیزار	۱۵۶.
واعظ آیدار ای مردان	۱۵۷.
کونگلیم قورقار اول اردین	۱۵۸.
چاغراین منبردین	۱۵۹.
اول اوزین ایلار آشکار	۱۶۰.
واعظه قولاق سالیب	۱۶۱.
اوشبو پندینی آلیب	۱۶۲.
بارچه‌سی راضی بولوب	۱۶۳.
اوتوردیلار انتظار	۱۶۴.
واعظ دیور حق حرمتی	۱۶۵.
پیغمبرینگ سنتی	۱۶۶.
اوزینگ بیلدور ای فتی	۱۶۷.
اون یکی سؤالیپ بار	۱۶۸.

۱۵۰- ۴ ل: اول فاسق اول محمدی.

۱۵۲- ۴ ل: ایلانکز صد پاره بار.

۱۵۹- ۴ ل: من چاقرايوم بو یردان.

۱۴۹- ۲ ل: دیر تافسوق. ۴ ل: اقتاروب تابنکز آنی.

۱۵۱- ۴ ل: تابسانکز لار آنی.

۱۵۷- ۴ ل: واعظ دیدی ایل مردان.

۱۶۰- ۴ ل: اول قلور اشکار. ع ۳، ۷، ۱، ع ۸: ایلاب آشکار.

۱۶۱- ۴ ل: واعظ غه قولاق سالوب.

۱۶۲- ۴ ل: آنک سوزینی آلوب.

۱۶۵- ۴ ل: واعظ دیر حق قدرتی. ع ۳: یل‌دیر ایلی سنتی.

۱۶۶- ۴ ل: پیغمبرینگ حرمتی.

۱۶۷- ۴ ل، ۴ ل: اوزینکنی بلدور.

۱۶۹. اگر اوزینگ بیلدیرسنگ
 ۱۷۰. قرشیمده گلیب دورسنگ
 ۱۷۱. سوزیم جوابین برسنگ
 ۱۷۲. مال برور من خروار خروار
 ۱۷۳. قهری قایناب باشیندین
 ۱۷۴. توردی علی جوشیندین
 ۱۷۵. باردی واعظ پیشیندین
 ۱۷۶. دیدی منم احمدی
 ۱۷۷. قول ایرارمز تقدیره
 ۱۷۸. بیلمز بز بو یر نیره
 ۱۷۹. نچه سوزینگ بار سوره
 ۱۸۰. لیکن سونک سوآلیم بار
 ۱۸۱. مسجد ایچره ضحی دیک
 ۱۸۲. خلق لار دیدی سهی دیک
 ۱۸۳. علی بر اژدها دیک
 ۱۸۴. سورونیب دوردی ستون وار
 ۱۸۵. خوفه دوشر تنده جان
 ۱۸۶. لرزانه گلیب جهان
 ۱۸۷. واعظ آیدار ای جوان
 ۱۸۸. گلماسون قهرینگ زینههار

۱۷۰. ۴ل: قاشیمه کلیب.
 ۱۷۱-۴ل: سوزمنک جوابن برسنگ.
 ۱۷۴-۴ل: باردی علی خوشندین. ۱۷۵-۷ع-ده: «واعظ» سوزی یوق. ۲ل: واعظ باشندین.
 ۱۷۶-۱ل: دیر منم احمد یار. ۳ع، ۴ع، ۸ع: دیر منم احمدیم بار.
 ۱۷۷-۴ل-ده: «تقدیر» سوزی یوق.
 ۱۷۸-۴ل: بلماز مز بونه یره. ۱۷۹-۴ل: نچه سوزین بار سوره.
 ۱۸۰. ۴ل: سوآلم بار.
 ۱۸۱-۴ل: مسجد اچره اول علی. ۸ع: ایچر صحادیک.
 ۱۸۲-۴ل: واعظ خلق دیرلار بلی.
 ۱۸۶-۴ل: لرزانه کلور جهان.

۱۸۹.	بر نه دور ايكي بولمز
۱۹۰.	ايكي نه دور اوچ بولمز
۱۹۱.	اوچ هم دخي تورت بولمز
۱۹۲.	باش آلتا يوق برابر
۱۹۳.	آلتی نه یدی بولمز
۱۹۴.	یدی هم سکز بولمز
۱۹۵.	سکز هم توقوز بولمز
۱۹۶.	توقوز يوق اونه هم سر
۱۹۷.	اون نه دور اون بر بولمز
۱۹۸.	اون بر اون ايكي بولمز
۱۹۹.	اون ايكي اون اوچ بولمز
۲۰۰.	ديب تمام ايتدی گفتار
۲۰۱.	علی حقینگ کتابین
۲۰۲.	أچیب معرفت بابین
۲۰۳.	أیدار واعظ جوابین
۲۰۴.	تنگلانگ ای شهر بر بار
۲۰۵.	حق بر دور ايكي بولمز
۲۰۶.	ايكي آی گون اوچ بولمز
۲۰۷.	واجب سنت تورت بولمز(?)
۲۰۸.	تورت عناصر دور چهار

۱۸۹-۴ل: دیدی بر نه ايكي بولمز.

۱۹۱-۴ل: اوچ دخي هم تورت. ۱۹۲-۴ل: بش التی يوق.

۱۹۴-۳ع: یدی سکز بولمز.

۱۹۶-۸ع: توقوز اون هم برابر. ۴ل: توقزی يوق اون هم بار. ۷ع: اون هم.

۱۹۷-۸ع: اون نادور او بير بولماس.

۱۹۸-۸ع: اون ايكي بولماس. ۴ل: اون ايكي بر بولمز.

۲۰۰-۸ع: اتدی کفاری. ۴ل: تمام ديب اتدی گفتاری.

۲۰۲-۴ل: مغفرت بابین. ۲۰۳-۳ع: ایتالی واعظ جوابین. ۱ل، ۲ل: آیتای واعظ. ۴ل: ایتایوم واعظ جوابین.-

۲۰۴-۸ع: جوابین تنکلانک ای شهریار. ۴ل: تنکلانکز شاه وزیر هر نه بار.

۲۰۵-۴ل: الله بر دور.

۲۰۷-۳ع، ۴ع، ۷ع، ۲ل، ۱ل: فرض واجب. ۷ع، ۸ع: اوچ وتر هم تورت بولماس. ۴ل-ده: «واجب» سوزی يوق.

۲۰۸-۴ل: دورت عیاندور چهاریار.

باش حواس خمس دور	۲۰۹.
قد آلتی دور آلتی جهد(?)	۲۱۰.
هفت دوزخ سکز جنت	۲۱۱.
توقوز آی حمل قرار(?)	۲۱۲.
اون حاجیان ایشی خوب	۲۱۳.
اون ایکی پسر یعقوب	۲۱۴.
اون ایکی آیدور مرغوب	۲۱۵.
دیور دخی نه سوزینگ بار	۲۱۶.
راست دیدی آجدی آغز	۲۱۷.
خط دیب یازدی کاغذ	۲۱۸.
قبول ایلادی واعظ	۲۱۹.
هم بارچه خلایق لار	۲۲۰.
واعظ دوردی دیلاگه	۲۲۱.
کامل بولوب ولیگه	۲۲۲.
خلق آیدار علیغه	۲۲۳.
سورغین نه سوزینگ بار	۲۲۴.

۲۰۹-۴ ل: بش وقت خمس دور.

۲۱۰-۴ ل: آلتنجی وتر خاص دور.

۲۱۱-۴ ل: یدی دوزخ سکز جنت.

۲۱۲-۷ ع: توقوز زن حمله قرار. ۸ ع: توقوز نه حمله وار. ۴ ل: توقوزده حمل توتدی قرار.

۲۱۳-۸ ع: ای حاجیان. ۴ ل: اون حاجیان قرفه خوب.

۲۱۴-۳ ع، ۴ ع، ۷ ل، ۲ ل، ۱ ل: اون بر. ۳ ع: اون ایکی.

۲۱۵-۴ ل: اول ایکی امام دور مرغوب.

۲۱۶-۴ ل: دیدی دخی.

۲۱۷-۴ ل: آشدی آغز.

۲۱۸-۲ ل: خط ادیب. ۴ ل: خط ایتوب یازدی کاعز.

۲۲۱-۷ ع، ۸ ع، ۲ ل: واعظ توردی بلیکه. ۴ ل: واعظ توردی بلیکه. ۱ ل-ده: یوق.

۲۲۲-۷ ع، ۸ ع، ۲ ل: کامل بلیب ولیکه. ۱ ل-ده: یوق. ۴ ل: قبول بولوب دلیلکه.

۲۲۳-۱ ل-ده: یوق. ۴ ل: خلایق دیدی علیکه.

۲۲۴-۸ ع: سورغیل نچه سوزینک بار. ۲ ل: نه سوزینک وار.

۲۲۵.	علی دیر واعظ دیسون
۲۲۶.	واعظ سوزین شاه دیسون
۲۲۷.	شاه دیگانین خلق دیسون
۲۲۸.	من هم سووای ییکبار
۲۲۹.	خلق آن دین بولوب آگاه
۲۳۰.	قبول ایتدی لار ناگاه
۲۳۱.	واعظ دیور خلق و شاه
۲۳۲.	بارچه ایتدی اختیار
۲۳۳.	نا دور عرشده بتلمیش
۲۳۴.	بهشت قاپه بتلمیش
۲۳۵.	برگ طوبی بتلمیش
۲۳۶.	دیدى ایتدی گفتار
۲۳۷.	دیب لا اله الا الله
۲۳۸.	محمد رسول الله
۲۳۹.	اوچ آیدیب مونى خلق شاه
۲۴۰.	مسلمان بولدى كفار

۲۲۶- ل ۱: شاه ایتسون. ل ۴: واعظ سوزین اشتسین.

۲۲۷- ع ۷: شاه دیدیکین.

۲۲۸- ل ۱- ده: یوق. ل ۴: من هم سووایم یکبار.

۲۲۹- ل ۴: خلق آن دین اولدی آگاه.

۲۳۱- ل ۱، ل ۲: واعظ وزیر خلق شاه.

۲۳۳- ل ۴: علی دیر عرشده بتلمیش.

۲۳۴- ل ۱: قضا بتلمش. ل ۴: بهشت ده هم بتلمش.

۲۳۵- ع ۷: یرکی طوبی. ل ۸: بلکه طوبی. ل ۱: یرکی طوبه. ل ۴: طوبی برکنده بتلمش.

۲۳۶- ع ۷: تیدی ایتدی کنفار. ل ۴: بویله دیب اتدی گفتار.

۲۳۷- ل ۱، ل ۲- ده: «دیب» سوزی یوق. ل ۴: دیدی الله لا اله الا الله.

۲۳۹- ع ۷: اوچ تیپ مونى. ل ۱- ده: «اوچ» سوزی یوق. ل ۲: اوچ دیب مونى.

۲۴۰- ل ۴: بویله دیب اتدی اقرار.

حق آندین رحمت ساچیب	۲۴۱.
نور گلیب ظلمت قاچیب	۲۴۲.
شاه علی بویونین قوچوپ	۲۴۳.
چوخ یغلادی زار زار	۲۴۴.
دیور ای شاه ولایت	۲۴۵.
خوش وقت اولدیق بیغایت	۲۴۶.
سندین تاپدیق هدایت	۲۴۷.
اسلامی ایتدینگ آشکار	۲۴۸.
سوراشدیلار گلانین	۲۴۹.
اول هم دیدی بولانین	۲۵۰.
هر نه زر یغلانین	۲۵۱.
ایتدی لار آنگا نثار	۲۵۲.
خلقه اسلام یایلدی	۲۵۳.
کفر دین دین دوریلدی	۲۵۴.
دینه تعلیم بریلدی	۲۵۵.
ایدارلار غسل کفار	۲۵۶.

۲۴۱-۷ع، ۸ع، ۲ل: حق آنده. ۴ل: خلقغه اول رحمت ساچیب.

۲۴۲-۴ل: ظلمات قاشوب.

۲۴۳-۴ل: واعظ علی بویونون قوشوب.

۲۴۶-۱ل، ۲ل: خوش اولدیق بی غایت. ۸ع: برخوشوقت اولدیق غایت. ۷ع: اولدیق غایت.

۲۴۷-۴ل: علی قلدینک هدایت.

۲۴۸-۴ل: دین اسلام اتدنک اشکار.

۲۴۹-۲ل: کلکانین.

۲۵۱-۳ع، ۴ع: هر نه زار یغلانین -. ۴ل: هر نه زر یغلاغان.

۲۵۲-۸ع: انکا نثار. ۲ل: نثار. ۴ل: آنده اتدی اشکار.

۲۵۳-۳ع: خلقغه اغلام. ۷ع، ۱ل، ۲ل: خلقغه اعلام یوریلدی. ۸ع: خلقغه اغلام یوریلدی. ۴ل: خلقغه اعلام بویورلدی.

۲۵۴-۷ع، ۱ل: کفر دینی دریلدی. ۸ع: کفر دینی دوریلدی -. ۴ل: کفر دین تمام دوریلدی.

۲۵۵-۴ل: دین تعلیمی برلدی.

۲۵۶-۷ع: ادالا علی کفار. ۸ع: غسلی کفار. ۲ل: آیا لاغسل کفار. ۴ل: اتدیلار.

تورت یوز منگ زر نقدی	۲۵۷
قولینه جبار قويدی	۲۵۸
قلعه دین داشار چیقدی	۲۵۹
گلدی مرغ زرنگار	۲۶۰
اولقى کمین ایتدی	۲۶۱
مرغ آیاغین بک توتدی	۲۶۲
قوش اوچوب هواگیتدی	۲۶۳
ایلادی داخل دار	۲۶۴
شک ایلامه بو کویده	۲۶۵
آرتغین قویوب اویده	۲۶۶
قرق منگ آلتون جهوده	۲۶۷
التب اول شاه صفدر	۲۶۸
درهم و دینارلارین	۲۶۹
بیله آلیب بارلارین	۲۷۰
گتردی اوغلانلارین	۲۷۱
فاطمه آندین بی خبر	۲۷۲

-
- ۲۵۷- ۸ع، ۳ل: تورت مینک آلتون. ۴ل: تورت منک آلتون زر نقطی.
- ۲۵۸- ۳ع: قونینه جبار قوی. ۷ع: جبار برقدی. ۱ل: قدینه جبار قدی. ۸ع: قونینه جبار برقدی. ۲ل: قونینه جبار قدی. ۴ل: شاه علی که برقدی.
- ۲۵۹- ۳ع: قلغه داشغری. ۸ع: قلعه دین داشه. ۴ل: آلو علی یوله باقدی.
- ۲۶۰- ۷ع، ۸ع: بر قوش. ۲ل: مرغ زرین کار. ۴ل: اول قوش.
- ۲۶۱- ۴ل: اول قوش قناتن قاعدی. ۲۶۲- ۴ل: علی آیاغن توتدی.
- ۲۶۳- ۴ل: هوایه کتدی. ۲۶۴- ۸ع: داخلی وار.
- ۲۶۵- ۴ل: شکر اله بو کویده. ۲۶۶- ۲ل: ارتغانین. ۴ل: آرتوغن قويدی اویده.
- ۲۶۷- ۴ل: قرضین التدی جهوده. ۲۶۸- ۳ع: اول شاه حضور. ۴ل: شکر دیدی یا جبار.
- ۲۶۹- ۲ل: درهم دینار لار.
- ۲۷۰- ۸ع: بیله التب بارلارین.
- ۲۷۱- ۴ل: ایکی اوغلین آلوب امام.

بو ایش حضرتته لایق	۲۷۳.
رسوله بولدی آیق	۲۷۴.
جمعه اوچون خلایق	۲۷۵.
یغلمیشدی نا که بار	۲۷۶.
علی مسجده گیتدی	۲۷۷.
گور نچه ایشلار بتدی	۲۷۸.
بر شهیری مسلمان ایتدی	۲۷۹.
خلق نمازه انتظار	۲۸۰.
ایشلار گوردی خفیده	۲۸۱.
گلدی دوردی قاپیده	۲۸۲.
رسول آیدار علی ده	۲۸۳.
سورینگ، کوب خبر لار بار	۲۸۴.
اول علی توتان قوش	۲۸۵.
حق اوچون ایلیان ایش	۲۸۶.
شهر مسلمان بولمیش	۲۸۷.
جمله که بردی اخبار	۲۸۸.

۲۷۳-۴ ل: بو ایش نی دیر خلایق.
۲۷۴-۴ ل: حضرت که دیمک لایق.
۲۷۶-۳ ع، ۷ ع، ۸ ع: نا کم وار. ۴ ل: یغلمش ایردی هر نه که بار.
۲۷۷-۲ ل: علی مسجددین. ۴ ل: مسجد که علی.
۲۷۸-۴ ل: کور نچوک ایشلار بتدی.
۲۷۹-۴ ل: بر شهونی. ۲۸۰-۴ ل: خلق علی که انتظار. ۱ ل: نمازده.
۲۸۱-۷ ع، ۸ ع: کوردی صفیده. ۴ ل: خفیه ده.
۲۸۲-۴ ل: علی تورور قافوده.
۲۸۳-۱ ل-ده: «علی ده» سوزلاری یوق.
۲۸۴-۴ ل: سورنک بک کوب خبر بار.
۲۸۵-۷ ع، ۱ ل، ۸ ل، ۲ ل: قوشین. ۴ ل: اوتوتغان قوشین.
۲۸۶-۴ ل: اتکان ایشین. ۲۸۷-۴ ل: جمله مسلمان بولمیشین.
۲۸۸-۱ ل: جمله بردی اخبار. ۸ ع: حکیمه بردی اخبار. ۴ ل: بربر خبر بردی حیدار.

خبرین بردی حیدر	.۲۸۹
دیورلار الله اکبر	.۲۹۰
تحسین ایتدی بیغمبر	.۲۹۱
توروب نماز قیلدیلار	.۲۹۲
بر افتاده دوشگینه	.۲۹۳
کونگل گلسه جوشغونه	.۲۹۴
حق اوچون علی عشقینه	.۲۹۵
بر یرینه اون طیار	.۲۹۶
ای بیلیمان بوش بویون	.۲۹۷
حق یولینه کیم برسه طون	.۲۹۸
بو دنیا ده بر یرینه اون	.۲۹۹
برار اول پروردگار	.۳۰۰

-
- ۲۹۰- ل ۱: دیدیلار الله اکبر. ل ۴: اشتدیلر جمله سرور.
- ۲۹۲- ل ۱: هم بارچه خلاق لار. ل ۴: هر نه صغار هم کبار.
- ۲۹۳- ع ۳- ده: یوق. ل ۲: بر افتاد دوشکنه. ل ۴: بر هفته دور دوش کانه.
- ۲۹۴- ع ۳- ده: یوق. ل ۴: کونکل یتدی خوش کانه.
- ۲۹۵- ع ۳- ده: یوق. ل ۴: حق عشقینه مردانه.
- ۲۹۶- ع ۳- ده: یوق. ل ۷، ۸: بر یرکنه طیار. ل ۱: بر یرکنه اول طیار. ل ۲: بر یرینه اول طیار. ل ۴: شویله اولدی کار زار.
- ۲۹۷- ع ۳- ده: یوق. ل ۱، ۲: ای بیلیمان یولداس یون. ل ۴: مسلمان قرداش لار.
- ۲۹۸- ع ۳- ده: یوق. ل ۷- ده: «کیم» سوزی یوق. ل ۴: حق دین اوچون سرداشلار-.
- ۲۹۹- ع ۳- ده: یوق. ل ۴: هر کیمه بر خیر ایشلار.
- ۳۰۰- ع ۳- ده: یوق. ل ۴: برینه اون برور بروردکار.

علی کرمین یازدی	۳۰۱
مؤمن لار کونگلی قالدی	۳۰۲
بولور آخرت مزدی	۳۰۳
بی حساب و بی شمار	۳۰۴
جانیم جرعه مستیدور	۳۰۵
کونگلیم حق هوسیدور	۳۰۶
دستیم علی دستی دور	۳۰۷
اخلاصینگ بولسه ای یار	۳۰۸
مختوم قلی من جانہ	۳۰۹
اینانمز من جهانہ	۳۱۰
دعاده یاد قیلانہ	۳۱۱
ایام بولسون مددکار	۳۱۲

۳۰۱-ع ۳-ده: یوق. ل ۴: علی کاعز کورکزدی.

۳۰۲-ع ۳-ده: یوق. ل ۴: مؤمن لارینک.

۳۰۳-ع ۳-ده: یوق. ل ۴: بو دور دیدی آخرت مزدی.

۳۰۴-ع ۲-ده: یوق. ل ۴: بو بی حساب.

۳۰۵-ع ۳-ده: یوق. ل ۷: جرعه مستی.

۳۰۶-ع ۳-ده: یوق. ل ۸: حق پیوستی دور. ل ۲: حق هوست دور.

۳۰۷-ع ۳-ده: یوق. ل ۸: دوستیم علی دوستیدور.

۳۰۸-ع ۳-ده: یوق.

۳۰۹-ع ۳-ده: یوق.

۳۱۰-ع ۳-ده: یوق.

۳۱۱-ع ۳-ده: یوق.

۳۱۲-ع ۳-ده: یوق. ل ۴: بولسین خدا مددکار.

۱. ساغ سلامت سرمست اولوب گزان جان
۲. تورت بلانینگ بریسیندین ایگلارلار
۳. یاساویقدین یا قزغیندین قوریر قان
۴. تن اوستونده طیب لارنی اگلارلار
۵. رزق وکیلی گلور رزقینگ یوق ایدیب
۶. گورانگا قور دوکوب یولینگ بک ایدیب
۷. دمینگ فرشته سی دمینگ توکادیب
۸. ایلینگ گونینگ اوزگا یوردی چاغلارلار
۹. اگسیک لارینگ ساچ یایرلار باش بوکیب
۱۰. یارینگ دوستینگ یغلاشرلار یاش دوکوب
۱۱. قرداش دوغان قاتناشرلار آش توکوب
۱۲. قونسه گوچمز قره یورده باغلارلار

۲-۴: برسندین کلور لار.

۳-۲: یایانغندین قوریر جان. ع ۴: یانیقندین قوریر جان. ع ۹: یانغیندین قوریر جان. ل ۴: دمنک صوسز یانغندین قورورجان.

۴-۴: تن اوستنه طیب اولان کلور لار.

۵-۴: وکیل. ل ۴: رزقینگ وکیلی توکلیتیب.

۶-۸: کورانکی قوریدوب. ع ۹: کوزینکا غور توکوب. ل ۴: کورانی قورقوتب یولین برکت.

۷-۸: دمینگ قوقادیب.

۸-۲: اوزکا اورتا چغلار لار. ع ۴: اوزکا اورتا چاغلار لار. ل ۱: اوزکه اورنی. ل ۴: اوزکه اورون چاغلار لار. ع ۸: اوزکا اوزنی چاغلار لار. ع ۹: اوزکا یورته. ل ۲: اوزکا اورتی چاغلارلار.

۹-۲: ده: «بوکوب» سوزی یوق. ع ۴، ۲، ب، ک، ل ۱، ع ۸، ۹: یاش توکوب. ل ۴: اهل عیال لرینک تمام یاش توکوب.

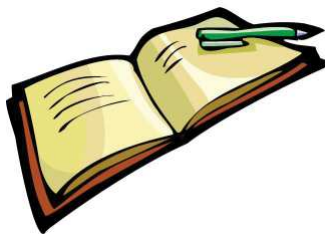
۱۰-۸: یارینک دوستینگ یاش توکارلار یغلاشیب. ب، ک، ل ۲: یغلور لار یاش توکیب. ل ۴: خاتون قیزلار ساجین یولوب یاش توکیب.

۱۱-۲، ۱، ۸، ع ۹، ب: قرداش دوغان قتلانورلار آش توکوب. ع ۳: قرداش دوغان قاتلانورلار اش توتوب. ل ۲:

قرداش دوغان قتلان لار آش توکوب. ل ۴: توغان کلور اش توکیب.

۱۲-۲، ۳، ع ۴: قره یورده باغلارلار. ع ۴: بارسه کوچمز قره یورته باغلار لار. ل ۴: کوچمز قوانغو یورده.

۱۳. خبر دوشر فلان کیمسه اوتدی دیب
 ۱۴. چراغی سوندی دیب گونی باتدی دیب
 ۱۵. دنیا قویوب آخرت عزمین ایتدی دیب
 ۱۶. الله رحمت ایتسون دیب دارغارلار
۱۷. کیم باردور که فلک باغرین بوزمامیش
 ۱۸. گوره سین قیمامیش کونگلین ازممامیش
 ۱۹. مختوم قلی داغ دریالار دوزمامیش
 ۲۰. بو دستوردور ایرالیغه آغلارلار

۱۳-۲ع: اولدی دیب.

۱۴-۴ل: چراغی اوشدی دیب.

۱۵-۲ع، بک: دنیانی قویوب. ع ۴، ۸: آخرده کتدی دیب. ل ۴: آخرته کتدی دیب.

۱۶-۴ل: اتسون دیرلار دعا قیلار لار.

۱۷-۲ع، ۹ع: بغرین ازممامیش.

۱۸-۴ل: قوم قبیله دین الین اوزمامیش.

۲۰-۴ل-ده: «بو» سوزی یوق.

۱. یر آستیندا مسکن توتان صراطه
۲. داغلار کمین یوز منگ ریسمان داقرلار
۳. عذاب برماک اوچون هر بر نامرده
۴. یدی یر آستیندین اونی چکرلار
۵. یارادان الله دین فرمان یتوشسه
۶. یتیمیش منگ صف ملک دوشرلار غصه
۷. هر صفی انس جنه یتیمیش منگ حصه
۸. آلیب گلیب یر یوزینده چوکرلر
۹. تورت ستون هر ستون اوتوز منگ باشلی
۱۰. اوتوز منگ دهانلی اوتوز منگ دیشلی
۱۱. هر دیشی بو بلند داغلاردین گوجللی
۱۲. هر دیشینه اوتوز منگ زنجیر داقرلار

۱- ۹ع: صراط. ل ۴: توتان بر آطه.

۲- ۶ع: تیقار لار. ل ۴: یوز منک یسمان.

۳- ۹ع: هر نه نامرده.

۴- ۴ع: آستنه. ل ۴: آستندان اوطلارچکار سن.

۶- ۹ع: دوشر بو حصه.

۷- ۴ع، ۶ع، ۹ع: هر صف انس چنکه.

۸- ۸ع: هر یوزینده.

۱۱- ۲ع، ۴ع، ۶ع: بو دیشی بو بلند داغلار کوجللی. ۹ع: بوتیشی بوینده داغلار دین کوجللی. ل ۴: بر تشی بو بلند داغلاردان کوشلی.

۱۲- ۶ع، ب، ۸ع، ۴: هر تیشه اوتوز. ۹ع: هر تیشدین.

۱۳. داغلاردین قوتلی دریادین هیبتلی
 ۱۴. اوتگور آلمز دیشلی زهنگ صفتلی
 ۱۵. محشر حق یانینده بولسنگ اویاتلی
 ۱۶. فیل گاومیش بویونلی مویلار سوقرلار
۱۷. مختومقلی بویون قویغون فرمانه
 ۱۸. قیامت گون حیفینگ گلسه بو جانه
 ۱۹. جهنم قهریندین چکسه زبانه
 ۲۰. نر بوغره صفتلی چیان چاقرلار

- ۱۳- ۴ع، ۴ل: دریادین.
 ۱۴- ۴ل: صفاتلی.
 ۱۵- ۲ع، ۶ع: محشر کون یاننده بولسنگ اویاتلی.
 ۱۶- ۴ع: بیل کاویش. ۴ل: کاومیش
 ۱۸- ۲ع: حیفنگ کلسون. ۴ع، ۹ع: قیامتده حیفنگ کلسون بوجانه. ۸ع، ۴ل: شوجانه.
 ۱۹- ۹ع: جهنم قهرینده.
 ۲۰- ۲ع، ۳ع، ۶ع، ۸ل، ۴ل: صفتلی اوچغون چقرلار. ۴ع: نر بوغره سیقلی اوچغون چقرلار.

۱. غم چکمه غریب آدم
۲. شاه لار بگلار قالمزلار
۳. عظیم عظیم شهرلار
۴. آق اوتاغلار قالمزلار
۵. جان جوهر دور تن بر گل
۶. قالسه سوز دین قزیل تل
۷. هزار مقاملی بلبل
۸. بیک باغلار قالمزلار
۹. شونی کسب دور عقلم
۱۰. یقیلار یدی اقلیم
۱۱. یر بولور بوکلیم بوکلیم
۱۲. اریر داغلار قالمزلار
۱۳. حقدین یتوشسه فرمان
۴۱. نه چاره بار نه درمان
۱۵. آسمان لار اوروب لرزان
۱۶. هم یلدزلار قالمزلار

۱- ت ۲: قریب.

۲- ع ۳، ب م، ل ۲: بکلار شاه لار. ت ۲، ل ۳: بیک لار شاهلار قانمز لار. ل ۴: بیوک شاهلار قالمز لار.

۴- ع ۸: اول اوتاغلار.

۷- ت ۲: هزار مقام بلبل.

۸- ع ۳: بیک داغلار.

۹- ب خ: شو کبدور.

۱۱- ع ۲: یر بولوب. ل ۴- ده: «یر» سوزی یوق.

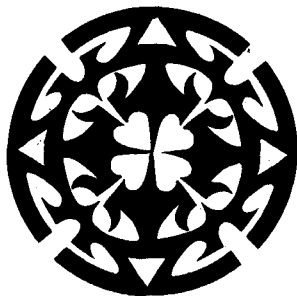
۱۲- ل ۴: داغلار ایرور.

۱۳- ل ۲: حقدین یتسه فرمان. ل ۴: اکر حقدین بولسه فرمان.

۱۴- ل ۴: نه چاره دور نه درمان.

۱۵- ع ۲، ل ۲، ل ۴: آسمان لار بولوب لرزان. ع ۳: آسمان لار بولور. ب خ: آسمان لار اورار لرزان.

۱۷. نه یر قالور نه یورتلار
 ۱۸. نه تورک قالور نه کردلار
 ۱۹. نه قوش قالور نه قورتلار
 ۲۰. پرندهلار قالمزلار
 ۲۱. نه گرد قالور نه گردان
 ۲۲. نه مرد قالور نه مردان
 ۲۳. فیل، پشه و کرگدن
 ۲۴. دژندهلار قالمزلار
 ۲۵. مختومقلی یاش سوران
 ۲۶. آغیر هنگاملار قوران
 ۲۷. لنبیر لنبیر موج اوران
 ۲۸. شول دریالار قالمزلار

- ۱۸- ۲ع، ۴ع، ت ۲، ۳: نه کرت قالور نه ترک لار. ل ۴: نه باغ قالور شنجزلار.
 ۱۹- ۲ع، ۴ع: نه قورت کزر نه قوشلار. ع ۷: نه قوش کزار نه قورتلار. ل ۴: نه قورط قالور نه قوشلار.
 ۲۱- ل ۴- ده: یوق.
 ۲۲- ل ۴- ده: یوق.
 ۲۳- بخ: فیل فشه کرک کیران. ت ۲، ل ۲، ۳: کرکردان. ل ۴- ده: یوق.
 ۲۴- ل ۴- ده: یوق.
 ۲۶- ل ۴: آغر هنگامه لار قوران.
 ۲۸- ب م: اول دریا. ل ۲: شوی دریا لار.

۱. ایلیندین آیره دوشان
۲. آه اورار ایللی گوزلار
۳. یولیندین آیره دوشان
۴. جهد ایدیب یولی گوزلار
۵. گوکده فلک گردان دور
۶. خلق یرده سرگردان دور
۷. نه بازی گر جهان دور
۸. گوز آچان مالی گوزلار
۹. کیملارده آلتون تاج دور
۱۰. کیملار سائل محتاج دور
۱۱. کیملار دویدین قلاج دور
۱۲. کیملار فرش خالی گوزلار

۱- ل ۴: آیری.

۲- ع ۴: ایلین.

۳- ع ۹- ده: یوق. بخ: یولیندین جدا توشان. ل ۴: آیری.

۴- ع ۲، ت ۲: آه اورار یولی. ع ۳، ل ۴: جهد ایدار. ع ۳، ل ۴: جهد ایدار. ع ۴: آه اورار یوکین کوزلار. ف: جهد ایدر.

۵- ع ۹: کوکده ملک.

۶- ت ۲: یرده خلق سرگرداندور.

۷- ف- ده: یوق. ل ۴: باز کیر بو جهان دور.

۹- ع ۲، ع ۳، ل ۴، ف، ع ۹: قزل تاجدور. ت ۲: کیملاره قزیل تاجدور.

۱۰- ع ۲: کم سایل.

۱۱- ف- ده: یوق. ل ۴: کملره حق دین غلاجدور.

۱۲- ع ۲، ع ۹: کم سر چه حالی. ت ۲، ع ۳: کم بارچه حالی کوز لار. ع ۴: کم سورمه حالی کوز لار. ف- ده: یوق. ل ۲: کم پارچه نانی کوز لار. ل ۴: کملار خرش مالی کوز لار.

۱۳. کیم نان تاپمز ایماگه
 ۱۴. کیم یر تاپمز قویماغه
 ۱۵. کیم طون تاپمز گیماگه
 ۱۶. کیم ترمه شالی گوزلار
 ۱۷. بو جهان بر پشته دور
 ۱۸. کیم زنده کیم کشته دور
 ۱۹. هر بنده بر ایشده دور
 ۲۰. هر کیم بر حالی گوزلار
 ۲۱. هنگام اوزون عمر آز
 ۲۲. چهار فصله باش دور یاز
 ۲۳. گوکده قانت یایان قاز
 ۲۴. گوزلاری کولی گوزلار
 ۲۵. مختوم قلی هوش ایلاب
 ۲۶. گزگین دیدانگ یاش ایلاب
 ۲۷. دالی کونگل جوش ایلاب
 ۲۸. یوز منگ خیالی گوزلار

۱۳- ۴ل: یماکه.

۱۴- ف: کیم یر تاپمز یاتماغه.

۱۷- ۳ع: بوجهان بر فرشته دور. ۴ع: بوجهان بر خشته دور. ف: بوجهان بر فتنه دور.

۱۸- ت۲: کیم زنده و کیم.

۲۱- ت۲، ۳ل: اوزاق. ۴ل: هنگامه لار اوزون عمر آز.

۲۲- ۳ل، ت۲: چهار فصل باشدور یاز. ۴ل: چهار فصلی.

۲۳- ۴ل: قنات.

۲۵- ۳ل: مختوم قلی هوش کزکین.

۲۶- ۲ع، ۹ع: دیدام. ۴ع، ت۲: دیده یاش. ۳ل: دیده ایلاب یاش کزکین. ۴ل: دیدنکی یاش ایلاب.

۲۷- ۳ل: دالی کونگل جوش کزکین.

۱. سحر وقتی غافل بولمانگ یارانلار
۲. درگاهلار اچیلار چاغدور بو چاغلار
۳. رحمته دوش گلدی بو گون ارانلار
۴. حق نوری ساچیلور چاغدور بو چاغلار
۵. عاصی بولمه گناهینگدین یانه گور
۶. اوزینگ تانی منلیگینگدین اینه گور
۷. یخششی وقت دور توبه قیلیب دونه گور
۸. یازیقلا گچیلور چاغدور بو چاغلار
۹. حق سنی ساقلاسون هجران یلیندین
۱۰. آزاشماغین یولچیلارینگ یولیندین
۱۱. محبت جاملاری دوستینگ الیندین
۱۲. حاضر بول ایچیلور چاغدور بو چاغلار
۱۳. منگ یل گزسنگ بالانجینی سوروبان
۱۴. تن توفراغه دونار بر گون اریبان
۱۵. یوقلیق میدانینه مجلس قوریبان
۱۶. منلیک دین گچیلور چاغدور بو چاغلار
۱۷. مختوم قلی گیتدینگ دنیا کوینه
۱۸. جاهل لبقده کونگل قویدینگ اویونه
۱۹. ایمدی آیاق باسدینگ اوتوز اویینه
۲۰. گوز یاشی ساچیلور چاغدور بو چاغلار

-
- ۱- ف: غافل بولمه. ۲- ب:م: در کاهه. ل: ۲: در کاهه لار. ۳- ع: ۲، ع: ۳، ع: ۷، ع: ۴، ل: ۱، ل: ۴: بو وقت ارانلار. ف: رحمت دوش کلدی بو وقت ارانلار. ۴- ل: ۴: حق نور ساچیلان. ۵- ع: ۲: عاصی بولمانک. ل: ۴: یاناتور.
- ۶- ل: ۴: منلیکنی قویا تور. ۷- ب:م: توبه ایلاب. ل: ۴: قلیب قایتیه کور. ۸- ع: ۴: کوچولور. ۹- ع: ۷: هجران آلیندین. ع: ۸: هجران ایلیندین. ۱۰- ل: ۴: آوا شماغیل یوکجیلارینگ یولوندین. ۱۱- ف: محبت جاملاری دولسون الندین. ل: ۴: محبت جاملارین توتسنگ الندین. ۱۲- حاضر بول آچولور چاغدور بوچاغلار. ۱۳- ع: ۲، ع: ۳، ع: ۷، ب:م، ل: ۱، ع: ۸، ع: ۹، ل: ۲، ل: ۴: یوز یل کزسنگ. ف: یوز یل کچسنگ بالانجی سوریبان. ۱۴- ف: تن تورفغه دوکر بر کون ایبان.
- ۱۵- ل: ۴: فوش میدانده بش کون مجلس قوروبان. ۱۶- ع: ۱، ع: ۳، ف: ل: ۲، ل: ۴: منلیک دین قاچیلور.

۱. نمازخوان درویش لار دولتلی بايلار
۲. فلک‌نینگ گردانی کچ دور يارانلار
۳. مَنت بيله اوقيلان نماز يول آلمز
۴. دولته دايانمق هيچ دور يارانلار
۵. سيقيلسه بورون لار سارارسه يوزلار
۶. قوريسه دوداقلار بولمسه سوزلار
۷. گوگرسه درناق لار آلارسه گوزلار
۸. ايماندين اوزگه‌سی پوچ دور يارانلار
۹. اصلينگ اويچ قوم دور، دم بر نفس دور
۱۰. اوزينگا بر دولان ايشينگ عبث دور
۱۱. جسد بر منزل دور، تن بر قفس دور
۱۲. جان بر گوزی باغلی قوش دور يارانلار
۱۳. غافل بولمانگ دنيا گلان اوتورلار
۱۴. مونده خوش وقت بولمانگ باردور بترلار
۱۵. چکلور کاروانلار يورور قطارلار
۱۶. بر ایزی اوزيلمز گوچ دور يارانلار

-
- ۲- ع ۴، بخ: کردشی کچ. ل ۴: فلکنک کروانی کوشدی يرانلار.
- ۳- ع ۱، ع ۶، ع ۲، ل ۲، ب: قیلنان نماز. ع ۴: منت بیلان اوقان نماز. ع ۷: اوقوغان نماز. بخ: منت بیلان. - ت ۲: منتلی اوقولغان نماز. ل ۳: منتلی اولغان نماز. ل ۴: منت بله اوقولغان نماز.
- ۴- ع ۶، ت ۲: دولته دیانمانک پوچدور يرانلار. ع ۸: پوچدور يرانلار. ل ۴: دایانماغیل فوشتور.
- ۵- ع ۳: صارالسه کوزلار. ب: ساغرسه يوزلار. ت ۲: ساراسه يوز لار. ل ۴: سقلسه مورنلر سارغایسه يوز لار.
- ۶- ع ۴- ده: یرتبیق (پاره شده). ل ۷- ۳: کوکار تیرناقلار.
- ۸- ع ۶، ل ۴: ايماندين غيریسی هيچ دور يرانلار. بخ: هيچدور يرانلار. ل ۳: ت ۲: اوزکاسی هيچ دور يرانلار.
- ۹- ع ۶: اصلينک آدم قومدور بر نفسدور. ع ۹- ده: شو سطر دين سونکی يوق (شعر با همين مصراع تمام شده).
- ۱۰- ع ۶: اوزینکا آیلانغین ایشینک هبسدور. ل ۱۲- ت ۲: قوچدور يرانلار.
- ۱۳- ع ۸، ت ۲، ل ۳: غافل بولمه. ل ۴: غافل اولمانک مونده کلان اوتورلار.
- ۱۴- ت ۲: مونده خوشوقت بولمه. ل ۱۵- ۴: بورادیر خطر لار. ع ۱۶- ۶: بو بر ایزی اوزيلمز.

۱۷. اجل يقانگ توتار بر گون باغردار
 ۱۸. گيدان قايديب گلمز بو بر اوغردور
 ۱۹. منزل لار ايراق دور يوکلار اوغردور
 ۲۰. ارته راک دپرنينگ گيچ دور يارانلار
 ۲۱. قوتولور سن حق يولينده جان برسنگ
 ۲۲. حله بولور بو گون سلکوب طون برسنگ
 ۲۳. سايه بولور محتاج لاره نان برسنگ
 ۲۴. بر آجه نان برماک حج دور يارانلار
 ۲۵. مختوم قلى بويون قويغون بو امره
 ۲۶. ماله مشغول بولوب قالماغين گمراه
 ۲۷. يوز يل ليق تدارک باش گون ليک عمره
 ۲۸. عقل ايدينگ نچوک ايش دور يارانلار

-
- ۱۷- ع ۶، بخ: اجل کلار يقانگ توتار باغر دور. ل ۴: توتوب.
 ۱۹- ع ۶، بخ: منزليک ايراق.
 ۲۰- ع ۶، ل ۸، ج ۳: ايرراک تفرانک کجدور يرانلار. ت ۲: ايرته راق ديريشنک کجدور يارانلار.
 ۲۱- ل ۴: يولنه.
 ۲۲- ع ۴: حله بولور يلانکاجا تون برسنگ. ع ۷، ل ۸، بخ: ل ۴: حله بولور سلکيب سلکيب طون برسنگ.
 ۲۳- ع ۸، ل ۳، ج ۴: بولور بر محتاجه نان.
 ۲۴- ع ۸، ل ۴: بر آجي تويورماق خاچدور يرانلار -
 ۲۶- ع ۲، ع ۴، ع ۷، ع ۸، ع ۹، ت ۲، ل ۳: دنيا مشغول. بخ: دنيا مشغوبولوب.
 ۲۷- ع ۴: يوز کونليک تدارک.
 ۲۸- ع ۶: عقل آيلانک. ع ۷: عقل ايتدينک. ل ۴: فکر ايله.

۱. گل کونگل عزم ایله باقى دنيایه
۲. کیم فانی دنياده قالور یارانلار
۳. بو دنیا اول دنیا ملک مولایه
۴. نه کافر دور منکر بولور یارانلار
۵. کیم قالور اولماين اجل يتان سونگ
۶. قويمزلار گزماگه يقانگ توتان سونگ
۷. عیسی برله مهدی گلیب اوتان سونگ
۸. اسرافیل بر صیحه قیلور یارانلار
۹. حقینگ قدر تینه باقسون گوزلارینگ
۱۰. یوزلاری چول قالور داغینگ دوزلارینگ
۱۱. اوچرینگ یورورینگ تلی سوزلارینگ
۱۲. عزرائیل جاننی آلور یارانلار

۱- ت ۱: فانی دنيایه. ع ۷- ده: یوق.

۲- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۸، ع ۹، ب ک، ل ۴، ل ۳: فانی دنیا ده کیم - ب خ: بو فانی دنیا ده کم. ع ۷- ده: یوق. ل ۳: فانی دنیا کیمه قالور یارانلار. ل ۴، بو فانی ده کم دور قالان یارانلار.

۳- ع ۱: بو دنیا ملکنده ملک مولایه. ت ۱: بو دنیا اوزینه ملک مولایه. ت ۲: بو دنیا بر اول ملک مولایه. ل ۴: بو دنیا ملکنی تاشله مولایه.

۴- ع ۷- ده: یوق. ل ۴: بولوب یارانلار.

۵- ب خ- ده: «اجل» سوزی یوق. ع ۷- ده: یوق. ل ۴: اولمدان.

۶- ع ۱: یقه توتان سونک. ت ۱: کزماکا قويمزلار یقه توتان سونک. ل ۴: یاقانک توتغان سونک. ت ۲: قويمازلار ایر کینکا یقانک. ع ۷- ده: یوق.

۷- ع ۱، ع ۲، ب م، ت ۱، ع ۸، ب خ، ت ۲، ل ۳: عیسی بیلان مهدی کلوب اوتن سونک. ع ۴، ع ۶: عیسی بیله مهدی. ع ۹: عیسی مهدی بیلان کلیب اتان سونک. ع ۷- ده: یوق.

۸- ت ۲: اسرافیل بر میخه. ل ۴: بر صیحه اورور.

۹- ع ۱، ب م، ع ۹، ب خ- ده: یوق.

۱۰- ع ۴: بوز آلمای چول. ل ۳، ت ۲: چول بولور. ع ۱، ب م، ع ۹، ب خ- ده: یوق.

۱۱- ع ۱، ب م، ع ۹، ب خ- ده: یوق.

۱۲- ع ۱، ب م، ع ۹، ب خ- ده: یوق.

دیوان مختوم قلی فراغی.....متن انتقادی

۱۳. عزرائیل قهر ایله اینار شیطانہ
۱۴. شیطان عاجز قالب چاچر هر يانه
۱۵. بیلور کیم قوتولمز بارسه بر يانه
۱۶. سرانديبده باریب اولور یارانلار
۱۷. اول گونینگ حسابی گچر فردایه
۱۸. آسمانی نیست ایلار زمینی ضایع
۱۹. غضب طونین گیب گلور در یایه
۲۰. دریالار قورقوبان قوریر یارانلار
۲۱. یقلور یوق بولور باغلار سسرایلار
۲۲. یلدیزلار توکیلور دولور بو جایلار
۲۳. گون شعله سز دوغر توتولیب آیلار
۲۴. داغلار قورشون کمین اریر یارانلار

- ۱۳- ت ۱: آندین سونک قهر ایله اینار شیطانہ. ل ۳، ت ۲: قهر ایله عزرائیل اینار شیطانہ.
- ۱۴- ع ۱: عاجز لایوب. ل ۳، ت ۲: عاجز بولور. ل ۴: عاجز بولوب.
- ۱۵- ع ۲، ع ۴، ع ۶، ع ۷، م ۹، ت ۲: بیلور که قورتلمز ایمدی بر يانه. ت ۱: بیلور که قوتولمز ایمدی هر يانه. ع ۸: هر يانه. بخ: بیلور که قوتلمز قاجب بر يانه. ل ۴: بیلور که قاجب قوتولمز بر يانه.
- ۱۶- ل ۳، ت ۲: سرانديبده.
- ۱۷- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۷، ع ۸، ب ک، بخ، ت ۲، ل ۳: اتیرینک حسابی. ع ۶: ایرتیرینک حسابی. م: ایرتیرینک حسابی کچمز پروایه. ل ۴: حساب دفتر لارینک کچر فردایه. ت ۱: بو کونینک. ع ۹: ارتانینک حسابی.
- ۱۸- ع ۱: آسمانی سست. ع ۲، ت ۱: زمینی آیه. بخ: آسمان باسیب ایدار زمینی زایه.
- ۲۰- ل ۴: دریالار تترا شوب قورور یارانلار.
- ۲۱- ت ۱: یقلب یوق بولور. ل ۳- ده: یوق.
- ۲۲- ت ۱: یولدوزلار توکولور بو جایلار. ت ۲: یولدوز دوکولور دلور بو جایلار. ل ۴: توکلیب تو لار بو. ل ۳- ده: یوق.
- ۲۳- ع ۱، ع ۲، ع ۴، ع ۷، ت ۱: توتولور آیلار. ت ۲: توکولور آیلار. ل ۳- ده: یوق. ل ۴: کون توتولور شعله سز توغار هم ایلار.
- ۲۴- ت ۱: کبی. ل ۳- ده: یوق. ل ۴: داغلار قورغاشین تک ایر یارانلار.

۲۵. آدمینگ نفسی دیک یاغدیر بارانی
 ۲۶. اوت کمین چاغلادیب چیقر انسانی
 ۲۷. عزرائیل هم بریب امانت جانی
 ۲۸. تورت فرشته تازه دیرالور یارانلار
 ۲۹. اسرافیل صور چالیب چیغیریب هر یان
 ۳۰. یوق بولان جسدلر آیریلیشان جان
 ۳۱. کسیلان دامرلار قوری استخوان
 ۳۲. آسغرشیب آسغرشیب دیرالور یارانلار
 ۳۳. بر یاندین آتش بار، بر یاندین عذاب
 ۳۴. بر یاندین سوراغ بار، بر یاندین جواب
 ۳۵. بر یاندین میزان بار، بر یاندین حساب
 ۳۶. ایدان ایشینگ بر بر سورالور یارانلار
 ۳۷. دینه گواه دیورلار فرضی سنتی
 ۳۸. یتیمیش اوچ فرقه تورار گورینگ ملتی
 ۳۹. اون ایکی گروه بولور رسول امتی
 ۴۰. هر بری بر بورجه سوریلور یارانلار

- ۲۵- ل ۳ - ده: یوق. ل ۴: آدم نفسی تفاسی تک. ۲۶- ل ۳ - ده: یوق. ل ۴: اول یغمور اوت کبی چقار انسانی.
 ۲۷- ت ۲، ل ۴: هم برور. ل ۳ - ده: یوق. ۲۸- ل ۳ - ده: یوق. ل ۴: دورت فرشته یر یوزین تازار تور یرانلار.
 ۲۹- ع ۱، ع ۴: صور چالور. ت ۱: فیچقرور هر یان. ع ۸: چاقریب هر یان. ت ۲: اسرافیل صور چالور چیقر هر یان. ل ۳ - ده: یوق. ل ۴: صور چالور چاغریب.
 ۳۰- ت ۲: جان. ل ۳ - ده: یوق. ل ۴: آیریلور چقان جان.
 ۳۱- ع ۸: قوران استخوان. ت ۲: اوستوخانه. ل ۳ - ده: یوق. ل ۴: شریکان طمرلار قوروغان استخوان.
 ۳۲- ت ۱: آسرشیب آسرشیب دیر لور یرانلار. ل ۳ - ده: یوق. ل ۴: اسقرشیب چاغریشوب تریلور.
 ۳۳- ت ۱: بر یانده آتش بار بر یانده عذاب. ل ۳ - ده: یوق.
 ۳۴- ت ۱: بر یاند سوراغ بر یانده جواب. ل ۴ - ده: یوق. ل ۴: بر یاندین سوراو بار.
 ۳۵- ت ۱: بر یانده میزان بار بر یانده حساب. ت ۲: بر یاندین عذاب. ل ۳ - ده: یوق.
 ۳۶- ت ۱: ایتکان ایشلا بربر. ل ۳ - ده: یوق. ۳۷- ل ۳ - ده: یوق. ل ۴: دین کواهی دیر لار فرض سنتی.
 ۳۸- ع ۷، ب، ت ۱، ت ۲: فرقه دور. بخ: فرقه دور کوینک امتی. ل ۳ - ده: یوق.
 ۳۹- ع ۶، ب، بخ: گروه بولوب. ت ۲: اون ایکی گروه دور رسول امتی. ل ۳ - ده: یوق. ل ۴: یتمش فرقه ترور انسان ملتی.
 ۴۰- ع ۱، ع ۲، ع ۶، ب، ع ۸، ع ۹، ب: هر برجنده. ع ۷: هر قایسی برجنده. ت ۱: هر قیسی بر حبسید سوریلور. ت ۲: هر بر حبسید سوریلور یرانلار. ل ۳ - ده: یوق. ل ۴: هر بیر بر اورونده سورالور.

۴۱. قولسز قوپار قونگشه يمان سانانلار
 ۴۲. دونگز بولوب تورار نماز قویانلار
 ۴۳. زکوه سزینگ قرنی یلان چیانلار
 ۴۴. دولوبان داغ کمین بولور یارانلار
 ۴۵. ارته گورنور بو گون گزلانان سرلار
 ۴۶. یالاندين گواه ليق بران یسرلار
 ۴۷. ینگسه سیندین بوغزینه دنک کسرلار
 ۴۸. اوتلی گززی برله اورولور یارانلار
 ۴۹. جبر ایدان حاکملار تورارلار گوزسز
 ۵۰. گوروب دیمیان لار قالورلار تل سز
 ۵۱. زناخوارلار بیلینگ قوپارلار قولسز
 ۵۲. آیاغی باشنده یورور یارانلار

- ۴۱-ع ۸: قونار. ت ۲: قونسز قویار. ل ۳-ده: یوق. ل ۴: قونکشیه یمان ستان لار.
 ۴۲-ع ۱، ۸: بولوب سورلار بی نمازلار. ع ۶، ۷، ب خ، ل ۴: بولوب سوریلور ت ۲: خنزیر صفت کزار نماز قویغان لار. ب ک:
 بولوب سورلور. ل ۳-ده: یوق.
 ۴۳-ل ۳-ده: یوق.
 ۴۴-ل ۳-ده: یوق. ل ۴: قارنی شیشوب تاغ تیک بولور یرانلار.
 ۴۵-ع ۱: ایرته کورنور. ت ۲: ارته کورنور بوکون کزلانان ناسرلار. ل ۳-ده: یوق. ل ۴: تانکله آشکاره بوکون کزلی سرلار.
 ۴۶-ت ۱: گواه ليق برکان کیشی لار. ت ۲: بران اسرایلار. ل ۳-ده: یوق. ل ۴: یالغان شاهد بولغان امیدسز ایرلار.
 ۴۷-ع ۳: ینکساسندین بوغزینکنی کسارلار. ت ۱، ۹: انکسه سندین. ل ۳-ده: یوق. ل ۴: انکاسندین بوغارندین کسارلار.
 ۴۸-ع ۲، ۳، ۶، ۷، ۹، ب م، ع ۹، ب ک، ت ۲: اوتلی چوماق. ت ۱: اوتلی چوبوق برلا اوریلور یرانلار. ل ۴: اتلو کرزی برلان اورار یرانلار.
 ۴۹-ت ۱: جبرلی ظلم لار تورارلار کوزسز. ل ۳-ده: یوق. ل ۴: بولورلار کوز سیز.
 ۵۰-ع ۸: کوروب آیتمایانلار. ل ۳-ده: یوق. ل ۴: کوروب حقی دیمیان لار بولورلار تل سیز.
 ۵۱-ع ۲، ۶، ۸، ب خ، ع ۱، ۳، ب ک، ع ۷، ب م، ع ۹: زناچی لار باشی قرنده قوفار لار. ت ۲: زنا خورلار بار دور قویارلار.
 ل ۳-ده: یوق. ل ۴: زناشی باشی قارنده قوبارلار قولسز.
 ۵۲-ل ۴: آیاقلاری باشنده بولور یرانلار.

۵۳. بو دنیاده منم منم دیان لار
 ۵۴. جبر الینی خلق اوستینه قویان لار
 ۵۵. اوتده یانار یتیم مالین ایان لار
 ۵۶. روسیاه شرمنده بولور یارانلار
۵۷. محشر خلقی بد ایسیندین یگرانور
 ۵۸. گناه لاری یردین گوگه دیرانور
 ۵۹. سودخوار ایچاگه سی یردین سورانور
 ۶۰. قرنی داغ دیک اوتدین دولور یارانلار
۶۱. شراب خوارینگ بولمز گوزی اورونینده
 ۶۲. دیشی سغر شاخی دیک دور تر بورونینده
 ۶۳. دوداگی سیننه سینده تلی قرنینده
 ۶۴. ایدیگی آغزیندین گلور یارانلار

۵۳- ع ۱: دینه. ع ۴، ۶، ۷، ۸، ع ۸، بک، بخ، ت ۲: دیانه. ل ۳- ۵: ده: یوق. ل ۴: بو دنیا ده من منم دیانلار.

۵۴- ع ۱، ۴، ۸، ۹، ع ۹، بک، بخ: قویانه. ع ۳: جبر آنی. ت ۲: جبر ایشنی.

۵۵- ت ۲: بر اوت باردور یتیم مالین ایانه. ل ۳- ۵: ده: یوق. ل ۴: اوطده یانار یتیم مالین بیانلر. ع ۱، ۲، ۳، ۶، ع ۶، بک، ۷، ب، ت ۱، ۸، ع ۹، بخ، ل ۳: براوت بولور یتیم مالین ایانه.

۵۶- ل ۲- ۵: ده: یوق.

۵۷- ع ۸، ت ۲: محشر خلقی بد ایسیندین یگرانور. ل ۳، ۴- ۵: ده: یوق.

۵۸- ل ۳، ۴- ۵: ده: یوق.

۵۹- ت ۱: سود خورلارینک ایچاکلاری سودرانور. ل ۳، ۴- ۵: ده: یوق.

۶۰- ل ۳، ۴- ۵: ده: یوق.

۶۱- ع ۱: چقر سود خوری کوزی بولماز اوریندین. ع ۴: چخر خورینک. ل ۴: چاغر اشان. بخ: چقر خورینک کوز بولماز اورننده. ع ۳: چار خورینک بولمز. ع ۴، ۶، ۷، ۹: چقر خورینک. ع ۷: کوزی بولماس. ت ۱، ۸، ب، م: چقر خورینک کوزی بولمز اورنونده. بک: جحر خورینک.

۶۲- ع ۱: بورنیدین. ع ۲: درار بورننده. ع ۶: دشی سغر شاخی دیک دورتری بورنونده. ت ۱: شاخیدیک دور بورینده. ع ۹: شاخ دیک. ل ۳- ۵: ده: یوق. ل ۴: تیشی چقار بیوک مونیز بورننده.

۶۳- ع ۱: قرنیندین. ت ۲: دوداگی سیننه دور. ل ۳- ۵: ده: یوق. ل ۴: دوداقلری سیننه سنده تلی قارننده.

۶۴- ل ۳- ۵: ده: یوق. ل ۴: یدیگی ایچدیگی بورنی آغزدان چقار یرانلار.

۶۵. آتا اناسین آغردانینگ گون لاری
 ۶۶. ایچی یاشیل اوتدین بولور طونلاری
 ۶۷. خلقه رسوا آلا بولور تن لاری
 ۶۸. سو یرینده زهر بولور یارانلار
 ۶۹. اون ایکنجی گروه گورینگ لار نادور
 ۷۰. مسجد بوغره بلور منیبان گیدار
 ۷۱. امام لاری سورار مؤذن آیدار
 ۷۲. یوزلاری آی کمین بولور یارانلار
 ۷۳. کلامدا گوردیگین سوزلار تلیمز
 ۷۴. آخر اجل اوستندین دور یولیمز
 ۷۵. مختوم قلی آیدار بزینگ حالیمیز
 ۷۶. یارب اول گون نچوک بولور یارانلار

- ۶۵-ع ۲، بک، ت ۲: آتا انا آغردینک. ل ۳-ده: یوق. ل ۴: آتا انا انجقتانک کونلاری.
 ۶۶-ع ۱: ایچلی داشلی. ع ۶، ۸، بک: ایچی داشی اوتدین بولور دونلاری. ل ۴: تنی آلاه یوزی قراه کونلاری. بک-ده: بوزوق(ناخوانا). ع ۷: ایچی تاشی اوتدین. ت ۱: ایچی دیشی اوتدین بولور تونلاری. ع ۹: دولور طونلاری. بک: ایچی باشلی. ل ۳-ده: یوق.
 ۶۷-ع ۳-ده: یوق. ل ۴: انکساسندین چقار قزل تل لری.
 ۶۸-ع ۴، بک: زهر برلور. ع ۶، بک، ت ۱، ۸، ع ۹: زهر بریلور. بک: زهر بیر لار یرانلار. ل ۳-ده: یوق. ل ۴: ایشی تیشی اوط تیک یانار یرانلار.
 ۶۹-ع ۷: اون ایکی لانجی کروه. ت ۱: اون ایکی کوره کورونکلار بندار. ل ۳-ده: یوق. ل ۴: نه ایدار.
 ۷۰-ع ۴، ۶، ع ۹: مسجد بوره بولوب منویان کدار. ع ۶، بک: مسجد بوغره بولوب منیان کیدار. ل ۳-ده: یوق. ل ۴: بوغراه.
 ۷۱-ع ۱: مومن لار آیدار. ع ۶، ل ۴: اماملار بتر مؤذنلار ایدار. ع ۴: امام سورار. ع ۷: مؤذن لار آیدار. ل ۳-ده: یوق.
 ۷۲-ع ۳، ع ۷: آی کمین دور یرانلار. ع ۴: کمین دور لار یرانلار. ل ۴: آی کبک. ع ۶: آی کمین دور یرانلار.
 ۷۳-ت ۱: کلامده کوردیم سوز لار تلیمز. ت ۲: کلامده کودیکین سوز لار دیکي مز. ل ۳-ده: یوق. ل ۴: سویلار.
 ۷۴-ل ۴، ع ۶: اوستوندین. ت ۲: آخر اوچل. ل ۳-ده: یوق.
 ۷۵-ع ۶: بز حالیمز.
 ۷۶-ت ۱: یارب شول کون.

۳۰

۱. کونگل پرواز ایتدی قالدی یریندین
۲. هوالانمیش گوکدین اینمز یارانلار
۳. بر خیاله دوشمیش چقمز سریندین
۴. بو خیالین قایدیب دونمز یارانلار
۵. نوش ایدیب دور محبتینگ قندیندین
۶. قولاق توتمز زاهدلارینگ پندیندین
۷. قالدی مکانیندین چیقدی بندیندین
۸. دولانیب اورونینده قونمز یارانلار
۹. عشق ایشنی عقل ایدان هوش ایدان
۱۰. آریلورمی عشقه دوشوب جوش ایدان
۱۱. یار الیندین آری باده نوش ایدان
۱۲. آغزین قویسه ایچر، قانمز یارانلار

-
- ۱- ت ۱: کونکل هواس ایدار. ت ۲: کونکل پردار ایتدی اوچدی یریندین. ل ۴: پرواز اوروب. ل ۳: کونکل پرواز ایتب اوچدی یریندین.
  - ۲- ت ۲: هوالنمش. اینماز کونکل یرانلار. ل ۳: هوالانمیش اینماز گوکدین یرانلار. ل ۴: هوالانمه گوکدین.
  - ۳- ع ۱، ب ۴: بر خیاله دوشدیم چقمز سریمدین. ع ۳، ت ۱: کورینک بر خیال لار چقمز سریندین.
  - ۴- ل ۴: قنددیندین.
  - ۷- ع ۸: چقدی یریندین. ت ۲: اوچدی مکانیدین. ل ۳: اوچدی مکانیندین. ل ۴: بنددیندین.
  - ۸- ع ۸: دولانوب اویونه قونمز یرانلار. ل ۴: اورنونه.
  - ۹- ع ۱: عشق ایشنی عقل ایلان هوش ایدان. ب ۴: حقه ایشنی عقل ایدان خوش ایدان. ل ۴: عاقل ایلان خوش ایدان.
  - ۱۰- ع ۴: آیولورمی عشقه. ل ۴: عائلارمی عشقه.
  - ۱۱- ب ۴: آیره باد. ل ۴: یارالینده.
  - ۱۲- ع ۳، ع ۴: آغز قویسه. ل ۴: آغزینه قویسه.

۱۳. بر خط باردور اول فاطمه نینگ ساچینده
 ۱۴. اوقودارلار محشر خلقین سچنده
 ۱۵. بر اوت باردور عاشق لارینگ ایچنده
 ۱۶. بو اوتلار دیک بللی یانمز یارانلار
۱۷. مختوم قلی عشق اوزیندین باد ایلار
 ۱۸. عشق ایشی دور آشنالاری یاد ایلار
 ۱۹. یالین سز یاندورار یل سز اوت ایلار
 ۲۰. بر زبانه چکسه سونمز یارانلار

- ۱۳-ع ۱، ۴: بی بی فاطمه نینگ. ع ۲: بار دور فاطمه نینگ. ع ۳، ۹: یا فاطمه نینگ. ب م: بی فاطمه نینگ باشنده. ت ۱-ده: یوق. ۸: محشر خلقین ایچنده. ل ۴-ده: «اول» سوزی یوق.
- ۱۴-ع ۷: اوقودورلار. ت ۱-ده: یوق. ب خ: اوقو دور لار محشر خلقی سچانده. ت ۲: خلقین جاینده.
- ۱۵-ع ۲: نچوک اوت دور عاشق لارینگ ایچنده. ت ۱-ده: یوق.
- ۱۶-ب م: بلی سونمز یرانلار. ت ۱-ده: یوق. ل ۴: بو اوتلارینگ یلی سونمز یرانلار.
- ۱۹-ع ۱: یاندوریب. ع ۳: یل سز باد ایلار. ل ۴: یاندوروب.
- ۲۰-ع ۳: هر زیانلار چکسه سونماز یرانلار. ع ۴، ۸، ب خ: هر نچه سو قویسه سونمز یرانلار.

۳۱

۱. تورت منگ تورت یوز یاشان لقمان حکیمینگ
۲. باشی قره قومه باتدی یارانلار
۳. کرک بدولی آغر گُزلی رستمینگ
۴. اجل جلاویندین توتدی یارانلار
۵. یوسفینگ آرزوسی یعقوب یانینده
۶. سوگیسی باغرینده دردی جانینده
۷. کیمینگ قدری باردور چرخینگ یانینده
۸. یوسفنی قل ایدیب ساتدی یارانلار
۹. عالمه حکم ایدان اسکندر سلطان
۱۰. اجلینگ دردینه تایمدی درمان
۱۱. تختنی یل چکان حکیم سلیمان
۱۲. قالمدی دنیا ده اوتدی یارانلار

۲- ت ۱: کرک پیدالی. ل ۴: ترک بداولی.

۴- ل ۴: ساویکلی باغرینده دری جاننده.

۷- ت ۱: فلک یاننده. ع ۹: قدر بار دور.

۸- ع ۷، ع ۹: یوسف قل. ب، م، ل ۲: یوسفی قل. ت ۲، ل ۳: یوسفی قل دیب ساتدی یارانلار.

۱۰- ع ۲، ع ۳، ب، م، ع ۸، ع ۹، ت ۲، ل ۲، ل ۳: اجل تدبیرینه.

۱۱- ل ۴: تختنی یل کوچران حکیم.

۱۲- ع ۲، ب، م، ع ۹، ل ۲: دنیا ده قالمدی اوتدی یارانلار. ع ۲، ع ۷، ع ۸، ت ۲، ل ۳: دنیا ده قالمادی اوتدی یارانلار. ت ۱: کیتدی

یرانلار.

۱۳. اوچ يوز آلتيميش مرسل قالمدى بيري
۱۴. قانى آصف سليمانينگ وزيري
۱۵. قانى اول حق رسول، حقينگ اوز شيري
۱۶. بارچه سين قره ير يوتدى يارانلار
۱۷. مختوم قلى آيدار غافل اوتورمانگ
۱۸. قيلچه جاني اوزون قيغا باترمانگ
۱۹. يالانچيني حسرت بيلان اوتورمانگ
۲۰. بر فصل دوران دور اوتدى يارانلار

۱۴-۲: اون نبي برى قالمدى. ت ۱: قنى سليمانينك آصف وزيري. ت ۲: اوچ منك اوچ يوز مرسل قالمدى برى.

۱۵- ت ۱: قانى حق نينك سيوكان رسول ديك شيري.

۱۶- ۲ع، ۳ع، ۷ع، ۸ع، ۹ع، ۲ل: قره ير همه سين يوتدى يارانلار - ۹ع، ۲ل: قره ير هاموسين يوتدى يارانلار. بخ: همه سين قره ير. ۳ل، ۲: قره ير برچه سين يوتدى ئارانلار.

۱۷- ۴ل: ديار غافل.

۱۸- ت ۱: قيلچه جانه يوز مينك قيغو كيتورمانك. ت ۲: بويله قايغا. ۳ل: قيلچه جانه بويله قيغو كتورمانك.

۲۰- ت ۱: بر زمان دوران دور.

۳۲

۱. عشق یولین هوس ایلاب
۲. گلان بارمی یارانلار
۳. دردیمی بیان ایتسام
۴. گوش قیلان بارمی یارانلار
۵. بولمیشام مست شیدا
۶. هزار پیشه صد سودا
۷. عالمده من دی رسوا
۸. بولان بارمی یارانلار
۹. داشیم درد ایچیم بریان
۱۰. ایدار من ناله و گریان
۱۱. منم دی مست حیران
۱۲. بولان بارمی یارانلار

-
- ۱- ل ۴: هواس ایلاب.
  - ۲- ع ۹: کوران بارمو یرانلار.
  - ۳- ع ۳- ده: یوق. «ایتسام» سوزی یوق. ب م: دردیم بیان ایتسام من. ب خ، ل ۴: دردیمنی.
  - ۴- ع ۷: گوشه قیلان. ب م: بار می. ل ۴: گوش.
  - ۵- ل ۴: شیده.
  - ۶- ع ۷: هزار باشه. ل ۴: صد ساوا.
  - ۷- ل ۴: رسوا.
  - ۹- ل ۴: تیشیم.
  - ۱۰- ع ۳، ب خ، ل ۴: ایتار من.
  - ۱۲- ع ۷، ع ۸: قالان بارمو. ل ۴: قالان بارمی.

۱۳. یالان دنیانی یایناب
 ۱۴. گزگین گولوب هم اویناب
 ۱۵. عشق مطبخنده قایناب
 ۱۶. جوشان بارمی یارانلار
 ۱۷. عشق دوشسه هر بر مرده
 ۱۸. توز بولور دونار گرده
 ۱۹. منم دی اوزین درده
 ۲۰. سالان بارمی یارانلار
 ۲۱. باردی حالیم اولومگه
 ۲۲. تاب ایتمیان ظلمغه
 ۲۳. یغلاماین حالیمغه
 ۲۴. گولان بارمی یارانلار
 ۲۵. مختومقلی جان چکسه
 ۲۶. رحم ایتمزلار یاش دوکسه
 ۲۷. عشقینگ یولینده یوقسه
 ۲۸. یالان بارمی یارانلار

۱۳-۱ع، ۲ع، ب، م، بخ: یایلاب.

۱۴-۷ع، ۸ع: کزکان کلب اویناب. بخ، م، ب: کزار سن کولوب اویناب. ع ۹: کزردیم. ل ۴: یورور سن کولوب اویناب.

۱۵- ب، م، ع ۷: عشق مطلبنده قیناب.

۱۶- ۲ع، ۳ع، ۷ع، ۸ع، ۹ع، ل ۴: اولان بارمی یرانلار.

۱۷- ۲ع، ۳ع، ۷ع، ب، م، ع ۸، ۹ع: عشق دوش بولسه بر مرده. بخ: عشق یتوشسه.

۱۹- ل ۴: منم دای اوزون درده.

۲۰- ل ۴: قالان.

۲۲- ۷ع: تاب کتور من ظلمغه. ع ۹: تاب ایتمیان کلیمغه. ل ۴: بات ایتمیان ظلمغه.

۲۶- ۲ع، ۹ع: قان توکسه.

۲۸- ۳ع: قالان بارمی. ع ۸: اولان بارمی. ع ۹: بولان بار مو یرانلار.

۱. مؤمن بولان منکر بولمز سوزیمه
۲. جبار بو جهانی گور خراب ایلار
۳. چوخ نارسه لار گلور گچر گوزومه
۴. بو دنیانی بد و بدکار خراب ایلار
۵. ایشی رواج تاپر بد ایش توتانینگ
۶. دیلاگی دوش گلمز حق دیب یاتانینگ
۷. یر یوزینده بولور گویچ گویچ یتانینگ
۸. جهانی ظلم ایله زور خراب ایلار
۹. علمه اویمز درویش لاری جد بولار
۱۰. یوق ایش لاری یول بولور بار ایش بد بولور
۱۱. شریعت نیست بولور بد ایش سد بولور
۱۲. هر اولکانی نچه طور خراب ایلار

-
- ۱-۱: منکر اولمز. ف، ل ۲، ل ۴: مؤمن اولان منکر اولمز سوزیمه. ع ۸: مؤمن بولسنگ منکر بولما سوزیمه.
  - ۲-۲: ت ۲: جهان جبار کور خراب ایلار.
  - ۳-۳: ع ۳، ع ۹، بک، بخ، ل ۲: نسنه. ت ۱: کلیب کچار. ف: چوق نسنه لار کیلور گچر کوزیمه. ل ۳، ت ۲: کوب نسنه لار کلوب کچر کوزیمه.
  - ۴-۱: ل ۱: بو جهانی بد. ل ۴: بو بد کار.
  - ۵-۴: ل ۴: رواج تایماز.
  - ۶-۶: ف: حق دیب دیانینگ.
  - ۷-۱: ت ۱: کوچ کوچ توتانینگ. ل ۴: یر یوزینده ظلم اولور کوشی یتانیک.
  - ۸-۸: ف: زار خراب ایلار. بک، بخ، ت ۲، ل ۳: ظلم ایلان. ل ۴: ضو خراب.
  - ۱۰-۱: ل ۱، ع ۸: ایشلار سد بولور. ف: بار ایشلار بد بولور. ل ۳، ت ۲: یول بولور یول ایش بد بولور.
  - ۱۱-۱: ت ۱: نیست بولوب. ف: بد ایش شی بولور. ل ۴: بد ایش هست بولور.
  - ۱۲-بم: هر اولکانی بر نچه طور.

۱۳. بلخی بوغز دردی، نیشابوری داش
 ۱۴. عمان شهترین دریا، بصرانی آتش
 ۱۵. مدینه‌نی آچلیق، مکه‌نی حبش
 ۱۶. هرات قندهاری مار خراب ایلار
 ۱۷. روم شهترین ایلار صاعقه خراب
 ۱۸. یمنی هولاج یقر، موصلی اعراب
 ۱۹. کوفه‌نی تورک بوزار، بغداد شهترین آب
 ۲۰. ری اولکه‌سین دلنب یر خراب ایلار
 ۲۱. سوزیمه قولاق بر عاقل همیشه
 ۲۲. ترمذه طاعون دوشر رنج شهره کیشه
 ۲۳. اول اسفیانده آوی غمیشه (?)
 ۲۴. اصفهانی بر صاحب کار خراب ایلار

- ۱۳- ۲ع: بلخ بوغز دردی. ل ۴: نیشابور نی. ع ۳: بلخ بوغز دوردی نیشابوری دا شت. ل ۳، ل ۲: بلخ بوغز دوردی نیشابوری داش.
 ف: بلخ بوغوز دردی نیشابورنی داش. ع ۹: بلخ بخار دردی نیشابور داش. بخ: فشاوری داش.
 ۱۴- ۹ع: بصران آتش.
 ۱۵- ۸ع: آشلیق. ل ۲: آچلیق مکه حبش. ل ۴: مدینه آچلیق.
 ۱۶- بک: هراتی قندهاری. ل ۴: هیرات ایله فسنجارنی مار.
 ۱۷- بخ: روم شهرنی. ل ۴: روم شهرنی ایلار ضایقه خراب.
 ۱۸- ت ۲: مصر را عرب. ل ۴: یمنی هولاج یقار مصرنی عقرب. ب م: یمنی هولاج یقار مصر اعراب. ف: یمنی هولاج یقر موصلی آغراب. بخ: یمنی هولاج یقر مصری عقرب ل ۳: یمنی هولاج یقار مصری اعراب.
 ۱۹- بخ: کوفه نی جوناک بغداد. ل ۴: کوفه نی جنک بوزار.
 ۲۰- ل ۱: اولکا سندی. ف، ع ۸: بر خراب ایلار. ت ۲، ل ۳: ری اولکا دلنوب. ل ۴: ری اولکاسین زلزله یر خراب ایلار.
 ۲۱- ت ۱: قولاق سال عاقل. ل ۴: سوزیم ملامت دور سر عاقل همیشه.
 ۲۲- ل ۳، ت ۲: ترمزه طاعون توشار رنج شهره کیشه. ل ۲: رنج شهر کیشه. ت ۱: ترمزه طاعون توشار زن شهر کیشه. ف: ترمزه طاعون دوشر، زیج شهر کیشه. ل ۴: تبریزه طاعون توشار شیراره کیشه. ع ۸، بک: رنج شهرینه کیشه. بخ: توریزه طاعون توشار شیرازه کیشه.
 ۲۳- ع ۲، ع ۳، ع ۴: اولاد سفیانده آدی غمیشه. ب م، ع ۸، بک: اولادی سفیانده آدی غمیشه. ت ۱: اولاد سفیانی آدی همیشه. ل ۳، ت ۲: اولاد صفهانده آدی همیشه. ل ۱: اولاد سفیاندین آی غمیشه. ف: اولاد سفیاندین آدی غمیشه. ع ۹: اولاد سفیانده آدی همیشه. ل ۴: اولانه سفیانده آدی همیشه. ع ۹، بک: صفهانی، بخ: اولاد سفیاندین آدی همیشه.
 ۲۴- ت ۱: صفانی بر صاحب کار خراب ایلار. ل ۳، ت ۲: صفهانی بر صاحب.

۲۵. سمرقندی قبطی یغلور ریگ باسر(؟)
 ۲۶. بخار شهرین نان قحطلیغی تورک باسر
 ۲۷. سرخسی مرگی بوزار مرونی ریگ باسر
 ۲۸. شیرازی تورک چوغان مور خراب ایلار
 ۲۹. کاشغری ختن کافر هندوستان اگر(؟)
 ۳۰. ختایه آسماندين کژدم لار یاغر
 ۳۱. هر کژدم دویه دیک بر بر گه دگر
 ۳۲. آب ایله هندوستانی زار خراب ایلار

۲۵- ب، ل ۳: ثمرقندی قبطی یغلور بک باسر. ت ۱: ثمرقندی قبطی یغلور بک باسر. ل ۱، ل ۲: یغلور بک باسر. ت ۲: یغلور بک باسر. ل ۴: سمرقندی قبطی یغلور بک باصار. ف: سمرقندی تیطر یغلور بک باسر. ب خ: ثمرقندی قبطی یغلور بک باسر.

۲۶- ع ۴: بخار شهر نان. ت ۱، ب: بخار شهرین نان قطع لیق ترک باسر. ف: بخار شهرین نان قحطلیق ترس باسر. ل ۴: شهرین نان قحط لیک آنی ترک باصار. ب خ: تنجر شهرین نان قحط لیق ترک باسر. ل ۳: بخارانی نان قاتیغ لیغی ترک باسر.

۲۸- ع ۸، ع ۲: شیراز ترک چوغان. ع ۴: شیرازی چوغانی ت ۱: شیرازی شېغانی مور خراب ایلار. ت ۲: شیرازی ترک چوغانی مور خراب. ل ۴: ترک چوغانی. ف: شیرانی ترک چوغان مور خراب ایلار. ب خ، ع ۹، ب ک: چوغانی. ل ۳: شیراز تر چوغانی.

۲۹- ع ۲: ختن کافری هند کر. ب م: کاشغر ختن هند اکر. ت ۱: قشقاری ختن ده کافریند اکر. ت ۲: قشقری ختن کافر هندوی اکر. ل ۴: قشقارنی خطن آلور کامراغه هند کرار. ل ۱: قشقر خزان کافری هند اکر. ف: قشقرچین، کافر، هند اکر. ع ۸: کاشغره ختن کافر هندوی اکر. ل ۲: قشقر خوتان کافر هند اکر. ع ۹: کافر هندوی اکر. ب ک: قشقر ختن هند ده اکر. ب خ: قشقر خوطن کافر اکر هند اکر.

۳۰- ع ۸: کشدملار یاغار. ل ۴: اژدر یقار.

۳۱- ع ۲، ب ک، دیو دیک. ف: هر کژدم دیو دک بر پاره دگر. ع ۸: کشدم. ل ۲: بیر بیر ده کار. ل ۴: هر کژدم ازدهالار تیک چقار.

۳۲- ع ۲، ع ۴، ت ۲، ل ۳: هندوستان آیله زار خراب ایلار. ب م، ب ک: هندوستانی آیله زار خراب ایلار. ت ۱: هندوستانی. ل ۴: هندستان ایلی زار خراب ایلار. ب خ: ایله هندستانی آب زار خراب ایلار. ل ۱: آب هندستانی زار خراب ایلار. ع ۸: هندوستان آهلینه زار خراب ایلار. ع ۹: هندستان آیله زار خراب ایلار.

۳۳.	عدن شاهى ایتکاج لاهوره عزمى
۳۴.	قايدىب يوردىن تايمز داغى يادوزمى
۳۵.	آب جيحون خراب ايلار خوارزمى
۳۶.	داشينده هر ملك كيم بار سو خراب ايلار
۳۷.	دارغنه شهرينه گو كدين سس بولور
۳۸.	او بر ياوز سس دور اشيدان اولور
۳۹.	بلغرينگ شهرينى اول ارس آلار
۴۰.	ارسى دجال بيله نار خراب ايلار
۴۱.	مختوم قلى هر كيم دينگلاسه جاندىن
۴۲.	بو ايشلار اونگ گلور آخر زماندىن
۴۳.	مهدى يردن چيقر عيسى آسماندىن
۴۴.	دجالى بو ايكى ار خراب ايلار

۳۳- ف: عدل شاهى ایتکاج لاهوره عزمى. ل ۳، ت ۲: لاهورى عزمى.

۳۴- ع ۳: داشمى يا دوزمى. ف: قايدىب يوردىن تا نماز. ع ۸، ت ۲، ل ۳: قايدىب ايزين تا پاماز. ل ۴: قايتوب يولین تا پاماز داغى يا دزى.

۳۶- ب خ: داشنده هر اولكه بار بيل خراب ايلار. ت ۲: داشنده هر جاى بار كيم خراب ايلار. ل ۳: داشنده هر جاى كيم بار خراب ايلار. ل ۴: تا شب جخون دريا سى هر شهر بار خراب. ع ۳: تاشنده هر ملكى بار خراب ايلار. ع ۹، ب م: نچه داشنده ملك بار خراب ايلار. ت ۱: ديشنده هر ملكى بار خراب ايلار. ف: داشنده هر ملك كيم بار خراب ايلار. ع ۸: نچه ملك. ب ك: داشندىن.

۳۷- ت ۱: كوكدين ساز كيلور. ل ۱: درغانينك شهرينه كوكدين سس كلور. ف: فرغانه شهرينه كوكدين ساس بولور. ل ۴: اوغان درغان شهرينه كوكدين سس كلور. ل ۳، ب خ: درغانينك شهرينه كوكدين سس كلور. ت ۲: درغانينك شهرينه ل ۲: درغانينك شهرينه كوكدين ساس بولور.

۳۸- ع ۲، ع ۹، ب ك: او بر ايله ساس دور. ع ۳: اول بر بويله سسدور. ع ۴: او بر سسدور انى اشيدان اولور. ت ۱: اول بر ايله ساز دور اشتكان اولور. ل ۱، ل ۲: او بر ايله سسدور. ف: اول بر ايله ساس دور اشيدان اولور. ل ۴: اول بريمان سسدور ايشدان اولور. ب خ، ت ۲، ع ۸: اول بر شويله سدور. ل ۳: اول شويله بر سدور.

۳۹- ت ۲: بولغور شهرينى اول اوروس آلور.

۴۰- ت ۱: ارسنى تجال بيله اوت خراب ايلار. ف، ل ۲: دجال بيله. ل ۳، ت ۲: ارس دجال دور نار خراب ايلار. ل ۴: برله.

۴۱- ت ۱: انكلاسه جاندىن.

۴۲- ع ۹: بو ايشلار اونكلور. ل ۴: بو ايشلار ايلكارى بولور آخر.

۱. محمد گلور ديب آسمان ايشگينه
۲. ملك لار مشك ايله عنبر ساچديلار
۳. باغلى ايدى اچلمزدى اولدين
۴. قرق گون دين ايلگارى قاپى اچديلار
۵. محمد باسلدى بدرينگ چنگينه
۶. بر نچه مسلمان قالدى چانگينه
۷. شاه مردان چيقيب گلدى سونگينه
۸. اطينگ گوره سيندين آل قان ساچديلار
۹. آخرى كافردي اولى ترسا
۱۰. ملك پرين اتار آسمانده گورسه
۱۱. دقيانوس وقتنده يدى كمرسه
۱۲. بر ايت بيله همراه بولوب قاچديلار

۱-۳ ل: كلدى ديب. ل ۴: آسمان اچديلار.

۲-۴ ل: مسك ايله.

۳-۲ ع، ۳ ع، ۴ ع: ايرى. ع ۹: باغلى ايردى. ل ۳: باغلى بولدى.

۴-۴ ع: قرق كوندين اولدين قفوغ ائديلار. ل ۴: قرق دين اولدين. ع ۷: كوندين ايلكارى قفو. ع ۹: قرق كوندين اولدين قفو اچديلار.

۵-۳ ع، ل ۴: محمد باشلادى بدرينك چنكيدن.

۶-۲ ع، ت ۲، ل ۳: قالدى تنكنده. ع ۳: قالدى چنكيدن. ع ۷: مسلمانلار قالدى. بخ: قالدى چنكده. ل ۴: قالدى شهيد چنكده.

۷-۳ ع: كلدى سونكنده.

۹-۱ ع، بخ، ل ۴: آخرى سگا دور. ع ۲: قرلدى يوق بولدى بر نچه ترسا. ع ۴، ۷ ع، ب م، ل ۳: كاور دور. ع ۹: آخر كاوردى اول اولى ترساه. ت ۲: آخرى كافر دور.

۱۰-۱ ع: ملك سرين آطى آسمانده كورسه.

۱۱-۲: دقيوس وقتنده نچه كمرسه. ع ۱: طقى يونى دورينده نچه كمرسه. ع ۲: تق يونس. ع ۳: دقيانوس دورينه نچه كمرسه. ب م، ع ۷: دق يونس دورينده نچه كمرسه. ل ۳: دقيونس نيچه كمرسه.

۱۲-۳ ل، ت ۲: ايت بيلان.

۱۳. رستم زال سوراردی بر آطی بیله
 ۱۴. دیولار تتراشردی گرز خوفی بیله
 ۱۵. خواجه احمد یسوی یوز صوفی بیله
 ۱۶. گامی سز دریانی شیله گچدیلا
 ۱۷. مختومقلی تعصب ایتدی بر ایشده
 ۱۸. یر یوزینه توتماق اوچون سرشته
 ۱۹. هاروت ماروت اتلی ایکی فرشته
 ۲۰. بابل قویبی سینده چایه دوئدیلا

- ۱۳- ۱ع، ۲ع، بخ: رستم داغ سوراردی براگی بیله. ۳ع، ۴ع، بم: بر آفی بیله. ۹ع، ل۳، ت۲: رستم داغ سوراردی برافی بیله. ل۴: رستم داغلار کزار بر آق آط بله.
 ۱۴- ۹ع: دولار تتراشوردی. ل۴: دیولر تتراشوردی کرسی خوف بله.
 ۱۵- بخ: خوجم احمد یسوی. ل۴: صوفی ایله.
 ۱۶- ۴ع، ۷ع: کشتی سز دریانی. ل۴، بم: کشت سز. بخ، ت۲، ۹ع: کشتی سز دریا دین شویله کچدیلا.
 ۱۷- ل۴: مختومقلی مقصد ایتدی بر ایشده.
 ۱۸- ۷ع: یر یوزینه.
 ۱۹- ۳ع: بابل قفا سنده.

۱. یاتوردیم غفلتده گلیب ارانلار
۲. «تورغین ها یرینگدین اویان» دیدیلار
۳. گوزیم آچیب گوردیم جمله جهانی
۴. «شو دوران دور شاه مردان» دیدیلار
۵. ارانلار جمع بولوب بازار ایتدیلار
۶. منافق لار توروب حذر ایتدیلار
۷. علی بابام بزه نظر ایتدیلار
۸. بر کاسه می بریب «ایچ قان» دیدیلار
۹. اویانیب غفلتدین آچدیم گوزیمی
۱۰. ارانلار پاینه سورتدیم یوزیمی
۱۱. اوقوتدیلار حق سوزلادیم سوزیمی
۱۲. «سگسان منگ کلامی بیلگین» دیدیلار
۱۳. ارانلار جمع بولوب مونده گچدیلار
۱۴. صراط کوپریسیندین آسان گچدیلار
۱۵. اول حوض کوثر دین شراب ایچدیلار
۱۶. ایچان شاهبازلاری «سلطان» دیدیلار
۱۷. مختوم قلی اوقور بو شیرین تلده
۱۸. امیدیم کوب ایرور شول گوران یرده
۱۹. «باش وقت نمازینگی اوقوغین گونده
۲۰. آخرتده یولدش ایمان» دیدیلار

-
- ۱- ۴ع: یاتیب ایردی غمده کلدی ایرانلار. ۳- ۳ع: آچدیم.
- ۴- ۴ع: شول دورانی شاه مردان دیدیلار. - ۶ع: هزار ایتدیلار.
- ۱۲- ۴ع: کلامی بیان ایتدیلار. ۱۳- ۴ع: اندین سونک جمع اولوب موندین کوچدیلار.
- ۱۴- ۴ع: صراط کوپروکندین بیر بر کچدیلار.
- ۱۷- ۴ع: مختوم قلی سوزله بو شیرین تیلده.
- ۱۹- ۴ع: نمازینکی اوقو هر کونده.

۱۳. اوتوریدیدیک چیقدی ایکی آزاده
 ۱۴. گوزینده یاش آقر، آغزی دعاده
 ۱۵. «هو حق» دیب چیقدی ایکی پیاده
 ۱۶. «آدم ایمدی گلور، گورگین» دیدیلار
۱۷. بر تورت اطلی گلدی، باری سبزه باز
 ۱۸. عصالاری یاشل، اطلی طبل باز
 ۱۹. «مجلس حلقه سینی قورمانگ بویله دار
 ۲۰. آدم کوب دور، اولی قورغین» دیدیلار
۲۱. داشدین چیقدی آلتیمیش اطلی گوردیلار
 ۲۲. «محمد» دیب باری قرشی یوردیلار
 ۲۳. ساغلیق سلامت لیق بر بر سوردیلار
 ۲۴. «دورمانگ، اولوغ جایه یورگین» دیدیلار

- ۱۳-ع ۲، ل ۳، ع ۴، ۷، ب م: ایکی پیر زاده. ع ۶، ۸، ب خ: اوتوریدیدیک کلدی ایکی پیر زاده. ل ۱: اولتوریب چیقدی ایکی پیر زاده. ت ۲: اولتوریدیدیک چقدی ایکی پیر زاده. ل ۴: اولتوریدیک شونده چقدی ایکی خیاده.
- ۱۴-ع ۱: آغزینده دعا. ل ۴: یاش توکار آغزی.
- ۱۵-ع ۲، ۷، ۹، ل ۲، ۴، ۱: چقدی آلتی پیاده. ع ۶، ۸: آلتی فیاده. ت ۲: هو حق دیب کیلدی ایکی پیر زاده. ل ۳: ایکی شه زاده. ل ۴: هو دیب حق دیب چقدی آلتی فیاده.
- ۱۶-ع ۶، ۷، ل ۱، ع ۹، ب خ: کلور دروغین. ت ۲: آدم ایدی کیلور تورغین تیدیلار. ل ۴: کلور تورغیل.
- ۱۷-ع ۶: اطلی سبزه باز. ع ۸: بار سبزه بار. ب خ: کیلدی اطلی سبزه باز.
- ۱۸-ل ۱: عصالاری یاشیل قیزیل تپله باز. ب خ: طبلاباز. ع ۹: تپله باز. ت ۲، ل ۳: اطلی طبله باز. ل ۲: طبله باز. ل ۴: چامه لاری یاشیل اطلی تپله باز.
- ۱۹-ع ۲، ع ۹، ل ۲: مجلسنک حلقه سین بویله قورمان آز. ع ۳، ب م: مجلسنک حلقسین بویله قورمانک آز. ع ۴، ل ۱: مجلسینگ حلق سین قورمانگ بویله آز. ل ۴: مجلسنک بارکاهی بویله قورمانگ آز.
- ۲۰-ع ۲، ع ۷: آدم کوب دور کینکدین قورغن دیدیلار. ع ۶-۵: یرتیق (پاره شده). ل ۳: اولوغ. ل ۴: اولوغ قورنک.
- ۲۱-ع ۸، ب خ: داشه چقیب آلتیمیش اطلی کوردیلار.
- ۲۲-ع ۲: قرشو باردیلار. ع ۶-۵: یرتیق (پاره شده). ب م-ده: بوزوق (ناخوانا). ب خ: محمد دیب تمام قرشو.
- ۲۴-ع ۶-۵: یرتیق (پاره شده). ب م-ده: بوزوق (ناخوانا). ت ۲، ل ۳: یورینک تیدیلار. ل ۴: تورمه.

۲۵. بر اطينگ آردينه منى آلدیلار
 ۲۶. سيرامده شول جايه باریب دوردیلاز
 ۲۷. تمام اوتوردیلار مجلس قوردیلار
 ۲۸. «اوغلان» منگا «آرا یورگین» دیدیلار
 ۲۹. «علی دور» دیدیلار توتدی دستیمین
 ۳۰. بورییا دوشگیم آلدی آستیمین
 ۳۱. من بیلمدیم بر ذات قویدی اوستیمین
 ۳۲. «یولوقغان دوران دور، سورگین» دیدیلار
 ۳۳. حیدردین سورا دیم بارچه آت به آت
 ۳۴. «حضرت پیغمبر اول دور، بولمه یات
 ۳۵. اول اسلم خواجه دور، اول بابا ذریات
 ۳۶. اول اویس قرن دور، بیلگین» دیدیلار
 ۳۷. «اول بهاءالدین دور، اول ده بر ار دور
 ۳۸. اول زنگی بابا دور، اول نامدار دور
 ۳۹. اول سویانشیب دوران تور ت چهار یار دور
 ۴۰. مقصدینگ نه بولسه آیغین» دیدیلار

۲۵- ع ۴- ده: یوق. بخ: آردینه بزنی.

۲۶- ع ۱: سیرابده. ل ۳، ع ۲، ب: شول جايه کلوب دیدیلار. ع ۲- ده: یوق. ع ۶: سیرابده شول جايه باریب دوردیلاز. بخ. ع ۸: سیرانده. ت ۲: شیرابده. ل ۳: سیرابده. ل ۴: جايه کلیب.

۲۷- ع ۴- ده: یوق. ۲۸- ع ۳: آرا کیرکین. ع ۴- ده: یوق. ع ۶: آر کرکین.

۳۰- ع ۲: بورییا دوشاکیم آلدی آستیمین. ع ۳: بورییا دوشاکی. ع ۶، ل ۳: توشاکیمین. ت ۲: بورییا توشاکمنی.

۳۲- ت ۲: یولوغان دوراندور. ۳۳- ع ۴، ل ۱، ل ۲، ل ۴: سورا شدیم. ت ۲، ل ۳: علی دین سورا دیم.

۳۴- ع ۱: حضرت محمد.

۳۵- ع ۱، ع ۴: سلیم خواجه. ت ۲، ل ۳: اولخواجه سلیم دور. ل ۴: جمله سی صحابه لار دور داکولدور یات.

۳۶- ع ۲: ویس القرنندور. ع ۳، ل ۱، ل ۲: ویس القران. ع ۷: ویس القرنین. ب: م: اول ویس ذوالقرنین دور بیلکین. ل ۴: اول ویس القرانی دور.

۳۷- ت ۲، ل ۳: اولهم بر ایر دور.

۳۹- ع ۲: دوران چهار یار دور. ع ۴: سویانشیب دورغان اول چهار یار دور. ع ۷: تور ت سویانشوب. ع ۹: اوج سویان شوب.

ل ۳، ت ۲: تور ت سویانشیب دوران اول چهار یار دور. ۴۰- ع ۴: آیتغیل دیدیلار.

۴۱. شول وقتده دوران ايكي شيخ شاب
 ۴۲. «بو اوغلانه فاتحه برينگ» ديدى صاف
 ۴۳. «اول اوتوز انببا اول اوتوز اصحاب
 ۴۴. باريسى شولاردور، بيلگين» ديديلار
 ۴۵. رسول چاغير، آيدار «يا شاه مردان
 ۴۶. ايا اسلم خواجه يا بابا سلمان
 ۴۷. ابوبكر صديق يا عمر عثمان
 ۴۸. قلينگ مقصدى برگين» ديديلار
 ۴۹. اسلم بابا سلمان بويوردى مرده
 ۵۰. پيالهنى توتوب سالديلار درده
 ۵۱. گيتدى عقل هوشوم ياتديم شول يرده
 ۵۲. «عرشده فرش ده نه بار، گورگين» ديديلار
 ۵۳. ييل بولديم يوگورديم يرينگ دامرينه
 ۵۴. نظريم يتوشدى عرشينگ كمرينه
 ۵۵. «جبروت عالمينده جليل سرينه
 ۵۶. گل اوزينگ كوله قارغين» ديديلار

- ۴۱- ع ۲، ۶، ۷، بخ، ل ۲: شول وقتده برايكي دوران شيخ شاب. ب-م- ده: بوزوق (ناخوانا). ت ۲: الوقتده. ل ۳: اول وقتده دوان. ل ۴: تورغان بر ايكي. ۴۲- ع ۱: ديديلار. ت ۲: برينك تيديساب. ل ۴: اول اوغلانه.
 ۴۳- ب-م- ده: بوزوق (ناخوانا). ۴۴- ت ۲، ل ۳: بارچه سي شويلا دور بيلگين. ۴۵- ع ۱: رسول چاغريب آيدى يا شاه مردان. ع ۳: چاغير ابرور يا شاه. ل ۳، ت ۲: رسول آيدى يا شاه مردان. ل ۴: رسول چاغروب ديدى يا شاهى مردان.
 ۴۶- ع ۱، ت ۲: ايا سليم خواجه. ع ۴: ايا سليم. بخ: يا سليم خواجه يا بابا سلمان. ل ۲: بابا سليمان.
 ۴۷- ل ۴، ع ۱: ايا ابوبكر صديق. ت ۲: ابوبكر و عمر حضرت عثمان. ل ۳: ابوبكر عمر حضرت عثمان.
 ۴۸- ع ۱: يرينك. ل ۱: مقصدى. ع ۸: بو قلينك مقصدى. ل ۴: بو قل نينك مقصدى. ل ۲: مقصدى.
 ۴۹- ع ۱: سليم بابا. ع ۳: سلمان بويورلدى مرده. ع ۴: سليم بابا. ل ۳، ت ۲: اسليم بابا سليم بويورلدى مرده.
 ۵۱- ع ۲، ۳، ۴، ۸، ۹، ت ۲، ل ۳: عظم. ل ۴: شوپرده. ۵۲- ع ۴-۵: ده: يوق. ع ۶: عرشده فرشه نه بيلگين تيديلار. ت ۲: نام بار كوركين. ۵۳- ع ۴-۵: ده: يوق. ع ۹: يرينه دميرنه. ۵۴- ع ۲، ۶، ۹، ل ۴: نظريم توقندى. ع ۳، ل ۱، ۲: نظريم دوقتدى. ع ۴-۵: ده: يوق. ۵۵- ع ۱: جليك. ع ۴-۵: ده: يوق. ع ۶، ۷، ب-م، ل ۱، بخ، ل ۲: جليلنك سرنه. ل ۳، ت ۲: جبروت عالمده جلنك سرينه. ل ۴: جبروت عالمينده جليل سرينه.
 ۵۶- ع ۲، ب-م، ت ۲: جز سن اوزينك كله قارغن ديديلار. ل ۲: خبره سن اوزينك كله قارغين ديديلار. ع ۳: جز سن اوزينك قومه قارغين ديديلار. ع ۴-۵: ده: يوق. ع ۹: چرماش اوزينك. ل ۳: خر سن اوزينك. ل ۴: جز سن اوزينك كلا.
 ديوان مختوم قلى فراغى.....

۵۷. ناگه خیال ایتسام قوله گتردیم
۵۸. ناگه باقسام آنگا نظر يتوردیم
۵۹. بو حال ايله من فراغت ياتوردیم
۶۰. بوزیمه توفکریب «قالغین» دیدیلار
۶۱. رسول چاغیر آیدار «اصحاب لار یورینگ
۶۲. اوغلانی اوزادینگ، بر فاتحه برینگ»
۶۳. بویوردی تورت آطلا «التینگ تابشرینگ
۶۴. گلرورگان جاینگده قویغین» دیدیلار
۶۵. توریب مختوم قلی گوزین آچیب دور
۶۶. سرینه نه کویلار گلیب گچیب دور
۶۷. اسریک نر دیک، آق کویک لار ساچیب دور
۶۸. «اوغلان، الله یارینگ بولسون» دیدیلار

۵۷- ع ۲، ۶، ۱، ۸، ۳، ب م، ت ۲، ۲، ۳، ۴ ل: اله کتوردیم. ع ۴- ۵: ده: یوق. ع ۹: نه خیال اتسم.

۵۸- ع ۴- ۵: ده: یوق.

۵۹- ع ۴- ۵: ده: یوق. ۲: فراغت یاتوردیم.

۶۰- ع ۱، ۷، ت ۲، ۳ ل: تورغین دیدیلار. ۴ ل: توكوردی.

۶۱- ع ۲، ۳، ۷، ب م، ع ۹، ۲، ۴ ل: اصحاب لار سورینگ. ع ۴: سورینگ. ت ۲: رسول چاغرا دور اصحابلار یورینگ.

۶۲- ع ۲: بو اوغلانه بر فاته برینگ کوندارینگ. بخ: اوغلانه فاتحه برینگ کوندارینگ. ت ۲: اوزادینگ فاتحه برینگ.

۶۳- ل ۱، ۳: تورت آطلی. ع ۶: بویورینگ تورت آطلا. ع ۹: آلتنگ قوشورنگ. بخ: بر تورت اطلی بارینگ التنگ تابشورینگ.

۶۴- ع ۲، ۴: جاینگده.

۶۵- ت ۲، ۳ ل: محتم قلی توروب.

۶۶- ت ۲، ۳ ل: یاشنه نه کویلار.

۶۷- ع ۲: هیره نر دیک. ع ۳، بخ: مست نر دیک. ع ۴: خیره نر دیک. ع ۴: خیره نر دای بوز کوفک لار. ع ۶: مست اینر

دیک. ب م: بوغره دیک. ل ۱: خیره نر دیک. ع ۹: چله نر تک. ت ۲، ۳ ل: مست اولوبان آق کویک لار. ل ۲، ۴ ل: خیر نر دیک

بوز کوفیک لار.

۶۸- ل ۳، ت ۲: اوغلان الله یارینگ بارغین تیدیلار.

۱. اولکدهده صاحب بولمسه
۲. اربابلار امیره دونار
۳. اوچ يل شیره اوغرامسه
۴. تلکی پشک شیره دونار
۵. قحبه فلک اویون سالور
۶. کیمدین آلور کیمه برار
۷. هر کیمه بر نوبت گلور
۸. اولکه آغر توره دونار
۹. شیر هر چاقده بر او آتار
۱۰. دیور «اویمه کیم ال قاتار»
۱۱. فیل بوروننی فلکه توتار
۱۲. کرگ گورسه خمیره دونار

۱- ع ۲، ع ۳، بخ، اولکایه. ل ۴: اولکایه باش بولماسه

۲- ب م: آره دونور.

۴- ع ۳- ده: «پشک» سوزی یوق. ب م، ت ۱: تلکی شغال شیره دونار. ل ۴: مشیق شیره.

۵- ع ۱، ع ۲، ع ۴، بخ: قهبه فلک قاشق سالور. ب م: قهبه فلک کچلیک سالور. ع ۹: قهبه فلک قاتلیق سالور. ل ۴: قزیق سالور.

۶- ع ۱، ع ۳، ع ۹: بیر نه بیریندین آلور. ع ۲: سرینه بیریندین آلور. ع ۴: بیرینه بیر بیریندین آلور. ب م: بری بری سندین آلور. ت ۱: بری قویب بری آلور. ل ۴: بیرینه بر بردان آلور.

۷- بخ: هر کمسه.

۸- ع ۱: نیا آغر. ب م: اول کیمسه توره دونار. ل ۴: اولکه آگاه توره دونار.

۹- ع ۴: هر وقتده. ت ۱: شیر هر وقتده بر او ایتار. ل ۴: بر آه ایدار.

۱۰- ب م: دیری مرال قاتار. ت ۱- ده: «دیر» سوزی یوق: اویم کیم ال قاتار. ل ۴: قول قاتار.

۱۱- ب م: فیل بورنینی فلینگ توتار. ع ۹: بورننی. بخ- ده: «توتار» سوزی یوق.

۱۲- ب م: کمور ایر خمیره دونار.

۱۳. اجل یتر آدم دویمز
 ۱۴. دوران گچر عمر کویمز
 ۱۵. تلکی سرقیدین شیر ایمز
 ۱۶. شیر ایسه زهره دونار
 ۱۷. درد یوراگینگده اوت بولور
 ۱۸. سیزه جهاننده برأت بولور
 ۱۹. فقیره آشنا یوق بولور
 ۲۰. مالانسه یات یاره دونار
 ۲۱. مرد جنگده طوی ایچینده
 ۲۲. آچ بوری دور قوی ایچینده
 ۲۳. نامرد قوران اوی ایچینده
 ۲۴. بارسنگ خیره خیره دونار
 ۲۵. مختومقلی بودور دردینگ
 ۲۶. صاحبی گرک هر یوردینگ
 ۲۷. شیر ضربین گورمیان قوردینگ
 ۲۸. هر مویی بر تیره دونار

- ۱۳- ت ۱ اجل کیدور. ۱۵- ب م: شیر تویمز. ل ۴: سقددین.
 ۱۶- ع ۱، ع ۳، ع ۴، ب م، ت ۱، ع ۹، ب خ: بیر ایسه. ل ۴: بریسه.
 ۱۷- ب خ- ده: یوق. ع ۱، ع ۲، ع ۳، ع ۴، ت ۱: یوراکده.
 ۱۸- ع ۱: جهاننده بر ذات بولور. ع ۴، ت ۱: سوز جهاننده آد بولور. ب م: سوز جهاننده بر ذات بولور. ب خ- ده: یوق. ع ۹: سوز جهاننده بر آو بولور. ل ۴: سوز جهاننده بر آط بولور.
 ۱۹- ب م: فقیره. ب خ- ده: یوق. ۲۰- ت ۱: مال لانسه یاده دونار. ب خ- ده: یوق. ل ۴: مالنه یات باره دونار.
 ۲۱- ت ۱: مرد لار چانکده.
 ۲۲- ع ۴: آچ بوری قوی ایچنغه. ت ۱: آچ بوریلار. ع ۹: آچ بوری دیک. ل ۴: آجی بوریدور.
 ۲۳- ل ۴: نامرد تورار اوی ایچنده. ۲۴- ب خ: برسنگی خیره خیره دونار.
 ۲۶- ع ۲، ع ۴: صاحب کرک. ب م: صاحب کرک هر بر یوردینگ. ل ۴: بر یوردینگ.
 ۲۷- ل ۴: شیر ضربین.
 ۲۸- ع ۱: هر بری بیر تیره دونر. ع ۴: هر سیخ بر تیره. ب م: هر فنجه سی. ع ۹: هر پنجسی تیره دونر. ب خ: هر مورتی بر تیره دونار. ل ۴: بر مردالی تیره. ع ۲، ت ۱: هر میخی بر.

۳۸

۱. سن سن آرایش جان
۲. هم جان سنندین بی خبر
۳. سن جهانہ دولی سن
۴. جهان سنندین بی خبر
۵. اندیشه دریاسینده
۶. سوردیم سفینہ سنی
۷. یوز طرفہ یوز بردیم
۸. سیران سنندین بی خبر
۹. گر دیسہ لار کفر اولور
۱۰. اشیا سنندین خالیدور
۱۱. منزل سنندین مستغرق
۱۲. مکان سنندین بی خبر
۱۳. زمین آسمان شرق غرب
۱۴. بر توینکده گردان دور
۱۵. زمانیغہ سرگردان
۱۶. زمان سنندین بی خبر
۱۷. ایسلاپ سنی دنگزلار
۱۸. یایغانشیب شوقینگدین
۱۹. سن آلاز ایچره معلوم
۲۰. عمان سنندین بی خبر
۲۱. زمین اسالار آسمانده
۲۲. آسمان دیلار زمینده
۲۳. بر برینه گمانده
۲۴. گمان سنندین بی خبر

۲۵. مختوم قلی گور ایمدی
۲۶. آشنالاره نه ایشدور
۲۷. یوق ایمیش بو اشیاده
۲۸. همان سندن بی خبر

۱. عاشق لارا اهللی نینگ خانلی سلطانی
۲. تجلی تختی نینگ شاهسی قلندر
۳. گزارم یوللاری یترب آنی
۴. بیلنم خبر بر قایسی قلندر
۵. من بو یولده مونچه ذله بولمیشام
۶. مانده قالب عاجز لیغیم بیلمیشام
۷. شبللی نی مجنوننی آیب گلیمیشام
۸. پهلوانی بر یار دیسه قلندر
۹. خبر آلدیم باغ و بوستان گلیندین
۱۰. رنگی سولمیش باد خزان یلیندین
۱۱. گردنسی کج قحبه فلک الیندین
۱۲. همیشه توتارمیش یاسی قلندر

۱-۳ع، ت ۱، ۹ع، ل ۳: عاشق لارا ایلینک.

۲-۳ع، ت ۲، ل ۳: ساسی قلندر. ۸ع، ۹: سیسی قلندر. ل ۴: سالی قلندر.

۳-۹ع: یترب یاری. ت ۲: گزارم یوللار تبویب آنی.

۴-۲: بیلنم بر خبر.

۵-۱-۵: یوق. ت ۲: شونجه زله. ل ۴: شونجه فرته.

۶-۱-۵: یوق. ت ۲: مانده بولوب. ل ۴: مونده قالب.

۷-۱-۵: یوق.

۸-۱ع: پهلوان بر یاری قلندر. ۲: پهلوان بر یاری ویس قلندر. ۳: پلوان بر یاری دیسی قلندر. ل ۴: پهلوان فیر لاری یارلی

ویسی قلندر. ت ۱-۵: یوق. ۸ع: پهلوانی فریادی دیسی قلندر. ۹: پهلوان فیریاری دیسی قلندر. بخ: پهلوانی بر یاری

دیس قلندر. ت ۲: پهلوان فریاری ویسی قلندر. ل ۳: پهلوان فر یاری قایسی قلندر.

۱۱-۱ع، ت ۱، ۹ع، بخ: کردانی کج. ۲ع، ۳، ل ۴: کردانی کج قهبه چرخنک الیندین. ل ۳، ت ۲: کردنی کج.

۱۲-۱ع: توتمیش دور. ۲ع، ت ۱، ۸ع: منوشه توتار میش. ۳ع: منوشه توتر میش یا نهی قلندر. ۹ع: منوشه توتدیرمیش یاسی

قلندر. ل ۲، ت ۲: بنفشه توتار میش یاسی. ل ۴: ملوشه دونمشدور یاسی قلندر

۱۳. خوشلیغیم بار اویناماغه گولماگه
 ۱۴. رقیب قویمز دوغریلوبان گلماگه
 ۱۵. بر خلوتده یار خبرین آلماگه
 ۱۶. سنده بار آشنالیق ایسی قلندر
۱۷. گوندیزینگ فکر دور اوت دور آخشامینگ
 ۱۸. بو رسمه گچردیم وقتین ایامینگ
 ۱۹. یارب کرم ایتسانگ بزه بر جامینگ
 ۲۰. قیمتی بهاسی نأسی قلندر
۲۱. سویسنگ اول یارادان قادر سبحانی
 ۲۲. من غریبی شاد ایلاگین پنهانی
 ۲۳. توتدی عالمنی گوتردی جهانی
 ۲۴. عاشق نینگ یاری سن شاسی قلندر
۲۵. مختوم قلی آیدار استخوان سنینگ
 ۲۶. تن سنینگ دور دامر سنینگ قان سنینگ
 ۲۷. قیمت اوچون عقل سنینگ جان سنینگ
 ۲۸. دوداغیمه توتغین طاسی قلندر

۱۳-۴ل: خوشلوغم یوق اویناماغه کولماکه. ۱۴-ت ۱: رقیب قویمز دوغریلبان یورمکا. ت ۲: رقیب اودین یلیب کیلماکا.
 ۳ل: رقیب قویمز اوزی تیلیب کولماکه. ۴ل: دوغریلابوب کولماکه. ۱۵-ع ۲-ده: بوزوق (ناخوانا). ۳ل: ت ۲: بر خلوتده یار
 وصفنی یاز ماکا. ۱۶-ع ۲-ده: بوزوق (ناخوانا). ت ۲: سندین بار آشنالیق. ۱۷-ع ۸: کوندیزیم فکر دور اویندور
 آخشامینگ. بخ: کوندوزی فکر دور اوتار آخشامنگ. ۱۸-ع ۳: بیلماین کچوردیم. ع ۸: ع ۹: بورسوم.
 ۱۹-۴ل: یارب ایتسنگ بزه بر جاینک. ۲۰-ع ۱: نا دور قلندر. ع ۲، ع ۹، ت ۲، ۳ل: قیمتین ایت نا دور بها سی قلندر.
 ع ۳: قیمتین نا دور باسی قلندر. ۴ل: قیمتی نامه بها سی قلندر. ت ۱، ت ۲: قیمتین آیت نه دور باسی قلندر. ع ۸: قیمتین آیت
 نا دور بهاسی قلندر. بخ: قیمتی بهاسی نا دور قلندر. ۲۱-ع ۲-ده: یوق. ع ۹: قادیر خدانی. ۳ل: ت ۲: یراتغان.
 ۴ل: ساوسنگ. ۲۲-ع ۲-ده: یوق. ع ۳: من غریب شاد. ۲۳-ع ۳: کوتاردیم عالم توتدی جهانی. ت ۱: عالمنی. ت ۲:
 کوتاردی جهانی توتدی دنیانی. ۲۴-ع ۱، ع ۳، ع ۸، ع ۹، ت ۲، ۳ل: عاشقنک ناله سی ساسی قلندر. ع ۲: عاشقار
 ناله سی ساسی قلندر. ت ۱: عاشق نینگ ناله سی سازی قلندر. بخ: شاه قلندر.

۲۵-۴ل: مختوم قلی دیار اوستخوان سنینگ.

۲۶-ع ۱: تن سننگ دور درمان سننگ قان سننگ. ع ۳: تن سننگ دامر سننگ قان سننگ. ع ۸: جان سننگ. ع ۹: تن
 سننگ دمر سننگ قان سننگ. بخ: تن سونکاک تمار سننگ قان سننگ.

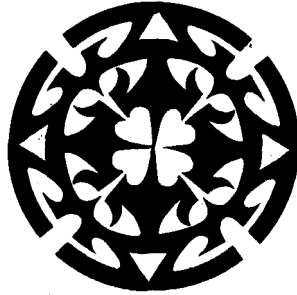
۲۷-ع ۸: قسمت اوچون عقل سننگ چان سننگ. بخ: قیمتی اوچون. ۴ل: عاقل سننگ.

۴۰

۱. حقیقت یولینه گیران درویش‌لار
۲. پله پله سدره بيله كرس چيقر
۳. باشچی‌سز فهم‌سز يوله گیران‌لار
۴. يولين شيطان اورار يولى ترس چيقر
۵. ارواح بار جن بار قپلان بار قورت بار
۶. قيغی بار غصه بار يولداس بار درد بار
۷. يوله گیرار بولسنگ نچه‌مه شرط بار
۸. شرط‌سز يوله گیرسانگ قرشی بارس چيقر
۹. اسرافیل صور چالسسه یر گوک اگیلسه
۱۰. شيطان صرصر اورسه داغلار داگیلسه
۱۱. دجال دنيا اينسه قوشون یغلسه
۱۲. ایزی هندده بولور اونگی قارص چيقر

-
- ۱- ع ۱، ع ۲، ت ۲: حقیقت ده يوله کران درویش‌لار. ع ۴: حقیقت يوله.
  - ۲- ت ۲، ل ۳: سدره بیلان. ل ۴: يولباشچی سیز.
  - ۳- ع ۳: بش سز.
  - ۴- ت ۲: يولی اس چقار.
  - ۵- ع ۷: جن هم بار. ت ۲: ارواح بار فلاينک بار قورت بار.
  - ۶- ع ۴: غصه بار يول داشدور درد بار. بخ: قيغو بار غصه بار يولده شو درد بار.
  - ۷- ع ۱، ع ۳: نچه شرط لار بار. ت ۲: اوشبو يوله کيرسنگ نچه شرطلار بار. ل ۳: اوشبو يوله کيرسنگ نچه مينک شرط بار. ل ۴: نچه شرط بار.
  - ۸- ع ۲: کرسنگ قوشی برص چيقر. ع ۴- ده: «چيقر» سوزی يوق. ت ۲: قرش برص چقار.
  - ۹- ع ۴: چاله. ت ۲: صورچکه.
  - ۱۰- ع ۳، بخ: شيطان خرخر. ع ۸: شيطان حرحر. ل ۴: شيطان خرخر اورار.
  - ۱۱- ل ۴: دنيايه اينسه.
  - ۱۲- ع ۸: اونگی قرس چقار. ت ۲: ایزی هندوده.

۱۳. چهل تن ابدال دیورلار غایب قلندر
 ۱۴. دعاگوی هیج قالمز بوشانور بندر(?)
 ۱۵. قاف داغی نینگ گادیگینین اسکندر
 ۱۶. دیو یولینه قوندیردیگی ترس چقیر
 ۱۷. مختومقلی آیدار بر ذات بیلمزم
 ۱۸. ایشلار باردور عهددهسندین گلمزم
 ۱۹. ای یارانلار بونه دیندور بیلمزم
 ۲۰. خضر دیب ال اوردیغیم خرس چقیر

- ۱۳- ۱ع، ۲ع، ۴ع، ۲ت، ۴ل: ایدال کیدار غایب. ۳ع: غایب ارانلار - ۴ع: ابدال غایب قلندر.
 ۱۴- ۷ع، ۸ع: بوشانور بند لار. ۲ت: بوشانور بندار.
 ۱۵- ۴ع: کادیکانده. ۴ل، ۴ب: کادیکندین قلندر. ۲ت، ۳ل: کادیکنده -
 ۱۶- ۱ع: قرض چقیر. ۲ع، ۷ع: دیو یولینه قویدردیگی قرس چقیر. ۴ع، ۴ب: قویوردوغی قرص چقیر. ۸ع: دو یولینه
 قویوردیگی قرض چقار. ۳ل، ۲ت: قرص چقار. ۴ل: دیو لار یولنه قویلغان قرص چقار.
 ۱۷- ۴ب: بیلمارم. ۴ل: مختومقلی دیر بر ذات بیلمانم.
 ۱۸- ۴ب: کلمارم. ۴ل: کلمانم.
 ۱۹- ۷ع: بونادوندور.
 ۲۰- ۲ب: خضر دیب ال اورغان زادیم خرس چقار. ۲ت: خرس چقار. ۴ل: ای یارانلار بونده نه دور بیلمانم.

۴۱

۱. گر توتسه حالیمدین خبر
۲. قوری آغاچدین قان چیقیر
۳. انسان شراریمدین اثر
۴. تاپسه تندیجان چیقیر
۵. قارون قیلیبمالین ادا
۶. صد جان ایدار بولسه فدا
۷. گون شمعی دین بولوب جدا
۸. نورین قویوب پنهان چیقیر
۹. بر گوشهده اولوب مقیم
۱۰. کونگله گترسام قدرتین
۱۱. هر گوشهء ویرانه دین
۱۲. صد گنج بی پایان چیقیر

۱- ت ۲: خبر بر. ل ۴: سورسه خالدین خبر.

۲- ت ۲: برقوری.

۳- ب ک: انسانلار شراریمدین اسر. ت ۲: انسان شراریمدین آسر. ل ۴: انسان تابه چرایدین اثر.

۴- ع ۳، ل ۱: تنیمدین. ع ۴: تندیجان. ت ۲: بیلسه جسدین جان چقر. ل ۳: بیلسه جسدین جان چقر. ل ۴: خیران تندیجان چقار.

۵- ل ۴: مالنک عدا.

۶- ب خ: خان ایرور. ل ۴: منک جان برور بولسه فدا.

۷- ع ۲، ع ۳، ل ۴، ل ۱: بولوب ادا. ب ک: کون شمعدین اولوب ایدا. ب خ: اولوب جدا. ت ۲: شمعدین. ل ۴: کون شمعدین آلسه نورین.

۹- ب خ: هر گوشه. ت ۲- ده: یوق. ل ۳: بولسام مدام.

۱۰- ت ۲- ده: یوق. ل ۳: کونکله کیتورسام صبح شام. ل ۴: ذکر ایله حقه مقیم.

۱۱- ع ۳، ل ۱: بر گوشه. ت ۲- ده: یوق. ل ۴: ویرانه تلیم.

۱۲- ت ۲- ده: یوق.

۱۳. کونگلیم گه گلگان نقش لار
 ۱۴. گر گوزگه پیدا بولسه لار
 ۱۵. دوشسه گوزی نادانلارینگ
 ۱۶. کامل بولوب مردان چیقیر
 ۱۷. هیچ آنگماین زیر و زبر
 ۱۸. گر تاپسه جذیمدن اثر
 ۱۹. «بی» دین «الف» دین بی خبر
 ۲۰. باش دمده بر قرآن چیقیر
 ۲۱. جبر ایتدی جمشید جانینه
 ۲۲. یتگای دی معدن کانینه
 ۲۳. یوز یل اوقوب پایانینه
 ۲۴. نه زال و نه لقمان چیقیر

۱۳- ل ۴: کونکلکا کلکان نقش لار.

۱۴- ع ۲: کر کوزکا پیدا بولسه دی. ع ۳: کر کوزکه فیدا بولسه دی. ع ۴: ل ۱: بولسه دی لار. بخ: بولسه ایدی. ت ۲: کر کورکه. ل ۳: بولسه دی. ل ۴: پیدا بولوب کورسه کوزلار.

۱۵- ت ۲: قوشولسه لار نادانلار. ل ۳: قوشولسه کر نادانلار. ل ۴: کوزی نامردلار.

۱۷- ت ۲، ل ۳: هیچ انکلیمان زیر و زیر. ل ۴: هیچ بلیمان زیرو زبر.

۱۸- ع ۲: جرمیدین اثر. ع ۴: جذبمدین. بخ: کر تابسه جزیمدین خبر. ل ۳، ت ۲: کر تابسه الله دین اثر. ع ۲: تابسه چندیمدین اثر. بک: اسر. ل ۴: اکر تابسه جزمیدین اثر.

۱۹- ت ۲، ل ۳: پر با الغدین بیخبر. ل ۴: الفدین بی دین بی خبر.

۲۰- ل ۴: بش دم اوروب بر قران چقار.

۲۲- ت ۲، ل ۳: کی اوردی. ل ۴: تاپانمش معدن کاننه.

۲۳- ل ۴: اوقوب یتمز پایاننه.

۲۴- بخ: نه زالدین لقمان چقار. ل ۴: نه زالدین لقمان چقار.

۲۵. من هم فراغی اول قدر
 ۲۶. عقلیمنی قیلدیم دریدر
 ۲۷. بر با هنر تاپسه خبر
 ۲۸. پر باغلا یوب آسمان چیقر
۲۹. مختوم قلی آز ایلا سوز
 ۳۰. بارچه قالور داغ و دنگز
 ۳۱. توپراغه دولسه او شبوگوز
 ۳۲. حقدین ینه فرمان چیقر

۲۵- بخ، ت ۲: منم فراغی اول قدر.

۲۶- بخ: ع قلم نی.

۲۷- ۴ل: بر با هنر یا بر خبر.

۲۹- ۲ع، ۳ع، ۴ل، ۱ل، بک، ت ۲، ۳ل، ۴ل- ۴- ۵: یوق -

۳۰- ۲ع، ۳ع، ۴ل، ۱ل، بک، ت ۲، ۳ل، ۴ل- ۴- ۵: یوق.

۳۱- ۲ع، ۳ع، ۴ل، ۱ل، بک، ت ۲، ۳ل، ۴ل- ۴- ۵: یوق.

۳۲- ۲ع، ۳ع، ۴ل، ۱ل، بک، ت ۲، ۳ل، ۴ل- ۴- ۵: یوق.

۱. تانگری سوگان محمدنینگ امتی
۲. بسم الله ديب اول حقنى یاد چکار
۳. بی ایمان لار هرگز گورمز جتنی
۴. دوزخ ایچره کوب عذاب لار بار، چکار
۵. غم چکیب آخرت اویین قزانلار
۶. حقیقتنی شریعتنی توتانلار
۷. جفا چکیب حق یولینه گیدانلار
۸. سحر توروب طاعت لارین ایر چکار
۹. آدم اوغلی قیامت گون بولانده
۱۰. مؤمنینگ گناهی بولمز تننده
۱۱. پل صراط اوستینده هیهات گوننده
۱۲. صوفی لارنی کرامتلی پیر چکار
۱۳. تر آچیلان تازه گل لار سولانده
۱۴. عزرائیل آدم نینگ جانین آلانده
۱۵. قیامت آخری محشر بولانده
۱۶. سودخواری غیبت کشی نار چکار
۱۷. سفرکش لر یراق یولدین قایدانده
۱۸. آغر یوکلی شترلارنی هایدانده
۱۹. گوهرت چوکوب یوکی قالسه میدانده
۲۰. بوزلاماسین قطارداقی نر چکار
۲۱. میدان ایچره بر سوشلار قورولسه
۲۲. توساب توساب عرب اطلار سورولسه
۲۳. بر قوچ یگیت قالیب بوینی بورولسه
۲۴. آنینگ عارین آط یوراکی شیر چکار

۶- ب ۷۷۰: شریعت نی توزانلار.

۱۲- ب ۷۷۰: کرامتلی فیل چکار.

۲۵. کیم لار گزار بیروباره یالباریب
 ۲۶. کیم لار گزار حقیقتده یول یوروب
 ۲۷. بر بیچاره یولوقسه آنگا دلمریب
 ۲۸. آنینگ ایشین غایت گرچک ار چکار
۲۹. مختوم قلی ایشینگ دوشسه مرد بیله
 ۳۰. نامرد باطر بولمز جدل شرط بیله
 ۳۱. دوش گالانده همراه بولسنگ قورت بیله
 ۲۳. هر چند بولسه اط اوستنده عار چکار

۲۷- ب ۷۷۰: بر بیچاره کورسه دوران تیلموریب.

۳۰- ۱۶۰۵: نامرد بهادر بولمز.

۱. بو دنیا فانی دور توتمز بنانی
۲. بو دنیاگه گلان گچیب باره دور
۳. کیمدور یالانچی ده توتان جهانی
۴. توتانینگ ال لارین آجیب باره دور
۵. شیرین شیرین سالور حسابه دنیا
۶. آجی آجی قویار عذابه دنیا
۷. نه یتدیر نه توتدیر بو قحبه دنیا
۸. توتدیم توتدیم بیلان گچیب باره دور
۹. دورلار دولانر گردشلار دونار
۱۰. نجه لار گوچرلار نجه لار قونار
۱۱. نجه نینگ چراغی تازه دین یانار
۱۲. نجه نینگ چراغی اوچوب باره دور

۲- ع ۹: ۲ ل: بو دنیا په.

۳- ع ۷: توتان دنیانی.

۷- ع ۱، بخ: شو قهبه دنیا. ت ۱: نه ایتدی نه توتدی بو فانی دنیا. ت ۲: نه ایتدی نه توتدی بو قهبه دنیا. ل ۴: نه توتدیر بر شوم قهبه دنیا.

۸- ع ۱، بخ، ل ۴: توتدیم توتدیم دیسنگ قاچیب بارا دور. ع ۸: توتدیم توتدیم برلان قاچب برا دور. ع ۹: بیله کچیب. ل ۲، ۳ ل: ۲: بیلان قاچیب بارا دور.

۹- ت ۱: یولدوز لار دولانور گردشلار دونار. بخ: اوریلور دولانور گردشلار دونر. ل ۴: اوریلور دولانور کردیشلار قونار. ۱۰- ل ۴: نجه لار کوچه لار.

۱۱- ع ۸، ۱، ع ۲، ۴، ل ۱، ع ۹، بخ: نجه سنینک مشعلی تازه دین ینار. ع ۳: نجه سنینک مشعی تازه دین یانر. ع ۷- ده: یوق. ل ۲: نجه لامشعی تازه.

۱۲- ع ۱: نجه لارینک. ع ۲: نجه سنینک. ع ۸: نجه لانک. ل ۲: نجه سننک چراغی.

۱۳. کیمسی حقدین قورقوب رنگی سارالیب
۱۴. کیمسی دنیا قوار یوگوریب یلیب
۱۵. کیمسی یوز حسرتده کیمسی سی گولیب
۱۶. کیمسی گوزده یاشین ساچیب باره دور
۱۷. کیمسی بگ لیگیندین دوشمز ایواندین
۱۸. کیمسی یوقسللیق دین کایینر جاندین
۱۹. کیمسی حرام بیلیب قچه دور موندین
۲۰. کیمسی عرق شراب ایچیب باره دور
۲۱. کیمسی یالانچی ده عشرتده یایلاب
۲۲. کیمسی سی حالالدین حرامی سایلاب
۲۳. کیمسی فرقین بیلمان بار ایشی ایلاب
۲۴. گوزی باغلی قوش دی اوچوب باره دور

- ۱۳-۷ع-ده: یوق. ۸ع: رنگی سارالور. ت ۲: کیمسلار حقدین قورقوب رنگی ساره یب.
- ۱۴-۱ع، ۱ع: بخ: کمی دنیا قویب. ۳ع: کمی دنیا قوری. ۷ع: کیمسه دنیا. ۸ع: کیمسی دنیا قویب یوگریب یلور. ت ۲: کیمسلار دنیا قوار. ل ۴: دنیا قورب.
- ۱۵-۷ع-ده: یرتیق (پاره شده). ت ۱: کیمسه سی. ل ۴: کیمسی یوز.
- ۱۶-۳ع: کمی کوزده یاشی. ۷ع: کیملار کوزده. ب م: یاشین قوکیب. ل ۴: کمی بکلندان قوشار ایواندین.
- ۱۷-کمی سی. ت ۲: نچه لار بیک لیکده دوشمز ایواندین. ل ۲: کمی بیک لیکدین. ل ۳: نچه لار بیک لیکدین.
- ۱۸-ب م، ت ۱، ۸ع، ۳ل: یوقسز لیکدین. ل ۱: یوقسللیق ده.
- ۱۹-۱ع، ۱، ۴ل: کمی حرام بیلوب قچرلار موندین.
- ۲۰-۴ل: آراغ شراب.
- ۲۱-ت ۲: یایلاب.
- ۲۲-۶ع: کمی حرامدین. ۹ع، ۴ل: حرامدین حالالی. بخ: کمی حرامدین حاللنی سیلاب.
- ۲۳-۲ع، ب م، ۸ع، ۹ع، ۳ل: کمی فرحین اتمای. ۳ع: فرحین اتمان. ت ۲: کمی فرحین اتمای.
- ۲۴-ب م، ۳ل: کمی کوزی باغلی قوشدیک. ت ۱، ۲: قوشدیک.

۲۵. دوشوب بولمز قجبه فلک آلینه
 ۲۶. دوداغینگ تماشاندیر دنیا مالینه
 ۲۷. بر گون اوراغنی آلور الینه
 ۲۸. اول قوری دالنامی بچیپ باره دور
 ۲۹. ایکی گون خوش بولسه اوچ گون وای میش
 ۳۰. نچوک سی منزل میش نچوک جای میش
 ۳۱. بو دنیا گویا بر کاروانسرای میش
 ۳۲. گلان یوک یازدیریب گچیپ باره دور
 ۳۳. مختوم قلی آیدور تیکان یوق گل یوق
 ۳۴. نه یگیت نه خواجه پادشاه قل یوق
 ۳۵. یالانچی دور مونده بای و یوقسل یوق
 ۳۶. بارچه سی یر قوینین قوچوب باره دور

۲۵- ل ۴: توشنوب بولمز.

۲۶- ع ۲: تماشاندیریب. ب م، ع ۸، ع ۹: دوداغین. ت ۲: دوداغینک تاشانور. ل ۲، ل ۳: دنیا بالینه. ل ۴: دوداغنک تاشاندیر دنیا بالینه.

۲۸- ع ۱، ع ۳، ع ۴، ع ۶، ع ۹، ب م: هول قوری. ع ۲، ب م، ت ۱: هول قوری دنکلامی بچب برادور. ع ۸: حالا حرام دینکلامی ایچوب برادور. ل ۳، ت ۲: هول قوری دیماین کسب بارا دور. ل ۲: اول قوری دینکلامی. ل ۴: قوری تانکلامی.

۲۹- ت ۱، ب خ: کونی. ل ۳، ل ۴: وای ایمیش.

۳۰- ع ۹: منزل ایمیش. ت ۲: نه نچوک منزلیمیش نه نچوک جای ایمیش. ل ۳: بو نچوک منزلیمیش نچوک جایمیش. ل ۴: نچوک منزل ایمیش نچوک جای ایمیش.

۳۱- ع ۴: بو دنیا بر کویا کروان سرای میش. ت ۱، ل ۴: بو دنیا مثل بر کاروان سرایمیش.

۳۲- ب م، ل ۲: کچیپ. ل ۴: یوک تولتوروب کچیپ.

۳۳- ل ۴: مختوم قلی تکانی یوق کلی یوق.

۳۴- ع ۴: نه یکت نه جوان پادشاه قل یوق. ب م: نه یکت نه غوجه. ب خ: نه قوجه. ل ۳: نه یکت نه قری پادشاه قل یوق.

۳۵- ع ۱: دیلاکچی درمانده بای یوقسل یوق. ل ۴: تلانچی در بدر بای یوقسل یوق. ب خ: دیلاکچی درمانده بای یوقسل یوق.

۴- ع ۴: دیلانچی دورمنده بای یوقسل یوق. ع ۷، ل ۱: تلانچی درمانده بای یوقسل یوق. ب م: یلانچیده مونده بای یوق

سول یوق. ت ۱: یلانچیده بای یوق غریب یوق سک یوق. ع ۸: یلانچی ده بای یوق سیل یوق. ع ۹: یلانچیده بای یوقسل یوق.

ل ۳: ت ۲: یلانچی دنیا ده.

۳۶- ع ۲: بارچه سین قوینین قوچوب برادور. ع ۴: بارچه سین یر قوینی. ب م: بارچه سین یر قوچوب برادور.

۴۴

۱. غم دومانى باسيب غريب كونگليمنى
۲. گوز ياشين ساقلاماي توکيب باره دور
۳. کيم دور رحم ايلايب سوران حاليمنى
۴. بوزوق كونگليم ارکين يقيپ باره دور
۵. گرچه اوت ياقسه لار عاشق ياغيندين
۶. اولوم آسان ايرور دوست فراقيندين
۷. هجران منى قاودى صبر داغيندين
۸. فراق بوغون بوغون سوکيب باره دور
۹. اول دور دورانيم چرخ بولاشديردى
۱۰. غم جانيم قوريتدى اوت توتاشديردى
۱۱. عشق منى يانديردى حددين آشردى
۱۲. يوراگيم ايچيمدين چيقيپ باره دور

۱- ۷ع: غريب بو كونكلومي. ۹ع: غريب حاليمي. ل ۴، ت ۲: كونكلي.

۲- ب:م: کوز ياشيم. ل ۴، ب:خ: کوزده ياشيم سلماي.

۳- ۲ع، ۷ع: رحم ايليان سوروب حاليمي. ۴ع: کم دور يلانچى ده توتان دونياني. ب:م: کم دور جم ايلان غريب حاليمه. ل ۳، ت ۲، ۹ع: حاليمي. ل ۴: سوراب حاليمي.

۴- ۱ع: كونکلم کوران يقيپ. ۲ع، ۳ع، ۹ع: كونکلم کوران يقب. ۷ع، ۸ع: غريب كونکلم کوران يقيپ بارا دور. ب:م: بوزوق كونکلم کوران باقيپ بارا دور. ب:خ: بوزوق كونکلم کورام يقيپ بارا دور. ل ۳، ت ۲: كونکليم کورکين.

۵- ۴ع: توتانينک ال لارين آجيب بارا دور. ل ۴: عشقنک يانيندين.

۶- ۲ع، ۲ع: آسان بولور دوست فراغندين. ۳ع، ل ۴: ايرور دوست فراقيندين. ۹ع، ۴ع، ت ۲، ل ۳: آسان بولور دوست فراقندين.

۷- ل ۳، ۴ع، ت ۲: هجران منى قويدى صبر داغندين. ۹ع: جبر داغندين.

۸- ل ۳: کسب برادور. ل ۴: خراق بوغون.

۹- ۲ع: اول دورانمي چرخ بولاشديردى. ب:خ: اولدير دورانيم. ل ۳: اول دور دوراني. ل ۴: اول ديار دورانيم.

۱۰- ب:م: اوت يانوشديردى. ت ۲، ل ۳: غم منى قورتدى.

۱۱- ۳ع: منى جوشروب حددين. ۷ع، ب:خ: عشق منى چوشدوروب. ب:م: عشق منى چوشديردى حددين آشردى. ل ۴: عشق منى جوشتردى حددين آشتردى.

۱۳. فراغت یاتوردیم نفسیمنی بسلااب
 ۱۴. توردی کونگل یار جمالین هوسلااب
 ۱۵. حقدین حاجت دیلاب مرادین اسلااب
 ۱۶. گوزیم اول یول لاره باقیب باره دور
 ۱۷. مختوم قلی مجالیم یوق سوزلاین
 ۱۸. دوست لارغه دردیمنی عیان ایلاین
 ۱۹. ای یارانلار یغلاماین نیلاین
 ۲۰. عشق منی یاندریب یاقیب باره دور

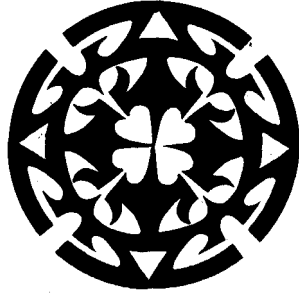
-
- ۱۳-ع ۲: نفسمنی سیلاب.
 ۱۴-ل ۴: کونکل توردی یار.
 ۱۶-ع ۳: یوللارده. ل ۴: اول یول لاری.
 ۱۷-ع ۷، ب م: یوق نیلاین. ت ۲: یوق سیلاین. ل ۴: یوق سویلاین.
 ۱۸-ع ۳، ع ۷، ع ۸: دردیمنی بیان ایلاین. ب م: دوستلارغه سریمنی عیان ایلاین. ت ۲، ل ۳: دردیمی. ل ۴: دوستلار دردیم
 کمه عیال ایلاین.
 ۲۰-ل ۴-ده: «منی» سوزی یوق.

۱. یدی یاشان عرب آطینگ یانینده
۲. معلوم بولمز دیه نه دور دوز نه دور
۳. یونگی یتن قوچ یگیدینگ یانینده
۴. اللی نه دور آلتیمیش نه دور یوز نه دور
۵. نامرد اوغلی قورقی چکار میداندین
۶. آغاچ آدم بولوب گورنور هر یاندین
۷. مخنت لار خوفلی یرده دشماندین
۸. سچه بیلمز دومان نه دور توز نه دور
۹. سپاه بولوب منر آطین بیلیمان
۱۰. عارف بولوب اوز عزتین قیلیمان
۱۱. مجلس ایچره سوز لذتین بیلیمان
۱۲. آنکلا بیلمز صحبت نه دور ساز نه دور

- ۱-۳ ل: یانکی یاشان عرب آطینک شاننه. ع ۲: یاغی باسان عرب آطینک شاننده. ع ۳، ۴، ۸، ع ۸، بخ: آطنک شاننده. ت ۱، ع ۹، ت ۲: یانکی یاشان عرب آطینک شاننده. ف: یاغی یاشان عرب آطینک شاننده. ل ۴: یدی یاشار.
- ۲-۳ ل: ت ۲: معلوم اولمز. ل ۴: توفه نه دور.
- ۳-۱ ع: یوی یتان. ع ۲، ف، ل ۳، ت ۲: یوکی یتن قوچ یکدینک شاننده. ب، ت ۱، ع ۹: بویی یتان. ل ۴: یاغی یتکان خوش یکتک. ع ۸، بخ: یویه یتان.
- ۴-۲ ع، ۳، ب، ف، ع ۸، ع ۹، بخ، ت ۲، ل ۳: التمش ندور یتمش ندور یوزنادور.
- ۶-۲ ت: آدم بولور.
- ۷-۴ ل: مرد یکت لار خوفلی.
- ۸-۱ ت: آنکلامز لار دومان نه دور دوز نه دور. ل ۴: باچارماز لار دومان نه دور.
- ۹-۱ ع: آرا لاشیب منار آطین بیلیمان. ع ۳: عزتین بیلیمان. ع ۴: عارف بولمز اوز. ف: سق بولوب منر آطین بلیمان. بخ، ع ۸، ل ۴: آیرلایب منار آطین بیلیمان.
- ۱۰-۱ ت، ۱، ف، ع ۹، بخ، ت ۲، ل ۳، ل ۴: عزتین بیلیمان.
- ۱۱-۲ ع، ۳، ع ۴، ت ۱، ب، ف، ع ۸، ع ۹، بخ، ل ۴: صحبت ایچره. ل ۳، ت ۲: صحبت ایچره سوز لار سوزین بیلیمان.
- ۱۲-۲ ده: «آنکلا» سوزی یوق. ع ۳: آنکله بیلماز مجلس نه دور ساز نه دور. ع ۴، ف، ع ۸، ع ۹: آنکه بیلمز. بخ: آنکه بیلماز. ل ۳، ت ۲، ب، م: آنکا بیلماز مجلس نا دور ساز. ت ۱: آنکه بیلمز میلیس نه دور ساز.

۱۳. قارغا یتە بیلمز بازینگ جنگینده
 ۱۴. گورونه بیلمز اول میدانینگ دنگینده
 ۱۵. آج قارچغای آغیر لاجین اونگینده
 ۱۶. منگ یغلسون اوردک نه دور قاز نه دور
۱۷. مختوم قلی سوز جوش ایدار تلینگدین
 ۱۸. محتته یول برماگین یلانگدین
 ۱۹. بو هنرلار گلور گلمز الینگدین
 ۲۰. تلدین گلان بو جرئتلی سوز نه دور

- ۱۳-ع ۱، بخ: قرغه ینار باز یلارینک چنکینده. ع ۲: قرغه یتر باز بیلمن جانکنده. ع ۳: قرغه ینار باره بیلمان چمندین. ل ۴: قارغا یتار بلامان چنکندین. ع ۴: قرغه یتر باز بیلیمان چنکندین. ب م: قرغه یتار باز بیلیمان چنکنده. ف- ده: یوق. ع ۸: قرغه اینار باز یلارینک چنکنده. ع ۹: قرغه تا باز بلمن جانینکده. ت ۲: قرغه یتار بلامان چانکیده. ل ۳: قرغه یتار بوز بلامان چانکینده.
- ۱۴- ل ۴ ف ع ۴: دنکیندین. ت ۱: میدانینگ چنکینده. ف- ده: یوق.
- ۱۵- ع ۲، ع ۹، ل ۴: آج قرینجه. ع ۴، ل ۴: اونکندین. ف- ده: یوق.
- ۱۶- ف- ده: یوق.
- ۱۷- ل ۴: تلندین.
- ۱۸- ع ۴، ت ۱: یول بر مادینک یلینکدین. ب م: مخننه یول بر مادینک یانینکدین. ف: برمدینک یلنکدین. ع ۸ مخننه بوی برمدینک یلینکدین. ت ۲: مخننه یول برماکیل الینکدین.
- ۱۹- ل ۳، ت ۲: کلمز قولینکدین.
- ۲۰- ل ۳: دولت کیلان بو جرئتلی سوز نه دور. ل ۴- ده: «بو» سوزی یوق.

۱. بر چوپروک قوز بیلان جهان جوهرین
۲. اول قمارباز دور اوتوب دوروبدور
۳. چوپریک سامان ایتمیش متاع بازارینه
۴. جوهره برابر ساتیب دوروبدور
۵. نه چراغ دور گوزسزلاره یاریدور
۶. نه گوزگی دور اول آینه دین آریدور
۷. نه ساقی دور پیاله سین یوریدور
۸. بران نینگ بوغزین دان توتوب دوروبدور
۹. نه دوشک دور آنگا باسان یاریمز
۱۰. نه کشتی دور دریا باتر یوریمز
۱۱. نه انادور اولمز یتمز قریمز
۱۲. اوز بالاسین اوزی یودوب دوروبدور

- ۱- ت ۱: غوز بیلا. ل ۲- ده: «بر» سوزی یوق: چوپریک قوز ایلامیش جهان جوهرین.
- ۲- ع ۴- ده: «نه» سوزی یوق. ت ۱: بر قمارباز اویناب اوتوب دوروبدور. ل ۲: اول حمارباز اویناب اوتوب دوریب دور.
- ۳- ع ۱: چوپریک سامان التمش دور بازارین. ع ۳: چوپریک سامان آلمش بر بازار دین. ع ۴: اتمیش بازارین. بخ: چوپریک سامان النمش دور بازارین. ع ۵: سامان ایتمش. ت ۱، ع ۷: چوپریک سامان ایتمش متاع بازارین. ل ۳، ت ۲: اتمیش بازارین.
- ۴- ع ۵، ع ۷، ع ۸، ل ۲: کوهره.
- ۵- ع ۵: اول نه چراغ آی سز یرده یاریدور. ت ۱: نه چراغ دور یر یوزینی یاریدور. ل ۳، ت ۲: کوز سز یرکا یریدور. ل ۲: نه چراغ دور کونسیز یره آریدور.
- ۶- ع ۱: بو آینه دین آریدور. ع ۲، ع ۴: بو آینه دین دوریدور. ع ۳، بخ: نه کوزکو دور بو آینه دین آریدور. ع ۸: آینه دین دوریدور. ع ۵: اول نه کوزکو آیدین کوندین آریدور. ت ۱: آینه دین دوریدور. ل ۳، ت ۲: بو آینه دین.
- ۷- ع ۴: بر الی بوغزیندین توتوب دوروبدور. ع ۵: اول نه ساقی پیاله سین یوریدور.
- ۸- ع ۲، ع ۵، ت ۱: برالی بوغزیندین توتوب دوروبدور. ع ۴، ع ۷: بر الی بوغزینده توتیب. ل ۲: بر الی آغزینده یتب دوریب دور. ع ۸: الی بوغزینده. ل ۳: برانی بوغزینده.
- ۹- ع ۳- ده: یوق. ع ۵: اول نه دوشاک آندا بسان یاریماز. ع ۷: مونکا باسان. ل ۳، ت ۲: یرامز.
- ۱۰- ع ۳- ده: یوق. ع ۴: دریا باتمیش. ع ۵: اول نه کشتی دریا باتار یوروماز. ع ۷، ع ۸: نه کشتی دور دریا باتمز یوریمز.
- ۱۱- ع ۳- ده: یوق. ع ۵: اول نه انا اولمز.
- ۱۲- ع ۳- ده: یوق.

۱۳. باشی باریب چیقمیش عرشینگ اوستنه
 ۱۴. آیاغی اینمیش دور یرینگ آستنه
 ۱۵. جانلی جانسز هر نه گلسه دستنه
 ۱۶. دالنامای دستنه آتیب دوروبدور
۱۷. بر مخلوق دور نه اړکک دور نه دیشی
 ۱۸. بر گوزی دوم آق دور، بر گوزی چاشی
 ۱۹. رنگی قره آله اون ایکی باشی
 ۲۰. یری گوگی بردین توتوب دوروبدور
۲۱. دوستلار بر مثال دور تلیمه گلان
 ۲۲. ذهن قویسه بیلور عقلی بولان
 ۲۳. جهانی توتمیش دور بر قدرت یلان
 ۲۴. قوروغی باشینه یتب دوروبدور

۱۳-۲، ع ۸: عرشینگ او یونه. ع ۵: کله سی چقب دور عرشنگ اوستنه.

۱۴-۲، ع ۲: آیاغی اینمیش یدی یرینگ آستنه. ع ۴، ۷: اینمیش یدی یرینگ. ع ۵: قوبروغی بند اینمیش یرینگ آستنه. ع ۸: آیاغی اینمیش یدی یرینگ تهینه.

۱۵-۱، ع ۱: جانلی جانسز اینار آتینگ دستنه. ع ۷، ۸: هر نه گلسه پینه.

۱۶-۲، ع ۴: دالنامای دهانه. ت ۲: دالنامای دهانه ایتب. ل ۳: دالنامای دهانه اوتیب توربیدور.

۱۷-۱، ع ۱، بخ، ت ۲-ده: یوق. ع ۵: اول نه مخلوق نه اړکک دور نه تیشی. ت ۱: بر مخلوق دور هم اړکک دور هم دیشی. ل ۲: نه حیواندور نه مخلوق دور نه تیشی.

۱۸-۱، ع ۱، بخ، ت ۲-ده: یوق. ع ۴، ۷: چوم آق.

۱۹-۱، ع ۳، بخ، ت ۲-ده: یوق. ع ۲: آله دور اون ایکی. ع ۵: رنگی قرا آقدور اون ایکی باشی.

۲۰-۱، ع ۳، بخ، ت ۲-ده: یوق. ع ۸: یوتیب دوربیدور. ل ۲: یری کوی.

۲۱-۳، ع ۵: یوق. ع ۵: بیک لار مثل دور دیلمه کلان. ت ۱: کونکلومه کلان.

۲۲-۳، ع ۵: یوق. ع ۵: عاقل اولدور بو سوزه قولاغین سالان. ت ۱: زهنی قویب بیلور عقلی بولان. ل ۲: زهن قویب بیلینک ای عقل بولان.

۲۳-۲، ع ۸، ل ۲: جهانی کر توتمیش. ع ۳: قدرت بلان. ع ۵: جهانی توتوبدور بر اولوغ یلان. ل ۳، ت ۲، بخ: جهان یوزین توتوموش بر قدرت یلان.

۲۴-۸، ع ۸: قویریغی باشندین آرتیب دوربیدور.

مختوم قلی گیتمه مونچه هر سوزه	۲۵.
هیچ بویله جانور ایلمامیش گوزه	۲۶.
ینه بر قدرت بار ینه یدی کلپزه	۲۷.
اول بیک یالاتی یودوب دوروبدور	۲۸.

-
- ۲۵- ع ۱، ب: مخدوم قلی موندین کیتمه هر سوزه. ع ۲: بر قدرت بلان. ع ۵: مخدوم قلی مغرور اولمه هر سوزه. ت ۱: مختوم قلی مونچه کیتمه هر سوزه. ل ۳، ت ۲: مختم قلی کیتمه موندین هر سوزه. ل ۲: مخدم قلی قولاق قویغین بو سوزه.
- ۲۶- ع ۱، ب: هیچ مونچه. ع ۵: بویله هیچ جانور. ع ۷، ت ۲، ل ۳: ایلمامیش. ت ۱: بولار بارچه کورنوب دوراندور کوزه. ل ۲: هیچ بیله جانور کورنمز کوزه.
- ۲۷- ع ۱، ع ۴: بر قدرت بارینه یدی کلفزه. ع ۵: ینه بر قدرت بار یتی کلفزه. ع ۷، ت ۱، ل ۲: ینه بر قدرت بار یدی کلفزه. ل ۳، ت ۲: ینه بر قدرت بار تیدی کلفزه.
- ۲۸- ع ۸: شول بیوک. ت ۱: شو بیک. ل ۳، ت ۲: شول بیک.

۱. غفلت یاستوغینده قویوب سن باشی
۲. غافل آدم مونچه ارنیب دوروبدور
۳. تن قفسی ایچره وحشی جان قوشی
۴. هر دم پرواز ایدیب اورونیب دوروبدور
۵. عمرینگ اوتوب گیتدی قیلما دینگ پروا
۶. منزلینگ مسجد قیل دوشگینگ بوریا
۷. گذرینگ کوپری دور دیلاگینگ دریا
۸. آنده ترارولار قورلوب دوروبدور
۹. یخشی لاردین بر نصیحت آله گور
۱۰. گیتدی کاروان یکه قالمه یله گور
۱۱. آدم اوغلی زینهار حاضر بوله گور
۱۲. نفس شیطان سنگاسورنوب دوروبدور

-
- ۱-۴ ع، ۶ ع: قویوب سن بشی. ل ۳، ت ۲: غفلت یصدوقینه قویوبدور باشین.
  - ۲-۱ ع: ازیب دوریبدر. ت ۱: اورنیب. ل ۳، ت ۲: آدم اوغلی.
  - ۳-۲ ت: تن قفس ایچره وحش جان قوشین. ل ۳: تن بر قفس ایچره وحش جان قوشین.
  - ۴-۳ ع، ۷ ل، ۱ ل، ۹ ل، ۳ ل، ۲ ل، ۴ ل: پرواز ایلاب.
  - ۵-۳ ع: اوتدی کیتدی قیلما دینگ پروای. ل ۳، ت ۲: عمرینگ کچیپ کیتدی. ل ۴: قیلما دینگ خروا.
  - ۶-۹ ع: منزلینگ مسجد دور پوشه شینک بوریا.
  - ۷-۲ ع: کورانکی کفر قیل دیل لارینگ دریا. ع ۴: کذارینگ کفر دور تیلاینگ دریا. ع ۶، ل ۴: کذرینگ کفر دور تیلاکنک دریا. ل ۳، ع ۷: کذرینگ کفریدور قیلدیغنک ریا. ل ۱، ل ۲: کوزینگ کفر دور تیلاکنک دریا. ع ۹: کوزینگ کفریدور تیل لارینگ دریا. ت ۱: کوزینگ کفریدور قیلدیغینک ریا. ت ۲: کوزینگ کفریدور قیلده غینک ریا.
  - ۸-۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۶ ع، ۷ ل، ۱ ل، ۹ ل، ۲ ل: آنده قضا یلیی قورلب. ت ۲، ل ۳: آنده قزل اوتلار قورلیب.
  - ۹-۳ ع: ده: یوق.
  - ۱۰-۳ ع: ده: یوق. ت ۲، ل ۳: یکه قالدینگ یله ور. ل ۴: کندی یکه قالدینگ یله کور.
  - ۱۱-۳ ع: ده: یوق. ع ۷-ده: یرتیق (پاره شده).
  - ۱۲-۳ ع: ده: یرتیق (پاره شده). ل ۴: سونورب توروبدور.

۱۳. الوان طعام اييب آل ياشيل گيب
 ۱۴. فراغت ياتيپ سن قورقى نى قويوب
 ۱۵. اجل شيرى ارلاب پنجه سين يايپ
 ۱۶. باشينگ اوچين آليپ گرنيب دوروبدور
 ۱۷. اويان مختوم قلى غفلتده ياتمه
 ۱۸. ماله مغرور بولمه محتنده ياتمه
 ۱۹. اوتور دنيا اوچون عمرينگى ساتمه
 ۲۰. بونقصانينگ دويبي گورنوب دوروبدور

- ۱۳- ۷ع: الوان نعمت اييب آل. ل ۴: طعام ييبوب ياشل كيوب.
 ۱۴- ۲ع، ۶ع، ۹ع: فراغت يتورسن. ل ۱: قيغو قويوب. ل ۴: فراغت ياتورسن خوفكنكى قويوب.
 ۱۵- ۷ع، ۱: اجل شيرى عر لاب. ل ۲: ارلاب. ل ۴: شيرى ايرلاب.
 ۱۶- ۴ل: باشين اوستين اليب گرنيب.
 ۱۷- ۴ع: مخدومقلى اويان غفلتده ياتمه. ۷ع، ۲، ۳: مخدومقلى ايرميش بو دنيا فانى. ت ۱: مختومقلى ديبار بو دنيا فانى.
 ۱۸- ۱ع: غفلتده ياتسه. ۲: ماله مغرور اولمه محتنده صحبته ياتمه. ۴ع: محتته. ل ۴: مخنته. ۷ع: فانى نى قوى آخرت ديب (شوندين سونكى يرتيق / كلمات بعدى پاره شده). ل ۳، ۱، ۲: فانى قوى آخرت ديب برجانى. ل ۱: ماله مشغول بولمه. ب:خ: ماله مغرور بولوب غفلتده ياتمه.
 ۱۹- ۶ع: اوتار اوچون. ۷ع، ۱: عمرينك بريپ ساتغين آلمه دنيانى. ب:خ: عمرينكى. ت ۲، ۳: عمرينك بريپ ساتين آلمه دنيانى. ل ۴: عمرنكى ساتمه

۱. حق تعالی بو نه، نچوک احوال دور
۲. دوری ديب ايچديگيم لایلی چيقیب دور
۳. نه بویله بيهوده شوم کج اقبال دور
۴. حلال ديب ايچديگيم جيملی چيقیب دور
۵. کيمسه سریم بيلمز اوزين اولدورسه
۶. فقير بنده لاره تانگری بيلدورسه
۷. ایلی شادلیق شادمانلیق گولدورسه
۸. منگا همراه بولان غملی چيقیب دور
۹. آموخته من اورتنماگه بيشماگه
۱۰. کشی یوق خبرلاشيب درد آچماغه
۱۱. اوبه اوچيندين باردیم اوی سورا شماغه
۱۲. گوردیگيم لال یا آغزی موملی چيقیب دور
۱۳. مندین شکوه ایدار الیم گرانیم
۱۴. غلبردين چال چيقر سریم برانیم
۱۵. فقير ديب حاليندين خبر آلانیم
۱۶. دپرئنده دیودین دملی چيقیب دور
۱۷. مختوم قلی حسابی یوق گورانیم
۱۸. طمع توتوب امید الین گرانیم
۱۹. اوباسینه سوراب ار ديب بارانیم
۲۰. اتاگینه ال اورسام آملی چيقیب دور

۱- ل ۱: بونچوک. ۲- ب م: قوملی چقب دور. ۳- ب م، ل ۱، ع ۸: نه يسر بيهوده.

۷- ب م، ل ۱، ل ۲، ع ۸: ایله شادلیق. ب خ: شادیانلیق. ع ۱، ۳، ل ۲: ایلار شادلیق شادمانلیق بله کولدورسه.

۱۰- ع ۳: دردیم ایشماغه. ل ۱، ل ۲: خبر آلوب دردیم ایشماغه. ع ۸: خبر آلیب دردیم آشماغه. ب خ: کشی یوق دور

خبرلاشيب دردیم ایشماغه. ۱۲- ب م، ل ۱، ع ۸، ل ۲: یاللدور.

۱۳- ع ۱، ب خ: شکایت ایدار. ب م، ع ۸، ل ۲: شکاد ایدار. ۱۴- ب م: قالبر دین شال چقار.

۱۵- ب م، ل ۱، ع ۸، ل ۲: فقير ديب فشماغنه الیم اورانیم ۱۸- ع ۸: امید الین کرانیم.

۱۹- ب م، ل ۱، ع ۸، ل ۲: ارمیش ديب.

۱. گونده يوز منگ گوج هم بولسه اول دنيا
۲. اول مقدار بو دنيا گلانده باردور
۳. يوز منگ احمق بولوب گيتسه رايه
۴. يوز منگ اوزين يوله سالانده باردور
۵. يوز منگ درويش سيه داغلاب اوتوران
۶. رياخته بيلين باغلاب اوتوران
۷. نچه يرده گورسنگ آغلاب اوتوران
۸. نچه يرده بي غم گولانده باردور
۹. سيران ايتسانگ بودنيانينگ تورت بورجين
۱۰. قاريشيب دور حلال حرام ارواح جن
۱۱. نچه لار تميزلاب يول گيدارلار چين
۱۲. نچه يوز منگ گمراه بولانده باردور

۱- ت ۱: بو دنيا. ل ۳: او دنيا.

۲- ع ۴، ت ۱، ع ۸، ع ۹: شول مقدار.

۳- ت ۱: يوزمنک گمراه کيتسه شيطان رايه. ع ۸: راهنه.

۵- ع ۲- ده: يرتيق (پاره شده).

۶- ع ۲- ده: يرتيق (پاره شده). ع ۹: بيلين چاغلاب.

۸- ع ۱: يوزمنک يرده بي غم.

۹- ع ۷- ده: «قورت» سوزي يوق.

۱۰- ع ۴: قارلوب يتار حلال. ع ۷: قارليب يتور. ت ۱: نچه قارليب حلال حرام. ع ۸: قارليب ياتر حلال. ع ۹: قارليب يتار.

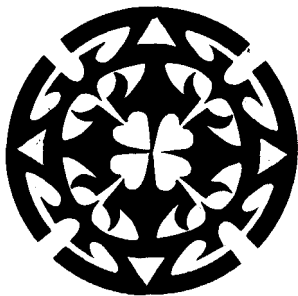
۳ل ت ۲: قارليب دور.

۱۱- ع ۶: کيدار لاجين. ت ۲: يول يورورلار چين.

۱۲- ع ۹: نچه منک گمراه ده بولانده بار دور.

۱۳. اوغرسيز ايام لار انگلامز ارلار
 ۱۴. كاشكى سوران بولسه ساچيديم دزلار
 ۱۵. قانى اول سلیمان رستم لار شيرلار
 ۱۶. ديمانگ بوسوب سيپيب قالان ده باردور
 ۱۷. مختوم قلى كونگله قيغى گترمه
 ۱۸. بو بر ايش وقتى دور، اوزينگ يترمه
 ۱۹. سوزيم انگلان يوق ديب ايسم اوتورمه
 ۲۰. جهان گينگ دور، چندان بيلانده باردور

۱۳- ع ۳: اوغور سز آياللار آكلامز ارله ر.

۱۴- ع ۳: كاشكى سوران بولسا سفچيديم دورله ر. ع ۴: كاشكى سوران بولسه مجسم ديم ديرلار. ع ۷: ساچارديم درد لار. ت ۲: ساچسامدیم.

۱۵- ع ۱، ب: خ: ساويلدى رستم لار شير لار. ع ۲، ع ۹: ساويلدى مسلمان لار رستم لار شير لار. ع ۴: ساولدى سلیمان لار. ع ۷، ع ۸: ساويلور سلیمان. ت ۱: ساويلدى سلیمان رستم لار شير لار. ل ۳، ت ۲: سويلادى سلیمان لار شير لار.

۱۶- ع ۱، ع ۳، ع ۷، ت ۱، ب: خ: ديمه بو سيپ سافيب قالانده بار دور. ع ۲- ۵: دوشنوكمز (نامفهوم). ع ۴: ديمه سيپ صفت قالانده بار دور. ع ۶: ديمه بوقيب سافيب قانده بار دور. ع ۸: ديمه بوسيب سليپب قالانده باردور. ل ۳: دومه يوليپ ساچيب قالانده باردور. ع ۹: ديمه بو سيپ. ت ۲: دومه بولوب ساچيب.

۱۷- ع ۹: مخدومقلى كونكلمه كينه كلتورمه.

۱۹- ع ۴، ع ۸: سوز آنكلان يوق تيب ام سم اوتورمه. ع ۷: آنكلان. ت ۲: سوزيم انكلانينه ايسم اوتورمه.

۵۰

۱. ای یارانلار آدم اوغلی
۲. بوز توفراقدين بولماق حقدور
۳. اصلی خاکدين اونان آدم
۴. قومه قاریلیب قالماق حقدور
۵. کلامده بار ایش بیان دور
۶. بارچه ایش حقه عیان دور
۷. اینانسنگ سنکا ایماندور
۸. اولماق حق دیرلماق حقدور
۹. ایوبه یتماک صبرده
۱۰. طاقتینگ یوق دور جبرده
۱۱. منکر نکیر دار قبرده
۱۲. سوراغ سؤال قیلماق حقدور

۲- ب-خ- ده: «بوز» سوزی یوق. ل ۴: بوز توفراق.

۳- ع ۷- ده: یرتیک (پاره شده). ب-م- ده: یوق. ع ۹: اصلی خاکدين اتام آدم.

۴- ع ۷- ده: یرتیک (پاره شده). ب-م- ده: یوق.

۵- ب-م: عالمده بار ایش بیلنور.

۶- ل ۴: حقه.

۷- ع ۲: سنکا عیان دور. ب-م: استاسنک سنکا ایمان دور. ل ۴: سنکا عیاندور.

۹- ع ۲: ایوبه یتمنک صبرده. ع ۳: ایوبه یمنک صبرده. ع ۶: ایوبه یتمنک صبرده. ب-م: بیلمادینک بو خبر ده. ع ۹: اوتانمادینک

بو خبر ده. ل ۴: ایوبه یتمنک صبرده.

۱۲- ل ۴: سوئال.

۱۳. ایدان ایش لارینگ سورالور
 ۱۴. گون قزار میزان قورلور
 ۱۵. توغ چکیلور علم اوریلور
 ۱۶. یاوز گون لار گلمک حقدور
۱۷. مختوم قلی آزسانگ یولینگ
 ۱۸. اول گون نچوک گچر حالینگ
 ۱۹. بو گون زورلاب آلان مالینگ
 ۲۰. ارته قایدیب برماک حقدور

- ۱۳- ع ۲، ل ۱، ع ۹، ل ۲: سوریلوب. ع ۶: سوریلور. ب خ: اوتکان ایشلارینک سورہ لور.
 ۱۴- ع ۲، ل ۱، ع ۹، ل ۲: کون قیزیب میزان قوریلوب. ع ۶: کون قیزیه.
 ۱۵- ع ۲، ل ۲: طوغ چکولوب علم اورلوب. ع ۹: طوع چکوب علم اوریلیب. ل ۴: علم قورلور.
 ۱۶- یاویز کونلار کورمک حقدور.
 ۱۸- ع ۳: اولدن کچر نچوک حالینک.
 ۱۹- ل ۴: ضور لاب.
 ۲۰- ل ۴: تا تنکله برماک حقدور.

۱. قرداشلار گون گوندين بتر بولوب دور
۲. يل يلدین بدعت لار آرتسه گر کدور
۳. خمر ايچيب زنا قیلان جهانہ
۴. بللی مشهور بولوب دولسه گر کدور
۵. مسلمان قرداشلار دونمانگ بو يولدین
۶. گچر سيز صراطدین اينچه دور قیلدین
۷. دجال گلور دیورلار بر نچه يلدین
۸. عالمه بر غوغا سالسه گر کدور
۹. گوزی بردور قره گیمیش قدینه
۱۰. غریب یانار حرامی نینگ اودینه
۱۱. شام شریفه رومه مکه مدینه
۱۲. مسلمان لار قاچیب دولسه گر کدور
۱۳. عیسی مهدی گلسه عدل دور داد دور
۱۴. یا جوج مأجوج گلسه ظلم و هیهات دور
۱۵. قولاغی یردین سورانور، بر یاوز ذات دور
۱۶. قاف داغی نی دشیب گلسه گر کدور

-
- ۲-۲، ع ۳، ع ۶، ب م، ب ک، ل ۳: کلسه کرک دور. ب خ: بدعت لار بولسه. ل ۴: بو عتلاز کلسه کراکدور.
- ۳-۲، ع ۲، ع ۳، ع ۶، ب ک: خمر ایجان زنا قیلان جهانہ. ب م، ع ۸، ت ۲: جهانہ. ل ۳: حمر ایجیبان زنا قیلان جهانہ. ل ۴: آراغ ایچیب. ۴-۱، ع ۶، ع ۷، ب ک، ت ۲، ل ۳، ل ۴: بلی منشور. ت ۱: بلی مشهور بولوب اولسه کر کدور. ع ۸: دورسه کراک دور. ۵-۲: قرداشلار دوغانینک.
- ۶-۱، ل ۴: صراطدین کچر سز. ع ۶: کچر سن. ب خ: صراطدین کچر لار اینچه. ل ۲: کچر لار صراطدین.
- ۷-۶: خودجال کلور بر نیچه یل دین. ۸-۸: عالمه بر غوغا سالسه کراکدور. ل ۴: غاوغا.
- ۹-۱: سوزی بر دور قرا کیمیش قدینه. ۱۰-۶، ب ک: حرام زادینک اودینه.
- ۱۱-۲، ع ۳، ع ۷، ت ۲، ل ۴: شام شریف روم مکه. ۱۳-۲، ع ۳، ع ۷، ع ۸، ب خ، ل ۲: عدل دور ذاتدور.
- ۱۴-۶، ع ۷، ت ۱، ب خ، ت ۲: مأجوج کلسه ظلم. ل ۴: یا جوج مأجوج کلسه هیهات ظلماتدور.
- ۱۵-۷: سودرانور. ت ۱: قولاغی بر یردا بر یاوز ذاتدور. ل ۴، ب خ: قولاغی یردین کدار بر یویز ذاتدور. ت ۲-ده: «یردین» سوزی یوق.

۱۷. بیری سی قره دور بیری سی آقدور
 ۱۸. بیری سنینگ یوران یولی ایراقدور
 ۱۹. یردین بیر اوت چیقر رنگی گوکدور
 ۲۰. باد خزان اوروب سولسه گرکدور
۲۱. ایتیشینگ کوب بولسه یر سنی قیسر
 ۲۲. بیری سی شمردور بیری سی یسر
 ۲۳. سولینگدین ساغینگدین اوت یالین اوسر
 ۲۴. توکنمز زندانه دوشسه گرکدور
۲۵. قلم تترار یتیم لارینگ زاریندین
 ۲۶. جوشغون گچر عاشق لارینگ سریندن
 ۲۷. گوک یاریلیب داغلار سارسر یریندن
 ۸۲. اسرافیل صورینی چالسه گرکدور
۲۹. دریا قوریور سولار چکیلور
 ۳۰. آی گون توتولور یلدیز دوکولور
 ۳۱. بییک داغلار ایریر یر گوک یقیلور
 ۳۲. یالنگیز مولام اوزی قالسه گرکدور
۳۳. اجل گلسه بنده خانمانیندین
 ۳۴. ایریلور ایل گوندین شیرین جانیندین
 ۳۵. الله نینگ امریندین حق فرمانیندین
 ۳۶. عزرائیل اوز جانین آلسه گرکدور

۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴-ع ۲، ۳، ۴، ۶، ۷، ۸، ب، ک، بخ، ت ۲، ۲، ۳، ۴-ده: یوق.
 ۲۷-ع ۱، ب، م، ۸، ب، ک، ت ۲، ۲، ۳، ۴: کوک اورولوب. ع ۳، بخ: کوک او فرلوب. ع ۶، ۷: کوک اوریلور. ل ۱: کوک اوریلوب.
 ۲۸-۴: اسرافیل صورین.
 ۲۹-ت ۱: دریالار یوق بولور سولار چکیلور. ل ۴: دریالار قوریتور سولار چکیلور.
 ۳۰-۴، ل ۱: آی کونلار. ع ۸: آی کون هم. ۳۱-ت ۱: داغلار اریب. ت ۲: یر کوک هم یقلور.
 ۳۴-ع ۲، ۲، ب: ال ایر ایل کون شیرین جانندین. ع ۳، ب: ال اوزار ایل کوندین. ل ۴: ال اوزا ایل کون شیرین جانندین. ت ۱، ل ۱، ۲: آل آیر ایل کون دان شیرین جانندین. بخ: ال آیرور ایل کون شیرین جانندین. ت ۲: ال آیرور کون شیرین جانیندین. ل ۳: ال یوه دور بلکه شیرین جانندین.
 ۳۵-ع ۶: الله امریندین. ل ۳، ت ۲: خدانینک امریندین.

۳۷	حق‌دان غیرى جانلى جاندار قالمز
۳۸	اسرافيل جان تابشیر صور هم چالمنز
۳۹	قرق گون یاغمور یاغار یر گوک بیلینمز
۴۰	یانگیدین گوگرشیب قالسه گرکردور
۴۱	بر براغی حله بيله بزارلار
۴۲	آلتون کموش یتیمیش رنگه دوزارلار
۴۳	تورت فرشته دیریلور گزارلار
۴۴	محمد قبرینه گلسه گرکردور
۴۵	صدا چیقر فرشته‌نینگ بیریندین
۴۶	«لییک» دیب تورار گلور یریندین
۴۷	قبر یاریلور قوم دوکلور سریندین
۴۸	«وای امتیم» دیب قالسه گرکردور
۴۹	کونگله قیغی دوشر محشر غمیندین
۵۰	«قانی امت» دیب سورار امین‌دین
۵۱	باشین سجده قویور قالمز زمین‌دین
۵۲	«قال» دیب حق‌دین الهام بولسه گرکردور

۳۷- ع ۳: قالمز. ت ۲، ل ۳: جانلى حیات قالینمز. ل ۴: حقدین غیرى جاندار غیرى جان قالمز.

۳۸- ت ۱: اسرافیل جان بیروور صور هم. ل ۴: اسرافیل جان رور صور.

۴۰- ت ۱: تازه دین کوکارب چقسه کراکدور. بخ: کوکاشیب. ل ۴: کوکارب.

۴۲- ع ۲، ع ۳، ت ۲، ع ۶، ل ۳: آلتون کمیش قزل یاشل دوزار لار. ت ۱: یاشیل قزل آلتون کموش دوزار لار.

۴۳- ت ۱: دیریلوبان گزار لار. ت ۲: تورت فرشته بار دور عالمی گزار لار. ل ۳: تورت فرشته باردور عالم گزارلار.

۴۴- ع ۳: محمد قبری دیب کلسه کراکدور. ل ۴: بارسه کراکدور.

۴۵- ع ۸: بیریندین. بخ: فرشته نینک قرنندین. ت ۲: صدا چیقار محمدنینک قبریندین. ل ۴: صدا چقار خدایمنک امریندین.

۴۶- ع ۲، ع ۳، ع ۷، بخ: لییک دیر تورار. ع ۶: لییک دیر.

۴۷- ت ۱: قبر اویولوب قوم توکولور سریندین. ت ۲، ل ۳: قبر آچیلور. ل ۴۸- ت ۱: تورسه کراکدور. ل ۴: دیوب سورسه.

۴۹- ع ۲، ع ۶، ع ۷، ب، ع ۸، ل ۳: کونکل قیغا دوشر. ع ۳: کونکل قیغ دوشار. ل ۲: کونکله قیغا دوشر. ل ۱: کونکی قیغا.

ب، ک، بخ: کونکلی قیغا دوشر. ل ۴: کونکلی قیغو.

۵۰- ع ۶: امتم. بخ، ع ۱، ع ۲، ع ۳، ع ۷، ت ۱، ت ۲، ل ۴: قنی امتم.

۵۱- ع ۶، ع ۸: قالمز یریندین. ت ۱: باشین یرده قویوب سجده یریندین.

۵۲- ت ۱: تور دیب حقدین. ل ۴: تورغیل حقدین الهام. بخ: خالدیب حقدین فرمان بولسه.

دیوان مختوم‌قلی فراغی.....متن انتقادی

۵۳. آندين سونگ اسرافيل صور آلور قولينه
۵۴. گوزين تكار قادر حقينگ يولينه
۵۵. چيقر صدا چكار ساغ و سولينه
۵۶. جمله جاندار جانہ گلسه گركدور
۵۷. آسغرشيب آسغرشيب گوردن چيقرلار
۵۸. تورارلار آسمانه گوزين تكارلار
۵۹. بویرغانشيب دگره داشه باقارلار
۶۰. قرق گون حيران بولوب دورسه گركدور
۶۱. گورورلار قورت قوشلار قاچمز يانيندين
۶۲. دريالار قزديرليپ گلמים شانيندين
۶۳. هر کيمرسه اوز سويديگي نينگ يانيندين
۶۴. بيله همدم بولوب قوبسه گركدور
۶۵. زبانيه ملكلار گرزيني توتيميش
۶۶. ترازولار قوريلميش گون نوري گتميش
۶۷. آط بران براق منر طون احسان ايتميش
۶۸. طوني حله بولوب گلسه گركدور

۵۳- ع ۶، بخ، ل ۴: آلور الينه. ت ۱: اسرافيل صوريني آلور قولينه.

۵۴- ت ۱: كوزين تيكب. بخ: كوزين توتار. ل ۴: كوزين تكار حقنك فرمان يولنه.

۵۵- ع ۱: صدا چقر. ت ۱: قنغ صدا چكار ساغ سولينه. بخ: چاغير صدا ايدار ساغي سولينه.

۵۷- ع ۶: كور دين كورور لار.

۵۹- ت ۱: انكراشيب حول ايديب ديشه بقارلار. ل ۳: دكره داشين. ل ۴: حيران اولوب هر يانه برو لوب بقار لار.

۶۰- ت ۱: قرق كون يغمور ياغيب دورسه كراكدور. ت ۲- ده: «حيران» سوزي يوق. ل ۳: قرق يل حيران.

۶۱- ت ۱: قاچار يانيندين. ل ۴: كورار لار قوش قورتلار قاشمز يانيندين.

۶۲- ت ۱: كيلور شانيندين. بخ: دريالار قيز دريب گلמים شانيندين. ل ۳: گلמים يانيندين. ت ۲: دريالار قيز ديرليپ كيلميش

بر يانيندين. ل ۴: دريا لار قيز ديرولوب موج شانيندين.

۶۳- ع ۲، ع ۳، ل ۷، ل ۴: هر كمسه. ت ۱: بر نچه لار اوز سويديكي يانيندين.

۶۵- ع ۳، بخ، بک، ل ۲: زباني ملك لار. ل ۴: زباني ملك لار كرزسين توتيميش.

۶۶- ع ۲، ع ۳، ل ۷، ت ۲، ل ۲، ل ۴: ترازو قورلميش. ع ۶: كون شكلي. بک: كونوري بخ: ترازو قوريلميش.

۶۷- ت ۱: آط يراغ مينار طون احسان ايتميش. ل ۳، آط برانه براق طون احسان ايتميش.

۶۸- ع ۷: طونينك حله. ل ۴: حله.

۶۹. بییک دیوان قورلور بر ایش دوزدورلور
 ۷۰. گون یوزی چورلور عالم قزدورلور
 ۷۱. بیننگ جغر قایناب سزدورلور
 ۷۲. برگان نانینگ سایه بولسه گر کدور
۷۳. فرعون هامان شَدَاد نچه کافرلار
 ۷۴. «اولوبدیک» دیب حیران بولوب دورارلار
 ۷۵. «بزی کیم دیرلتدی» دیب سورارلار
 ۷۶. مؤمن قُل لار جواب برسه گر کدور
۷۷. شادلیق لاری قیغی بیله دفع بولور
 ۷۸. اوت چاقلور غوغالاری کوب بولور
 ۷۹. آخینده یوز یگریمی صف بولور
 ۸۰. اون ایکی گروه ایدیپ سورسه گر کدور

- ۶۹-ع ۲، ۷: برایش دوزلور. ب، ت ۱: دوزیلور. بخ: دوزیلار. ل ۳، ت ۲: بییک جای توزلوب بر ایش دوزلور.
 ۷۰-ت ۲: کون یوزی اوکرولوب عالم قزیلور. ل ۳: کون یوزی اورلوب عالم قزیلور.
 ۷۱-ع ۷: بیننگ جوغر قیناب قیناب سز دور لور. ت ۱: میانک قیناب عزیز جانینگ سوزیلور. ل ۱: فینینگ جغر. ع ۸: مینینگ چغور چغور قیناب سز دیر لار. ل ۴: مینینگ چغر چغر قایناب.
 ۷۲-ل ۳، بخ: بران. ل ۴: برکان نانن.
 ۷۴-ع ۷-ده: «حیران» سوزی یوق. ت ۱: اولوب ایردیک دیب حیران تورارلار. ل ۴: بز لار اولمش ایدیک دیب حیران تورارلار. بک: حیران بولور لار. ت ۲: اولوب ایردیک. ل ۳: اولوب ایردیک دیب حیران بولور لار.
 ۷۵-ت ۱: بزی کیم دیرلتوردی دیب سورار لار. ع ۸: بز لارنی کیم تیرلادی تیب سورار لار. ت ۲: سیز لاری کیم تیر کوزدی دیب سورالار. ل ۳: بز لاری کیم تیر کوزدی دیب سورالار. ل ۴: دیر لار سورار لار.
 ۷۷-ت ۲: شادیمانلیق قیغو برلان دف بولار. ل ۴: شادلقلری خفا برله دق بولور.
 ۷۸-ل ۴: غاوغا لاری.
 ۷۹-ت ۲: یوز یکرمه.
 ۸۰-ت ۲: اون ایکی گروه دور سورسه کر کدور. ل ۳: اون ایکی کر در دور سورسه کر کدور.

۸۱. بر گروهی خنزیر بولوب گزارار
 ۸۲. بر گروهی میمون بولوب آزارار
 ۸۳. بر گروهی گورکن بولوب گزارار
 ۸۴. ایتمیشی آلنینه گلسه گرکدور
 ۸۵. کیمسه نینگ تننده اوت یالین اوینار
 ۸۶. کیمسه نینگ آغزینده قان ایرینگ قاینار
 ۸۷. عمل سز ملالار تل لارین چینار
 ۸۸. آنی رییم شوپله قیلسه گرکدور
 ۸۹. کیمیسی اوت تنبالی جورانور اوتر
 ۹۰. کیمیسی مست بولوب یقلور یاتور
 ۹۱. کیمسه نینگ آیاغی آلنینه بیتر
 ۹۲. باشی بیلان یوریب گلسه گرکدور

- ۸۲- ع ۲، ع ۳: بر گروهی تونکوز بولوب. ب ک: بر گروه میمینک.
 ۸۳- ع ۱، ع ۲، ع ۳، ع ۷، ع ۸، ب م، ل ۲، ل ۳، ل ۴: بر گروهی کورکر بولوب گزارار. ت ۲: کورکو بولوب.
 ۸۴- ع ۲: آلننده. ع ۳، ل ۲: آلنندین. ل ۴: اتمیشلاری آلدنه. ت ۱: قیلیمیشی آلدینه کیلسه کراکدور.
 ۸۵- ع ۲، ع ۳: کیمی نینک تننده. ل ۴، ب خ: کیمینک تننده. ل ۳، ت ۲: نچه نینک تیننده. ل ۲: کمی سیننک.
 ۸۶- ب خ: کیمینک آغزینده. ت ۲، ل ۳: نچه نینک آغزینده. ل ۲: کیمی سیننک آغزینده.
 ۸۷- ب خ: عمل سیز عالم لار. ل ۲: چینا. ل ۴: تل لارینک چینار.
 ۸۹- ع ۲- ده: یوق. ع ۶: کمی اوت طمانلی جوهره نور یانور. ل ۱، ل ۲، ب ک: کیمی اوت. ل ۳، ت ۲: کیمی اوت ایچدانلی چورکانور اوتار. ع ۸: کسی اوت طونلی سورانور اوتار. ب خ: کمی اوت طمانلی جورانور اوتار.
 ۹۰- ع ۲- ده: یوق. ل ۴، ع ۷: یقلوب. ل ۲، ل ۳، ت ۲: نچه لار مست بولور یقلور یاتار.
 ۹۱- ع ۲- ده: یوق. ب م، ع ۸: آلننده بتار. ب ک: الندن بتار. ب خ: کیمینک آیاقی. ل ۳، ت ۲: نچه نینک آیاغی آلنیغه یاتار.
 ل ۲: کیمسیننک آیاغی آلنندین بتار. ل ۴: کمینک آیاغی مانکلایه بتار.
 ۹۲- ع ۲- ده: یوق. ت ۲: باش بیلان. ل ۴: باشی برله.

اون قات قزغین دوشک دوشار اورنینه	۹۳.
نوحه گرینگ باشی دوشر بورنینه	۹۴.
تلی سونر دوشر یتر قرنینه	۹۵.
عملینه چولاشیب قالسه گرکدور	۹۶.
مؤمن فرمان بولور کافرلار اکثر(؟)	۹۷.
نر بوغره بلقلی یلان لار توسر	۹۸.
خلایق آغلاشر فرمانده یکسر	۹۹.
محمد توغینی قورسه گرکدور	۱۰۰.
قورقی دوشر بیغمبرلار جانینه	۱۰۱.
اوغل گلمز آتاسینینگ یانینه	۱۰۲.
محمد باشلایب میزان دویبینه	۱۰۳.
یاشیل علم قوروب دورسه گرکدور	۱۰۴.

- ۹۳-ع ۲-ده: یوق. ل ۱، ل ۴: اون قت دمر دوشک دوشار اورنونه. بخ: اوتدای قزغین دمیر.
- ۹۴-ع ۲-ده: یوق. ع ۳، ع ۸: نوحه نینک باشلاری. ع ۶: نوحه ناک باشلاری توشار بورنینه. ع ۷: نوحناک باشلاری. ل ۳، ت ۲: نوحینک باشلاری دوشلار بورنینه. ل ۴: نوحه کرینک باشی توشر قرنینه. ل ۲، ب ک، ل ۱، ب م: نوحینیک باشلاری. ت ۱: نوحه کردیشلاری دور تر بورنینه. بخ: نوحه کرینک باشی دکار قرنینه.
- ۹۵-ع ۲-ده: یوق. ع ۷: تلی سویران توشار قرنینه. ت ۱: تیلی سوینوب یتب کراک قرنینه. ت ۲، ل ۳: دیلی سوینوب. ل ۴: تل لری سوزولیب توشر قارننه.
- ۹۶-ع ۲-ده: یوق. ع ۶: اهلینه چولاشیب. ل ۳، ت ۲: عملنه دولاشیب. ل ۲: املنه چولاشیب. ل ۴: هر کیم اعمالنه کوره قالسه کراکدور.
- ۹۷-ع ۲، بخ-ده: یوق. ع ۶: کافر هیچ اسر. ب م: ایچ اکسر. ت ۱: مومن لارغه فرمان بولور ایش توشر.
- ۹۸-ع ۲، بخ-ده: یوق. ع ۳: نر بوغره بالقلار یلانلار سوفر. ت ۱: نر بوغره یلان لار یول لارین توسر. ل ۴: نر بوغره دوه تک یلانلر توسار.
- ۹۹-ع ۲، بخ-ده: یوق. ع ۳: خلیق آغلاشور. ت ۱، ل ۲، ب ک، ل ۴: فرماندور یکسر.
۱۰۰. ع ۲، بخ-ده: یوق.
- ۱۰۱-ع ۲-ده: یوق.
- ۱۰۲-ع ۲-ده: یوق. ع ۳: کلماز تابییب آتا یاننه. ت ۱، ل ۲، ل ۴: اوغول کیلمز تانیب آتا یانینه. بخ: اوغول تانیب کلماز آته یانینه. ت ۲: آتاسنی یانینه.
- ۱۰۳-ع ۲-ده: یوق. ت ۱: رسول الله باشلاب میزان جانینه.
- ۱۰۴-ع ۲-ده: یوق. ع ۳، ع ۸، ب ک: یاشل عالم. ع ۷: یاشل علم طوغ لار قورولسه کرکدور.

۱۰۵. قوجاقلار «اوغليم» ديب آدم پيغمبر
 ۱۰۶. ابراهيم خليل ديور «ايا بير بار!»
 ۱۰۷. موسى عيسى ايدار «يار اتغان جبار!»
 ۱۰۸. هر كيم اوزين ديلا ب آلسه گر كدور
 ۱۰۹. نچه پيغمبرلار دعاسى مقبول
 ۱۱۰. نه ساغيني تانير نه بيلور سول
 ۱۱۱. باشين اچيب اغلار محمد رسول
 ۱۱۲. «واى امتيم» ديب دورسه گر كدور
 ۱۱۳. خلايق لار سيلمز گوزده ياشيني
 ۱۱۴. تانيشيب سورا شمز قوم قرداشيني
 ۱۱۵. ميدانده قورولان ميزان باشيني
 ۱۱۶. ميكائيل توتوبان دورسه گر كدور

- ۱۰۵-۲-ده: يوق. ل ۴: قوشچان اوغلم ديب آدم پيغمبر.
 ۱۰۶-۲-ده: يوق. ت ۱: ابراهيم پيغمبر ايا بيرو بار. ل ۴: دير ايا جان سرور.
 ۱۰۷-۲-ده: يوق. ع ۳: ياردين جبار. ل ۴: آيتار يرادان جبار.
 ۱۰۸-۲-ده: يوق.
 ۱۰۹-۲-ده: يوق.
 ۱۱۰-۲-ده: يوق. ع ۷: نابيلور نور رسول. ل ۱: نه تانلور سول. ع ۸: نه ساغيني تانير سولنى اول. ل ۴: نه ساغيني تانور و نه بلور صولى.
 ۱۱۱-۲-ده: يوق. بخ: ياشين ساچيب يغلار محمد رسول. ل ۴: باشين آشيب.
 ۱۱۲-۲-ده: يوق. ع ۳، ل ۱، ب ك: امت ديب دورسه كر كدور. ع ۶، ع ۷، ت ۲: اومت اومت ديب. ت ۱: امت ديبوب حيران تورسه كراكدور. ل ۴: واى امتم واى. ب م، ع ۸، ل ۲: امت امت تيب دورسه كراكدور.
 ۱۱۳-۴: كوزدين ياشنى. ع ۲-ده: يوق.
 ۱۱۴-۱ ع، ۳ ع، ۶ ع، ۷ ع، ب ك، بخ، ل ۲: تانيشار سورا شماز. ع ۲-ده: يوق. ت ۱: تانيشيب سوا شمز قوم خيشنى. ت ۲: تانير سورا شماز. ل ۴: تانماز سورا شيب قويم خيشنى.
 ۱۱۵-۲-ده: يوق. ت ۱: قوريلغان ميزان.
 ۱۱۶-۲-ده: يوق. ع ۳، ع ۶، ع ۷، ل ۱، ع ۸، ب ك، بخ، ت ۲، ل ۲: اسرافيل توتوبان. ل ۴: اسرافيل توتوب تورسه كراكدور.

۱۱۷. کافری بزارلار آتش طونینه
 ۱۱۸. سورارلار الترلار دوزخ یانینه
 ۱۱۹. پالانلی قاطر دیک بولوب شانینه
 ۱۲۰. بوغره بویون یلان لار سوقسه گر کدور

۱۲۱. «هرای» دیور یتوشمز کیمسه دین هرای
 ۱۲۲. اشک دیک آنگردیب دولدیر سرایی
 ۱۲۳. ایمی زهر بولور ایچگوسی آوی
 ۱۲۴. ابدی شول یرده قالسه گر کدور

۱۲۵. ایمدی گلدیک مؤمن قل لار نأدرمیش
 ۱۲۶. قایسی ایشه قایسی یوله گیدارمیش
 ۱۲۷. محمد خاطرینه یالقاو ایدارمیش
 ۱۲۸. بیلمیان لار مونی بیلسه گر کدور

- ۱۱۷-۲ع-ده: یوق. ع ۶: کافرلاری. ع ۸، ت ۲، ل ۳: کافرنی بزار لار. ل ۲: کافر بزار لار. ل ۴: کافرله کیدیریر آتش طوننه.
 ۱۱۸-۲ع-ده: یوق. ع ۳، ل ۲، ل ۳، ب ک، ب خ: دوزخ شانینه. ت ۲: سورار ایلترلار دوزخ شانی نه.
 ۱۱۹-۲ع-ده: یوق. ع ۳، ع ۶، ب ک، ت ۲، ل ۲، ل ۳: بولوب یانینه. ل ۴: عقربلار قطر تک کلور یانته.
 ۱۲۰-۲ع-ده: یوق. ع ۷، ب ک: یلان سوقسه. ب م: بوغره دیک یلان لار سوقسه. ت ۱: مارلار سوقه. ل ۴: بوغره دوه تک یلانلر سوقسه. ل ۱: بوغره بویون مارلار سوقسه. ل ۳، ع ۸، ت ۲: بوغره بویون مویار سوقسه.
 ۱۲۱-۲ع-ده: یوق. ع ۶، ب م: کیمسه هرایه. ع ۷، ل ۱، ع ۸، ت ۱، ت ۲، ل ۲: کیمسه هرای. ل ۴: های های دیر یتشماز کمسه هرایه. ۱۲۲-۲ع-ده: یوق. ع ۳: اشک دیک آنکریب دولدیر سرائی. ع ۶: اشک تک انکقیرشیب. ب م: سرایه. ل ۴: اشک تک انکراشب دوزخ سرایه. ل ۱، ل ۲: اشک دی.
 ۱۲۳-۲ع-ده: یوق. ع ۳: ایکانی زهر دور ایچکانی آوی. ب م، ل ۱: ایمتی زهر بولور ایچکسی آویه. ل ۳: ییکانی زهر ایچکانی آوی. ل ۴: یدیکی زهر دور ایچدیکی زقوم زایه. ت ۱: یمشی زهر دور ایچکوسی آوی. ع ۸: ایمشی زهر دور. ت ۲: ایمنی زهر اولور ایچ کوسی آوی ل ۲: ایکانی زهر بولور.
 ۱۲۴-۲ع-ده: یوق. ع ۳، ع ۶، ب ک: ابدال اول یرده. ع ۸، ب م: ابدی زندانده قالسه. ل ۴: ابدالبد شونده قالسه. ت ۲، ل ۳: نیچه وقت اولجایده قالسه.
 ۱۲۵-۲ع-ده: یوق. ل ۴: امدی کلدیک مؤمن قل لر نه ایش ایدر میش.
 ۱۲۶-۲ع-ده: یوق. ع ۳: قایسی ایشده قایسی یولده کیدار میش. ع ۶، ت ۲، ب ک: قیسی یولده قیسی ایشده کیدار میش. ل ۴: نه ایشلارده قایسی یولده کیدر میش. ع ۷: یولده کزار میش. ل ۳، ب م، ع ۸: قیسی یولده قیسی ایشده کزار میش. ب خ: ایشده قیسی یولدان کیدار مش.
 ۱۲۷-۲ع-ده: یوق. ل ۴: یلقا نلامش.
 ۱۲۸-۲ع-ده: یوق. ع ۶: بیله بیلمیان لار مونی.

۱۲۹. مؤمن قل لار گچیب گیدار لر یول دیک
۱۳۰. کیمی یل دیریم دیک کیمبسی یل دیک
۱۳۱. کیمی یوگریک آط دیک، کیمبسی سیل دیک
۱۳۲. کیمی اوچار قوش دیک گچسه گر کدور
۱۳۳. اوچ منگ یل لیق یولدور منگی چیقیشدین
۱۳۴. بر منگی هموار دور منگی اینیشدین
۱۳۵. قره دور گیجه دین یتی قلیچ دین
۱۳۶. کیمی گیجه گوندیزده گچسه گر کدور
۱۳۷. کیمی اون گونده گچر کیمی بر آیده
۱۳۸. کیمی قولان ینگلیغ چیغیر سرایده
۱۳۹. کیمی بر یلده گچر کیمی قرق آیده
۱۴۰. سونگی اون باش منگ یلده گچسه گر کدور

۱۲۹-۲ع-ده: یوق. ل۴: کچیب کیدر یولی تک.

۱۳۰-۲ع-ده: یوق. ل۳، ت۲: کیمسه یل دروم دیک کیمسه لار یل دیک. ل۴: بر یل تک.

۱۳۱-۲ع-ده: یوق. ل۴: کمی بر سیل تک. ل۱: کیم کیجه. ل۳، ت۲: کیمسه یو کروک آط دیک کیمسه لار سیل دیک.

۱۳۲-۲ع-ده: یوق. ل۳، ت۲: کیمسه اوچار قوش دیک اوچسه کر کدور.

۱۳۳-۲ع-ده: یوق.

۱۳۴-۲ع-ده: یوق. ل۶: بر مینک هنوار دور منگی اینیشدین. ت۱، ل۱، ل۳، ل۲: هنوار. بک: بر منگی انوار دور. ل۴:

هموار دور بر منک انشدین.

۱۳۵-۲ع-ده: یوق. ل۶: کیجه دین ایتی دور. ل۴: قرانکغو کچه دان کسکین قلیچدین.

۱۳۶-۲ع-ده: یوق. ل۳، بک: کیم کیجه کوندیزده. ت۲: اوتسه کر کدور.

۱۳۷-۲ع-ده: یوق. ل۳: کم اون کون. ت۱: کیمسه. ل۳، ت۲: کیمسه لار اون کونده کمی بر آیده. ل۴: کمی اون یلده

کچر.

۱۳۸-۲ع-ده: یوق. ل۳: کمی قولون یالی چیغیر. ت۱: کیمسه قولین یانکلیغ چقر سرایده. بک: کمی قولین یانکلیغ. ل۴:

کمی تزیل چوکوب کچر میش آیده.

۱۳۹-۱ع، بخ: قرق یلده. ل۲-ده: یوق. ت۱: کیمسه اون کونده کچر کیمسه قرق آیده. ت۲، ل۳: کیمسه لار بر یلده.

۱۴۰-۲ع-ده: یوق. بک: منک یل کچسه کر کدور. ل۳: باش منک یل بولسه کرا کدور. ت۲: سونگی اون باش مینکده

کچسه کر کدور. ل۱: کمی اون باش منک یل بولسه کرا کدور.

۱۴۱. بر نچه منگ يل قان لار ساچان سونگ
 ۱۴۲. صراط کوپری سیندین آنگری گچان سونگ
 ۱۴۳. کوثر ساقی سیندین شربت ایچان سونگ
 ۱۴۴. قری یگیت بیر یاشه گلسه گر کدور
۱۴۵. یگیت لار یاشیل تاج قویار باشینده
 ۱۴۶. یوسف جمالینده عیسی یاشینده
 ۱۴۷. داودینگ اورونینده اوتوز باشینده
 ۱۴۸. هر کیم اوز سودیگین آلسه گر کدور
۱۴۹. یتیمیش حله گیب تخته قونرلار
 ۱۵۰. زبرجد اوینلی براق مُنرلار
 ۱۵۱. ایرلار ایچرلار سیران قیلورلار
 ۱۵۲. اولمز یتمز جاویدان قالسه گر کدور
۱۵۳. یتیمیش حریر دوشک دوشار آستینه
 ۱۵۴. یتیمیش حور قل قوشوریب دورار قصدینه
 ۱۵۵. طوبی آغاچ سایه سالور اوستینه
 ۱۵۶. حقینگ جمالینی گورسه گر کدور

- ۱۴۱-۲، ع: ۱: بونچه. ع ۲-۵: یوق. ع ۷، ب، ت: ۲: مونچه مینک يل لارده قان لار سچان سونک. ب:خ: بو مونچه منک
 یلار خلقی سچانسونک. ل ۳، ب:ک: مونچه منک یلار. ت ۱: مونچه يل لار یوروب قانلار ساچان سونک. ل ۱: بونچه منک
 يل لار قانلار سچان سونک. ل ۴: بو مونچه منک یلار خلقی چقغان سونک.
- ۱۴۳-۲ ع-۵: یوق. ل ۳: شراب ایچان.
- ۱۴۴-۱ ع، ب:خ، ب:م: یکت غوجه بر باشه. ع ۲-۵: یوق. ت ۱: بار آدم بر یاشه. ل ۳: ت ۲: برچه خلق بر یاشه. ل ۴، ب:ک:
 یکت خوجه بر یاشه.
- ۱۴۵-۴ ل: باشنه.
- ۱۴۷-۱ ب:ک: داودینک اونونده. ل ۴: داودینک سسنده.
- ۱۴۸-۴ ل: ساودکنی.
- ۱۵۰-۸ ع: زبرجد ایکارلی براغ منار لار. ل ۴: زبرجد یوکانلی.
- ۱۵۲-۱ ع، ت ۲، ل ۳: جایده قالسه کرک دور. ل ۴: اولوم اولمز جاویدان.
- ۱۵۳-۲ ع: یتمش قت حله دوشک آستنه. ت ۲: یتمش حریر توشاک آستنه.
- ۱۵۴-۱ ع: دوشار قصدینه. ل ۱: قاو شیر کلور قصدینه. ب:ک: قوشیروور. ل ۳-۵: ده «دورار» سوزی یوق. ل ۴: یتمش حوری
 قول قاو سرور قصدینه.

- ۱۹۳
۱۵۷. دنيا بو دنيا ديب ياتان سرخوش لار
۱۵۸. اينانميان كافر بولور قرداش لار
۱۵۹. مختومقلى آيدار گلور بو ايش لار
۱۶۰. قيامت گون قل لار گورسه گركدور

-
- ۱۵۷-۴ل: دنيا بو ايمش ديب يتار سر خوش لار.
۱۵۸-۴ل: كافر اولور.
۱۵۹-۲ع: بو ايشلار. ۴ل: مخدومقلى ديار.
۱۶۰. ۴ل: قيامتده قل لار.

۱. مایل اولمانگ بو دنیاگه دوستلاریم
۲. بارچه موندین آنده بارسه گرکدور
۳. اول امان آخر ایمان اسلام
۴. حق قل نینگ مرادین برسه گرکدور
۵. بیر گون قاف داغندین خر دجال چیقر
۶. بزاب اشگینه زمرد داقر
۷. عیسی مهدی اونگینده توغنی دکر
۸. سواشیب دجالی قرسه گرکدور
۹. اوشول داغده دجال نربانه دونور(؟)
۱۰. یانگی باشدین دینینگ چراغی یانار
۱۱. مدینه ده عیسی آسمان دین اینر
۱۲. صف قوروب میدانده دورسه گرکدور
۱۳. آسمان دین جبرائیل اولاره گلور
۱۴. مهدی بیلان عیسی جهانی آلور
۱۵. مدینه شهرینده پادشاه بولور
۱۶. قرق یلاب دورانی سورسه گرکدور
۱۷. قرق یل دین سونگ اولار قیلور لار سفر
۱۸. گیاه لار قوریب هم دریا لار کپار
۱۹. یاجوج ماجوج بر معجز قویار
۲۰. مغرب دین مشرقه یورسه گرکدور

۵- ع ۳، ۶، ب- م- ده: «بر گون» سوز لاری یوق.

۷- ع ۱، ب- خ: یا مهدی اونکن دین. ع ۶: ب- م: یا مهدی اونکونده.

۹- ع ۳- ده: یوق. ع ۶: نردبان دونر.

۱۶- ع ۶: دوران سورسه.

۲- ب- خ: آنکا بارسه کرکدور.

۶- ع ۶: بسلایب اشاکین. ب- م، ب- خ: بسلاب.

۸- ع ۶: دجال. ب- خ: سواش ایلاب دجالنی.

۱۰- ع ۳- ده: یوق.

۱۷- ب- خ: قیلار سفر.

۱۸- ب- خ- ده: «هم» سوزی یوق.

۱۹- ب- م: یاجوج ماجوج دیر لار بر معجز قوفار.

۲۱. فاش ایلارم بیر سوزیم بار دیماگه
 ۲۲. تل لاریم اوریلمز أنى ایماغه
 ۲۳. جهان قوریب نارسه قالمز ایماگه
 ۲۴. بیر بیرى نینگ قانین سورسه گر کدور
۲۵. یاغمور یاغر یرینگ یوزین سو آلور
 ۲۶. ویران بولوب بیک داغلار اوریلور
 ۲۷. حیوان انسان قالمز بارچه سی اولور
 ۲۸. زمانینگ آخرى بولسه گر کدور
۲۹. عزرائیل اوز جانین اوزى آلورمیش
 ۳۰. بارچه گیدیپ حقینگ اوزى قالورمیش
 ۳۱. بو جهانه تورت فرشته گلورمیش
 ۳۲. اسرافیل صورینی چالسه گر کدور
۳۳. گوگاریبان یر یوزینه چیقزلار
 ۳۴. منافق ظالمى شول گون یقزلار
 ۳۵. حساب ایلاب خیر و شرینگ چکارلار
 ۳۶. یا ملک میزانیق قورسه گر کدور

۲۱-۳-ده: یوق.

۲۲-۳-ده: یوق.

۲۳-۳-ده: یوق.

۲۴-۳-ده: یوق. بخ: قاننى.

۲۸-۶، بخ: زمانه نینگ.

۳۰-بخ: بارچه اولوب حقنک.

۳۲-بخ: صورینی اورسه گر کدور.

۳۷. بو فسادلار یر یوزینه گلانده
 ۳۸. منکر یغلاب مؤمن اهلی گولانده
 ۳۹. قبرلار یاریلیب تانگله محشر بولانده
 ۴۰. رسول «آمتم» دیب تورسه گر کدور
 ۴۱. بارچهنی یاراتغان شول گوزل الله
 ۴۲. ديه گورینگ لا اله الا الله
 ۴۳. گناه کار آمتین حق رسول الله
 ۴۴. صراطدین باشلایب یورسه گر کدور
 ۴۵. امت بولان پل صراطدین گچر
 ۴۶. جنت ایچره کوثر شرابین ایچر
 ۴۷. آلدانمانگ صوفی لاریپیرلارینگزقاچر
 ۴۸. «داد» دیب رسولغه بارسه گر کدور
 ۴۹. مختوم قلی سردن گیتمز دومانیم
 ۵۰. من حقه عاشقم یوقدور گمانیم
 ۵۱. اول دمده آمان، آخر ایمانیم
 ۵۲. روزی قیلیب بیزگه برسه گر کدور

۳۷- ع ۳- ده: یوق. ع ۱: بو فسادلار برین برین کلانده.

۳۸- ع ۱: مومن باری کلانده.

۳۹- ع ۳- ده: یوق. ب م، ب خ: قبر یاربلوب.

۴۰- ع ۳- ده: یوق.

۴۱- ب خ: یردان.

۴۲- ب خ: دیا دیکان لا اله.

۴۵- ب خ: اولان.

۴۶- ب خ: کوثر سوین.

۴۷- ب خ: مقصود حال بولوب خور لار قوچر لار.

۴۸- ب خ: رسول باشلاب اونده باشلاب بارسه کراکدور.

۵۲- ب خ: روز قیلیب.

۱. اَمْنَا صدقنا محشر گون لاری
۲. بر گون اَلنیمیزه گلسه گرکدور
۳. غافل اولمانگ اوسر اجل یل لاری
۴. جسددین جان لاری اَلسه گرکدور
۵. اجل دوغری گلسه قرشی دورار سن
۶. قاجیب امکانینگ یوق گوگسینگ گرار سن
۷. یقه سیز اِتاک سیز طونه گیرار سن
۸. توینوکسیز اوی لاره سالسه گرکدور
۹. منکر نکیر سورار قویمز خوشینگا
۱۰. هیچ هر اینگ یتمز دگره داشینگا
۱۱. یخشی یمان ایدان ایشینگ باشینگا
۱۲. بیرین بیرین قایدیب گلسه گرکدور
۱۳. دابه الارض گوتار باشا قرانی
۱۴. گشت ایدیب گزارمیش عالم جهانی
۱۵. سیل دیک سو یاغر توتار جهانی
۱۶. گورونمز بدعت لار گلسه گرکدور

- ۲- ب م: اَلنمزه غه. ع ۱، ۷، ل ۱، ۹، ع ۲، ب خ: ل ۲، اَلنمزدین. ل ۴: بر کون قسار شومزه کلسه کراکدور.
- ۳- ع ۲، ع ۳، ع ۹، ل ۴: حذر ایله اسر. ع ۴، ت ۲، ل ۳: حدا ایلا اوسر. ع ۷، ل ۱، ل ۲: حذر ایلا اوسار. ب خ: حذر ایله اوسان.
- ۵- ع ۴: دوغری دورار سن. ۶- ع ۹: کوسنک اورار سن. ت ۲، ل ۳: قاجارغه مکان یوق کوکسی کرار سن.
- ۷- ل ۴: یقا سز ینک سز. ۸- ل ۴: بر قرانکفو اویکه سالسه کراکدور.
- ۹- ع ۹: هوشینکا. ۱۰- ع ۳: هیچ بر آهینک یتماز. ل ۴: هیچ چرا تابماز سن جدل اشکنه.
- ۱۲- ع ۲، ع ۴، ل ۴: دکسه کرک دور.
- ۱۳- ب م: قرانه.
- ۱۴- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۷، ب م، ل ۱، ع ۹، ب خ، ت ۲، ل ۳: سیر ایدیب گزارمیش. ل ۴: سیر ایدیب گزار عالم جهانی.
- ۱۵- ع ۱، ع ۲: بر تیل سو. ع ۳، ع ۴، ع ۷، ل ۱، ع ۹، ب خ، ت ۲، ل ۳: بر نیل دیک سو یغار توتار دنیانی. ب م: بر یل سو یغنب توتار دنیانی. ع ۸: بر یل سو یغلب توتار دنیانی. ل ۲: بر نیل دیک سو غیر توتار. ل ۴: بر نیل تکم صویاغار توتار.

۱۷. یوراکیم جوشدیرار عشقینگ هوسی
 ۱۸. یقلور هیچ قالمز دنیا بناسی
 ۱۹. ایران جیران دوشر محشر غوغاسی
 ۲۰. عرصات میدانی گلسه گرکدور
۲۱. اینانماسنگ خبر آغین عارفدین
 ۲۲. آندین سونگ گل دنگلاگین شوغریبدین
 ۲۳. سامره دشتینه مشرق مغربدین
 ۲۴. ملک لار ضرب اوروب سورسه گرکدور
۲۵. شفاعتچی بولور اول گون ارانلار
 ۲۶. بیر بیرینی تانیر قاچر گورانلار
 ۲۷. اینانمغان کافر بولور یارانلار
 ۲۸. هر کیم بر صورتده قوبسه گرکدور

- ۱۷-ع ۱: جوش ایدار عشقینک. ع ۸: یوراکمه توشوبدور عشقینک هواسی. ل ۳: جوش ایلاز. ل ۴: جوشترور.
 ۱۸-ع ۱: ذات قالمز. ع ۴: یقلوب.
 ۱۹-ع ۱: بولور محشر. ل ۱-ده: «جیران» سوزی یوق. ل ۴: زار کریان اولور محشر غوغاسی.
 ۲۰-ع ۱، ل ۳: میدانه. ب م، ع ۸: میدانینه.
 ۲۲-ب م: بو غریبدین. ت ۲: اندین سونکره دینکلاکیل بو غریبتدین. ل ۳: اندین سونکره تنکله اوشبو. ل ۴: آندین صونک کل صورغل بو غریبدین.
 ۲۳-ل ۱: نچه نی مشرقدین نچه نی مغربدین. ب خ: سالاره دستنه. ل ۳: سائره دشتنه. ل ۴: سالور دستنه.
 ۲۴-ل ۴: اوطلی کورزی بله ملکلاز گلسه کرکدور.
 ۲۵-ع ۷: اول کون آر لار.
 ۲۶-ع ۴: بر نچه تانور قاچار کورانلار. ب م: بیرین بیرین تانیر. ل ۴: تانوب قاچار.
 ۲۷-ع ۲، ع ۴، ب م، ل ۱، ع ۹، ب خ: اینانمیان کافر. ل ۲: انماین.
 ۲۸-ع ۳-ده: یوق. ب م-ده: «کیم» سوزی یوق. ت ۲: صورتده تورسه کراکدور. ل ۴: صورتده بولسه.

۲۹. اعمالینگ سورالور دیمه اقبالدور
 ۳۰. غوغالار چوخلانور نه عجب خالدور
 ۳۱. نچه لار گنگ بولور نچه لار لال دور
 ۳۲. نچه لار ایت بولوب اویرسه گرکدور
۳۳. نچه لار قالقنیب توره بيلمزلار
 ۳۴. ملک لار ضربیندین دوره بيلمزلار
 ۳۵. نچه لار کور بولوب گوره بيلمزلار
 ۳۶. نچه لار سویرانوب گلسه گرکدور
۳۷. کیمسه نینگ آغزیندین آقار ایرینگ قان
 ۳۸. کیمسه لار سورانور چیقمز قحبه جان
 ۳۹. نچه لار یوزین دور نچه لار آرقان
 ۴۰. سودخوارینگ باشینه گلسه گرکدور

۲۹-۳ ع-ده: یوق. ب: اعمالینگ سوریلماز دیمه اقبال دور. ل ۴: دیمه یلاندور.

۳۰-۱ ع: کوپار لار. ب: غوغالار کوب بولور. ل ۳: غوغالار کوب بولور نه عجب خالدور. ل ۴: غوغالار چوق اولور نه.

۳۱-۲ ع، ۹: کنک دیر لار. ع ۳، ۷، ب: م، ت ۲: نچه لار کونکدور نچه لار. ل ۲، ل ۳: نچه لار کنک دور نچه لار لال دور. ل ۴: نچه ننگ آغزی کوفرور نچه لار لال دور.

۳۲-۲ ع، ۷، ب: م، ع ۹: ایت کمین اورسه. ع ۷، ۸، ع ۲، ل ۱، ل ۲: نچه لار دل چیناب دورسه کرکدور. ل ۳، ت ۲: نچه دیلین چیناب دورسه کراکدور. ل ۴: نچه تلین جایناپ تورسه.

۳۳-۳ ع-ده: یوق. ت ۲: نچه لار قالیب توره بيلمزلار. ل ۴: نچه برنیدین توراه بلماز لار.

۳۴-۲ ع-ده: یوق. ل ۴: ملک لار ضربینه توزه بلماز لار.

۳۵-۲ ع، ۷، ب: م، ع ۹، ت ۲، ل ۲، ل ۳: نچه لار کوزسز دور کوره بيلمزلار. ع ۴: نچه لار کوزسز دور. ل ۴: کوراولور کوره.

۳۶-۲ ع، ب-ده: یوق. ع ۸، ت ۲: نچه لار ایت کمین اورسه کراکدور. ل ۲، ل ۴: نچه لار ایت بولوب اویرسه کرکدور. ل ۳: نچه لار ایت کبی اورسه کراکدور.

۳۷-۱ ل: کیمسی نینگ آغزیندین. ت ۲، ل ۳: نچه نینگ آغزیندین. ل ۴: نچه لار نینگ آغزیندین آغار ایرینگ قان.

۳۸-۹ ع، ب: م، ل ۲، ل ۱: کیمسی سورانور. ت ۲، ل ۳: نچه لار سورانور. ل ۴: نچه لار سورالور چقماز تنده جان.

۳۹-۴ ع: نچه یوزین دوشار نچه لار آرقان. ع ۹: نچه لار یوزین یوزیر نچه لار آرقان. ل ۲: نچه آرقان. ل ۴: نچه لار یوزی ایله سویرالور نچه آرقان.

۴۰-۸ ع: سودخور باشی بیلان یورسه کراکدور. ب: سو خور باشی بیلله گلسه کراکدور. ل ۴: سوت خور لار باشی برله یورسه کراکدور.

۴۱. نچه لارينگ گورار گوزين اويديرلار
 ۴۲. نچه لاره زهر زقوم ايدير لار
 ۴۳. نچه لاره آتس طون لار گيديرلار
 ۴۴. نچه لار ميمون ديك دورسه گر کدور
 ۴۵. بر طرفدين گلور ميزان قورلور
 ۴۶. بر طرفدين اوتلي گريزي اورولور
 ۴۷. بر طرفدين يکه يکه سورولور
 ۴۸. هر کيمسه حسابين برسه گر کدور
 ۴۹. يلان چيقرفيل ديك ديش لاري اريدک
 ۵۰. نچه سي قاطر ديك نچه سي خر ديك
 ۵۱. نچه سي بوغره ديك نچه سي نر ديك
 ۵۲. چرپنب چرپنب دورسه گر کدور

- ۴۱-ع ۴-ده: يوق. بـم: اويار لار. ل ۴: نچه لار ايکي کوزين اويدورور.
 ۴۲-ع ۲-ده: يوق. ع ۷: نچه لار زهری. ع ۹: زقون. ت ۲: نچه لار زهر ايله زقوم ایدی لار. ل ۴: زقوم يديروور. ل ۳: نچه لار زهر ايله زقوم ايديلار.
 ۴۳-ع ۴-ده: يوق. ع ۹: طون کيديرديلار. ت ۲: نچه لار اوتدين ايچدان کيديلار. ل ۴: نچه لاره اوطلي کوبلک کيدورور. ل ۳: بر نچه لار اوتدين ايچدان کيديلار.
 ۴۴-ع ۴-ده: يوق. ل ۴: نچه لار ميمون صفتلی بولسه کراکدور.
 ۴۵-ع ۱، ع ۲، ع ۷: بر فنکشر کلور. بـم، ل ۲، ع ۹: بر فنکشردين کلور. ل ۱: بر قرشودين کلور. ع ۸: بر قانکشودين کلور.
 ۴۶-ع ۲، ع ۷: کرز لار. ع ۹: کورز لار اوريلور.
 ۴۷-ع ۱، ل ۴: ذره صورالور. ع ۲، ع ۴: بـم: زرّه زرّه سوريلور. ع ۷، ل ۱، ل ۳: ذره ذره سور لار. ل ۲، ع ۸: ذره ذره سوريلور. ع ۹: بر طرفدين ذره سوال سوريلور. بـخ: بر طرفدين زره زره سور لار. ت ۲: ذره ذره سورالور.
 ۴۸-ع ۱، ع ۳، ع ۴، ع ۷، ع ۲: بـم، ل ۱، ع ۸، ع ۹، بـخ، ل ۴: هر کيم اوز حسابين.
 ۴۹-ع ۳: يلان چقار يل تک ديشلاری ار تک. ع ۲: يلان چقار قل ديك. بـم: ديشلاری عرتک. ع ۸: يل چقار فل تک نچه سي عرتک. ع ۹: ارّ تک. ل ۴: يلان لار چقار مثل فيل تک ديشلاری آره تک.
 ۵۰-ع ۴: نچه سي اشاکدک نچه سي قطر ديك.
 ۵۱-ع ۴: نچه سي بوره تک نچه سي نار تک.
 ۵۲-ع ۲: چرلنوب چرلنوب سورسه. ع ۴: چرلنوب چرلنوب سورسه. ع ۷، ع ۸، بـخ، ل ۲: چرلنوب چرلنوب سورسه. ل ۱: کلسه کراکدور. ع ۹: چرلنوب چرلنوب سورسه کر کدور. ل ۴: چرلنوب چرلنوب تورسه.

۵۳. غیبت کش صورتی مثال خوک دور
 ۵۴. قرنی یره دگر گوزلاری گوکدور
 ۵۵. زناچی لار جانی ظلماتده بکدور
 ۵۶. سوزچی لارنی تلیندین کسسه گرکدور
 ۵۷. اوغری نینگ جُمری نینگ توتان ال لارین
 ۵۸. داغلارلار دوزلارلار کسب تل لارین
 ۵۹. پشیمان ایدیباغلار اوتان گونلارین
 ۶۰. ابدی زندانده قالسه گرکدور
 ۶۱. رسول الله سایه عرشده بولورلار
 ۶۲. اَمْت لار انگرشیب زاری قیلورلار
 ۶۳. شریعت سیز پیرلار اینک بولورلار
 ۶۴. صوفی سی بوغره دیک چوزسه گرکدور

۵۳- ع ۱، ۲، ۳: میمون دور خوک دور. ع ۲، ۳، ۴، ۷، ۱، ۹، ۲: صورتی دونکوز دور خوک دور. ع ۸: غیبت کش صورتی تونکوز دور خوک دور. بخ: غیبت کش صورتی تونکوز و خوک دور. ل ۴: غیبت کش صورتی تونکوز دین بیوک دور.

۵۴- ع ۴: قارینی یره سفورلور.

۵۵- ع ۱، ۳: بیک ظلماتده. ع ۴، ۲، ۸، ۹: زنا چی لار بیوک ظلمتده بک دور. ل ۴: زنا چنک عوتندین آصلور.

۵۶- ع ۳، ۷، ۴: سوزچینی تلندین آسه کرکدور. ع ۴: سوزی نینک. ب: سوزچی نی تلندین آسه کراکدور. بخ: سوزچین نی تلندین. ت ۲: سخن چین دلندین کسسه گرکدور. ل ۳: سخن چین تلندین کیسه کراکدور.

۵۷- ل ۴: اوغری نینگ اوغراب توتان اللرین.

۵۸- ع ۳: داغلار دوکنار کسب تیل لارین. ع ۴، ۱: داغلار دوکنار لار کسب دیل لارین. بخ: داغلار دونارلار کسب. ل ۴: اوطغه باغلار اوزین کسر تل لارین. ع ۸: داغلارلار دونارلار توتوب تیل لارین. ع ۹: داغلاره دوکنار کسب تیللارین.

۵۹- ع ۷: پشیمان ایدار. بخ: فشان ایدار آغلار. ل ۳، ۲: اوتان یل لارین. ل ۴: فشان اولوب آغلاب کچن کونلرین.

۶۰- ع ۳، ۱، ۲: ابدیل زندانده قالسه. ع ۴: ابدیل زندانده قالسه. ع ۷: ابدی اول زندانده. ع ۸، ۹: ابدل زندانده. ل ۳: نچه یل زندانده. ل ۴: هاویه زندانده سالسه.

۶۱- بخ: رسول عرشینک سایه سنده بولار لار. ل ۳: رسول الله عرشده سایه بولور لار. ل ۴: عرشینک سایه سنده رسول اولتورور.

۶۲- ت ۲، ۳: امتلار یغلاشیب زاری قیلور لار. ل ۴: زارلقلار قیلور.

۶۳- ل ۴: ایشاک بولور لر.

۶۴- ع ۲، ۳، بخ: بوغه تک. ل ۳: صوفیلار بوقه دیک. ل ۴: صوفیسی بوغه تک مونکراسه کراکدور.

۶۵. مختوم قلی قالمز آدم اولماين
 ۶۶. حقی ياده سالیب قوللیق قیلماين
 ۶۷. بو دنیا ده مست لیک بیله بیلمیان
 ۶۸. محشر گونی آیلب بیلسه گر کدور

۶۵- ع ۹، ل ۲: مخدوم قلی عالم قالمز اولماين. بخ، ل ۴: مخدوم قلی هیج کیم قالمز اولماين. ل ۳، ت ۲: محتم قلی جاندار قالمز اولماين.

۶۶- ل ۳: حقه ياده سالیب. ل ۴: حقنی ياده.

۶۷- ت ۲، بو دنیا ده مست لیک قیله بیلمیان.

۶۸- ع ۷: آیلاب بیلسه. ل ۴: محشر کونی دونکغوز تک تورسه.

۱. سپاه بولوب آطه چيقان هر يردين
۲. عقلی کاندین کسن باشی گر کدور
۳. بیر مسلمان قاچسه ایکی کافر دین
۴. کلّه سینه سنگسار داشی گر کدور
۵. مرد اولدور که بولسه کونگلی رحملی
۶. گوره سی گینگ گرک اوزی فهملی
۷. گینگ یرده قرغه دی بولسون وهملی
۸. یرینده هُنری ایشی گر کدور
۹. قپلان کمین باریب گیرسه میدانه
۱۰. تلکی کمین بازی بره هر یانه
۱۱. دورانده قایه دیک دوروب مردانه
۱۲. آلور یردین آط سالیشی گر کدور

-
- ۱- ع ۴: هر یرده. ت ۱: صفا بولوب آطی چقسه هر یردین. ل ۴: صفا بولوب آط شابسانکز هر یردین. ف- ده: یوق. ع ۹: چقان هر یا نه.
  - ۲- ف- ده: یوق. ع ۹: عقل کاندین. ب-خ: عقلی کاندین آنکلا باشی.
  - ۴- ف: سنکر داشی. ت ۲: کلّسینه ساینکنا داشی.
  - ۵- ت ۱: یکت اولدور یتیم لاره رحم لی. ف: زخملی.
  - ۶- ع ۴: زینلی فهملی. ت ۱: زهنی فهملی. ل ۴: کنک عقلی کراک اوزی ینه فهملی.
  - ۷- ع ۷: بولسه. ت ۱: کینک یر لاره قرغه دین وهم لی. ل ۳: قرغه دیک. ل ۴: کنک یرده سرداری بولسین وهملی.
  - ۸- ع ۴: جای یرینده هنار ایشی کراکدور. ل ۴: عاقل برله هنرلی ایشی کراکدور.
  - ۹- ع ۴: قپلنک کمین کور لاب کیرا میدانه. ل ۱، ل ۴، ف، ب-خ: کیره. ب-ک: قبلانک کمین مریب کیرا میدانه. ل ۴: هیبت ایله قپلان تک کیرسه.
  - ۱۰- ع ۱: بازی برسه. ع ۴: بازی بره. ت ۱: تیلکی داین بازی برسه هر یا نه. ل ۳، ت ۲: کبی بازی برسه هر یا نه. ل ۴: تولکی کبی بازی قوسه هر یا نه.
  - ۱۱- ل ۳: تورغانده قایه دیک توریب مردانه. ل ۴: تورغانده قیا تک تورسه مردانه.

۱۳. یگیدینگ خیالی بولسه سرینده
 ۱۴. چيقر بير گون چوکوب قالمز قرينده
 ۱۵. حيله هم بير باطريلق دور يرينده
 ۱۶. آنی باشرماغه کيشی گرکدور
۱۷. أط گرک قچرغه، قوسه پترغه
 ۱۸. کوی قورقوزارغه ترینگ باتیرغه
 ۱۹. میدانده سانغی سز هر ایش بتیرغه
 ۲۰. یگریمی اوتوزلی یاشی گرکدور
۲۱. بورگوت قوش دی قانت قاقیب دوگولدين
 ۲۲. مخنثلار گچر جاندين اوغلدين
 ۲۳. قورت دیک گیریب قویون کمین داغلدان
 ۲۴. آر یگیدینگ مرد یولداشی گرکدور

۱۴- ت ۲، ل ۲، ل ۳: قالمز قرينده. ل ۴- ده: «بير» سوزی یوق.

۱۵- ت ۱: حيله ده بر باتور یوقدور برينده.

۱۶- ب خ: اونی با شرمغه هم کشی کراکدور. ل ۴: باچاراجق کشی.

۱۷- ف: قچرغه قویسه پترکه. ت ۲: أط کراک دور.

۱۸- ع ۲، ل ۱، ف، ب ک: کوب قورقوزوغه خوش ترینک باترغه. ع ۷: باطرغه ع ۹: کوی قورقوزورغه. ل ۳، ت ۲: یونی وروقوزورغه حویش باتیرکا. ل ۴: کوی قورقوماغه تیرکه بتارغه.

۱۹- ت ۱: میدانده کیرانده هر ایش بترغه. ل ۱: سانغ سیز. ف: منده ده سایغی هر ایش بترکه. ل ۳، ت ۲: میدانده سانغی سیز ایشی بتیرکه. ل ۴: حساب بله میدانده هر ایش توتارغه.

۲۰- ت ۱: یکرمه. ف: یکرمی اوتوز یاشلی کرکدور. ع ۹: یکیدینک یکرمی اوتوز یاشی. ب خ: یکرملی اوتوز لی یاشی. ل ۴: یکرمی اوزوب اوتوز یاشی.

۲۱- ع ۳، ل ۲: دوکوندين. ع ۷: دوکولان. ت ۱: قره قوش دیک قلاب قانت دوکولدين. ف: بر کون قوش دی قانت قاقیب دوکولدين. ع ۹: قاقیب دویلدين. ب خ: دوکوندين. ل ۳، ت ۲: بورکوت قوش دای قانت قاقیب دوکولدين. ل ۴: برکت کبک قنات قاقب یراقدین.

۲۲- ع ۲، ب ک: مخنثی کچر. ت ۱: مخنثی آیر جاندين اوغول دين. ع ۹: محندای کچر. ل ۴: محنتلار کچار سرباز اوغلاندين.

۲۳- ع ۲: داغلدين. ف: داغيدان. ل ۱: داغ دين. ل ۳، ت ۲: قوین کمین آغلدين. ل ۲: قوین کمین داغلاردين. ل ۴: قورد کبک کریب قویلار داغلدان.

۲۴- ت ۱: ایر یکدینک ایر یولداشی کراکدور. ل ۳، ت ۲: مردینک آیر یولداشی.

- ۲۰۵
۲۵. مختوم قلى قوچ يگيت لار چاپليب
 ۲۶. گوک زره دين قرمز قان لار سپليب
 ۲۷. اط سالانده دونگوز کمين توپوليب
 ۲۸. آي لاین آسپيشی گرکدور

-
- ۲۵- ت ۲: مختوم قلى ديار اير لار چلف. ف: چاقلوب. ب: خ: جافلور. ل ۴: خوش يکت لار.
 ۲۶- ع ۱: گوک دامار دين. ل ۴: گوک تمر لای قزل قانه بولغانوب. ع ۴: گوک دمر دين قرمزی قانلار سفلور. ع ۷: گوک
 تمردين. ل ۱: دره دين. ل ۳، ت ۱، ع ۲: گوک زره دان قزىل قانلار سفليب. ع ۹: گوک دمر دين قرمز قانلار سفليب. ب: خ:
 سفلار.
 ۲۷- ع ۴، ب: خ: توفولور.
 ۲۸- ع ۱، ع ۲، ل ۳: آيى کمين. ع ۴، ع ۹: عيو کمين. ت ۱، ت ۲: آيو کمين. ب: خ: آيغ کمين. ل ۴: آيو کبک اصفرشلى
 کراکدور.

۵۵

۱. سور فتح [علی] سردار اوغلی گلدی وقت
۲. ینه بو دوران عالی سیزینگدور
۳. کهنه اَغیر دولت تازه ایدار بخت
۴. بیکلیک سردارلیق یولی سیزینگدور
۵. الیاس کمین ابر چوکان سولارده
۶. غوث کمین دومان دوشان داغلارده
۷. گنجلی شهر خضر گزان چولارده
۸. قادر بران دنیا مالی سیزینگدور
۹. بختینگ بند ایده بیلار بیلمزی
۱۰. اقبالینگ نیست ایدار دوغری گلمزی
۱۱. دکان دکان بجان گرنگ اَلْمزی(?)
۱۲. بدخشان معدنی لعلی سیزینگدور

-
- ۱- ب م: پور فتح اولدی سردار اوغلی کلدی وقت. ت ۱: آدغلی سور فتح سردار کیلدی وقت. ل ۴: قور قنج اولدی سردار اوغلی کلان وقت.
  - ۲- ب م: ینه ده دوران علی سزینک دور. ل ۴: ینه هم دوران عالی سنینک دور.
  - ۳- ع ۳- ده: «کهنه» سوزی یوق. ل ۴: تازه ایلار غیرت.
  - ۴- ل ۴: یولی سننک دور.
  - ۵- ع ۳: آیر چوکان. ب م: اومور چوکان. ل ۴: الیاس کبک امیر چوکن صولارده.
  - ۶- ع ۳: کمین دوغان دوشان. ل ۴: غوث کبک.
  - ۷- ع ۷: شهره. ل ۴: کنجلی شهر کزان خضر.
  - ۸- ل ۴: سننک دور.
  - ۹- ع ۳: بخششکنز چند ایدار بلور بلمزی. ب م, ل ۴: بخشه سنکز بند ایدار بیلمزی. ت ۱: بخششکنک بند ایدار بیلمزی.
  - ۱۰- ع ۳: اقبالنکز ست ایدار.
  - ۱۱- ع ۲: دکان دکان پجار کونک اَلْمزی. ب م: دکا دکا جهانگیرینک اَلْمزی. ت ۱: دکان دکانی یجان کرینک اَلْمزی.
  - ۹: کردینک المزی. ل ۴: دوکان دوکانی جهان کیرینک اَلْمزی.
  - ۱۲- ل ۴: لعل سننک دور.

۱۳. قهرینگزده قالان قومه بولاشر
 ۱۴. کرمنگزه دوشان عرشه اولاشر
 ۱۵. بییکلیک بساطی سیزه یاراشر
 ۱۶. فریدونینگ فرد اقبالی سیزینگدور
۱۷. سمرقند تختنده قورلان یایلاره
 ۱۸. مهدیه دنگ خلق سارسار یایلاره
 ۱۹. سلیمان دیک سوزینگ گچر سولاره
 ۲۰. اسکندرینگ دریا سالی سیزینگدور
۲۱. مشرقه یوز اوروب چیقسانگ خراسان
 ۲۲. اول کرد سیزینگدور سونگره آذربایجان
 ۲۳. زیر پای ایتسانگز عراق اصفهان
 ۲۴. داغستان حشمی خیلی سیزینگدور

۱۳-ع ۳: قهرینکزده. ت ۱: قهرینکا اوغراشان قومه بولاشر. ع ۹: قهرینکزه دوشان. ل ۴: قهرنکه.

۱۴-ت ۱: ل ۴: کرمنکا.

۱۵-ع ۳: بییک لیک نینک بساطی. ل ۴: بساطی سفره.

۱۶-ع ۹: زیدینینگ فرد اقبالی. ل ۴: فر اقبالی سننک دور.

۱۷-ع ۳: قولان یایلاره. ل ۴: یایلاره.

۱۸-ع ۲: مهدیه دنک خلق سز سز یایلاره. ل ۴: مدبرنک خلق سز دونایلاره. ب م: مهدیه دینک خلق سیزه یایلاره. ت ۱:

مهدیه دنک خلق سن سن فایلاره. ع ۹: مهدیه دنک خلق سزا سیز یایلاره.

۱۹-ب م: سوزینکز. ل ۴: سلیمان سوزینکز کچر.

۲۰-ت ۱: اسکندر دیک دنیا سالی سزینکدور. ل ۴: سالی سننک دور.

۲۱-ع ۳: شرقه.

۲۲-ب م: اولی گروه سزینک دور سونکی اندر خان. ع ۹: اول کزاک سزینکدور. ل ۴: سونکر هدر بجان. ع ۳، ت ۱: سونکره

یذر خان.

۲۳-ع ۳: زیرا سبنکز عراق اصفهان. ب م: زیرای اسبنکز عرق اصفهان. ت ۱: زیر پای استامبول عراق اصفهان. ل ۴: زیرا

سزینکدور عراق اصفهان.

۲۴-ع ۳: داغستان چشمی. ب م: داغستانی حشمی خیلی سزینکدور. ع ۹: داستان خشم خیلی سزینکدور. ل ۴: خیلی

سننکدور.

۲۵. سوزیم یرده قالمز دیدیگیم گلور
 ۲۶. نظریم کیمیادور مس آلتون بولور
 ۲۷. فارسه چوکان دولت سیزه اورلور
 ۲۸. بوتون بو دنیانینگ میلی سیزینگدور
 ۲۹. ارانلار چتر آلیب باشینگ دالدارلار
 ۳۰. خضر الیاس رکابنگز یلدارلار
 ۳۱. اون ایکی امام قولینگز دین قولدارلار
 ۳۲. جلاوینگده امام علی سیزینگدور
 ۳۳. مختومقلی آیدار روم دیک اوینامز
 ۳۴. اسکندر قرص دور دوئلمز بیلنمز(؟)
 ۳۵. داغ کمین دپر نمز دریا دیک دونمز
 ۳۶. یُموت گوکلانگ اهلی ایلی سیزینگدور

۲۵-ع ۲: دیکاج کلور.

۲۶-ع ۹: نظریم کیمیا دور ایمیشیم التون بولور.

۲۷-ع ۳: یارکسه چوکن دولت سزه اوریلور. ع ۹: بارینچه کان دولت سزه اوریلور.

۲۸-ع ۲، ع ۳، ت ۲: ندین بو دنیانینگ. ب: نه دین بو دنیا ننگ میلی سنکدور. ع ۹: ایندی بو دنیانینگ میلی. ل ۴: نه دان بو دنیانینگ میلی سنکدور.

۲۹-ع ۳: ایرانلار چلتن اولوب باشکزده یور لار. ل ۴: ایرانلار جمع اولوب باشک. ب: ارانلار جمع اولوب باشکزه دالده دور. ع ۹: چتر اولوب.

۳۰-ع ۲: رکاهنگز. ل ۴: رکابنگز یدر لار.

۳۱-ع ۹: الینکز دین قولدار لار. ل ۴: قولونکز دین توتار لار. ع ۲، ع ۳، ت ۱، ت ۲: اون بر امام.

۳۲-ع ۳: جلاوینکزه. ل ۴: ب: جلاوینکزه ده.

۳۳-ع ۲: اوینامز. ل ۴: مختومقلی دیر رومنک اوطی یا نماز.

۳۴-ع ۳: اسکندر قوس دور دوئلمز سینمز. ب: ع ۹: اسکندر قرصدور دوئلمز سینماز. ت ۱: اسکندر قرصت دور دوکولمز سینمز. ل ۴: اسکندر قرص دور تویماز سینماز.

۳۵-ع ۱: ب: ت ۱: دفرنماز. ل ۴: داغ کبی ترفنماز دریا تک تنماز.

۳۶-ع ۳: بو یوموت. ل ۴: یاو موت کوکلانک ایلی سنکدور.

۱. قره داشدان قره قیلی سیلان گوز
۲. چونکالور گورجینگ گوزه مهماندور
۳. گلان آش دیب گلمز تُر شتمه یوزینگ
۴. نانه محتاج دگیل سوزه مهماندور
۵. آغردور هنگام لار اوزاق دور یول لار
۶. سورا شسه یگیت لار سوزلاشر تل لار
۷. یاشیل لار سبزه لار رنگ برنگ گل لار
۸. بر فصل آچیلور یازه مهماندور
۹. نه عظیم هُنر لار نه سرلی ایش لار
۱۰. نه هوالی باغلار بلند آغاچ لار
۱۱. آلتیمیش الوان یتیمیش دورلی ایتمیشلار
۱۲. آغاچدین آیریلور گویزه مهماندور

- ۱- ۱ ع: قره زاتدین قره قلنی سیلان کوز. ۳ ع: سیلان کور. ب م: ساری یاغدین قره غیل لار سیلان کوز. ب خ: قلنی. ل ۴: قره قیلنی. ل ۴: قره قیلنی آیران کوز.
- ۲- ۱ ع: چونکالور کوز لارینک کوراج کوزه مهماندور. ۲ ع: چونکالور کور کوچلوک کوزه مهماندور. ل ۲، ت ۲: چونکالور کورچلیک. ۹ ع: چونکالور اچلیک. ل ۳، ب خ: چونکالور کولارینک یوزه مهماندور.
- ۳- ۱ ع، ۳ ع، ب خ، ل ۲: یوزینک تر شتمه. ۶ ع: تور شتمه یوز. ت ۲: کیلان آجدیب تور شتمه.
- ۴- ۱ ع، ۴ ع، ۹ ع، ت ۲، ل ۲، ل ۳: محتاج ایماس. ۶ ع: ب م: آشه محتاج دالدور.
- ۵- ب م- ده: یوق. آغر دور هنگام دور اوزاقدور یوللار. ل ۴: آغر هنگامه لار.
- ۶- ۱ ع، ت ۱: سوز لاسه دیل لار. ۳ ع، ۴ ع: سوز لاشمه تیل لار. ل ۲: سوز لاسون تیل لار. ل ۴: سواشبه یکتار سوزله تل لار. ۶ ع: سوزلانات تیل لار. ب م- ده: یوق. ۹ ع: سوزلاشان تیل لار. ب خ: سورسه یکت لار. ت ۲، سورا شمه یکت لار سوز لاسین دیر لار
- ۷- ۱ ع، ۴ ع، ۶ ع: یاشل لی سبزه لار. ب م- ده: یوق. ل ۲: یاشل لار سبزلار. ل ۴: یاشیلار سبزه لاررینک بران کل لار.
- ۸- ۱ ع، ت ۱: آچلان یازه. ۶ ع: بر فصل اکلانمز. ب م- ده: یوق. ل ۴: برده فصل آچلان یازه.
- ۹- ۶ ع: نه عظیم شهر لار نه دورلی ایشلار. ب م، ت ۱- ده: یوق.
- ۱۰- ب م، ت ۱- ده: یوق. ۱ ع، ۲ ع، ۳ ع، ۹ ع، ب خ، ت ۲، ل ۳، ل ۴: نه هوالی داغلار.
- ۱۱- ب م، ت ۱- ده: یوق. ت ۲، ل ۳: آلتیمیش ایوان.
- ۱۲- ب م، ت ۲- ده: یوق.

۱۳. یگیدینگ بولمسه یاراغی اَطی
 ۱۴. شونی بللی بیلینگ یوقدور غَیرتی
 ۱۵. قوجالدیقچه گیدار سونکینگ قوتی
 ۱۶. یگیتلیگ نینگ زوری دیزه مهماندور
۱۷. بو دنیا یوزینگه گولیم گولیم دور
 ۱۸. پیشه سی جفادور جبر و ظلم دور
 ۱۹. هر ناچه یاشاسنگ آخر اولوم دور
 ۲۰. عزیز جان لار تنده بزه مهماندور
۲۱. حقی یاده سالسانگ حقدین قورقینگا
 ۲۲. شیطان آرا دوشر قویمز ارکینگا
 ۲۳. قوبا جوان قوانماغین گورکینگا
 ۲۴. قوجالور سن گورکینگ یوزه مهماندور

۱۳-ل۳: بولماسه بر یوکروک اَطی.

۱۴-ع۳: بیلنک کم دور غیراتی. ب:م: آنی بللی.

۱۵-ت۲: قریدقچه کیتار سوزینک قواتی - ل۳: قریدقنک کیتار.

۱۷-ع۶: یوزیکا. ع۹: یوزیمه. ب:خ: بو دنیا یوز کولوم کولومدور.

۱۸-ع۴: پیشه سی جور دور جفا ظلم دور. ع۹: پیشه سی جبر دور جفا ظلم دور. ب:خ: ل۴: فیشه سی جفا دور ایشی ظلم دور.

۱۹-ب:خ: هر ناچه.

۲۰-ب:م: ت۱: امانت جان تنده. ل۳: ت۲: تنده عزیز جانلار بیزه مهماندور.

۲۱-ع۲-ده: یوق. ع۴: یاد ایلاسنک. ب:م: حقی یاد ایلاکین حقدین قورقینکا. ب:خ: قورقیغه. ل۳: ت۲: عبادتلاز قیلسنک حقدین قورقونکا.

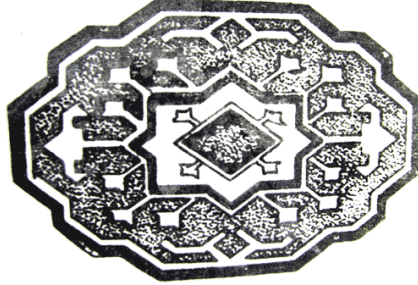
۲۲-ع۱، ۲: شیطان یاددین چیقار قویماز ارکینکغه. ع۲-ده: یوق. ل۴: شیطان یاددین چقارور قویمز ارکینکا. ع۴: شیطان یادین چقار قویمز ارکینکا. ع۶: شیطان یولدین چقار قویماز ارکینکا. ب:خ: شیطان یاتدین چقار قویمیان ارکینککه. ل۳: ت۲: شیطان یاتدین چیقماز قویمز ارکینکا.

۲۳-ع۲-ده: یوق. ت۱: قوانماغیل قوبه جوا کوکینکا. ع۹: قوا جوان. ت۲: قوانماغیل شولدینا ده کورکینکا. ل۳: قوانماغیل شو دنیا ده کورکینکا.

۲۴-ع۲-ده: یوق. ب:م: وقت یتوشسه کیدار یوزه مهماندور. ل۳: ت۲: قوج بولور سن کورکینک.

۲۵. مختوم قلی آیدار ایل لار اوزیمده
 ۲۶. اولوم یادیمده دور قورقی گوزیمده
 ۲۷. هر نچه یاشاسنگ یرنگ یوزینده
 ۲۸. آدم اوغلی باش گون دوزه مهماندور

- ۲۵- ع ۲- ده: یوق. ع ۶: مخدوم قلی اوکوت بار دور سوزیمده. ب م: ایلیم اوزیمده. ل ۴: مختوم قلی دیار.
 ۲۶- ع ۲- ده: یوق. ب خ: قورقی یادیمده. ت ۲: کوزومده دور قورقو اولوم یادیمده. ل ۳: قورقو کوزیمده دور اولوم یادیمده.
 ۲۷- ع ۲- ده: یوق. ع ۳، ۴: بر ایکی کون کزار سن یرینک یوزینده. ع ۶، ۴: هر نچه کون کزسنک یرینک یوزینده. ب م: ایکی کون کزارسن یرینک یوزینده. ع ۹: برکی کون کزار سن یرینک یوزینده. ب خ: بر نچه کون کز سنک. ل ۳، ۲: هر ایکی کون کیزسنک یرینک یوزینده. ل ۲: بر ایکی کزر سن یرینک یوزینده.
 ۲۸- ع ۲- ده: یوق.

۵۷

۱. دوردی شاعر سندن خبر آلاين
۲. اوتان پيغمبرلار ياشى نادين دور
۳. حكيم سليمانينگ ياشيل طونيني
۴. معراجينگ قاييسى قاشى نادين دور
۵. اول كيمدور يورديندين گوچدى دارغدى
۶. اول نه كيم دور دوستون يلدن سارغدى
۷. اول نه كيم دور عشق صحرا اوغرادى
۸. سمردن عصاسى پشى نادين دور
۹. اول نه كيم دور باقىده مبتلا قالان
۱۰. اول نه كيم دور ايلينه تالانلار سالان
۱۱. قرق يل هجران چكيب ساراليب سولان
۲۱. اوزينه گرز اوران كشى نادين دور
۱۳. اول نه قار دور مدام ياغر اريمز
۱۴. اول نه دريا مدام جوشر يوريمز
۱۵. اول نه آدم سو ايچنده چويريمز
۱۶. آقر گوزلارى نينگ ياشى نادين دور

۱- ۷ع: سندن خبر آلاين خبر.

۳- ۷ع: توتونى.

۵- ۸ع: اول نه كيم دور يوردن.

۷- ۸ع: عشقه صحرا.

۸- ۸ع: ئمردن.

۹- ۸ع: اول كم دور.

۱۳- ۸ع: اولنه قار دور.

۱۵- ۸ع: ده: «اول» سوزى يوق. نه آدم دور سو ايچنده چويريمز.

۱۷. اول نه آغاچ آلتيميش ايكي پوداغي
 ۱۸. قرق سکز گز اوقينگ اون ايكي ساغداغي
 ۱۹. اول نه خان دور سکز ايرميش اوتاغي
 ۲۰. اوتاغينگ ايچينينگ آشي نادين دور
۲۱. اول کيم دور باقیده بر روشن گوز بار
 ۲۲. اونگينده معنی سی تورت منگ تورت يوز بار
 ۲۳. آتاسی اری دور عاشق بر قیز بار
 ۲۴. قوشولمز حور لاره عرشی نادين دور
۲۵. مختوم قلی آیدار یاد ایتگین بزی
 ۲۶. یدی دور قره سی آق دور سکز ی
 ۲۷. بر صورتده نا دور اول دور دوقوزی
 ۲۸. سرینداکی عقل و هوشی نادین دور

۱۸-۸ع: قرق سکز گز اوقينک.

۲۴-۸ع: حور لاره داشی نادندور.

۵۸

۱. بزدين سلام اوراز منگلى شاعره
۲. مسلمان كافرينگ فرقى كيمدهدور
۳. اول نه قوش دور قونر آدم باشينه
۴. آنينگ قونر قونمز اركى كيمدهدور
۵. نه بنده دور قولليق ايدر ذات المز
۶. نه آشنادور منگ يل گيدر يات اولمز
۷. اولار كيم دور آغلار گزر شاد اولمز
۸. نه يرده صحبت قورار رزقى كيمدهدور
۹. ادريس شوندا نه يرده قورار صحبتي
۱۰. بيل كيم ده دور يرينگ گوگينگ قوتي
۱۱. اول نه قوش دور آلتى منگ دور قاتى
۱۲. آى گونينگ يلديزينگ اوركى كيمدهدور
۱۳. باش آشق آسد يلار قايسى آغاجى
۱۴. حق قايسى دوستينه بردى معراجى
۱۵. بيزينگ پيغمبرينگ بريلان تاجى
۱۶. خبر برگين شوندى بورگى كيمدهدور
۱۷. مختوم قلى ديور لسان جوشه گلدى
۱۸. شوندى عيسى نه شهره ايندى
۱۹. پيغمبر كيمسه گه وصيت قيلدى
۲۰. عصاسى خرقهسى كركى كيمدهدور

۲-۴ع، ۱، ۸ع، بک، بخ: آدم سرينه. ۵- ب، ۸ع، ذات اولماز.

۶- بک: نه آشنه مينک يل كيدر ذات المز. ۸ع، ۲، ۴ع: نيرده صحبت. بک: نيرده صحبت سورا رزقى

كيمده دور. ۹ع- ۱، بخ، ادريس شونده نيرده. ۲ع، ۹ع، ب، نيرده سورا ر صحبتي. ت ۱: ادريس موندا قيدا سورا ر

صحبتي. ۸ع: ادريس شونده نير قورار صحبتي. ۱۲ع- ۳: يلديزينك اركى. ت ۱: آى كون يلديز ينك ايركى كيمده

دور. ۸ع: آى نينك يلدوز لارينك اركى كيمده دور. بخ: آنينك يلدوز ينك اوركى كيمده دور.

۱۵ع- ۴ع، ب، پيغمبره. ۱۶- ت ۱: خبر بركيل آنينك بوركى كيمده دور. بک: شيمدى بوركى.

۱۷ع- ۳: يكلار مخدومقلى سان شونچه كلدى. ۴ع، ب، ۸ع: بکلار مخدوم قلى سان ت ۱: مختومقلى ديار لسان جوش

كيلدى. ۱ع، ۲ع، بک، ۹ع، بخ: بکلار مختومقلى لسان جوشه كلدى.

ديوان مختوم قلى فراغى..... متن انتقادى

۱. ای یارانلار غافل اولمانگ جان جانلار آنده دور
۲. آوی زهر و شهد و شکر طرفه بال لار آنده دور
۳. اول یاوز محشر مسلط قال مقال لار آنده دور
۴. اول یاوز آه و ندامت قیل و قال لار آنده دور
۵. طرفه بگ لار طرفه خان لار طرفه ایل لار آنده دور
۶. هر کیمه ظلم ایلاسه حق دوزخینگ اودین ساچر
۷. هر کیمه لطف ایلاسه جرم و گناه سین اول گچر
۸. پل صراطدین عاصی دال قل لار بر قدم یول دیک گچر
۹. کیمی باش یل کیمی اون یل کیمی یوز یلده گچر
۱۰. بیک داغلار اوزاق یوللار سوسز چوللار آنده دور

- ۱- ع ۱، ع ۳، ع ۴، ب م، ت ۱، ب خ، ل ۳، ل ۴: جانہ جانلار. ت ۲: جانا جانلار.
- ۲- ع ۲: طرفه هلال لار. ع ۳: آتی زهر. ت ۱: آغو زهر شکر شیرین طرفه بال لار. ت ۲: آوی زهری شهد شکر طرفه یل لار آنده دور. ل ۲، ل ۳، ل ۴: آوی زهر شهد شکر.
- ۳- ت ۱- ده: بوسطرینک «محشر» سوزیندین بیله سی یوق.
- ۴- ع ۱، ل ۳: چون یاوز آه. ل ۴- ده: یوق. ت ۱: حسرت ده ندامت قیل قال لار آنده دور ع ۹: اول یمان آهو ندامت قیل قاللار آنده دور. ت ۲: ب خ: چون یاوز آهی ندامت.
- ۵- ع ۲: طرایل لار آنده دور. ت ۱، ل ۴: طرفه جان لار. ع ۶: طرفه بک لار طرفه خانلار طرفه جانلار آنده بار.
- ۶- ت ۱: هر کیم ظلم ایلاسه. ل ۴: حق دوزخدین اوت ساچار.
- ۷- ع ۵: هر کمه قیلسه غضب حق. ت ۱: هر کیمه رحم ایلاسه جرم کناسین اول کیچار. ع ۴، ب خ: کناھین. ل ۴: جرمی کناھین.
- ۸- ب م، ب ک: پل صراطده. ت ۱: عاصی قل لار اول صراطدین بر قدم یردان کچار. ل ۱، ع ۴، ع ۸، ل ۲: یولدین کچر. ب خ: یولداین کچر. ل ۴: قیل صراطدین عاصی قللر بر قدم یولدین کچار. ع ۲: عاصی امت بر قدم.
- ۹- ع ۵: کیمسه اون یل کیمسه یوز. ب خ، ت ۱: کیمسه بیش کیمسه اون یل کیمسه یوز یلده کچر. ع ۸: کمی اون یل کمی باش کمی یوز یلده کچار. ت ۲: کیمسه بیش یل کیمسه اون یلده کچار.

۱۱. هر کیم اوز حالینه آغلار نه آتا اوغله باقر
۱۲. کوکرایور هم تترایور قهر و غضب برله سقر
۱۳. چوخ یلانلار هشلایشیب بوغره صفت موی لار سوقر
۱۴. روزه توتمز بنده لارنی حق جهنم ده یاقر
۱۵. صورت خنزیر صفت لی نقش بد لار آنده دور
۱۶. تانگله اول توفیق لی قل لار مرشدینه دالده دور
۱۷. هر کیشی احسان ایدار احسانی آنینگ آلدہ دور
۱۸. کیمی شادده کیمی اوتده هر کشی بر حالده دور
۱۹. مال دنیا اسسی برمز بازیگر دور آلدہ دور
۲۰. اول ایرلنمیش براق لار حله طون لار آنده دور
۲۱. روسیاه مختوم قلی ساقی اجل ایچسانگ گرک
۲۲. خانمانینگ ملک و مالینگ باریسین گچسانگ گرک
۲۳. نچه غیبت نچه یالغان سوز لاری آچسانگ گرک
۲۴. تاینب قیل کوپریسیندین زاویه اوچسانگ گرک
۲۵. اول قیلچدین یتی قیلدین اینچه یول لار آنده دور

۱۱-ع ۵: اوغله کوز لار. ل ۴: آغلار آتا یه اوغول نه بقار.

۱۲-ت ۲ - ده: «هم» سوزی یوق. ل ۲: قهر غضب. ل ۳: برلان. ل ۴: بر طرفدین کوکرایوب غضب برله ترور سقر.

۱۳-ع ۴: حشلایوب. ع ۵، بخ: بوغره صفت مویلار چاقر. ل ۱: بغره بویون. ل ۳، ت ۲: کوب یلان لار. ل ۴: بوره تکیم مویلار

چقار. ۱۴-ت ۱: بی نماز بی روزه لارنی حق. ل ۴: روزه نماز قلماغانی حق اوزی آنده یقار.

۱۵-ع ۱، ع ۳، ب م، ت ۱، ل ۳، ع ۴، ع ۷: صورت خنزیر صفت نقش بدن لار آنده دور. ع ۵، بخ، ت ۲: صورتی خنزیر صفت

نقش بدن لار آنده دور. ب ک، ع ۶: صورتی خنزیر صفت نقشی بدل لار آنده دور.

۱۶-ع ۹: مرشدی کا. ۱۷-ع ۲، ع ۳، ل ۱: آنینک یلده دور. ل ۲: احسان آنینک یلده دور. ع ۵: آنینک آلدینده دور.

ل ۴: احسانی اونی هر یلده دور. ع ۶: احسان آنینک یاننده دور. ت ۱: هر کشی خیرات ایدار خیراتی آنینک قولده دور. ب ک:

احسانی آنی یلدا دور. ل ۳، ت ۲: احسانی آنی تیلده دور. ت ۱: کیمسه غمکین کیمسه شادمان هر کشی. ل ۱: کمی شانده.

ت ۲: کمی اوتده کمی شادده. ل ۴: کمی شاد کمی اوطده هر کشی بر.

۱۹-ع ۵: دنیا نفع بومز. ت ۱: مال دنیا اصلی برمز بازوکر دور الدا دور. ل ۳: دنیا اسسی برمز بازیکار آلدہ دور. ل ۴: دنیا مالی

فائده برمز بارکار لار آلدہ دور. ۲۲-ع ۳: مالی دنیا ملکنک خانی مانینک باریسین. ع ۵، ل ۳، ل ۴: مال ملکنک. ت ۱،

ع ۸، ب م، ع ۸: خانمانینک مالی ملکینک. بخ: باریدین. ت ۲: بارچه سین کچسنک.

۲۳-ل ۴: سوزلرینک. ۲۴-ع ۱: داینوب قیل کفریدین. ع ۶: ساغیب قیل کوپرو سندین. ت ۱: زاهدا اوتسانک کرک.

ل ۱، ل ۲: دلمنوب قیل. ت ۲: قیل کوفرو کیدین. ل ۳: تاییان قیل کوفرو سندین ل ۴: تلمروب.

۲۵-ع ۲: اینچکه یولار. ع ۸: تیز قیلچدین. ل ۴: قیلچدین کسکین.

دیوان مختوم قلی فراغی.....متن انتقادی

۱. کونگل بر بدن شاهى دور
۲. هر سوز کونگل جوشينده دور
۳. یدی اقليمینگ تختينده
۴. هر بيرى بير ايشينده دور
۵. داغلارينگ چيقیب اينمه سى
۶. چوخلارينگ گوچوب قونماسى
۷. دنيا نینگ آغيب دونمه سى
۸. فلکينگ گرده شينده دور
۹. کيم دور بو دنيا ده قالان
۱۰. منگا چين دور سنگا يلان
۱۱. بر آق دور بر قره يلان
۱۲. سلیمانينگ قاشينده دور
۱۳. دگره سى زمرد داشلى
۱۴. نر بابالى قرق قرداشلى
۱۵. آلتون تختلى آلاماز داشلى
۱۶. ديو بگلارى داشينده دور

- ۲-۳: کونکل قوشينده دور. ل ۴: کونکل خوشندور. ع ۸، ۹، ت ۲: کونکل خوشنده دور. ل ۳: کونکل جوشنده دور.
- ۳-۲: ده: يوق. اونينک يرينه ايکنجى سطر قايتالانيار (دومين مصراع تکرار شده). ع ۳، ۴: یدی اقليم پای تختنده. ل ۴: یدی اقليم تختنده. ل ۳، ت ۲، ع ۹: یدی اقليم پای تختنده.
- ۶-۴: کوبلارينک کوچب. ل ۳، ت ۲: ایل لارينک کوچوب قونماسى.
- ۹-۳: کم دور بو دنيا قالان. ع ۴ - ده: «بو» سوزى يوق.
- ۱۰-۳: سنکا يلان. ع ۱۱-۳: بر قريلان. ع ۴-ده: «بر» سوزى يوق. آفور بيرى قره يلان. ع ۹: برى آقدور بر قره يلان. ل ۳، ت ۲: بر آق و بر قره يلان.
- ۱۲-۴: باشنده دور. ع ۸، ل ۳، ت ۲، ع ۹: سلیمانينک داشنده دور. ل ۴: سلیمانينک باشنده دور.
- ۱۳-۸: زمرد داشلى. ع ۱۴-۱، بخ، ل ۴: بابتلى.
- ۱۵-۲، ع ۸، بخ، ل ۴: الزتاجلى. ل ۳، ت ۲: آلتون اوتاغ آلمز تاشلى.
- ۱۶-۱، ع ۱، بخ: ديو بک لارى باشينده دور. ع ۸: توينکلارى داشنده دور. ع ۹: دوبکلارى ياننده دور.

۱۷. آیلانار گچر ایام لار
 ۱۸. قوجالور قورلان ایام لار
 ۱۹. گوندیز یار و آشنا جان لار
 ۲۰. کیجه یاتسه دویشنده دور
 ۲۱. اوچ حصه سی دولی دریا
 ۲۲. بر حصه یرده منگ غوغا
 ۲۳. کیم بیلور بو کهنه دنیا
 ۲۴. یا رب نچه یاشینده دور
 ۲۵. مختوم قلی دیور هر ای دور
 ۲۶. اجل اوق دور فلک یای دور
 ۲۷. دنیا بر قحبه هلالی دور
 ۲۸. آدم زادینگ داشینده دور

- ۱۸- ع ۴: قوجالماز. ت ۲، ل ۳، ع ۹: قوجمز. ب خ: قوجه لار قورلان سرايلار. ل ۴: قوریلان ابدانلار.
 ۱۹- ع ۴، یاری. ع ۹، ل ۴: کوندیز یار آشنا جانلار. ع ۲، ع ۳، ع ۸: یاره آشنا.
 ۲۰- ع ۹: کیجه یاتسه یاننده دور.
 ۲۲- ل ۴: غاوغا.
 ۲۳- ع ۹: کم بیلور که کهنه دنیا.
 ۲۴- ل ۲: نیچوک یاشنده دور.
 ۲۵- ع ۳: هر آیدور. ل ۴: دیر چرایدور.
 ۲۶- ع ۲: اجل اوق فلک یایدور.
 ۲۷- ع ۸: دنیا بر قهبه سرايدور. ل ۴: قهبه ایلی دور.
 ۲۸- ع ۱، ع ۳، ع ۴، ت ۲، ل ۴: قاشینده دور.

۱. یخشی لار توتیمیش بنا بر شهری گوردیم شونده دور
۲. عشق متاعی ساتیلور بازاری گوردیم شونده دور
۳. خوب شجر لر بوی چکیب دور باری گوردیم شونده دور
۴. عارضی گل دیک پری رخساری گوردیم شونده دور
۵. یوز کرشمه شیوهلی دلداری گوردیم شونده دور
۶. قایم اولسانگ اسلامز لر گیتسانگ آواز ایلیاور
۷. سوز لاسنگ برمز صدا سوز لامسنگ زار ایلیاور
۸. کونگلنگی بند ایلیایب اوزینگی پرواز ایلیاور
۹. بر پری پنهان اوتورمیش «گلمه» دیب ناز ایلیاور
۱۰. اول پری پیکر صفتلی یاری گوردیم شونده دور

۱- ۸ع: بر شهر.

۲- ۶ع: ساتولور. ل ۴: ساتلان.

۳- ۳ع، ۷ع، ۴: یاری کوردیم شونده دور.

۴- ب: پریدور حاری کوردیم شونده دور. ۶ع: آراسی کلدیک پریلار غاری کوردیم شونده دور. ۷ع: آراسی کلدیک پریدور خواری کوردیم. ت ۱: رنک برنک کل لار آچیمیش جای کوردیم. ل ۱، ۲: آراسی کل دیک پریدور حاری کوردیم. ۸ع: رنک برنک کل لار آچلمیش حاری کوردیم شونده دور. ب: آره کلدا ی فریلار فرخواری کوردیم. ب: آراسی کلدیک فریدور حاری کوردیم. ۳ع، ۴ع، ب: آراسی کل دیک. ل ۴: آراسی کلنک فریدور خوری کوردیم.

۶- ۳ع: قاهم اولسنک.

۷- ت ۱، ۲: برمز جواب. ل ۲: برمز صد. ل ۳: سویلاسنک برمز جواب سویلاماسنک راز ایلیاور. ل ۴: سویلاسنک برمز صدا سویلامسنک راز ایلیاور.

۸- ۴ع، ب، ت ۲: کونکلی. ب: کونکلی. کونکلی پند ایلیایوب اوزینکنی پرواز ایلیایر. ت ۲: اوزینکنی. ل ۴: کونکلی تا که برک ایتوب اوزینکنی فرواز ایلیایوب.

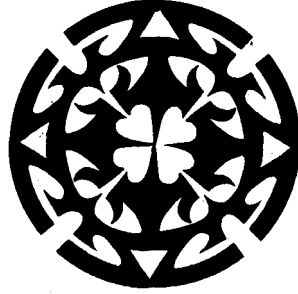
۹- ب: کلمز دیوب ناز ایلیاور.

۱۰- ل ۴: اول فری پیکر ملاحظلی یاری.

۱۱. اول خضر الیاس ایله حکیم سلیمان آنده بار
 ۱۲. اول سلیم شاه مکه خانی ابن سلطان آنده بار
 ۱۳. بایزید سلطان اویس خرقره نی گیگان آنده بار
 ۱۴. بر نچه مجنون کبی چاک گریبان آنده بار
 ۱۵. دایانور موسی عصاسی ماری گوردیم شونده دور
 ۱۶. بحر ارا بالیق ایچنده راحت ایلاب اوقلانان
 ۱۷. امتحان اوچون آنگا کرم کلان لار بکلانان
 ۱۸. دوست اولوب اللهینه دوشمان الینده ساقلانان
 ۱۹. منجنيق غه باغلانیب بر آتش ایچره اوقلانان
 ۲۰. کعبه بنیاد ایلاگان معماری گوردیم شونده دور

- ۱۱-ع ۸: اول خضر الیاس ایله احمد سلیمان. بخ: الیاس بیلان احمد سلیمان. ل ۴-: ده: «اول» سوزی یوق. حکم سلمان دوست آنده بار. ع ۱، ع ۳، ع ۶، ع ۷، ل ۲، بک، ب م، ت ۱، ت ۲، ل ۳: یا خضر الیاس ایله احمد سلیمان.
 ۱۲-ع ۴، ع ۷، ب م، ع ۸، بک، ل ۳: یا سلیم شاه. ت ۱: هم سلیمه شاه مکه خان سلطان آنده بار. ت ۲: یا سلیم شاه مکه خان بن.
 ۱۳-ع ۴، ع ۷، ل ۳: خرقران میغان اونده بار. ب م: ویس خرقران مکانی آنده بار. ت ۲، ع ۸، بک: خرقره نی میغان آنده بار. ل ۴: کیان.
 ۱۴-ع ۷- ده: یرتیق (پاره شده). ل ۱: چاکی کریبان. ل ۲: آنچه مجنون چاک کریبان. ل ۴: چاک کریبان.
 ۱۵-ع ۴، ع ۷، بک: دانیال موسی عصاسی. ت ۱: چونکه موسانینک عصاسی ماری کوردیم. ل ۳، ت ۲: دائما موسی. ل ۴: هنرلی موسی عصاسی مار کوردیم.
 ۱۶- بالیق ایچنکا. ل ۴: راحت باتوب اوخلابان.
 ۱۷-ع ۶: کرمو کلانلار. ت ۱، امتحان ایلاب انکا. ل ۱: آنکای موی کلانلار بکلانان. بخ: کرم کلاهلا. ت ۲: کرم و کیلانلار. ل ۴: کرمی کله لار بکلانان.
 ۱۸- ت ۱: دوست بولوب خالیقه دوشمن قولونده سقلانان. بخ: دوست بولوب. ت ۲: دوست اولوب الله غه دشمان قولینده. ل ۲: دوشمان قولینده.
 ۱۹- ت ۱: منجنيق غه باغلابوب آتش ایچیغه اوقلانان.
 ۲۰-ع ۴، ب م: بنیاد ایلابان.

۲۱. یوز یگرمی تورت منگ ینه اول یدی یوز پیغمبری
 ۲۲. اوچ یوز اون اوچ مرسل آنلارینگ دخی تاج سری
 ۲۳. یوز یگرمی منگ دُرْدانه نینگ باش گوهری
 ۲۴. اَمْتی نینگ شافعی مختوم قلی نینگ منظری
 ۲۵. اول محمد احمد مختاری گوردیم شونده دور

- ۲۱- ل ۲: یوز یكرم. ل ۳: یوز یكرمه اوچ منگ ینه یدی پیغمبری. ع ۴: اول یدی پیغمبری. ب م، ب ک: یوز یكریمی اوچ منگ ینه اول یدی پیغمبری. ت ۱- ده: یوق. ل ۱: یكرم تورت منگ اول یدی پیغمبری. ع ۸- ده: «ینه» سوزی یوق. ت ۲: یوز یكرمه اوچ مینک.
- ۲۲- ع ۳، ب خ: اوچ منگ اون اوچ منگ اوچ مرسل. ب م: مرسل لارینک دخی تاجی سری. ت ۱- ده: یوق. ل ۲، ت ۲: مرسلین لار بر چه نی تاج سری. ل ۲: تاجی سری. ل ۴: اوچ منگ اوچ یوز مرسل انلارنک هم تاجی سری.
- ۲۳- ع ۴، ب خ: یوز یكرمی تورت منگ. ت ۱- ده: یوق. ل ۱: یوز یكرم تورت مینک. ت ۲: یوز تورت مینک لك بولور مردانه نینک. ل ۳: یوز یكرمه مینک مردانه نینک باش گوهری. ل ۴: انبیا لار سروری اولیا ل رهبر حیدری.
- ۲۴- ت ۱- ده: یوق. ل ۴: امتلاری نینک شافعی.
- ۲۵- ت ۱- ده: یوق. ل ۲، ل ۴: احمدی مختاری.

۶۲

۱. یارانلار گُردش فلک الیندین
۲. بو منینگ یوراگیم پاره پاره دور
۳. سز یلداشر تنیم ایوب تنی دیک
۴. کیشی بیلمز بیر آغز سز یاره دور
۵. غریب اگر غریب یرده یوراجک
۶. گوزلارینده قانلی یاشلار یوراجک
۷. عاشق اگر معشوقنی گوراجک
۸. گل گلی آچیلور کونگلی پاره دور
۹. تخم سال اورار سن گلدینگ بو جایه
۱۰. عمرینگی گچیرمه بیهوده ضایع
۱۱. نظر ایلاسنکز اوشبو دنیا یه
۱۲. گلان گچر دورمز کهنه سرادور
۱۳. مختوم قلی قیلیمیش جگرین بریان
۱۴. یوراگینه قان دولمیش بو چشم گریان
۱۵. شو یله عاجز قالمیش یالبری بریان
۱۶. رحم ایدان بولمدی بختیم قره دور

۱- ۸ع: یارانلار کردیشی چرخنک الندین.

۲- ۷ع: بو منم.

۶- ۴ع: یاشلار اراجک.

۹- ۷ع: سن سنده بو جایه. ۸ع: اورار سین سنده بو جایه.

۱۱- ۷ع: نظر ایلار سز اوشبو جهانه.

۱۲- ۷ع: سرایدور.

۱. یوزیم یار یوزینه دوشسه تلیم الحمدلله دور
۲. اگر قهرینه اوغراشسام اوقیریم قل هو الله دور
۳. بدرگاه در قربت ایرور اول هادی وحدت
۴. محبت‌نینگ مقامینده آنینگ از وصفی لولا دور
۵. فلکلار نردبانی دور زمین سایه‌سینه محتاج
۶. ایکی نعلینه عرشینگ کله‌سینه تاج اعلا دور
۷. اگر مسکین اگر بیر بای تاپرمی سن‌سزین هیچ رای
۸. یمان دور آیرالیق ای وای عرب لفظینده «ویلا» دور
۹. جوارینگدین جدالارغه کوینگده جان فدارارغه
۱۰. سنی اسلان گدارارغه زکوه حسنینگ اولی دور
۱۱. ایرور من بیر گناه‌کارینگ همیشه عاشق زارینگ
۱۲. یوزین گورمز سام اول یارینگ قچان کونکلیم تسلی دور
۱۳. فراغی نچه وقت اولدی خبر تاپمز من اول یاردین
۱۴. یانر من آتش عشقه بو نه درخواست تولا دور

۱- ۲: یوزینه توشنجه.

۲- ۲: قهرینه اوغراسام. ۷ع، ۸ع: اوقیرام.

۳- ۲: قربت الهی هادی. ۸ع: بدر گاهی دورار قربت.

۴- ۶ع، ۸ع: از وضع لولادور. ۸ع: مقامنده از وصف لولا.

۵- ۲ع، ۴ع: ملک لار نردبانی دور.

۶- ۲ع: ایکی نعلینه. ۴ع: کلاسنه.

۷- ۲ع: اکر بای. ۴ع: اکر مسکین کر چه بای. ۸ع: تفار یوقسزلغین هیچ رای. ۳ع، ۶ع: تفر یوق سنسزین.

۱۰- ۲ع: حسننکده. ۸ع: کدارارغه مدام تر خوب تولادور.

۱۲- ۸ع: یوزین کورمسام.

۱۴- ۴ع: بو تر خوب تولادور. ۸ع: بنا تر خوب تولادور.

۱. بزدين سلام بولسون دوردى شاعره
۲. نه محراب دور سوزلاب چيقان اودنه دور
۳. كيم دور اولوب بريل دين سونگ بيلندي
۴. توقوز يوز دين دوغان نيم ذريات نه دور
۵. سن گوزلى آتا بولسنگ بيز گرگز ايلي
۶. چول يرده گزيب سن ياد ايديب ايلي
۷. بيلور مينگ تموغينگ چكيلان ميلي
۸. خبر بر اصليني پل صراط نه دور
۹. اصلينه يتوشگان يالانده چينده
۱۰. سوز قيسغه دور معنى چوخدور ايچنده
۱۱. بيلور مي سن قايسى دريا ايچنده
۱۲. آدمزاد جگرلى ياتان حوت نه دور
۱۳. نه آغر سفره دور قايسى اويچده(؟)
۱۴. عالم خراب بولور نچه تاوشده
۱۵. قدرت بيله تورت يوز نه دور بير باشده
۱۶. دپرنده آندين چيقان اوت نه دور

- ۱-۴ ل: سلام اولسون. ۲-۴ ع، ۷ ب، ۹ ع: نه محراب دين. ۴ ل: نه محراب دور سوزيلوب چققان اوط نه دور.
- ۳-۹ ع: كيمدور اولدى. ۴ ل: صونكره بيلديلار.
- ۵-۲ ع: سن كوزل آتا بولسنگ. ۴ ل: سن كوزل آتا بولسنگ بز كازلى ايلي. ۶-۴ ع: چول يرده كزار سن باد ايديب.
- ۷ ع: چون يرده كزر سن بات ايتب هيلي. ب: م: اديب هيلي. ۹ ع: كزار ياد ايديب هيلي.
- ۷-۷ ع: چكيلان ميلي. ب: خ، ۴ ل: بيلور موسن.
- ۸-۳ ع: قيل صراط. ۹-۱ ع، ۴ ع: اصلينه يتوشكين. ب: خ، ۴ ل: يتوشكيل.
- ۱۰-ب: م: كويدور ايچنده. ۴ ل: معنا. ۱۱-۴ ل: آغر سفره ده قايسى آوا چنده.
- ۱۲-۴ ل: مؤمنك يولدا شي يتانده نه دور.
- ۱۳-۳ ع، ۹ ع: غير صرفدور. ۴ ع: نه آغر صرفه دور قايسى اول ايچده. ب: خ: نه آغر صرفه دور قايسى اويچده.
- ۱۴-۴ ل: نچه دوشنده. ۱۵-۴ ل: قدرت بله دورت يوز كرزي باشنده.
- ۱۶-ب: خ: تبراننده. ۴ ل: تر فاننده معلوم آندين اوط چقار.

۱۷. نه سینه نه جان دور سویلا بو سردین
 ۱۸. بیلندین آشاغی بولمیش حجر دین
 ۱۹. عاشق بیان ایله قایسی شجر دین
 ۲۰. هم جانلی هم جانسز دوغان ذات نه دور
۲۱. اول کیمسه دور گوز یاشینی داشدیردی
 ۲۲. نچه یل اجابتین اوزون دوشدوردی
 ۲۳. اول کیمسه دور ضلالتین جوشدوردی
 ۲۴. مراد الده ایکان نامراد نه دور
۲۵. مختوم قلی آیدار عاشق بو سرده
 ۲۶. کاینمایین دوغری سویله بو یرده
 ۲۷. مونی بیلمورمی سن قایسی شهرده
 ۲۸. تُرکا قوللیق ایدان ایکی تات نه دور

-
- ۱۷- ع ۳: نه سینه لی جاندور. ع ۴: نه سینه دور جان سویله بو باشدین. ل ۴: لوح قلم دیسم سنکا بو سرده. ع ۹: نه سینه جان دور.
 ۱۸- ل ۴: بلندین آشاغی نه دور حجرده.
 ۱۹- ل ۴: جانسز اولان نمه دور.
 ۲۰- ل ۴: دوغان نه علمدور.
 ۲۱- ع ۱، ع ۳، بخ- ده: یوق. ع ۴: یاشنی چوشدوردی.
 ۲۲- ع ۱، ع ۳، بخ- ده: یوق. ل ۴: دوشتردی -.
 ۲۳- ع ۱، ع ۳، بخ- ده: یوق. ب م: ضلالتین چوشدوردی.
 ۲۴- ع ۱، ع ۳، بخ- ده: یوق. ل ۴: آغلاماقدین کوز سز بولان نه دور.
 ۲۸- ع ۴: ترک قوللق. بخ: ترککا.

۶۵

۱. یگیت کونگلینه سیغان
۲. اَپینگ گورکی رفتاری دور
۳. ایله اولوسه خوش گلان
۴. اَش، قلچ، اَر گفتاری دور
۵. اونگینگ قره اَر دینگ گوزلا
۶. خوش سوزینگدین قهرینگ گیزلا
۷. سوزلا بیلسنگ یخشی سوزلا
۸. خلق یمانینگ بیزاری دور
۹. دنیا دورار عمر قالمز
۱۰. اجل گلسه چاره بولمز
۱۱. نه ایش بارین آدم بیلمز
۱۲. بارچه ایش حقینگ کاری دور
۱۳. اوز ارکیم بیله سوز دیمان
۱۴. گلاجک رزقه غم ایمان
۱۵. جهانده بار ایشدین یمان
۱۶. بیر مؤمینگ آزاری دور
۱۷. مختومقلی سن دم به دم
۱۸. آخرت ساری اور قدم
۱۹. یخشی یمان بارچه آدم
۲۰. عملینگ گرفتاری دور

۱- ۸ع: بخ: سیغغان.

۶- ۷ع: بخ: سوزینگ دی. ۸ع: خوش دیار دور قهرینگ کیزلا.

۷- ۷ع: سوزلاری بیلسنگ.

۱۳- ۴ع: آواز لار بیله سوز دیمان.

۱۴- ۴ع: کلجک وقته غم ایمن.

۲۰- ۱ع: عملینگ رفتاری دور. بخ: عمل نینگ خریداری دور.

۱. آدم اوغلی فکرینگ ذکرینگ
۲. یالانچی نینگ هوسی دور
۳. حاضر بو فکره ایلار سن
۴. بیر گون درده قویاسی دور
۵. بیر گون گیرار یره باشینگ
۶. اونودار قومینگ قرداشینگ
۷. نمازینگ روزانگ یولداشینگ
۸. بیر ده تلینگ ثناسی دور
۹. انگراشرلار ساغده سولده
۱۰. شیطان یول کسر بو یولده
۱۱. ارکلی قورغان آغر دالده
۱۲. شریعتینگ قلعهسی دور
۱۳. بو جهانینگ سرمایهسی
۱۴. رزق سببی حق سایهسی
۱۵. یر دیرگی گوک پایهسی
۱۶. درویش لارینگ دُعاسی دور

-
- ۳-۲ ده: یوق. ع ۳: حاضر بو فکره کیدرسن. ع ۷: ایدار سن. ب م: آخر بو فکری. ب خ: فکری ایدار سن. ل ۴: ایدرسن.
  - ۴-۲ ده: یوق. ل ۴: درده سالاسی دور.
  - ۵-۲، ع ۳: بر کون یره کیرار باشینک. ع ۷: بر کون کورکا کیرار باشینک.
  - ۶-۳: اوتیر قوم قرینداشینک. ع ۸، ب م: ایندایور قوم قرداشینک. ل ۴: اوتورور قاویم قرداشینک.
  - ۷-۷: نماز روزه نیک. ل ۴: نماز روزه یولداشینک.
  - ۸-۲: یرده دلینک. ع ۳: فرده تلنک ثناسی دور. ۹-۲: انکدشرلار. ع ۳: آنکدی شیرلار.
  - ۱۰-۴: یول کسر آنده. ل ۴: کراکلی قران آغر دالده.
  - ۱۳-۳: سردایه سی.
  - ۱۵-۷: کوک دیراکی یر فایه سی. ع ۸: کوک دیراکی یر مایه سی.

۱۷. گچر عمر اوتر بو دم
 ۱۸. نه يورور سن گدم گدم
 ۱۹. فيلى رايه سالان آدم
 ۲۰. سنى قورچق ايهسى دور
 ۲۱. داغلار باردور داشلار باردور
 ۲۲. يازلار باردور قيشلار باردور
 ۲۳. يمان ياوز ايشلار باردور
 ۲۴. باشه گلان دويهسى دور
 ۲۵. مختوم قلى عشق ميدان دور
 ۲۶. بو ميدانه گيران جان دور
 ۲۷. اول جان هم تنده مهمان دور
 ۲۸. بران بر گون آلاسى دور

- ۱۹- ۲: فلى راسه سلان آدم. ع ۳: عيلى زايه سلان آدم.
 ۲۰- ۱ ع، ۱: بخ: تينك قورچق. ل ۴: سنى قورشلاب اياسيدور.
 ۲۴- ۳ ع ۲: دواسى دور. ع ۷: باشه بر كون كلاسى دور. بخ: باشه كلسه.
 ۲۶- ۲ ع، ۳ ع، ۳: ب م، ع ۸: بو ميدانه. ل ۴: کران خان دور.
 ۲۷- ۲ ع، ۳ ع، ۳: ب م، ع ۸، بخ: ل ۴: بوجان هم. بخ: تنه.

۱. آدم بولسنگ قولاق قويغين اوگوده
۲. ملالار ياننده صحبت يخشي دور
۳. اتارمن چاپارمن آغر يگيده
۴. يري گلسه امان نوربات يخشي دور
۵. همراه بولوب اوتورماغين پيس بيله
۶. بوقه دگسنگ بيننگ دولور ايس بيله
۷. گوهر داشين يوزك ايتسانگ مس بيله
۸. قيمتي اگسلمز حرمت يخشي دور
۹. زينهار قصد ايتماگين ايدىگينگ نانه
۱۰. كونگلينگ خيره باغلا صدقينگ ايمانه
۱۱. گل آزار برماگين بير مسلمانه
۱۲. اوغرى اردن بير دوغرى ايت يخشي دور

۱-ع ۱، ۲، ب، ل ۱، ف، ل ۲: قولاق برکين. ع ۶: کيشي بولسانک. ت ۲: قولاق برکيل. ل ۴: قولاق صالحل.

۲-ت ۱، ع ۹: علم لار ياننده صحبت يخشي دور.

۳-ف: آلغي بيکيده. ل ۴: اتار من شفار من مردان يکيده.

۴-ع ۱، ل ۱، ۲، ع ۳، ل ۴: يري کلسه نربت مروت يخشي دور. ع ۲: جاي کلسه نربت امان يخشي دور. ب، ع ۸: جايي

کلسه امان نوربت يخشيدور. ت ۱: هر چند باتور بولسه نوربت يخشي دور. ف: يري کلسه نربت يخشي دور. ب: ک: يري

کلسه نربت مروه يخشيدور. ل ۳، ت ۲: يري کيلسه بر مروت يخشي دور.

۵-ل ۱: بيلان. ع ۸-۵: يوق.

۶-ت ۱: بورنينک تولار. ل ۱: بوده دکسنگ بيننگ دولور ايس بيلان. ع ۸-۵: يوق. ب: خ: ميننگ. ت ۲: اول بخدور بيننگ

دولور ايس بيله. ل ۳: اول نجس دور بيننگ دولور ايس بيله. ل ۴: فوطغه دکسنگ ميننگ تولور ايس بله.

۷-ل ۱: ميس بيلان. ع ۸-۵: يوق.

۸-ع ۸-۵: يوق.

۹-ت ۲، ل ۳: قصد ايتماکيل زينهار ايدکنک نانه. ل ۴: زنهار قصد ايلمه.

۱۰-ل ۲: کونکله خيره باغله.

۱۱-ع ۶، ل ۳، ت ۲: هيچ آزار. ل ۴: کل جفا برمکيل.

۱۲-ع ۱: دوغرى ايت هم يخشي دور. ع ۶: اکري اردين توغرى بر ايت يخشي دور. ت ۱: اوغرى ايردين بر دوغى ايت

بخشيدور.

۱۳. کاشکی آدم بو دنیاگه گلمسه
 ۱۴. گلاندین سونگ عمر سورسه اولمسه
 ۱۵. الدین گلان یخشی ایشینگ بولمسه
 ۱۶. کونگلینگ ایچره یخشی نیت یخشی دور
 ۱۷. مختومقلی نچوک گچسه روزگار
 ۱۸. حقه شکر ایت بارمه نامرده زینهار
 ۱۹. یوق دولتدین یگدور بولسه بیر هنر
 ۲۰. منگ هنردین ذره دولت یخشی دور

- ۱۳- ع ۶، ت ۲، ل ۳: اول آدم. ف: کاشکا.
 ۱۴- ع ۶: عمری دورسه اولمسه. بخ: عمر کورسه.
 ۱۵- ت ۱: قولدین یخشی لیغینک بولماسه. ل ۴: قولدان کلان خیر ایشینگ بولماسه.
 ۱۶- ع ۴: ایچرده دوزک نیت. بخ: کونکل ایچره یخشی. ل ۴: کونکل برله یخشی نیت.
 ۱۷- ع ۶، ل ۴، بخ: کجر روزگار. ف: مخدومقلی نیچوک کچه روزگار.
 ۱۹- ف: یوق دولتدین باش بولسه بر هنر. ل ۴: یوق دولتدین آرتوق بولسه بر هنر.
 ۲۰- ع ۹: یوز هنار دین زره. ل ۴: بر دره دولت.

۱. سریمزه سودا قوران
۲. گوزل حقینگ فلکی دور
۳. شیطان چیقر دنگلاماگه
۴. یلديزلار آنکا یاغی دور
۵. قلم یازانده سر خطی
۶. عاصی یازمیش بیز امتی
۷. آدم آتانینگ صلبتی
۸. یدی یرینگ توفراغی دور
۹. اگر سوزه برسنگ قولاق
۱۰. فرشته لار دورار لک لک
۱۱. گوک گوتران سکیز ملک
۱۲. لا اله دیلاگی دور
۱۳. خلیل چیقدی تیغ چکماگه
۱۴. اوغلینی قربان ایتماگه
۱۵. قویماین قانین دوکماگه
۱۶. جبرائیلینگ یلاگی دور

-
- ۱-۲ ع: سریمزه. ع: سواسلان. ت: ۲: سریمزنی سوده قوبوبان. ل: ۴: سریمزده صو قوران. ل: ۳: سریمزنی سودا سالان.
  - ۲-۲ ل: فلک دور. ۳-۴ ل: ده: «چیقر» سوزی یوق.
  - ۵-۴ ع: قلمی یزمیش سرخطی. ب: م: قلم یازاردی سر خطی. ت: ۲-ده: یوق. ل: ۴: قلم یازار بنده سرخطی.
  - ۶-۴ ع: عاصی یرادمیش اومتی. ع: ۸: بر امتی. ل: ۳: ت: ۲-ده: یوق.
  - ۷-۴ ع: صفتی. ب: خ: آتامزینک. ل: ۳، ت: ۲-ده: یوق.
  - ۸-۳ ل: ت: ۲-ده: یوق. ۹-ب: م: آز سوزینه برسنگ قولاق. ل: ۳، ت: ۲: اگر سوزه قویسنگ قولاق.
  - ۱۰-۳ ل: بار دور لک لک. ل: ۴: فرشته لار ایرکلی راک.
  - ۱۱-۱ ل: گوک کوتاریب سکز ملک. ۱۲-۳ ل، ۴: لاله الا الله تیلایکی دور.
  - ۱۳-۴ ع، ۸، ب: خ، ل: ۲، ل: ۳، ل: ۴: خلیل کیردی تیغ چکما.
  - ۱۵-۴ ع: قویمازلار قانین توکما. ب: خ: قویمغان توکماکه قانین. ل: ۳، ت: ۲: قوین قانین دوکماکه.
  - ۱۶-۴ ل: جبرائیلینگ تلاکیدور.

۱۷. قورت آغلار یعقوب یاننده
 ۱۸. دلدل علی نینگ شاننده
 ۱۹. عیسی اشاگین مننده
 ۲۰. سغر موسی اولاغی دور
۲۱. تنگری یاراتدی حیوانی
 ۲۲. بهشت گورمز محشر گونی
 ۲۳. سکز حیوانینگ مسکنی
 ۲۴. دیورلار جنت بولاغی دور
۲۵. گون قزديرمز باتمز آی لار
 ۲۶. عجب یرلار گوزل جایلار
 ۲۷. بهشتنگ اوتلاغین یایلار
 ۲۸. حوض کوثر سولاغی دور
۲۹. نمرود حقه اوق تاشلادی
 ۳۰. شداد بر جنت باشلادی
 ۳۱. تورت یوزیل لیقده ایشلادی
 ۳۲. آدی هم ارم باغی دور
۳۳. مختوم قلی سوز باقیسی
 ۳۴. گوزینگده غفلت اوقیسی
 ۳۵. قرشینگده اجل ساقیسی
 ۳۶. غافل آدم دوزاغی دور

- ۱۹-ع ۴: موسی اشکنی میننده. ل ۴: عیسی اشاکی یاننده. ۲۰-ع ۴: صغر عیسی اولاغیدور.
 ۲۱-بم-ده: یوق. ل ۳، ت ۲: تنگری یراتمیش حیوانی. ۲۲-بم-ده: یوق. ت ۲: بهشت کورارمز محشر کونی.
 ۲۳-بم-ده: یوق. ۲۴-بم-ده: یوق. ل ۳: جنت اولاغیدور.
 ۲۵-ع ۲-ده: یوق. ع ۳: کون قیزار ماس. بخ: کون قیزدورمز بتار آیلار. ل ۴: کون قایریلب باتار آیلار.
 ۲۶-ع ۱: عجب جایلار. ع ۲-ده: یوق. ع ۴: عجب منزل. ع ۸: عجب یر لار عجب جایلار.
 ۲۷-ع ۲-ده: یوق. ع ۳-ده «یایلار» سوزی یوق. ل ۴: اوتلاغین بایلار. ۲۸-ع ۲-ده: یوق. ت ۲، ل ۳، ل ۴: حوض کوثر بولاغی دور. ۳۰-بک: شداد دیر. بخ: شداد بر منزل باشلادی.
 ۳۱-ل ۴: تمام دورت یوزیل ایشلادی. ۳۲-ع ۲: آدی هم بارغی دور. ع ۴: اول جنتنگ بر یاغیدور.
 ۳۴-ل ۴: اویخوسی. ۳۶-ل ۴: غافل آدم توزملی دور.

۱. یمان یخشا یولداش بولسه
۲. اویلیق ایچان یالیدور
۳. ایریلا بیلسه اویسی
۴. ایچندین اوچان یالیدور
۵. آدم اوتانمز ایشیندین
۶. قورقار یاتنده دویشیندین
۷. ایامه باقسنگ ایشیندین
۸. بو کونگلیم گچان یالیدور
۹. بداصل اقبالی یورماک
۱۰. اویسز الینه مال گیرماک
۱۱. احمقه دوست دیب ایچ برماک
۱۲. اوز عیبینگ آچان یالیدور

-
- ۱- ت ۱: یمان بیله یولداش بولسانک. ل ۴: یمان یخشی.
  - ۲- ت ۱: آغو لار ایچان یانکلی دور. ل ۴: آوغه قور مش طور یانکلی دور.
  - ۳- ع ۳: آیری لایلان اویسی. ت ۱: آیریلا بیلسه جانینکدین. ت ۲: آیریله بیلسه آوی سیز. ل ۳: آیریلسه بیلسه آوی سی.
  - ۴- ل ۴: آیریلسه بر بندان.
  - ۴- ت ۱: آغو لار اوچان یانکلی دور. ل ۴: طور دان چقان آو یانکلی دور.
  - ۵- ع ۳: آدم بولسه اول کون توریشیندین. ل ۳، ت ۲: آدم شرم ایتمز اشندین. ل ۴: آدم اوتانمز روشندین.
  - ۷- ع ۳: ایام بقسم ایشندین. ل ۳، ت ۲: ایامه باقسام ایشیندین. ل ۴: ایشنکدین.
  - ۸- ت ۲، ل ۳، ع ۳: شو کونکلم.
  - ۹- ل ۳: بد اصل اقبالا یور مک. ل ۴: اقباله یورمک.
  - ۱۰- استار النه مال کرمک.
  - ۱۱- ع ۳: دیب سرین برمک. ل ۴: دیب ایش برمک. ت ۱: احمقه ایچ سرین برمک. ل ۳، ت ۲: احماق دوسته یتسه ایچ برماک.
  - ۱۲- ع ۱، ع ۳، ت ۲، ل ۳: اوز سرین آچان. ت ۱: اوز عیبین آچان یانکلی دور. ل ۴: اوز سرین اوزی آچان یانکلی دور.

۱۳. اوتدی عمرینگ دنیا سیلینگ
 ۱۴. حق یولینه باغلا بیلینگ
 ۱۵. آغزی آلا بولان ایلینگ
 ۱۶. دولتی قاچان یالیدور
۱۷. یتیب آنگیب گوورده گیزلان
 ۱۸. عاقل دور ایش سونگین گوزلان
 ۱۹. گپین تاپیب یخشی سوزلان
 ۲۰. مثل دُر ساچان یالیدور
۲۱. أردین گیتسه اعتبارلار
 ۲۲. اولوسلار ترکین آیارلار
 ۲۳. هُنرلی اقبالی آرار
 ۲۴. مال و پول قوچان یالیدور
۲۵. مختومقلی علتلی گوز
 ۲۶. خرابه دونار دگسه توز
 ۲۷. آغر معرکه ده جاییسز سوز
 ۲۸. چرمَنب سیچان یالیدور

- ۱۳- ع ۱: عمریلینک دنیا سیلینگ. ع ۳: عمر یلنک دینغه ساینک. ل ۴: عمر یلینک دنیا سیلنک.
 ۱۷- ع ۳: کوراده کیزلان. ت ۱: انکلاب کوره کیزلان. ل ۳، ت ۲: تکیب نامرد کورده کیزلان. ل ۴: کب انکلاب یخشی کیزلان.
 ۱۸- ت ۱: عقلمان ایش سونکین کوزلان. ل ۴: کوزلایان.
 ۱۹- ت ۱: سوزین یخشی بیلیم سوزلان. ل ۴: کیفنک تابوب سوزین سویلایان.
 ۲۲- ع ۳: ساویر آندین دوست یارلار. ت ۱: ساویلور لار دوست یار لار. ل ۴: سویار آنی دوستلار یارلار.
 ۲۳- ع ۳، ت ۱: اقبالی هنارلی ار لار.
 ۲۴- ع ۳: مال پول اوچان یالیدور. ت ۱: مالی بول اوچان یانکلی دور. ل ۳، ت ۲: مالی بول اوچان یالی دور. ل ۴: مال فولی اوچان یانکلی دور.
 ۲۶- ت ۲، ل ۳: خرابا دونار دیلین سه توز.
 ۲۷- ت ۲: آغیر ماراکاه جای سیز سوز. ل ۳: آغیر ماراکاه جای سز سوز.
 ۲۸- ل ۴: اورالغان سچقان یانکلی دور.

۱. ضرب اوروبان جنادل نینگ شهرينه
۲. كافرلارغه غضب سالغان على دور
۳. گوز يوموب آچغونچه قرق گونليك يولى
۴. دلدله بير فرسخ قيلغان على دور
۵. باشلار آزاد ايتدينگ ديو قوجاغيندين
۶. اژدرها لبندين داغ بوجاغيندين
۷. دروازه سين چكيب خيبر داغيندين
۸. يدى قلعه بيردن دولغان على دور
۹. كشت ايلادينگ داغى داشى ايلانيب
۱۰. قلسچ لار گميريب قانلار يالايب
۱۱. دوغرى باريب ادهم قانين ديلايب
۱۲. مقاتله غوغا سالغان على دور

-
- ۱- بخ: جنايل. ت ۲: ضرب اوروبان چين ديلنك شهرينه.
  - ۲- ۲ع - ده: يوق. ع ۷: كافر لارى. ع ۹: كافرلار غضب. ل ۳: غضب قيلغان.
  - ۳- ۲ع - ده: يوق. ع ۸: آچغونچه. بخ- ده: «يولى» سوزى يوق.
  - ۴- ۶ع: دولدوله برسوخ قيلغان على دور. ل ۴: بر قاريش قيلغان.
  - ۵- ۴ل: آزاد ايتوب ديو چاقندين. ۶- ۲ل: اژروها لبندين داغ پوجاغندين. ل ۴: اژدرها لبندين داغ قوشاغندين.
  - ۷- ت ۲: دروازه سين كسيب خيبر تاغيندين.
  - ۸- بخ: يدى قلى بر دين. ع ۶: يدى قلقان بر دين آلقان على دور. ت ۲: يدى قلغه يردين دونغان على دور. ل ۴: يدى قلاغه تالان سالان عليدور.
  - ۹- ۳ع، ۴ع، ۶ع، ۷ع، ۸ع، ۲ل: داغى داشى الايوب. بخ: كشت ايلكان تاغى داشى الايب. ل ۴: كشت ايلادى. ل ۳، ت ۲: كشت ايلايوب داغى داشى الايوب.
  - ۱۰- ع ۱: خنجر قلسچ كمرىب قانلار يلايوب. بخ: خنجر قلسچ كمرىب قانلار سيلايوب. ل ۴: خنجر قلسچ كمر كمند باغلانوب.
  - ۱۱- ع ۱، ع ۴، بخ: احمم قانين. ع ۷، ع ۸: دوغرى كليپ اول هم قانين دلايوب. ل ۲، ل ۳، ت ۲، ع ۹: دوغرى كليپ ادهم قانين دولايوب. ل ۴: دوغرى كلسه احمم قانين تلايوب.
  - ۱۲- ۲ل: مقاتله غه.

۱۳. ارسلان کمین قودینگ کافر اولاری
 ۱۴. گشاد ایتدینگ نچه کعبه روی لاری
 ۱۵. یر آستینده اولکه چاپان دیولاری
 ۱۶. باریب بولک بولک قیلغان علی دور
۱۷. کله گلدی درگاهینگه داد بیله
 ۸۱. نظام بردینگ سرحدلاره خط بیله
 ۱۹. قمقام قلچ بیله دُلْدُلْ اَطْ بیله
 ۲۰. تحت الثری دنگیچ بارغان علی دور
۲۱. مختومقلی آیدار تنده بو جانینگ
 ۲۲. یولینده نثار ایت شاهمردانینگ
 ۲۳. إل اوزادیب چهار گوشه سیننه دنیانینگ
 ۲۴. محمد دینینه سالغان علی دور

- ۱۳- ۷ع کافرون لاری. ۸ع ارسلان کبی قودینگ کافر لاری. ۳ل، ۲ت: کافر اولادی. ۴ل: ارسلان کبی قودینگ کافر اولادلری.
- ۱۴- ۴ع: کعبه رو لاری. ۷ع: که شاد ایتدینگ نچه کعبه رو لاری. ۲ل: کعبه اولاری.
- ۱۵- ۱ع، ۲ل، ۳ل: اولکه چقان. ۶ع: اوستونه. ۴ل: اولکه یاتان دیو لاری.
- ۱۶- ۴ع- ده: «باریب» سوزی یوق. ۴ل: بولک ایدن علی دور.
- ۱۷- ۲ل: در کاهکه.
- ۱۸- ۴ع: سد حط لاره. ۸ع: شر خوش لاره حط بیله. ۹ع: سر خطلاری خط بیلا. ۴ل: نظام بریب. ۴ل: سرخت اره خط بله.
- ۲۰- ۱ع: تحت السری غچه بارغان علی دور. ۳ل، ۲ت: تحت آلتی دینکچه بارغان علی دور. ۴ع: تحت الشرای. تحتی سری دینکچ. ۴ل: تحت السری دیکاش بارغان علی دور. ۷ع: تحت السری غا بارغان دیک بارغان علی دور. ۱ل: تحت السری دینکچ. ۸ع: تحت الشجر دینکچ. ۹ع: تحت اثری دینکچ. بخ: تحت السری دیکین بارغان علی دور. ۲ل: تحت الشر دینکچ.
- ۲۱- ۴ل: مختومقلی دیار.
- ۲۲- ۴ع، ۶ع، ۴ل: یولنده نثار ایت. ۸ع: یولنده نضار ایت.
- ۲۳- ۷ع، ۲ل، ۳ل: چهار کونجینه. ۴ل: چهار کنجنه.

۱. یخشی لیگی پیس بیلمز
۲. ار یاننده بللی دور
۳. گورار گوزینگ قیمتی
۴. کور یاننده بللی دور
۵. دالی کونگل دایانجی
۶. یوق دور دنیا اینانجی
۷. ساغ قولاغینگ قوانجی
۸. کر یاننده بللی دور
۹. اگر پیر سن اگر یاش
۱۰. قیلمه سرینگ خلقه فاش
۱۱. سر ساقلاغان محک داش
۱۲. زر یاننده بللی دور
۱۳. بو دنیانینگ مرادی
۱۴. اط ضعیفه ذریاتی
۱۵. اروانه نینگ قوتی
۱۶. نر یاننده بللی دور

۱-۴ ل: یخشیلقنی فس بیلمز.

۴-ب: ار یاننده.

۵-ب: دالی کونکل قوانجی.

۸-۴ ل: کار یاننده.

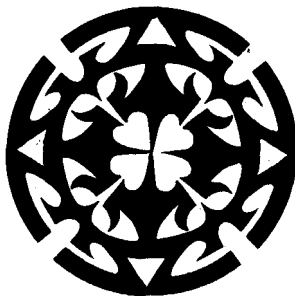
۱۱-۴ ل: ممک تاش.

۱۴-ع ۲، ۲ ل: اط ضایف. ب: آتا بابا ذریاتی. ۴ ل: آدی سانلی ذریاتی.

۱۵-۴ ل: نر دوه ننگ قوتی.

۱۶-۴ ل: نار یاننده.

۱۷. یله یارغاق آیازه کیز
 ۱۸. اگری آغاجی باسر تیز
 ۱۹. اللی کوره ایکی قیز(؟)
 ۲۰. قان یاننده بللی دور
۲۱. بولسه غم دین خلاصیم
 ۲۲. یازه دونسه قیش فصلیم
 ۲۳. مختوم قلی اخلاصیم
 ۲۴. یار یاننده بللی دور

- ۱۷- ۲ع، ۴ع، ب، ل، ۱ع، ۸ع، بخ، ل، ۲، ۴، ل، ۳- ۵ع: یوق.
 ۱۸- ۲ع، ۴ع، ۳ع، ب، ل، ۱ع، ۸ع، بخ، ل، ۲، ۴- ۵ع: یوق.
 ۱۹- ۲ع، ۴ع، ۳ع، ب، ل، ۱ع، ۸ع، بخ، ل، ۲، ۴- ۵ع: یوق.
 ۲۰- ۲ع، ۴ع، ۳ع، ب، ل، ۱ع، ۸ع، بخ، ل، ۲، ۴- ۵ع: یوق.
 ۲۲- ۲ع، ب، ۸ع: قیش یازیم.

۱. اشک اوزین اگسیک سایمز بدودین
۲. قیمت ایتسانگ اَط یاننده بللی دور
۳. بدو دیگچ هممه بدو دنگ بولمز
۴. چین بدولار میداننده بللی دور
۵. اوغلان لیقده بیلمز ایدینگ بگ ایدینگ
۶. یمانه هیچ یوقمز پندینگ اوگودینگ
۷. عارف بولسانگ اصلین سورمه یگیدینگ
۸. ادیننده اکراننده بللی دور
۹. بو جهاندین دویمز گوزینگ سیر بولمز
۱۰. هر تلکی دین یولبارس بولمز شیر بولمز
۱۱. یگیت دیگچ هممه یگیت دنگ بولمز
۱۲. قوچ یگیت لار مهماننده بللی دور

۱- ت ۲: سانمز.

۳- ت ۱، ل ۴: همه بداو بر بولمز.

۵- ل ۴: اوغلانلقده بلمز او یونک بگ ایدینگ.

۶- ع ۲، ع ۹، بخ، ل ۴: یوقمز سوزینک اوگودینگ. ت ۲: سوزینک اوگودینگ.

۸- ع ۴: ایدا بنده اکراننده بللی دور. ل ۴، ت ۲: آداینده.

۹- ع ۴، ت ۲، ل ۳: بو جهانده تویمز کوزینک سیر بولمز.

۱۰- ع ۱، ع ۹: هر یولبارس دین قبلانک دین شیر بولماز. ع ۲، ع ۳: هر یلبارصدین قبلان بولمز شیر بولمز. ل ۴: هر یولبارصدین

قافلان اولمز شیر اولمز. ت ۱: هر تیلکی دین قفلان اولماز شیر اولماز. بخ: یولباس قبلان بولمز شیر بولمز.

۱۱- ع ۲، ع ۳، ب م، ع ۹، ت ۲، ل ۳: دیکاج تمام یکت. ت ۱: یکت بر بولماز. ل ۴: یکت بر اولمز.

۱۲- ل ۴: خوش یكدلار.

۱۳. دولت قونسه بولاچینگ باشینده
 ۱۴. حمایتلی ایلی گرک داشینده
 ۱۵. یگیت اوزین معلوم ایدار آشینده
 ۱۶. قلجنده زبانه بللی دور
۱۷. مختومقلی غریبلارینگ گوز یاشی
 ۱۸. داغلاری یاندیریپ اریدار داشی
 ۱۹. فقیره جبر ایدان ظالمینگ ایشی
 ۲۰. روز محشر میداننده بللی دور

-
- ۱۳- ع ۱، ع ۲، ب م، ت ۱، ع ۸: دولت قونسون. ل ۴: دولت قونسین بو بی وفا باشنده.
 ۱۴- ع ۴: کرک دور. ت ۲: ل ۳، ب م: همایتی کرک ایلی داشینده. ت ۱، ب خ: همایتی ایلی کرک داشنده.
 ۱۵- ع ۲، ع ۸، ب م: ایدور ایشنده. ل ۴: یکت اوزون بیان ایدار آشنده.
 ۱۶- ل ۴: زبانهکده.
 ۱۷- ل ۳: غریب لار کوز باشی.
 ۱۸- ب م: داغلاری اریدور یاندیروب داشی. ت ۱: اریتور داغلاری یاندورور داشی. ع ۸: جبر ایتمک. ع ۹: فقیره ظلم ایدان.
 ۲۰- ع ۸، ل ۳، ت ۲: دیواننده بلی دور.

۱. دوستلارا دوستیم منینگ جاندين شیرین سوگلی دور
۲. جان کبی پنهان جهانده عالمه بلگیلی دور
۳. دیوردی یار عاشقیم اوز ایمله قتل ایدارم
۴. آندین اول غم من بیغمی پایمال ایدیب آلملی دور
۵. غیر ایله بزم ایلاب ایله سه خوش کونگلی یار
۶. مجلس ایچره یاد ایدیب دینگ اول غریب قیغیلی دور
۷. باش بیلان بارسام آنکا خندان اولورسه گوزلاری
۸. توتسام اول یرده وطن اول یر که آنینگ یولی دور
۹. اوزگه عاشق لارینگ اولسه پایبند زلفینه
۱۰. من غریب بنگ بند آنکا هم آیاغی هم الی دور
۱۱. یاز گلور وقتده گیدار غفلتده چیقیمیش گوزلاریم
۱۲. آچاین دیسم آچیلمز نه آغر اوقیلی دور
۱۳. بیلماین سورانلاره آیدینگ بو غریب آدیمز
۱۴. اصلی کرکز یوردی اترک آدی مختوم قلی دور

۱-۴: دوستلار دوستیم منینگ جاندين سوکولودور. ع ۷ - ده: یوق.

۲-۲: جان تکین پنهان جهانده عالم بلکوسیدور. ع ۷ - ده: یوق.

۳-۴: قتل ایدام. ع ۷ - ده: یوق. ۴-۷ ع ۷ - ده: یوق.

۵-۴: آندین اول غم منی. ع ۷ - ده: یوق. ۶-۷ ع ۷ - ده: یوق.

۷-۷: کوز سالیب بارسام آنکا خندان اولورسه کذری.

۸-۷: یول دور.

۱۰-۴: من غریبی بندانینک هم الی ایغی دور. ع ۷: بر غریب بنده آنکا هم آیاغی هم الی دور.

۱۱-۲، ۴، ۷: یار کلور. ع ۴، ۷: غفلته چیقیمیش.

۱۳-۷: بول غریب.

۱۴-۴: اصلی کرکز اوزی ترکی آدی مخدوم قلی دور. ع ۷: یورت اترک.

۷۴

۱. درد دور بو جانینگ ذلتی
۲. ساغلیق آنینگ سلطانی دور
۳. تن ملکی نینگ تر دولتی
۴. دینمز اوتر مهمانی دور
۵. نفس ایلاب سرکشلیگی
۶. تن تختی نینگ میدانیده
۷. روز ازل روحینگ یقین
۸. شول عهدی شول پیمانی دور
۹. بو بازاره گلان کشی
۱۰. اخلاصین آری ایلاسون
۱۱. قایل بولان اخلاصلی لار
۱۲. مردان لارینگ مردانی دور
۱۳. دیسه بولور صد آفرین
۱۴. روح بسلایب نفسین باسان
۱۵. حقیقت آنینگ بازاری(؟)
۱۶. حق مجلسی میدانسی دور

۱- ل ۴: ذالتی.

۳- ع ۸: تن ملکنیده.

۴- ب م: دونماز اوتار مهمانیدور. ل ۴: دنماز اوتار مهمانیدور.

۵- ع ۱: نفس اویوب سرکش لیکي. ع ۸: سرکش لیکده.

۶- ب م، ل ۴، ع ۹، ل ۲: میدانیدور.

۷- ع ۸: روز ازل روحینگ یقینده.

۱۰- ل ۴: اخلاصینک.

۱۱- ع ۱، ع ۸: قابل بولان. ع ۳: اخلاصلی قل. ب م، ع ۹، ل ۲: قابل بولان اخلاصلی قل.

۱۲- ل ۴ - ده: یرتیق (پاره شده).

۱۴- ب م، ل ۴: روحین بسلاب نفسین باسان. ل ۲: روح بسلایوب نفس باسان.

۱۷. وای حالینه نفسین سویان
 ۱۸. جان عسکرین عاجز قویان
 ۱۹. روز جزا یولداش آنگا
 ۲۰. بد ایشلارینگ پشیمانی دور
 ۲۱. ار تاپمدیم قوللیق ایدام
 ۲۲. یول تاپمادیم حجغه گیدام
 ۲۳. بو ایکی ایش بو تن ارا
 ۲۴. بو جانیمینگ آرمانی دور
 ۲۵. مختومقلی بر غم زده
 ۲۶. تا که بو دور ایله کیده
 ۲۷. باش گون بو فانی دنیاده
 ۲۸. بر عاشیقینگ دورانی دور

- ۱۷- ۳ع: نفس سویان. ب، ع، ۸، ۹: نفسین سویب. ل ۱: بو حالینه. ل ۲: نفس سویب. ل ۴: وای حال ینه نفسین سویان.
 ۱۸- ب، م، ۸، ۹: عاجز قویوب. ل ۴: جان لشکرین عاجز قویان.
 ۱۹- ۹ع: یولداش آئینک.
 ۲۰- ۸، ۹، ۴: بو ایشلارینگ فتمانیدور.
 ۲۲- ۴ل: کعبه کیدام.
 ۲۳- ۴ل: اش منده مدام.
 ۲۶- ۱ع: تا که کیدام بو درد ایله. ل ۴: دردی بو دور ایله کیده.

۷۵

۱. آدینگ بنده بولسه آدم
۲. الهینگدین ایمنه‌گور
۳. اوتر دوران دورمز بو دم
۴. یاتمه غافل اویانه‌گور
۵. دنیانینگ دویبی دراز دور
۶. فرصت کم دور عمر از دور
۷. یگیت‌لیک اگلانمز یاز دور
۸. ایر اذقینگ ایدینه‌گور
۹. گوچر جهان خلقی گوچوب
۱۰. دورمز لار سنکا قیغریب
۱۱. چاغلان سن هم ایشینگ گوروب
۱۲. بارجق یرینگده دورا‌گور
۱۳. اگر مندین سوز سورار سن
۱۴. بی جای ایشلارنی قورارسن
۱۵. توت پندیم نه ایش گورار سن
۱۶. بر ایدیب باقیب سینه‌گور
۱۷. بو دنیانینگ دویبی دویش دور
۱۸. باشدین آشه وقت گیچ دور
۱۹. اوغلانلیق قریلیق هیچ دور
۲۰. قریلی وقتینگده دونه‌گور

۸-۹ع: یر آزیقین.

۹-۲ع: خلقی توریب.

۱۰-۹ع: سنکا قرایشیب.

۱۲-۹ع: یرینکده دینه.

۱۷-۹ع: بو دنیانینگ داشدور.

۱۹-۲ع: قریلیق اوغلانی هیچ دور. ۹ع: قریلیق اوغلانلیق هیچ دور.

۲۱. آبروی دیلاسنگ جانہ
 ۲۲. بو سوزلار مندین نشانہ
 ۲۳. بو جهانده مسلمانہ
 ۲۴. خوش سوزلاب یخشی سانہ گور
۲۵. مختوم قلی دیور ایگانینگ
 ۲۶. گمان دور چیناگانینگ
 ۲۷. گناہ اوچون قدیرغانینگ
 ۲۸. ثواب اوچون گویمنه گور

۲۱-۲، ع ۹: بو سوزلار مندین نشانہ.

۲۲-۳، ع ۹: آبروی دیکسنگ سن جانہ.

۲۳-۲، ع ۹: جهان ایچره مسلمانہ.

۲۶-۲، ع ۹: سنینک کمان چینہ کانینگ. ع ۹: سنینک کمان چینہ کانینگ.

۱. عملاً صالحاً یخشی عمل قیل
۲. بر گون سنگا روان امر خان کلور
۳. عزرائیل گلوبان سیقار آیاقدین
۴. آغز طرفینگدین عزیز جان کلور
۵. عمرینگ آخر بولسه تندین جان گیدار
۶. جان دوزمز دایانمز سنی ترک ایدار
۷. اوغل قیزینگ نچه فغان لار ایدار
۸. یاتور صورت نه قولاغینه اوین کلور
۹. جانینگ آلیب قوش قولتیغینه سالورلار
۱۰. جسدینگنی یر اوینده قویارلار
۱۱. «من رنک» دیب منکر نکر کلورلار
۱۲. سوال لارینه جواب یمان قین کلور

۲-۷: بر کون بولور حق دین روان خان کلور. ع ۱، ب م، ع ۸، ت ۲، ل ۳: امر خان.

۳-۳: سیفار.

۴-۷: شیرین جان. ب م: آغر طرفندین.

۶-۷: جان دوزه بیلمز اوستخوان کیدار. ب م، ع ۸: جان هم دور مز بلبل سنی ترک ایدار.

۷-۲، ل ۳، ع ۱: اوغول قیزینگ شونجه های وای ایدار. ع ۷: اوغول اوشاق لارینک آهی وای ایتار. ب م: اوغول قیز مونچه

های وای ایلار بر بیان کلور. ع ۸: اوغول قیزینگ مونچه آهی وای ایدار.

۸-۷: سن یاتور سن قولاغینکا اوین کلور. ب م: یاتور صورت نه قولاغینه اوین کیدار. ع ۸: قولاغینه. ع ۱، ت ۲، ل ۳: یاتار

صورت قولاغینکه اوین کلور.

۱۰-۱، ب م، ع ۸، ت ۲: صوراتنکی یر اوینده قویار لار. ع ۷: صوره نی اوینده توپار لار. ل ۳: صورتنک نی یر اوینده

قویارلار.

۱۱-۳: منکر نکر سورار لار.

۱۲-۱، ت ۲: صوابیکه جواب یمان قین کلور. ب م، ل ۳: سوالیغه جواب.

۱۳. امانت خیانت برماسنگ قرضی
 ۱۴. ادا ایلاماسنگ سنتی فرضی
 ۱۵. منکر نکر اورار اول اوتلی گُرسی
 ۱۶. آغزینگدین بورونینگدین قره قان گلور
 ۱۷. مختومقلی حق بویریغین توتته گور
 ۱۸. جهد ایدیب گون گوندین یخشی بوله گور
 ۱۹. زیاد ابله دایم طاعت قیله گور
 ۲۰. حق آلنینه بارسنگ کرم کان گلور

- ۱۴- ت ۲: سنت فرضی.
 ۱۵- ب م: اورغای هم اوتلی.
 ۱۶- ل ۳، ت ۲: آغز دین بوروندین.
 ۱۷- ع ۱، ع ۷، ب م ع ۸، ت ۱، ل ۳: توتا کور بویریغین ای مختومقلی.
 ۱۸- ع ۱، ع ۷، ب م ع ۸، ت ۲، ل ۳: جهد ایلاکیل کون گوندین ای مختومقلی.
 ۱۹- ع ۱، ع ۷، ت ۲، ل ۳: دینچلیق قیلمه مونده ای مختومقلی. ب م، ع ۸: دینچلیق ایتمه مونده ای مختومقلی.
 ۲۰- ع ۱، ع ۷، ت ۲، ل ۳: قبر ایچنده سنکا مونچه کان کیلور. ب م: قبر ایچنده سنکا ایشلار قین کلور. ع ۸: قبر ایچنده سنکا ایشلار کان کلور.

۱. دابۀ الارض أتلى دجال سونگيندين
۲. مروه دين صفادين بر بيان گلور
۳. نچه وقتدين سونگره آينگ جنگيندين
۴. اوچ گوندين عالمه بو نشان گلور
۵. يوزى آدم گون ديك آلين نينگ آغى
۶. مثل دويه منگزار بوينى آياغى
۷. قوچ دملى قوش تللى قالقان قولاغى
۸. دپه سينينگ اوستيندين شو قران گلور

۱- ۴ ل: دابۀ الارض تورار دجال.

۲- ۵ ع، ۱، ۴ ل: صفا دين مروه دين. ع ۹: مرودين صفا دين. بخ: صفادين مرويه بيل بيان كيلار.

۳- ۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۷ ل، ۲ ل، بک، ۵ ع، ب، ت ۱، ۱ ل، ۸ ع، ۹ ع، بخ، ت ۲، ۴ ل: يدى کون دين سونگره. ع ۵: آينک چاغندين. ع ۹: آينک چانکيندين. بخ: آينک جانيدين.

۴- ۵ ع: اوچ کوندين سونک عالمه بو نشان گلور. ت ۱، ۲ ل، ۳ ل: اوچ کونده عالمه. بخ: اون کوندين.

۵- ۵ ع - ده: «ديک» سوزى يوق. ت ۱: کونديک ايلكى نينک آغى. ل ۴: کون کبى مانکلايى آغى.

۶- ۲ ع: مثل دوه منکزار بو ال آياغى. ع ۴: مثل ديوه منکزار بو ال آياغى. ع ۹: مثل ديوه منکزار. ل ۳، ت ۲: مثل تيوه منکزار الى آياغى. ل ۴: دوه اوخشار.

۷- ۲ ع، ۷ ع، بک، ت ۲، ۱ ل، ۲ ل، ۳ ل: قوش تلى. ع ۵: ت ۱: قوش دملى قوش تلى غلقان قولاغى. بخ: قلقان تول. ل ۴: قوش دملى.

۸- ۴ ع: آينک دپه سنده شو قران گلور. ل ۴: باشنک اوستنده بر قران گلور. ع ۵: باشنک اوستنده پيش قران گلور. ع ۷، بخ: اوستونده باش قران. ت ۱: باشنک اوستونده بر قران کيکور. ع ۹: اوستنده باش قران. ت ۲: باشنک اوستنده شول قران کيلور. ل ۲: شوى قران. ل ۳: باشى نينک اوستنده.

۹. آرزو کور کیم شاخی گوگه یتماگه
 ۱۰. هر هفته دین فرصت تاپر یا تماغه
 ۱۱. جهان یغلور تماشاسین ایتماگه
 ۱۲. یخشی یمان بارچه مسلمان گلور
 ۱۳. قاجیب آندین هیچ کیم تاپمز خلاصی
 ۱۴. مؤمن لار خوش بولور خوف ایدار عاصی
 ۱۵. سول الینده بولور موسی عصاصی
 ۱۶. ساغ الینده مهر سلیمان گلور
 ۱۷. نچه سینه مهر سلیمان سورار
 ۱۸. نچه سینه موسی عصاصین اورار
 ۱۹. خلق یاری آق بولور بر نصفی قرار
 ۲۰. قره یوزلی بللی بی ایمان گلور

۹-۵: آرزو کور شاخی. ت ۲: یتماک.

۱۰-۵: فرصت تاپار بر هفته یتماک. ب م: هر هفدا اینک فرصت تفار یا تماغه. ب خ: بر هفته چه. ل ۳: هر هفته ده فرصت.
 ۴: بر هفته تاباه یتماک. ع ۲، ع ۳، ع ۷، ب ک، ت ۱، ع ۸، ع ۹: بر هفته دینک فرصت.
 ۱۱-۵: عالم تماشاسین ایتماک. ل ۱، ع ۸: یغلور. ت ۲: جهان کیلور تماشاسین ایتماک. ل ۴: جهان خلقی یغلور خوش کلدی سنک آیتماغه.

۱۲- ب خ: یمان جمله مسلمان. ت ۲: یخشی یمان بر چه کا مسلمان گلور.

۱۳-۵: هیچ کیم قاجیب آندین تاپماس خلاصی. ب خ: اندین قاجیب هیچ کیم تابماز خلاصی. ل ۳، ت ۲: اندین قاجیب هیچ تابمازلار خلاصی. ل ۴: قاشب آندین.

۱۴-۴: ب م، ع ۸، ع ۹: بولور هول ایدار. ع ۵: مؤمن لار خوش کورار حول ایتار عاصی. ل ۳، ت ۲: حول ایدار عاصی. ل ۴: خوش اولور.

۱۵-۵: ب م: ساغ النده کور موسی عصاصی. ت ۱: ساغ قولونده کیلور موسی عصاصی. ع ۸: ساغ النده. ب خ: ساغ النده بار دور موسی عصاصی. ل ۴: ساغ النده.

۱۶-۵: ب م، ب خ، ل ۴: سول النده مهر سلیمان گلور. ت ۱: سول قولونده مهر سلیمان سورار.

۱۷-۴: ل ۴: بر نچه سین مهر سلیمان نی سورار.

۱۸- ب م، ت ۱، ل ۳: موسی نینک. ب خ: نچه که موسی نینک عصاصین اورار. ل ۴: بر نچه نی موسی ایلا اورار.

۱۹-۵: ت ۱: بولور یاریسی قرار. ع ۸: یاریسی. ل ۳: آق بولور یاریمی قرار. ل ۴: خاق یار نینک یوزی آق بولور بر نچه قراه.

۲۰-۴: ل ۴: قره یوزلی بلکولی دور بی ایمان گلور.

۲۱. خوار قالمز آلانلار بیلاندين بيليك
 ۲۲. دوستين دوشمان ايدار بولسه بدقيليق
 ۲۳. آق اوچماخ ليق بولور ديرلار قره تموغ ليق
 ۲۴. دنياينگ سونگيندين بو زمان گلور
 ۲۵. دجال دين اونگ دنگلانگ عاشقينگ سوزين
 ۲۶. بيليب بولمز گون آي گيجه گونديزين
 ۲۷. قرق گون قره توتون عالمينگ يوزين
 ۲۸. يري گوگی باسيب بوز دومان گلور
 ۲۹. اول جانور يوق بولور خلق آندين دينار
 ۳۰. اوغل قيز آزديرار خلق اوچي سينار
 ۳۱. آدم سايي اون ملك آسمان دين اينار
 ۳۲. آغلاشيپ هر يردين صد فغان گلور

- ۲۱-ت ۲: خوار قالمازلار آينك بيلاندين بيلساك. ل ۳: خوار قالمزلار نينك بيلاندين بيلساك. ل ۴: خور قالماز آلسه آندين بر بولك. ع ۵: خار قالماز آلانلار بيلانلار بلك. ب م: خور قالمز آنلار بيلاندين بيليك.
 ۲۲-ع ۴: دوست دوشمان لار ايتور بولسه بد خلق. ع ۷، ب م، ع ۸: دوستي دوشمان. ت ۱: دوست دوشمن. ل ۱- ده: «بد قيليق» سوزلاري يوق. ل ۴: دوستي دوشمان ايلار بولسه بد خويليق.
 ۲۳-ع ۲، ت ۱، آق اجماخ دير لار. ع ۵: آقي اوچماغ ليق. ل ۴: يوزي آق جنت ليك قراسي تموغليق.
 ۲۴-ع ۲، ب م، ع ۸، ع ۹: دنياينك سونگيندين شو زمان گلور. ع ۴: شول زمان. ع ۳، ل ۲، ب ك، ت ۱، ل ۱، ب خ، ت ۲: بوز دومان.
 ۲۵-ع ۴: اونك دينكلا عاشقنك. ل ۴: دجال دين ايلكاري آيت توبه استغفار سوزينك. ع ۸: دجالدين سونك دينكلانك. ب خ: اولدين سونك تنكلانك عاشق سوزني.
 ۲۶-ع ۳، ع ۵، ع ۷، ب م، ت ۱، ل ۱، ع ۹، ل ۲: كيجه يلدوزين. ب خ: بيليب بولماز كون آي كيجه كوندوزني. ل ۴: يولدوزنك.
 ۲۷-ع ۵: قرق كون توتار عالمينك نورين. ب خ: عالم يوزيني.
 ۲۸-ع ۲: ير كوكي. ع ۵، ل ۱: بو دمان. ب خ: ير كونكي باسيب شول دمان كيلور. ل ۴: بوض تومان كلور.
 ۲۹-ع ۵، ت ۱، ل ۴: اول جانور اولور. ب خ: اول جاندار يوق بولور.
 ۳۰-ع ۵: اوغول قيزي آزرورور ايل اوچي سينار. ل ۱: اوغول قيز آرنور خلق اوچي سينار. ع ۸: اوچي دينار. ع ۹: ايل اوچي. ل ۴: آز بولور يل اوچي سيار.
 ۳۱-ع ۵: آدم سايي آسماندين بر ملك اينار. ب م: آدم ساني. ت ۱: هر كيجه اون ملك آسماندين كيلور. ع ۸: آسماندين اون ملك اينار. ل ۴: آدم سايين.
 ۳۲-ع ۳، ب م: هر سردين صد فغان. ع ۴: آغلاشور هر ملك صد فغان كلور. ع ۵: يغلاشور هر باشدين يوز فغان كلور. ب خ: يغلاشور هر سردين صد افغان كلور.

۳۳. مختوم قلی اویور کلام سوزینه
 ۳۴. یر گوگی توتاشر داغلار دوزینه
 ۳۵. اسرافیل صور چالسه یرینگ یوزینه
 ۳۶. امیدسز خاک تنه تازه جان گلور

۳۳- ع ۳: مخدوم قلی اویا کلام. ع ۷: ادیار لار. ت ۲، ل ۳: محتم قلی ایدور کلام سوزینده. ل ۴: مختوم اویور کلام الله سوزینه.

۳۴- ع ۳، ع ۸: یر کوک توتو شوب داغلار دوزینه. ب م: داغلار توزاینه. ل ۱: توتاشیب. ع ۹: توتاشور یر کوک داغلار یوزینه. ب خ: یر و کوک توتاشیب تاغلار دوزینه. ت ۲: تاغلار توزینده. ل ۳: یر کوک توتاشور تاغلار توزینده. ل ۴: تاغلار نه دوز نه.

۳۵- ع ۷، ع ۸: چالور. ل ۳، ت ۲: یرینگ یوزینده.

۳۶- ع ۵: امید سز خاک سر بازو مان کلور. ل ۴: امید سز تفریق تنکه تازه.

۷۸

۱. گر امیرینگ گر وزیرینگ عقلی کوته خام اولور
۲. اول امیرینگ آدی آخر خلق آرا بدنام اولور
۳. بر عاقل صاحب کمالینگ قولی برله ایش توتان
۴. ایشنی داشدین آلور دپرنديکچه خام اولور
۵. اسلاسنگ سررشته سین سن بو جهانی سربسر
۶. ایل آچان قهرین گچان بیننده بیر ایام اولور(؟)
۷. گلّه بان اربابغه دونوب بولمیش ارباب لار امیر
۸. شاه لاره بولمز اطاعت بيله هم ایام اولور
۹. دیینگ سلام مختوم قلی دین یاغی بولغان بگ لاره
۱۰. آی دولور انجم باتر رسوای خاص و عام اولور

۱- ع ۱، ع ۲، ع ۴، ب ک: هر امیرینک کر وزیرینک عقلی کونه خام اولور.

۳- ب ک: قولی بر لان.

۴- ع ۴: کام اولور. ب ک: ایشنی داشدین کورار تر فندیکجه ایشی کام آلور.

۵- ع ۱: بوجهانی سن. ب ک: بو جهانی سن. ب ک: بو جهانی سن سر بسر.

۶- ع ۱: ال آچان قهرین کچان فشیمانده اول بام اولور. ع ۲- ۵: بوزوق (ناخوانا). ع ۴، ب ک: ال آچان قهرین کچان پشنده

در دل بام اولور.

۷- ع ۴: دونور.

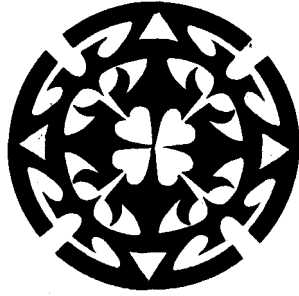
۹- ع ۱: باغلغین بکلاره. ع: یاغی بکلاره.

۱۰- ع ۱: آی قولار اینجم بتر رسول اری حاجی عام اولور. ع ۴: ای قولار انجم باتر.

۱. محمد اَمّتی مال سز بولمسون
۲. مال سز بولسنگ قرداش دوغان یات بولور
۳. قاچر آغه اینینگ بولمز خاطرانگ
۴. قوانر دوشمانینگ دوستینگ مات بولور
۵. غریب آیاق یالانگ کندر قوشاقدور
۶. بر معرکه بارسه اورنی آشاق دور
۷. غریبلار آط منب دپسه اشکدور
۸. دولتلی لار اشک منسه آط بولور
۹. بر دیلاک دیلاسنگ مهمینگ بیتمز
۱۰. دوستینگ اخلاص بیلان مرحمت ایتمز
۱۱. معرکه ده آیدان سوزینگ جای توتمز
۱۲. دنگلامزلار آیدان سوزینگ باد بولور

-
- ۲-۴: مال سز بولسه قریندا شلار یاد بولور. ب.م، ع.۸: بولسنگ قریندا شینگ یاد.
  - ۳-۴: آغه اینینگ.
  - ۴-۴: ب.خ: دوستنک یاد بولور.
  - ۵-۸: کندل قوشاقدور.
  - ۶-۶: مفرکا بارسنگ اونینگ آشاقدور. ع.۸: بر معرکه بارسنگ اوز نونینگ آشاقدور.
  - ۷-۳: آط مینسه کولار اشاکدور. ع.۴: منسه دونار اشاکدور. ب.م: آط منسه کوله اشاکدور.
  - ۹-ب.م: بتار تلاک تلاسنگ مهمینگ بیتمز.
  - ۱۰-۲: مروت ایتمز.
  - ۱۱-ب.م: معرکه ده دیان سوزینگ جای توتمز. ع.۸: جای ایتمز.
  - ۱۲-۳، ب.م: سوزینگ ماد بولور. ع.۴: مات بولور. ع.۸: سوزینگ یاد بولور.

۱۳. گورش بر آبروی دور اوروش بردستدور
 ۱۴. کشی نی کمسیدان اوزی ناکسدور
 ۱۵. بر مؤمنی غیبت ایتماک عبثدور
 ۱۶. غیبت کش نینگ باران یری اوت بولور
۱۷. مختوم قلی شکر ایلاگین خداغه
 ۱۸. اولوم برابر دور شاه و گداغه
 ۱۹. بی صبر قل تیز یولوغر بلاغه
 ۲۰. صبرلی قل دوره شاد بولور

- ۱۳-ع ۴: اوروش بر آبروی دور کورش بر. ب.م: بر آبروی اوروش.
 ۱۵-ع ۴: کونکولوم هوالانمه کیل ایمدی بس دور. ب.م، ۸: بر مومنه غیبت.
 ۱۶-ع ۱، ۱: بخ: غیبت کشینک آلیب بارانی اوت بولور. ع ۴: غیبت کشینک قزانغانی اوت بولور.
 ۱۷-ع ۴: شکر ایتا کور. ۸: سنهم شکر ایت.
 ۱۸-ع ۱: شاه بلان کداغه.
 ۱۹-ع ۴: عاشق بولسنگ صبر ایلاکیل بلاغه.
 ۲۰-ع ۴: بی صبر او یو نینگ شاسی مات بولور. ب.م، ۸: باره باره شاد.

۱. قوزینگ داش پوستی آذربو گلی
۲. سوین ساچه چکسنگ قره رنگ بولور
۳. ایچینگ شردین ساقلا غیبت دین تلی
۴. ساقلاماسنگ کونگل گوز گینگ زنگ بولور
۵. هر کشی کیم یمان لیغه قصد ایلار
۶. یکی دنیا اوز ایشینه کاست ایلار
۷. یخشی قیلیق دوشمانینگنی دوست ایلار
۸. قیلیغینگ بد بولسه ایشینگ جنگ بولور
۹. یگیدینگ بولمسه سوزده کسری
۱۰. ایمنج دور آیریلمز آیق دین سری
۱۱. هر کیمده بولمسه ایمان اثری
۱۲. یوراگی اریمز سیاه سنگ بولور
۱۳. آدم اوغلی آواره دور عاصی دور
۱۴. بر سوز دیسنگ یخشی ارینگ بسی دور
۱۵. بیلیب بولمز حقینگ دوستی قایسی دور
۱۶. آلقیشی کوب آلسنگ ایشینگ اونگ بولور

۱-ع ۱، بخ: قوزی ننگ داش فوستی. ع ۲، ۴، ۷، ب م، ۸، ع ۹: آزر کون کلی.

۲-ع ۱: سوین سیخه چالسنگ قرارنگ بولور. ع ۸: سوین ساچه چکسه.

۳-ع ۱: ایچچنگ شردین سقله غیبت دین تیلی. ع ۷، ب م، ۸: تیلینک.

۴-ع ۴: کونکل کوزینک.

۶-ب م: کسد ایلار.

۷-ع ۲، ۷، ع ۸: یخشی قیلق دونک دوشمانی. ب م: یخشی قیلق دینک دوشمانی دوست ایلار. بخ: یخشی قیلق اونک دوشمانی.

۹-ع ۲: کنری.

۱۷. مختوم قلی سوزیم قیسغه شرحی کوب
 ۱۸. بیلمانه هیچ بیلانلاره نرخى کوب
 ۱۹. یرینگ یردین ارینگ اردین فرقى کوب
 ۲۰. مشکل بو کیم سوزلاشنده دنگ بولور

۱۸- ۱ع: بیلمز هیچ. ۸ع: بیلان یانده نرخى.

۱۹- ۱ع، ۱ع: نرینک نردین. ۹ع: فرخ کوب.

۲۰- ۱ع: مشکل اولدور. ۱ع: بو مشکل دور.

۱. سیر ایدالینگ بو جهانہ
۲. جهانہ نالار گورونور
۳. اسکندر جمشید سالدیران
۴. بیک منارلار گورونور
۵. بیشہ لاری شیر پلنگلی
۶. گلزاری نوچه بیلنگلی
۷. گون دوشمیان تر اولانگلی
۸. چشمہ لی چایلار گورونور
۹. یارادان بار ایتدی یوقدین
۱۰. داغلار دنیا سورار چوخدین
۱۱. سورسنگ خبر بیر نوحدین
۱۲. قریغان اولار گورونور

-
- ۱- ع ۱: سیر ایتسنگ بو دنیا یه. ع ۳، ۹: بو دنیا یه. ع ۸: بو دنیانی. بخ: سیر اتسنگ بو دنیا یه. ت ۲: بو دنیا کا. ل ۳: سیر ایدالی. ل ۴: سیران اتسنگ.
  - ۲- ل ۴، ب م: دنیا ده نالار.
  - ۳- ع ۲، ۹: سالدیر میش.
  - ۴- ل ۴: مناره لار.
  - ۵- ع ۲، ب م، ۸، ل ۴: ماشه لاری. ع ۶- ده: یوق. ع ۹: باشلاری شیر پلنگلی.
  - ۶- ع ۲، ۳: یوجه فلنگلی. ع ۴: کلغزار نیجه بیلینک. ع ۶- ده: یوق. ع ۸: کلزار اینچه بیلینکلی. بخ: کلزار نوچه بیلینکلی. ع ۹: کلغزار اوجه بیلینکلی. ت ۲: کلغزار لی کل ایرینک لی. ل ۳: کلغزاری کل رنک لی. ل ۴: نوچه بانکلی.
  - ۷- ع ۲، ۳: دوشمدیک. ع ۶: کون دوشمادیک تر اولانکلی. ب م: سوپق سولی تر اولانکلی. ع ۹، ت ۲: کون توشمدیک.
  - ۸- ع ۲، ۹: چشمہ لی زار لار. ع ۳، بخ، ت ۲، ل ۳، ۴: چشمہ لی زاو لار. ع ۶- ده: یوق.
  - ۱۱- ع ۲، ب م، ۹، ل ۳: سورسنگ. ع ۶- ده: یوق. ت ۲: سوراش سنک خبر برور نوحدین. ل ۴: سوراشیب خبر نوحدین.
  - ۱۲- ع ۴، ب م: قریبان. ع ۶- ده: یوق. ل ۴: قارتایوب اولمش کورونور.

۱۳. چاغلان یالان دنیا چاغلان
 ۱۴. نه گولان قالور نه آغلان
 ۱۵. قار یاغانده بورجی باغلان
 ۱۶. کمرلی داغلار گورونور
۱۷. سریندین دومانی گیتمز
 ۱۸. ایام گچیپ یره باتمز
 ۱۹. قریب قالمز اولمز یتمز
 ۲۰. قورغانلی داغلار گورونور
۲۱. نه کلفت قالور نه چتن
 ۲۲. صنملار سیر ایدیپ اوتان
 ۲۳. طوطی بلبل مسکن توتان
 ۲۴. هوالی باغلار گورونور
۲۵. مختومقلی کیم بار اولمز
 ۲۶. اجل دویمز زمین دولمز
 ۲۷. آسمان اینمز یر چورولمز
 ۲۸. گون یورور آیلاز گورونور

۱۳-۹ع ده: «دنیا» سوزی یوق. ل ۴: چاغلایان یلان دنیا چاغلایان.

۱۴-۴ل: نه آغلایان.

۱۵-۱ع، ۸ع، بخ: قاریغمر لاب. ل ۴: قار یغمر بورج باغلان. ع ۶، ب م، ع ۹: قارینانده بورجی باغلان. ل ۴: قار یغمر لاب
 برجک باغلانان.

۱۶-۲ع، ۳ع، ۴ع؛ ب م، ع ۹، بخ، ل ۴: صفالی جایلاز کورینور. ل ۳، ت ۲: صفالی چاغلار کورینور.

۱۷-ب م: دومان کیتمز. ل ۳: فرمانی کیتمز.

۱۹-۴ل: غریب قالمز اولم یتمز.

۲۰-۲ع: قورغانلی داغلار کورینور.

۲۱-ت ۲: نه کلبت قالور نه چتان. ل ۳: نه وطن قالور نه چتان. ل ۴: نه سرای قالور نه چتان.

۲۲-ل ۳، ت ۲: نه جوش بولوب غافل یاتان. ل ۴: حانم لار سیل ایتوب اوتان.

۲۳-۱ع، ۸ع، بخ: ل ۴: شیدا بلبل.

۲۴-۶ع ده: شو سطر دین سونکی یوق. (با این مصراع، شعر به پایان می‌رسد)

۲۶-ب م، ۸ع: اجل یتمان زمین دولماز. ع ۹: زمان دولمز. ۲۷-ب م: آسمان اینمان یر چوریلماز.

۱. دوغرى باقمزلار جُلبه
۲. گوزه قزبل طونلى گورونور
۳. سوز فهم ایتمز احمق گده
۴. اوز یاننده تللى گورونور
۵. سرین دومان آلان قورتلار(؟)
۶. قصد سانمانگ گرکدور یورتلار
۷. یاغیده تانیلار مردلار
۸. ایل ایچنده ماللى گورونور
۹. فکر ایت، باشه ایش دوشمانده
۱۰. سونگرده أسسى یوق پشیمانده
۱۱. أط میدانده ار دوشمانده
۱۲. طویده ترمه شاللى گورونور

۱-۳: باقمز لارجن لیغه.

۳-۷ع، ۸ع: احمق لار. ب:م: سوز فهم ایتمز احمق لار. ل۴: سوز انکلاماز اقمق کیدیه.

۴-۴ل: اوز اوزنه.

۵-۲ع: باشه دکسنکز قورتلار. ع۳، ۷ع: باشه دکمیانکه قورتلار. ب:م، ۸ع: باشه دکمانکه قورتلار. ل۴: سرین دومان داغلار.

۶-۲ع: کرک دور یورتلار. ع۳، ۷ع: قصد ایتمنا نک. ب:م: کراک یورتلار. ل۴: فکر اتمه کراک دور.

۷-۷ع: یغنده تانیلور. ل۴: سواشده بلنور مرد لار.

۸-۳ع: ایل ایچنده تیلکی کورنور.

۹-ب:م، ۸ع، ل۴: توشانده.

۱۰-۱ع، ۳ع، ۷ع، ۸ع: ب:م: اصی یوقدور سونک پشیمانده. ل۴: سونکده فایده یوق فشمانده.

۱۱-۷ع: میداننده.

۱۲-۱ع: تورمه شال کورونور.

۱۳. جانی ساغینگ سوزلار تلی
 ۱۴. جومردینگ دک دورمز الی
 ۱۵. هر کشی نینگ اوز عقلی
 ۱۶. اوزینه کماللی گورونور
۱۷. قدیم دین سددور یخشی لیق
 ۱۸. یخشی ذاتدور یخشی قیلیق
 ۱۹. مرد یگیده از یخشی لیق
 ۲۰. از هم بولسه کان گورونور
۲۱. گل عقل دولاندير ایمدی
 ۲۲. کونگل پیوندی جان بندی
 ۲۳. هر کشی نینگ اوز فرزندی
 ۲۴. اوزینه جماللی گورونور
۲۵. مختوم قلی سوز بنیادینگ
 ۲۶. آغزینگده دور یاقین یادینگ
 ۲۷. هنر یوق سوز بیلان آدینگ
 ۲۸. ایل ایچنده بللی گورونور

۱۳- ل ۴: سویلار دیلی.

۱۵- ع ۲: هر کشی اوز عقلی.

۱۷- ع ۱: قدیم سد دور یخشی لیق. ل ۴: قدیم سوز دور یخشی لیق.

۱۸- ل ۴: یخشی زاتدور یخشیلیق.

۲۰- ع ۳، ۷: آ از هم اتسنگ سوللی گورونور. ع ۸: آ از هم بولسه سوکلی کورینور. ل ۴: بولسه بوللی کورونور.

۲۱- ب م: دولالدور ایمدی. ل ۴: عقلنک دولاندير.

۲۲- ع ۲، ۳، ۷: ب م، ۸: یورک پیوندی. ل ۴: یوراک یاندى جان کویندی.

۲۳- ع ۲: هر کشی اوز.

۲۴- ع ۳: اوزینه کماللی کورونور.

۲۵- ع ۱- ده: یوق.

۲۶- ع ۲، ۷: ب م: آغزینده یقیننک یادینگ. ل ۴: آغزینکده دور یقین یادینگ.

۲۷- ع ۷: هزل یوق. ل ۴: هنری سوز بله ارینگ.

۲۸- ع ۷: ب م: خلق ایچنده. ل ۴: ایل ایچنده بللی کورونور.

۱. داغلار یرینگ میخی دور
۲. دپه اوزین داغ سائر
۳. چکیک آیدار بلبل من
۴. چرلق اوزین زاغ سائر
۵. گویجیندین قوتیندین
۶. دنیاینگ نوبتیندین
۷. بر کشی عزتیندین
۸. بداصل اوزین بگ سائر
۹. نادانم ذات بیلمانم
۱۰. بر کمینه قُل منم
۱۱. سرکه آیدار بال منم
۱۲. نفت اوزین یاغ سائر

-
- ۱-۲ ع، ۳ ل، ۲ داغ حقیقک میخیدور. ف: داغلار یرینگ نجیدور.
  - ۲-۲ ع، ف، ۸ ع، بک: دغه هم اوزین. ت ۱: سانار. ل ۴: توفه اوزین.
  - ۳-۴ ع: چکیک اوزینه بلبل دیر. ع ۶، بخ: چکیک آیدور بلبل من. ت ۱: کک لیک اوزین بلبل دیر. ل ۴: چتلیک اوزین.
  - ۴-ت ۱: زاغه سانار.
  - ۵-۵ ع، ف، بخ-ده: یوق. ل ۴: کوشنده قوتندین.
  - ۶-۶ ع، ف، بخ-ده: یوق.
  - ۷-۷ ع، هر کشی. ف، بخ-ده: یوق.
  - ۸-ت ۱: بیکا سانار. ف، بخ-ده: یوق.
  - ۹-۶ ع: نادانه من بیلمانم. ت ۱: نادان منم ذات بیلمنم. بخ-ده: یوق.
  - ۱۰-۳ ع: بر کینه لی قل. ع ۶: بر کسللی قل منم. ت ۱، بخ-ده: یوق.
  - ۱۱-بخ-ده: یوق.
  - ۱۲-۷ ع: اوزینی. ت ۱: اوزینی زاغه سانار. بک: نفت اوزینی یک سائر. بخ-ده: یوق.

۱۳. کملیک ایلا کمال بار
 ۱۴. منلیک ایتمه زوال بار
 ۱۵. هر باشده بر خیال بار
 ۱۶. قُل اوزینی ایگ سائر
 ۱۷. خبر آلسنگ بر او دین
 ۱۸. اوزین کم سایمز دیو دین
 ۱۹. اوز یاننده بدو دین
 ۲۰. اشک اوزین یگ سائر
 ۲۱. درد چکانلار درد بیلور
 ۲۲. نامرد اوزین مرد بیلور
 ۲۳. تلکی اوزین قورت بیلور
 ۲۴. قارساق اوزین سگ سایار
 ۲۵. مختومقلی بر قل دور
 ۲۶. قوللیق ایدیب یقیل دیور
 ۲۷. احمق اوزین عاقل دیور
 ۲۸. اولانگ اوزین باغ سائر

۱۳- ف: کملک المه گمان بار.

۱۴- ۷ع: منلیک قیلما، ف، ل ۲: منلک ایله زوال بار.

۱۶- ۴ع: ایکی سائر. ۶ع: اوزین. ت ۱: قل اوزینی بیکه سانار. ف: ایکه سائر. ل ۴: قول اوزینی یخشی صیار.

۱۷- ۴ل: براودان.

۱۸- ۳ع: سایماز. ۴ع، ۶ع، ل ۴: بخ: سایمز. ۷ع: اوزین کم کورمز دودین. ف- ده: «دیودین» سوز لاری یوق.

۱۹- ت ۱: آط یاننده بدو دین.

۲۰- ۶ع: خر اوزینی. ت ۱: اشک اوزین الدهه سانار. ف: اشک اوزین بیک سائر.

۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴ع: ۲ع، ۳ع، ۴ع، ۶ع، ۷ع، ب، م، ت ۱، ف، ۸ع، ب، ک، بخ، ل ۲- ده: یوق.

۲۶- ۷ع: قل ایلاب یغلیور. ب، م، ک: قوللیق ایلاب یقیل دیر. ت ۱، ف: قوللوق ایلاب یقیدور. ل ۲، ۸ع: قوللیق ایلاب

یقل تور. بخ: قوللوقینه قائل دور. ل ۴: قللق ایلوب یقیدور.

۲۷- ت ۱: عقل دیر. ل ۲: احمق آیدار اوزین عقل دیر.

۲۸- ت ۱: جنکل اوزین باغه سانار. ل ۴: اولتور غان یرین باغ صیار.

۱. دعامه دوش گلان گوگرار گل دیک
۲. گلینگ موسمی دیک دوران تاپلمز
۳. قهریمنگ آتشی کویدیرار کول دیک
۴. کل اورونینده قایدیب بوستان تاپلمز
۵. کونگل مسافردور جسد یورته دور
۶. جانیم جوشغونده دور یوراک درده دور
۷. کویم کاملده دور کوزیم مرده دور
۸. شو شرطمدین هیچ بر مردان تاپلمز
۹. کونگل قویغین گوزل الله کوینه
۱۰. مشغول بولوب یاتمه دنیا اوینه
۱۱. آدمزاد مهماندور دنیا اویونه
۱۲. بر گون اوی ایچنده مهمان تاپلمز

۱- ع ۱، بخ، ت ۲: دغاغه. ع ۴، ۷، ۸: دوش بولان.

۲- ت ۲: قهریمنگ آتشی.

۵- ع ۱: کونکلم مسافر دور. ع ۹: جسد یورتدور.

۶- ع ۷: درده دور.

۷- ع ۷: کونکولوم کامل ده. ع ۸: کونکل کامل ده دور کوزیم مرده دور.

۸- ع ۶، ت ۱، ت ۲: شوم شرطمدین. ب م: شوم شرتامدین. ع ۸: شرطمدین هرکز مردان. ع ۹: شوم شدتدین. بخ: شو شرطمدین.

۹- ع ۳: یخشی الله. ع ۷، ۸: کونکل قویسام. ب م: کوزله الله. ت ۲: کوزله لا الله کویونه.

۱۰- ع ۳، ۴، ۶: یاتمه ماله اویونه. ع ۷: ماله مشغول اولوب یاتمانکز کمراه. ت ۱، ت ۲: مشغول بولوب یاتمه مال اویونه.

ع ۸: ماله مشغول بولیب یاتمانک اویونه. ع ۹: مشغول اولوب یاتمه ماله اویونه.

۱۱- ب م: دنیا یوزینه. بخ: آدمیزاد.

۱۲- ب م: بو جان تاپلمز.

۱. بد اصله بگلیک دگسه بر گونده
۲. آلور آوین سالور قوشین آنگلامز
۳. یارلیغی یوریگان نوربت سز بگلار
۴. فقرانینگ گوزده یاشین آنگلامز
۵. بلد باشلار دوغری یوله چین بیله
۶. عاقل آدم سوز باشلامز من بیله
۷. نامرد اوتور گنگاش ایلار زن بیله
۸. قوچ یگیت لار زن گنگاشین آنگلامز
۹. مرددین دلاک ایتسنگ آیدار خوب بولور
۱۰. بر بخشش دین یتیمیش بلا دفع بولور
۱۱. مخنث گنگاشی چولده کوب بولور
۱۲. دوشمان گورسه ایدار ایشین آنگلامز

۱- ع ۱، ۲، ف، ب، خ، ل ۳: بک لیک یتسه.

۲- ف: سار قوشین. ب، خ: سالار قوشین. آلار آوین آنکلامز. ل ۴- ده: «آلور» سوزی یوق.

۳- ع ۳: یوریان. ع ۹: بر لعلی کوریبیان نوربت سز. ب، خ: یوریان. ل ۴: سوز کچران نربت سز بکلار.

۴- ع ۳: کوزین یاشین.

۵- ع ۷: دوغری یوله جم بیله. ف: ایلده باشلاب دوغری. ل ۴: بلند باشلار دوغری یوله چین بیله. ل ۳: چین بیلان.

۶- ع ۲، ع ۴، ع ۷، ع ۹، ب، خ، ل ۴: عاقل یکت. ل ۳: عاقل بولان ایش باشلامز من بیلان.

۷- ب، خ: کنکاش ایدار. ت ۲، ل ۳: نامرد اولدور کنکاش ایلار زن بیلان. ل ۴: نامرد اولتورور.

۸- ل ۴: خوش یکت لار خاتون سوزین تنکلامز.

۱۰- ف: بر بیجنس دین. ت ۲: بر ذات بیرسه یتیمیش بیلا دف بولور. ل ۳: بر زاد برسه یتمش بلا دب بولور. ل ۴: بیر

بخشدین یتمش بلاه دفع اولور.

۱۱- ل ۴: نامرد لار کنکاشی.

۱۲- ع ۴، ع ۷، ع ۹، ل ۳، ت ۲: دوشمان کورسه توتار ایشین آنکلامز. ل ۴: ب، خ: توتان ایشین.

۱۳. حق یولینده هر کیم خیر احسان قیلور
 ۱۴. قیامت گون بر یرینه اون گلور
 ۱۵. نامرد دوشمان گورسه غصه دین اولور
 ۱۶. قوچ یگیتلار تور دین باشین آنکلامز
۱۷. مختوم قلی مرد یاننده تل باشلار
 ۱۸. قلجی غیرتی بولان ایل باشلار
 ۱۹. مرد دین دوغان یغین گورسه یول باشلار
 ۲۰. نامرد اوغلی دنکین دوشین آنکلامز

- ۱۳-۴ع: یولینه.
 ۱۴-۴ع: یرینه یوز کلور.
 ۱۵-۲ع: نا دوشمان. ع: ۹: نامرد اوغلی کورسه غصه دین اولور.
 ۱۶-۱ع: توردی باشی. ع: ۴: مرد یکت لار. ف: دردین بشین. ل: ۴: خوش یکتلار تور دین باشین تنکلامز.
 ۱۷-۲ع، ۴ع، ۴ل، ۳ل، ۲: مخدوم قلی بیگ یاننده.
 ۱۸-۴ع، ف: قیلج. ل: ۴: قیلجی غیرا تلی لار ایل.
 ۱۹-۱ع: یاغینی کورسه. ف: یاغین کورسه. ت: ۲: مرد دین دوغان دشمن کورسه.

۱. خوش تمیزلی بگ اوغلی نینگ ناشته سین
۲. سغر یاتاغینده قیلماق یاراشمز
۳. قوشون سرانجامین ایل سررشته سین
۴. پاده بان اوغلینه بیلماک یاراشمز
۵. اگر خبر آلسنگ گپینگ تیندین
۶. دنگلاسنگ دیاین جانیم اوپندین
۷. عارفلار یاننده دنیا پیندین
۸. آواره لیق ایلاب یلماک یاراشمز
۹. یخشی دین یمان ایش چیقسه بولور گنگ
۱۰. عقلی گورکی الله قایرمامیش دنگ
۱۱. توشان دریا دوزمز شور سوه خرچنگ
۱۲. حمصینگ اولکه سینده دولماق یاراشمز

۱- ت ۱: نیشه سین. ل ۴: اوغلنک نرسه سین.

۲- ع ۲: قوشون سرانجام. ل ۴: یاتاغنده قویماق. ت ۱: یغین سرانجامین.

۳- ع ۳، ل ۱، ب ک، ل ۲: باد کبان اوغلنه. ل ۴: هر کیمنک قولونه یرمک یراشماز. ت ۱: کفانیک اوغلینه. ع ۹: پاده دان. ل ۳، ت ۲: پادیکمان.

۴- ع ۴، ل ۲: آلسنک سوزینک تهنیدین. ب م، ع ۸: خبر آلسنک اگر کفنک تهنیدین. ت ۱: اگر خبر آلسنک سوزینک فهمندین. ل ۴: سوزینک تیندین.

۵- ت ۱: انکلاسنک دیاین جانیم اوپوندین. ل ۱: دیار من. ب خ- ده: «جانیم» سوزی یوق. ل ۲، ل ۴: جانینک.

۶- ع ۴: دونیا فندیندین.

۷- ع ۱، ع ۳: بیلان بیلماک یراشمز. ع ۴: آواره لیق ایلاسه بیلمک یراشماز. ع ۸، ت ۲، ل ۳: بیلماک یراشماز، ب خ: آواره لیق بیلاک بلماک یراشماز. ل ۴: هواره لیق.

۸- ت ۱- ده: یوق.

۹- ع ۱: قراماش دنک. ت ۱- ده: یوق. ت ۲، ل ۳: خدا قایر ماش. ل ۲: عقل کورکی. ل ۴: عاقلنه سوز یراشماز دالنتک.

۱۰- ع ۱، ع ۲: توشن دریاده بولمز شور سوده خرچنگ. ع ۴: توشان دریا یوز ماس. ت ۱- ده: یوق. ل ۴: طاوشان توزمز دریا تاشسه فلکنک. ب خ: توشان دریا بولمز شور سوده خرچنگ.

۱۱- ت ۲، ل ۳: خمسینک اولکا سینده دیماک یراشماز. ع ۴: خمسنک شهرینده دیلماک یراشماز. ب م: خمسنک اولکا سنده

دالمق یرلشماز. ت ۱- ده: یوق. ل ۴: قامیش میشه سنده بولماق یراشماز. ل ۱: دلماک یراشماز. ع ۹: خمسنک اولکا سنده دلماک یراشماز. ب خ: جنوب نینک کولینه دولماق یراشماز.

۱۳. هر سوزیم بر درّ دور قدرین بیلانه
 ۱۴. دالی لیک دور دوا ایتماک اولانه
 ۱۵. اوچرده قاچارده فیله قولانه
 ۱۶. یدی یوز یاشامان اولماک یاراشمز
۱۷. هر کیمینگ نه مقدار بولسه اخلاصی
 ۱۸. شول مقدار آچق دور حقینگ درگاهسی
 ۱۹. بر یرده جمع بولسه جهان دریاسی
 ۲۰. کم کیمینگ ریگینه دولماق یاراشمز
۲۱. هر کیمه ال برمز درّ غلطانی
 ۲۲. آش وقتی دوست قازان آط بار یول تانی
 ۲۳. اول رومینگ تختینه حبش سلطانی
 ۲۴. کعبه مسجدینه قالمیق یاراشمز

- ۱۳-ع ۱: هر بر سوزیم. ع ۲، ع ۳، ع ۴، ب م، ت ۱: در دور کامل یولانه. ل ۴: هر سوزیم در تکیم کامل بو لانه.
 ۱۴-ع ۱: دلالت دور دعا ایتماک اولانه. ع ۳، ل ۱، ب ک، ع ۴، ل ۸، ت ۲: دوا ایتماک دالی لیک دور اولانه. ت ۱: دوا ایتماک عبس ایشدور اولانه. ع ۹: دوا ایتماک دالولیک دور اولانه. ب خ: دلالت دور دغا اتمک اولانه. ت ۲، ل ۳: دیلاک ایتماک دالیلیک دور اولانه. ل ۴: دوا اتمک اولماز او لانه.
 ۱۵-ل ۴: صوایله قیله قلانه. ت ۱: سفیل طیرانه فیله قولانه. ب ک: اوچرده قجر ایله قولانه. ب خ: سفیله سیرانه فیله قولانه.
 ۱۶-ع ۲، ع ۹، ب ک: یاشامی. ع ۴: یاشمای.
 ۱۷-ت ۲: هر کیم نینک. ل ۴: نه قدر.
 ۱۸-ع ۲، ع ۳، ل ۱، ع ۸، ل ۲، ل ۳: اول مقدار. ع ۴: حقنی رضاسی. ت ۲: اولمقدار آچان دور حقنک در کاهی. ل ۴: شول مقدار آچلور حقنک. ب خ: شول قدر آچلور حقنک رضاسی.
 ۱۹-ت ۱، ع ۸، ع ۹: بر یره جمع.
 ۲۰-ع ۴: کم کم نینک دنکینه دولماق یراشماز. ل ۳: کیمه نینک تکینه دولماق. ل ۴: قبالره تیک کلیب تولمق یراشماز.
 ۲۲-ع ۱: آط بارده یول تانی. ع ۴: آش بارده دوست قزان آط بارده یول تانی. ت ۲: بو وقت دوست قزان. ل ۳: بو وقت دوست قزان آط بر یول تانی. ل ۴: آش بارده ایر تانی آط بارده یول طانی. ل ۲-۵: «وقتی» سوزی یوق.
 ۲۳-ع ۱: روم شهرینه بارسه. ب م، ع ۸: شهر روم تختنه حبش سلطانی. ت ۱: تختنه حبش سلطانی. ل ۳، ت ۲: روم شهریننک تختنه. ب خ: روم شهرینه حبش سلطانی.
 ۲۴-ع ۱: قالمق. یراشماز. ل ۱، ل ۲، ت ۲، ل ۳: قالمق. ب خ: مکه مسجدینه.

- ۲۶۹
۲۵. مختوم قلسى كويدى كونگليم اوت بولوب
۲۶. دنيا گلان گيداجك دور مات بولوب
۲۷. اوزين بيلمان اويون ايديب شاد بولوب
۲۸. ياسخانه يرينده گولماك ياراشمز

۲۵- ع ۴: كويار. بخ: اوت بولدى.

۲۶- ل ۳، ت ۲: دنيا گلان قيديب كيدار مات بولوب. ل: دنياغه.

۲۷- ع ۱: اوزين بيلمان اويون. ع ۴: اوزين بيلماز اوينار كلار شاد بولوب. بخ: اوزين بيلمان اويون اويناب شاد بولوب. ل ۴:

اوزين بلان اويون اويناب شاد بولوب. ت ۲: اوزين بيلمان.

۲۸- ل ۴: ياس ماتم اويونه كلمك يراشماز.

۱. یوقسزلیق ده نچه لارینگ دورانی
۲. یاتیب یخشی گوران دوشینه دگمز
۳. نچه لار حسرتله تاییب خشک نانی
۴. بر لذتلی طعام دیشینه دگمز
۵. سوران بولسه سینام ایچره سوزلار بار
۶. منگ تومندین یگ دور نچه سوزلر بار
۷. نیسان سز نبات سز نچه یازلار بار
۸. خوشلیق بیلان اوتان قیشینه دگمز
۹. عاقللار بار باشه باغلاب کچه لار
۱۰. ایچگین ایچگین سور سانگ معنی ساچه لار
۱۱. احمق لیقده اوزین بزاب نچه لار
۱۲. کله سینه ساران پشینه دگمز

-
- ۱-۲، ت ۲، ل ۴: یوقسزلیقده. ع ۴: یوق سزلیقده کچان دورانی.
  - ۳-۲، ع ۳: حسرت بیله. ع ۴: حسرت برله تافار. ع ۶: نچه لار قیغو بیلاتافیب قوری نان. بخ: نچه حسرت بیلان تافیب.
  - ۳، ت ۲: نچه لار حسرتدین تاییب دور نانی. ل ۴: حسرتده تابار بر فارچه.
  - ۵-۴: ایچره سر لار بار. ل ۴: سوره سه لار یوکیمد کوب سور بار.
  - ۶-۴: منک توماندین آرتوق نچه. ع ۴، ب ک: یوز توماندین یکدور نچه سوز لار بار. بخ. ع ۸: منک تومنده یخشی. ت ۲: یوز توماندین.
  - ۷-۱، ع ۸: نبات سز کیاسز نچه. ب ک: نه سازن نه یاد سز نیجه. ل ۴: چمنلار بتمامش نچه.
  - ۸-۳، ت ۲، ع ۴: بیلان کچان قیشینه. ب ک: خوشلیق بله کچان قیشینه. ل ۴: بلان کشمش قیشینه.
  - ۹-۳: عاقله لار بار. ل ۴: عاقل لار باشن باغلاب. ع ۴: غافل آدم. ع ۶: کیجه لار. ع ۸. بخ: عارفلار بار باشه باغلاب کچرلار. ت ۲: باشه کیب.
  - ۱۰-۲: ع ۲: سوسنک. ع ۸، بخ: ساچر لار. ل ۳: سور سام. ل ۴: آهسته آهسته سور سانک معنا سچر لار.
  - ۱۱-۹: ع ۹: احمق لیقدین. ت ۲: احمقلار بار اوزین بزاب نچه لار.
  - ۱۲-۱: ع ۱: باشینه اورنان. ل ۴: باشنه کیکان چالمه سی فشنه دکمز. ع ۶: کلاسنه اوران فشینه تکماز. ع ۹: باشینه سریلان فشینه. ب ک: کلسنه ساران. بخ: کلاسنه اوران فشینه دکماز.

۱۳. آنگلامزه آیت سوزلاردین دیسانگ
 ۱۴. پیغمبر حدیثین اونگینده قویسنگ
 ۱۵. قیملیقده کوب سوز بینی سینه قویسنگ
 ۱۶. اول سوزلار قولاغی نینگ داشینه دگمز
۱۷. بر اوغل اینجدسه آتا اناسین
 ۱۸. توبه قیلمای تانگریم گچمز خطاسین
 ۱۹. دوران گلسه بیلمز نه ایش توته سین
 ۲۰. هر کیمینگ هر ایشدین باشینه دگمز
۲۱. نچه لار مال تاپمز تنگ دست بولار
 ۲۲. نچه لار بار دنیا لیکده مست بولور
 ۲۳. نچه لار بار یگت لیکده نیست بولور
 ۲۴. نچه لار بار سوران یاشینه دگمز

۱۳- ۲ع: آیت لار سوزین. ت ۲: سوز لارین ایتسنگ. ل ۳: اوکوت سوز لارین.

۱۴- حدیثین النده.

۱۵- ۱ع، ۸ع، بخ: دوز مز لیکده بر نصیحت ایلاسنک. ل ۳: سوز زهنینه قویسنگ. ع ۳، بک: قیملیق دین کوب سوز سینه سنه قویسنگ. ل ۴: وعظ ایتوب یخشی نصیحت دیسنگ. ع ۶: قیماز لیکده بر نصیحت آسانک. ع ۹: قیملیق دین کوب بینی سینه قویسنگ. ت ۲: سوز زیننه قویسنگ.

۱۶- ۲ع، ۳ع، ۸ع، ۹ع، بک، بخ، ت ۲، ل ۳: بو سوز لار.

۱۷- ۱ع: بر اوغل آغریتسه انا آتا سین. ع ۳، ۹ع: بد اوغلی اینجدسه آتا انا سین. ع ۴، بک: بد اوغول. ع ۸- ده: یوق. ل ۳، ت ۲: بر اوغول آغریتسه انا. ل ۴: بر اوغلان انجتساه.

۱۸- ۱ع، ایام کچمز. ع ۸- ده: یوق. ت ۲: ایکم کچماز. ل ۳: کچماز اکام. ل ۴: تنکر کچما خطاسین.

۱۹- ۱ع، ت ۲، ل ۳: جای کلسه. ع ۲، ۳ع، ۴ع، ۶ع، بک: دارین کلسه. ع ۸: بخ- ده: یوق. ع ۹: وارین کلسه. ل ۴: دولت کلسه.

۲۰- ۲ع، ۶ع، ت ۲، ل ۳: هر ایشده. ع ۴: بو ایشلار. ع ۸، بخ- ده: یوق. ل ۴: عاقل سز لار عاقلنک هوشنه دیکمز.

۲۱- ۴ع: تاپمای قنکی دست. ع ۹: تنکه دست. ت ۲: تنکی دست. ل ۴: نچه لاره مال یوقماز تنکی دست بولور.

۲۲- ۴ع: دنیا کزان مست. ل ۴: نچه لار دنیا لوغنده سر مست بولور.

۲۳- ۶ع: نچه لار بار اوغلانلیق ده نیست بولور.

۲۴- بک- ده: «بار» سوزی یوق. ل ۳، ت ۲: نچه لار بار کزان باشینه دکماز. ل ۴: کچن یاشنه.

۲۵. مختوم قلی گرچه ایشیم نماز دور
 ۲۶. کونگلیم پریشان دور سهویم دراز دور
 ۲۷. آدم بار منگ تومن ایدیرسنگ آزدور
 ۲۸. آدم باردور ایان آشینه دگمز

۲۷- ع ۲: آرلار بار اون مونک تومن. ع ۴: آرلار بار یوز تومن ایدور سنک آز دور. ع ۹، ب ک: ارلار بار اون تومان. ل ۴: یوز تومان یدیرسنگ.

۲۸- ع ۱، ع ۸: ایجان آشینه. ب ک: آدم بار دور سوران یاشنه دگمز.

۱. بايلار باردور غريب لاره رحم ايلار
۲. باردور بايلار يغان مالينه دگمز
۳. گوزل باردور دنيا مالين خرج ايتسنگ
۴. گوزل باردور بران مالينه دگمز
۵. دنيا ده بخيلينگ يوزيني گورمه
۶. آشينگ نانينگ سوينگ آليشيب برمه
۷. قل ديپ يگيدينگ اصليني سورمه
۸. خواجه سي بار بلکه قلينه دگمز
۹. دنيا مالين برسنگ ايه سي ساتمز
۱۰. شاه اسلاسه آنينگ ديلاگي يتمز
۱۱. بدو باردور پول برسنگ بهاسي يتمز
۱۲. بدو باردور ساليان جُلينه دگمز
۱۳. دولتلي آر گرک سوشده سرخوش
۱۴. يات بيلان بارشسنگ بولور سن قرداش
۱۵. يخشي اوغل يخشي عيال قيز قرداش
۱۶. بو دولت هر کيمينگ الينه دگمز
۱۷. مختوم قلى بو دنيا نينگ عشرتي
۱۸. ايماک ايچماک منماک قوچماق صحبتي
۱۹. بر نچه لار مدام قيلور طاعتي
۲۰. نچه لارينگ سجده آلنينه دگمز

۱. آلتیمیش باشلی آلا قارلی داغلاردین
۲. دومان گچر یاغمور یاغر گچر سیل قالمز
۳. شیدا بلبل مسکن توتان باغلاردین
۴. خزان اورار یافراق سولور گل قالمز
۵. هر کیم ایچسه اول شرابدین اول جامدین
۶. یوراک یانار هیچ سوز گلمز زباندین
۷. کلان گچر بو یالانچی جهاندین
۸. خواجه سید بگ پادشاه قل قالمز
۹. جانہ دگسه قریلغینک زهری
۱۰. بوزوق بولور کونگل گوده شهری
۱۱. گیتسه الدین یگیت لیگینک بهاری
۱۲. قوت قاچر دیز اگیلر بیل قالمز

۱- ف: التیمیش یاشلی.

۲- ۳، ف، ل ۲: یغمور کچار. ع ۴: یغمور کیدار. ب م: یغمور یاغار دومان کوچار سیل قالمز. ع ۹: دومان کوچار یغمور کچار سیل قالمز. ب خ: یاغمور کچار. ل ۳: دومان کوچار یغمور یاغر سیل قالمز. ل ۴: دومان کچر یغمور قالمز سیل قالمز. ۴- ت ۱: یفراغ توشار. ل ۲: یرفق سولور. ل ۴: سولار هم قالمز.

۵- ۷، ل ۲: شریتدین. ف: هر کیم ایچه اول شریتدین اول جامدین. ع ۸: هر کیم ایچار اول شریتدین.

۶- ۱، ع ۲، ع ۴، ل ۷، ل ۱، ب خ، ل ۴: یوراک دولور هر سوز کلور زباندین. ف: یورک دولر، هم سوز کلور زباندین. ع ۸، ع ۹: یوراک دولور کوب سوز. ل ۳، ت ۲: یوراک قینار هر سوز کلسه زباندین.

۷- ت ۱: یلانچی دنیا دین.

۹- ۲، ع ۳، ع ۴، ل ۷، ب م، ل ۱، ع ۸، ع ۹، ب خ، ت ۲، ل ۲، ل ۳، ل ۴: دکسه قریلغینک. ت ۱- ده: یوق. ف: دکسه جانہ قریلغینک زهاری.

۱۰- ۱، ع ۲: کوره شهری. ع ۴: کوده کونکل. ت ۱- ده: یوق. ع ۹: بوزوق بولور شونده کوده شهری. ف، ل ۲: کوده شهری. ل ۴: کاوده شهری.

۱۱- ت ۱- ده: یوق. ف: دکسه الدین یگیت لکنک بهاری. ل ۳، ت ۲: بهری.

۱۲- ب م: دیز اگیلور قوت قاچار بیل قالمز. ت ۱- ده: یوق. ل ۱: قوت کچر. ل ۴: بوکولور بیل.

۱۳. بر نامردینگ کوب منتلی آشیندین
 ۱۴. ال اوزاتمه اویلاور داشیندین
 ۱۵. ایل سز قالان بلند داغینگ باشیندین
 ۱۶. آغاچ بتر جاده یتر یول قالمز
 ۱۷. مختوم قلی اول یول لارده کیم بولور
 ۱۸. اول مکانه گیران چقمز گم بولور
 ۱۹. گورار گوزینگ گور کلی گورانگ کم بولور
 ۲۰. دهان گیدار دندان دوشر تل قالمز

- ۱۳- ۷ع: بر مردینک. ف: کوب تتلی اشندین. ل ۴: هر نامردینک کوب منتلی ایشیندین.
 ۱۴- ۷ع: اوریلور داشندین. ت ۲، ل ۳: آیریلور داشیندین. ل ۴: ال اوزاتمه اویله دالی داشیندین.
 ۱۵- ۷ع، ف، ع ۸، ع ۹، ب خ، ل ۲، ل ۴: داغلار. ل ۳: داغینک داشندین.
 ۱۶- ۱ع: آغاچ بتار جاده بتار. ت ۲: آغاچ باتار جایلار یتار قالمز. ل ۳: آغاچ یاتار جای یاتار قالمز لار. ع ۴: آغاچ بتار چایده یتور یول قالمز. ل ۱: آغاچ بتر چایده یتر یول قالمز. ع ۸: آغاچ بتار چاده بتار یول قالمز. ع ۹: آغاچ بتر چوده یتار یول قالمز. ل ۴: جاوه بتار.
 ۱۷- ۸ع: بو یول لارده.
 ۱۸- ت ۱: بو مکانه. ف: اول مکانه کرکان چقمز بولور. ل ۲: کرکا چقمز. ل ۳، ت ۲: کیریپ چقمز.
 ۱۹- ۴ع: کورکی بورینک قم بولور. ت ۱: کورار کوزینک آخرینده قوم بولور. ل ۱: کورکلو یوزینک. ت ۲: کور کلی یوزینک. ل ۳- ۳- ده: یوق. ل ۴: کور کلی کاودانک قم بولور.
 ۲۰- ل ۳- ده: یوق.

۱. اخلاص بیلان بر کامله قول برگان
۲. یتر بر منزله یتماين قالمز
۳. دریا ایچره یوزگان چول لارده یوزگان
۴. دم حسابین توکال ایتماين قالمز
۵. چونکه گلدينگ بو یالانچی جهانه
۶. آیاغینگ قرامای باقدینگ آسمانه
۷. فلک بازارینده ایدیگی نانه
۸. آدم اوغلی عمرین ساتماين قالمز
۹. همرازیم یوق باریب سریم آچرغه
۱۰. دردیم توختاشرغه اودیم اوچرگا
۱۱. دنیا بر منزل دور گلیب گچرگه
۱۲. بو منزله گلان اوتماين قالمز

-
- ۱- ب، ل، ا، بیله. ت ۲: کامله یوز اورغان. ع ۱، ع ۲، ل ۲، ع ۴، ب، ب، ت ۱، ل ۱، ت ۲، ل ۴: کامله ال برکان.
  - ۲- ب، ک: قالمس.
  - ۳- ع ۱، ب، خ: دریا ایچره یوزگان. ع ۲: چولنده یوزگان. ع ۴: چول لارده کزکان. ب، ب، ک: چولده یوکورکان. ل ۱: چولده یوزیرکان. ل ۴: یا دریا و یا که چوللرده یوزیرکان.
  - ۴- ع ۱: تمام ایتماين قالمز. ب، ک: قالمس.
  - ۶- ل ۳: قرامان. ل ۴: آیاغه قارامای.
  - ۷- ع ۱، ع ۳، ع ۴، ب، خ، ت ۲، ل ۳: ایدیکینک نانه. ب، م: دنیا بازارینده ایدیکینک نانه. ل ۲: ایدینکی.
  - ۸- ت ۱: ساتماين بولماس. ب، خ: آدم اوغلی اوزین ساتماين قالمز.
  - ۹- ع ۳: سریم آیرغه. ب، م: بر کیمسه ناپمادیم آچرغه. ت ۱: اولقتم یوق باریب سریم آچارغه. ل ۱: همزاریم. ب، خ: آچماغه. ل ۲: همراهم یوق. ل ۴- ۵: «یوق» سوزی یوق.
  - ۱۰- ع ۶: اوچماکا. ت ۱: دردیم توتاشورغه اوتیم اوچارغه. ب، خ: اوچماغه. ل ۳: توتاشورغه. ل ۴: دردیم تحت الثری اویدوم اوچماغه.
  - ۱۱- ع ۶، ب، خ: کچماکه.
  - ۱۲- ب، ک، قالمس. ل ۴: کچما ین قالمز.

۱۳. فلک تماشغه آسمانه چیقیب
 ۱۴. آدم زاد مال اوچون یوراگین یاقیب
 ۱۵. دنیا اژدهاسی دم بیله چکیب
 ۱۶. جمله جاندار تخمین یووتماين قالمز
 ۱۷. مختوم قلی بو دنیانینگ دولتین
 ۱۸. گوران گورمان چکر اولوم محنتین
 ۱۹. مدام یوریدار لار اولوم شربتین
 ۲۰. بو شربتین هیچ کیم داتماين قالمز

- ۱۴- ع ۳، ل ۴: آدم زاد جان اوچون. بخ: آدم زاد جان اوچون جکرین یقب.
 ۱۵- ل ۱، ل ۴: آژدها سی. بخ: اجل اژدها سی دم بیله چکیب.
 ۱۶- ب ک: قالمس. ل ۴: جمله جانوار توخمین یووتماين قالمز.
 ۱۹- ت ۱: مدام برور لار شربتین. ت ۲: اجل شربتین.
 ۲۰- ب م- ده: «کیم» سوزی یوق. ل ۴: ایچمایوب قالمز.

۱. دگرمنچی قولینه دوشسه ألغیر باز
۲. قانتدین آیرار قدرین هیج بیلمز
۳. بر چوپان الینه دوشسه بر آلمز
۴. چاقماغه پاكا بیر قدرین هیج بیلمز
۵. فقیره مناسب صبر و قناعت
۶. بایلار یاراشر خیر و سخاوت
۷. خر منان تاجیکه دوشسه شاهلیق آط
۸. پالان چکر سورار قدرین هیج بیلمز
۹. کامل بولمز اول شربتدین داتیمان
۱۰. هزل ایتمز سوز معنی سینیه یتیمان
۱۱. مجنون بولوپ عشق اثر ایتیمان
۱۲. پریراد لیلی نینگ قدرین هیج بیلمز

۱- ب.خ، ل.۴: الینه

۲- ع.۹، ل.۱: قانت دین آیر قدرین. ل.۴: قناتین قایرور.

۳- ع.۲، ل.۱، ع.۹، ل.۲: النه دکسه بر آلمز.

۴- ع.۷: برور. ل.۴: چاقماغه برکیدر قدرین.

۵- ل.۴: فقیره مناسب دور صبر قناعت.

۶- ع.۲: بایلار یراشوغی خیر و سخاوت. ل.۴: خیر سخاوت.

۷- ع.۱، ل.۱، ع.۹، ل.۲: خر بسلان تاجیکه دوشسه. ع.۲: تاجکا. ع.۴: خر بسلان تاجیکه دکسه شاهلیق آط. ع.۷: خر بسلان تاجیکه توشسه. ب.خ: خر بسلان تاجیکه توشسه بدو آط. ل.۴: خر بسلان تاجیکه.

۸- ب.خ چکار منار. ل.۴: فلانین چکار منار.

۹- ل.۲: کل مل بولماز. ل.۴: کامل اولمز.

۱۰- ع.۲، ب.خ، ل.۴: هزل ایلامز سوز. ل.۱: هز ایتمز. ع.۹: سوز معنیه.

۱۱- ع.۱، ع.۲، ب.خ: لیلی مجنون عشقی اثر ایتیمان. ع.۳، ع.۷، ل.۴: دالی مجنون عشق اثر اتماین. ل.۱: دالی مجنون عشقینگ اثری ایتیمان. ل.۲: دالی مجنون عشقه اثر اتماین.

۱۳. دینچ لیغینگ قدرینی بیلمز آرمیان
 ۱۴. بگ لیک ایده بیلمز بریم برمیان
 ۱۵. چولده اچلیق مشقتین گورمیان
 ۱۶. اویده ایسی ناینگ قدرین هیچ بیلمز
 ۱۷. اوتندین سونگ آدم انگلار دولتین
 ۱۸. بیلمز دولت بیلله گچان نوبتین
 ۱۹. چکمان کشی بیمارلیغینگ زحمتین
 ۲۰. بو گوزل ساغ لیغینگ قدرین هیچ بیلمز
 ۲۱. ریسمانین برک ایدیبر لابر سالمیان
 ۲۲. غرقابه اوغرایب حاضر بولمیان
 ۲۳. کشتی سی کولکده بندیل آلمیان
 ۲۴. قیراقده قیر یرینگ قدرین هیچ بیلمز

- ۱۳- ع ۲: اینجالیق قدرین بیلمز یولده آرمیان. ع ۳: میلس کریب ماراکه برمین. ل ۴: بخ: دینچلیق قدرین بیلماز کشی آرمیان.
 ۱۴- ع ۴: کاهی بکلیک ایلاب بریم برمین.
 ۱۵- مشقتین چکمان. ل ۴: عاشققلنگ مشقتن.
 ۱۷- ع ۲: آدم بیلمز دولتین. ع ۳: بخ: انگلار آدم. ل ۴: صونگ انگلار کشی دولتین.
 ۱۸- ل ۴: دولت بله بله کچن.
 ۱۹- ل ۴: درد چکمان بیمارلوغنگ.
 ۲۱- ع ۹-۵: یوق. ل ۴: برکتوب.
 ۲۲- ع ۱: اوغراشوب. ع ۷: اوغراشان. ع ۹-۵: یوق. بخ: کردابه اوغراشیب. ل ۲: اوغراشور. ل ۴: کردانه اوغراشیب.
 ۲۳- ع ۲: کشتی سی کلوده بندیل بولمیان. ع ۳، ۴، ۷، ۱، بخ: ل ۲: کلوده بندیل قالمیان. ع ۹-۵: یوق. ل ۴: کشتی سی کلوده بندلی توتمیان.
 ۲۴- ع ۳، ۴: قیرده قیره یرینگ قدرین هیچ بیلمز. ع ۷: قرده قره. ع ۹-۵: یوق. بخ: دوزده قیر یرینگ. ل ۲: قره یرینگ. ل ۴: توزده قره یرینگ.

۲۵. آیرالیق اودینه یانیب بیشمیان
 ۲۶. ظلم الی بیله اولکه آشمیان
 ۲۷. وطن دین آیریلیب غریب دوشمیان
 ۲۸. اولکه سینده ایل قدرینی هیچ بیلمز
۲۹. یگیت دگیل بر اقرارده دورماسه
 ۳۰. اولاغ قدرین بیلمز کشی آرماسه
 ۳۱. اوردک قوبا قازلار چولی گورماسه
 ۳۲. سرچمن لی کولینگ قدرین هیچ بیلمز
۳۳. مختومقلی آیدار یار دور همدم گه
 ۳۴. کلینگ شکر ایلانگز دوست لار بو دم گه
 ۳۵. ذاتینده سوز فهم ایلامز آدم گه
 ۳۶. منگ معنی سویلا سنگ قدرین هیچ بیلمز

۲۵-ع ۷: آیرالیق اودیندین.

۲۶-ع ۳: ظلم ایله بلی اولکه. ل ۴: الی برله.

۲۷-ل ۲: قریب.

۲۸-ع ۲: اولکاسنده ایلنکا قدرین هیچ بیلمز. ع ۳، ۷، ۹، ع ۴: ایلنگ قدرین. ل ۲: اولکا سندین ایلینگ قدرین.

۲۹-ع ۲: یکت ایرمز. ع ۳: بر اقراره.

۳۰-ل ۴: کشی آری مسه.

۳۱- اورداک قوا قازلار. ع ۹: اوردیکلار قاض لار.

۳۳- بخ: یاری همدمکه. ل ۲: یار همدمگا. ل ۴: مختومقلی دیر یار قدرین بلدیمکه.

۳۴-ع ۲، بخ: شکر ایدالینگ دوستلار شو دمکا منکه. ل ۴: کلنک شکر ایدلم دوستلار شو دمگه. ل ۲: شکر ایدالینگ.

۳۵-ل ۴: زاتنده سوز فهمن بلمز آدمکه.

۳۶-ل ۴: منک معنا.

۱. بلبل هجوم ایدان هوالی باغلار
۲. بلبل سندن گیدار فغان اگلانمز
۳. یاغشلی یاغمورلی اومرلی داغلار
۴. سیل لار سندن گیدار دومان اگلانمز
۵. آدم یارادلمیش بلندلی پستلی
۶. عقلی فکری انگلی اصولی
۷. یگیت لیک دور گویا یاز گونینگ فضلای
۸. بهار سندن گیدار زمان اگلانمز
۹. گلانه قرشی چیق بولسه مجالینگ
۱۰. یخشی توته گورگین نیتینگ فعلینگ
۱۱. دنیا دورانیندا اچیق توت الینگ
۱۲. دور سندن گیدار دوران اگلانمز
۱۳. بو دنیا غوغادور، بر قال مقال دور
۱۴. کیمی برها بر دور، کیم آلها آل دور
۱۵. یگیت لار بو دنیا شونگا تمثال دور
۱۶. برق اورار آسمانده باران اگلانمز

۱- ع ۴: بلبل لار. ۲- بخ: سندن کچار. ۳- ع ۷: ابرلی. ۴- بخ: سیلا سندن کچار.

۵- ت ۱: یراتمیش دور.

۶- ع ۳، فکر لی دالی اوصلی. ع ۴: دالی هو سلمی. ت ۱: عاقیلی فکری داغولی ایسلمی. ل ۴: فکر لی دلیلی اوصول لی. ع ۹:

فمهلی دالیلی اوصلی. ت ۲: عقل فکری دالیلی مستلی. ل ۳: عقل لی فکر لی و اللیل وصلی.

۷- ت ۱: کونی فصلی. ل ۳، ۲: یکت لیک کویا بر یاز کونینگ فصلی. ل ۲: یکتلیکد کویا یاز. ل ۴: یکت دور کویا.

۸- ت ۱، ۹، ۲: کیچر زمان. بخ: سندن کچار. ل ۴: بهار سندن کچار فرمان اکلنماز.

۱۰- ع ۹: توتاورینک. بخ: یخشی کورکیل نیتنک فالنک. ۱۱- ت ۱: توت قولونک.

۱۲- ع ۴، ۹، بخ: ل ۲، سندن کچر. ت ۲، ۳: دنیا سندن.

۱۴- ب: کیمی برابر دور کیمی آله آلدور. ت ۱: کیمه برابر دور کیمه الحالدور. ل ۳: کیمی آل آل دور. ل ۴: کمی برکه

بر دور کمی الله الله دور. ۱۵- ت ۱: شو دنیا. ل ۴: شونکا مثال دور.

۱۶- ت ۱: انکلمز. ل ۴: برق آسمانده اوران باران اکلنمز.

۱۷. بر منزل ده اوچ گون ایب ایچان سونگ
 ۱۸. اورناشیب گنګرائیب بیلینگ آچان سونگ
 ۱۹. اوزینگنی چکرلار تورت گون گچان سونگ
 ۲۰. باش گوندين یوقاری مهمان اگلانمز
۲۱. قوینن آچر بر گون یر سنی گیزلار
 ۲۲. قره قومدين دولور شو نازک گوزلار
 ۲۳. آوینگا بويسانمه چمنلی دوزلار
 ۲۴. چمن سندن قوریر جران اگلانمز
۲۵. مختومقلی آیدار عارف دوستینه
 ۲۶. کیم قالور دوشماین اجل دستینه
 ۲۷. فلک بر گون سالور یرینگ آستینه
 ۲۸. آغز تلدين قالور زبان اگلانمز

- ۱۷-ع ۳، ۷، ب، ل ۲: بر منزلدين. ت ۱: دنیا ده بش کون ایب ایچان سونک. ع ۹: بر منزل دور. ب-خ- ده: یوق.
 ۱۸-ع ۷: اونا شیب کینکرشیب. ت ۱: ایمکا قویماز لار بیلینگ یشان سونک. ب-خ- ده: یوق. ل ۳، ت ۲: اور کانشیب. ل ۴:
 کنکریشیب اورانشیب بلنک آشان سونک.
 ۱۹-ع ۴: اوزینکنک چکار لار. ب: م: اوزانکنک چکار لار تورت کون کچان سونک. ل ۴: سندن امید کسر دورت کون
 کچان سونک. ت ۱: زنکیکا چکر لار تورت کون کیچان سونک. ع ۹: از کینک چکار لار. ل ۲، اوزینکی.
 ۲۰-ت ۱: بش کوندين ایلکاری مهمان ایکلانمز.
 ۲۱-ت ۱: آغزین آچیب بر کون.
 ۲۲-ت ۱: قره قومدان دولار بو روشن کوزلار. ل ۴: قره قومغه تولار شو نازک.
 ۲۳-ع ۳: چمنلی دور لار. ت ۱: آوینکا مو سانمه چمنلی. ع ۹: آوینکا قوانمه چمن دوز لار. ل ۴: آدینکا.
 ۲۴-ت ۱: چمن سندن کیچر جیران ایکلانمز. ت ۲: چمن سندن قویر سیران اکلانمز. ل ۴: چمن سندن کچار قورور
 اکلنماز.
 ۲۵-ت ۱: مختومقلی عارف بولغیل دوستینه. ل ۴: مختوم قلی دیا.
 ۲۶-ت ۱: کیم دوشماین قالور اجل. ل ۴: توشمایوب.
 ۲۸-ت ۲: آغیز دین تیل کیدار زبان اکلانمز.

۱. یُموت گوکلانگ تعصب ایدیب اوزیندین
۲. چیقدی قوشون اونگی آردی بیلنمز
۳. سیغمای چیقدی دشت و دهان دوزیندین
۴. یوران یولی قونان یوردی بیلنمز
۵. قرغه سالسنگ توغون بيله دپیشر
۶. هیبتیندین داغلار داشلار قاپیشر
۷. اولی توروب دیریلاره یاپیشر
۸. ارصلانی تلکی سی قوردی بیلنمز
۹. اوچ منگ نیزه بازی باردور نوکردین
۱۰. تورت منگ فیلداری بار قلعه یقردین
۱۱. تکه سالور یوروش ایتسه یوقاردین
۱۲. اونگینده چوکاجک ایلی بیلنمز

- ۱-۲ ع، ب م، ع ۹: کوکلنک یُموت تعصب. ف- ده: «تعصب» سوزی یوق. ع ۸: کوکلنک یُموت تعصب ایتدی اوزیندین. ل ۴: تقسیم ایتوب. ل ۲: اتسه.
- ۲-۱ ع: اونکی ایزی بیلنمز. ت ۱: یوردی قوشون.
- ۳- ب م: دشت صحر دوزیندین. ت ۱: دشت هانه دوزیندین. ف: سلغمای چقدی. ع ۸: سلغمای چقدی دشت صحرا اوزیندین. ع ۹: دشت دهان یوزیندین. بخ: دشت صحرا دوزیندین. ل ۲: دشت دهانینک دوزیندین.
- ۵- ب م: توغین بيله بتو شور.
- ۶- ع ۳- ده: یوق. ت ۱: داشلار قاقلیشور. ل ۲: هیبه تندین.
- ۷- ع ۳- ده: یوق. ب م: اولی قوروب. ف: اولی توریب دن یرلره یافشور. بخ: اولی تورار.
- ۸- ب م، ع ۸: ارصلانی تلکی سی شیر ی بیلنمز. ت ۱: قورتی بیلماس.
- ۹- ع ۱: نیزه بازی. ف: اوچ منک نیزه بازه بار دور نوکوردین.
- ۱۰- ع ۱: پیلداریم. ت ۱، ل ۴: پیلداری بار. ف: تورت منک بیلدار یارقلی یقردین. ع ۹: بار دور قلاقر دین. ل ۲: تورت منک بیلمداری بار قلی یوقار دین.
- ۱۱- ع ۹، ب م، ک: تکه خان. ت ۲: تکه سریق یوریش. ع ۸: تکه خانلار بر ایش اتسه یوقاردین.
- ۱۲- ع ۲، ب ک، ل ۱، ل ۲: اونکنده جومج کزک ایلی بلنمز. ل ۴: آلدنده چوکمک ایلی. ع ۳، ع ۹: اونکنده چومج کزک ایلی بیلنماز. ع ۸، ب م: اونکنده چوخ کزاک ایلی بیلنماز ت ۱: اونکنده اوی چوقور یولی بیلماس. ف: اونگونده چومج کزک ایلی بلنمز.

۱۳. اهل سنّی ناموس ایديب گلورلار
 ۱۴. قلعه‌نگ یقیب باغینگ بی‌باد قیلورلار
 ۱۵. دو چکیب اصفهان شهرین آلورلار
 ۱۶. بو کندلارینگ اوچی توردی بیلنمز
 ۱۷. مختوم‌قلی علی‌نینگ دور بو میدان
 ۱۸. نه ایش توتار گورینگ بو عمر عثمان
 ۱۹. اط‌دمیندین دولدی زمین هم آسمان
 ۲۰. خراسانینگ گردی خاکی بیلنمز

- ۱۳- ف: گلالر. ع ۹: اهلی سنی هوس ایديب کلار لار. بک: کلارلار.
 ۱۴- ت ۱: باغینگ بی بلوقیلور لار. ف: قلا سین یقیب باغین بر باد قیلالر. ع ۸: قلا یقب. بک: قلا یقب باغینگ بی باد قیلارلار.
 ۱۵- ع ۱: دو یقر لار اصفهان شهرین آلور لار. ل ۴: دوغری باروب اصفهانی آلور لار. ع ۳: دوچکار. ب م: دوچه کار. ت ۱: لشکر چکیب اصفهانی آلور لار. ل ۱: دو چکر لار. ف: دو چکر لر اصفهان شهرین آلالر. ع ۹: دود چکر لار. ع ۸: دو چکر لار اصفهانی آلور لار. بک: دو چکر لار اصفهان شهرین آلالر. ب خ: دیوب یقر لار اصفهان.
 ۱۶- ت ۱: تورتی بشی بیلماس.
 ۱۸- ل ۱، ل ۲: کور بو عمر. بک: نه ایش توتر عمر بلان اول عثمان.
 ۱۹- ع ۱: زمین و آسمان. ع ۳، ب م، ف، ع ۸: زمین آسمان.
 ۲۰- ع ۱، ب م، ل ۱: خاکی کردی. ت ۱: بیلماس. ل ۴: قره سنک کردی چانکی بلنماز.

۱. دردییم باردور دیاریمدین دوریمدین
۲. خیر قایسی احسان قایسی بیلنمز
۳. ظالم لارینگ جفاسیندین جبریندین
۴. اسلام قایسی ایمان قایسی بیلنمز
۵. صحبتنده حق کلامین سوزلان یوق
۶. مجلسنده بر نصیحت ایلان یوق
۷. حلال قایسی حرام قایسی سایلان یوق
۸. سود قایسی دور زیان قایسی بیلنمز
۹. خلایقده گورلده یوق گوریم یوق
۱۰. بایلارینده سخاوت یوق بریم یوق
۱۱. عیالارده اویات قیزده شرم یوق
۱۲. ادب قایسی اکرام قایسی بیلنمز

-
- ۱-۳: دردییم کوب دور دیاریم دردیمدین. ب.خ، ل.۴: دیاریندین دوریندین.
  - ۲-۳، ع.۶، ف، ب.خ، ت.۲، ل.۳، ل.۴: جوریندین. ع.۴، ع.۸، ع.۹: چوریندین. ع.۷-ده: یرتیق (پاره شده).
  - ۵-۷-ده: یرتیق (پاره شده). ل.۴: صحبت یرده حق.
  - ۶-۴: نصیحت برار یوق.
  - ۷-۷-ده: یرتیق (پاره شده). ف: حرام قیسی بلان یوق. ب.خ: حلال حرام فرقین بلیب سیلان یوق. ل.۴: قایسی دیار یوق.
  - ۸-۴: سودی قیسی. ف: سفر قیسی دور زیان قیسی بلنمز.
  - ۹-ف-ده: یوق. ل.۴: خلایقده کورالم یوق.
  - ۱۰-ف-ده: یوق.
  - ۱۱-۳: خاتون لارده حیا قیزده. ع.۴: قیزده اویات یوق. ع.۶: خانلار ده حیا قیزده. ع.۷: خاتونلارده اویات قیزه. ل.۴: خاتونلار ده اویات قیزده شورم یوق.

۱۳. كشی مالینه قوانیب گوز آلدیرلار
 ۱۴. تعصیب ایدیب كونگله كینه دولدیرلار
 ۱۵. بر برینی ناحق یرگه اولدیرلار
 ۱۶. نوربت قایسی آمان قایسی بیلنمز
۱۷. مختومقلی جان مهماندور گوره لاش
 ۱۸. یخشیبه دوست کوب یمان بولسنگ یوق قرداش
 ۱۹. بو ایامده باش آباقدور آباق باش
 ۲۰. یخشی قایسی یمان قایسی بیلنمز

- ۱۳-ع ۳-ده: یوق. ع ۴: كشی ماله قوانیب. ع ۸: كوزه آلدیر لار. ت ۲، ب: كوزه ایلدیر لار. ل ۴: آلدیریر لار.
 ۱۴-ع ۳-ده: یوق. ل ۴: كونكل كه كینه تولتوررور لار. ف: تعصب ایدوب گزنله كنه دولیر لار. ت ۲: توصب ایدیب. ل ۳:
 توصیب.
 ۱۵-ع ۲، ب: خ، ت ۲: ناحق یرده. ع ۳-ده: یوق. ت ۲، ل ۳: بربر اونى ناحق یولده اولدیر لار. ل ۴: ناحق یره اولدورور لار.
 ۱۶-ع ۳-ده: یوق. ل ۴، ب: خ: امان قیسی نوربت قیسی بیلنماز.
 ۱۷-ف، ب: خ: كوده لاش. ل ۴: كاوده لاش.
 ۱۸-ع ۶: یخشه دوست. ف: یخشی دوست... یوق، كوب یمان قرداش. ع ۹: یخشی دوست كوب. ب: خ: یخشه دوست یوق
 یمان كوب قرداش. ل ۴: یخشیغه دوست كوب یمان یوق قرداش.
 ۱۹-ع ۲، ع ۴، ۷، ف، ب: خ: بر ایام دور. ع ۳، ۸: بو بر ایام دور.

۱. اسلار الدین چیقہ دولت همایم
۲. دعا قیلیب دوکر بولدیق یاشیمز
۳. دیلاگیم دوش ایلا گوزل اللہیم
۴. ارسگین بولدی گیتدی قزلباشیمز
۵. خضر گزان چولده ایل لار یا یلسون
۶. یورت بنامز قایم بولسون قویولسون
۷. چله مست نرلاریمز بارچه آیلسون
۸. بر سفره ده ادا بولسون آشیمز
۹. درویش لار کونگلی جمع دورسون نمازه
۱۰. یگیت لار یغلسون صحبتہ سازہ
۱۱. ایلیمز اولاشدیر سویلمز یازہ
۱۲. توقسان دولوب تمام بولسون قیشیمز

۱- ۱ع، ۸ع: بخ: چیقسه.

۲- ب:م: اولدیق یاشیمز.

۴- ۴ل: ارسکون بولدی کندی غریب باشیمز.

۶- ۱ع: یورت پنامیز. بخ: تورت بنامز.

۷- ۱ع، بخ: چله کش. ۸ع: چل مست. ۴ل: شله کش مردلرمز تمام آیلسون.

۸- ۲ع: صرفه ده. ب:ک: بر صرفه ده.

۹- ۷ع: جم بولسون نمازه. ۴ل: درویشلار جم تورسین کونکل نمازه.

۱۰- ۷ع: یکیت لار جمع بولسون صحبتہ سازہ. ۴ل: صحبتہ سازده.

۱۱- ۱ع، بخ: بر کوریه یازہ. ۴ل: ایلمز اولاشتر بر تورفه یازده.

۱۳. تورکیلار باغلاساق بر یره بیلی
 ۱۴. قوریدور قلمی دریای نیلی
 ۱۵. تکه یموت گوکلنگ یاذر آل ایلی
 ۱۶. بر پادشاه قوللیق ایتسه باشیمز
۱۷. مختومقلی دویدی جانینگ دیرلیگنه
 ۱۸. مسلمانی قویمه کافر خوارلیغنه
 ۱۹. رواج برگین یموت گوکلنگ برلیگنه
 ۲۰. اول کمال خان اوغان بولسون باشیمز

- ۱۳- ع ۲: ترکیا باغلاسه بر بیره بیلی. ع ۳: توکیان باغلاسه بر یره بیلی. ع ۴: ب ک: ترکیا باغلاسه. ع ۷: سنی یانی باغلاسه بیر
 بیره تیلی. ب م: ترکیا باغلاسه بیر بیرکا بیلی. ع ۸: سیناء باغلاسه بربرکا بیلی. ل ۴: ترک ایتوب باغلا ساق بر یرده سیلی.
 ۱۵- ب م، ع ۸: تکه کوکلانک یوموت یزر آل ایلی. ل ۴: کوکلانک هزارس ایلی.
 ۱۶- ع ۸، ب خ: اتساک باشمز. ل ۴: بر پادشاه غه قوللق اتسک باشیمز.
 ۱۷- ب م: مختومقلی تیدی.
 ۱۹- ل ۴: رواج برکیل تکه یاومت ایرلیکنه.

۱. روز محشر شکایت ایدار الینگدین
۲. رسوالیغینگ بودور سنینگ غیبت کش
۳. عمرینگ یله برمه آزمه یولینگدین
۴. آغر تماغین ایلینگ گونینگ غیبت کش
۵. بولوت کمین یوکریم برق کمین گورلار
۶. گاهی بوزدین تخت لار آتشین یرلار
۷. قاطر دیک چیانلار بوغره دیک مارلار
۸. بدنینگ دین سوارار قانینگ غیبت کش

- ۱-۴: شک ایدار لار. ع ۷، ع ۸: اولوغ کون دور محشر کونینده. ت ۱: مهشر. ع ۹: الیندین. بخ: شکایت ایدار اوزینکدین. ل ۳: ایدار تیلینکدین. ل ۴: شکات ایدر.
- ۲-۳: بو دور سنده. ل ۴: سؤل لوغنگ.
- ۳-۷: اکر بولسانک سنی یالیق یولینده. ع ۸: اکر بولسنگ سنّیالیق یولنده.
- ۴-۷: ع ۸: کفر لیککا چکر راینگ غیبت کش. ل ۴: کونون غیبت کش.
- ۵-۱: بولوت کمین بوگریم. ع ۷: ملک لار کوتاریب کرز لار اورالار. ت ۱: برق کمین کوزلاب. ل ۴: بولوت بوکرایور برق کبی کورلار. ل ۱: برق کمین مارلار. ع ۸: ملک لار. کوتاریب کورز لار اورار لار. بخ: کورز لار. ت ۲: بولوتدیک پور کوروب برق.
- ۶-۱: ع ۸: اندامینک دین سو دیک آقار زهر لار. ب:م: کابوزدین توپور آتشین یرلار. ت ۱: کاه بوزدان تخت لار. ل ۴: کاهی بوزدین صووق آتش یرلار. ع ۹: کا بوزدین تحت لار آتش دین یرلار. ل ۳، ت ۲: کاه بوزدین تختلار آتشدین یر لار. ل ۲: کاریوزدین.
- ۷-۲: ع ۲، ت ۲، ل ۴، ع ۹: بغره تک مویلار. ع ۷، ع ۸: دورارلار خشلاشیب یانینکده مارلار. ت ۲: بوغره دیک مویلار.
- ۸-۴: بوینینک دین سوارار. ب:م: بدنینگ دین قانینگ. ت ۱: اندامینگ دین. ل ۳: بوینینگدین قانکی سوارار غیبت کش. ل ۴: بدنکی سوارار سنینک غیبت کش. بخ: بدنینگ دین سوارار سنینک غیبت کش. ت ۲: بوینونکدین سوارار لار قانینگ غیبت کش.

۹. حالینگ گوران فغان بولوب آغلار لار
 ۱۰. اوزینگ سچین آتلی جایده باغلار لار
 ۱۱. تلینگ چکیب دمیر بیلان داغلار لار
 ۱۲. قره بولور شول گون یوزینگ غیبت کش
 ۱۳. یمان سوز آیرار یخشی دوستینگدین
 ۱۴. گناهینگ آغرامی باسر اوستینگدین
 ۱۵. جهنم ایچنده تموغ آستیندین
 ۱۶. فلک لاره چیقر اوینینگ غیبت کش
 ۱۷. مختوم قلی آیدار ایلینگ گوزیندین
 ۱۸. دوشیبان خوار بولسنگ گور گین اوزینگدین
 ۱۹. تلینگ چکماسنگ حرام سوزینگدین
 ۲۰. بللی بی باد بولور دینینگ غیبت کش

۹-ع ۳: کوران فرمان بولوب. ع ۴، ب م، ل ۲: کوران فرمان بولوب. ع ۷، ۸: هیوای ایدیب کوران سنی آغلار. ت ۱: فریاد بیله یغلار لار. ل ۱: خالینگ فرمان بولور آغلار لار. ل ۳، ت ۲: حالینگ کوروب فرمان بولوب آغلار لار. ل ۴: حالینگ کوران فرمان بولور آغلار لار.

۱۰-ت ۱: سنی سچین آتلی جایده باغلار لار. ل ۴: اوزینکی سچین آتلی جا به باغلار لار.

۱۱-ع ۷: تلینگ دمر بر لان داغلار لار. ت ۱: دیکینک توتوب دمور بیله داغلار لار. ع ۸: تلینگ توتوب. بخ: قیزغین تمیر بیلان تلینگ داغلار لار. ل ۴: اوتلی تمر تلنک داغلار لار.

۱۲-ع ۳: شول کون یوزینگ غیبت کش. ت ۱: قره بولور شونده کونینگ غیبت کش. بخ: ل ۲: شول کون کونینگ. ل ۳، ت ۲: قره بولور اولکون کونینگ غیبت کش. ل ۴: قره کونلار سنکا بولور غیبت کش.

۱۳-ع ۷، ۸: بردم قور تلمز تموغ ناریندین. ت ۱: بر یمان ار آیریر. ع ۹: دوستندین. ل ۴: شیرین دوستندین.

۱۴-ع ۷، ۸: ایچنک زهر بولور یلان زهریندین. ل ۴: کناهنک قدر باصار.

۱۵-ع ۳، ت ۲: تموغ آستندین. ع ۷، ۸: شول عذابنک حسرتندین زاریندین. ت ۱: جهنم ایچندین تموغ آستندین.

۱۶-ب م، ل ۲: ملک لاره. ل ۴: چقار آهی غیبت کش.

۱۷-ع ۷، ۸: مخدوم قلی چاغیر سنی یا سبحان. ت ۱: مختوم قلی دیار ایلینگ کوزیندین. ت ۲، ل ۳: الینگ کوزیندین.

۱۸-ع ۷، ۸: یولدا ش قیلغین محشر کونینده ایمان. ت ۲: خوار قالسنگ.

۱۹-ع ۷، ۸: دوغری کز کین نه یخشی دی نه یمان. ت ۱: دلینگ نی یغماسنگ حرام سوزینگدین.

۲۰-ع ۷، ۸: اکری بولمه توزات یولینگ غیبت کش. ب م: بلی بیداد بولور. ت ۲: بلی بر باد.

۱. حق سنی راینگا قویمیش جهانده
۲. اده بیلانینگ ایتگین مونده چلیم کش
۳. دیوان قوران گونی حساب جاینده
۴. جوابینگ نامه دور آنده چلیم کش
۵. قوتینگ کملدار گوجینگ آزالدار
۶. کیفی کله گلسه عقلینگ آزدیرار
۷. سونگنگی سیزدیرار تنینگ قزدیرار
۸. بر نشانه بودور سنده چلیم کش

۱-۲ ل: راینگ بیله.

۲-۲ ع، ۳ ع، ب م، ف، ل ۲: بیلانینگ ایت مونده. ف: چلم کشی. ل ۳: هر نیمه قیلسانک مونده. ل ۴: آغزینگ تولى توتون مونده.

۳-۱ ع، ب م، ل ۱، ف: دیوان قوریلان. ل ۴: محشر کونده حساب جاینده. ع ۳: دیوان قوریلوبان حساب جاینده. ع ۹، ل ۲: دیوان قوریلان کون. ت ۲: دیوان قورولار کونه حساب. ل ۳: دیوان قورولانده حساب.

۴- ف: چلم کشی.

۵-۱ ع، ۶ ع: کوچنگ آزالدار. ب م، ع ۹، ل ۴: کوچنگ اوز دورور. ت ۲: کوچینگ کیتا دور. ل ۳: کوچینگ کیتارور.

۶-۱ ع: عقلنگ آزالدور. ف- ده: یو. ل ۴: کیفنگ کلله کلسه.

۷-۱ ع: اتنگ سارالدور. ع ۳: اتینگ سزدورور. ب م، ب خ، ل ۲: سونکینگ قیزدیرور اتنگ سزدیرور. ل ۴: سویاکینگ قز دورور اتینگ سزدورور. ل ۳: ف: سیکنگی قزدیرور اتنگ سیزدورور. ع ۹: سوکاکنگ سیزدورور. ت ۲: یوتیکنگی سیزدورور اتنگ قیزدورور.

۸- ف: چلم کشی.

۹. ال گوترگین بویله ناحق تالاشدین
 ۱۰. پولینگ کویار جانینگ یانار بو باشدین
 ۱۱. ارته قرنینگ دولدورارلار آتش دین
 ۱۲. زخمی چیقمز قالور جانده چلیم کش
 ۱۳. یکی دنیا یخشی لیق یوق اگریه
 ۱۴. کشی بولسنگ قدم قویغین دوغریه
 ۱۵. بی نمازه غیبت کشه اوغریه
 ۱۶. یولداش بولور یاوز گونده چلیم کش
 ۱۷. مختوم قلی مولام جان دین یاقین دور
 ۱۸. چلیم بر شور سو دور، تن بر زمین دور
 ۱۹. ایمان بر تلکی دور گوره بر هین دور
 ۲۰. تلکی توسسا دوزمز هینده چلیم کش

۹- ل ۳: بویله ناح بد ایشدین.

۱۰- ع ۳، ل ۱: فولینگ چویر جانینگ ینار بو باشدین. ع ۶: می نینک جویر جانینگ ینار بو باشدین. ف: بیلنک کویار جانینگ ینا بو باشدین. ع ۹: بیلینک چویرلار جانینگ ینار بو باشدین. ت ۲: بیلونک چورور جانینگ یانار بو باشدین. ل ۲: پلینک چویر جانینگ. ل ۳: بینک چورار جانینگ کویار بو باشدین.

۱۱- ب م: تولدیر لار. ل ۴: قارنکنی تولتورور لر تانکله آتشدین.

۱۲- ع ۴، ع ۹: ف: چلم کشی. بخ، ل ۴: جانده قالار.

۱۴- ل ۴: آدم بولسنگ.

۱۵- ع ۳، ل ۴: بی نماز غیبت کشه اوغریه.

۱۶- ع ۱، ف، ع ۳: یولداش بولور یمان کونده. بخ: یاوز کونده یولداش بولور چلم کش. ل ۴: محشر کونی یولداش بولور چلیم کش.

۱۹- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ف، ل ۲: این دور. بخ، کوده بر ایندور. ت ۲: کور بر هیندور.

۲۰- ع ۲: اونده چلیم کش. ع ۳، ع ۴، بخ: اینده. ب م: تلکی توسا دوزه بیلماز چلیم کش. ف: چلم کشی ل ۴: تلکی توشسه توزه بلمز چلم کش.

۱. آسمانینگ یوزلاری منور بولسه
۲. زمین یاشیل گیب لاله گتیرمیش
۳. ایل ایچنده یخشی گورلان جوان لار
۴. عاشقینه یوز منگ نازلار گتیرمیش
۵. بر آقان یریندین آقرمیش آریق
۶. من منلیک ایدانینگ طنابی چویریک
۷. مرددین آشنا توتسنگ آبروینگا شاریک
۸. نامرد آشناسینه حيله گتیرمیش
۹. هر کیم گزار بو دنیاده بر حيله
۱۰. یورگین آتا بابا یوریگان یوله
۱۱. بایتال یاپاغیسین چکرمیش چوله
۱۲. اشک کوزه سینی کوله گتیرمیش

-
- ۱-۳: آسمانینگ یوزینده منور بولسه. ب.م: آسمان دین نور یغسه منور بولور.
  - ۲- ب.م: لاله کتورور.
  - ۳- ۱، ۳، ع: بخ: خدا بویروغیندین آیرلان جوان.
  - ۴- ب.م: ناز لار کتورور. ۱، ۳، ع: بخ: اویناشیندین حرام کوله کتیرمیش.
  - ۵- ب.م: اول آقان.
  - ۶- ۳، ع: تنافم چویریک. ب.م: اوزین اوکانلارینک طنافی چویریک.
  - ۷- ب.م: مرده آشنا بولسنگ آبرینکه شاریک.
  - ۸- ب.م: نامرد یولدایشینه حيله کتورور.
  - ۹- ب.م: اهلی مسلماننه اتماکین حيله.
  - ۱۰- ب.م: یورکین آتا بابا نینک کورکان یولنه.
  - ۱۲- ب.م: کوله کتورور.

۱۳. هر کیم اوز آدینه مَهر قازدیرار
 ۱۴. یازیلان تقدیری کیمسه بوزدیرار
 ۱۵. ایکی نینگ سیلاغی برنی آزدیرار
 ۱۶. تایاق بر دالینی یوله گتیرمیش
۱۷. مختومقلی گر دیورسنگ بر آجی
 ۱۸. معلوم دور تاپر سن بو یرده حجی
 ۱۹. تاکه مردلیک ایتسه آدم بی وجی
 ۲۰. هر مجلس ده یوز یول تله گتیرمیش

۱۴- ب م: تنکرینی بیلماين کیمسه بوزدورور.

۱۵- ع ۳، ب م: سیلاغی. بیرین.

۱۶- ب م: یوله کتورور.

۱۷- ب م: مختومقلی تویر سانکز بر آجی.

۱۸- ع ۳: مالیم دور تفار سن اورته ده حجی. ب م: مونده جبر ایتسانک آخرده خرچی.

۱۹- ع ۳: مرد لیک اتسه آدمی نینگ بی وجی. ب م: ایله بیک لیک ایدان آدم بی وجی.

۲۰- ب م: هر میلسده یوز منک تیله کتورور.

۱. غوث اره برابر بر کیمسه یوق دور
۲. ترک دنیا بولوب چیقیب اوتورمیش
۳. اوتر بر منزل دور نظر حقدور
۴. اول فرش اعلايه چوکوب اوتورمیش
۵. دو تن ساغ سولینده اممین دیورلار
۶. ساغینداقی گوگه ایلار تدبیرلار
۷. سولینداقی یره سرانجام بیرلار
۸. یر انجامی بیلان باقیب اوتورمیش
۹. آنکلادیغیم ایشی ایلاسام اظهار
۱۰. باب حقدین کشف اولمیش دور بو اسرار
۱۱. ینه اوتاد دیورلار تور کیمرسه بار
۱۲. دنیانینگ تور کنجین چکیب اوتورمیش

۱- ع ۲، ب م، ل ۴: غوث اره برابر بر کیمسه یوق دور. ل ۱-۵ ده: یوق. ت ۲: غوس آیره برابر بر کیمسه یوق دور.

۲- ل ۱-۵ ده: یوق. ل ۴: دنیا.

۳- ع ۱: منظر حق. ع ۴: نظریم حق دور. ب م، ت ۱: اقطاب بر منزل دور نظری حقدور. ل ۱-۵ ده: یوق. ل ۴: اوتاد بر منزیلدور. ع ۸: اوقات بر منزل دور. ت ۲، ع ۹، ل ۲، ت ۲: اوتا بر منزل دور.

۴- ع ۴، ل ۴: عرش اعلايه. ل ۱-۵ ده: یوق.

۵- ع ۴: توتان ساغ قولوندین آچر من دیرلار. ل ۴-۵ ده: «دو تن» سوزلاری یوق. ل ۱-۵ ده: یوق. ع ۸: توتن ساغ. ل ۳، ع ۱: توتان. ع ۹: توتان سولیندین. ع ۷، ع ۲، ب م، ت ۲، ت ۱: امامین.

۶- ل ۱-۵ ده: یوق.

۷- ل ۱-۵ دهک یوق. ل ۴: بریر لار.

۸- ع ۴: سرانجامی بیله. ب م: سرانجامی بیله. ت ۱، ع ۹: یر انجام بیلا. ل ۱-۵ ده: یوق. ع ۸: یره انجام بیله. ل ۴: بر انجام برله.

۹- ع ۴: آنکلادیغیمچه ایش ایلاسما اظهار. ت ۱، ل ۱-۵ ده: یوق. ع ۹: ایشیم. ل ۴: آنکلادکچه.

۱۰- ع ۴: باب حقد کشف اولماز دور بو سر لار. ت ۱-۵ ده: یوق. ل ۴: باری حقدان کشف اولنمش بو اسرار.

۱۱- ع ۴: ینه اوتا دیرلار بر کیمسه بار. ت ۱، ل ۱-۵ ده: یوق. ع ۸: ینه اوتات.

۱۲- ع ۲، ع ۴: تور بورجین توتوب اوتورمیش. ب م، ع ۹: کونجین توتیب اوتورمیش. ت ۱، ل ۱-۵ ده: یوق. ع ۸: بو دنیانینگ کنجین. ل ۴: دورت کوشه سنگ چکیب.

۱۳. شونچه آریخ شونچه پاکدور ذاتلاری
 ۱۴. جهانی چین یاقار اندک اوتلاری
 ۱۵. یدی ار بار بُدلادور اُتلاری
 ۱۶. بولاچق شر ایشلاری قاقیب اوتورمیش
۱۷. حقیقت یولینده خبرلی ارلار
 ۱۸. بو سوزیم اشتگاچ چین قولاق بیرلار
 ۱۹. براون یکی ار باردور رقبا دیورلار
 ۲۰. اون یکی ایشی بوینه داقیب اوتورمیش
۲۱. بولار جهانان گویا تن
 ۲۲. آیداین بیانین قولاق برگین سن
 ۲۳. اُتلاری نجیب دور اوزلاری چهل تن
 ۲۴. اربعین ده مدام اوقیب اوتورمیش

- ۱۳- ل ۱- ده: یوق. ت ۲: آری. ل ۴: چونجه آری.
 ۱۴- ع ۷، ع ۸: جهان ایچره یاقر. ل ۱- ده: یوق. ع ۹: یاقار آنینگ. ل ۳: جهانی چون یقار. ل ۴: یقار اندی اوتلاری.
 ۱۵- ت ۱: بدالله دور. ل ۱- ده: یوق. ع ۸: یدی آر بار بده لار دور اُتلاری. ل ۴: ینه یدی ایر بار بُدلادور.
 ۱۶- ع ۷، ع ۹، ت ۲: شر ایشی. ل ۱- ده: یوق. ع ۸: بولاچق شر ایشی. ل ۴: اشلری قایغروب اوتورمیش.
 ۱۷- ل ۱- ده: یوق. ل ۴: یولندین خبرلی ایرلار.
 ۱۸- ع ۷: قولاق برور لار. ل ۱- ده: یوق. ل ۳: چون قولاق بیرلار. ل ۴: اشتدنگ چین بو فیرلار.
 ۱۹- ع ۴، ب م، ت ۲- ده: «بر» سوزی یوق. ت ۱: بر اون یکی ارباب رقبا دیرلار. ل ۴: ینه اون یکی ار بار رقبا دیرلار.
 ل ۱- ده: یوق. ل ۳: ینه اون ایر بار دور.
 ۲۰- ع ۱، ت ۲، ل ۳: اون یکی آی بو دنیا داقب اوتورمیش. ع ۷، ب م، ت ۱، ع ۸: اون یکی آی بو یونینه. ل ۱- ده: یوق. ل ۴: اون یکی آی بو یونینه.
 ۲۱- ع ۷، ع ۸: مونلار جهانان گویا تن. ل ۱- ده: یوق. ل ۴: بولار جهانان گویا تن.
 ۲۲- ع ۴: آیتاین دیاین قولاق. ل ۱: آیتایوم بیاننگ قولاق توتقیل سنک.
 ۲۳- ع ۲، ع ۷، ع ۹: اُتلارینه نجبا دیرلار اوزلارینه چهل تن. ع ۴: آدی نجبا دور قرق کشی چهل تن. ل ۳، ل ۴: اُتلاری نجبا دور اوزلاری. ع ۸: اُتلارنه بجا دیرلار اوزلارنه چهل تن.
 ۲۴- ع ۴، ل ۴- ده: «اربعین ده» دین سوزلاری یوق. ل ۴: مدام اوقوب اوتورمیش.

۲۵.	یدینجی گروه نقبادور بیلینگ
۲۶.	اوج یوز ار دور سوزه بر قولاق سالینگ
۲۷.	اوج یوز آلتیش آلتی اران هر سالینگ
۲۸.	هر گونینه برنی گیب اوتورمیش
۲۹.	بولاره آراشان دوشرلار جوشغه
۳۰.	سالور دنیا مستین حقیقت عشقه
۳۱.	افراد امنا دیورلار بولاردین باشقه
۳۲.	خلق لاری ملامته یاقیب اوتورمیش
۳۳.	مختومقلی آیدار دوستلار من گمراه
۳۴.	حیران قالدیم بر منزله تاپمای راه
۳۵.	بولار منی ایتدی اوزلارینه همراه
۳۶.	یانیق باغیریم یاشین دوکوب اوتورمیش

۲۵- ع ۴: ینه نچه کیمسه نقبا بیلینگ. ع ۷، ۸: یدیلانجی گروه نقبا دور بیلینگ. ب: م: گروهی. ت ۱-۵: ده: یوق. ل ۱: یدیلانجی سرده نقبا دور بیلینگ. ل ۳: گروهی نجبا بلینگ. ع ۹: یدیلانجی گروه نقبا دیرلار بیلینگ. ل ۴: ینه یدی لانجی گروه نقبا دهر بلنگ.

۲۶- ع ۴-۵: «بر» سوز یوق. ت ۱-۵: ده: یوق. ل ۱: بر قولاق برینگ. ع ۹: اوج ار دور سوزه بر قولاق سالینگ. ل ۴: اوج یوز ایر دور بولار بر قولاق سالونگ. ۲۷- ت ۱-۵: ده: یوق. ل ۴: آلتی دور هر یلنگ.

۲۸- ع ۱، ۲: نکب اوتورمیش. ع ۴، ۷، ب: م، ۸: نکب اوتورمیش. ت ۱-۵: ده: یوق. ل ۱: بیر ییکب. ل ۴: هر کونه بری تکلب اوتورمیش. ع ۹: هر کونه بری نکب اوتورمیش. ت ۲: هر کونکه بر نکب اوتورمیش. ل ۳: هر کونکا بریسی نکب اوتورمیش.

۲۹- ع ۲: بولار نظر ایدار دوشرلار جوشغه. ع ۴، ۹: بولار نظر ایتار توشارلار جوشغه. ب: م، ل ۱: بولار نظر ایدان توشار جوشغه. ل ۳: بولارینگ نظری دوشارلار جوشغه. ل ۴: بولاره نظر ایدان توشارلار شادقغه. ت ۱: بولاره اوغراشان. ع ۸: بولار نظر ایدان دوشرلار. ت ۲: بولار نظر دوشار جوشغه. ۳۰- ع ۴: سالور دنیا دوستین حقیقت عشقه.

۳۱- ع ۴، ت ۲: افراد میناو. ع ۷: مناد. ب: م: افراد المنادیرلار بولار دین یاشقه. ت ۱: افراد استاد دیرلار بولار باشقه. ل ۱: افراد نادیرلار. ع ۸: افزد مناو دیرلار. ع ۹: افراد منا دیرلار. ل ۳: مینات دیرلار.

۳۲- ع ۲، ب: م، ل ۱: خلق لار ملامه باقیب اوتورمیش. ع ۴: خلق لاره ملامت داقیب اوتورمیش. ل ۴: خلق لار ملامتین یاقیب اوتورمیش. ع ۴: خلق لار ملامت لار تاقیب اوتورمیش. ل ۳، ت ۲: حاقلار ملامت یاقیب اوتورمیش.

۳۳- ت ۱: مختومقلی دیبار من دوستلار گمراه. ل ۴: مختومقلی دیبار دوستلار من گمراه. ۳۴- ل ۱: سر منزله.

۳۵- ع ۲، ۷، ۸: اوج یوز کلوب اوتدی اوزلارینه همراه. ب: م، ت ۱، ع ۹، ل ۴: اوج یوز کلب ایتدی اوزلارینه همراه. ل ۱: اوج یوز کلب آلدی اوزلارینه همراه. ۳۶- ب: م: بغیرین. ت ۱: یانیق بغیریم. ل ۴: باغیریم باشین.

۱. آغه لار مجنون داغی نینگ
۲. باشبندین دومان گیتمز میش
۳. منکره بیلینگ برماگین
۴. کونگلیندین گمان گیتمز میش
۵. قویونه قرداش بولمز قورتدین
۶. دیلاک ایتمه هر نامرددین
۷. تا اولینچه قوچ یگیت دین
۸. مزراق دور کمان گیتمز میش
۹. غافل آدم اوغلی بیلمز
۱۰. اولومنی یادینه سالمز
۱۱. مالینگ ملکینگ آسسی برمز
۱۲. یانینگدین ایمان گیتمز میش

-
- ۱- ۹ع، بخ: ایل لار ای مجنون تاغنینک. ع ۲، ۴، ت ۲، ب م، ل ۳: ایل لار هی مجنون. ع ۳، ل ۴: یرانلار مجنون.
  - ۲- ۲ع، ۴ع، ب م، ع ۸: سریندین دومان. ل ۴: کتمز ایمش.
  - ۳- ب م: منکره بیلین برکانینک. ل ۴: منکره سر بر ماکیل.
  - ۴- ۸ع- ۵ع: «گمان» سوزی یوق. ل ۴: کونکلدین کمان کتمز ایمش.
  - ۵- ۴ل: قویه قرداش بولمز قوزیندین.
  - ۶- ۱ع، ۷ع، بخ: ایتمانک. ع ۹: دیلاک ایتمه هر ملهیدین. ل ۳: هر نامردین. ل ۴: تلک بتمز بر نامرددین.
  - ۷- ۹ع: قوچ یکیدین. ل ۴: خوش یکتدین.
  - ۸- ۳ع: مزرخ دیر کمان. ع ۷: مرحمت کمال کیتمز میش. ب م، ع ۸: مرصع کمال کتمز مش. ل ۴: سرندین کمال کتمز ایمش. ع ۹: مرزخ کمال کیتمز میش. ت ۲: مزاح کمان کیتمز میش. ل ۳: فرح یتار زیان کیتمز مش.
  - ۹- بخ: غافل آدم اوغرین بیلماز.
  - ۱۰- ۴ل: اولمنی هیچ یاده سالمز.
  - ۱۱- ب م: اسی قیلماز. ت ۲: اسی کیلمز. ل ۴: مال ملکک هیچ فائده قلماز.
  - ۱۲- ۱ع: یادینکدا ایمان. ل ۴: کتمز ایمش.

۱۳. زمانه یاقین گلانده
 ۱۴. یری گوگی سو آلانده
 ۱۵. اللهدین غیرى اولانده
 ۱۶. اون سکز مکان گیتمز میش
۱۷. یر بیلله گوکدن قوتلی
 ۱۸. شول عزرائیل دین هیبتلی
 ۱۹. باش کشی نینگ حریش آتلی
 ۲۰. اونگیندین یلان گیتمز میش
۲۱. عاشق لار ترک جان ایتسون
 ۲۲. گوزده یاشین روان ایتسون
 ۲۳. کوچ یگیت لار احسان ایتسون
 ۲۴. احسانی رایگان گیتمز میش
۲۵. مختوم قلی قالغین درده
 ۲۶. ایشینگ دوشینجه هر نامرده
 ۲۷. قیامت گون جومرده
 ۲۸. دوزخ لار زیان ایتمز میش

۱۴-۲ع، ۴ع، ب م: سیل آلانده. ل ۴: یر کوکی.

۱۶-۱ع ده: «کتمز میش» سوزی یوق. بخ: اول سکز. ل ۴: کتمز ایمش.

۱۷- بخ: یر بیلان.

۱۸- بخ، ت ۲، ل ۳، ل ۴: اول عزرائیل.

۱۹-۲ع: یش کشی دین حریش آتلی. ۴ع، ۷ع، ۸ع: باش کشی دین حریش آتلی. ب م: باش کشی دور حریش آتلی. ۹ع:

بیکششدور حریش آتلی. ل ۴: قریش آتلی.

۲۰- ل ۴: کتمز ایمیش.

۲۲- ۴ع: یاشین سیل ایتسون.

۲۳- ۴ع ده: «ایتسون» سوزی یوق. ل ۴: خوش یکت لار.

۲۴- ۱ع ده: «کتمز میش» سوزی یوق. ۹ع: احسانی زیان کیتمز مش. ل ۴: کتمز ایمش.

۲۶- ۴ع ب م- ده: «هر» سوزی یوق. بخ: ایشینگ دوشماسون هر نامرده. ل ۴: توشماسین.

۲۸- ل ۴: کتمز ایمش.

۱۰۱

۱. ایلکی آسمان توتمیش اختر دین زینت
۲. فرشته سی باردور سغر صورتلیغ
۳. آدی رفعا اصلی یاشیل زمرد
۴. بیگ لاری باردور اسمعیل آتلیغ
۵. ایکنجی قت گوگنی دیسام بو باشدین
۶. آدی ازقلون دور اصلی گموش دین
۷. فرشته سی باردور بورگت صورتلیغ
۸. بیگ لاری باردور قبائل آتلیغ
۹. اوچنجی گوک رنگی اینمز اوتدین
۱۰. آدی قیدوم اصلی قزیل یاقوتدین
۱۱. فرشته سی باردور بوری صفتلیغ
۱۲. بیگ لاری باردور کوکبائل آتلیغ

۱- ت ۱: اولنی قت آسمان. بک: ایکی قت.

۲- ۲ل: آدی رفعا.

۳- ۳ع: آدی رفعا. ۷: آدی رفعا. بخ: آدی رفعا.

۴- ۴ع: اسمائل. ۷ع: آسماعیل. ب: بار اسماعیل.

۵- ۲ع: ایکی قت کوکی. ۳، ۲ل: ایکنجی قت آدی دیسام. ۴ع: آدی ارقون. ۳ل: کوکی.

۶- ۱ع: آدی ازقلون اصلی آلتون کموشدین. ۳ع: آدی ارقیدوم. ب، ۸ع، بخ: آدی ارقولون دور. ت ۱: آدی ارقولون دور. ۲ل: آدی ارقولون اصلی.

۷- ت ۲، ۳ل: بوری صورتلیغ

۸- ت ۲، ۳ل: کوکبائل آتلیغ.

۹- ۳ع: رنگی دینمز اوتدین. ب: اوچونجی گوک سنکی اینمز اوتدین. بک: اوچونجی قت گوک رنگی اینمز اوتدین. ت ۲: اوچونجی قت اورنگی اینمز اوتدین. ۳ل: اوچونجی قت رنگی اینمز اوتدین.

۱۰- ۴ع: آدی قیدوم اصلی قزیل التوندین. ت ۱: آدی ارقیون دور. ۲ل، ۳ل، ت ۲: آدی قیدوم.

۱۱- ۱ع، ۷ع، ب، ۸ع: بوری صورتلیغ. ۴ع: بورکوت صفتلی. ۲ل، ت ۲: بورکوت صورتلیغ. ۳ل: موری صورتلیغ.

۱۲- ۴ع: بیوک لاری باردور کوک بائل اتلیغ.

۱۳. تور دنجی قت آسمانی سورسنگ نادین دور
 ۱۴. آدی ماغون اصلی آق هنجی دین دور
 ۱۵. فرشته سی باردور آق اط صفتلیغ
 ۱۶. بیک لاری باردور نونبائل اتلیغ
۱۷. باشنجی قت گوگی سوراسنگ مندین
 ۱۸. آدی رتقا اصلی قزیل آلتوندین
 ۱۹. فرشته سی باردور حور صفتلیغ
 ۲۰. بیک لاری باردور صفطائل اتلیغ
۲۱. آلتنجی قت گوگی سویلاسام یاددین
 ۲۲. آدی دفنا اصلی ساری یاقوتدین
 ۲۳. فرشته سی باردور دندان صورتلیغ
 ۲۴. بیک لاری باردور عبائل اتلیغ

- ۱۳- ع ۱، ع ۳، ب م: نه دور. ع ۷، ت ۱: تورتلانجی. ب ک: آسمان سورسنگ. ب خ: سورسنگ نادور. ت ۲: سورسانک یادیندور. ل ۳: تورتونجی کوک ینه سورسانگ نادیندور.
- ۱۴- ع ۲: انجودین. ع ۳: آدی زیون. ب م: آق اینجود دور. ب ک، ل ۲، ل ۳: آق اینجودندور.
- ۱۵- ع ۸، ل ۳، ت ۲: آق اط صورتلیغ.
- ۱۶- ع ۴: بیوک لاری بار دور نون بائل اتلیغ. ع ۷: نور بائل العاتلیغ. ب م، ع ۸، ل ۲: نونبائل.
- ۱۷- ع ۲، ع ۷، ب ک، ت ۲: سورسنگ بو باشدین. ع ۴، ل ۲: سورسنگ مندین. ب م: سوراسنگ ندین. ت ۱: بیش لانجی قت کوکنی سورسنگ مندین. ع ۸: سورسانگ نادین. ل ۳: قت کوکنی.
- ۱۸- ع ۲: آدی رنقا. ع ۷: آدی تقا. ت ۱: آتی رتقا. ع ۸: آدی رتقا. ب ک: قزل یاقوت دن. ت ۲: آدی رفعا. ل ۳: آدی رفعا.
- ۱۹- ع ۱: خوراز صفتلیغ. ب م، ع ۸: حور لار صورتلیغ. ب ک، ل ۲: حور لار صفتلی. ب خ: فرشته سی بار دور خوراز صفتلی. ت ۲: موری صورتلیغ.
- ۲۱- ع ۲، ع ۳، ع ۷، ع ۸، ب ک، ل ۲: آلتنجی آسمانی سویله سم یادتین. ت ۱: آلتنجی آسمانی سوزلاسام یادتین. ل ۳: قت کوکنی.
- ۲۲- ع ۳: ساری یاقوتدین. ع ۴: آدی دقنا. ب خ: آدی رتقا.
- ۲۳- ع ۲، ع ۷، ب ک، ب خ: دلدان صورتلیغ. ع ۴، ت ۱: ولدان صفتلی. ب م، ع ۸: آدم صورتلیغ. ت ۲: سورتللیغ. ل ۳: ولدان.
- ۲۴- ع ۴: رعنائل اتلیغ. ت ۲: تور بائل اتلیغ.

۲۵. سورا سانگ یدینجی قت گو کداکی سردین
 ۲۶. آدی عجیبا دور آسمانی نوردین
 ۲۷. فرشته سی باردور آدم صفتلیغ
 ۲۸. بیک لاری باردور نوربائل آتلیغ
 ۲۹. یر و آسمانداقی بولغان سرشته
 ۳۰. نظام برگان ایرور شول تورت فرشته
 ۳۱. میکائیل اسرافیل عزرائیل آتلیغ
 ۳۲. توردنجی باردور جبرائیل آتلیغ
 ۳۳. مختوم قلی فاش ایلاسنگ سرینگ هم
 ۳۴. ایه سی بار دریانینگ هم یرینگ هم
 ۳۵. یرینگ بیگی دور صرصائل آتلیغ
 ۳۶. دریالار بیگی قرقائل آتلیغ

- ۲۵-۷: یدیلانجی قت کوکدین. ت ۱: یتی لانجی کوکداکی. ت ۲-ده: یوق. ل ۳: یتنجی کوکنی سوراسنگ بزدین.
 ۲۶-ع ۱، بخ: عجیب دورار. ع ۴: آدی عجبا. ع ۷: آدی دور عجا آسمانی نوردین. ت ۲-ده: یوق. ل ۳: آدی عجیبا دور اصلی هم نوردین.
 ۲۷-ع ۳، ع ۴، ت ۱، بک: آدم صورتلی. ب م، ع ۸: باردور دلدان صفتلیغ. ت ۲-ده: یوق. ل ۲، ل ۳: آدم صورتلیغ.
 ۲۸-ع ۳: بار دور روحائل آتلیغ. ت ۲-ده: یوق. ل ۳: توربائل آتلیغ.
 ۲۹-ب م، ع ۸: یدی آسمانداقی. ت ۱، ل ۳: یرده آسمانده غی بولان سررشته. بخ: بر و آسمان بارچه بولغان سرشته.
 ۳۰-ت ۲: اولتورت فرشته.
 ۳۱-ع ۴: عزرائیل بیله.
 ۳۲-ت ۱: تورت لانجی.
 ۳۳-ل ۳: باش ایلسنگ.
 ۳۴-ع ۴: ایرسی بار دور دریانینگ هم یرینگ هم. ع ۷: ایه سی بار دور دریا لارینگ یرینگ هم. ب م، ع ۸: ایه سی بار دریانینگ هم دوزینگ هم.
 ۳۵-ع ۳: یرینگ بیوکی بولسه صرصر آتلیغ. ب م، بک: یرینگ بیگی بولسه صرصائل آتلیغ.
 ۳۶-ب م-ده: «بار» سوزی یوق.

۱. عاشق ازل من سونام من سنگا
۲. نه ادب اکرام بار ایلدین اوایلماق
۳. التفات ایتمادینگ هرگز سن منگا
۴. ایلامز بو ایشی بر قره قالمیق
۵. منیم دی عشقینده چوخلار سن یارینگ
۶. گوندیز گرفتارینگ گیجه لار زارینگ
۷. عمریم پایمالینگ جانیم نثارینگ
۸. بولسایدی وصلینگا بر چاره قیلماق
۹. اگر که هیچ ایسام سانه گلور من
۱۰. خشک استخوان ایسام قانه گلور من
۱۱. مُرده صد سال ایسام جانه گلور من
۱۲. بولسایدی بزم ایچره بر یاده سالماق

۱-۴: ازلدین عاشقمن سونام سنکا.

۲-۱، ۲، ۳: بک: ارکانی.

۴-۱، ۲، ۳: قره قالماق. ۲، ۳: بک: قره قالماق. ۴: ایلاماز بو ایشی هرگز بر قره قالماق.

۵-۴: عشقینده چوخلاره سن منم یارینک.

۶-۴: کوندوز لار گرفتار کجه لار زارینک.

۷-۴: عمرم کچیپ پایمالینک جانم نثارینک.

۸-۳: بو سیدی وصلنکا. ۴: بولسه ایدی وصلنکا.

۹-۴: اگر چه هیچ هیچ ایسام سایه گلور من.

۱۱-۴: صد صاله.

۱۲-۳: بو سیدی بزم. بک: بزیم ایچره.

۱۳. آهیم شراریندین اوتسانیب اوتلار
 ۱۴. باردیلار درگاهه ایلاب دادلار
 ۱۵. اریدی آب اولدی جمله جمادلار
 ۱۶. اونگدین سونگا بارمی هیچ بویله قالمق
۱۷. بندانگ من گر دیسانگ نان بران آلسه
 ۱۸. مدام محتاجینگ من کان بران آلسه
 ۱۹. گر ذوق وصالینگ جان بران آلسه
 ۲۰. یاراشر مختوم قُلا جان بریب آلماق

۱۳- ع ۲، ع ۳، بک: آهیم شراریندین اون سالوب اوتلار. ل ۴: وهم شراریندن اُن صالاب اوتلار.

۱۵- ل ۴: ایریبوب.

۱۶- ع ۱: بارمی دور. بخ: اونگدین سونک بامی دور هیچ بیله قالمق. ل ۴: آندین صونک بارمو دور هیچ.

۱۷- ع ۱، ع ۲: بنده نکم کردیسنگ نان برلسه آلسه. ع ۳: بران الله. بک: بندانکم کردیسنگ نان بران آلسه. بخ: بندکه کردیسنگ نان برله آلسه. ل ۴: بنده نک کرچه کم دیسنگ نان بله آلسه.

۱۸- ع ۱، ع ۲، بخ: مدام محتاجنگ من کان برله آلسه. ع ۳: کان بران الله. ل ۴: کان بله آلسه.

۱۹- ع ۱، بخ: جان برله آلسه. ع ۲: وصالنکا. ع ۳: جان بران الله. ل ۴: کرچه ذوق وصالینگ جان بله آلسه.

۲۰- ع ۲: جان بریب آلسه. ع ۱، بک، ل ۴: مخدومقلی.

۱. طعام لذتین بيلمز
۲. دهانيندين ديش گيتماک
۳. انگسزى آزديرار
۴. گوتين دولت پيش گيتماک
۵. شيطان يولين بک ايلار
۶. قره يوزين آق ايلار
۷. يوز منگ بلا يوق ايلار
۸. سحر گوزدين ياش گيتماک
۹. پلتهسز ياغ چراغه
۱۰. ايشيق سالمز قيراغه
۱۱. ايلين سالار آياغه
۱۲. آياق قاليب باش گيتماک
۱۳. بار نچه پيسه زار بولوب
۱۴. ياتسنگ يکه بيمار بولوب
۱۵. خوش دور يخشه يار بولوب
۱۶. بر يماندين داش گيتماک

-
- ۱-۲ ع، ۳ ع، ۶ ع، ۷ ع، ۸ ع، لذتین آلور. ۲-۳ ع، ۴ ل، ۹ ع، ۴ ل، دهاندين.
  - ۳-۴ ع، ۸ ع، آنکرى سزى آز دورور. ع ۱: آنکسزى آنک دورور. بخ: آنکسزى. ل ۴: صونکقوسى خير سيز دور.
  - ۴-۵ ع: کوتان دولت. ع ۲: پش کيتمک. بخ: کوتان دولت داش کيتمک. ل ۴: زکات سز مال بوش کتماک.
  - ۵-۶ ع: شيطاک بوينن طوق ايلار. ع ۶: برک. بخ: شيطان بوينن توق ايلار.
  - ۶-۷ ع: يوزه. ع ۷، ۸ ع، يوزينى. بخ: ل ۴: قره يوزينک.
  - ۷-۸ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۹ ع، بک، بخ: يوز مونک کناه. ل ۴: کناهنى يوق.
  - ۹-۱۰ ع، ۴ ع، ۶-ده: يوق. ع ۹: قتلہ سز. ۱۰-۱۱ ع، ۴ ع، ۶-ده: يوق. ل ۴: عشق بولمز.
  - ۱۱-۱۲ ع: الين سالور. ع ۴، ۶-ده: يوق. ۱۲-۱۳ ع، ۴ ع، ۶-ده: يوق.
  - ۱۳-۱۴ ع: بار نچه بس زار بولوب. ع ۳: يارنچه سسه زار بولور. ع ۶، ۷ ع، ۸ ع، بر نچه فيسه. بخ-ده: يوق. ل ۴: يار يار ديوب بازار بولوب. ۱۴-۱۵ ع، ۴ ل، ياتسنگ يک بيمار. بخ-ده: يوق.
  - ۱۵-۱۶ ع، ۴ ل، خوش دور يخشى. بخ-ده: يوق. ۱۶-۱۷ ع، ۲ ل، بويمان دين. بخ-ده: يوق.

۱۷. اولاشماغانلار غمه
 ۱۸. شکر ایتمزلار بو دمه
 ۱۹. ابروی دور آدمه
 ۲۰. یخشی گلیب خوش گیتماک
۲۱. یمان تل دوست یترار
 ۲۲. خوش سوز رحمت گتورور
 ۲۳. اره سانغی آرتدورور
 ۲۴. قرق دین آشیب یاش گیتماک
۲۵. فراغی دنیا دویش دور
 ۲۶. دویش گورسنگ دویمی هیچ دور
 ۲۷. جهانده یمان ایشدور
 ۲۸. قوری گلیب بوش گیتماک

- ۱۸-۲: خوش دمه. ع ۱- اتمز لار. ع ۷: شکر ایتمز خوش دمه.
 ۱۹-۷: ابروی ایرور آدمه. ل ۴: یخشی ابروی آدمه.
 ۲۰-۱، ع ۱، ب:خ: تا که کلان خوش کیتماک. ع ۲، ب:ک: نکیب کلان خوش. ع ۳: نکاب کلان خوش. ع ۴، ع ۶: تکیب کلان خوش کتمک. ع ۷: دیکیب کلان خوش کتمک. ب:م، ع ۸، ع ۹: نکیب کلان خوش کیتماک. ل ۴: یتب کلیب خوش کتمک.
 ۲۱-۱، ع ۱، ع ۴، ب:م، ع ۸، ع ۹: یمان دور یول ینرور. ع ۲-۵: دوشنو کسز (نامفهوم). ل ۴: یمان لق یول یتورور. ع ۳، ب:ک: یمان دول یول یتورور. ع ۶، ب:خ: یماندور یول یتورور.
 ۲۲-۳، ع ۴، ع ۶، ب:ک: یخشی رحمت کلتورور. ع ۷: یخشی ار رحمت کتورور. ب:م، ع ۸، ب:خ: یخشی رحمت کتورور. ل ۴: یخشی لیق رحمت.
 ۲۳-۴: ایرلیک سانین آرتورور.
 ۲۵-۴: فراغی دنیا هیچ دور. ب:م: فراغی دنیا دیشدور.
 ۲۶-۴، ل ۷: توشنک سونکی هیچ دور. ب:م، ع ۸: دوش کورسنگ دوی ایشدور. ب:م: دیش کورسنگ دولی هیچ دور.
 ۲۸-۴: قوری کلان.

۱. الف - الله آدی دیر، دوغری دوروپ گیتماک گرک
۲. ب - بر خدانینگ بر لیگین برحق بیلپ بتماک گرک
۳. ت - توبه ایلایب، بد ایشین اونوتماق گرک
۴. ث - ثابت قدم دوریب، حق امرینی توتماق گرک
۵. ج - جایز دور قل خواجه قوللیغین ایتماک گرک
۶. ح - حمدین یاد ایدار حکمی نی کیم ایلادی
۷. خ - خدا من دیدی و ایکی جهانی ایلادی
۸. د - دلالت دیوبان مصطفی نی ایلادی
۹. ذ - ذلیل لیک چکماسون دیب باصفانی ایلادی
۱۰. ر - رحمت بحریدین اخلاص امید توتماق گرک

- ۱- ع ۳، ع ۴، ع ۸، ب ک، ل ۲: الف الله یولیدور. ع ۷: یول دور.
- ۲- ع ۳، ب ک: ب خدانینگ. ع ۴: اوتماک گراک. ع ۷: ایتمک گرک. ع ۸، ل ۲: بی خدانینگ.
- ۳- ع ۱: توبه ایلایب دنیانی بالکلی اونوتماق گرک. ع ۳، ع ۴، ع ۷، ل ۱، ب ک، ل ۲: توبه ایلایب دنیانی اونوتماق گرک. ل ۴: توبه ایدوب بو دنیانی اونوتماق گرک.
- ۴- ع ۲، ل ۱، ب ک: ثی سهوا ایلاسنک دونب یقه توتماق گرک. ع ۳: ث ثناتی ایلاسنک دونب یقا توتماق گرک. ل ۴: ثی شبه ایتنسنگ. ع ۴: ث سهوا ایلاسنک دونب یقانگ توتماق گرک. ع ۷، ل ۲: سهوین ایلاسنک دونوب یقه توتماق گرک. ع ۸: ث سهوا ایلاسنک دونوب یقا توتماق گرک. ب خ: ث ثبوت قدم توروب.
- ۵- ب ک، ع ۲: جایز دور خوجا قل قولوغین. ل ۲، ع ۳: ج جایز دور چو قل قولوغین اتمک گرک. ع ۴: ج جایز دور جفا قیل قولوغین اتمک گراک. ب خ: ج جان هم جسد دین قولوقین اتمک گرک. ل ۴: ج جایز دور قول قولوغین. ع ۷: ج جایز دور خواجه قل لوغین. ل ۱: جیم جایز دور چو قل قل لوغنی ایتماک گرک. ع ۸: جایز دور خواجه قوللغنی ایتماک گراک.
- ۶- ع ۲: یاد ایدیب. ع ۳، ل ۱: حمدین یاد ایدار حمدیکه کیمنی ایلادی. ع ۴: حکمله کیمنی ایلادی. ع ۷: حمدین یاد ایدره حکمه له کیمنی ایلادی. ع ۸: ح حمدین یاد ایدیب حکملی کیمنی ایلادی. ل ۴: ح حمدنی یاد ایستار حکمنی کم ایلدی. ب خ: ح حبیب دین نورینی سابق امکان ایلدی.
- ۷- ع ۸، ل ۲: دیدی ایکی جهانی ایلادی. ل ۴: خدانینگ من دیدی ایکی جهانی ایلدی. ب ک: ایکی جهان ایلادی.
- ۸- ع ۳، ع ۴، ع ۷، ل ۱، ع ۸، ب خ، ل ۲، ع ۱: د دلالت دور دیوبان. ل ۴: بر حق قویوبان.
- ۹- ل ۴: ذ ذلیل چکماسین.
- ۱۰- ع ۴: امید اتمک گراک. ل ۴: بحریندین اخلاص برله امید.

۱۱. ز - زیاده نفسنگی دنیا اوچون آلدیرماغین
 ۱۲. س - سبجانینگنی یاد ایت، غفلته بیلدیرماغین
 ۱۳. ش - شیطان یولینه، گل گونگلینگی اویدورماغین
 ۱۴. ص - صبر ایله، ایلا ثوابینگنی آتسه یاندریرماغین
 ۱۵. ض - ضبط برله سورسه، نه جواب آیتماق گرک
 ۱۶. ط - طمع برله کونگلی نفس یولینه سالماغین
 ۱۷. ظ - ظلم ایلاپ او گون دوزخده یانماغین
 ۱۸. ع - عالم دوزدی کاروان، سن هم آندین قالماغین
 ۱۹. غ - غنی من دیب مال ملکیم باقی دور دیب سانماغین
 ۲۰. ف - فراغت وقت ایکان، نفسنگنی رام آیتماق گرک
 ۲۱. ق - قرابت اسلاسنگ بو یولدا بیلینگ باغلاغین
 ۲۲. گ - گناهینگ یاد ایدیب تور هر سحرلار آغلاغین
 ۲۳. ل - لطفین قیل امید، شیطان دین اوزینگ ساغلاغین
 ۲۴. م - مرادینگ اسلاپ، عاجزلیغینگ یاد ایلاغین
 ۲۵. ن - نور رحمتدین چین امید آیتماق گرک

- ۱۱-۸-ده: «ز» حرفی یوق: نفسنگی دنیا اوچون اولدورماغین. بخ: اوچون ایندرمغین. ل ۲، ل ۴: نفسنگی.
 ۱۲-ع ۱: یاد ایداب غفلته اویدور مغین. ع ۷: سبجانینگ. ع ۸: سین سبجانینگ یاد ایتبان غفلته یلدرماغین. بخ: سبجانینگنی یاد ایت غفلته اویدور معین. ل ۲، ل ۴: غفلته یلدرورماغین.
 ۱۳-ع ۱، ع ۳، ع ۸، بخ: کونگلینگی آلدیرمغین. بک-ده: یوق. ل ۴: کونگلی.
 ۱۴-ل ۱، ل ۲: ثوابینگ. ع ۸: صاد صبر ایلاب ثوابینگ آتسه. ل ۴: ص صبر ایله شو اتنگ آتسه یاندریرماغیل.
 ۱۵-ل ۱، بخ، ل ۲: ضابط برله. ل ۲: نی جواب. ل ۴: ض ضابط برله سورسه لار نه.
 ۱۶-ع ۴: ط طمع بولوب.
 ۱۷-ع ۴، ع ۸، بک، بخ، ل ۲: دوزخدین قالیب یانماغین. ل ۱: دوزخده باقی قالماغین.
 ۱۸-ل ۴: توزدی کردان سنده شوندین قالماغیل.
 ۱۹-ع ۲: غ غنی مال ملکیم باقی دور. ع ۴: غ غنی من دیبملکی باقی سانماغین. ع ۸، بک: غین غنی من مالی ملکیم باقدور دیب سانماغیل. ل ۳: غ غنی من مال ملکیم باقی. ل ۴: مال ملک باقی دور.
 ۲۰-ل ۴: وقت نفسنگی آرام. ۲۱-ع ۲، بخ، بک - ده: یوق.
 ۲۲-ع ۴: یاد ادیباً هر سحرلار. ل ۱: تور سحرلار. ل ۲: یا ادیب. ل ۴: ک کناهنکی یاد ایتوب تور سحرلار یغلاغیل.
 ۲۳-ع ۱، بخ: اوزنگ سیلاغین. ع ۴: ل لطفنگ قیل امید شیطان اوزینگ سیلاغین. ل ۱، بک: اوزینگ سیلاغیل.
 ۲۴-ل ۲: استایو عاجزلفنگ یاد ایلاکیل. ل ۴: عاجز لوغنگ یامه ایلاکیل.
 ۲۵-ع ۲-ده: یوق. ع ۴: رحمتدین. بک: نور رحمتدین بر امید لیتمک گراک. ل ۲: نوری رحمتدین.

۲۶. و - وصلی رتبه‌سین بر گیزلی بازار ایلادی
۲۷. ه - هلاکت‌لیک بیله عاشق لارین زار ایلادی
۲۸. لا - لاریب اوزین آشکارا ایلادی
۲۹. یرگا بردی مسکنت، آسمانی دوار ایلادی
۳۰. مرد اولان عشق یولینده جانین اونوتماق گرک
۳۱. ی - یاراتغان یولینه نایننگنی برسنگ از هنوز
۳۲. تن برهنه اوتوریپ طونینگنی برسنگ از هنوز
۳۳. رنگی سرخینگ سولدوریپ قانینگنی برسنگ از هنوز
۳۴. خاک ایدیپ مختوم‌قلی جانینگنی برسنگ از هنوز
۳۵. نه اوچون جانانی اسلان جانین اونوتماق گرک

۲۶- ل ۱: کیزلی بازار. بخ: بازار ایلامش.

۲۷- ع ۸، بخ: بیلان. بک: هلاکت بله. بخ: زار ایلامش.

۲۸- ع ۳، ل ۲: لا الپی دیب اوزین آشکار ایلادی. ع ۴، ع ۸، بک: لا لاله دیب اوزین. ع ۷: لاله الاالله دیب آشکار ایلادی.

ل ۱: لا لاریب دیب اوزین. بخ: آشکار ایلامیش. ل ۴: لا لا بر دیوب اوزین آشکار ایلامیش.

۲۹- ع ۲: بردی یرکا. ع ۴: آسمانی. بخ: آشکار ایلامیش.

۳۰- بخ: جانین اونمق. ل ۴: جاننی اتومتق.

۳۱- جاننگنی برسنگ. ع ۷: یا یاراتغان یولیده. ل ۲: یا یاراتغان.

۳۳- بخ: روی سرخنگ. ل ۴: رنگی سرخنگ سندیروب.

۳۴- ل ۴: چاک ایتوب.

۳۵- ع ۸: جانانی استاب. بخ: نه اوچون جانانی سیلان جانین. ل ۲: نی اوچون جانان اسلان جانین. ل ۴: نه اوچون جانکنی

سیلاب اوز جانن.

۱۰۵

۱. نه بلا سن آدمزاد
۲. چپلاق دوغدینگ طون گرک
۳. آق سویت امدینگ اولالدينگ
۴. آغلایر سن نان گرک
۵. آتانگ خشنود اولماغه
۶. انانگ مهريں سالماغه
۷. يدينگده دين بيلماگه
۸. اوقورغه قرآن گرک
۹. سايلایر سن دلبندينگ
۱۰. يوغنالور بيلينگ بندينگ
۱۱. اون باشده آرزومندينگ
۱۲. قيز گرک جوان گرک

۱- ل ۳: نه بيلور سن. ل ۴: بلانک بار آدم زاد.

۲- ف: چپلاق. ل ۳، ت ۲: يلانکاج.

۳- ت ۲: آق سود امدينک های. ل ۴: آق سوت ايمدينک اولغالدينک.

۴- ع ۲، ل ۲، ف، ع ۹، ب خ، ل ۳: هی آغلار سن. ع ۳، ت ۲: آغلار سن. ل ۴: نه آغلار سن.

۵- ب خ: خشنود بولماغه. ل ۴: آتانک کونکلين آماغه.

۶- ع ۹: انا مهريں. ل ۴: انانگ خشنود بولماغه.

۷- ع ۳: ايدينکده دين بيلماگه. ف: يولنکده دين بلماگه. ل ۳: يادينکده دين بيلماگه. ل ۲: ايدينکده دين بيلماگه. ب خ:

آيته دين بيلماگه. ت ۲: يادينکده دور بيلماغه.

۸- ع ۳، ب م، ف، ت ۲، ل ۲، ل ۴: اوقر سن.

۹- ب م: سارالدور سن. ف، ل ۲: ساريلور سن. ت ۲: سالور سنی دل بندينک. ل ۳: سالور سنی اول بندينک. ل ۴: سالور

سن.

۱۱- ل ۴، ف: اون ياشده آرزو مندینک. ع ۹: آرزو بندينک.

۱۲- ل ۴: عشق له قز جوان کرک.

۱۳. جوان تاپدینگ قوچماغه
 ۱۴. عیش عشرت آچماغه
 ۱۵. آندین سونگ ایب ایچماگه
 ۱۶. هی یورتار سن نان گرک
 ۱۷. کونگلین اینجیدیب خلقینگ
 ۱۸. خشنود ایتسانگ اوز خلقینگ
 ۱۹. روم فرنگ بولسه ملکینگ
 ۲۰. هنوز آزدور کان گرک
 ۲۱. یاتسنگ دوشکده بیمار
 ۲۲. آسسی ایتمز مال و کار
 ۲۳. زر دوکسنگ خروار خروار
 ۲۴. گوزه ایلمز جان گرک
 ۲۵. دعا بیلان ار گوگار
 ۲۶. یاغمور بیلان یر گوگار
 ۲۷. ار اول دور آلقیش آلور
 ۲۸. یرلاره باران گرک

۱۳-ع ۱: جوان کرک قوچماغه.

۱۴-ل ۳: عشرت تاپماغه. ل ۴: عشو عشر.

۱۵-ل ۴: یب ایچمکه.

۱۶-ع ۳: هی توتر. ب، ل ۴: ایلغار سن مال کرک. ع ۸: ایلغایورسن نان کرک. ل ۳، ت ۲: کوب یوتار.

۱۷-ل ۳، ت ۲: آغیر ایلینک خلقینگ. ۱۸-ب، ت ۲، ل ۳، ل ۴: خشنو اتندینک.

۱۹-ف: روم فرنگ بولسه ملتنک. ۲۰-ع ۹-ده: شوندین سونکی یوق(مابقی مصراع ها نیست).

۲۱-ت ۲، ع ۲، ف، ل ۲، ل ۳، ب: خ: قالسنک دوشکده.

۲۲-ع ۳، ب، ف، ع ۸، ل ۲: اصی ایتمسه تیمار. ل ۳، ت ۲: ایتماسه اصی تیمار. ب: خ: اصی اتمسه تبار. ل ۴: فائده ایتمز طیب

تیمار. ۲۴-ل ۳: کان کرک.

۲۵-ع ۲-ده: یوق. ف: دعا بله. ل ۴: دعا بله ایر یاشارور. ت ۲: ایل کوکار.

۲۶-ع ۲-ده: یوق. ف: پیغمبر بله کوکار. ع ۸: یغمور بله. ل ۴: بله یر کوکارور.

۲۷-ع ۲-ده: یوق. ع ۳، ب: خ، ل ۲: آلقیش آلسون. ب، ع ۸: آلقش آلسه.

۲۸-ع ۲-ده: یوق. ع ۳، ل ۲، ف، ب: خ: بر نور ایمان کرک. ل ۴: یر یوزنه باران کرک.

۲۹. اجل گُور اویده یوق
 ۳۰. گورماک یلده آیده یوق
 ۳۱. هیچ بر ذاتدین فایده یوق
 ۳۲. بر نور ایمان گرک
 ۳۳. فراغی یول گیتماگه
 ۳۴. سوز اصلین فکر ایتماگه
 ۳۵. بر معنی فهم ایتماگه
 ۳۶. عقللی یاران گرک

۲۹- ع ۳، ب م، ۸، ع ۸، ب خ، ۲، ل ۴- ده: یوق.

۳۰- ع ۳، ب م، ف، ۸، ع ۸، ب خ، ۲، ل ۴- ده: یوق.

۳۱- ع ۲: هیچ برینده پیدا یوق. ع ۳، ب م، ف، ۸، ع ۸، ب خ، ۲، ل ۴- ده: یوق.

۳۲- ع ۳، ب م، ف، ۸، ع ۸، ب خ، ۲، ل ۴- ده: یوق.

۳۳- ع ۲: مخدومقلی یول. ع ۳، ب خ، ۲: مختم قلی سوزینکه. ل ۳: مختمقلی دیر سوزینک. ب م، ۸، ل ۴: مختمقلی یول کیتماکه. ف: مخدومقلی سوزینک. ت ۲: محتم قلی دسوزینک.

۳۴- ع ۲: سوزینک اصلینه فکر ایتماکه. ع ۳، ل ۲، ف، ب خ: سوز اصلینه فکر. ل ۳، ت ۲: اصلنی فکر. ل ۴: سوز اصلنه فر ایتماکه.

۳۵- ع ۲: بر معنی فهم ایلیان. ع ۳: ایله یان. ل ۲: بر فهم ایلیان. ب خ، ف: بر معنی فهم ایلیان. ل ۳، ت ۲: بر معنی فهم ایلاکان. ل ۴: بر معانی فهم.

۳۶- ب خ: عقل لی دانا کرک. ل ۴: عقللی دوس یاران کرک.

۱. ات قزانار قوچ یگیدینگ
۲. اول بدو اطمی گرک
۳. گالانه قرشی چیقماغه
۴. یخشی محبتی گرک
۵. مرد گرک جفا چکماگه
۶. اط گرک دره سوکماگه
۷. سفره یایب نان دوکماگه
۸. کونگل نینگ همّتی گرک
۹. ال گوترگین خام خیالدين
۱۰. سنگا اسی یوقدور مالدين
۱۱. روزگار گچسه حالدين
۱۲. عارف لار صحبتی گرک

-
- ۱-۲: قزانورغه. ل ۳: قوچ یکت. ت ۲: قوچ یکت غه. ل ۴: خوش یکتک.
  - ۲- ف- ده: «اول» سوزی یوق.
  - ۳- ۲ ع، ۴ ع، ۸ ع، ۹ ع، ل ۳، ت ۲: قرشو دورماغه.
  - ۴- ف: یخشی یخشی کرک.
  - ۶- ۲ ع، ۴ ع: زره سوک مکا. ف، ت ۲: زره سوکماک. ب: زره سوکمه. ل ۴: اط کرک قوشون سوکمه.
  - ۷- ب، م، ۸ ع: سرفه. ف، ۹ ع: صرفه.
  - ۸- ت ۲، ل ۳: کونکلی کینک همّتی کرک.
  - ۱۰- ل ۴: سنکا فائده یوق دور.
  - ۱۱- ب، م: کچر. ف: گجه. ت ۲: روزکار کچیب خیالدين. ل ۳: روزکارین کچیب حالدين.
  - ۱۲- ت ۲: عاریف لار.

۱۳. یوروسنگ قوللیق قیلماغه
 ۱۴. پیغمبر یولین توتماغه
 ۱۵. درویش لار کونگلین آماغه
 ۱۶. الینده دولتی گرک
۱۷. مختوم قلی بر گدای دور
 ۱۸. بار ایشه سربند خدای دور
 ۱۹. اگر مسکین اگر بای دور
 ۲۰. گلانه خدمتی گرک

۱۳- ل۳: یوکور سنگ قلولوق قیلمه غه. ل۴: بویر سنگ قلولوق قلمغه.

۱۸- ع۴، ع۸: بارچه نی سقلان خدا دور. ف: بارچه غه سربند خدا دور. ع۹: بارچه نی سقلان خدایدور. ل۳، ت۲: بارچه

لار بنده خدای دور. ل۴: بارچه غه سربند.

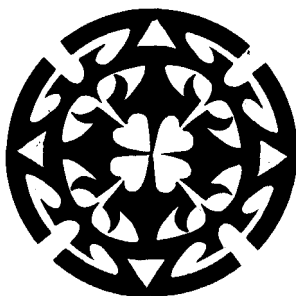
۲۰- ع۱، ف، ب: کلانینک خدمتی.

۱. دعا قیلسام در گاهه دوش گلورمی
۲. سحر توروب بیرباره یوز اورسنگ
۳. یا رب برحق دوستی خوش وقت بولورمی
۴. بر کونگل اوچون یوز هُنه یوز اورسنگ
۵. سحر توروب نالش قیلسنگ خدایه
۶. گونه قول گوتربیب یالبرسنگ آیه
۷. دولت اوچون باقسنگ دولت همایه
۸. گنج اوچون سحر اوقیب ماره یوز اورسنگ
۹. غرق اولسنگ دریایه دوش گلسنگ درده
۱۰. طمع اوچون اچمه یوز ینگدین پرده
۱۱. اصلا دیلاک ایتمه گنده نامرده
۱۲. ایشینگ دوشوب دوسته یاره یوز اورسنگ

- ۱- ت ۱، ل ۴: دعا قیلسام دوش کیلور می در گاهه.
- ۲- ت ۲: سحر توروب سروباره.
- ۳- ت ۲، ل ۴: وقت اولور می.
- ۴- ت ۱: بر کونکل چون. ت ۲: بر کونکل اوچون یوز هناره قول اورسنگ. ل ۴: بر کونکل اوچون یوز نیازه یوز اورسنگ.
- ۵- ع ۱، ع ۲، ب م، ع ۸، ت ۲، ل ۳: نالش قیلسام.
- ۶- ل ۳، ت ۲: کونه قول کوتارسیم یالبارسم آیه. ع ۱: یلبارسم آیه. ت ۱: کونه قول کوتارسنگ یالبارسنگ آیه. ب ک: کونه قول قوشوریب.
- ۷- ع ۱: بقسم دولت همایه. ل ۳، ت ۲: دولت اوچون باقیب دولتی جایه.
- ۸- ت ۱، ل ۴- ده: «اوچون» سوزی یوق. ع ۸: سحر ادیب.
- ۹- ل ۴: غرق اولسنگ دریایه دوش کلسون درده.
- ۱۰- ل ۴: طمع اوچون یرتماغیل یوزندین فرده.
- ۱۱- ع ۱، ل ۱، ب ک، ت ۲، ل ۳: قتلان دیک ایتمه کیدی نامرده. ع ۳: قاتلان دیلاک ایتمه هرکز نامرده. ع ۴، ب م: قیتدین دیلاک اتماکتمه نامرده. ع ۶: قتلان تیلاک اتمه کدی نامرده. ت ۱: قیتغ تیلاک ایتمه کیدی نامرده. ع ۸: قتلان دیلاک اتمه.
- ۴: قتلان تلاک اتمه کیده نامرده. ل ۲: قتلان دیلاک ایتمه کندی نامرده.
- ۱۲- ت ۱: دوست یاره. ل ۲، ت ۲: ایشینگ دوشسه.

۱۳. ناماردا يوز اورسنگ ايشينگ قايرمز
 ۱۴. ايتدين سونگك اسلان بر ذات آيرمز
 ۱۵. تلکی اوزين گونده بر هم دويورمز
 ۱۶. يگ دور آچ هم بولسه شيره يوز اورسنگ
 ۱۷. مختوم قلی گرچه بختينگ شور اولور
 ۱۸. شيرين ايلار بر دولتي يار اولور
 ۱۹. غم سندين ساويلور دردینگ اگسلور
 ۲۰. کمال خان اوغان دیک اره يوز اورسنگ

- ۱۳- ع ۳، ب ک: نامرده يوز سالسنگ. ت ۱: بر مرده يوز اورسنگ. ع ۸: ايشنگ قراماز. ل ۴: يوز سالسنگ.
 ۱۴- ب م: سوياک اسلان. ت ۱: ايتدين سوياک اسلان بر ذات آيرمز. ل ۱، ب ک، ت ۲، ل ۳: سومک. ل ۲: ايتدين سومک
 اوسلان بر ذات آيرمز. ل ۴: ايت دين سوياک استاب بر زاده يتماز.
 ۱۵- ع ۳: تيلکی اوزين کونده دويورمز. ع ۶: تلکی اولدور کونده اوزين دوير مز. ل ۱، ل ۲: تلکی اوزين اوزون کونده دويرمز.
 ع ۸، ل ۳: تلکی اوزين کونده دويرماز. ب م: تلکی آودين کونده اوزين دويرمز. ت ۱: تيلکی دوزدين کوندور کوزين آيرمز.
 ل ۴: تولکی اوزين کونده اورنون تویرماز.
 ۱۶- ب م: آچ هم شيره. ت ۱: ينه آچ ده بولسه شيره يوز اورسنگ. ل ۴: يکتدور آچ هم بولسنگ شيره.
 ۱۷- ع ۶: شواولور. ت ۱: شور بولور.
 ۱۸- ب م، ع ۸: مولام نظر سالسه دولت يار اولور. ت ۱: شير نیلار بر دولت لی يار بولور.
 ۱۹- ل ۳، ت ۲: دردینگ دور اولور.

۱. چوله چيقر بولسه منگزار
۲. كيگه قولانه گوكلانگ
۳. تعصب ايديب سووش ايتسه
۴. دونار آچ ارصلانه گوكلانگ
۵. ايلين يوردين براقمز
۶. بلا باقمز نارسه يوقمز
۷. اللهدين امر دور چيقمز
۸. بو سوزيم يالانه گوكلانگ
۹. الهام ايتدي مولام منگا
۱۰. نظر دوشدي سندن يانگا
۱۱. يوق بولور قصد ايتگان سنگا
۱۲. قايديب دون گورگانه گوكلانگ
۱۳. سوزي آغزيمه حق سالور
۱۴. بر نفس آيدانيم بولور
۱۵. يمانليق ايلان گلور
۱۶. نوربت ديب آمانه گوكلانگ
۱۷. خروش ايلاب تورسه اگر
۱۸. فرمانه گلور نيشابور
۱۹. اوريلور بو دوران دور
۲۰. اهلي مسلمانه گوكلانگ

۵-۲ع: ايلنك يوردينك. ۸ع: ايلنك يوردين.
 ۱۳-۲ع، ۹ع: آغزينه.
 ۱۵-۸ع: يمان ليق ايلابان كلور.
 ۱۸-۲ع: فرمانه كلور نشار.
 ۱۹-۸ع: بو دوران دونر.
 ۱۲-۸ع: قايديب دول كوركانه كوكلانك.
 ۱۴-۲ع، ۸ع، ۹ع: آيدايين.
 ۱۷-۲ع: خروج ايلاب تورسه موير.

۵-۲ع: ايلنك يوردينك. ۸ع: ايلنك يوردين.
 ۱۳-۲ع، ۹ع: آغزينه.
 ۱۵-۸ع: يمان ليق ايلابان كلور.
 ۱۸-۲ع: فرمانه كلور نشار.
 ۱۹-۸ع: بو دوران دونر.

۲۱. خرابه دونار خراسان
 ۲۲. آط آیاغینه قالور یکسان
 ۲۳. کسه أرقاچ مازندران
 ۲۴. گلورلار فرمانه گوکلانگ
 ۲۵. یولینگ أچیق گون نوری دیک
 ۲۶. گویجینگ أرتار روم زوری دیک
 ۲۷. أسیلیشرسن أچ بوری دیک
 ۲۸. عشق ایدیب میدانه گوکلانگ
 ۲۹. زور بیر مردلارینگ سووشه
 ۳۰. دولتینگ اونگیندین داشه
 ۳۱. قلچ اوروب قزلباشه
 ۳۲. دولور سن ایرانه گوکلانگ
 ۳۳. بیک درگاهه یوز سورتوب
 ۳۴. اسلار من دولتینگ أرتیب
 ۳۵. فراغی دیور قوشون تارتیب
 ۳۶. بارار سن طهرانه گوکلانگ

۲۱-۸ع: دونب

۲۳-۲ع: عراق کسه مازندران.

۲۵-۲ع: دینکه دور لور حق نور تک. ۸ع: دینک دور اور حق نور تک.

۲۹-۸ع: زور بیر سپاهینک سووشه.

۳۴-۸ع: اسلارین.

۱. گوکدن یوقاریدیر عرشدان آشاقدیر
۲. ای یارانلار اورنی اوزی بهشتینگ
۳. هزار مونگ نغمه‌سی، یوز مونگ مقامی
۴. دایم قوریلور سازی بهشتینگ
۵. خضر یاشین روزی قیلسا گزماگه
۶. داود کاتب‌لیگین برسه یازماغا
۷. گیجه گوندیز دورسام شرحین دوزماگه
۸. یوزدین بیری آیدیلمز سوزی بهشتینگ
۹. درویشلار دویشده گوروپ بولمیش عاشقی
۱۰. قیزیلدان قایريلمیش فرشی ایشیقی
۱۱. عالمی غرق ایدار نوردین ایشیقی
۱۲. اگر بیر آچیلسه یوزی بهشتینگ

۱-۳ ع، ۶-ده: «آشاق» سوزیندن سونگ «دور» سوزی یوق. ع ۷: یردین یوقاریدور عرشدین آشاقدور.

۲-۷ ع: ای یارانلار ایام اورنی بهشت نیک.

۳-۲ ع: مقاملی. ت ۱: هزار نغمه سی بار یوز مینگ مقامی. ت ۲: هزار منگ لقمه سی یوز مینگ نغمه سی. ل ۳: هزار مینگ مقاملی یوز مینگ نغمه سی.

۴-۱ ع: قورغلیدور سازی. ع ۴: دایم قوروغلی دور سازی بهشتنگ. ع ۷، ت ۱: قوروغلی. ب م: توکانمس نعمتی نازی بهشتنگ. ب خ: قوروغلی سازی.

۶-۶ ع، ۶ ع، ۷ ع، ۹ ع، ۱ ل، ۱ ل، ۳ ل، ت ۲: دوزماگه.

۷-۷ ع، ل ۴: ب م: کیجه کوندیز بولسام شرحین. ت ۱: وصفین یازماغه. ل ۳، ع ۹، ل ۱: کیجه کوندیز بولسام شرحین یازماغه. ت ۲: نچه کوندیر بولسام شرحین یازماکا. ل ۲: کیجه بولسام شرحین یازماگه.

۸-۱ ع، ل ۳، ع ۷، ب م، ب خ، ت ۲، ل ۴: منکدین بیری. ع ۴: منکده بیری. ع ۶، ت ۱، ع ۹: منکدیر.

۹-۲ ع، ۹ ع، ل ۳، ت ۲: بولمز عاشقی. ع ۴: دوش دوشندین کوروب بولمش عاشقی. ع ۶، ت ۱، ل ۴: درویش توشده کوریب. ع ۹: بولمز عاشقی.

۱۰-۴ ع: غزلدین قورامش عرشینگ ایشیقی. ع ۷، ع ۹: قزلدین قوريلمیش فرشی ایشیقی. ت ۱: قزلدین قریريلمش. ل ۴: آلتوندین تولمش فرشی.

۱۱-۲ ع، ۳ ع، ل ۴، ل ۱، ع ۹، ب خ، ل ۲: غرق ایلاز. ع ۷: عالمی غرق اتدی نوریدین اشقی. ت ۲، ل ۳: عالمی تولدور نوردین ایشیقی.

۱۳. کلام ایچره اوقوپ آیدار ملالار
 ۱۴. قوللیقچی رضوان لار اینچه شله لار
 ۱۵. مرصع حلقه لار، نازک حله لار
 ۱۶. توکانمز نعمتی نازی بهشتینگ
۱۷. شرحینی آیتماغه سوزیم، تلیم یوق
 ۱۸. حق اوزی حاکمدور، جبر و ظلم یوق
 ۱۹. قایغی غم یوق، قریلیق یوق، اولوم یوق
 ۲۰. ایریلمز ساویلمز یازی بهشتینگ
۲۱. یوز شربتدین معجون اولوپ قاتیلان
 ۲۲. قره ساچی آق توپوقده چاتیلان
 ۲۳. عرباً اتراباً تازه یتولان
 ۲۴. سپیانار، سالانار قیزی بهشتینگ

۱۳- ت ۱: کلام ایچره کوروب تورور ملالار.

- ۱۴- ع ۲: قولوقچی رضوانلار بر نیچه حور لار. ل ۴: رضوانلار آنچه دلانلار. ع ۷: آنچه سله لار. ت ۱: آنچه شاله لار. ع ۹: قولوقچی. بخ: نجه شله لار. ل ۲: قل لوقچی رضوانلار اینچکا تله لار. ل ۳: آنچه شله لار.
- ۱۵- ع ۳، ت ۱: مرصع خلخال لار نازک حله لار. ع ۴: مرصع خلخه لار نازک هلالار. ع ۶: مرصع خلغه لار. ع ۷: مرصع میوه لار نازک حله لار. ب م: مرصع خله ل لار. ل ۱، ع ۹، ل ۲: مرصع خلخال لار نازیک حله لار. ت ۲: مرصع صلحال لار، نازک جلال لار. ل ۳: مرصع خلخال لار نازک جلال لار. ل ۴: مرصع خال خال لار نازک حله لار.
- ۱۷- ع ۴: شرحینی یازمه غه آغزیم دیلیم یوق. ع ۶، بخ: وصفنی دیماکه. ت ۱: وصفنی ایتماغه تلیم سوزیم یوق.
- ۱۸- ع ۴: حق اوزی حاکم چور ظلم یوق. ت ۱: حکم دور. ل ۴: حق اوزی عالم دور.
- ۱۹- ت ۱: قیغوم یوق اولوم یوق. ع ۱، ع ۹، ل ۱، ل ۲، ع ۴-ده: «غم» سوزی یوق.
- ۲۰- ل ۴: قیسی کوزی یوق سونماز یازی بهشتینگ.
- ۲۱- ع ۱: یوز شیریندین معجون ایدیب قاتیلان. ب م: معجوم. ت ۱: مأجوم بولوب، بخ: معجوم ایدیب. ل ۳، ت ۲: معجوم بولوب. ل ۲: معجوب اولوب قاتیلان. ل ۴: معجون ایتوب.
- ۲۲- ع ۳: توفوقدین. ع ۴: قره ساچلار آق. بخ: قره قاشی آق یوزینده چکلان. ل ۴: توفوغه چاتیلان.
- ۲۳- ع ۳: غراباً اترابان تازه. ل ۲، ل ۴: عرباً اتراباً. ت ۱: بتولان. ع ۹: عربان ترابان تازه یاتیلان. بخ: بزمنده نازنده انتهی یتلان. ت ۲: غراباً توراباً تازه بتلان.
- ۲۴- ع ۲: سیفه سلانور. ع ۶، ت ۱، ل ۳: سلانور سیفانور قیزی.

۲۵. منب سیران اوچون براق اطلاری
 ۲۶. گون به گوندين آرتار کونگل شادلاری
 ۲۷. لعل یاقوت دین دور بولان ذاتلاری
 ۲۸. هیچ بولمغای گردی توزی بهشتینگ
۲۹. بشگان الوان ال دگمادیک آشلاری
 ۳۰. قدرت بیله بریان بولوپ گوشتلاری
 ۳۱. تاي گلور دنیاگه درم داشلاری
 ۳۲. آرتیق دور هر یتن چیزی بهشتینگ
۳۳. هر نوبت منگ دورلی شراب ایچیلان
 ۳۴. آلماز هونجی، یاقوت، دُرلار ساچیلان
 ۳۵. رنگ برنگ بی حساب گل لار آچیلان
 ۳۶. مشک عنبر قوقار ایسی بهشتینگ

۲۵ و ۲۶ و ۲۷-۲۸، ۳، ۴، ۷، ۹، ۱، ۱، ۱، ۲، ۲، ۲، ۳، ۳، ۴-ده: یوق.

۲۸-۲۹، ۳، ۴، ۷، ۹، ۱، ۱، ۱، ۲، ۲، ۳، ۳، ۴-ده: یوق.

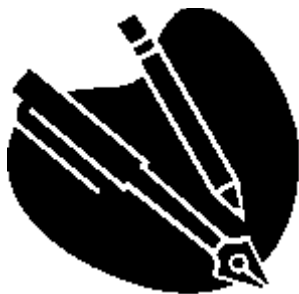
۲۹-۳۰، ۳، ۴، ۷، ۹، ۱، ۱، ۱، ۲، ۲، ۳، ۳، ۴-ده: یوق. ۶: بشکان الوان.

۳۰-۳۱، ۳، ۴، ۷، ۹، ۱، ۱، ۱، ۲، ۲، ۳، ۳، ۴-ده: یوق.

۳۱ و ۳۲ و ۳۳ و ۳۴ و ۳۵-۳۶، ۳، ۴، ۷، ۹، ۱، ۱، ۱، ۲، ۲، ۳، ۳، ۴-ده: یوق.

۳۶-۳۷، ۳، ۴، ۷، ۹، ۱، ۱، ۱، ۲، ۲، ۳، ۳، ۴-ده: یوق. بخ: عنبر قوقر.

۳۷. حق قبول ایلاپ دوستین اخبارین
 ۳۸. حاصل ایدیپ هر نه مقصدین بارین
 ۳۹. گورسادپ اول گونده خلقه دیدارین
 ۴۰. بودور مؤمن لاره رازی بهشتینگ
 ۴۱. مختوم قلی وصفی گلمز تل لاره
 ۴۲. تله گلسه، بیان ایتسام ایل لاره
 ۴۳. عاجز بنده لاره، عاصی قل لاره
 ۴۴. یا رب اوزینگ ایلا روزی بهشتینگ

- ۳۷- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۷، م ل ۱، ع ۹، ت ۲، ل ۲، ل ۳، ل ۴-ده: یوق. ع ۶: ایلاب دوستنگ اخبارین.
 ۳۸- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۷، م ل ۱، ع ۹، ت ۲، ل ۲، ل ۳، ل ۴-ده: یوق. ع ۶: مقصدینگ یارین.
 ۳۹- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۷، م ل ۱، ع ۹، ت ۲، ل ۲، ل ۳، ل ۴-ده: یوق. ع ۶: اول کون حلقه.
 ۴۰- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۷، م ل ۱، ع ۹، ت ۲، ل ۳، ل ۴-ده: یوق.
 ۴۱- ت ۱: وصف کیلمز.
 ۴۲- ع ۷: تیل کلسه.
 ۴۳- م: مؤمن قل لاره. ت ۱: عاصی اجیز قل لاره.
 ۴۴- ع ۳: یا رب اوزینگ روزی قیلغیل بهشتینگ.

۱. بر گون آتنگ عشق ایتدی
۲. صلیبندین جوشه یتدینگ
۳. اول سودینگ قان بولدینگ
۴. قاندين سونگ لاشه یتدینگ
۵. حکم ایلادی اول خدای
۶. توقوز ساعت توقوز آی
۷. اون ایکی اندام جای بجای
۸. سونگی اولاشه یتدینگ
۹. گوش بردی دهان بردی
۱۰. دهانه زبان بردی
۱۱. عقل بردی جان بردی
۱۲. گوز بردی قاشه یتدینگ
۱۳. یاشادینگ اولا اولاشدینگ
۱۴. یوروب یوله اولاشدینگ
۱۵. سوزلاب تله دوشدینگ
۱۶. نان ایدینگ آشه یتدینگ

-
- ۱-۲، بو کون. ۲-ف-۵۵: «صلیبندین» سوزی یوق. ۳-ف: اول سونک قان. ل ۴: اول حو ایدینگ قان.
  - ۴-ف: قاندين سونک او لاشه یتدینگ. ل ۴-۵۵: «قاندين» سوزی یوق. صونکده لاشه یتدینگ.
  - ۵-۲، ب، م، ع ۹: حکم ایلادی خداینگ. ع ۷، ت ۱، ع ۸: بر خدای. ف: حکم ایلدی خدای. ل ۴: حکم اتدی بر خدای.
  - ۷-۲، ع ۳، ع ۴، ع ۷، ب، م، ف، ع ۹: یدى اندام.
  - ۸-۲: سټکا دو لاشه یتدینگ. ع ۷، ع ۸: سونکینگ او لاشه یتدینگ. ت ۱: سونکر او لاشه. ف: تنکله او لاشه یتدینگ. ع ۹: سوکاک.
  - ۹-ت ۱: کوز بردی دهان بردی. ل ۴: کوشت بردی.
  - ۱۰-ت ۱: دهاندين زبان. ب:خ: دهانده زبان. ل ۴: دهانکده زبان.
  - ۱۲-ف-۵۵: بو سطر بیلان ۱۱ نجی سطرینگ آراسینده: «دهان بردی» سوزلاری بار.
  - ۱۳-ع ۳: یاشادینگ اللى اولاشدینگ. ع ۷، ف: یاشدینگ آله اولاشدینگ. ت ۱: اله اولاشدینگ. ع ۹: یاشدینگ اله اولاشدینگ. ب:خ: اولیغه اولاشدینگ. ل ۴: یاش ایدنگ او لاو لاشدینگ.
  - ۱۴-ل ۴: یوردنگ یوله. ۱۵-۲، ع ۴، ع ۷، ب، م، ع ۸، ب:خ: دیله اولاشدینگ.

۱۷. یدی ده مکتب گوردینگ
 ۱۸. اوقودینگ یولینگ بیلدینگ
 ۱۹. قیز بیلله بازی قوردینگ
 ۲۰. تا اون تورت یاشه یتدینگ
 ۲۱. حق بردیگین ایب ایچدینگ
 ۲۲. هر یوله بر باش قوشدینگ
 ۲۳. محبوب بیلله سوشدینگ
 ۲۴. بیلله چولاشه یتدینگ
 ۲۵. یگریمی یاشه گلدینگ
 ۲۶. یگیت لیگینگ سن بیلدینگ
 ۲۷. اط مندینگ قلچ آلدینگ
 ۲۸. جنگ و سووشه یتدینگ

۱۷- ت ۱، ۴ل: یدی مکتب. بخ: یدی نکده مکتب.

۱۹- ۷ع: قیز لار بیلا اویون قوردینگ.

۲۰- ت ۱- ده: «تا» سوزی یوق.

۲۱- ۹ع: حق بریکنی ایچدینگ.

۲۲- ۴ل: هر بر یوله.

۲۳- ۳ع: مجنون ایله. ۷ع، ۸ع: بیلله سواشدینگ. ت ۱: محبوب بیلله اویناشدینگ. بخ: بیلان. ۹ع: مجنون بیلا سواشدینگ.

۲۴- ت ۱: جوشدینگ چولاشه یتدینگ.

۲۵- ۴ع، ۴ع، ۸ع، ۹ع: یکریم تورت یاشه یتدینگ. ت ۱: یکریم یاشه یتدینگ. ۴ل: یکریم یاشه یتدینگ.

۲۶- ۲ع: یکت بولوب سن پنلونک. ۳ع: یکت بولوب سن یلدینگ، نسخه: یکت بولوب سن بیلدینگ. ۷ع، ۷ع، ۹ع: یکت بولوب سن بیلدینگ. ۴ل: یکتکنلی بلدنک.

۲۷- بخ: یراق آلدینگ.

۲۸- ۸ع: چنکه سواشه یتدینگ. ۹ع: چنکی سواشه. ۴ل: چنک جدل هواسه یتدینگ.

۲۹.	اوتوزینگده یرینگدین
۳۰.	دومان گیتمز سرینگدین
۳۱.	یگیتلیگینگ زورینگدین
۳۲.	گزدینگ تماشایتدینگ
۳۳.	سوردینگ دنیانی سوردینگ
۳۴.	آخر وفاسین گوردینگ
۳۵.	قرقینگا قدم اوردینگ
۳۶.	کامل سن هوشه یتدینگ
۳۷.	بار آلمادینگ باغینگدین
۳۸.	خزان اوردی داغینگدین
۳۹.	اللی ده ساققال آغینگدین
۴۰.	اوتان بر یاشه یتدینگ
۴۱.	آلتمیشه یاش یتوردینگ
۴۲.	باشینگ غمه گتدینگ
۴۳.	خوش گونلارینگ اوتوردینگ
۴۴.	یازینگ یوق قیشا یتدینگ

۲۹- ت ۱: اوتوز یاشده یرینگده.

۳۳- ت ۱: سوردینگ دنیا نی سوردینگ.

۳۴- ف: آخر وفا سین کورمدینگ.

۳۵- ع ۷: قدم قویدینگ. ت ۱: قرق یاشه قدم اوردینگ. ف: قرقه قدم.

۳۶- ع ۷: هوش یتدینگ.

۳۷- ل ۴: تاغنگدین.

۳۸- ب م: خزان اوران.

۳۹- ت ۱: الی سقال آغینگدین. ب خ: اوتان سقال آغنگدین. ل ۴: الی سقال آغنگدین.

۴۰- ف- ده: «اوتان» سوزی یوق. ب خ: اللی بر یاشه یتدنک. ل ۴: بو یاشه.

۴۱- ع ۱، ع ۳، ت ۱: آلمتیش یاشه یتوردینگ. ل ۴: ف: آلمتیش یاش یتوردینگ.

۴۲- ع ۱، ع ۷، ب م، ف: باشنکا غم کتوردینگ. ع ۳: غمه باتوردینگ. ت ۱: کونکلینکا غم کتوردینگ. ع ۸: عمرینگ غافل

اوتوردینگ.

۴۳- ب م: خوش کونلار. ل ۴: یخشی کونی اوتوردینگ.

۴۴- خوب بازی قیشه یتدینگ. ل ۴: یارنک یوق قلیغغه یتدینگ.

۴۵	یتمیشده حق ديب قالدینگ
۴۶	قوتینگ یوق یقیلدینگ
۴۷	قوجالدینگ ایشدین قالدینگ
۴۸	سویله نه پیشه یتدینگ
۴۹	سگسانه یتوشسه سال
۵۰	نچوک گچر بویله حال
۵۱	اوتدی قزغلی محل
۵۲	اوراقسز خوشه یتدینگ
۵۳	توقسانده یانگلور سوز
۵۴	قره بولوب گورونور بوز
۵۵	قوشار سویک آلاز گوز
۵۶	یوز منگ اندیشه یتدینگ
۵۷	مختومقلی اوتوردینگ
۵۸	عمرینگ غافل اوتوردینگ
۵۹	حقه نه ایش بتردینگ
۶۰	اگر یوز یاشه یتدینگ

۴۷- ت ۱: اوشالدینگ ایشدین قالدینگ.

۴۸- ع ۷، ب ۷، خ ۸: سوزله. ع ۸: ساویلان فیسه یتدینگ. ل ۴: نه ایشه یتدینگ.

۴۹- ع ۷، ع ۷: یتسه سال. ت ۱: سکسان باشه یتسه سال. ف: سکسان یتورسه مال ایله. ع ۹: سکسانکا یتسه سال.

۵۰- ع ۳، ع ۷، ب ۸، ع ۹: نچوک ایله کچر حال. ت ۱: نچوک بولوب کچر حال. ف: نچوک کچر حال. ب ۳: ایله خال. ل ۴: نچوک کچر بلکل حال.

۵۱- ب ۳: مجال. ل ۴: ب ۷: ع ۷: اوتدی قزغلی محال.

۵۲- ع ۳: خوشه یتدینگ.

۵۳- ع ۳: سوزینگ.

۵۴- ع ۳: کورنار کوزینگ. ع ۴: یوز. ع ۹: کورنور کوز. ل ۴: کورنور یوز.

۵۵- ب ۳: سوینککاک. ع ۹: سونکاک. ب ۴: سوپاک. ل ۴: قاوشار سوپاک آلاور کوز.

۵۹- ع ۲، ع ۳، ب ۴، ف ۸، ع ۹، ل ۴: حق اوچون نه ایش بتوردینگ. ت ۱: حق اوچون نه بتور دینگ.

۱. گوزوم دوشدی سیرانیمدا، قارداشلار
۲. کوکرایر تموغ دیک ناری دلبرینگ
۳. قیلیمیش کمان دیک یوزینده قاشلار
۴. گورنده گورمانده زاری دلبرینگ
۵. اول آدم اوغلی نینگ دالدور بالاسی
۶. قولاغینگ دیندارمز عاشق نالاسی
۷. جمالین بر گورن حیران قالاسی
۸. آقار یوزیندین نوری دلبرینگ
۹. شعله سینده گونش دیک دور جمالی
۱۰. هیچ کیمه یتدزمز وصف کمالی
۱۱. منقش صفتلی ذاتی جمالی
۱۲. مثالی دور جنت حوری دلبرینگ
۱۳. خوش مجلس لار قوروپ گوزل دوست بیله
۱۴. یار مانگا می بردی، گیتدیم سست بیله
۱۵. حمله قیلدی منگا یوز منگ قصد بیله
۱۶. سوقدی منی ییلان ماری دلبرینگ
۱۷. یانینده قیلدی لار صحبتی سازی
۱۸. چاغرینگ دینگلانگیز شول دلنوازی
۱۹. «عاصی قولوم!» دپ گلور آوازی
۲۰. پرده بیله بزینگ ساری دلبرینگ

۳-۸: قیلنیمیش کماندیک.

۶-۸: قولاغین دیندارمز عاشق ناله سی.

۹-۷: کونش دیک دو شمالی.

۱۳-۸: خوش میلس لار.

۱۵-۸: سوس برله.

۲۱. اسرافیل صور اورسه یالان جهانہ
 ۲۲. جان نہ یخشہ قالور، نہ ده یامانہ
 ۲۳. بیر ساعتده قوپار آخرزمانہ
 ۲۴. اگر گلور بولسه قہری دلبرینگ
۲۵. یورہ گیمده یانان ہجران کوزی دور
 ۲۶. ارکیمہ قویمیان یارینگ توزی دور
 ۲۷. قردادش دوغان سز یالنگیز اوزی دور
 ۲۸. ہیچ یوقدور رقیبی، یاری دلبرینگ
۲۹. هر کیم اونی سویسه، دیری دور، اولمز
 ۳۰. جهانہ اوزیندن غیر ی ہیچ گلمز
 ۳۱. ایمہسی، ایچمہسی، قراری بولمز
 ۳۲. منزلی، مکانی، داری دلبرینگ
۳۳. عاشقلار یاش دوکر چشمیندن گریان
 ۳۴. گور گجین چرخ اورار، دور ایدار هر یان
 ۳۵. مختومقلی جانیم یولینده قربان
 ۳۶. دیلاسه جانیمی، باری دلبرینگ

۲۲-ع ۸: نہ یخشی قالور.

۲۷- قردادشی دوغانی بلغوز اوزی دور.

۳۴-ع ۸: کورہ چک چرخ اورار.

۳۶-ع ۷: جانیمز.

۱. آغه لار براغینگ وصفین سوزلاين
۲. عرب تلین سوزلار اوزی براغینگ
۳. بوینی اوزین، گوگسی یاسی، رنگی آق
۴. آدمزاده منگزار یوزی براغینگ
۵. عالمه روشن بیر آلین نینگ آغی
۶. یوغین دور بوینوزی، یوقه دوداغی
۷. یاشیل زبرجد دور ایکی قولاغی
۸. دانگ یلديزینه منگزار گوزی براغینگ
۹. یلديريم دیک بولور تویناق قاقیشی
۱۰. آرقه سی تخته دور، بولمز یوقوشی
۱۱. سغر صفتلی دور قوروق چقیشی
۱۲. بیلینمز انشی دوزی براغینگ

- ۱-۳ ل: مؤمن لار براغینگ. ع ۱: مؤمن لار براغینگ وصفنه توت قولاق. ت ۲: مؤمن براغینگ. ل ۴: مؤمن پراغن نک وصفین توت قولاق. ع ۲: مؤمن لار براغینگ وصفنکا توت قولاق. ع ۷: آغه لار براق لار وصفین قولاق توت. ع ۸: مؤمن لار پراغینگ وصفین توت قولاق. ل ۲: مؤمن براغنگ وصفنی توت قولاق. ف: براغنگ وصفنه مؤمن توت قولاق. ع ۹: سوبلاين براغینگ وصفین توت قولاق. بخ: مؤمن لار براغینگ.
- ۲-۴ ل: سوبلار اوزی پراغنگ.
- ۳- ف: بوینی اوزین گوگسی نینگ رنگی آق. ل ۲-۵: «یاسی» سوزی یوق.
- ۴-۴ ل: بنکزر یوزی پراغنگ.
- ۴-۵ ل: برور مانکلاینک آغی.
- ۴-۶ ع: یوغیندور بوینی.
- ۴-۷ ل: یاشیل زمردداندور ایکی قولاغی.
- ۸- ب: یلدوزینه یوزی براغینگ. ع ۸، ع ۹: یلدوزه. ل ۴: بنکزار کوزی پراغینگ.
- ۹- ت ۲: توپاق قاقیشی.
- ۱۰- ع ۳، ف: بیلمز یوقوشی.
- ۱۱- ف-ده: یوق. ت ۲، ل ۳: سیغر صورتلی دور.
- ۱۲- ع ۲: اینشی چقیشی دوزی براغنگ. ب: اینشی چقیشی دوز دور براغینگ. ل ۴: پراغنگ

۱۳. اوت ایمز، رحمت دین دولی دور ایچی
 ۱۴. قزیل یاقوت دین دور آلین نینگ ساچی
 ۱۵. اشک دین اولی دور، قاطر دین کچی
 ۱۶. یوروسه بیلینمز ایزی براغینگ
 ۱۷. مختوم قلی آیدار الحکم الله
 ۱۸. دولت باقیسنی اوزینگ بر الله
 ۱۹. منر آنی احمد بن عبدالله
 ۲۰. گلدی زبانیمه سوزی براغینگ

۱۳- ل ۴: اوت یمز رحمت دین تولیدور ایچی.

۱۴- ل ۳: منکاینینگ ساچی. ل ۴: قزل یاقوت دین دور مانکلای ساچی.

۱۵- ت ۲: اولوغدور. ل ۴: ایشاک دین اولوغدور خطر دین کشی.

۱۶- ف: یور دینه بلنمز ایزی براغینگ.

۱۷- ب م، ت ۲، ل ۳: مختوم قلی آیدار الحمدالله.

۱۸- ف: دولت باقیسی.

۱۹- ع ۲، ب م: آنی منان ابن احمد عبدالله. ع ۹: اونى منار احمد دین عبدالله. ع ۳: مونی منار احمد بن عبدالله. ع ۴، ع ۷، ب م،

ع ۸: آنی منار احمد ابن عبدالله. ف: میزانی احمد بن عبدالله. ت ۲: اتمیز احمد دور ابن عبدالله. ل ۳: اتامیر احمد دور ابن عبدالله.

۲۰- ع ۶: کلدی زبانه. ل ۴: پراغینگ.

۱. آلتیمیش باشده نوروز گونی لو یلی
۲. توردی اجل یولین توسدی آتامینک
۳. بو دنیانینگ ایشی بویله میش بللی
۴. عمرینینگ طنابین کسدی آتامینک
۵. آغر دولت لاره کونگل قویمادی
۶. بو جهانینگ عشرتنی سویمادی
۷. اسکی شالدين آر تيق پوشش گیمدی
۸. آخرت اوی بولدی قصدی آتامینک
۹. دیوردی دنیا دورمز عمر باقی یوق
۱۰. گونديز روزه گيجه بولسه اوقی یوق
۱۱. منکر بيلمز مخلص لارينگ شکی یوق
۱۲. پیغمبر دوستی دور دستي آتامینک

-
- ۱-۳ ع، ۴ ل، ۱، ۸، ۳ ل، آلتیمیش باشده. ل ۴: آلتیمیش باشده نورلی یوزلری بللی.
  - ۲-۱ ع، ۲ ل، ۱، ۸، ۹ ع، بخ، ۲ ل، ۳ ل، توتدی آتامینک. ب م: یولین اما توتدی آتامینک. ت ۱: کیلدی اجل. ت ۲: توتدی آتامینک. ل ۴: یولین کسدی.
  - ۳- ت ۱: بو دنیانینگ ایشی بویله دور بللی. ت ۲: ایشی بویلی میش بللی. ل ۴: بویله ایمیش بللی.
  - ۴- ۹ ع: عمر تنافنی. ت ۲: عمر طنابنی. ل ۳: عمر طنابنی. ل ۴: عمرینک.
  - ۵- ۴ ع: آغر دولتی نه. ع ۹: آغر دولتنه.
  - ۶- ۳ ع- ده: یوق. ب م، ت ۲، ل ۳: بو دنیانینگ. ف: عشرتین. ل ۴: عشرتارین سامدی.
  - ۷- ۳ ع- ده: یوق. ت ۱: اسکی شالدين اوزکا کالباس کیمادی. ل ۴: اسکی شالدين غیري کیم کیمادی.
  - ۸- ب م، ل ۴: اویی. ت ۱: آخرت اویی دور قصدی آتامینک.
  - ۹- ت ۱: دنیا دورمز دیردی غملی باقی یوق. ل ۴: ایتر دنیا تورماز. ع ۹: دیردی دنیا دورمز عمره باقی یوق. بخ: دیاردی دنیا دورمز عمر باقی یوق. ل ۳، ت ۲: دیدی دنیا تور ماز عمر یوق.
  - ۱۰- ت ۱: کوندوز کیچه لارده اویقو یوق. ع ۹: کوندوز روزه بولسه گچه اویقو یوق. ل ۴: اویخو یوق.
  - ۱۱- ۱ ع، بخ: منکر بولماز. ف- ده: «منکر بيلمز» سوزلاری یوق. مخفی لارينگ شکی یوق.
  - ۱۲- بخ، ت ۲، ل ۳، ل ۴: پیغمبر دوستی دور دوستي آتامینک.

۱۳. گورماسام سویلامن اوی بیلان چندین
 ۱۴. مقصدینه یتر یغلاغان چندین
 ۱۵. یاریسی ملکدین یاریسی چندین
 ۱۶. مجاورسز بولمز اوستی آتامینگ
۱۷. نقبا دور اوچ یوز اران اوغراشدی
 ۱۸. چهل تنده آتامه نظریم دوشدی
 ۱۹. نچه بارسام هفت تن لاره قارشدی
 ۲۰. بولار تورار چین پیوستی آتامینگ
۲۱. عالم ایچره آدم قالمز آت گزار
 ۲۲. بو سرلاردین جهان خلقی یات گزار
 ۲۳. جایی جنت ایچره گوکده شاد گزار
 ۲۴. یرده خوشوقت یاتور پوستی آتامینگ

۱۳- ل ۳: چندان. ل ۴: اوی بلان.

۱۴- ب م، ل ۲، ع ۸، ب ک، ل ۳: یقیلان چندین. ت ۱: مرادینه یتر یقیلان چندین. ت ۲: یقیلان چندان.

۱۵- ف- ده: یوق. ل ۴: یاریسی چندین.

۱۶- ف- ده: یوق. ل ۴: اوغراشدی لار مجاور سیز بولمز آتامینگ.

۱۷- ع ۱، ت ۱، ب خ- ده: یوق. ب م: اره اوغراشدی. ل ۲: نقبا دیر اوچ اردین اوغراشدی. ف- ده: یوق. ع ۹: نقبا دیر لار. ل ۴: نقبادیرلار اوچ یوز التمش غایب ارلر دین.

۱۸- ع ۱، ت ۱، ف- ده: یوق. ع ۳: نجبا برسیم. ب م، ع ۸: نجبا بارسام.

۱۹- ع ۱، ت ۱، ب خ، ف- ده: یوق. ل ۴، ع ۴، ع ۹: نجبا بارسام هفتن لاره قوشدی. ت ۲، ل ۳: نه جایه بارسه.

۲۰- ع ۱، ت ۱، ب خ، ف- ده: یوق. ع ۳: بد لادوجین سوستی دور آتامنگ. ع ۴، ب ک: بد لادور چین. ل ۲: نجبا بارسام هفتن لاره قارشدی. ب م: ابدالاردور. ل ۱: بدلاچین ع ۸: بد لاری چین پیوستی. ل ۴: بد لادور چین پی دوستی آتامنگ. ع ۹، ت ۲، ل ۳: بد لادور چین پیوستی آتامینگ. ل ۲: بد لچین پیوستی آتامنگ.

۲۱- ب م: عالم ایچره آدم کزماز آد گزار. ت ۱: بو دنیاچه آدم قالمز آد گزار. ف- ده: یوق. ع ۸: بو عالمده آدم قالمز آد گزار. ل ۴: قالمار.

۲۲- ع ۴: ماد گزار. ب م: مات گزار. ف- ده: یوق. ع ۹: بو سر لار دین جهان خلقی راد گزار.

۲۳- ل ۱، ع ۸، ل ۴: جانی جنت ایچره. ف- ده: یوق. ل ۲: جای جنت.

۲۴- ف- ده: یوق.

۲۵. مختم قلی گیزیلی سرینگ بار ایچده
 ۲۶. کامل تاپسانگ قیل قوللیغین سررشته
 ۲۷. محشر کونی البته گیرار بهشته
 ۲۸. هر کیم چیندین بولسه دوستی آتامینگ

- ۲۵- ف- ۵: یوق. ل ۳: محتم قلی سنینک سرینگ بار ایچده. ت ۲: محتم قلی سیر ایدالی سرینگ بار ایچده.
 ۲۶- ع ۲، ع ۳، ب ک: قیل قولوغن درشده. ل ۵: قولوغین درشده. ب م: قوللیقین درشده. ت ۱: کامل تاپسانک قوللوق ایلا دیرشده. ف- ۵: یوق. ت ۲، ع ۹: کامل تاپسنگ قولوغنده دوریشده.
 ۲۷- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ب م، ب ک، ل ۲: محشر کون قاینیسز گیرار بهشته. ت ۱، ع ۹: محشر کونی قایغو سیز گیرار بهشته. ل ۴: کزر بهشته.
 ۲۸- ع ۴: دوستی بولسه. ف- ۵: یوق.

۱. قلم آلیب نامه‌نی گوندوردیگیم بیلزمینگ
۲. افسون اوروب هدهدنی اینداردیگیم بیلزمینگ
۳. عرش اوستینه قالدیریپ مندیردیگیم بیلزمینگ
۴. تورت گیجه اوچ گون اغلاب دینداردیگیم بیلزمینگ
۵. اشک منیب عیسی دیک یلدیردیگیم بیلزمینگ
۶. مجنون بولوب صحرا ده اغلای اغلای گزدیگیم
۷. ورقه کمین گلشاه‌دین اولوب امید اوزدیگیم
۸. جوشغون بریب عشق اودی قایناب قایناب قزدیگیم
۹. گوزیم یاشین مرجان دیک دوزیم دوزیم دوزدیگیم
۱۰. شبلی کمین بر داغی یاندیردیگیم بیلزمینگ

-
- ۱- ۷ع، ب، م، ل، ۱، ۸ع، ۹ع، ب، ک، ل، ۲: بیلمارمینک.
  - ۲- ۴ع، ب، م، بخ، ت، ۲، ل، ۳، ل، ۴: افسون اوقوب. ع، ۷، ل، ۱، ب، ک، ل، ۲: بیلمارمینک.
  - ۳- ۷ع، ب، م، ل، ۱، ۸ع، ۹ع، ب، ک، ل، ۲: بیلمارمینک. ع، ۹: عرش اوستنده.
  - ۴- ۲ع، ب، م: دینکدیردیکیم. ع، ۷، ۸: دینکدوردیکیم بیلمارمینک. ل، ۱، ب، ک، ل، ۲: بیلزمینک. ل، ۴: اوچ کیجه دورت کون اغلاب دندیردوغم. ع، ۹: اغلاب یاندوریم بیلزمینک.
  - ۵- ۷ع، ل، ۱، ۸ع، ۹ع، ب، ک: بیلمارمینک. ل، ۴: عیسی کبک.
  - ۶- ۷ع، ۸ع، بخ: مجنون کبی صحرا ده. ت، ۲: فرهاد بولوب مست بولوب داغی داشی غزدیگیم. ل، ۴: مجنون کبی صحرا لرده.
  - ۷- ۱ ل، ۷ع، ورقه کمین کلشا اولوب. ت، ۲، ۳: طالب علم ایچنده مصاحب لار یازدیگیم. ل، ۴: ورقه کبک کلشا دیوب.
  - ۸- ۷ع، جوشغین بردی عشق اوتی. ل، ۳: فرهاد بولوب مست اولوب تاغی تاغی قازدیگیم. ل، ۴: بوشقون بریب عشق اودینه.
  - ۹- ۴ ل، مرجان کبی.
  - ۱۰- ۷ع، ب، م، ۸ع، ۹ع، ل، ۲: بیلمارمینک. بخ: کبی. ت، ۲: شبل کمین. ل، ۴: شبلی کبی.

۱۱. هدهد کمین فرنگدن چین ما چینه باردیغیم
۱۲. باغ ایچنده بلقیس نینگ ساچین اچیب گوردیغیم
۱۳. سلیمانینگ تختیندین سوزلاب خبر بردیغیم
۱۴. قوش قونسون دیب باشیمه بلبل هنگین قوردیغیم
۱۵. چهارشنبه گون چاشت وقتی قوندیردیغیم بیلمز مینگ
۱۶. سرخسینگ آرقاسینده مجنون قوردی جادونی
۱۷. بسم الله دیب باشالادی چاغردی اوستادینی
۱۸. حقدین گیری بر کیمسه اشیتمدی دادینی
۱۹. قرق عاشق نعره چکیب شعله اورغان اودینی
۲۰. گوز یاشیمدین سو آلیب سوندوردیغیم بیلمز مینگ
۲۱. شیروان خانینگ سوداسی نه عجایب سودا دور
۲۲. قیل دین بو یان آغدارسه قیامت گون رسوادور
۲۳. یوز یگریمی صف قورلور هر صفده منگ غوغادور
۲۴. عاشق لیق جوشغونلیغی آقمز اویغون دریادور
۲۵. بر جرعه دین قرق عاشق قاندردیغیم بیلمز مینگ

- ۱۱-ع ۴، ۲: چین ماچین دیب باردیغیم. ل ۴: هدهد کبی فرنکیدین چین ماشنه.
- ۱۲-ع ۴ ف ل ۲: باغ ایچنده بلحسنک. ۱۳-ع ۱، ۹، ع ۲، ل ۴، ل ۳: تختنده.
- ۱۴-ع ۷، ب م، ل ۳: دیب سریمه. ت ۲: سریمکا. ل ۴: بلبل توکین قوردیغیم.
- ۱۵-ع ۷، ب م، ع ۸، ع ۴، ب ک، ل ۴: بیلمارمینک.
- ۱۶-ع ۱: سوراچینیک. ع ۲، ب م: سرچینیک. ع ۴، ب ک: سرچیلینک آرقا سنده. ع ۷، ۸: سرخیلینک آرقا سنده. ب خ، ل ۱: سرخاینیک ارقا سینده. ت ۲: سوراچنک. ل ۳: سوراچینک. ل ۴: سرخنک آرقا سنده.
- ۱۷-ع ۲: باشلاچاغردی. ۱۸-ع ۸، ب ک: هیچ کمسه.
- ۱۹-ع ۲، ب م: شعله اورار اودینی. ل ۴: شغله سالور عالمی. ۲۰-ع ۷، ب م، ع ۸، ع ۹، ب ک، ل ۲: بیلمارمینک.
- ۲۱-ع ۲: شروان جانینک. ع ۳: شیروان خانینک سوداشی عجاب سودادور. ت ۲: سودسی.
- ۲۲-ع ۹: آغر برسه. ل ۳، ت ۲: قیلین بریان آغدور سه قیامت کون غوغا دور.
- ۲۳-ع ۹: قورلوب. ت ۲: یوز یکرمه صف بولوب هر صفده منک رسوا دور. ل ۴: هر صفده برغاوغا دور.
- ۲۴-ع ۱: عاشق لقینک جوشغون دور. آقمز دولغین دریا دور. ع ۳، ع ۹، ب ک: عاشق لیق جوشغون دور. ل ۱، ع ۷: عاشق لیق بر جوشغین دور. ب خ: دولغین دریا دور. ل ۳، ت ۲: عاشق لغنک جوشغنی. ل ۴: عاشق لق بر جوشقندور اقماز یقین دریا دور.
- ۲۵-ع ۷، ع ۸، ب م، ع ۹، ب ک، ل ۲: بیلمامینک. ل ۱: بر جرعه دین قرق قاندردیغیم بیلمر مینک. ع ۸، ت ۲، ل ۴: هر چورغه دین قرق عاشق قاندردیغیم بیلمر مینک.

۲۶. يتوشماميش شونقاريم قاميش قانت آق تورپك
 ۲۷. دنيا منى تايديردى بر يانيم ايتدى قريق
 ۲۸. جان و جگر ديليبان تارتار قان قويوز تورپاق
 ۲۹. هر تكاندين يوز غنچه هر قرق گلدين بر يارپاق
 ۳۰. داغه داشه ايلانيب ايندارديگيم بيلمزمينگ
 ۳۱. مختومقلی آيدار توقوز فلک زهرهسى
 ۳۲. يدى يلديز قرداشى آى نينگ گونينگ پارهسى
 ۳۳. نور ديدامينگ يختى سى آق گوزيمينگ قرهسى
 ۳۴. آب زمزم چشمهسى صفا مروه آراسى
 ۳۵. سليمان ديك عهديمنى سيندارديغيم بيلمزمينگ

۲۶-ع ۱: دنيا منى كويدور دى. ع ۳: بتلاميش شونقاريم. ع ۴، ۲: ياتلاميشام شونقاريم. ع ۷: يتش ماميش. ل ۳: يتلاماميش شونقاريم. ل ۴: چونقاريم -... آق طوفان. ب ك: ب م: ياتلاماميش شونقاريم. ل ۱: ياتلاماميش شونقاريم قيلميش قانت آق ترفك. ع ۸: يتولماميش شونقاريم.

۲۷-ع ۷، ب م: اتدى غرق. ل ۱: دنيا فلى تايدور دى. ع ۹: دنيا منى دايردى ب ك: دايديردى. ت ۲: قريپاك.
 ۲۸-ع ۳: جانان بولور تن بويان ترخن تاتر قويماز توفراق. ت ۲: جانان جگر تليبان تارتار جان قويماز تورپاك. ب ك: جانان بولور تلبان تارتار قان قويوز تورپاق. ب خ: تار تار جان. ع ۷: فلک آلباين بولار تار تار. ب م: جانان بولار دال قويون تار تار قان قويماز تو فراق. ل ۱: جانان بولار تيل بيون تارتار. ع ۸: جانان بولور تاليان تار تار. ع ۹: جانان بولور تليان تار تار قان قويوز قرفاق. ل ۲: جان بولور تيل بيون تاتار جان قويماز تورفق. ل ۴: چونان بولور لار طالبان تن تار تار قويوز توفراق. ل ۳: جانان جگر تيلماين تاتسار خان قويماز تورفاق.

۲۹-ع ۱، ۷، ب م، ۱، ۹، ب ك، ب خ، ت ۲، ۲، ۲، ۳، ۴: يوز غصه. ع ۳: هرتينك دين يوز غصه هر قرق گلدين بر يفرق.

۳۰-ع ۳، ۴: دوندارديكيم بيلمزمينك. ع ۷، ب م: داغه داشه آلانيب ايندورديكيم بيلمارمينك. ل ۱، ۲: دوندورديكيم بيلمرمينك. ل ۳: ايندورديكيم. ل ۴: داغه داشه الارتيب اونده يرديكيم. ع ۹، ب ك: بيلمرمينك. ب خ: داغى داشى ايلايپ.
 ۳۱-ل ۱، ب خ: مخدومقلی آيديار. ت ۲، ۳: محتتم قلى سويلايور توقوز فلک سايه سى. ل ۲: مخدومقلی آيديار... زهرسى.
 ۴: ايتور مخدومقلی توقز فلک زهره سى.

۳۲-ع ۴: قرداشدى. ت ۲: آى كوينك پاره سى.

۳۳-ع ۱، ۳، ۸، نور ديدام يخشى سى. ع ۹، ب خ: نور ديدام يختسى آق. ت ۲: نور ديدانينك. ل ۲: نور ديدام نينك يخشى سى. ل ۳: نور ديده نك. ل ۴: نور ديدهم يخشى سى كوزيم آغى قراسى.

۳۴-ل ۲: صفا مروه آره سى.

۳۵-ع ۷، ب م، ب ك، ل ۱، ۲، ۸، ۹: بيلمارمينك.

۱. اوغرى بولسنگ دنگلاگين بولغاي نچوك حالينگ سنينگ
۲. كشي مالينه گيدار كونگلينگ گوزينگ فعلينگ سنينگ
۳. مثل شيطان آداغى دور مكرينگ و آلينگ سنينگ
۴. بو يالانچى ليق بيله اوتكاي ماه و ساليينگ سنينگ
۵. دوزخه دوغرى بارار بالله گيدان يولينگ سنينگ
۶. ارته محشر ايت بولوب انگرانيب ايگاي سن اتينگ
۷. يوزيني گورمز محمد سن كبي پيس امتينگ
۸. هم او دنيا شفعتينگ بولمز بو دنيا دولتتينگ
۹. هر زمان هر ساعت ايچره آرتدورار لار محتتتينگ
۱۰. بو جحيم ايچره توتار موى لار ساغ و سولينگ سنينگ

۱- ل ۴: نجوك بولغاي.

- ۲- ع ۳، ع ۴: مالنده كزار. ع ۴: كونكل كوزينك. ب م: كشي مالنده كزا دور كونكل و فعلينك سنيك. ل ۴: كشي مالنده كيدر كونكلنك كوزنك خيالنك سننك. ل ۱، ب خ، ل ۲: كشي مالندا. ع ۸: كشي مالنده.
- ۳- ف: مثل شيطان آداغى دوزمك نيك النك سننك. ع ۹: منكري آلينك سنيك. ل ۴: مثل شيطان آداويدور حيله مكرينك آلينك سنيك.
- ۴- ع ۳، ل ۲: اوتكاي مو ساليينك. ع ۴: اوتكان. ب م: بو يالانچى بويله دور ماهينك و ساليينك سنيك. ل ۴: برله اوتكاي. ف: بو يالانچى ليق بيله اوتكارمه سالنك سنيك. ع ۸: اوتكاي ندور ساليينك. ع ۹: اوتكان مو امثالينك سنيك.
- ۵- ع ۴: دوزخه بالله بارور دوغرى كيدان. ع ۶: بارور بيلان كيدان. ل ۴: دوزخه توغرى كيدار.
- ۶- ع ۶: ارته محشر ايت بولوبان اينكرانوب ايكاي اتينك. ل ۴: تانكله محشر ايت بولوب انكرانوب ير سن اتنك. ب م: تنكله محشر ايت بولغاي سن ييكاي سن اوز تينك. ع ۸: انكرانوب ايكار اتنك.
- ۷- ف: يوزين كورمز محمد سن كيم پيس اتنك. ع ۹- ده: «كورمز» سوزى يوق.
- ۸- ع ۴، ع ۶، ل ۲، ل ۴: سققتينك. ف: هم او دنيا شفقتنك بولمز دنيا دولتنك. ع ۹: اول دنيا.
- ۹- ل ۴: هر زمانده هر ساعت ده آرتور لار محتتنك.
- ۱۰- ع ۱: بو جهنم ايچره دور. ع ۳، ل ۲: سفينك سولينك. ب م: اول جحيم ايچره. ف: بو جحيم ايچره. ل ۴: اول جهنم ايچره دور يلان صاغ صولنك سننك.

۱۱. آغلاير سن گوزلارينگدين ياش يرينه قان گيديب
 ۱۲. مونچه محنت لار چکيب گوگسينگ سوکوب آرمان ايديب
 ۱۳. آسسى ايتمز باشينگا توفراق دوکوب ويران ايديب
 ۱۴. قيلچه آسسى گورماگای سن داغ کبی پشيمان ايديب
 ۱۵. دوکلور قايديب دهانينگدين بوقينگ بولينگ سنينگ
 ۱۶. اول محمد قرشيسينده هم اويالغای سن او گون
 ۱۷. گر اولوم بولسه ایدی اسلاردینگ اولگای سن او گون
 ۱۸. گرز آشاغينده ملک ضربينده قالغای سن او گون
 ۱۹. اول خريش آتليغ يلانه لقمه بولغای سن او گون
 ۲۰. ميمونينگ صور تينده بولغای بو تمثالينگ سنينگ

- ۱۱- ع ۴، ب: قان توکوب. ع ۹: قان يرينه ياش کيديب.
 ۱۲- ع ۱: کوکسنگ دويب. ع ۴: نچه محنت لار چکب کوکسنگ دوکيب ويران ايديب. ع ۶: کوکسنگ دوکوب ارمان. ل ۴:
 چکيب گوشم ديوب ارمان ايتوب. ف: چکوب کرسنگ. ل ۲، ع ۸: کوکسينگ دوکيب. ع ۹: کوسينگ دوکيب ويران ايديب.
 ۱۳- ع ۱: توفراق قويوب. ع ۳-۵: يوق. ع ۴: توکوب سيران ايديب. ل ۴: زرّه قدر فايده کورمز تاغلار پشيمان ايديب. ب: م:
 اسغ اوتماز باشينکا توفراق ساچيب کريان ايتب. ع ۹: اصی ايتمز باشنه توفراق.
 ۱۴- ع ۲، ع ۴، ل ۲: داغ قدر پشيمان. ع ۳: داغ قورپشمان. ب: م: ذره اسغ کورمکای سن کوبداغی پشمان اتب. ل ۴: اوتلی
 کرزی اورغانده باشيندين عقلنک کتوب. ف: قلچه آصی کوریکسن داغ قدر پشمان ايديب. ع ۹: داغ قدر.
 ۱۵- ب: م: توکولور قيتب دهانينک باروهم يوقينک سنينک. ل ۴: آغزنکدين توکولور نجسنگ بولنک سنینک.
 ۱۶- ع ۲، ع ۹، ل ۱، ل ۲، ع ۶: اول محمد قنکشرينده. ع ۴: اول محمد محشرينده. ل ۴: اول محمد قانشارنده يوزی قراه بولور
 شو کون. ب: م: اول محمد نينک قاشينده هم. ف: اول... بنده هم اويالغای سن او کون.
 ۱۷- ب: م: کر اولوم اولسه اکر استار سن اولکای سن او کون. ل ۱: اول اولوم بولسه ایدی. ل ۴: اکر اولوم بولسه ایدی
 استارسنگ اولسنگ شو کون.
 ۱۸- ب: م: کرزی آستنده ملک ضربينده قالغای او کون. ل ۴: اوتلی کرزی لر اوروب ملک عذاب برور شو کون.
 ۱۹- ع ۲: اول فريش اتليغ. ع ۹: آتلی. ل ۴: اول قريشی آتلی اولوغ يلان تن نکی يکای شو کون.
 ۲۰- ع ۲: بولغای امثالينک. ع ۳: صورتنگ بولغای ميمن دیک ينه امثالينک سنينک. ل ۲: ميمينک صورتنده بولغای امثالينک
 سنينک. ل ۱، ف، ع ۴، ع ۸، ع ۹: بولغای امثالينک سنينک. ل ۴: ميمون ننگ صورتنده بولغای بوتم حالنک سنينک.

۲۱. آيدا دور مختوم قلى گور سنگ كتابىنگ اى گوزيم
۲۲. چكىلور قىلدين قيله محشر حسابىنگ اى گوزيم
۲۳. يوز قره تل قيسغه دور بولمز جوابىنگ اى گوزيم
۲۴. مال ايه سینه بى علاج بير سن ثوابىنگ اى گوزيم
۲۵. هم گناهىنگ بويونىنگا قويغاي لار بودور حالىنگ سنينگ

- ۲۱- ع ۱، ع ۶، ب خ، ل ۲: آيدىيار مخدومقلى. ع ۲- ۵: يوق. ل ۴: محتومقلى كوريب آيتور كتاب يوزين اى كوزيم. ب م: ايكه دير محتومقلى كور سنك كناهك اى كوزيم. ف: ايدور مخدومقلى كورسنگ كتابنك اى كوزيم. ع ۹: آى دير مخدومقلى كورسنگ كناهك اى كوزيم.
- ۲۲- ل ۴: اول محشر كون ترازو چكىلور حسابنك كوزيم.
- ۲۳- ع ۳: قيسغه دور حسابنك اى كوزيم. ب م: يوز قرا دور ال قسغه بولما س جوابنك اى كوزيم. ل ۱: يور قراو. ف: يوز قره دل قيبغه يوقدور جوابنك اى كوزيم. ل ۴: يوزينك قسغه يوقدور جوابنك كوزيم.
- ۲۴- ب م: مال ايك سىكا او كون بيرسن. ف: مال ايه سيله نى علاج يتر سن. ل ۴: مال اياسنه برور لار آليب ثوابنك كوزيم.
- ۲۵- ع ۲، ع ۳، ب م، ل ۱: قويغاي بو دور. ف: هم كناهك بويونكا قويغا بو دور حالنك سنك. ل ۲: هم كناهين بويونكا قويغاي. ل ۴: كناهك بويونكى قويغاي بو دور.

۱۱۶

۱. کرم ایله قادر قدرتلی سبحان
۲. غریب غمگین گچان حالیمه منینگ
۳. عقلیم حیرانده دور ایتمیشام پشیمان
۴. بیلمزلیکده گچان سالیمه منینگ
۵. محشرگون بولماسنگ سن منگادالده
۶. ایشیم نچوک بولور یا رب شو حالده
۷. ایمانیم متاع سین آپاران یولده
۸. زهرلار قویماغین یولیمه منینگ
۹. دین قلجین اورسام تنده زوریم یوق
۱۰. محتاجه نان برسام الده زریم یوق
۱۱. فقیر منم سندن آیری یریم یوق
۱۲. بر تسلی برگین کونگلیمه منینگ

-
- ۱- ت ۲، ل ۳، ب م: کرم ایله یا رب قدرتلی سبحان. ل ۴: کرملی پادشاه قدرتلی سبحان.
  - ۳- ع ۷: عقلیم حیران ایدار. ل ۳، ت ۲: عقلیم حیران ایدار بارچه ایشیم پشیمان.
  - ۴- ع ۱، ع ۲، ع ۴، ت ۲، ل ۳: حالیمه منینگ.
  - ۵- ل ۴: محشر کونی.
  - ۶- ل ۴: شول حالده. ع ۲، ت ۲، ل ۳: یارب نچوک بولسه ایشیم شو حالده. ع ۸: یا رب نچوک بولور حالیم شو کونده. ع ۴: یا رب نچیک بوله ایشم شو حالده. ع ۷: یا رب نچوک بولور ایشم شول حالده. ب م: حال شو کونده.
  - ۷- ب م: ایمانیم متاسین افزون یولینده. ع ۸: آفرین یولده. ل ۳، ب خ، ت ۲: مطاعین.
  - ۸- ع ۷- ده: یوق. ت ۲: زهره لار.
  - ۹- ل ۴: اورسم قولده توزیم یوق.
  - ۱۰- ع ۷- ده: یوق. ت ۲: الده باریم یوق. ل ۴: الده زادیم یوق.
  - ۱۱- ت ۲: سندن آيرو. ل ۴: سندن غیر یریم یوق.
  - ۱۲- ع ۷- ده: «بر تسلی» سوزیندین سونکی یوق.

۱۳. اسلاسه دنگ دوش لارباشه آلتون تاج
 ۱۴. فقیرلیق ملکینده منگا برگین باج
 ۱۵. یا یارادان ایتمه نامرده محتاج
 ۱۶. دیلاگیم دوش ایتمه ظالمه منینگ
۱۷. عاجز منم، سندی اوزگه کیمیم بار
 ۱۸. اوز بران جانینگا جبر ایتمه جبار
 ۱۹. مختومقلی آیدار کرملی غفار
 ۲۰. قالتشمه قیلدیغیم فعلیمه منینگ

۱۳-ع ۳: استار دنک دوشلار.

۱۴-ع ۳، ۸، ب خ: ملکندین. ل ۳: برکین منکا.

۱۷-ل ۴: عاجز قلمُن سندی.

۱۸-ل ۴: اوزنک برکان جانه.

۱۹-ل ۴: مختومقلی دیار.

۲۰-ع ۲، ۷، ۸: قاشمه قیلدیغیم. ع ۳: حالشمه قیلدیغیم فعلمه منینگ. نسخه: قالتشمه. ع ۴: قارمه قیلدیغیم فصلیمه

منینگ. ب م: قاشتمه قیلدیغیم. ل ۳: ت ۲: قاشیمه قدیمه خالمه منینگ. ل ۴: حسابیه قویماغیل قلغان افعالمه منینگ.

۱۱۷

۱. ای یارانلار حرام ایشه اولاشمزم
۲. اگر درست بولسه سالی بنده نینگ
۳. حرامه بولاشمزم پیسه اولاشمزم
۴. حقه دوغری بولسه فعلی بنده نینگ
۵. تازه عمرینگ سولور اجل بادیندین
۶. آخر نقصان گلور دنیا سودیندین
۷. بوینی آزاد بولور تموغ اودیندین
۸. حقی یاد ایلسه تلی بنده نینگ
۹. قبرینگا سالمزلار دنیا مالیندین
۱۰. یوزی قره جواب گلمز تلیندین
۱۱. قیامت گون شکوه ایدار الیندین
۱۲. زکوه سز یغیلان مالی بنده نینگ

-
- ۱-۳، بخ، ل ۴: ایشه بولاشمزم.
  - ۲-۳: بولسه یولی بندانینگ. بخ: اگر درست سالی بندانینگ. ل ۴: اگر درست یوله سالسه بنده نینگ.
  - ۳-۲، ع ۳: پیسه بولاشمزم. ع ۵، ع ۶، ع ۷، ب م: ت ۱، بخ، ل ۴: حرامه اولاشمزم پیسه بولاشمزم.
  - ۵- ت ۱: اجل یادیندین.
  - ۶- ع ۵: دنیا ذاتندین.
  - ۷- ع ۵: بویونک آزاد بولور دوزخ اوتندین. ل ۴: باشی آزاد بولور.
  - ۸- ع ۶: حق یاد ایلسه. ل ۴: حقتی.
  - ۹- ع ۵: کورینه سالماز لار. ت ۱: قهرینه سالمز لار دنیا بویندین.
  - ۱۰- ع ۲، ع ۷، ت ۱: یوزی قرار.
  - ۱۱- ع ۳: الکندین. ع ۴: شک ایدار لار. ع ۶، ع ۷، ب م، ل ۴، بخ: شکایت ایدار الکندین.
  - ۱۲- ع ۷: زکوه سز یغنانان.

۱۳. نفس اوغرىنده كونگلى دنيا كوينده
 ۱۴. يول ايراق دور آغر يوك هم بويونينده
 ۱۵. آياغى طلبده الى اويونده
 ۱۶. اجل آغزبنده دور بيلي بنده نينگ
۱۷. مختوم قلى هر كيم ايشين صاف ايتمز
 ۱۸. معلوم دور كه آخرتدين خوف ايتمز
 ۱۹. عاجز تنى اوتگور اوده تاب ايتمز
 ۲۰. يا رب نچوك بولغاي حالى بنده نينگ

- ۱۳- ۵ع: كونكل دنيا كوينده. ع ۱، ۲ع، ۳ع، ۴ع، ۶ع، ۷ع، ۸ع، ۹ع، ۴ل: نفس خيالده.
 ۱۴- ۴ع ده: «آغر» سوزى يوق. ع ۵: يوق ازاق دور آغر يوكى بوينده. ب م، ب خ: هم بويونده.
 ۱۶- ۴ع: يلى بنده نينك. ع ۵: دور خوفلى بنده نينك. ت ۱: اجل آغزبنده دور بيلينك بنده نينك. ل ۴: بللى بنده نيك.
 ۱۸- ت ۱: معلوم دور اول آخرتدان. ل ۴: وهم اتمز -
 ۱۹- ۵ع: آدم زادينك تنى اوتغه تاب ايتمز. ع ۷: اوتوكور رور ده تاب ايتمز. ت ۱: عاجز تنه اوتكور اوت تاب ايتمز.
 ۲۰- ۴ع، ۷ع، ۸ع: ب م: نچوك كچر. ع ۵، ت ۱: تانكلا نچوك كچار حالى. ع ۶: يا رب اول كون نچوك بولغاي بندانينك. ل ۴:
 نچوك بولور.

۱. سُنیه ستون دور کفره سد دور
۲. صحبت ایچره سوزی دولت علی نینگ
۳. عالمده داستاندور ایل لارده خط دور
۴. چالشسه تیغی دولت علی نینگ
۵. سوزی سند بولوب قالدی تل لارده
۶. فقیرلار پناهی یمان گون لارده
۷. ایراق اولکه لارده یاقین ایل لارده
۸. دوست دوשמانی راضی دولت علی نینگ
۹. چوخ جهانگیر ایدی عمری بولینچه
۱۰. یارادان یوق ایدی بیره سالینچه
۱۱. یالانچیده یایلاب تا که اولینچه
۱۲. ساویلمادی یازی دولت علی نینگ
۱۳. خوار گچمز هر کیمنی مدام اسلاسه
۱۴. تقدیردین داش چیقمز گنگاش تاسلاسه
۱۵. بورگودی آلدیردی لاجین بسلاسه
۱۶. شیر آوردی بازی دولت علی نینگ

۱- ت ۱: سون نیغه.

۳- ع ۲، ع ۶، ت ۱-ده: یوق.

۴- ع ۲، ع ۶، ت ۸، ت ۱-ده: یوق.

۵- ب م: سوزلاری پسند بولوب قالدی تل لارده. ت ۱: سوزی پسند بولوب.

۶- ت ۱: فقیره پناه دور یاوز کونلارده. ع ۸: فقیرلار سنا هی.

۹- ع ۲: چرخ جهانگیر.

۱۲- ع ۲-ده: قوشغی نینگ شوندین سونگی یوق (ماقی مصرع ها وجود ندارد).

۱۳- ع ۸: خوار کچار.

۱۴- ت ۱: داش بولمز.

۱۵- ع ۸: بور کوت دی.

۱۷. آغر اوروغلی دور هم بیوک ایلی
 ۱۸. کوب یغلسه مشهور عالمه بللی
 ۱۹. میدانده قلیچلی دیوانده تللی
 ۲۰. یوزه تایدور اوزی دولت علی نینگ
۲۱. دیلاگ ایتسه دونگ داشلاری اریدار
 ۲۲. غضب ایتسه حکمی داغلار یورودار
 ۲۳. گونش دین گوهر دور آیدین دوری دور
 ۲۴. فلک ده یلدیزی دولت علی نینگ
۲۵. سان سیز ایله سر کرده دور سلطان دور
 ۲۶. جنگ یرینده جلااد بلکی ارصلان دور
 ۲۷. منزلی مسجد دور فرشی دیوان دور
 ۲۸. گیجه سی گوندیزی دولت علی نینگ
۲۹. تمناسی یردین آسمانه دنگ دور
 ۳۰. بیشه ده ببر دور داغدا پلنگ دور
 ۳۱. گامی گه لابر دور دریا نهنگ دور
 ۳۲. هر یان بارسه اوزی دولت علی نینگ
۳۳. مختوم قلی گجدی دنیا ده دنگسز
 ۳۴. توره لیکده تایسز ارلیکده انگسز
 ۳۵. پیغمبر پی سز دور سلیمان سونگسز
 ۳۶. شونگا منگزار ایزی دولت علی نینگ

۱۷- ب م: آغیر اوروغلیدور هم بیوک. ت ۱: بیک ایلی.

۱۸- ت ۱: عالمه بللی. ۲۱- ت ۱: تیلک ایتسه دانکیزداشی اریدور.

۲۳- ت ۱: کوندین کوهر دور آیدین اریدور.

۲۵ و ۲۶ و ۲۷- ت ۱-ده: یوق.

۲۸- ت ۱-ده: یوق. ۸ع: کوندوزی کچه سی.

۳۰- ۸ع: فیشه ده ببر دور.

۳۱- ت ۱: کیمه ده لابیر دور سوده نهنگ دور.

۳۴- ت ۱: توره لیکده طای شز.

۱۱۹

۱. اوغرادیم الیاسه دوش گلدیم خضره
۲. کونگلیم ایچره گلدی بر نچه مثال
۳. قل گوتردیم دوردیم نیازه نذره
۴. دیدیم رخصت بولسه ایداین سؤال
۵. دیدیم نه دور بو دنیانینگ دیریلیگی
۶. دیدی یاتسنگ دویش دور تورانده خیال
۷. دیدیم یا رب دنیا ناگه منگزایدور
۸. دیدی قری هلایدور یوزینده یوز خال
۹. دیدیم نه دور ملک جهان سوگیسی
۱۰. دیدی دردسر دور یا بویونه وبال
۱۱. دیدیم دنیا اوچون نه دور بحث و جنگ ایتماک
۱۲. بیهوده بوغز یرتماق دور یرسیز قال مقال

۳-۴ ل: نیاز نذره.

۴-۴ ل: ایدایوم سوئال.

۶-۴ ل: اویانسنگ خیال.

۷-۴ ل: بنکزایدور.

۸-۲ ع، ۹ ع، ۴ ل: دیدی قری زندور.

۹-۴ ل: ملکی جهان ساوکوسی.

۱۰-۹ ع، ۹ ع، ۴ ل: دیدیم درده سر دور. ۴ ل: دیدی. ۴ ل: دیدی دردی درده سر دور یا بویونه وحال.

۱۱-۲ ع، ۴ ل: دنیا اوچون نه دور بحث جنک ایتمک. ع ۹-ده: «دیدیم» سوزی یوق.

۱۲-۱ ع، ۱ ع: یرتمق دور یر سز. ل ۴: بوغازی یرتمق.

۱۳. دیدیم اهل زمان ناگه بند اولموش
 ۱۴. دیدی اوغل قیز سوگیسی جمع ایتماگه مال
۱۵. دیدیم بو سوگیدین مالدین نه حاصل
 ۱۶. دیدی یغماغی قیغی دور گیتماگی وبال
۱۷. دیدیم اهل ظلم نه طایفه دور
 ۱۸. دیدی گرگ دور ایت دور پیشیک دور شغال
۱۹. دیدیم آندین نفسیم نیجه رام اولور
 ۲۰. دیدی پیر اولان ایلسه گوشمال
۲۱. دیدیم بنده جهدی باشه بارارمی
 ۲۲. دیدی بارمز اسلاماسه ذوالجلال
۲۳. دیدیم یا رب کدخدالیق نیجه دور
 ۲۴. دیدی هفته عشرت قیغی فلان سال
۲۵. مختوم قلی سوزی دژ دور بیلانہ
 ۲۶. باشده هوشینگ بولسه سوزه قولاق سال

۱۳-۹ع: اهلی زنان. ل ۴: ینه بند.

۱۴-۲ع، ۹-ده: «دیدى» سوزى يوق. بخ: سوکوسینه. ل ۴: اوغول قیز سویکانلی اوچون جمع اتمک مال.

۱۵-۴ل - ده: «دیدیم» سوزى يوق. بوسوماکدین مالدین نه حاصل.

۱۶-۲ع، ۹-ده: «دیدى» سوزى يوق. ل ۴-ده: «دیدى» سوزى يوق: کتمالی ملال.

۱۸-۱ع - ده: «دیدى» سوزى يوق.

۱۹-۹ع، بخ: رام بولور. ل ۴-ده: يوق.

۲۰-بخ: اولان ایلان. ل ۴-ده: يوق.

۲۴-۴ل: دیدى هفته عشرت غیرى قالان سال.

۱۲۰

۱. بیلزم هیچ قایسی دردینگ مبتلاسی دور کونگل
۲. یا رب اول بی وفانینگ چوخ مبتلاسی دور کونگل
۳. عشق دریا دویبی یوق هجران بر اوت پایانی یوق
۴. عشقه میل ایتگان بو اوتلارغه یاناسی دور کونگل
۵. بیلیمان آتمیش اوزین عشق اودینه پروانه دیک
۶. ایمدی بیلزم چاره سین کیم نه قیلاسی دور کونگل
۷. عیسی نینگ دمی محال لقمان او یرده گنگ و لال
۸. یا رب بو دردینگه بو حال نه ایش دواسی دور کونگل
۹. گرچه عشقینگ ددی دور دیوانه جانینگ آفتی
۱۰. آشنا اهلی بو غمنی دایم ایاسی دور کونگل
۱۱. نچه محروم بی نوالار تاپدیلار آندین نوا
۱۲. منع ایدان آندین منی بختیم سیاهی دور کونگل
۱۳. یغلاب مختوم قلی درگاهیکا عرض ایلاگیل
۱۴. نه اوچون کوب آغلایان بر گون گولاسی دور کونگل

-
- ۲-۳: بر بی وفانک مو هواسیدور کونکل. ع ۴: چوخ هواسیدور کونکل.
  - ۳-۴: دریا دور دویبی یوق هجران بر اوت دور اوچمه یوق. ع ۹: عشق دریا دور دویبی یوق هجران اوتدور روخ یوق.
  - ۴-۹: عشق میل.
  - ۵-۹: بیلیمان آتمیش اوزین عشقه پروانه دیک.
  - ۷-۴، ۹: عیسی نینگ کم فهم حال لقمان.
  - ۸-۴: بو دردینگ بو محال. ع ۹: یا رب بو دورینگ بو محال نه ایش دورا.
  - ۹-۴: کرچه عشق منک ددی دور دیوانه جانی آفتی. ع ۹: دیوانه جان آفتی.
  - ۱۰-۹: آشنا اهلی بر غمی دایم ایسیدور کونکل.
  - ۱۱-۹: نچه محرم بی نوا چون تاپدیلار اندین نوا.
  - ۱۳-۴، ۲: در کاهه عرضینک ایدا کور. ع ۹: در کاهه عرضینک ایده کور.

۱. دوشدی بر خوشلیق جهانہ حضر تینگ گور گاج رسول
۲. سرنگون بولدی صنم لار لمعتینگ گور گاج رسول
۳. کل عالم بولدی اقرار هیبتینگ گور گاج رسول
۴. راه ظلمت بولدی روشن آیتینگ گور گاج رسول
۵. تاپدی دوزخ دین آمان کیم صحبتینگ گور گاج رسول
۶. سن که گلدینگ دنیاہ بت لار بولوندی سرنگون
۷. آرتدی اسلام شہرتی کافر لار اولدی ہم زبون
۸. ہم ابوبکر عمر عثمان چو بولغاچ رهنمون
۹. بولدی کافر ضد سنکا اسم مقربینگ مؤمنون
۱۰. یکی دنیا بولدی خوشنود رحمتینگ گور گاج رسول

-
- ۱-ع ۱، ۳، ۴، ۵: بخ: جهانہ نصرتنگ کور کاج. ل ۴: خوشلق زمانہ.
  - ۲-ع ۴: صنم لار طلعتنگ. ع ۷، ب م: صنم لار نعمتینگ نی. ع ۸: نعمتنگ کور کاج رسول.
  - ۳-ع ۶: اقرار هیبتنگ کور کاج. ع ۷: یکی عالم بولدی. بخ: اقرار سنتنگ کور کاج رسول. ل ۴: کل عالم بو اقرار هیبتنگ.
  - ۴-ع ۳: آهتنگ کور کاج. ع ۸: اویاتینگ کور کاج رسول. ل ۴: راه ظلمتنگ بولدی.
  - ۵-ع ۳-ده «تاپدی» سوزی یوق.
  - ۶-ع ۴: اولدی سرنگون. ع ۷: سن که کلدینگ سن بت لار بولدی سرنگون. ب م: چونکہ کلدینگ دنیاہ. ت ۱: کیلدینگ عالمہ. ل ۴: دنیاہ تمام بوط بولدی سرنگون.
  - ۷-ل ۴: اولدی زبون.
  - ۸-ع ۳: چو بولدی. ع ۴، ب م: عثمان چه بولدی رهنمون. ل ۴: ہم ابوبکر ہم عمر عثمان علی حیدر ہم رهنمون.
  - ۹-ع ۳، ب م، ۸، بخ: صد سنکا. ع ۶: اسم قربینگ مؤمنون. ت ۱: مقربینگ مؤمنون. ل ۴: سنکا ہم مقربینگ مؤمنون.

۱۱. دور سابقده اوتان لار یار جمالینگ چون امین
 ۲۱. گردشی شائینه قالان معتقدلار دور یقین
 ۱۳. قوللیغینده گون خجالت ایچره قالمیش هم زمین
 ۴۱. هم فلک اوزره ملک لار دیدیلار صد آفرین
 ۱۵. بو مقام اعلی ایله بو همتینگ گورگاچ رسول
۱۶. یا حبیب عشفینگ ایله تنده جانیم سوز ایده
 ۱۷. کون یوزین حق دونداره بر آیری لیل و روز ایده
 ۱۸. ارته محشر عالم اهلین یوز یگریمی تویس ایده
 ۱۹. اسلاسه نارستر امت لارینگ مأخوذ ایده
 ۲۰. دفع اولار نار جهنم هیبتنگ گورگاچ رسول

- ۱۱- ع ۴: اوتان لار یار جمالین چون اینین. ع ۶، بخ: جمالینگ چون ایشین. ل ۴: دور صباحده اوشلادیلر یار جمالن چون امین. ت ۱: اوتانلار یار جمالینگ چون مین. ع ۸: دور ساینده اوتانلار یار جمالین چون اینین.
- ۱۲- ع ۳، ب م: کردشی ثانیه. ع ۴: کردش ثانیه قالغان معتقدلار دور یقین. ع ۷، ع ۸: کردشی شایسته قالان معتقد دورلار یقین. ل ۴: کردشی سایبان قلان متقی لار دور یقین. ت ۱: قالغان مقصدیلار دور یقین.
- ۱۳- ع ۳، ب م، ت ۱: قلوغنکده کون. ع ۷-ده: «قالمیش» سوزی یوق. ع ۸: قلوغنکده کوب خجالت ایچره. ل ۴: کور خجالت.
- ۱۴- ع ۸: هم زمین اوزره ملک لار دیدیلار صد آفرین. ل ۴: ملک دیدیلار.
- ۱۵- ع ۶: بو مقام ایله اعلابو. ل ۴: اعلا ایلان بو همتی.
- ۱۶- ع ۲، ع ۶: یا حبیب. ع ۴: عشقنگ اوتی تنده. ب م: یا حبیب عشقنگده ایلا تنده جانیم سوز ایدی. ت ۱، بخ-ده: یوق. ل ۴: یا حبیب الله.
- ۱۷- ع ۱: حق دوندره بر آیری لیل روز ایده. ع ۴: کون یوزین حق دوندریب امری سلسبیل روز اده. ع ۷: دوندورب. ل ۴: حق دوندیره بر آیری لیل روز ایدی. ب م: کون یوزینی دونداره بر آیری لیلی روز ایده. بخ، ت ۱-ده: یوق. ع ۸: کون یوزین حق دوندرب بر آیری روز ایده.
- ۱۸- یکریمی توز ایده. ع ۴: یکریم تور ایده. ع ۶، ع ۸: یکریم فوز ایده. ع ۷: یوز یکریمی فوج ایده. ب م: نوز ایده. بخ، ت ۱-ده: یوق. ل ۴: تانکلا محشر عالم اهلین یوز یکریمه دوز ایدی.
- ۱۹- ع ۳: امت لارما ضور ایده. ع ۴: استایور سقر اومتلاری محضور یده. ع ۷: استه یورور نار و سقر. ب م: کورکرایور اومتلارینگ نار و سقر مأخوذ ایده. ع ۸: استایور نار سقر امتنگ کورکاج رسول. بخ، ت ۱-ده: یوق. ل ۴: آستنده نارسقر امت لارنگ مأخوذ ایدی.
- ۲۰- ع ۷، ت ۱، ع ۸، بخ-ده: یوق

۲۱. حمدینگا تل لار قصوردور عرش و فرش لار آغلادی
 ۲۲. بی دهان و بی زبان اوتلار آچاچلار آغلادی
 ۲۳. اشک آیین جوشدوریب بو داغ و داشلار آغلادی
 ۲۴. یدی گون کعبه داشینده قورت قوشلار آغلادی
 ۲۵. آیدیار مختومقلی بو فرقتینگ گورگاچ رسول

- ۲۱-ع ۴: حمدینکا تیل لال دور هم عرش فرش لار یغلادی. ت ۱: حمدینکا دل قسغه دور اول عرش فرش لار یغلادی.
 ۲۲-ع ۴: بی زبان سبزه یفاچلار. ع ۶: بی دهانی نو بی زبان اوتلار. ب م: اشکین جوشدوریب بو داغ داشلار آغلادی.
 ۲۳-ت ۱: اول داغ داشلار. ل ۴: مشرقدین مغربدین آراه جان جانوار آغلادی.
 ۲۵-ت ۱: آیتا دور مختومقلی. ل ۴: هم اغلادی مختوم قلی فرقتنگ کور کاج رسول.

۱۲۲

۱. اون سکز مونگ عالم اهلین بار ایدان رییم جلیل
۲. دونداریب درگاهینه هم زار ایدان رییم جلیل
۳. قدرتیندین عرش اویین دوار ایدان رییم جلیل
۴. هیبت ایله فرش نی هموار ایدان رییم جلیل
۵. امر ایدیب بر بیضه نی انوار ایدان رییم جلیل
۶. آیری سودایه سالیبان راهنی هر بنده نینگ
۷. خوش عجب سررشته برله مرده نینگ هم زنده نینگ
۸. بیسه ایچره ارسلان هر یر تغجی درنده نینگ
۹. یر یوزینده مور مار و بارچه جنبنده نینگ
۱۰. رزقنی مقسوم ایدیب طیار ایدان رییم جلیل

۱- ت ۲: یارادان رییم.

۲- ت ۲، ل ۳، بخ: هموار ایدان. ب م، ب ک: هم وار ایدان. ع ۸: اینداریب درگاهنه.

۳- ع ۱، ع ۳، ل ۱، ت ۱، بخ: ب ک، ت ۲، ل ۳: قدرت ایله عرش. ل ۴: قدرت ایلان عرش. ع ۸: قدرت ایله عرش ایوان دوار ایدان رییم جلیل. ل ۲: قدرت ایله فرش اوین.

۴- ع ۱، ب م، ع ۸، بخ: ت ۲، ل ۳: فرش هم هنوار. ل ۱، ب ک، ل ۲: فرش اوین خونار. ل ۴: عرش اوین.

۵- ب م: امر ایتب بر بیصر انوار. ت ۱: اندار ایدان. ل ۲-۵: ده. یوق. ل ۴: امر ایتب بر بالقغه انوار.

۷- ع ۳-۵: یوق.

۸- ب م: ماشه ایچره. ت ۱: عالم ایچره ارسلان هر نه کیم درنده نینگ. ع ۸: ب ک، بخ: ماشه ایچره ارسلان یر توجی درنده نینگ. ل ۴: میشه ایچره. ت ۲: هر یریت غجی درنده نینگ. ل ۲: ماشه ایچره ارسلان هر یر تجی درندنینگ.

۹- ب م، بخ: مورچه آنده. ع ۱، ع ۳، ت ۳، ل ۳، ل ۴: مورچه اوینده هم جنبنده نینگ. ب ک، ل ۱، ل ۲: یر یوزینده مورچه آنده بس جنبنده نینگ. ع ۸: مورچه آینده سن جنبنده نینگ. ت ۲: یر یوزینده مورچه آینده پس جمنده نینگ. ل ۳: مورچه آینده بس چرنده نینگ. ل ۴: مورچه اوینونده بس جنبنده نینگ.

۱۰- ل ۲: رزقنی مصصوم. ت ۲، ل ۳: رزقنی تقسیم ایدیب.

۱۱. نچه پیغمبرلاره قیلدینگ عطاء دولتی
۱۲. امتحان ایلاب نچه قل لارغه درد و محنتی
۱۳. لطف ادیبان برگاچ اول موسی غه فتح و نصرتی
۱۴. دینه دعوت ایلاگاچ فرعونینگ آرتیب شرکتی
۱۵. خوب همت نی جهانغه بار ایدان ربیم جلیل
۱۶. کیم نی درویش ایلامیش گویا تنینده جانی یوق
۱۷. کیمسی عشرت بیلان کیم نینگ ایماک گه نانی یوق
۱۸. کیم لاری قارون کبی یغمیشدی خیر احسانی یوق
۱۹. هم بو دنیا هم او دنیا کیم لارینگ آرمانی یوق
۲۰. کیم لارینگ اورنین عذاب النار ایدان ربیم جلیل
۲۱. ای خدا مختوم قلی نی لطف و احسان ایلاگین
۲۲. بارچه امت جرمی نی عفونینده یکسان ایلاگین
۲۳. دنیا آخر مقصدیم سن گلده آسان ایلاگین
۲۴. کشف ایدیب علم لدنی اهل عرفان ایلاگین
۲۵. بی خبر لارغه سرین آشکار ایدان ربیم جلیل

۱۱- ۲، ب، ک، ل: ۲: قیلیمیش. ب، خ، ل: ۳: عطائی دولتی. ل: ۴: قلمش عطاء زینت دولتی.

۱۲- ت: ۱: قل لارغه بردینگ محنتی. ل: ۳، ت: ۲: قل لارغه رنج محنتی. ل: ۴: درد ایله محنتی.

۱۳- ت: ۲، ب، ک، م، ل: ۱، ۲، ل: ۴: برجکین موسی غه. ت: ۱: لطف ایدیبان بردینگ اول موسی غه فتح نصرتی.

۱۴- ب، م: دینه دعوات ایلابوب. ع: ۸: دینه دعوت ایلاکج فرغو آرتیب شرکتی.

۱۵- ل: ۱، ع: ۳، ل: ۲، ب، خ: چوب همتی جهان خوار مار ایدان. ب، م، ک: چوب همتی جهان خوار مار ایدان. ت: ۲: یخشی

همتنی خوار مار ایکان ربیم. ل: ۴: چوب همتن جهان جانوار ایدان. ت: ۱: مونچه همتی جهانغه بار ایدان ربیم. ل: ۳: یخشی

همتنی خوار مار ایدان ربیم. ع: ۸: خوب همتی جهان خود ایدان.

۱۶- ب، م: کمی سلطان ایلامیش کیم نینگ تنینده جانی یوق.

۱۷- ل: ۱: بیله. ت: ۱: کیمنی یوز عشرت بیله کیمنی یمککا نانی یوق. ب، ک: کمسه عشرت. ت: ۲، ل: ۳: کیمینینگ ایارکانانی

یوق. ۱۸- ۷ع: کیملاری قارون یغمیش مالی خیر احسانی یوق. ت: ۱، ۱، ۱، ع: ۸، ل: ۲: یغمیش. ب، ک: کیم لاری قارون

قیلیب یغمیش حیر احسانی یوق. ل: ۲: احسان یوق. ل: ۴: کیمسی یغمش خیر. ت: ۲: قارون کیمین یغمیش.

۱۹- ت: ۱: هم او دنیا هم بو دنیا کیم اولار آرمانی یوق. ع: ۸، ل: ۳: اولدنیا. ۲۰- ت: ۲، ل: ۳: عذاباً نار.

۲۱- ل: ۴: ای خدایا. ۲۲- ع: ۸، ب، خ: عفو ایله یکسان. ۲۳- ع: ۳: سن کیل کیل آسان. ب، م، ل: ۱، ل: ۲: سن کئی

آسان. ت: ۱: مقصدیم نی بارچه آسان. ع: ۸، ب، خ: دنیا آخر مرادیم کل آسان. ل: ۳، ت: ۲: سن کل آسان.

۲۴- ت: ۲، ل: ۳، ب، ک: لدنی. ل: ۲: لدینی.

۲۵- ع: ۳، ل: ۲، ل: ۳، ب، م، ت: ۱: بی خبر تیل لار که سر آشکار. ت: ۲: بی خبر دیل لارکا سرنی. ل: ۴: سر آشکار.

۱۲۳

۱. دهستانینگ بايرينده
۲. بادی صبانى گورسام
۳. بهاءالدين ميرکلال
۴. زنگى بابانى گورسام
۵. نفيلين عرشه تاج دور
۶. آدى عالمه فاش دور
۷. ايکى جهان محتاج دور
۸. عرب زبانى گورسام
۹. گلان گچر چاشت ايديب
۱۰. اگلانمز گذشت ايديب
۱۱. کونگل آيدار گشت ايديب
۱۲. گزسام جهانى گورسام
۱۳. خضر کمين چول لارده
۱۴. الياس کمين کول لارده
۱۵. غوث کمين داغلارده
۱۶. يخشى يمانى گورسام

-
- ۱-۳: يرينده. ع ۴: دهستانينک دوزينده. ع ۹: ديستانينک. ل ۳: بايريندين. ل ۴: دهستانينک. سيرنده.
  - ۳-۸: مير کله. ل ۴: مير کولا.
  - ۵-۳: نعلی عرشغه. ت ۱: صفتی عرشه. ل ۴: نعلنی عرشه تاشدور.
  - ۶-۲، ع ۹: پاچ دور. ت ۱: فاجدور.
  - ۷-۴: ايکى دنيا محتاجدور.
  - ۸-۴: بتوب عالم سر کشت ايتوب.
  - ۱۰-۴: انکلمز کزشت ايتوب.
  - ۱۱-۱: کونکليم استار کشت ايديب. ل ۳، ت ۲: کونکليم آيدور کشت ايديب.
  - ۱۲-۱: عالم جهانى کورسم. ۱۳-۱، ل ۴: کبی.
  - ۱۴-۲، ع ۳، ع ۹: الياس کمين سو لارده. ت ۱: کبی. ل ۴: الياس کبی صولارده.
  - ۱۵-۸: غواص کمين. ل ۴: وایس کبی داغلارده.

۱۷. یوقاردا هندوستانی
 ۱۸. أرقاده تورکستانی
 ۱۹. اولیالار عُمانی
 ۲۰. اول رومستانی گورسام
 ۲۱. جان دالی جهان شیدا
 ۲۲. مونده هیج بولمز فایده
 ۲۳. یدی داغ یدی دریا
 ۲۴. دالی دنیانی گورسام
 ۲۵. مختومقلی خوش بولسه
 ۲۶. آقسه دیدام یاش بولسه
 ۲۷. ایمانیم یولداش بولسه
 ۲۸. بارسام کعبه نی گورسام

۱۹- ت ۱: ولایت لاره عمان.

۲۰- ع ۲، ع ۴: اورومستانی کورسم. ب.م، ع ۹- ۵ه: «اول» سوزی یوق.

۲۲- ع ۴، ع ۹: مونده نه بولمز پیدا. ل ۳، ت ۲: موندین نه بولمز فیدا. ل ۴: بوندین هیج.

۲۵- ت ۱: مختومقلی جوش بولسه.

۲۶- ل ۴: آفوب.

۱. ای یارانلار بر یوزی گل آیه عاشق بولمیشام
۲. بارچه لار مقصودی گل رعنايه عاشق بولمیشام
۳. بلبل باغ ایچره بر غوغایه عاشق بولمیشام
۴. اوزی غایب زلفلاری یلدایه عاشق بولمیشام
۵. منزلیم داغ ایچره دور صحرايه عاشق بولمیشام
۶. چون فلک سالدی بزی اول گون فنا توفراغینه
۷. دوشدی سیریم دائما مکه مدینه داغینه
۸. بلبل اولدیم سائرادیم گیردیم ارم نینگ باغینه
۹. پای بند اولدیم شو گون غم ایلی نینگ توستاغینه
۱۰. یوز بلا محنت لی بر سودایه عاشق بولمیشام
۱۱. کونگلیم ایچره یار غمی دور منزلیم صحرايه هی
۱۲. پوششم غم غصه دور من دونمیشام فرهاده هی
۱۳. سالدی عشقینگ دلبرا جان و جگریم اوده هی
۱۴. وادریغا گچدی عمریم ضایع بردیم باده هی
۱۵. آهی چوخ افغانی چوخ بر کویه عاشق بولمیشام

۲-۲: مقصود کل. ل ۴: بارچه نک. ۴-۴: زلفلاری بر یلدایه.

۵-۲: باغ ایچره. ل ۳: باغ ایچره. ل ۲: منزلم و باغ ایچره.

۶-۶: جنون فلک. ت ۲، ل ۳: سالدی منی. ل ۴: شوم فلک سالدی بزی اول فناه توفراغنه.

۸-۱: ع ۱، ت ۲، ل ۳: سیر ایدید.

۹-۲: ع ۱، ت ۲، ل ۳: او کون غم ایلینک دوساغنه. ع ۴: بو کون غم ایلینک توزاغنه. ع ۷: او کون. ع ۷: شول کون ایلنک دستاغنه.

۱۰-۷: ع ۷: بر غوغایه.

۱۱-۱: ع ۱، ع ۲، ل ۷، ل ۱، بک، ل ۲، ل ۴: کورام ایچره. ت ۲: کوزوم ایچره. ل ۳: کوزیم ایچره. ل ۴-ده: «هی» سوزی یوق.

۱۲-۱: ع ۱: غم غصه سی دونمشم. ل ۴-ده: «هی» سوزی یوق: غصه دور بسی دونمشم فریاده.

۱۳-۱: ع ۱، ل ۴: جان جکریم نی. ع ۴: دلبری. ل ۱: جان جکارم. ت ۲: دلبریم جان و دلمنی. ل ۳: دلبریم جان تنیم نی اود. ل ۴-ده: «هی» سوزی یوق.

۱۴-۴: ل ۴-ده: «هی» سوزی یوق: زایه اتمشم باده.

۱۵-۲: آه کوب افغانی کوب. ل ۲: آه چوخ. ل ۳: آهی کوب افغانی کوب.

۱۶. بیلمانم اول نه بحر دور نه معظم داغی دور
 ۱۷. آلدی کونگلیم گیتدی عقلیم تن مدام نا چاغ دور
 ۱۸. آنی نسبت ایتماک اولمز قمری بلبل زاغ دور
 ۱۹. الغرض هر زلفینه یتیمیش ار توستاغ دور
 ۲۰. قدی قامتی بلند زیبایه عاشق بولمیشام
۲۱. دوست هوای وصلینگی من شونچه چندان اسلارم
 ۲۲. دام زلفینگ قیدینه اوزیم نی زندان اسلارم
 ۲۳. دیمه غمدین بر زمان کونگلیم نی خندان اسلارم
 ۲۴. بر غریب عاشق منم یار سنی سندن اسلارم
 ۲۵. گیجه و گوندیز بیلینگ هو هایه عاشق بولمیشام
۲۶. اسلامز یاریم منی اول یاره زاریم یوق مینینگ
 ۲۷. قالمیشام حیران اولوب آیری مداریم یوق مینینگ
 ۲۸. آلدی جانیم عشقینگ اودی اختیاریم یوق مینینگ
 ۲۹. گلسه عقلیم داغیدار گیتسه قراریم یوق مینینگ
 ۳۰. غمزه سی اوق قاشلاری اول یایه عاشق بولمیشام

- ۱۶- ع ۱، ل ۱: نی بحر. ع ۷: بیلمنم نه بحری بر دور نه معظم داغی دور. ب ک، ت ۲: بیلمنم من. ل ۲: بلبلم بحر یر دور نه معظم داغ دور. ل ۴: بلمانم نه بحریدور نه بر معظم داغدور.
 ۱۷- ت ۲: تن مداریم.
 ۱۸- ب ک: قمر بلبل. ت ۲، ع ۳: نسبت ایتماک اولمز آنی قصر بلبل زاغدور. ل ۴: اولمز قمر بلبل یا زاغدور.
 ۱۹- ع ۲، ل ۲: دو ساغ دور. ع ۷، ل ۱، ت ۲، ل ۲، ع ۴: یتیمیش مینک ایر. ل ۴: یتمش منک ایر دستاغدور.
 ۲۰- ل ۴: قدی بر قامتی.
 ۲۱- ع ۱: مونچه چندان. ل ۱، ل ۲: هوائی وصلنی من. ل ۴: وصفنکی من چونچه.
 ۲۲- ب ک، ل ۴: زلفینک قدینه. ع ۱، ع ۲، ع ۳، ع ۴، ل ۲، ت ۲، ل ۳، ل ۴: زلفینک قصدینه.
 ۲۳- ل ۱: دیمه غمدین کوبر زمان. ب ک: بر زمان اوزیمنی خندان. ل ۲: کونکلمنی چندان. عشقنک ایچره کوبدی جانیم غلاجن سن دین استرم. ل ۲۴- ل ۳: یار سنی چندان ایستارم.
 ۲۵- ل ۴: کجه کوندوز بلنک منی هو یایه عاشق بولمشم.
 ۲۶- ع ۲، ب ک- ده: یوق. ع ۴: تنده جان پرواز ایدار آیری دورارم یوق مینیک. ع ۷: یوق منی. ل ۱: چوخ مینیک. ت ۲: یاش قویوب یولنده یارانیز مداریم یوق مینیک.
 ۲۷- ع ۷: یوق منم. ع ۲۸- ۷: یوق منم.
 ۲۹- ع ۴: مداریم یوق مینیک. ع ۷: کلسه عقم عینی دور کیتسه مداریم یوق منم.

۳۱. آیدادور مختوم قلی من آنده کانه اوغرادیم
 ۳۲. سیر ایدیب باردیم فلکده لامکانا اوغرادیم
 ۳۳. چون منی رسوا قیلیب دور عشق یگانه اوغرادیم
 ۳۴. یتیمیش ایکی شهر ایله منگ بر دکانه اوغرادیم
 ۳۵. شونچه سرگردان سیبل و ضایع عاشق بولمیشام

-
- ۳۱- ع ۳، ل ۱، ب ک، ل ۲: آیدبار مخدوم قلی. ع ۴: ذلیل مخدوم قلی من. ت ۲، ل ۳: سویلادی محتم قلی. ل ۴: مختوم قلی دیور من آنده کانه.
 ۳۲- ت ۲، ل ۳: ایستادیم باردیم فلک کا لامکانه اوغرادیم.
 ۳۳- ع ۱، ل ۱، ل ۲: عشق کانه اوغرادیم. ل ۴: شول منی رسوا قیلان عشق.
 ۳۴- ع ۲- ده: یوق. ت ۲، ل ۳: چاره تاپمای جور دین آخر فغانه اوغرادیم.
 ۳۵- ل ۴: چونچه بر کردانی سفید زایه عاشق.

۱. اهل حق بولسام ديور من اوزگه حالي نيلارم
۲. بو ساويلماز دردی سان سز قال مقالی نيلارم
۳. اولی ذوق و سرور حسرتلی مالی نيلارم
۴. آخری موت و قبور بو بوش خیالی نيلارم
۵. بولمیشام ذوق اهلی من اسباب ملالی نيلارم
۶. دوشدی عشقینگ آتشینه قیلچه جانیم کویدی یار
۷. قوری جسمیم اودون ایلاب اوتغه یاقماقده نه بار
۸. غمده کونگلیم بی قرار باشیمده دردییم صدهزار
۹. آنینگ اوچون دهر ارا بر گوشه قیلدییم اختیار
۱۰. اختیاریم منده یوق جنگ و جدالی نيلارم

۱- ع ۴: ایل حق. ب م: یتیر من. ع ۸ ک اوزکا خانى. ل ۴: یتار من اوزکا نانی نيلارم.

۲- ل ۴: بو توکانمز دردسرى قالمغانی نيلارم.

۳- ل ۱: ذوقی سریر. ل ۴: ذوق سرور.

۴- ع ۱: قبر. ع ۳: آخری لوت قبور بوش حیاتی نيلارم. ل ۲، ب ک: موت قبور. ل ۴: اولی آخر موت قبور بو بوش حیاتی نيلارم.

۵- ع ۲- ده: بوزوق (ناخوانا). ل ۴: اهل ذوقدین. ع ۳: بولمیشام ذوق اهل اسبابی ملالی نيلارم. ع ۷، ۸: بولمیشام عشق اهلی. ب م: ب خ- ده: یوق. ل ۲: بولمیشام ذوقی اهلی اسبابی.

۶- ل ۱- ده: «کویدی یار» سوزلاری یوق. ب خ- ده: یوق.

۷- ل ۴: اوطغه یاقماغه توتدی یار.

۸- ع ۲: دو هزار. ب ک: دردییم بی قرار.

۹- ع ۴: هم آنینک چون. ل ۱: دیرارا بر کوشی. ل ۲: بو گوشه. ل ۴: دهر اراه.

۱۰- ل ۲: جنکی جدال نيلارم.

۱۱. گورنو شینگ عشرت نما گور کینگ اوچون کونگولوم خراب
 ۱۲. قیسغه اقبالیم قولى دوست دامن وصلینگ دراز
 ۱۳. پُر خطر اول یول ایراق عشقینگ گران قوتم آز
 ۱۴. توشمیشام بر مشکله سن سن بو ایشه چاره ساز
 ۱۵. التفاتینگ ایمدی قیل، امر محالی نیلارم
۱۶. هر زمان مختوم قلی خلق ایچره گزسه لاف ایدیب
 ۱۷. ساقلا غیبت دین تلینگ اوغرینگده گز انصاف ایدیب
 ۱۸. ال اوزاتمه کوب فساد اول خدادین خوف ایدیب
 ۱۹. صوفی لیق اسبابی خوش دور کیم ایچنگنی صاف ایدیب
 ۲۰. بولسه موی موجک ایچیم بو اسکی شالی نیلارم

- ۱۱- ع ۱، ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۷، ب م، ل ۱، ع ۸، ب ک، ل ۲، کورنشم. ب م: کونکلم کذار. ب خ: کورمشام عشر نما کورکنک اوچون کونکلم فروار. ل ۴: کورمشم.
- ۱۲- ع ۴: دست دامنی. ب خ: دامنی وصفینک دراز. ل ۴: قسغه دور اقبالیم قولى دوست دامنی وصفینک دراز.
- ۱۳- ع ۷: یر خطر لی یول. ب م، ل ۱، ل ۲: او یول. ب ک: بیر خطر یول ایراق. ل ۴: عشقنک کداز قوتم آز.
- ۱۴- ع ۲، ع ۴: بو مشکله. ع ۷: دوشمیشام بو مشکل سن سن چاره ساز.
- ۱۵- ع ۱، ع ۲، ع ۷، ب م، ع ۸، ل ۴: قیل اوتکان محالی نیلارم.
- ۱۶- ب خ- ده: یوق. ل ۴: مختوم قلی خلق ایچره کزمالیک سن لاف ایتب.
- ۱۷- ع ۲: اوغرینگده انصاف ایدیب. ع ۸: سقلا غیبتد تلینک.
- ۱۸- ع ۴: او اوزانمه کوب فساد دور خدادین. ب م، ب ک، ع ۸: فساد دور خدادین.
- ۱۹- ع ۲: جنونلیق خیالی خوشدور کمی ایچنکی صاف ایدیب. ع ۳، ل ۲: صوفیلیق اسبابی چوخدور کی ایچنکی صاف ایدیب. ل ۱: اسبابی کوبدور. ب خ: خوشدور که ایچنکنی. ل ۴: خوفلیق اسبابی خوشدور ایشکنی صاق ایتب.
- ۲۰- ع ۱: ایچی. ع ۷، ع ۸: ایچینک. ل ۴- ده: «بولسه» سوزی یوق: موجک ایشم.

۱. فلک منگا غم باده سین برالی
۲. وصال قایسی هجران قایسی بیلیمزم
۳. حق ایشینه تن برمیشام گورالی
۴. آرزو قایسی آرمان قایسی بیلیمزم
۵. بنده بولسنگ گوزلا حقینگ رضاسین
۶. جبر ایلاگان چکر بر گون جزاسین
۷. اجل بر گون آتر تیر قضاسین
۸. کریش قایسی کمان قایسی بیلیمزم
۹. عارف بولسنگ قولاق قویغین سوزیمه
۱۰. بر صورتم بو گون باقمانگ اوزیمه
۱۱. دنیا دوویی یوق گورونور گوزیمه
۱۲. دور قایسی دوران قایسی بیلیمزم

۱- ۴ ل: برکالی.

۲- ۱ ع، ۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۵ ع، ۶ ع، ۷ ع، ۸ ع، ۹ ع: هجران ندور بیلیمزم. ل ۴، ت ۱: بیلیمانم. ت ۲: وصل قایسی هجران قایسی بیلیمدم. ل ۳: بیلیمه دیم.

۳- ۲ ل، ۳ ل، ۴ ل: حق یولینه تن.

۴- ۱ ع، ۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۵ ع، ۶ ع، ۷ ع، ۸ ع، ۹ ع: آرمان ندور بیلیمزم. ل ۴، ت ۱: بیلیمانم. ت ۲: بیلیمدم. ل ۲: بیلیمه دیم.

۵- ۲ ل، ۳ ل: بولسنگ کوزال حقنک. ل ۴: ایسته حقنک.

۶- ۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۵ ع، ۶ ع، ۷ ع، ۸ ع، ۹ ع: جبر ایلا چکاکور کین جزاسین. ع ۳، ت ۲، ل ۳: جبر ایلاسه چکه کور کین جزاسین. ع ۴: جبر ایله سه. ت ۱: چکار کور کین جفاسین. ل ۴: جبر ایلتکان.

۷- ۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۵ ع، ۶ ع، ۷ ع، ۸ ع، ۹ ع: آتر اجل بر کون. ع ۴: ارته بر کون تیر قضاسین. ع ۹: اثر اجل بر کون یتار قضاسین. ل ۴: اجل بر کون تابار ایدار قضاسین.

۸- ۱ ع، ۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۵ ع، ۶ ع، ۷ ع، ۸ ع، ۹ ع: کمان ندور بیلیمزم. ل ۴، ت ۱: بیلیمانم. ت ۲: بیلیمدم. ل ۳: بیلیمه دیم.

۹- ۱ ل: قولاق توتغیل. ت ۲، ل ۳: قولاق برکین. ل ۴: قولان سالغل.

۱۰- ۱ ع: بو صوره تیمه بقمانک بو کون اوزیمه. ب: باقمانک بو کون. ت ۲، ل ۳: ترخوسیم بار باقمانک اوزیمه. ل ۴: بو صورتم باقمانک منم اوزومه. ل ۱۱- ۴: دنیانک تویی.

۱۲- ۱ ع، ۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۵ ع، ۶ ع، ۷ ع، ۸ ع، ۹ ع: دوران ندور بیلیمزم. ل ۴، ت ۱: بیلیمانم. ت ۲: بیلیمدم. ل ۳: بیلیمه دیم.

۱۳. آز عمریمی کوب سوداغه ساتیب من
 ۱۴. اوزیم بیلماي اول دریاغه آتیب من
 ۱۵. نه عمان دور بر گردابه باتیب من
 ۱۶. زمین قایسی زمان قایسی بیلزم
 ۱۷. هر کیم گیرسه اول گردابه عَمانه
 ۱۸. باشین آلیب چیقہ بیلمز بر یانه
 ۱۹. قدم قویدیم اول صحرايه میدانه
 ۲۰. جان قایسی دور جهان قایسی بیلزم
 ۲۱. بو دنیانی آسمانداقی رنگ بیلدیم
 ۲۲. ایسی ایسی آسیلشردیم سونگ بیلدیم
 ۲۳. ایمدی آنینگ بارین یوقین دنگ بیلدیم
 ۲۴. سود قایسی دور زیان قایسی بیلزم

- ۱۳-ع ۳-ده: یوق. ل ۴: آز عمری کوب ساودایه صاتیمن.
 ۱۴-ع ۳-ده: یوق. ل ۳: او دریاغه. ل ۴: اوزیم بلمادم اول دریايه آتیمان.
 ۱۵-ع ۲، ۹: نه عمان دور نه تیلایدور یتب من. ل ۴: نه آماندور نه تلایدور یاتیمان. ع ۳، ت ۲، ل ۳: نه عمانه دور نه تلایدور یتب من. ع ۴، ب م: نه عمان دور نه تلای دور یتب من. ت ۱: نه عماندور نه تلایدور باتیب من.
 ۱۶-ب م، ع ۹: زمان ندور بیلمازم. ت ۱: بیلمانم. ت ۲، ل ۳: بیلمه دیم.
 ۱۷-ع ۱، ۲: تلابه عمانه. ع ۳، ت ۱، ع ۴: اول تلابه عمانه. ب م: اول دریايه عمانه. ت ۲-ده: یوق. ل ۳: اول تلابه عمانه. ل ۴: اول یاتلانه اعیانه.
 ۱۸-ت ۲-ده: یوق. ل ۳: بیلماز هر یا نه.
 ۱۹-ت ۲-ده: یوق.
 ۲۰-ع ۱، ۲، ب م، ع ۹: ندور بیلمازم. ل ۴، ت ۱: بیلمانم. ت ۲-ده: یوق. ل ۳: بیلمه دیم.
 ۲۱-ع ۲، ۴، ت ۱، ۹، ع ۴: من دنیانی.
 ۲۲-ع ۱، ۲: ایسی ایسی اصلشردیم. ل ۳: اصلشردیم سونک. ل ۴: ال یاندیریر ایستی ایمش سونک بلم.
 ۲۳-ت ۲: ایمدی مونینک بار یوغین.
 ۲۴-ع ۱، ۲، ب م، ع ۹: زیان ندور بیلمازم. ل ۴، ت ۱: بیلمانم. ت ۲: بیلدیم. ل ۳: بیلمه دیم.

۲۵. مختوم قلی یولینگ اونگی آردی بار
۲۶. چکر یوکین هر کشی نینگ مردی بار
۲۷. یوراگیمده پنهان عشقینگ دردی بار
۲۸. درد قایسی دور درمان قایسی بیلمزم

۲۵- ت ۱: مختوم قلی یولینگ نه اونک آرتی بار. ل ۴: یولونک آلدی آرتی بار.

۲۶- ع ۱: یوکینک. ت ۲، ل ۳: یولین چکار.

۲۷- ت ۱، ت ۲: عشقینگ پنهان. ل ۳: عشقینگ نهان.

۲۸- ع ۱، ع ۲، ب م، ع ۹: درمان ندور بیلمازم. ل ۴، ت ۱: بیلمانم. ت ۲: بیلمدیم. ل ۳: بیلمه دیم.

۱۲۷

۱. شکر حقه بز هم بو يوله دوشديک
۲. گچوردیم بير نچه ایامی گوردیم
۳. معرفتینگ درياسينه يوزدوريب
۴. عارفلار سورارلار يوز گامی گوردیم
۵. خضر سيران ایدار قدرت عالمين
۶. موسی اوقور حقیقتینگ کلامين
۷. یدی گون ألمامیش تانگری سلامين
۸. قطب الاقطاب آتلی بدنامی گوردیم
۹. تازه تابان اولان عمریمینگ داغی
۱۰. قیش خزانی دگسه گوگارمز باغی
۱۱. گوز آیلاپ قرشیدین بير نچه ساقی
۱۲. هر بری اوینادور بيسر جامی گوردیم

۱- ل ۴: شول يوله.

۲- ع ۹: ایام کوردیم. ل ۴: کشردیم برنچه.

۳- ع ۱، ت ۱: يوز اوريب. ع ۹: دریا سنده يوزدیرلار. ل ۳، ت ۲: درياسينه اولاشدیق.

۴- ع ۳: سوراردی. ع ۹: يوز کام کوردیم. ل ۴: سوردیکی يوز کامی.

۶- ل ۳، ت ۲: موسی اوقور حقیقتینگ قدرت کلامين. ل ۴: حقتنک کلامين.

۷- ع ۴: یدی ألمامیش تنکری سلامين. ت ۲: یدی کون ألمانمیش.

۸- ع ۲، ل ۳: قطب الاقطام دین بدنام. ع ۴: قطب الاقطام دیان بو نام کوردیم. ع ۹: قطب الاقطام دیان بدنام کوردیم. بخ:

بدنام کوردیم. ت ۲: قطب الاقطاب دیان بر نامی کوردوم. ل ۴: بو نامی.

۹- ع ۱: عمریننگ باغی. ع ۷، ع ۹: عمریننگ تاغی. بخ: تازه تابان اولمیش عمریننگ باغی. ل ۴: عمریننگ باغی. ل ۳، ت ۲:

عمریمینگ باغی.

۱۰- ل ۳، ت ۲، ع ۱: کوکرمز داغی. ع ۳: قیشه خزان دکسه. ع ۴: خزان دکسه سولار کوکارمز باغی. ت ۱: قیش خزان. ع ۹:

قیش خزان اورار کوکارمز داغی. بخ: کوکارمز تاغی. ل ۴: قیش خزان اورسه کوکارمز داغی.

۱۱- ع ۳: کوز ایلاب قورشوندین برنجه ساغی. بخ: قرشوده. ت ۲: کوز آیلاب قرشیدین بر نجه ساغی.

۱۲- ع ۳: بر جافی کوردیم. ت ۱: بر فری اوینادور. ع ۹: جام کوردیم. ت ۲، ل ۳، ل ۴: يوز جامی.

۱۳. آغلادیم یقیلدیم توتدیم الینی
 ۱۴. تورت چهاریار بیلن حضرت علینی
 ۱۵. سنجر خان سلیم شاه یدی ولینی
 ۱۶. بر زهرا اون ایکی امامی گوردیم
 ۱۷. سلیمانی گوردیم یاتور ایوانده
 ۱۸. بر نچه غایب لار جمع اولمیش آنده
 ۱۹. قلزم دریاسینده دویب سبز عمانده
 ۲۰. علی خاتم سالان لجامی گوردیم
 ۲۱. قارون بو دنیانی آلدی مال بیلان
 ۲۲. ابلیس عاصی بولدی گلمز یول بیلان
 ۲۳. سیستان شهزاده باطر زال بیلان
 ۲۴. دیو بیله جنگ ایدان رستمی گوردیم

- ۱۴-۳: تورت پیشوا بیلان حصر حضرت علینی. ع ۴، ع ۷، ع ۹: تورت پیشوا بیلان حضرت علی نی. ت ۱، ل ۳، ت ۲: پیشوا بیلان حضرت علی نی. بخ: تورت پیشوا بیلن حضرت علی نی.
 ۱۵-۱: سنجر خان سلیمی. ع ۳: سانجر خان علیم شاه یدی ولینی. ل ۳، ت ۲: سنجر خان. ل ۴: یدی دالینی.
 ۱۶-۱: بخ: بری زهره. ع ۳: بر زهره ده اون ایکی. ع ۷: بر زهره ده اون ایکی. ع ۹: امام کوردیم.
 ۱۷-۲: باتور اوینده. ع ۴: سلیمانی یتور کوردیم اوینده.
 ۲۰-۳: عالی حاتم سلنن بحارم کوردیم. ع ۴: علی خاتم سلنن لجامی کوردیم. ع ۷: علی حاتم سلمان. ع ۹: علی خاتم بیلان لجام کوردیم. ت ۲: حاتم سنن لجامی. ل ۳: حاتم سلمان لجامی. ل ۴: علی حاتم سیلی نان لجامی کوردیم.
 ۲۱-ت ۱، ع ۹، ل ۴: مال بیله. ت ۲، ل ۳: آلدی آل بیلان.
 ۲۲-ت ۱، ع ۹، ل ۴: یول بیله.
 ۲۳-ع ۱، ت ۱، بخ: سمنکان شهزاده. ع ۴: سملغان. ت ۱، ع ۹: زال بیله. ع ۹: سیملغان. ل ۳، ت ۲: سمنکان شهزاده.
 ل ۴: ستمکان شهزاده باطر زال بله.
 ۲۴-ع ۲، ع ۹: جنک سلان. ع ۴: رستم کوردیم. بخ: دیو بیلان جنگ سلان رستم نی کوردیم. ت ۲: دیو بیلان قیلان جنگ رستمی کوردوم. ل ۳: دیو بیلان جنگ قیلان. ل ۴: دیو لره جنگ.

۲۵. مختوم قلی، فرمان بولدی الله دین
 ۲۶. یره اینب گلدی عرش اعلا دین
 ۲۷. جبرائیل گتورمیش اولی درگاه دین
 ۲۸. محمدہ اینان کتابی گوردیم

۲۶- ل ۴: یره ایتب کلدی.

۲۷- جبرائیل کتورمیش یدی درگاه دین. ع ۹: اولی دریادین. ت ۲: اولوغ. ل ۴: آنی درکاهدین.

۲۸- ع ۹: کلام کوردیم.

۱. سحر وقتی سیران ایدیب گزارکن
۲. عجب منزل گوزل جایه ساتاشدیم
۳. اوغریم بیلمای یولدین یوله آزارکن
۴. خوب مکانه خوب سرایه ساتاشدیم
۵. اوستادسز ایشلاناں کریش سز قاتیلان
۶. قیمتسز ساتیلان ال سز توتولان
۷. قول دگمای چکیلان اوقسز آتیلان
۸. چله سز قوریلان یایه ساتاشدیم
۹. نچه دوست لار بیلان سیرانده ایکان
۱۰. قطاردین آزاشدیم کاروانده ایکان
۱۱. جاندین امید اوزدیم حیرانده ایکان
۱۲. یلذدین یول اومدیم آیه ساتاشدیم
۱۳. کونگلیم گیتدی دوست لار ایچان شربتدین
۱۴. آلا ر یوز صفاده من مُنگ حسرتده
۱۵. آیریلیب نازلی دین قالدیم غربتده
۱۶. چشمه دین سو اسلاب جایه ساتاشدیم

-
- ۱-۷ ع، ب م، ت ۲، ل ۳: کزر کام.
  - ۲-۲ ع، ۳ ع، ۴ ت، ۲ ل، ۳: عجب جایه.
  - ۳-۷ ع، ب م، ت ۲، ل ۳: آزار کام.
  - ۴-۲ ت: خوب منکان خوب سیرایه.
  - ۵-۲ ع، ۹ ع، کریش قتلان. ۸: اوستا سز ایشلاناں میخسز چاتیلان. ب خ: اوسته سیز ایشلاناں کرفش قاتلان.
  - ۹-۴ ل: منده دوستلاع سیرانده اکان. ۱۰-۴ ع: خطر دین یول آزدیم. ۴ ل: آدا شدیم.
  - ۱۱-۳ ع، ب خ: امید اوزدیم.
  - ۱۲-ب م: یول آلدیم. ۸: یول اویدیم. ۴ ل: ب خ: یول آچدیم. ت ۲، ل ۳: یول ایستاب.
  - ۱۳-۳ ل، ۲: دوستلار ای شریته. ۴ ل: کونکل کیتدی.
  - ۱۴-۲ ع، ب م، ۸: یوز جفا ده. ۴ ل: آنکلار یوز صفاده.
  - ۱۵-۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۷ ع، ب م: ایریلب ناله ده. ۹: آیریلدیم ناله ده قالدیم غربتده. ت ۲، ل ۳: آیریلیب ایراقده قالدیم غربتده. ۴ ل: آیریلوب قالمشم ناله کریان غربتده.
  - ۱۶-۲ ع: چشمه سو. ۴ ع: چشمه سوین اسلاب.

۱۷. نه تنده قوت بار نه ايچده جان بار
 ۱۸. بو ايشده نه سود بار بيلمان زيان بار
 ۱۹. نه حساب نه كتاب نه بللي سان بار
 ۲۰. كشي بيلمز نه سودايه ساتاشديم
 ۲۱. باشه باغلاب ديوانه ليق كمنديم
 ۲۲. سكر اديب يتوشديم عشق سمنديم
 ۲۳. آل شرابه ال اوزاتديم امنديم
 ۴۲. دوريسين ايچميش لار لايه ساتاشديم
 ۲۵. مختوم قلى ديورلار ميننگ اديمي
 ۲۶. عالم ايلن چوير گورسه اوديمي
 ۲۷. اي يارانلار كيমে ديام داديمي
 ۲۸. باشيم چيقمز نه سودايه ساتاشديم

۱۸-۴: بو ايشده سود بار بلمان زيان بار.

۱۹-۳، ع ۳: نه حساب نه كسب نه بللي سان بار. ع ۷، ۹: نه كتيب. ت ۲: نه حساب نه كسيب نه بللي جان بار. ل ۴: نه كسيب.

۲۱-۳، ل ۴، ب خ، ع ۳: كمندين.

۲۲-۲: عشقينك سمندين. ع ۴: سكرديب. ع ۷، ب م، ع ۸، ۹، ت ۲: عشقنك سمنديم. ب خ: سكرانديم يتوشديم عشقنك سمندين. ل ۳: سكرديم يتوشديم عشقنك سمندين.

۲۳-۴، ع ۹، ب م: اول شرابه. ب خ: اوزاتديم پيمانه دين. ل ۴: اومانديم.

۲۴-۳، ع ۹، ل ۴: دوريسون چكمشلا.

۲۵-ب م: آديمني. ل ۳، ل ۴: منم.

۲۶-ب م: اوديمي. ل ۳: اوديمه. ل ۴: الين چكار.

۲۷-۳-ده: بوق. ب م: داديمي. ت ۲: اي يارانلار كيমে ايدام داديمي. ل ۳: اي يارانلار كيমে يتار داديمه. ل ۴: ديسام.

۲۸-۴، ع ۷، ب م، ت ۲، ل ۳: نه غوغايه ستاشديم.

۱. سندوج سرمستم، برگیمدین جدا بولدیم
۲. برگیمنی خزان چالدی، بی صوت صدا بولدیم
۳. بر گلچهره یولینده، بیهوده فدا بولدیم
۴. بد ایشلاره بای بولدیم، خیر ایشه گدا بولدیم
۵. فرقت وصلت نه کیم وار، اصلین از خدا بیلدیم
۶. بارچه نی بیدار گوردیم، اوزیم اوقیده بیلدیم
۷. دنیاغه دوره گلگان، اگلنمای گیده بیلدیم
۸. ایگانیم اوی ساندیم، گیگانیم ردا بیلدیم
۹. یا دوستلار کویدیم بشدیم اورتندیم ادا بولدیم

۱۰. یارانلار یولدش بولدیم نفس هوی ظالمغه
۱۱. یک دی قاچر بارمز نصیحت گوی عالمغه
۱۲. سرکش لیگین سبحانه مشهور ایتدی عالم گه
۱۳. من نا ایداین یارانلار اوغرسز اقبالیمه
۱۴. قویمادی اوز رایمه یورورگه مجالیم یوق
۱۵. نه قازانجه قوانجیم نه خوشوقتلیق مالیمغه
۱۶. چوب مقدارینه گچمز بو جهان خیالیمغه
۱۷. بیلمان عالم نه کویده من حیران اوز حالیمغه
۱۸. یا دوستلار کویدیم بشدیم اورتندیم ادا بولدیم

۱-۱: سر مستیم. ۲-۲: ع ۴، ل ۲: بر صوت. ۴-۲: ل ۲: پای بولدیم. ل ۴: خیر ایشلارکه.

۵-۴: ارخدا. بخ: نا کیم وارین از خدا. ل ۲: نا کیم در اصلین. ل ۴: اصلین از خدا بولدیم.

۶-۲: ع ۲: بارچه نی بیدار بیلدیم. ل ۴: اویخوده. ۷-۲: ع ۲: دونیاده ره کل کان. ع ۴: کدار بیلدیم. ع ۸: دونیایه کلکان.

۴-۸: کدا بولدیم. ۸-۲: ع ۲، ل ۱، ب ک، ل ۲، ل ۴: ل ۴: ایکنم اداغ. ع ۸: ایکانیم اداغ بیلدیم کیکانیم.

۹-۱: ع ۱، بخ: شونجه کویدیم یار دوستلار اورتندیم ادا بولدیم. ع ۸: یار دوستلار. ل ۴: چونچه کویدیم ایا دوستلار.

۱۱-۴: ع ۴: کیکدی بار مز قاچار نصیحت. ۱۲-۴: ل ۴: بر سر لیکن سبحانه. ۱۳-۴: ع ۴، ل ۱، ب ک، ل ۲: من ناتین یا

دوستلار اوغر سز. ۱۴-۱: ل ۱، ب ک: رایمله. بخ: قویمدی اوز حالیمغه یوریرکه مداریمغه. ل ۴: قویمدی اوز حالیمغه

۱۵-۸: ع ۸: نه قزانجیم قوانجیم. ل ۴: قزانج قوانجیم.

۱۶-۴: ع ۴، ل ۴: چو مقدار ینه. بخ: چوب مقدار ینه. ل ۴: چوب مقدارنه کچمز نه بو جهان.

۱۷-۲: ل ۲: بیلمیان عالم نه کویده.

۱۸-۱: ع ۱، بخ: شونجه کویدیم یار دوستلار اورتندیم. ع ۸: یار دوستلار کویدیم. ل ۴: چونچه کویدیم ایا دوستلار.

۱۹. جهل ایشینه چابک من الله امرینه سُست تر
 ۲۰. غرق ضلالت بولدیم هدایتی سن گوستر
 ۲۱. نه درویش من نه ملانه صوفی اهل دستار
 ۲۲. قرداشلار قولاق برسه آیتسام سوزیمنی راست تر
 ۲۳. فکر ایلانگ کیم باردور ایه دین بیزه دوست تر
 ۲۴. بنده لیک ده بولماسنگ بولغانینگ یخشی نیست تر
 ۲۵. گورمادیم گون آستینده هرگز اوزیمدین پست تر
 ۲۶. آتسه لایق بولمز ادا بولغان خاکستر
 ۲۷. یا دوستلار کویدیم بشدیم اورتندیم ادا بولدیم

۱۹- ع ۴: امرینه پشتر. ل ۴: جهل ایچنه چابک.

۲۰- ع ۱، ل ۱: هدایتیه من کوستر. ع ۲، ع ۴، ع ۸، ب ک، ب خ، ل ۲: هدایتیه سن کوستر.

۲۱- ل ۱: اهل داستار.

۲۲- ع ۱، ب خ: قولاق برسه دوستلاریم آیتسام سوزیم راست تر. ع ۸: قرداشلار قولاق برسه آیتسام سوزیمنی. ل ۲: آیتسام

سوزیم راستتر. ل ۴: قولاق توتسه دوستلاریم.

۲۳- ب ک: ایام دین بزکا. ب خ: ایامدین. ل ۲: دوستر. ل ۴: فکرایدنک کیم بار دور ایا دین بزه دستر.

۲۴- ع ۲، ل ۱، ل ۲: بنده لیکده بولمان سونک. ع ۴: نی ستر. ل ۴: یخشی فستر.

۲۶- ل ۲: ادا بولماز خاکستر.

۲۷- ع ۱، ب خ: شونچه کویدیم یار دوستلار اورتندیم. ل ۴: چونچه کویدیم ایا دوستلار.

۲۸. صحراسینده سلیمان گر سورسه صد سیاست
 ۲۹. گلسه پری پادشاهی اوق دمیر دور جان پولاد
 ۳۰. یوزمنگ دیوه باش بولوب دیو توره سی دمیربات(؟)
 ۳۱. مگس شاهی طورطاوس همراه لیق ایدیپ هیهات(؟)
 ۳۲. مورلار ملکی مندره گلسه بی حد بی غایت(؟)
 ۳۳. موسی نور قولین اچیب عیسی اوقیب یوز آیت
 ۳۴. خضر دعا لار قیلیب الیاس ایتسه مناجات
 ۳۵. مونداغ مُرده جسده محال دور تابساق حیات
 ۳۶. یا دوستلار کویدیم بشدیم اور تندیم ادا بولدیم

- ۲۸- ع ۱: صحرا سیننه. ع ۸: صد ضیا ست. ب ک: سورسه لار صد صیاد. ب خ: فقرا سنه سلیمان. ل ۴- ده: یوق.
 ۲۹- ع ۱، ع ۲: آق تمر جان فولاد. ع ۴: پادشاهی آق دمور کوک فولاد. ل ۱، ب ک: آق تمر و جان پولات. ل ۴- ده: یوق. ع ۸: آق تمر دور. ب خ: گلسه فری پادشاهی آقتمور جان فولات. ل ۲: گلسه هری پادشاه آق تمر جان پولات.
 ۳۰- ع ۲، ب ک: باش بولوب دوتورا سی تمر باط. ع ۴: دیو توره سی دمر زاد. ل ۱: بولوب توره سی دمر ربات. ب خ: یوز منک دیوه باش بولان دیو توران سی دمیر بات. ل ۴- ده: یوق.
 ۳۱- ع ۲: مکسک شاهی طور طور طاروس همراه لیق ایدیپ هیهات. ع ۴: بیکی شاهی طور طاروس. ب خ، ل ۱: طور طاروس. ل ۲: همراه لیق ایتدی. ل ۴- ده: یوق.
 ۳۲- ع ۲، ع ۸: مور لار مندری ملکی گلسه بی حد بی غایت. ب ک: مور ملکی مندری. ل ۲: مور لار ملکی منزره گلسه بی حد بغیبت. ل ۴- ده: یوق.
 ۳۳- ع ۴، ل ۱، ل ۲: نور قولین چکوب. ب خ: عیسی قرق آیت. ل ۴- ده: یوق. ع ۸: قولین چکیب الیاس ایتسه مناجات.
 ۳۴- ع ۱: دعا لار ایلاب. ب ک: حذر دعا لار قیلیب عیسی اوقیب یوز آیات. ل ۲: خضر لار دعا لار قیلیب. ل ۴- ده: یوق.
 ۳۵- ع ۴، ل ۱: محال تابماق لیق حیات. ل ۲: جسدکا محال تابماق حیانات. ع ۸: مونداغ مردی جسدکا محالدور تابماق نجات. ب خ: محل دور. ل ۴- ده: یوق.
 ۳۶- ع ۴: کونکلم اوینا معمور. ع ۸: کونکل اویونه. ل ۴- ده: یوق.

۳۷. مختوم قلی مسکینم کونگلیم اویسی نامعمور
 ۳۸. سوز گه یاقین بنده من خیریم کم شریم زور
 ۳۹. اوزیم خلقه ناقابل اقبالیم کم بختیم شور
 ۴۰. ناشایسته اعمالیم گویا قدم اورار کور
 ۴۱. مگر ایام اسلاسه بولغای نوراً علی نور
 ۴۲. یتر طرفه العین ده مهجور اولوب دوشگان دور
 ۴۳. بدقیلق برله بولدیج جهان ایچنده مشهور
 ۴۴. دگرمن دی بانگیر من، سمندر دی آتسخوار
 ۴۵. یا دوستلار کویدیج بشدیج اور تندیم ادا بولدیج

- ۳۸-ع ۴: من جرمم کم شرمم زور. ع ۸: خیریم کوب کم شریم زور. ل ۴-ده: یوق.
 ۳۹-ع ۱: طالع کم بختم شور. ع ۴: اقبالیم بختیم شور. ع ۸: اقبالم کج بختم شور. ل ۲: اغبالیم. بخ: اوزیم خلقدای نا قابل
 طالع کم بختم شور. ل ۴-ده: یوق.
 ۴۰-ع ۱، بخ: ناشایسته اقبالیم. ل ۲: نه شایشسه اعمالیم. ل ۴-ده: یوق.
 ۴۱-بک: نورین علی نور. ل ۴-ده: یوق. ل ۲: نور علی نور.
 ۴۲-ل ۴-ده: یوق. ع ۴: توشکاندور. بک: نه طرفته العین ده مهجور اولوب دوشکاندور.
 ۴۳-ع ۲، بک: جهان ایچنه. بخ: بو جهان ایچره. ل ۴-ده: یوق.
 ۴۴-ع ۲، ل ۱، بک: دکران دی ماکرمن سمندر دی آتس خور. ع ۴: دکرمن دی ماکرمن ئمندر دی آتشدور. ع ۸:
 دکراندی مارکرمن سمندر دی آتس حور. ل ۲: دکران دی داکرمن ئمندر دی آتس حور. ل ۴-ده: یوق.
 ۴۵-ل ۴-ده: یوق.

۱. یوقدین باره گتردینگ
۲. من آنده قلینگ بولدییم
۳. اَلْسْتُ بِرَبِّكُمْ
۴. اول دمده قلینگ بولدییم
۵. اراده دیارینده
۶. عدمده قلینگ بولدییم
۷. گر فانی گر باقی
۸. هر قانده قلینگ بولدییم
۹. مشت خاکه جان بردینگ
۱۰. بر زنده قلینگ بولدییم
۱۱. جانی تندین آیرسنگ
۱۲. بر مُرده قلینگ بولدییم
۱۳. هر هفته هر ساعتده
۱۴. هر دمده قلینگ بولدییم

۱-۳: یوقدین باره. ل ۴-ده: یوق.

۲-۴-ده: یوق.

۳-۱: دیدینک الست بر بکم. ع ۴، ل ۴-ده: یوق. بخ: دیدینک الست ربّ

۴-بم، بخ: من آنده قلینگ بولدییم. ل ۴-ده: یوق.

۵-۳: ایراده دریاده. ل ۴-ده: یوق.

۶-بم: هر قانده قلینگ بولدییم. ل ۴-ده: یوق.

۷-بم: کر فانی بو کر باقی. ع ۹: کر قایغو کر باقی. ل ۴-ده: یوق.

۸-۲، ع ۹: هر هانده. ع ۳: هر جانده. بم: هر قانده قلینگ بولدییم. بخ: هر هانده. ل ۴-ده: یوق.

۹-۲، ع ۳: مشت خاکی. ع ۷: خاکدین. بم: مشت خاکدین جان بردینگ. ع ۸: مشتی خاکدین جان بردنگ. ع ۹: مشتی

خاکه جان بردینگ. ت ۲: مشت خاک جان بردینگ.

۱۰-۲-ده: «بولدییم» سوزی یوق.

۱۱-۹: جان تندین. ل ۴-ده: یوق.

۱۲-۲، ع ۶، ۸، ع ۹، بک: هم مرده. ع ۷: بر زنده قلینگ بولدییم. ل ۴-ده: یوق.

۱۳-۶: هر هفت هر ساعت. ع ۷-ده: یوق. بم: هر هفت یو هر ساعت. بک: هر هفته. ل ۳، بخ: هر هفته ده هر ساعت.

ت ۲: هر هفته هر ساعت. ل ۴-ده: یوق.

۱۴-۷، ع ۴-ده: یوق. ل ۲-ده: «بولدییم» سوزی یوق.

۱۵. هر یلده هر آیده
 ۱۶. هر گونده قُلینگ بولدیم
 ۱۷. گر عشرت بیله بولدیم
 ۱۸. گر غمده قُلینگ بولدیم
 ۱۹. خدایا من نه عاصی
 ۲۰. شرمنده قُلینگ بولدیم
 ۲۱. بو دنیای فانیده
 ۲۲. یوقدور منم دی بدکار
 ۲۳. بارچه سنگا عیاندور
 ۲۴. نه حاجت قیلام اظهار
 ۲۵. یخشی دین ایراق قالب
 ۲۶. یمان بیله بولدیم یار
 ۲۷. بارمی گناه دردینه
 ۲۸. یارب من دی گرفتار

۱۵-۸ع: هر یلده یو هر آیده. ل۲: هر یلده هر آیده. ل۴-۴: ده: یوق.

۱۶-۴ل-۴: ده: یوق.

۱۷-۳ل: که عشرت بیله یوردیم. ل۴-۴: ده: یوق.

۱۸-۳ل: که غمده. ل۴-۴: ده: یوق.

۱۹-۳ل: من بر عاصی. ل۴-۴: ده: یوق.

۲۰-۴ل-۴: ده: یوق.

۲۱-۲ع، ۳ع، ۴ع، ۸ع، بخ، ل۲: بو دیار فانیده. ع۴: بو دیار فاتده. ع۷، ب۳: اوشبو دارالفناده. ل۳، ت۲: اوشبو دنیا ده یوق دور. ل۴-۴: ده: یوق.

۲۲-ب۳: منینک دای بد کار. بخ: یوقدور منینکداک بد کار. ت۲: هیچ منم دای بد کار. ل۴-۴: ده: یوق. ل۳: منینک داین هیچ بد کار.

۲۳-۴ل-۴: ده: یوق.

۲۴-۴ل-۴: ده: یوق. ب۳: نه حاجت قیلدی اظهار.

۲۵-۶ع: ایراق قالدیم. ل۴-۴: ده: یوق.

۲۶-۳ل: یمان بر لان. ل۴-۴: ده: یوق.

۲۷-ب۳: دردینکا. ل۴-۴: ده: یوق.

۲۸-۹ع: یوقدور من دای گرفتار. ل۴-۴: ده: یوق.

۲۹. بو جرم ايله گليب من
 ۳۰. درگاهينگا يا غفار
 ۳۱. يوزيم يوقدور آيدارغه
 ۳۲. حالمنى من شرمسار
 ۳۳. سن بولماسنگ نگهدار
 ۳۴. كيم دور منگا مددكار
 ۳۵. سنينگ دى غافريم بار
 ۳۶. جهانده نه غميم بار
 ۳۷. نه يوراگيمده آرام
 ۳۸. نه كونگليم ايچره قرار
 ۳۹. خدايا من نه عاصى
 ۴۰. شرمنده قلينگ بولديم
 ۴۱. گويا من بر ساروان
 ۴۲. كاروان ايزين يتركان
 ۴۳. اوغريم يوليم بيلماين
 ۴۴. يول اوستينده اوتورغان

۲۹-۴ ل- ده: يوق.

۳۰- ع ۲: يا جبار. ل ۴- ده: يوق.

۳۱- ع ۷، ۸: تيليم يوقدور آيتارغا. ب م: سوزيم يوقدور آيدارغه. ل ۴- ده: يوق.

۳۲- ع ۶- ده: «من» سوزى يوق. ل ۳: حامنى من يا غفار. ل ۴- ده: يوق.

۳۳- ل ۲: سن بولسنگ منكا دار. ل ۴- ده: يوق.

۳۴- ب ك: مدكار. ل ۴- ده: يوق.

۳۵- ب ك: غافريم وار. ب خ: سنينك داك. ل ۴- ده: يوق.

۳۶- ت ۲، ل ۳: نى عميم. ل ۴- ده: يوق.

۳۷- ع ۹: نه يوراكده آراميم. ل ۴- ده: يوق.

۳۸- ع ۷: كونكل ايچره. ل ۴- ده: يوق.

۳۹- ل ۳: من بر عاصى. ل ۴- ده: يوق.

۴۱- ع ۱، ت ۲، ل ۳: كويا كه بر پروانه من. ع ۳: كويا من بر سروان. ل ۴- ده: يوق. ب خ: كويه من بر كروان.

۴۲- ع ۱، ت ۲، ل ۳: كير كان ايزين يتوركان. ب خ: ساروان ايزين يتوركان. ل ۴- ده: يوق.

۴۳- ع ۳: يولم بتمانين. ع ۶، ۷، ب م: بيلماس من. ع ۸: اوغريم نونيم. ب خ: اوغريم يوليم بيلمار من. ل ۴- ده: يوق.

۴۴- ل ۴- ده: يوق.

یا رب کیمسه بولغای می	۴۵.
بر منزله یترگان	۴۶.
جانیم یولینده گورسون	۴۷.
بو ایشلارنی بترگان	۴۸.
من ایرمز من خداغه	۴۹.
قوللیق برجای گترگان	۵۰.
اوزی ایرار بنده نی	۵۱.
اویاتغان هم یاتورغان	۵۲.
شناورلیک بیلمز من	۵۳.
دریا ترینگ سو تورغان	۵۴.
یا رب طناب آتغای می	۵۵.
بر کنارده اوتورغان	۵۶.
یوقدور من دیک جهانده	۵۷.
عمرین غافل اوتورگان	۵۸.
خدایا من نه عاصی	۵۹.
شرمنده قُلینگ بولدیم	۶۰.
دنیا قیغی سی برله	۶۱.
بولدی قره باغریم قان	۶۲.

۴۵-۴۷- ده: یوق.

۴۶-۴۷- ده: یوق.

۴۷- ب: جانیم یولینکده کویسون. ۸: جانیم یولنده کورسنگ. ۴-۷- ده: یوق.

۴۸- ۴، ۶، ۷، ۸، ۹، ب، ک، خ، ۲، ۴: شو ایشلار نی. ۴-۷- ده: یوق.

۴۹- ۳، ۴، ۶، ۷، ۸، ۹، ب، ک، خ، ۲، ۴: من خواجمغه.

۵۰- ۱: قل لیق ایشین بتورکان. ۹: بر جا. ۴: قیلوغنی بتورکان.

۵۳- ۳، ۱، ۲: یوز ککچی لیک بیلمز من. ۴: یوزکچه لیک بلماسن.

۵۴- ۲، ۳، ۴، ۶، ۷، ۸، ۹، ب، ک، ت، ۲، ۳: دریا ترینک هم تورکان. ۳، ۷، ۸، ۱، ۲: دریا ترینک سو ترکان. نسخه:

باتورغان. ۴: درینک. ب: دریا ترینک هم یوزکان. ب: دریا ترینک باتورغان. ۴: دریا ترینک سو برکان.

۵۵- ۴: یا رب قیل جان آیتغایمو.

۵۷- ۲، ۳، ۴، ب، ۱، ۸، ۹، ۲، ۳: یوقمیش من دی جهانده. ب: ب: یوقمش من داک جهانده.

۴: یوق ایمیش مندای جهانده.

۵۹- ۳: من بر عاصی.

آخرتنی اونوتدیم	۶۳
یوگوردیم یلدم هر یان	۶۴
بر درده اولاشیب من	۶۵
سینامده ایرار پنهان	۶۶
تاپلغای می سوراسام	۶۷
یا رب شو درده درمان	۶۸
بیلگان دواسین ایتدی	۶۹
هر بنده مسلمان	۷۰
بیلدم قیلمز علاجین	۷۱
قرق یل اوتورسه لُقمان	۷۲
تلیم بارمز دیلارگه	۷۳
کونگل یوز منگ پریشان	۷۴
لطف ایلاگین یا سبحان	۷۵
حسرت بیله باردی جان	۷۶
بارچه مشکل ایشلاری	۷۷
سن اوزینگ ایله آسان	۷۸
خدایا من نه عاصی	۷۹
شرمنده قَلینگ بولدیم	۸۰

۶۵- ۷: بر درده ستاشیب من.

۶۷- ۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ب ک: سورش سم. ۶ ع، ۷ ع، ۲ ل، ۳ ل: سوراشسام. ۱ ل، ۸ ع، ۹ ع، ۲ ل: سورشسام. ۴ ل: صوراش سام.

۶۸- ۱ ل، ۲ ل، ۴ ل، ۹ ع: بو درده. ۸ ع: دمان.

۶۹- ۸ ع: بیلگان دعاسین ایتدی.

۷۱- ب م: بیلگان دعاسین ایتدی. ۲ ل، ۳ ل: بیلمان قیلماس علاجین. ۴ ل: بلمازم قیلمز.

۷۲- ب م، ۸ ع: یوز اوتورسه لُقمان.

۷۳- ۲ ع، ۳ ع، ۴ ل، ۱ ل، ۲ ل: تلیم بارماس تلاککا. ۳ ع: تلکه. ۷ ع، ب م، ب ک، ۴ ل: تلیم بارمز تیلککا. ۹ ع: تلیم بار میش

تلککا.

۷۴- ب م: کونکل یوز منک فریشان. ۲ ل، ۴ ل: کونکلوم یوز مینک پریشان.

۷۵- ۹ ع: لطف ایله یا سبحان.

۷۶- ۱ ل: بارور جان. ۲: حسرت بیلان بردینک جان. ۳ ل: بردینک جان.

۷۷- ۱ ع، ۳ ع، ۶ ل، ۱ ل، ۲ ل، ۳ ل، ۴ ل: ایشلاریم.

۷۹- ۳ ل: من بر عاصی.

۸۱. مختوم قلی خطادین
 ۸۲. غیرى الدین ایش گلمز
 ۸۳. چومدیم گناه چشمه سینه
 ۸۴. یوراک قایناب جوش گلمز
 ۸۵. خیر ایراق خیالدين
 ۸۶. شر کونگلیم دین داش گلمز
 ۸۷. مست دنیا بولوب من
 ۸۸. عقل گیدار هوش گلمز
 ۸۹. قورقار من اول درگاهه
 ۹۰. زاری قیلسام خوش گلمز
 ۹۱. باغریم آنداغ قایم دور
 ۹۲. عهده سیندین داش گلمز
 ۹۳. داش دین بتر قاتیب من
 ۹۴. گوزلاریمدین یاش گلمز
 ۹۵. اجابت نشانینه
 ۹۶. نیاز اوقیم دوش گلمز
 ۹۷. اخلاص بیله دیلانگان
 ۹۸. درگاهینگدین بوش گلمز
 ۹۹. خدایا من نه عاصی
 ۱۰۰. شرمنده قلینگ بولدیم

۸۲-۳ ل: ایل دین غیرى ایش کیلماز.

۸۳-۴ ع، ۱ ع، ۶ ع، ۸ ع، بخ: ۴ ل: چشمینه. ت ۲: چومدوم کنه دریا سینه.

۸۴-۴ ل: قاینار. ۸۵-بم: خیالده. ل ۱: خیر ایراق کونکلدین. ل ۴: خیر یراق دور کونکلدین.

۸۶-۱ ل: شر خیالدين داش کلمز. ۸۷-۸ ع: مستی دنیا. ۸۸-۳ ع: درگاه. ۸: عقل کنار خوش کلماز.

۸۹-۶ ع: قورقارام درگاه. ۹۰-۳ ع، ت ۲: زار قیلسام. ل ۴-ده: یوق. ۹۱-۶ ع، ۴ ل: باغریم آنداغ قاتیب دور.

۹۲-۱ ع: عهده سیندم. ۹۳-۳ ع-ده: یوق. ل ۱: داش بتر قتیب من. ل ۴-ده: یوق.

۹۴-۳ ع، ۴ ل-ده: یوق. ل ۱: کوزلاریم یاش کلمز. بخ-ده: «کلمز» سوزی یوق.

۹۵-۹ ع: اجابت نشاء سینه. ت ۲: اجابت نشانه غه. ل ۳: نشانیغه. ۹۶-۴ ل-ده: یوق.

۹۷-بم، بخ: اخلاص بیله تیلکان. ع ۹: اخلاص بیله دیلانکا. ت ۲: بیلان. ل ۳: اخلاص بیلان تیلانکان. ل ۴: کرملی

پادشاهغه.

۹۸-بخ-ده: «کلمز» سوزی یوق. ت ۲: درکاهی دین. ل ۳: درکاهدین. ل ۴: بلکه ایشیم خوش کلماز.

۹۹-۳ ل: من بر عاصی.

۱. عشق دریاسی دولدی داشدی قاینادی
۲. تازه خروش ایلاب جوشمالی بولدیم
۳. کونگل تختی موج اوستینده اوینادی
۴. آنده غواص بولوب یوزملی بولدیم
۵. یاتوردیم دویش گوردیم تسگنیپ توردیم
۶. عشق بر مشکل ایشدور اوقودیم گوردیم
۷. شوقین شیرین گوردیم بو یوله گیردیم
۸. ایمدی چاره یوقدور دوزملی بولدیم
۹. یارینگ یلی اوسدی اوزی گیزلندی
۱۰. امید الین گردی شونچه گوزلندی
۱۱. هجران قوتلانیب عشق ایکازلاندی
۱۲. اول مطبخده قایناب قیزملی بولدیم
۱۳. یولده یولوقدیردی چشم جادونی
۱۴. اولچردیم ال چویدیم عشقنگ اودینی
۱۵. کونگل گوزگی سینه یارینگ آدینی
۱۶. حکاک دیک ایلاب قزملی بولدیم

۲-ع ۸، ۴، ۹، ۴، ۴: ایلاب قزملی بولدیم.

۵-ع ۳: تسکندیم. ۴: تسکاندیم. ب، ۴: سسکاندیم توردیم. ۹: سسکاندیم توردیم.

۷-ع ۳: شوقین شیرین بیلدیم بویوله کیردیم. ۴: سرین سوقین کوردیم. ب، ۴: شوقین شراب بیلدیم. ۴: شاقین شیرین بیلدیم.

۱۰-ب، ۸، ۴: کوز لاندی. ۹: امیدلاین کیردی. ۴: چونچه کوزلاندی.

۱۱-ع ۳: عشق تازه لاندی. ۴: عشق تیزلندی. ب، ۸: هجران قوا لاندی. ۸: ایچران دولاندی عشق تکاز لاندی. ۹: هجران قوتلاندی عشق ایتاز لاندی. ب، ۴: هجران قوت لاندی عشق انکز لاندی. ۴: هجران قوتلاندی.

۱۲-ب، ۸: او مطلبده. ۱۳-ع ۱، ۴: یولده یوقدور دیمه چشم جادونی. ۴: یولده یولوقدوردیم.

۱۴-ع ۱، ۴، ۴: ب، ۴: اوچردیم. ۹: اوچرادیم. ۴: ال چدیم.

۱۵-ع ۸: کونکل کوزکو سنده.

۱۶-ع ۲، ۴، ۸، ۴: ب، ۴: حکایت ایلاب یاز ملی بولدیم. ۴: حکایت ایلاب یاد یازملی بولدیم. ۹: حکالیک ایلابوب قیز ملی بولدیم.

۱۷. بو فکردین بو خیالدین داش بولوب
 ۱۸. نفس وهوی کبرو کین دین بوش بولوب
 ۱۹. اول بازارده عشق تالانینه دوش بولوب
 ۲۰. بللی جان دین امید اوزملی بولدییم
۲۱. قانه قانه ایچدییم دوستینگ زهرینی
 ۲۲. زهرین شفا سانسام سالمز مهرینی
 ۲۳. گوره ده قوریلان کونگل شهرینی
 ۲۴. عشقه نوکر بولوب بوزملی بولدییم
۲۵. مختوم قلی اول منزله دیاره
 ۲۶. گیران قایدیب چیقہ بیلمز کناره
 ۲۷. یارانلار بو درده بارمیدور چاره
 ۲۸. اورتنیب اودانیب گزملی بولدییم

۱۷- ت ۱- ده: شو سطر دین سونکی یوق (مصراع های بعدی را ندارد).

۱۸- ع ۳: کینه دین. ت ۱: داش بولوب. ع ۹: نفس هوا مکریندین چون داش بولوب.

۱۹- ع ۳: عشق لاینه. ب خ: عشق تالانچه. ل ۴: عش نالانه.

۲۱- ع ۹: زهر شفا.

۲۲- ل ۴: شفا ساتدییم.

۲۳- ع ۱، ت ۱، ع ۸، ع ۹، ع ۳، ب خ: بو قورلان کوراده کونکل شهرینی. ع ۴: بو قورلان کوراده کونکل شهرینی. ل ۴: بو قورولان کاوده کونکل شهرینی.

۲۴- ع ۳: عشقه زور بولوب. ع ۴: عشقه نوکر ایدیب سور ملی بولدییم. ع ۸: عشق نوکاری بولوب. ع ۹: عشقه نوکر بولوب سورملی بولدییم.

۲۵- ت ۱: اول دیاره منزله.

۲۶- ل ۴: چقاه.

۲۷- ع ۱، ل ۴: ای یارانلار بارمی دور درده چاره.

۲۸- ع ۴، ب م: اورتانیب چورانیب کزملی بولدییم. ت ۱: اورتانیب اورتانیب. ل ۴: اورتانیب اوزانیب.

۱. ابدال منگا ابد جامین سونالی
۲. مسجد قایسی محراب قایسی بیلمدیم
۳. اول گدازه جانیم اریب ینالی
۴. آباد قایسی خراب قایسی بیلمدیم
۵. بر تابشده تاب ایتمادیم توز بولدیم
۶. توفراق بولدیم آتش داین سوز بولدیم
۷. داشدین بشدیم ایچدین کویدیم کوز بولدیم
۸. که نار قایسی کباب قایسی بیلمدیم
۹. گذر ایتدیم بر مکانسز مکانه
۱۰. سیران ایتدیم بر میدان سز میدانه
۱۱. حیران قالدیم بر جهانسز جهانه
۱۲. بیت قایسی دور هم باب قایسی بیلمدیم

۲-ع ۳، ۴ ل: محراب ندور. ع ۴، ب م: بیلزم.

۳-ب م: اول کزارد. ل ۳، ت ۲: اول کذارده. ل ۴: اول کذاره جانیم اینب یتالی.

۴-ع ۳، ۴ ل: خراب ندور. ع ۴: ویران قیسی بیلزم. ب م: بیلزم.

۵-ع ۲: بر ناشیه تاب اتمدیم شور بولدیم. ع ۳، ۹: بر تابشه تاب. ل ۴: بر تایشقه تا برمادیم طوز بولدیم.

۶-ع ۲: آتش بولدیم سوز بولدیم. ب م-ده: دوشنوکسز(نامفهوم). ت ۱: آتش داندای سوز بولدیم. ل ۳، ت ۲: آتشدین سوز بولدیم. ل ۴: آتشلاین.

۷-ع ۴: داشدین ایچدین کویدیم یاندیم کوز بولدیم.

۸-ع ۳: کباب ندور. ع ۴، ب م: بیلزم. ت ۲: کداز قایسی کباب قایسی بیلمدیم. ل ۳: کنار قایسی. ل ۴: منار قایسی کباب ندور.

۹-ع ۳: کوز اتمدیم بر مکانسز مکانه. ل ۳، ت ۲: کذار قیلدیم.

۱۰-ل ۳: سیران ایتدیم بر مکانسز مکانه.

۱۱-ع ۹، ۴ ل: جهانسز جانانه.

۱۲-ع ۲، ۹: باب ندور بیلمدیم. ع ۳: بیت قایسی هم باب ندور بیلمدیم. ع ۴: بیته قیسی بابی قیسی بیلزم. ب م: بیلزم.

۱۳. نفسه اويديم اوزيم بيلمای حرص بولدیم
 ۱۴. عقل ايشين دوغرى سانديم ترس بولدیم
 ۱۵. هر اشيادين يار صفتين درس آلدیم
 ۱۶. قرآن قايسى كتاب قايسى بيلمديم
 ۱۷. مختوم قلى اول مكانده مكث ايتدى
 ۱۸. شيخ لار توردي يگيت لارى رقص ايتدى
 ۱۹. هر اشيادين يار جمالى عكس ايتدى
 ۲۰. آب قايسى دور شراب قايسى بيلمديم

- ۱۳- ۲: بيلمای اوزيم حرص بولدیم. ت: ۲: نفسه اويديم بيلمای اوزيم حرص بولدیم. ل: ۴: بيلمای حرص بولدیم.
 ۱۵- ۲: يارينک صفتين. ع: ۴، ۹: يارينک صفتين آلدیم. ت: ۲: هر اشيادين يارينک صفتين آلدیم. ل: ۳: يارينک صفتين آلدیم. ل: ۴: هر اشيادين.
 ۱۶- ۴ ل، ۳: كتاب ندور. ع: ۴، ب: بيلمزم.
 ۱۸- ۴، ۱: يكت لاردى اقص اتدى. ع: ۹: يكتلاردى رقص ايتدى.
 ۱۹- ۹، ۲: يار جمالين.
 ۲۰- ۴، ب: بيلمزم. ل: ۴: شراب ندور.

۱. بوياديلار كوينگيني قان بيلان
۲. آدى بللى عرب تللى سويديگيم
۳. آيراليقده ياندى آتانگ جان بيله
۴. آدى بللى عرب تللى سويديگيم
۵. شام عبالى روم قبالى جانانيم
۶. آغلاى آغلاى جفالارينگ درديندن
۷. قورقه قورقه صحرالارينگ قورديندين
۸. آيريلدينگ آتانگدين كنعان يورديندين
۹. آدى بللى عرب تللى سويديگيم
۱۰. شام عبالى روم قبالى جانانيم
۱۱. چيلاق اولدى گل بدنينگ سويولدى
۱۲. داغ هجران سينانگ اوسته قويولدى
۱۳. آغلاماقدين يعقوب گوزى اويولدى
۱۴. آدى بللى عرب تللى سويديگيم
۱۵. شام عبالى روم قبالى جانانيم

۱- ف: كويناكينك قان بلان. ل ۴: كويلاكنكى.

۳-۱، بخ- ده: يوق. ع ۳: ياندى اوتيم جا بيله. ب م: اتانك ياندى جان بيله. ف: اتم جان. ع ۹: ياندى اتانك. ل ۴: جسد ايچره ياندى آتنگ جان بيله.

۴-۱، بخ- ده: يوق.

۵-۲، ع ۴: ب م، ع ۹- ده: يوق.

۶-۲: دوريندين. ع ۳: جفالارينگ دوزيندين. ب م، ع ۹: جفا لارينگ جوريندين. ل ۴: جفا درديندين.

۸- ب م: آيريلقده آتانك كنعان يورديندين. بخ: آيريلدينك كنعان دين آتانك يورتدين. ل ۴: آتانك كنعان.

۹-۲: آدى عرب ديللى سويديگيم.

۱۰-۲، ع ۴: بخ، ب م- ده: يوق.

۱۱- ف: چاپق. ل ۴: كل بدن سويولدى.

۱۵-۲، ع ۴: بخ، ب م، ع ۹- ده: يوق.

۱۶. گلدی اول دم قرداشلارینگ بوگورشیب
 ۱۷. قورقیسیندین قورت قوشلار یوگورشیب
 ۱۸. قبلان قوروق اوسته دوردی دلمرشیب
 ۱۹. آدی بللی عرب تللی سودیگیم
 ۲۰. شام عبالی روم قبالی جانانیم
۲۱. مختومقلی آیدار عالم یقلدی
 ۲۲. فلک سنی مصره آلدی چکلدی
 ۲۳. پشیمان اولوب آیاغینگه یقلدی
 ۲۴. آدی بللی عرب تللی سودیگیم
 ۲۵. شام عبالی روم قبالی جانانیم

- ۱۶- ۴ع، ۴ل: یوکرشب. ب.م: قرداشلارینگ انکراشیب.
 ۱۷- ۳ع: قورت لار کلدی یوکرشب. ۴ع: مونکرشب. ۴ل: قورط کلدی مونکرشب. ف: قورقوسندین قورت قوش کادی یوکرشب.
 ۱۸- ۴ع: دوریب دلمرشیب. ف: قودیق اوسته دوریب تلمرشیب. ۹ع: قبلانکا قودوق اوسته تلمرشیب.
 ۲۰- ۲ع، ۴ع: بخ، ب.م، ۹ع- ۵ع: یوق.
 ۲۱- ۱ع: عالم باقلدی. ۴ل: مختومقلی دیار.
 ۲۲- ف: چکلودی. ۴ل: آلدی شکلدی.
 ۲۳- ۳ع، ۴ع: پشیمان ایتب یاینکه بای یقلدی. ف: پشیمان ادیب بیانک بای یقلادی. ۹ع: پشیمان ادیب پانکا پای یقلدی.
 ۲۵- ۲ع، ۴ع: ب.م، ۹ع- ۵ع: یوق.

۱. قَرِيدِقْجِه قولدين گيتدى انصافيم
۲. ايا دوستلار اللا يتوشدى ساليم
۳. کرېما گون گوندين کمليبخوفيم
۴. دم بدم آرتدى بو بد افعاليم
۵. دريغا دين اوچون يوقدور بر ايشيم
۶. عمر آخر بولدى آغردى ريشيم
۷. قوتم کملىدى کوتلدى ديشيم
۸. يگيتليک اوچينده هنوز خياليم
۹. کونگل دنيا سوزين ايزلاب دوريبدور
۱۰. گوزيم گوزل لارنى گوزلاب دوريبدور
۱۱. تليم غيبت يالان سوزلاب دوريبدور
۱۲. شيطان بر کافر دور نفس ده بر ظالم

۱- ۴ ل: کندى اخيانم.

۲- ۲ ع، ۷ ع، ۹ ع: يتوشدى ياشيم. ۸ ع: ب م: ايا دوستلار اللی يتوشدى ياشيم.

۳- ۳ ع: کملىدى. ل ۱: کم بولوبخوفيم. ب خ: کم بولدى خزفم. ل ۴: يا کرېم.

۴- ۱ ع: دمادم. ع ۴، ۷ ع: ب م: دمدين دمه. ل ۱: آرتيب دور. ب خ: دمادمدين ارتدى. ل ۲: دمدين دمه ارتدى. ل ۴: دم دمدين آرتدى بو بد افغانيم.

۶- ۱ ع: عمر عدر لاندی. ع ۲: عمر عدالانده. ل ۴: عمر سنالدى هم آغاردى ريشم ساچيم. ع ۳: عمر هم آطلاندى آغردى ريشيم. ع ۴، ۷ ع، ۸ ع: عمر ادالندى آغردى. ب م: عمر عدلاندى آغاردى. ب خ: عمر يم عدر لاندی آقاردى ريشم. ل ۲: عمر عدلندى.

۷- ۲ ع، ۷ ع، ۹ ع: ب خ: کندلدى ديشيم. ع ۳: کملىدى قوتم. ب م، ل ۱، ۲: قوتيم کمالدى کندالى ديشيم. ع ۸: قوتيم کملىدى کنديلدى ديشيم. ل ۴: قوتم اکسلدکندلدى ديشيم.

۸- ۴ ل: يکت لک هوشنده.

۹- ۱ ع: ب خ: کونکل دنيا زرین زار لاب دورب دور. ع ۳، ب م، ل ۱، ۲، ۴: سوزين سوز لاب.

۱۰- ۲ ع، ۳ ع، ب م، ل ۲: کوزهم کوزلارنى. ب خ، ل ۴: کوزهم کوزل لارنى.

۱۱- ۲ ع، ب م، ب خ، ۸ ع: ب ک: تل هم غيبت يلان. ع ۳: عيب بلان. ع ۴: تل هم غيبت بيله سوز لاب. ع ۷، ۹ ع: تيل هم غيبت ييلان. ل ۱: ديل هم غيبت. ل ۴: تيل هم يالان سويلاب.

۱۲- ۴ ع: نفسهم. ب م، ۸ ع: نفس هم بر ظالم.

۱۳. سندنین مدد يتوشماسه يا جبّار
 ۱۴. بو بلادين باش قوترماق قچان بار
 ۱۵. هوی و هوسه بولديم گرفتار
 ۱۶. حق قولليغينه يوقدور ذره مجاليم
 ۱۷. دوستلار اعتبار يوقدور عمرگه
 ۱۸. بختيم نينگ سياه سي رنگ برار کومرگه
 ۱۹. طالعيم گونشي قالميش اومرگه
 ۲۰. ايام سن اوياندير اويميش اقبالييم
 ۲۱. خداوندا گرچه نفسيم يمان دور
 ۲۲. ديلاگيم درگاه دين نور ايمان دور
 ۲۳. شر ايشيم بي حد دور گناهيم کان دور
 ۲۴. سن اوزينگ گچرگين يا ذوالجلاليم
 ۲۵. فراغی من عشق اودينه بريانم
 ۲۶. ايل مالينه من حاليمه گريانم
 ۲۷. قورقي اميد اور تاسينده حيرانم
 ۲۸. تانگله محشر يا رب نه اولور حاليم

۱۴- ل ۱: بو باش.

۱۵- ل ۲، ل ۴: هواهی هوسغه.

۱۶- ع ۳: يوقدور مجاليم. ع ۷: حق قولليق نه ز ذره يوقدور مجاليم. ل ۲: حق قولوغيينه يوق دور منينک مجاليم.

۱۸- ب م، ل ۱، ل ۲، ع ۹: رنگ بير. ل ۴: رنگ بردی.

۱۹- ع ۷: قالميش ابرکا. ع ۸: ابرکا.

۲۰- ع ۳: ايام سن سنیک اويانديرميش اقبالييم. ل ۱: اياسندن اويغارميش اقبالييم. ل ۲: ايا سندن اويار ميش اقبالييم. ل ۴:

اوياندير اويخوده اقبالييم.

۲۱- ل ۴: خداونده.

۲۲- ع ۹: تيلاکيم الله دين. ل ۲: نوری ايمان دور. ل ۴: درکاهنکدين.

۲۳- ع ۷: شر ايشيم بي حدر.

۲۵- ب م، ع ۸: فراغی دير عشق. ع ۹: فراغ من.

۲۸- ع ۲، ب م، ع ۷، ع ۸، ع ۹، ل ۲: يا رب نوله ديب حاليم. ل ۴: يا رب تانگله محشر کونی نه اوله حاليم.

ديوان مختوم قلی فراغی.....متن انتقادی

۱. یا یارادان قادر قدرتلی سبحان
۲. آرمانده قویماغین یا ذوالجلالیم
۳. نفسیمینگ راهینده کرملی غفار
۴. درمانده قویماغین یا ذوالجلالیم
۵. تنیم دردلی قیلمه، اوزیمنی قلاج
۶. کونگلیم گینگ ایت، قویمه آج و یالانگاج
۷. ظالمه دوش ایتمه نامرده محتاج
۸. غم مانده قویماغین یا ذوالجلالیم
۹. ساقلاغین قیغی دین غم دین محنت دین
۱۰. نومید ایتمه شفاعتدین رحمتدین
۱۱. خالی قیلمه دنیا لیکده دولتدین
۱۲. درمانده قویماغین یا ذوالجلالیم

-
- ۱-۳ ع، ۴ ب، ۴ ل، ۴ قدرتلی جبار. ب: یا یرلتقان نه دور قدرتلی جبار.
  - ۲-۲ ع: ذوالجلالی. ع ۳، ۶: یا ذوالجلال ی. ع ۴، ۸: ذوالجلال هی. ب: یا ذالجلال ای. ت ۲: درمانده.
  - ۳-۳ ع، ۸ ت، ۲ ل، ۴ ل: راینده کرملی. ع ۴: راینه.
  - ۴-۲ ع: فرمانده قویماغین یا ذوالجلالی. ع ۳، ۶: قویماغین یا ذوالجلال ای. ع ۴، ۸: فرمانده قویماغین یا ذوالجلال هی. ب: فرمانده قویمغین یا ذالجلال ای. ب: حیرانده قویمغین. ل ۳، ت ۲: فرمانده قویماغیل.
  - ۵-۲ ت: تمنی دردلی قیلمه.
  - ۶-۳ ل، ت ۲: کونکلیم کینک قیل ایتمه آج و یلانگاج. ل ۴: کونکلمنی.
  - ۷-۱ ع: نامرده زار ایتمه ظالمه محتاج.
  - ۸-۱ ع: عمانده قویماغین. ع ۲: ذوالجلالی. ع ۳، ۶: یا ذوالجلال ای. ع ۴، ۸: یا ذوالجلال هی. ب: یا ذوالجلال ای. ل ۳، ت ۲: منده غم قویماغیل.
  - ۱۰-ب: نا اومید اتمه شفاعتدین نوبتدین. ب: نومید ایتمه شفقتینکدین رحمتدین.
  - ۱۱-۴ ل، ت ۲: خالی قویمه.
  - ۱۲-۲ ع: یا ذوالجلالی. ع ۳، ۶: یا ذوالجلال ای. ع ۴، ۸: یا ذوالجلال هی. ب: یا ذالجلال ای.

۱۳. ایا قادر سندن قدرتلی کیم بار
 ۱۴. کرمینگ گوچلی دور، گناهییم بسیار
 ۱۵. بر ظالم قولینه ایلاب گرفتار
 ۱۶. فرمانده قویماغین یا ذوالجلالیم
۱۷. مختومقلی شر هم بولسه شانیمده
 ۱۸. خیره دوندر آرمان قویمه جانیمده
 ۱۹. دنیا آخر دوست دوشمانینگ یانینده
 ۲۰. شرمنده قویماغین یا ذوالجلالیم

۱۴-۸: کوشلی دور.

۱۵-ب خ، ت ۲، ل ۳، ل ۴: قولنده.

۱۶-۲: حیرانده قویماغین یا ذوالجلالی. ع ۳: یا ذوالجلال ای. ع ۴، ۸: حیرانده قویماغین یا ذوالجلال هی. ع ۶، ب م: حیرانده قویماغین یا ذوالجلال ای. ع ۷: حیرانده. ت ۲، ل ۳: حیرانده قویماغیل.

۱۷-۲، ت ۲: فراغی دیر شر هم بولسه ساننده. ع ۳، ۶، ت ۲، ل ۳، ع ۴: فراغی دیر. ب م: مختومقلی شر. ب خ: مخدومقلی نینک شر هم بولسه شاننده.

۱۸-ب خ: جاننده. ل ۴: ارمامان قویمه.

۱۹-ل ۴: دنیا اول دوست دوشمان یاننده.

۲۰-۲: یا ذوالجلالی. ع ۳، ۶: یا ذوالجلال ای. ب م: یا ذوالجلال. ع ۸: یا ذوالجلال هی. ت ۲: شرمنده قیلمه غیل.

۱. فاش ایلا سرینگنی ایلامه پنهان
 ۲. اما که سوزیمدین چیقماغین اوغلیم
 ۳. هر گون یوز کوی گلور گچر بو باشه
 ۴. آغرتمه سوزیمنی یقماغین اوغلیم
 ۵. اوتانردیم سریم فاش ایلامزدیم
 ۶. فاش ایلار من خبر آلسنگ آزادیم
 ۷. یوز کوی گلور گچر هر گون بو باشه
 ۸. کونگل اسلار سفر قیلساق آزادیم
 ۹. جفا اورمه اوزینگ چاغر مولانی
 ۱۰. آرزولامه خانی بگی سلطانی
 ۱۱. بس دور بزه، اول تنگری نینگ برانی
 ۱۲. آزدیرمه کونگلینگنی، گیتماگین اوغلیم
 ۱۳. گیدانیمز یوق آلتی بیله باش بیله
 ۱۴. سیران ایتسک نچه دنگی دوش بیله
 ۱۵. مگر شونده غمگین کونگلیم خوش بوله
 ۱۶. کونگلیم قالقار قرار ایتمز آزادیم

۱-۷ع: سقلامه پنهان.

۳-۸ع: کونده یوز کوی.

۴-۷ع: انجتمه سوزیمی.

۶-۲ع، ۷ع، ۸ع: فاش ایدارین.

۷-۲ع، ۷ع: هر باشه.

۸-۷ع، ۸ع: استاری بار سفر.

۹-۷ع: مولامی.

۱۰-۲ع، ۷ع، ۸ع: بیکی فلانی.

۱۲-۲ع، ۷ع: آلدیرمه کونگلینگنی.

۱۳-۷ع: بیلان.

۱۵-۷ع: بیلان.

۱۴-۷ع: بیلان.

۱۷. بیلگا جلاين اوزينگ نيره اتر سن
 ۱۸. نچوک ايشدور مونی بويله توتر سن
 ۱۹. ديگين آخر کيمينگ بيله گيدار سن
 ۲۰. دم تار تيب هر يانه باقماغين اوغليم
۲۱. جلاوداری بولام ياذير خان پيرينگ
 ۲۲. کونگل قوشی پرواز ايدار فقيرينگ
 ۲۳. بو گون نچه گوندور آغلاشر ايلينگ
 ۲۴. شاد ايله کونگليمی قويبر آزاديم
۲۵. ورز شينگ يوق، ياش سن، گيدا بيلمر سن
 ۲۶. شبگير بار، شبيخون بار، چيدا بيلمر سن
 ۲۷. هر ايشه باش قوشوب ايدا بيلمر سن
 ۲۸. گيتماک ليک ياغداين ايتماگين اوغليم
۲۹. کيشی سوزله ماین سرّی فاش اولمز
 ۳۰. يخشی دين يماندين انگلان ياش اولمز
 ۳۱. شوگز قويبر ماسنگ کونگليم خوش اولمز
 ۳۲. رايمز قايتارمه، قويبر آزاديم
۳۳. بزنی بويله نچوک ترک ايداسينگ بار
 ۳۴. بو يول بيهوده دور سن گيداسينگ بار
 ۳۵. گل گيتماگين اوغليم چوخ در خواستيم بار
 ۳۶. قيغی خرجاته باتماغين اوغليم

۱۷-۲: تيرسن. ۷: يتارسن. ۸: بيلکاج لاین اوزينک نيره يتارسن.

۲۳-۷: بو کون يدی کون دور. ۸: بو کون يدی کوندور الحمد اوقورين

۲۶-۷: جزا بيلمار. ۸: شو ير بار شوخين بار.

۲۹-۷: سوزلامای.

۳۰-۷: دوش اولمز.

۳۱-۷: شول کز ايارما سنک کونکلم.

۳۴-۷: بو يوله بيهوده. ۸: بو يوله بيهوده برکتا سنک بار.

۳۶-۷: قيغا قره جای ده باتمه کيل اوغلوم. ۸: قيغی قره جاده باتمه کيل اوغلوم.

۳۷. قلییمه گیر پیدور گیتماک هوسی
 ۳۸. تنگه دور درم دور خلقینگ طمع سی
 ۳۹. کونگلیم دور ناروا قیلمه در خواستی
 ۴۰. بر سفر ایشیدور قویبر آزادیم
 ۴۱. قرآن اوقیب گزگین یخشی کلامدور
 ۴۲. بی رحم اوغان دور، دینی اسلام دور
 ۴۳. قاراچی دور، یول لار خیز دور، حرام دور
 ۴۴. اولور مینگ یترمینگ گیتماگین اوغلیم
 ۴۵. گوراین سیناین بو گون اقبالیم
 ۴۶. یخشی گون سعد گلوب مثالیم
 ۴۷. قصد ایدیب جانیمه یتسه اجلیم
 ۴۸. بو یرده هم بولسه تاپر آزادیم
 ۴۹. آزادی دیور بیله صفا سورالی
 ۵۰. ایسام ایبرالی سیناب گورالی
 ۵۱. آمین دیاین تور اوغلیم فاتحه برالی
 ۵۲. بر تنگری یار اولسون سنگا گیت اوغلیم
 ۵۳. مختوم قلی ایدار قالمیشام چوخدین
 ۵۴. کونگل تالواس اورار گزار ایراقدین
 ۵۵. هر یرده ساغلیغیم اسلا اول حقدین
 ۵۶. دعا قیلیب حقه یالبار آزادیم

۳۷-ع ۲: قلییمه کر پیدور اسلام هوسی.

۳۸-ع ۸: تنگه دور درم دور.

۳۹-ع ۷، ۸: کونگلیم ناروا یتمه قیلمه در خواستی.

۴۳-ع ۷: خیزی خرامدور.

۴۴-ع ۷: اولور مینک قالور مینک.

۴۶-ع ۷: یخششی کون یخشی سهت کلسه مثالیم. ۸: یخشی کون یخشی سهت کلب می سالم.

۵۴-ع ۷: کونکل تلفاس ایدار. ۸: کونکل تلفاز.

۱. اویان خواب غفلت دین، اجل سز اولان کونگلیم
۲. امید اوزیب عالم دین، درگاهه دولان کونگلیم
۳. مرد گرک لایدین چیقره، بویا تیب قالان کونگلیم
۴. دویب سز دریاغه دوشدی، کورانه کولان کونگلیم
۵. سوز بیلان ایچین آچیب قبض اولوب دولان کونگلیم
۶. جان فانی جهان فانی کفنه چولان کونگلیم
۷. عالم لار سوزین دنگلا، نصیحتین آل گوتر
۸. تور حقینک درگاهینه مناجات قیل، قول گوتر
۹. ریاضتینک یو کینی آرقان یوپین سال گوتر
۱۰. بوی ایش مردینک ایشی دور، مردانه وار قال گوتر
۱۱. کامل آیاغینه باش قوی، یالانچی دین ال گوتر
۱۲. توبه قیلیب بر پیرینک توفراغینه بولان کونگلیم

- ۱- ل ۴: اویان غفلت اویقوسندین. ۲- ع ۱، ع ۲، ع ۴، ع ۶، ع ۷، ع ۸، ع ۹، بخ: ل ۴: دیلان کونکلیم.
- ۳- ع ۱، بخ: مرد کرک دور آلماغه بو غریب قالان کونکلیم. ل ۴: مرد کرک دور آلماغه بوغولوب قالان. ع ۳: مرد کرک من لایدین چقاره قالغان کونکلم. ع ۴، ع ۹: مرد کرک من لایدین چقاره قالان. ع ۶: مرد کرک منی لایدین چقاره بو غملی قالان. ع ۷، ع ۸: مرد کرک من لایدین چقار قالان.
- ۴- ع ۲، ع ۴، ع ۶، ع ۹: دویسر دریاغه دوشدیم درکاها دیلان کونکلم. بخ: دویسر دریاغه توشدی کورینه کلان کونکلم. ل ۴: دریاغه توشدیم.
- ۵- ع ۲: سوز بیلان ایچین اکثر قبض اولوب دیلان کونکلم. ع ۳: سوز بیله ایچان اکثر قبض اولوب. ع ۷: سوز بیلان ایچین اکثر ده قبض. ع ۸: سوز بیلان ایچین اکثر قبض.
- ۶- ع ۴، ع ۷، ع ۸، ع ۹: کفنکا. ع ۹: کفنینک چولان. بخ: جهان فانی جان فانی دور کفنه.
- ۷- ع ۳: نصحتدین. ع ۹: نصیحت قیل ال کوتار. ل ۴: نصیحت نی.
- ۸- ل ۴: نور حقنک.
- ۹- ع ۲، ع ۹: یو کینی یوزین آرقان سال کوتار. ل ۴: یو کینی آرقانک اوزره سال کوتار. ع ۳: یو کینه آرقان سال کوتار. ع ۴: یو کین آرقا سال کوتار. ع ۶: یو کینی آرقان سال کوتار. ع ۷: یو کینی اریکلی عرقان سال کوتار. ع ۸: یو کینی آرقان یوزین سال کوتار.
- ۱۰- ع ۱: مردانه داغلار کوتار. ع ۶: مردانه تور قال کوتار. ع ۸: مردانه دور قال کوتار.
- ۱۱- ع ۶: باش قویسنگ. بخ: کامل یولینه باش قوی. ل ۴: یالان چندین ال کوتار.
- ۱۲- ع ۶: توبه توتوب.

۱۳. عشقیم باردور مجنوندین آلتیمیش حصه زیاده
 ۱۴. قرق یل قوتم باردور درس آیدارغه فرهاده
 ۱۵. یوراگیم یاقیب اوده خواجمغه بارسام داده
 ۱۶. کرم دریاسی جوشوب یترگای می مراده
 ۱۷. قالسه کونگل تاپلمز چیقسه بو جان دنیاده
 ۱۸. مرد گرکردور آماغه بو غریب قالان کونگلیم
 ۱۹. سحر تور دعا قیل، آمین دیسون فرشته
 ۲۰. غافل یاتمه ده نه بار، بیهوده اوتوریشده
 ۲۱. ملک جهان توتدورمز، ایلاسنگ منگ سررشته
 ۲۲. ابدال ژندهسین گیب، گیت دیوانه قاریشده
 ۲۳. یوقسه قالور سن تنها، سرگشته و غم گشته
 ۲۴. آیدین سوزینگه فعلینگ بولمسون یالان کونگلیم

۱۴-۴ ل: قرق یللق قواتم بار ایتار من فریاده. ع ۱، ب:خ: درس آیدور من فرهاده.

۱۵-۴ ل: خوجمغه.

۱۶-۴ ع: یتورور می مراده. ل ۴: دریاسی تاسیب.

۱۹-۴ ل: سحر دورده دعا قیل.

۲۰-۲ ع، ۲ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۶ ع، ۷ ع، ۸ ع: نه بار دور غافل یاتوب بیهوده اوتورشته. ل ۴: غافل یاتمه دونه تور بو بیهوده.

۲۱-۶ ع: یوز سررشته.

۲۲-۲ ع: ابدال اوتور سین کیی کت دیوانیه قارشده. ع ۳، ب:خ: آبدال جنده سین کیب دیوانه قاریشده. ع ۴: ابدال اوتورسین

کیب کیت دیوانه قارشده. ع ۷: ابدال اوتورسین کیوب کیت دیوانه قارشده. ل ۴: ابدال جنه سین کیوب دیوانه بول قارشده.

۲۳-۴ ل: سرکشته غم کشته.

۲۴-۴ ل: آیتغان سوزینک فعلنکه.

۲۵. مختوم قلی نوش ایتدیم غم باده سین ایکی طاس
 ۲۶. اوچ ایچرگه رغبت یوق، چون جاندین بولدیم خلاص
 ۲۷. سریمده سان سز سودا، ایچده وسواس الخناس
 ۲۸. کلینک بر تدبیر ایلانگ بو درده ایها الناس
 ۲۹. دیزه چوکوب دم چکسه لار، عیسی، خضر هم الیاس
 ۳۰. قالمز زنده، بولمز خود، چون مُرده بولان کونگلیم

۲۵- ع ۶: ایکی کاس. ع ۷: ایکی تارس.

۲۶- ع ۷: اوچ ایچرکا رغبت. ع ۸: اوچ ایچرکا قربت یوق. ع ۹: رغبت یوق من جاندین. ب خ: اوچ ایچمکه. ل ۴: اچارکه رخصت یوق.

۲۷- ع ۲: سریمدین. ع ۹: سریمدین سانسز سودا ایچده سواش خناس. ل ۴: اچمده وسوس خناس.

۲۸- ع ۴: کلینک بر پروا ایلانک. ع ۶: کلینک بو تدبیره قولاق سال ایها الناس. ل ۴: تدبیر ایلانکز.

۲۹- ع ۲: دم اورسن عیسی. ع ۳، ع ۶: دیزه چوکوب دم اورسه لار عیسی. ع ۴: دیر چوکریب دم اورسه عیسی. ع ۷، ع ۹: دیزین چوکیب اورسه دم عیسی. ل ۴: دمسر اوریب دم چکسه لار خضر هم الیاس.

۳۰- ع ۲: زنده بولمز خود مرده بولان کونکلم. ع ۳، ع ۴، ع ۶، ع ۷: قالینماز زنده بولماز خود مرده بولان کونکلم. ع ۸: قالقنمز زنده بولمز خود مرده اولان کونکلم. ع ۹: قالنمز زنده بولماز خود مرده بولان کونکلم. ب خ: قالمز و زنده بولماز. ل ۴: قالمز زنده بولمز خوب چونکه مرده بولان کونکلم.

۱. دوزمانم دویمانم دورمانم ای یار
۲. بو ساقی دورینده ایچماین جامیم
۳. جامیمی سوندیغینگ گورماسون اغیار
۴. گلمانم عقلیمه گورماین کامیم
۵. غوآص دیک بولمیشام یوزمیشام کولی
۶. تابمیشام همراهی توتمیشام یولی
۷. شوقینگ شراییندین بولمیشام دألی
۸. بیلمام نیجه گچر چاشتیم و شامیم
۹. تا نفس تنده دور، تنده جان باردور
۱۰. دل سنگا مایل دور چشم انتظار دور
۱۱. چکدیگیم فغان دور ورزشم زاردور
۱۲. تا که بو درد ایله گچر ایامیم

-
- ۱- ع ۴: دوزمنم دورمنم دویمانم ای یار.
  - ۲- ل ۴: ایچمایوب جامیم.
  - ۳- ل ۴: کورسین.
  - ۴- ل ۴: تور مایوب کامیم.
  - ۵- ل ۴: غوآصی.
  - ۶- ع ۳: تابمشا صحرا توتمشام یولی. ل ۴: همرامی.
  - ۷- ع ۳، ع ۴: بولمشام دولی. ل ۴: شوقینک شربتندین بولمشام تولی.
  - ۸- ع ۳: بلمنم نچوک. ع ۴: بیلمان نچوک. ل ۴: بلمن نچوک.
  - ۹- ع ۳: تا نفس تندور جان بار دور.
  - ۱۱- ع ۳: حوراکیم فغان دور. ل ۴: دردیشیم زار دور.
  - ۱۲- ع ۴: تابو دور ایله.

۱۳. گوزلارينگ جالاد دور، تل لارينگ عيار
 ۱۴. غمزانگ بيمار ايدار، يوزلارينگ تيمار
 ۱۵. منصور بلاسينه بولسام گرفتار
 ۱۶. گيدارم سن ساري سورا يوب خاميم
۱۷. مختوم قلى خوش خواب ايچره ياتورديم
 ۱۸. ايرينگا اوغراديم ايمان گترديم
 ۱۹. اوزيمنى اونوتديم اوزيم يترديم
 ۲۰. فراغى ديب چاغرسين لار منگ ناميم

-
- ۱۴-ع ۳: كوزلارينك تيمار.
 ۱۶-ع ۳: ساري سوزلا يوب خاميم.
 ۱۷-ع ۳: خواب ايله ياتورديم.
 ۱۸-ع ۲: ايرينكا. ع ۳: ار كينكا. ع ۴: اوزينكا اوغراديم.
 ۱۹-ع ۴: عقليم يتورديم.
 ۲۰-ع ۲: فراق ديب جرلماي سن منك نامم. ع ۳: فراق ديب جرلماي سن منكيز ناميم. ع ۴: فراغ تيب. ل ۴: فراغى ديب
 چاولاب سن منم ناميم.

۱. سنینگ دیک قادر دین دیلاگ دیلار من
۲. رحم ایلایب یاغمور یاغدير سلطانیم
۳. غریبم غمگینم نالش ایلارین
۴. رحم ایلایب یاغمور یاغدير سلطانیم
۵. قادر الله دوکگین رحمت بارانی
۶. اکینینگ همدمی یرینگ یارانی
۷. یرینگ گوگینگ عرشینگ کر سینگ سبحانی
۸. رحم ایلایب یاغمور یاغدير سلطانیم
۹. بلبل لار مست بولسون عالم آیلسون
۱۰. قیغی لار دفع بولسون غملار ساویلسون
۱۱. نوشیروان وقتی دیک، جهان یایلسون
۱۲. رحم ایلایب یاغمور یاغدير سلطانیم

۱-۴: قادر الله بو دور سندین تلاکم.

۲-ع ۱: یاغدير خدایم. ع ۳، ب خ، ل ۴: یغدور سبحانیم.

۳-ع ۹: غریبام غمگین هم نالش ایلارین. ت ۲: بر غریب غمگینم. ل ۳: غمگین من. ل ۴: غریبم غمگین من نالش ایلارم.

۴-ع ۱: یاغدير خدایم. ع ۳، ب خ، ل ۴: یغدور سبحانیم.

۵-ع ۱، ع ۳، ع ۸، ل ۴: نصرت بارانی.

۶-ع ۱، ت ۲: ایکننک همدستی. ع ۳، ع ۷: ایکی نینک همدستی یرینک یارانی. ع ۶: ایکی نیک همدستی. ب م: ایا نینک هم

دوستی. ع ۹: اکیننک همدستی. ب خ: ایکی نینک همدستی بر نینک. ل ۴: ایکی نینک مایه سی.

۸-ع ۱: یاغدير خدایم. ع ۳، ب خ، ل ۴: پخدور سبحانیم.

۹-ع ۷: مست اولوب. ع ۸: بلبل لار مست اولسون عالم یایلسون. ع ۹: عالم یایلسون.

۱۰-ت ۲، ل ۴: دفع اولسون.

۱۱-ع ۸: جهان آیلسون. ل ۴: نوشیروان وقتی دای.

۱۲-ع ۱، یاغدير خدایم. ع ۳، ب خ، ل ۴: یغدور سبحانیم.

۱۳. رحمتینگ ایشیگی عرشدین آچیلسون
 ۴۱. نورینگ اینیب یر یوزینه ساچیلسون
 ۱۵. غبار اوچسون عالم یوزی آچیلسون
 ۱۶. رحم ایلاب یاغمور یاغدير سلطانیم
۱۷. عالم تقدیر گوزلار قُدرت فرمانی
 ۱۸. جهانی بسط ایلا چیقسون آرمانی
 ۱۹. سندن بیتر دردلی لارینگ درمانی
 ۲۰. رحم ایلاب یاغمور یاغدير سلطانیم
۲۱. بنده فرمانم نه باردور منده
 ۲۲. رحیم سن رحمان سن کرم کان سنده
 ۲۳. کرمینگ بولمسه قالدیق درمانده
 ۲۴. رحم ایلاب یاغمور یاغدير سلطانیم

- ۱۳-۲ع، ۹ع، ت ۲، ل ۳: فرش دین آچیلسون. ع ۴: رحمتک ایشکی فرحدین آچیلسون.
 ۱۴-۲ع، ۴ع، ۷ع، ۸ع، ت ۲: نورینک اینسون. ع ۹: نورینک اینسون یر یوزینه ساچیلسون. ل ۳: یر یوزیکا.
 ۱۵-۷ع-ده: «یوزی» سوزی یوق. ب م: غبار کوچسون.
 ۱۶-۱ع: یاغدير خدایم. ع ۳، ب خ: یغدور سبحانیم. ل ۴: رحیم آه.
 ۱۷-۱ع، ۲ع: عالم تقدیر کوز لار تقدیر فرمانی. ع ۳: عالم تقدیر کوز لار فرمانی. ع ۴: کوز لار یقدیر فرمانی. ب م: عالم تقدیر فرمانی. ت ۲: تقدیر کوز لار تقدیر فرجانی.
 ۱۹-۷ع: درد لارینک. ل ۴: سندن تابار دردلارنک درمانی.
 ۲۰-۱ع: یاغدير خدایم. ع ۳، ب خ: یغدور سبحانیم. ل ۴: رحیم ایلاب آه.
 ۲۱-۳ل، ۴ل، ت ۲: بنده بیچاره من نه بار دور منده. ع ۳: بنده لافرانیم. ب م-ده: یوق.
 ۲۲-۴ل: رحیم سن رحمان کرم لار سنده. ع ۱: کرم لک سنده. ب م-ده: یوق. ع ۹: رحمان کرم کان سنده. ل ۳، ت ۲: رحم ایلاکیل رحمان کرم کان سنده.
 ۲۳-۷ع: کرمینکا بولماسه. ب م-ده: یوق. ل ۳، ت ۲: قالدیم ارمانده. ل ۴: درمنده.
 ۲۴-۱ع: یاغدير خدایم. ع ۳، ب خ: یغدور سبحانیم. ل ۴: رحیم ایلاب آه.

۲۵. درگاه‌دین دیلانر نالشی لی قل لار
 ۲۶. مناجات ایلابی آچه لار تل لار
 ۲۷. یمانلیق گوتربلیب یا یلسون ایل لار
 ۲۸. رحم ایلابی یا غمور یا غدیر سلطانیم
۲۹. مختوم قلی عشقینگ ایلار اراده
 ۳۰. عشقینگ نی کمال ایت، قویمه آراده
 ۳۱. یترگین بارچه نی مقصد مراده
 ۳۲. رحم ایلابی یا غمور یا غدیر سلطانیم

- ۲۵- ع ۴: درگاه‌نکدین درمان تیلایر قول لار. ل ۴: درگاه‌نکدین استر لار نالشی لی قل لار. ع ۹: در کاه‌دین دیلانوب کوز یاشلی قل لاره.
- ۲۶- ع ۱: آچیلار قول لار. ع ۴: مناجات ایلابوب آچارلار دیل لار. ع ۶، ۷، ب:م: آچارلار تیل لار. ب:خ: مناجات ایلابوب آچارلار قول لار. ل ۳، ت ۲: آچارلار دل لار. ل ۴: مناجات ایلابوب کوتارور قول لار.
- ۲۷- ت ۲: یمان لار کوتارلیب.
- ۲۸- ع ۱: یغدور خداییم. ب:خ: یغدور سبحانیم.
- ۲۹- ب:م: آراه. ع ۹: آزاده. ل ۴: مختوم قلی ایل لار کتسون آراده.
- ۳۰- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۶، ع ۷، ع ۹، ب:خ، ت ۲، ل ۳: عشقنکا کمال.
- ۳۱- ع ۱، ع ۳، ع ۴، ع ۶، ب:م، ع ۹، ت ۲: یتورکین مقصوده محشر مراده. ل ۴: یتورکیل محشرده مقصود مراده.
- ۳۲- ع ۱: یغدور خداییم. ع ۳، ب:خ، ل ۴: یغدور سبحانیم.

۱۴۰

۱. در دلی دلبر تلالشر سن گل باری
۲. دول لیقدور منینگ ده باغیریم دیلانییم
۳. سورا یور من، من هم سن دی دلبری
۴. سنی سوراماقده یوقدور یالانییم
۵. اگر گنگش سالسام یاده بیلیشه
۶. دیورلار شیرین عسل یاغه گلیشه
۷. سحر یازیغیم اوچون تورسام نالشه
۸. اول بر یار بولور یاده سالانییم
۹. بیلان یانینده منگزار قیمت دَره سن
۱۰. تانیمزه دوشوب دگمه یره سن
۱۱. قادر قسمت ایتسه منگا باره سن
۱۲. سنینگ کمین یاردور منینگ اولانییم

۲- ۸ع: منینگ بغیریم.

۳- ۲ع: ده: دوشنوکسز (نامفهوم). ع ۴: سورا یب منهم من دی بر یاری. ع ۸: سورا یر من هم سن دای بر یاری. ع ۹: سورا غوم

منهم سن دای بر یاری.

۴- ۴ع: والله سورامقده یوقدور یلانییم.

۵- ۲ع: ده: دوشنوکسز (نامفهوم).

۶- ۲ع: ده: دوشنوکسز (نامفهوم).

۷- ۴ع: توسام نالشه.

۸- ۲ع: ده: دوشنوکسز (نامفهوم). ع ۹: اول ده بر یار بولور یاده سالنم.

۹- ۴ع: بیلان یانینده مینک زر قیمتی حور سن. ع ۹: بیلان یاده منگزار قمتلی دور سن.

۱۰- ۲ع: تانیمزه دوشوب دکیمه دیر سن. ع ۸: یاره سن. ع ۹: تانیمز یره دوشیب دکمه یره سن.

۱۱- ۴ع: منکا برور سن. ع ۲- ده: شو سطر دین سونکی، یا یوق یا ده دوشنوکسز (مصراع های بعدی را ندارد و یا نامفهوم

است).

۱۲- ۹ع: منیم او لانییم.

۱۳. هر دلبر کیم کونگل اویین یاریدار
 ۱۴. یاتان بختیم اول یارادان یورودار
 ۱۵. قارغیشیم داشلارنی موم دی اریدار
 ۱۶. پور یافراق یارادار آلقیش قیلانیم
 ۱۷. گوزل گور کینگ گوکده گوندین اینیمز
 ۱۸. گلی دستنبلی کیم ایسغاب اوینامز
 ۱۹. مختوم قلی باش برماسه باینمز
 ۲۰. مَهریمی اینداریب نظر سالانیم

-
- ۱۳- ع ۴: اویون یرو دور. ع ۸: هر دلبر کیم کونکلیم اویون یاریدور.
 ۱۴- ع ۸: یاتان بختین اویرادین یورویدور. ع ۹: یتان بختی.
 ۱۵- ع ۹: موم دیک.
 ۱۶- ع ۴: پر بوداق آیورور آلقیش آلانیم. ع ۷، ع ۸: فر فوداق یارادور آلقیش قیلانیم. ع ۹: پر بوداق ایدا دور آلقیش آلانیم.
 ۱۷- ع ۷: کوزل یا کور کینگ. ع ۸: آیانمز.
 ۱۸- ع ۸: اسغاب دوینامز. ع ۹: ایسلاب اوینامز.
 ۱۹- ع ۴: یاینامز. ع ۸: بر مسه یارانمز.
 ۲۰- ع ۹: مَهریم اینداریب.

۱۴۱

۱. تاپدی شهرت خلق ایچینده بو جهالتدین نشان
۲. قالدی درویش لار تلنده داغ حسرتدین نشان
۳. قالمدی مظلوم لار دستنده نصرتدین نشان
۴. سربسر دولدی جهانیه بو بد آفتدین نشان
۵. دگدی عالم اهلینه یوز منگ خجالتدین نشان
۶. أر بیلور لار کیمده بولسه اول شرارتدین نشان
۷. یاده سالمز خیر ایشی تاپغان ضالالتدین نشان
۸. نه مروّتدین اثر بار نه عدالتدین نشان
۹. شک دگیلدور دوستلاریم گلدی قیامتدین نشان
۱۰. هر کشی بدعتغه باطر دور، آنی أر بیلدی لار
۱۱. محشره منکر بولوب یوق دین نی بار بیلدی لار
۱۲. راست لاری خائن بیلیب، خائن لاری یار بیلدی لار
۱۳. شرع ایشین بد آنکلایب بد ایشنی خوب کار بیلدی لار

۱- ل ۴: بو جهاندین نشان.

۲- ل ۴: تلندین داغ.

۳- ل ۱، ل ۲، ل ۸، ع ۸، ع ۱، ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۵، ع ۶، ع ۷، ع ۸، ع ۹، ل ۴: قالدی مظلوم لار. ل ۴: مظلوملرنک دسته فطرندین نشان.

۴- ب م: بر سری تولدی جهانیه. ل ۸: جهان. ب م: سر بسر توتدیجهانی. ل ۴: سر بسر توتدی جهانی بو برافندین نشان.

۵- ل ۱، ل ۲، ل ۳، ل ۴، ل ۵، ل ۶، ل ۷، ل ۸، ل ۹، ل ۴: بو جهالت دین نشان.

۶- ت ۱- ده: یوق.

۷- ع ۶: جبر ایشی. ت ۱- ده: یوق. ل ۴: ایشنی.

۸- ع ۴: نه نه مروه نه اثر بار.

۹- ل ۲، ل ۴، ل ۶، ب م، ت ۱، ل ۸، ل ۹، دوستلار. ل ۴: دوستلاره.

۱۰- ل ۴: هر کشی بدغته.

۱۱- ل ۱، ل ۲، ل ۴، ل ۶، ل ۱، ل ۸، ل ۹: یوق دنیانی بار. ب م- ده: یوق.

۱۲- ت ۱: راست را جاین بیلیب صاین لاری یار بیلدی لار. ل ۹: راستلاری جاین بیلوب جانلاری زار بیلدی لار.

۱۳- ل ۴: شرع ایشنی بد آنکلاب بد ایشنی خوب بلدی لار. ب م: شرع ایشین بد آنکلابوب خوب ایشنی بد کار بیلدی لار.

۹- ده: یوق. ب م- ده: «بیلدی لار» سوزی یوق.

۱۴. طامغه قانع ديو ب قانع لاری زار بيلديلار
 ۱۵. کيم شريعت اهلی بولسه همچو ايت خوار بيلديلار
 ۱۶. منکری مرشد بيليب، يالغان نی اقرار بيلديلار
 ۱۷. گمراهی تقوی سانيب، تقوانی گمراه بيلديلار
 ۱۸. شک دگيل دور دوستلاريم گلدی قيامتدين نشان

۱۹. حرمت اهلی بولدی اول کيم الينده سازی دور
 ۲۰. کيم کلام اوقوسه، خلق يانينده خر آوازی دور
 ۲۱. دردلاری درويش لارينگ خلوتده خلق نیازی دور
 ۲۲. اور تاده قيز و جوان، ديور سينگ طوی دور، بازی دور
 ۲۳. سچر شر قيز و گلین اوستينگه، گویا تازی دور
 ۲۴. حق ايشيندين بی خبر، خلق ايچره بعضی قاضی دور
 ۲۵. تابع جن دور آنينگ، حقا که شيطان اوزی دور
 ۲۶. تموغينگ ديقتجی دور، هر کيم که بوايشه راضی دور
 ۲۷. شک دگيل دور دوستلاريم گلدی قيامتدين نشان

- ۱۴- ت ۱: طامغه ايلا ب. ع ۹: تموغه ايلا ب طواف قانلاريني زار لار بيلديلار. ب خ: طایفه ايلا ب طواف قانع لاری. ل ۴: شانينغه ايلا ب طواف قانع لاری زار بيلديلار. ع ۱، ۲، ۴، ۶، ۸: تموغه ايلا ب طواف قانع لاری.
 ۱۵- ع ۴، ب خ: هجو ايديب خوار بيلديلار. ع ۶: بولسه هيچ ايديت خوار بلديلار. ع ۹: بولسه هجوم ايتب خوار بيلديلار.
 ۱۷- ع ۴، ت ۱، ع ۸: ب خ: تقوانی انکار بيلديلار. ع ۹: کمره نی تقوی بيليب تقوينی اينکار بيلديلار. ل ۴: کمرهانی تقوا.
 ۱۸- ع ۸، ۴، ۶، ب م، ت ۱، ع ۸، ۹: دوستلار. ل ۴: دوستلاره.
 ۱۹- ع ۲: اول کمنک. ع ۳: اهل حرمت بولسه اول کيمينک. ع ۴: اول کمينک قولونده. ت ۱: اهل عزت بولدی اولکيم قولونده سازيدور. ل ۴، ع ۸: حرمت اهلی بولسه اول کمينک قولونده سازی دور.
 ۲۰- ل ۴: اوقوسه دير لار خر.
 ۲۱- ب م، ع ۹: ديديلار درويشلارينک.
 ۲۲- ع ۲، ب م، ع ۹: ب خ: دير سن که. ت ۱: جوان گویا که. ل ۴: اور تا ده قيز جوان ديارسن طويدور یازی دور.
 ۲۳- ع ۶: سچرا شوب. ب م: قيزو جوان. ل ۴: شچرا شور قيز و جوان اوستنکه کویاه زاريدور.
 ۲۴- ت ۱: حق سوزيندين بی خبر خلق ايچره کيم لار قاضی دور. ل ۴: بی خبره.
 ۲۵- ع ۹: تابعين چين دور آنينک.
 ۲۶- ع ۶: ديقتجی دور هر بو ايشکا راضی دور. ع ۹، ب م: تموغينک ديقتجی دور هر کيم شو ايشکا راضی دور. ل ۴: طموغنک تقانجی دور.
 ۲۷- ع ۲، ۴، ۶، ب م، ت ۱، ع ۸، ۹: دوستلار. ل ۴: دوستلاره.

٢٨. تانگری پیغمبر سوزیندین بی خبر بو پیرلار
 ٢٩. فاسقی قاضی بیلیب ظالمه نایب دیورلار
 ٣٠. هر کشی اول گلیب پول برسه رشوت ایرلار
 ٣١. باغلاب بهتان ایله فقر اهلینه تقصیرلار
 ٣٢. سلّه باغلاب باشینه آچ بوری صوفی پیرلار
 ٣٣. ایلاب خلق اوستینه کوب حیلّه و تزویرلار
 ٣٤. روز محشر حق رسولینگ نا جوابین بیرلر
 ٣٥. گر حلال و گر حرام تاپسه دیکرلار ایرلار
 ٣٦. شک دگیلدور دوستلاریم گلدی قیامتدین نشان

٢٨-٢: بی خبر پیرلار. ٨ع: بی پیرلار. ٤ل: بی خبر بی فیرلار.

٢٩-٨: بم: فاسقی قاضی بیلیب نایب نی سلطان دیر لار. ١: ظالم نی. ٤ل: ظالمی.

٣٠-٣ع: ٤: هر کشی اول کلوب کورسه رشوت بیر لار. ٦ع: هر کشی کورسه کلیب رشوت بیر لار. بم: هر کشی کلوبان

کورسه رشوت ایر لار. ٨ع: هر کشی کلسه کلوبان کورسه رشوه ایر لار. ٤ل: بخ: هر کشی اول کلیب کورسه رشوه ایر لار.

١ع: هر کشی کورسه کلیب اول رشوت بیر لار.

٣١-٩ع: یغلاب بهتان. ٤ل: فقر اهلین تقصیر لار.

٣٤-٩ع: حق رسولیغه نه جواب بیر لار.

٣٥-٢ع: ده: یوق. ١: بنده سن سورسه سوال برسه کرک تقریر لار.

٣٦-٢ع، ٤ع، ٦ع، بم، ١، ٨ع، ٩ع: دوستلار. ٤ل: دوستلاره.

۳۷. اگسه گور مختوم قلی سوز برله در دینگ هر زمان
 ۳۸. نه اوچون ظالمه نوبت بردی بو دور زمان
 ۳۹. آنینگ اوچون گوز گوران اشیدین اوتنه دوشدی گمان
 ۴۰. ایلاب بر برینه دعواى باطلنى همان
 ۴۱. برشاهی ليق مال اوچون، تحقیق برار لار الدین ایمان
 ۴۲. اوزینی آر ساغینار کیم آرتیق ایش ایتسه یمان
 ۴۳. خون ناقدین کشی یوز شوق ایدار دوکماگه قان
 ۴۴. گربه نینگ گوجی قبلانه یتسه، قاپار، برمز آمان
 ۴۵. شک دگیلدور دوستلاریم گلدی قیامتدین نشان

- ۳۷- ت ۱: آیتار مختوم قلی سوز برله. ل ۴: ایکسه دور سوز بله در دین هر زمان مختومدان.
 ۳۸- ع ۱: نه اوچون ظلمه نوبت. ل ۴: نی ظالم غه نوبت قوات بردی بو زمان.
 ۳۹- ع ۳، ۸: ایشدین اوتا کچدی کمان. ب خ: اوتنه کتدی کمان. ل ۴: اشندین کچدی کمان.
 ۴۰- ع ۳: دعواى بدعت نی همان. ل ۴: دعوائی طلب نی همان.
 ۴۱- ع ۳، ۲، ۴، ب م، ت ۱، ۸، ۹: برشهاییق مال. ل ۴: بر شاییق مال اوچون.
 ۴۲- ساغونوب. ل ۴: اوزینی ایر سایوب.
 ۴۳- ع ۴، ۴: چون نا حق دین. ع ۹: خون ناقدین کیشی نور شوق اثر توکماقا قان.
 ۴۴- ع ۲، کربه نینگ کوچی اکر قبلان ویرمز. ع ۱، ۶: کربه نینگ کوچی اکر قبلان تاپسه برماز آمان. ع ۳: کربه نینگ کوچی اکر قبلانغه برمز آمان. ع ۴، ب م، ۸: کربه ننگ کوچی اکر قبلان قبا برماز آمان. ع ۹: قبلانک قبا کورماز آمان. ب خ: کوبه کوچی یتسه کر قبلان تفه برمز آمان. ل ۴: کرخی کوشه یتسه قبلانی یقر برمز آمان.
 ۴۵- ع ۲، ۴، ۶، ب م، ت ۱، ۸، ۹: دوستلار. ل ۴: دوستلاره.

١٤٢

١. نومید ایکان نظریم
٢. گوردی ایکی هلالان
٣. جانیم راحتین آلدی
٤. آی دیک حسن جمالان
٥. یار آندین آگاه بولدی
٦. اوزینی یراق سالدی
٧. اشک گوزدین روان بولدی
٨. گویا گچمیش مغیلان
٩. متصل اشکیم آقیب
١٠. قویمز گورارگه باقیب
١١. نفسیم خوینه چکیب
١٢. اخلاصیمدین یالان (?)

١-٤ ل: نومید ایدیدم.

٣-١ ل: حوسیم راحتین آلدی. ل ٤: جانمنگ راحتنگ آلدی.

٤-٣ ع: حسن خیالان. ع ٤، ل ١، ع ٩، ب ک: اندین حسن خیالان. ل ٤: ایلیان ملالان.

٥-٩ ع: اوزینی سالدی ایراق. ل ٤: یرا سالدی.

٧-١ ل: اولدی. ب ک-ده: «بولدی» سوزی یوق. ل ٤: یاشیم کوزدان روان اولدی.

٨-٣ ع: کویا دکمیش مولان. ل ٤: کویا سبمش مغ...

١٠-٤ ل: قویمار کورمکه باقیب.

١١-٤ ل: نفسمه خزینه چکپ.

١٢-٤ ع: حلاص نمذین یالان. ل ١: احلاص نمذین یالان. ع ٩: حلاصا یتمدین پالان. ب ک: احلاص نمذین یالان. ل ٤:

اخلاصیم نه دور یا...

۱۳. اورونینده آينده
 ۱۴. زبان سنى گوینده
 ۱۵. مدام اولوب جوینده
 ۱۶. تل سنینگ اوچون نالان
 ۱۷. عشق خنجرين تيز ايلاب
 ۱۸. سن ينه خونريز ايلاب
 ۱۹. تايمين هرگز ايلاب
 ۲۰. شمّه‌ای از وصالان
 ۲۱. فکر ايله فانی بولدی
 ۲۲. حسرتده حيران قالدی
 ۲۳. عشقینگ قوشنی سالدی
 ۲۴. عقلینگ ملکينه تالان
 ۲۵. مختومقلی شب و روز
 ۲۶. جان گداز يوراک سوز
 ۲۷. بو سبیدین برف بوز
 ۲۸. باغره باسار سوز آلان

- ۱۳- ع۳: رونده آينده تر. ع۴، ل۱، ع۹، بک: رونده آينده. ل۴: صبح شامده زبان.
 ۱۴- ع۳: بانه سنى کوينده. ل۱: سنى. بک: زبان سنى کوينده. ل۴: سنگ کوينده هر آن.
 ۱۵- ل۴: جست جدا ايلار مدام. ۱۶- ع۴: اوچون چون. ل۴-ده «نالان» سوزی يوق.
 ۱۷- ع۳، ل۱: عشقینگ خنجرنی تيز ايلاب. ع۴: ايلاب تيز. بک: عشقینگ خنجرين تيز ايلاب. ل۴: عشقینگ خنجرين تزلاب.
 ۱۸- ع۳: ديب خونريز. ع۴: ايله اولوب سن خون ريز. ل۱، ع۹: اولوب سن خونريز. ل۴: الب اله ايدوب جولان. بک: ايلاب اولوب سن خون ريز.
 ۱۹- ع۳: تايمين آينگ ايکه هرکز. ع۴، ل۱، ع۹: اينکله هرگز. بک: تايمين اينکله هرکيز. ل۴: تايمين انکلاميان.
 ۲۰- ع۴: شمّه از وصالان. ل۴: هرکز شمّه از ... ۲۱- ل۱: بولديم.
 ۲۲- ع۳: خر حيران. ل۱: قالدیم. بک: ل۴: حيرتده حيران قالدی.
 ۲۳- ل۴: قوشين. ۲۴- ل۱، بک، ل۴: عقلیم. ۲۶- ل۴: جان کزر يوراک سوز.
 ۲۷- ع۴: برق بوز. ل۱: بو سبیدین بریا بوز. ع۳: بو سبیدین بر قالور. ع۹: بو سبیدین برق بوز. ل۴: سرکردان عقلم هنوز.
 ۲۸- بک-ده: يوق. ل۴: کویاه مفل اولوبان. ع۳: تفر با سر سوالان.

۱۴۳

۱. یخشی سوزدین یاریر جانی
۲. یخشی بيله يولداس بولان
۳. قاچیب قوتولماغه اونار
۴. یمان بیلان يولداس بولان
۵. دنیانینگ دویبی اوتماک دور
۶. مراد مونده ایش بیتماک دور
۷. ایشی غصه یوتماق دور
۸. بر یمان قونگشه دوش بولان
۹. بر یمان سوز یوراک بولار
۱۰. یخشینی عالم آرزولار
۱۱. یاددین چیقمز گورماک دیلار
۱۲. براودین کونگلی خوش بولان
۱۳. هر کیمده که هُنر یوقدور
۱۴. دوشمانینه حذر یوقدور
۱۵. یخشی لبق ایتسه یر یوقدور
۱۶. شو ایامده یواش بولان

۱-۳ ل، ت ۲: یاریر جهان.

۲-۷ ع، ت ۲: قرداش بولان. ۸، ل ۳، بخ: بیلان.

۴-۷ ع: بر یمان نه يولداس بولان. ب م: بر یمان بیلان. بخ: یمان بیلان قرداش بولان.

۵- ت ۲: دنیانینگ سونکی.

۶- ۷ ع: مقصد آندین ایش بتماکدور.

۷- ۷ ع، ت ۲، ل ۳: دمبدم غصه یوتمقدور. ۹ ع: دم دم غصه.

۱۲- ۱ ل، ده: «بولان» سوزی یوق. ت ۲: کونکل خوش.

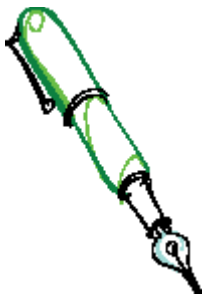
۱۳- ۷ ع: هر کیمده بر هنر. ل ۳، ت ۲: هر کیمسه هنار یوقدور.

۱۴- ۹ ع، ت ۲، ل ۳، ۲: هدر یوقدور.

۱۵- ب م: یری یوقدور. ل ۱: یول یوقدور. بخ- ده: یوق.

۱۶- ع، ۹ ل، ۱ ل، ۲ ل: بویامده. ع ۷: بول ایامده. بخ- ده: یوق.

١٧. مختوم قلى اوگوت آيدار
 ١٨. انگلان قولاغنده گيدار
 ١٩. اوزيني يونگ ساقغال ايدار
 ٢٠. بوزولان ايشه باش بولان

١٧-٤: اوکود ادر.

٢٠-٣: ع٧، ل١، ع٨، ع٩، ل٢، ل٣: بوزيلغان ايله باش بولغان. ت٢: بر بوزيلان باش بولان.

۱۴۴

۱. کونگل آیدار خلقدین قالب
۲. گزسام داغلار داشلار بیلان
۳. یازیغمنی یاده سالیب
۴. یوزیم یوسام یاشلار بیلان
۵. هر کیم گورسم بر پیشهده
۶. منینگ کونگلیم اندیشهده
۷. کوهسار ایچره گوشهده
۸. اوتورسام درویش لار بیلان
۹. قرّی دنیا آل ایچنده
۱۰. آدمزاد خیال ایچنده
۱۱. جهان قال مقال ایچنده
۱۲. هر کیم یوز تالاش لار بیلان

۲-ع ۴، ب م، ت ۱، ل ۱، ع، ل ۹، ب ک، ل ۴: بیله. ف: کیرسام داغلار بله.

۳-ت ۱: یازیقومی.

۴-ع ۴، ب م، ت ۱، ل ۱، ف، ع ۸، ع ۹، ب ک: بیله. ل ۴: یوصام یوزوم یاشلار بله.

۵-ع ۱، ب ک: هر کمی. ت ۲: کیمی کورسام بر پیشه ده. ل ۴: هر کیمنی کورسم.

۶-ل ۱، ف، ل ۴: منم.

۷-ع ۲، ل ۳: کوسر. ع ۴: کوهی سر. ت ۱: پنهان بولوب بر گوشه ده. ف: کوه لر. ع ۹: کوی سار. ب خ: کوه سیر ایچره. ت ۲:

کوی سر ایچره گوشه ده.

۸-ع ۱، ب خ، ت ۱: اوتورسام آغاچلار بیلان. ع ۳: اوتورسام آغشلار بیله. ع ۴، ف، ع ۹، ب ک: اوتورسام آغج لار بیله. ل ۴:

اوتورسم عیش بله. ب م، ل ۱: اورسام آغاچلار بیله. ع ۸: اوتورسام آغاچلار بیله. ل ۳: اوتورسام آغج لار بیلان.

۹-ف: قره دنیا. ت ۲: کهنه دنیا. ل ۴: قوری دنیا آل اشنده.

۱۰-ل ۴: خیال اشنده.

۱۱-ب خ-ده: یوق. ل ۴: اشنده.

۱۲-ب خ-ده: یوق. ب م، ل ۱، ف، ع ۸، ع ۹، ب ک، ل ۴: بیله.

۱۳. الله نینگ عشقینده مست لار
 ۱۴. دوش گلمز بريلمز دست لار
 ۱۵. کونگول پرواز اورار دوست لار
 ۱۶. دورمز یوز علاج لار بیلان
۱۷. کوب کوی لار بیلان اوتوردیم
 ۱۸. بیلمدیم نه ایش بتردیم
 ۱۹. گمراه بولدیم یول بتردیم
 ۲۰. اوتوردیم بی وجه لار بیلان
۲۱. بیکار قویمای عمر تختی
 ۲۲. اویانندیرساق اویمیش بختی
 ۲۳. دعا قیلیب سحر وقتی
 ۲۴. نالش قیلسام قوشلار بیلان
۲۵. مختومقلی توفیق آلسام
 ۲۶. بر آر تاپسام قوللیق قیلسام
 ۲۷. یورک آیدار یولدانش بولسام
 ۲۸. دم چکان درویش لار بیلان

۱۳-ع ۱: زبردست لار. ۸ع: الله عشقنده. ۲ع: اللهنگ عشقنده مست لار.

۱۴-ع ۱، بک، بخ: دوش کلمز برمز دست لار. ۳ع، ۴ع، ف: دوش کلنمز برماز دست لار. ۱: دوش کیلماس بزه دوست لار. ۳: دوش کلماز زبردست لار. ۸ع: دوش کلمازلار برماز دست دور. ۹ع: کلمز سسلار. ۲: دوش کلمز بر زبردستلار. ۱۵-ع ۱، ت ۱، بخ: ایدار دوستلار. ۲، ۳: پرواز اورار. ۴: فرواز ایلار.

۱۶-ت ۱، ۴ع، ۱، ب، ف، ۸ع، بک، ۴: تورماز یاوز قلاج لار بله.

۱۷-ع ۴: بیله. ۶ع: حسرت بیلان کون اوتوردیم. ۱: کوب کونله بویله اوتوردیم. ۴: هنکامه لار کوب اوتردیم. ف: کوب کویلار لبمه اویوردیم. ۹ع: کوب کوهیلار. ۳، ۲: بیلان.

۱۸-ع ۶: بو فانیده نه بتوردیم. ۲: بو توردیم. ۱۹-ع ۱، ت ۱، بخ، ت ۲، ۳: کمره بولب. ف-ده: یوق.

۲۰-ع ۳: سوکاسلار بیله. ۴ع: بخ: بی وشلار بیله. ف-ده: یوق. بک: بله. ۲: بی وشلار. ۴: اولتوردیم بو شلار بله.

۲۱-ع ۴، ۱: بیکار قویما عمرینگ تختی. ۱، ۹ع، ۳: قویمه. ف: عمر سخت. ۲: قویماس. ۴: عمر یختی.

۲۲-ع ۲: اونده برسق اویمیش بختی. ۴: اویانندیرسام تورمار بختی. ۱: اویاندور غفلتدین بختی. ف: اونید یورسن.

۲۳-ت ۲: دعا قیلسام. ۳: قیلساق. ۲۴-ع ۴، ۴، ت ۱، ف، بک: بیله. ت ۱، ۲، ۳: نالیش ایتسام.

۲۶-ع ۲: قوللیق قیلسام بر ار تابسام. ف: براز تافسم. ۴: بر ار تابسم خدمت قلسام.

۲۷-ع ۴: کونکلوم آیتور. ۲۸-ع ۴، ت ۲، ف، بک، ۴: بیله.

۱۴۵

۱. دنگ بولور ديب سانماغين ايشينگ بذاقبال ليق بيلان
۲. هيچ قچان دنگ بولماير اشك بدو شاه ليق بيلان
۳. قرداش اولمه خيز حرامى فتنه رسواليق بيلان
۴. تور سحر ياد ايت خداينگ يغلا تنهاليق بيلان
۵. باشينگى غوغايه سالمه مال دنباليق بيلان
۶. باردى طورينگ داغينه حق برله همراز بولدى كليم
۷. اوتدى آنلار قالدى دنيا كچدى ايام القديم
۸. ياتسه ير بولدى دوشك اور تنجهسى پارچه كليم
۹. نه عيب دور نه خطا باقدى قويون موسى كليم
۱۰. چولده كزدى دائما راز آيديشيب خالق بيلان

-
- ۱- ۲: ايشينك بر اقبالق بيلان. ع ۹: بيله. بخ: دنكبو لايديب سانماغين. ت ۲: ايشينك بر اقباللق بيله. ل ۱: بر اقبال ليق. ل ۴: تنك بولور ديب سايماغيل اشك اقباللق بلان.
  - ۲- ۱ ع، ۶: دنك بولورمى. ع ۳: ب ك، بخ: هيچ قچان اشك بولورمى دينك بدو شاليق بيلان. ع ۴: دنك بولميه. ب م: هيچ قچان اشك بولور مى دنك بدو شاه ليق بيلان. ت ۱، ۲: بولمغاي. ل ۲، ۱، ۸: هيچ قچان اشينك بولو مى دينك بدو شاه ليق بلان. ت ۲: شاهليق بيله. ل ۴: هچ قچان بولورمى اشك تنك بذاق شاهلق بلان. ع ۹: بيله.
  - ۳- ۱ ع اولمه هيچ خيز. ع ۳، ت ۱، ب م، ب ك: فتنه سوداليق. ل ۴: قرداش اولمه خيز سز فتنه ساودالق بلان. ع ۹: بيله. ت ۲: خيز حرامه فتنه سوداليق بله. ع ۸: قرداش اولمه فيس حرامى.
  - ۴- ۱، ۳، ۴، ت ۲، بخ: خدانى. ع ۸: تور سحر ياد ايله حقى يغلا تنهاليق بيلان. ع ۹، ت ۲: تنهاليق بيله.
  - ۵- ۲، ۹، ت ۲: باشينكنى. ل ۴: باشنكى نماو نمايه سالمه.
  - ۶- ۱ ع، ۲، ۳، ۶، ل ۱، ع ۹: حق يرله بولدى هم كليم. ع ۲: حق برله زاره كليم. ب م، ت ۲، ۸، بخ: بولدى اول كليم.
  - ۷- ۸ ع: كچار ايامالقديم. ب ك: اوتدى دنيا قالدى آنلار. ل ۳: اوتدى آنلار كچدى دنيا قالدى ايام القديم. ل ۴: ايام قديم.
  - ۸- ۴ ع: بربرچه كليم. ب ك، ت ۲: اورتنجه بر پارچه كليم. ل ۲: بر پارچه كليم. ل ۳: كهنه كليم. ل ۴: اورتونجه سى بر بورچه كليم.
  - ۹- ۲ ع: يدى يل بقدى شعيب قوينى موسى كليم. ب ك: موسى تليم. ت ۲: نا عبث دور ناخطا. ل ۳: نه عبث دور نه خطا دو باقدى قوى موسى كليم. ل ۴: نه غيب دور.
  - ۱۰- ب م، ت ۱، ع ۸: كزدى چولده دايماً. ع ۹: بيله. ت ۲: چولدى كزدى دائمه راز آيديشيب. ل ۴: راز ايتب.

۱۱. ای آطی یوگروک یگیت اوزی قوچق گلگون قبا
 ۱۲. مونده جبر ایتگان کشی اول گونده بولغای روسیاه
 ۱۳. هر کشی زور ایله مال آلسه بو گون برکای صباح
 ۱۴. اول ولی لار سروری سلطان اویس دیک اولیا
 ۱۵. دوشگی اورتنجهسی بولدی قره هالیق بیلان
۱۶. یعقوب اوغلی یوسفینگ قره کاکلیندین توتدیلار
 ۱۷. اوردیلار آغلاندیلار قورت ایدی دیب ساتدیلار
 ۱۸. نچه یل ایوب نینگ تینی قورت ایب یاتدیلار
 ۱۹. ال آیاغین باغلایب یونس نی دریا آتدیلار
 ۲۰. نچه وقت طاعت چکیب هو دیدی بر بالیق بیلان

۱۱- ت ۱: آطی یوگروک یکدینک اوز غوچاق کلکون قبا. ل ۴: یکت خوششاق کلکون قبا.

۱۲- ع ۲- ده: یوق. ت ۱: کیشی لار آنده بولغای رو سیاه.

۱۳- ع ۶: هر کشی ظلم ایلاب آلغای بو کون صبا. ت ۱: هر کشی ایلابوب آلسه مکر برکای صباح. ل ۴: هر کشی ضرور ایلابوب آلسه برکای آنده صبا.

۱۴- ب م، ۸: اولیلار سروری سلطان دیک انتپا. ت ۱: اول ایرانلار سروری.

۱۵- ع ۱: دوشک. ع ۹، ت ۲: بیله. ل ۴: توشالی اورتنجه سی.

۱۶- ع ۱، ۱، ع ۹، ب ک، ل ۲، ل ۴: قره کاکلنی توتدیلار. ت ۱: یعقوب اوغلی یوسف نینک کاکل لار یدین توتدیلار. ع ۸: کاکلین توتدیلار. ل ۳: یوسفنک کم کاکلندین.

۱۷- ع ۴، ع ۶، ب م، ۸، ع ۹، ل ۴: اوردیلار آغلاندیلار التب مصرده ساتدیلار. ت ۱: اوردیلار یغلاندیلار. بر آز درمکا ساتدیلار. ت ۲: دیبان ساتلار. ل ۳: یغلاندیلار ایلتب مصرده ساتدیلار.

۱۸- ب م: نچه وقت ایوب تننی قورت ایب یاتدیلار. ت ۲: تننی نی. ل ۲: تننی.

۱۹- ع ۲: ال آیاغنی. ع ۳: ال آیاغنی توتوب. ع ۶، ت ۲، ل ۳: ال ایقنی باغلایبوب. ت ۱: قول ایاغین. ل ۱، ل ۲: ال ایقنی توتیب. ع ۸: نچه وقت ایوب. ل ۴- ده: «یونس نی» سوزی یوق: ال آیاغنی باغلاب.

۲۰- ت ۱: نچه یل طاعت. ت ۲: دیدی اوشل بالیق بیله. ل ۴: نچه یل طاعت قیلب هو دیدی خالق بلان.

۲۱. سن نچوک مختوم قلى يمانليغينگ انوتمادينگ
 ۲۲. گاه گاهى ظالم اولدينگ گورگانينگدين آرتمادينگ
 ۲۳. گاه گاهى صوفى بولدينگ هيچ حرامدين داتمادينگ
 ۲۴. بيلمديم من قايسى بولدينگ بللى بر ايش توتمادينگ
 ۲۵. نه سپاهى گرليک بيلان بولدينگ نه ملاليق بيلان

- ۲۱- ب، خ، ت ۲، ل ۴: نچوک. ل ۳: مختم يمان ليغنگ. ل ۴: يمانلوغنگى اونوتدينک.
 ۲۲- ت ۱: کوردیکینگدين اوتمادينک. ع ۹: کوردینکدين آرتمادينک. ل ۳: اولدينک هيچ حرامدين آرتمادينک.
 ۲۴- ع ۲، ع ۶، ل ۱، ب، خ، ل ۳، ت ۲: بيلمديم سن قايسى بولدينک. ع ۳: بيلمادينک سن قايسى. ت ۱: بيلمادیم سن قايسى بولدينک برلى بر ايش توتمادينک. ل ۴: بلمادينک سن.
 ۲۵- ع ۱: نه صفا کر بلان. ب، م: نه سفاه ليق بيلان بولدينک نه ملاليق (بيلان). ت ۱: نه سفاهى ليق بلان بولدينک. ل ۲، ت ۲: نه صفا کرليک بيله. ل ۴: نه اصفانلق بله.

۱. یتیمیش یاشلی قرداش گیرماگین یابه
۲. اوقونگ داشی دشمز گزاماک بیلان
۳. قوانمه کسکدین قوریلان بنایه
۴. کسک بنا توتمز دوزاماک بیلان
۵. آدمزاددین چیقیر آدملیق ایسی
۶. قلب آدمینگ باسیم بیلینر میسی
۷. مؤمینه آزار برار آدمینگ پیسی
۸. تورار دعوی توتار دوزاماک بیلان
۹. اوزاق یوله بی دولتی باش ایتمه
۱۰. إرکی الدین بریب کونگل خوش ایتمه
۱۱. احمقه ایچ بریب سرینگ فاش ایتمه
۱۲. غلیبرده سو دورمز گوزاماک بیلان

-
- ۱- ت ۱: یتیمیش یاشار قرداش. ع ۹: یتیمیش یاشان.
  - ۲- ع ۱: اوقینک دشمز کزماک بلان. ع ۴، ۷، ت ۱، ۸: اوقونک دالی دشماز. بخ: اوقینک یوله دشمز کزماک بیلان.
  - ۳- ع ۱، بخ: بولان بنایه. ع ۴: بوزیق. ع ۹: تراکدین قوریلان.
  - ۴- ع ۹: تراک بنا توتمز.
  - ۸- ع ۴: دونوب دعوی توتار دوزاماک بیله. ت ۱: دونوب دعوا.
  - ۹- ع ۷: ایق یولینکا بی دولتی باش ایتمه. ت ۱، ع ۸: ایاق یوله بی دولتی.
  - ۱۰- ع ۱، ع ۹: اللهنک الدین برما کونکلنک داش ایتمه. ع ۹- ده: «ارکی» سوزی یوق: الدین برمه کونکلنک خوش اتمه.
  - ع ۷، ع ۸: الله نینک آلدین برمه کونکلینک داش ایتمه. ت ۱: حقی الدان برمه کونکلنک داش ایتمه. بخ: اللهنک نی کونکلونکز دین داش اتمانک.
  - ۱۱- ع ۲: پاش اتمه. ع ۴: احمقه ایچ برمه سرینک پاش اتمه. ع ۷: اقمقه ایچ برمه سرینک فاش ایتمه. ت ۱: احمقه دل برمه سرینک فاش ایتمه. ع ۹: احمقه سر برمه.
  - ۱۲- ع ۴: بیله.

۱۳. دوست تو تمه کوب یا شلی آدم کوسه سین
 ۱۴. بارین یوق دیب چیقار خالی کیسه سین
 ۱۵. بیروبار بوش ایتسه عقل کاسه سین
 ۱۶. نه پیدا دانشیندین بزماک بیلان
۱۷. اول مخدومقلی اوزینگ دوزتگین
 ۱۸. خلق دنیا دیور، سن قیامت گوز اتگین
 ۱۹. آز ایگین، آز یاتگین، سوزینگ آز اتگین
 ۲۰. نه بار معنی سز سوز اوزاماق بیلان

- ۱۴-ع ۴: بارین یوقلاب. ت ۱: بارین یوق دیب خالی چیقار کیسه سین. ع ۸: بارین یوق دیر چقار.
 ۱۵-ع ۴: عقل کاسه سین.
 ۱۶-ع ۴: کوزاماک بیله.
 ۱۷-ع ۱: مخدومقلی اوزینگ دوزتگین. ع ۴، ت ۱: مخدومقلی اول.
 ۱۸-ع ۸: حلقه دنیا دیر سن قیامتک کوز ایتکین.
 ۱۹-ت ۱: آز ایب آز اوقله سوزینگ آز اتکین.
 ۲۰-ع ۲، ع ۸: معنی سز کف. ع ۲، بخ: اوزاتماق. ع ۴، ت ۱: نه بار بی معنی سوز اوزاماق بیله.

۱. ای اولکهسی آباد مُلکینه مغرور
۲. مُلکینگ بقاسی یوق، ناگه یاتیب سن
۳. ای اقبالی بیدار دولته مسرور
۴. دولت باقی ایمس، ناگه یاتیب سن
۵. شیرین جان رشتهسی تنده اوسال دور
۶. نفسینگ بر مگس دور، مال بر غسل دور
۷. دنیا آقر سیل دور، عمرینگ بر سال دور
۸. عمره اعتبار یوق، ناگه یاتیب سن
۹. طاعت بر درگاهه بولور باسغنجق
۱۰. ایشینگ بویله بولسه سن دورمه آنجق
۱۱. اوغل قیز مال و زن سنگا آسینجق
۱۲. قویمزلاز گزماگه، ناگه یاتیب سن

۱- ت ۱: ای اولکا سی ملکینه بولوبدور مغرور. ت ۲: ناگه یاتور سن.

۲- ع ۲، ل ۳، ت ۲: یتورسن.

۳- ب م، ع ۹: ای اقبال بیدار.

۴- ع ۲، ع ۴: یتورسن. ل ۲، ت ۲: دولت بقاسی یوق ناکا یاتور سن.

۵- ع ۱: تنده واصل دور.

۶- ع ۴: نفسنگ مثل غسل. ب م: مکس دور بر مال غسل دور.

۷- ع ۱، ع ۲، ع ۴، ع ۶، ع ۷، ب م، ت ۱، ع ۸، ع ۹، ب ک، ت ۲: دنیا آب سیل دور عمرینگ بر یل دور. ب خ: عمر بر یل دور.

۳ ل: دنیا بیر آب سیلدور عمرینگ بر یلدور.

۸- ع ۱: عمر اعتبار یوق دور ناگه یاتب سن. ع ۲، ع ۴: یتورسن. ت ۲، ل ۳: ناگه یاتور سن.

۹- ل ۳، ت ۲: طاعت بر دره یول بر با سنچاق. ع ۲: درگاه یولدور باسنجق. ب م: طاغتنک بارور عه یولدور با سفانجق.

۱- ت ده: یوق. ع ۸: طاغتنک درگاهه یولدور با سنچاق. ع ۹: طاعت بر درکا دور سنکا آسنجق.

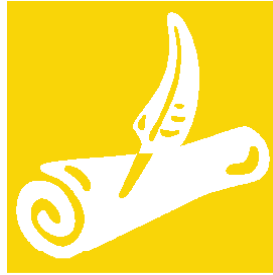
۱۰- ع ۶، ب خ: بولسه دور مسدور آنجق. ت ۱- ده: یوق. ع ۸: ایشینگ بویله بولسه دور بس آنجق. ب ک، ع ۹: دور مه سن

آنجق.

۱۱- ت ۱- ده: یوق.

۱۲- ع ۲: یورماکه. ع ۴، ع ۹: یتورسن. ت ۱- ده: یوق. ت ۲، ل ۳: قویمازلار یورماکه ناگه یاتورسن.

۱۳. فلک سنگا داشین بر بر آتیب دور
 ۱۴. زمین اژدرهاسی پاینگ بودیب دور
 ۱۵. اجل تیز اوراغین اِلده توتوب دور
 ۱۶. بی نوربت دور بیچر ناگه یاتیب سن
 ۱۷. مختومقلی ایشیم آه ایله زار دور
 ۱۸. بر مکمل آرینگ خریداری دور
 ۱۹. دنیا آخر تینگ کشت و کاری دور
 ۲۰. تخم سچه گوری، ناگه یاتیب سن

- ۱۳-ع ۱: فلک کینینکه تو شوب بربر آیتدور. ع ۶: فلک پیکا تو شوب. بخ: فلک پیکان دوشیب بیربیر اتیب دور.
 ۱۴-ت ۱: زمین اژدرهاسی سانینک یو تیب دور. ت ۲: اژدهاسی.
 ۱۵-ع ۲: اجل شربتتی الده. ب م: اجل اورغاننی الده.
 ۱۶-ع ۴، ع ۶: بی نوربت دور بی چاره ناکا یاتورسن. ب م: بی نوربت بیچاره ناکه. ت ۱: به نوبت دور عاقل ناکه. ع ۸، ع ۹: بی نوربت بیچاره ناکه. ل ۳، ت ۲: ناکا یاتورسن.
 ۱۷-ع ۲، ع ۷، ایشم آهی زار دور. ع ۸، بخ: مختومقلی ایشم زاریدور. ب ک: آه زاری دور. ت ۲: آهی زاریدور.
 ۱۸-ت ۲: خرایداریدور.
 ۱۹-ب ک: کشتی کاری دور.
 ۲۰-ع ۲، ع ۶، ب م: توخم ساچنه کور. ع ۴: توخم سا ساچنه کور ناگاه یاتورسن. ت ۱: توخم اتماین ناکه. بخ: سانچه کور. ل ۳، ت ۲: تخم ساچینا کور ناکا یاتور سن.

۱. گل کونگل گوزلاگین عالم جهانی
۲. سویله، نادین بویله جوشه دوشیب سن
۳. عالمده سنینگ دیک یوقمی دهان لی
۴. سرینگ داستان ایلاب فاشه دوشیب سن
۵. سوکسه لار نیلارسن نامرده
۶. سنینگ کمین یوقمی دیب دنیا ده
۷. یا شوپله گوچلانندی می عشقینگ زیاده
۸. حدینگ بیلمای آشه دوشوب سن
۹. قدم قویسام صحرالاره چول لاره
۱۰. کونگل قاینار سوز جوش ایدار تل لاره
۱۱. ایل لار سنگا حیران، سن هم ایل لاره
۱۲. یا عقلینگ آلدیریپ چاشه دوشیب سن

-
- ۱- ۹: کوزلان کین. ل ۴: کوزاتکیل عالم.
  - ۲- ۳: ل ۲: بویله نادین جوشه. ع ۴: سویلاسن نه اوچون جوشه دوشوب سن. ت ۱: سویله نادین اوچون جوشه دوشیب سن. ل ۱: بویله نه دین اوچون جوشه. ع ۹: سویله نیدین اوچون.
  - ۳- ۳: عالمده بر سندیک بارمیدور دهانلی. ع ۴: عالمده بر سن دک یوقمو دور قانی. ت ۱: عالمده سندیک بارمیدور فانی. ل ۲: عالمده بر سندیک یوقمی دنیا نه. ل ۴: عالمده بر سنک تک یوقمو دور بللی. ل ۱: سندیک. ع ۹: عالمده بر سندیک بارمیدور هانی. ب:خ: عالمده بر سنداک یوقمو دهانلی.
  - ۴- ۳: داستان ایتب. ع ۴، ۹: ایلاب جوشه دوشب سن.
  - ۵- ۱: نامرده. ع ۹: سوکسه لار تیلارسن نامرده. ب:خ: سوکسه لار نیلارسن سن نامرده. ل ۴: سنی مراده.
  - ۶- ت ۱: سنینگ کبی. ع ۹: سنینگ کمین یوقمو دور دیب دنیا ده. ل ۴: سنک کبی یوقمودیب اوشبو دنیا ده.
  - ۷- ۳: ع ۱، ۹: یا شوپله کوجلومی عشقنک زیاده. ع ۴: یا شوپلار کوجلمو عشقنک زیاده. ب:خ: یا شوپله کویجلانورمی عشقینک زیاده. ل ۴: یا شوپله کوشلارمی عشقنک زیاده.
  - ۹- ۴: صحرالاره دوز لاره. ت ۱: قویسه. ل ۴: قدم قو صحرا لاره.
  - ۱۰- ۱: ب:خ: کونکل قیناب. ل ۴- ۴: ده: «ایدار» سوزی یوق.

۱۳. بقا یوقدور صحبتینگا سازینگا
 ۱۴. اعتبار یوق قیش گوینگا یازینگا
 ۱۵. سن بودردی یاد ایتمز سن اوزینگا
 ۱۶. اول کوره گذره نیشه دوشیب سن
۱۷. مختومقلی همه یوله باش اوردینگ
 ۱۸. چوخ لارییلان کزدینگ توردینگ اوتوردینگ
 ۱۹. یالانچی دین نه حظ ایتدینگ نه گوردینگ
 ۲۰. ایمدی سن اوتوز تورت یاشا دوشیب سن

۱۳- ۹: بقا یوقدور صحبتینه سازینه.

۱۵- ۳ع، ۴ع، بخ: یاد ایتمادینک. ل ۲: یادتمز سن. ل ۴: بو دوردی یاویتمازدینک.

۱۶- ۳ع: اول کره کدازه نیشه. ع ۴: او کبرا کدازه ناشه دوشب سن. ت ۱: اول کوره کدازه. بخ: ناایشه. ل ۱: اول سیره کدازه نیشه دوشیب سن. ع ۹: اول کیره کدازه نیشه دوشیب سن. ل ۲: اول کیره کدازه نیشه دوشیب سن. ل ۴: اول کراک دالی نه ایشه. ع ۲: اولی کرک دال.

۱۷- ت ۱: هامو یوله. ل ۱: مخدومقلی هاموش ایشه باش اوردینک. ل ۲: مخدومقلی هاموش ایشه یوز اوردینک. ل ۴: مختومقلی هر بر یوله.

۱۸- ۴ع: چوخلار بیلان کزدینک اوتوردینک توردینک. ت ۱: چوخلار بیله کزدینک اوتوردینک توردینک. ل ۱، ل ۴: چول لاره ایله کزدینک. ع ۹: اوتوردینک توردینک. بخ: چوخلار بیله کزدینک.

۱۹- ۳ع، ت ۱، ل ۴: یلانچیده.

دیوان مختومقلی فراغی.....متن انتقادی

۱. فانیدین باقیه گوچه گوچ بولسه
۲. دلیریان باقه باقه گیدار سن
۳. اجل جامین سونوب ایچه ایچ بولسه
۴. جان آجیغین چکه چکه گیدار سن
۵. اوغلان لارینگ دوشر زار و گریانه
۶. اگسکلار ساچ یاییب قالور افغانه
۷. مالینگ قسمت بولوب گیرار تالانه
۸. الینگ یویب چیقہ چیقہ گیدار سن
۹. مال اوچون اینجیدیب قرداش دوغانینگ
۱۰. آز بیلدینگ دنیا دین ساتیب سوانینگ
۱۱. پایلاشرلار حلال حرام یغانینگ
۱۲. سن عذابین چکه چکه گیدار سن

۱- ب، م، ع، ۹، ب، ک، ت، ۲، ل، ۳: فنادین بقایه. ل، ۴: فنادین بقایه کوش کوش بو لاندہ.

۲- ب، م: تلموروبان یکه یکه کیدار سن. ل، ۲: تلمروب چقه چقه کیدار سن.

۳- ع، ۳، ع، ۴، ب، م: اجل جامی برلیب ایچه ایچ بولسه. ع، ۹، ت، ۲: اجل جامی بولوب ایچا ایچ بولسه. ل، ۴: اجل جامی بروب ایش ایش بولاندہ. ب، ک: اجل جامی بر لب ایچ هه ایچ اولسه. ل، ۳: اجل جامی بولوب ایچه ایچ اولسه. ل، ۳: اجل جامی بولوب ایچه ایچ اولسه. ب، خ: جان عذابین.

۵- ع، ۳، ع، ۴، ب، ک: اوغلانلارینک دوریب زاری. ع، ۹: اوغلانلارینک دورار زاری. ل، ۳، ت، ۲: اوغلانلارینک دونوب زار. ل، ۴: اوغلانلارینک. تورارزار.

۶- ع، ۳، ساچ یایر. ع، ۴: اکسیک لار ساچ یایر دوشار لرزانه. ل، ۴: خاتون قیزلار شاچ یایوب توشار لرزانه. ع، ۹، ب، م: اکسیک لار ساچ یایوب توشار لرزانه. ب، ک: یایر دوشار لرزانه. ب، خ: اکسلار ساچ یایب قالار لرزانه. ل، ۳، ت، ۲: خاتونلار ساچ یایور دوشار لرزانه.

۷- ب، م: توشار تالانه. ل، ۴: مالنک قسمت بولور توشار تالانه.

۹- ع: دوغاننکی. ع، ۹: اینجدا قرداش.

۱۰- ت، ۲: آز بیلدینگ دنیا دین سانسز صوغانینگ. ع، ۳: از بلدینگ طلا دین صتدینگ صوغاننکی. ع، ۴: آز بیلدینگ طلا دین ساتنک صوغانینگ. ل، ۳: آز بیلدینگ دنیا دین سانسز صوغا نینگ. ب، م: آز بلدینگ تلا دین ساتنک صوغانینگ. ب، خ: آز بیلدینگ طلا دین ستیب سوانینگ. ل، ۴: آز بلدینگ تلا دین ساتوب صالغانینگ.

۱۱- ع، ۳: یغاننکی.

۱۳. بو دنیادین بارسنگ اول دنیا قرداش
 ۱۴. نالار گوراجک دور بو شوم قره باش
 ۱۵. خیر قازان، بولور یانینگا یولداس
 ۱۶. یوقسه قبره یکه یکه گیدار سن
۱۷. دنیاده منگ طناب یرلارینگ بولسه
 ۱۸. أط یاراغ اسباب و شای لارینگ بولسه
 ۱۹. دنیا یوزی دولی مال لارینگ بولسه
 ۲۰. فایده سی یوق تاشلای تاشلای گیدار سن
۲۱. آدم اوغلی یاده سالسه اصلین
 ۲۲. قضا قویمیش اجل آتلی محصلین
 ۲۳. عقلینگ بولسه قیامتینگ حاصلین
 ۲۴. بو دنیاده إکه إکه گیدار سن
۲۵. جهانده گورکزدی قدرت ایش لاری
 ۲۶. قانتینگ قوتی قالدیر قوش لاری
 ۲۷. یگیت لیگینگ زوری سیندیر داش لاری
 ۲۸. قرقدین آشدینگ چوکه چوکه گیدار سن

۱۳-۴ ل: بو دنیا دین کتسنگ اول دنیاغه قرداش.

۱۴- ت ۲، ۳ ل: نالاری کوروبدور بو شوم غریب باش.

۱۵- ع ۴: یانینکله. ت ۲، ۳ ل: خیر قازان مونده یانینکا یولداس. ل ۴: خیر احسان اتسنگ یانکه یولداس.

۱۶- ل ۴: یوق بولسه قبرغه یکه.

۱۷ و ۱۸- ع ۱، ع ۳، ع ۴، ع ۹، بک، بخ، ت ۲، ل ۴- ده: یوق.

۱۹- ع ۱، ع ۳، ع ۴، ب م، بک، بخ، ت ۲، ل ۳، ل ۴- ده: یوق.

۲۱- ب م: یاده سالماز. ت ۲: آدم اوغلی سالسه یادیغه اصلین. ل ۳: سالسه اوز اصلین.

۲۲- ل ۴: آتلی حاصلین.

۲۵- ع ۴: ب م: کور کوزر. ع ۹، ت ۲، ل ۳: جهانده کور کوزور. ل ۴: ایشلارنک.

۲۷- ل ۴: یکتلکنک خوری سندیر تاشلانک.

۲۸- ل ۴: قرقدین آچدنک.

۲۹. مختوم قلی دوشدینگ عشقینگ گذرینه
 ۳۰. کیم بار سوزلاشماگه باریب نظرینه
 ۳۱. هیچ رواج تاپمادینگ سوزینگ بازارینه
 ۳۲. خریدار سز دوکه دوکه گیدار سن

-
- ۳۰-۳: کیم بار سوز التماکه التب نظر نه. ب م: سوز لاشماکه التب نظرینه. ب ک: کم وار سوزلات ماکه التب نظر نه. ل ۳،
 ت ۲: کیمسه لار بار التب قویسنگ نظر نه.
 ۳۱-۲، ب م: خریدار تاپمادینگ سوزینگ. ب خ: هیچ رواج تاپمادیم سودینگ بازارینه.

۱۵۰

۱. گلان گچر قونان گوچر آدمزاد
۲. یوری سن هم بر منزله یتر سن
۳. یالانچی ده یگدور قالسه یخشی آت
۴. بو دنیا یه سن هم گلدینگ اوتر سن
۵. غافل آدم یاده سالسه اصلین
۶. قویمیش فلک اجل آتلی محصلین
۷. گلان گچسه اکان بچر حاصلین
۸. اورته یولده سن نه ایشلارنی توتار سن
۹. جفا قویمه کایتماگین بو جانینگ
۱۰. سررشته سی هیچ توتدیرمز جهانینگ
۱۱. دپرندیکچه دردی آرتره دنیانینگ
۱۲. قدم قویسانگ گورانگ بیله باتر سن

۲-ت ۲-ده: «سن» سوزی یوق: یوری سن هم منزله یته کور. ع ۳، ع ۹: منزله. ل ۴: یوریر سن.
 ۴-ت ۱: بو دنیاغه کیلدینگ سن هم کیدار سن. ل ۳، ت ۲: بو دنیا کا. ل ۴-ده: «سن» سوزی یوق.
 ۵-ت ۱: آدم اوغلی یاده سالسه اصلین. ل ۳: سالسه اوز اصلین.

۶-ت ۱: قضا قویمیش اجل آتلی مائلین. ل ۳، ت ۲: فلک قویمیش اجل آتلی ماسلین.

۷-ع ۲: اکین بچه حاصلین. ع ۳: کلان کچسه اکین بچسه حاصلین. ع ۴: اکان بچسه حاصلین. ع ۴، ب، خ، کلان کچار. ت ۲: اکین پشسه حاصلین.

۸-ع ۴: نه ایش توتار سن. ل ۳، ت ۲: اوتار یولده. ع ۱، ع ۲، ع ۳، ت ۱، ع ۹، ب، خ، ل ۴: اورته یرده سن نه ایشدور توتارسن.

۹-ع ۹: جفاغه قویبان کتمه بو جانینگ. ع ۴: جفا قویمه یتمکین. ل ۴: جفاغه قویمه. کایندرمه بو جانینگ. ت ۱: کایشماین بو جانینگ.

۱۰-ع ۱، ع ۳، ع ۴، ع ۹، ت ۲، ل ۳: سررشته سی توتدیرمز بو جهانینگ مز بو جهانینگ. ت ۱، ب، خ، ل ۴: سررشته سی توتدیرمز دور جهانینگ.

۱۱-ب، خ: درفندیکچه دردی توتدیرمز دنیا نینگ. ل ۳، ت ۲: درفندیکچه.

۱۲-ع ۱: برله. ت ۲: کوزینک بیله یاتر سن. ل ۴: کورنک اچره باتار سن.

۱۳. جوشغون گلدی حقدین باردی سوز آچدی
 ۱۴. بو یول لاردین دوغری بارغان دوز آشدی
 ۱۵. بیهوده اوتدی ایمدی عمرینگ گذشتی
 ۱۶. بر چاشتینگا بر گونینگنی ساتار سن
 ۱۷. آداماغه گترمیش سن سیم زرینگ
 ۱۸. گذرگاهین توتوب دورمیش بو یرینگ
 ۱۹. گرم ایلادینگ فلک سن بو بازارینگ
 ۲۰. معلوم دور که بو سودا ده اوتار سن
 ۲۱. مغرور اولوب بو تورت گونینگ دیر یلیگینه
 ۲۲. ابد قالمه قیامتینگ خوارلیغینه
 ۲۳. اینانماغین بو دنیاینگ بارلیغینه
 ۲۴. باره باره یوق بولور سن یتر سن

- ۱۳- ع ۱، ع ۲، ع ۳، ت ۲: حددین باردی سوز آشدی. ع ۴: حدین. ت ۱: جوشغین کیلدی باردی خدان سوز آشدی. بخ-ده: یوق. ل ۴: جوشغون کلدی حددین باردی سوز آچدی.
 ۱۴- ع ۳: بارغان دوز آچدی. بخ-ده: یوق. ل ۳، ت ۲: دور آشدی.
 ۱۵- ع ۲: بیهوده اکسدور عمرینگ گذشتی. ع ۳: بیهوده ایماسدور عمرینگ گذشتی. ل ۴: بیهوده دوراندی. ت ۱: بیهوه دیکولدور عمرینگ گذشتی. ع ۹: بیهوده همدست دور عمرینگ گذشتی. بخ-ده: یوق. ل ۳، ت ۲: بیهوده ایمسدور عمرینگ گذشتی.
 ۱۶- ع ۲: برچاتکا بیر کونکل نی ساتر سن. ع ۳: بر چاشتکا بر کونینگنی ساتر سن. بخ-ده: یوق. ت ۲، ل ۳: بر چاشتکا بر کونینگنی. ل ۴: بر کونکی.
 ۱۷- ع ۲، ع ۳: آدامغه آل قماشینگ سیم زرینگ. ع ۴: آدامغه آل قماشینگ سیم زرینگ. ل ۴: آداماغه آل دیب اتدینگ سیم زرینگ. ت ۱: آدامغه ال قماشینگ سیم زرینگ. بخ: آدامغه اکلامشک سیم زرینگ. ل ۳، ت ۲: آدیماغه آل قماشینگ سیم زرینگ.
 ۱۸- ع ۱: کذرکاهنک. ع ۹: کذرکاسین. ل ۴: کزارینکه طور قوریلیمیش بو یرینگ.
 ۱۹- ل ۳، ت ۲: فلک اوشبو بازارینگ. ل ۴: کرم اتدینگ سن فلک بو بازارینگ.
 ۲۰- ل ۴: که بو داد ایله.
 ۲۱- ع ۲، ع ۴، ع ۹: مغرور اولمه. ت ۱: مغرور بولمه بو تورت. بخ-ده: «بو» سوزی یوق. ت ۲: مغرور اولمه تورت کونینگ. ل ۳: مغرور اولمه بو تورت دیرلیکینه. ل ۴: مغرور اولوب بو بش کونکل ترلکنه.
 ۲۲- ت ۲: قیامت خورلیغینه. ل ۴: قیامتک جورنه.
 ۲۴- ع ۱، ع ۲، ع ۳، بخ، ت ۲، ل ۳: باربار بلان یوق بولور سن یتار سن. ع ۴، ل ۴: بارباریلا.

۲۵. مختوم قلی باشینگده یوز کوی باردور
 ۲۶. آیری منزل آیری مکان یر باردور
 ۲۷. لحد آتلی دار دوشکسز اوی باردور
 ۲۸. اول اوی ایچره تا قیامت یاتور سن

۲۵- ب خ ک، ل ۴: یوز منک کوی.

۲۶- ل ۳: آیری مکان آیری منزل. ل ۴: آیری یرده منزل مکان.

۲۷- ع ۴، ۹: لحد آتلیغ دار دوشکلی اوی بار دور.

۲۸- ع ۲، ۳: مونده بیدار کیجه سنک اونده یتار سن. ع ۴، ۱، ۹، ۳: ل ۳: مونده بیدار کجسنک اونده یتار سن. ت ۲: مونده بیدار کجاینک آنده یتار سن.

۱. قره قانلار يوديب حسرت لار چکيب
۲. ماله مشغول بوله بوله گچر سن
۳. دوداغينگ تيسراديب يوراگينگ ياقيب
۴. گمانينگ بار آليب بيله گيدار سن
۵. مونچه جفا اوغل قيز و زن اوچون
۶. مونچه عشرت خاک اولاجق تن اوچون
۷. گيتمز غرامتي ايکي گون اوچون
۸. نچون بويونه آله آله گچر سن
۹. مغرور اولمه سنجابينگا سمورينگا
۱۰. اجل دوداغيني قويמוש دامرينگه
۱۱. قيلچه جانه بو باش گونليک عمرينگا
۱۲. نه تدارک قيله قيله گچر سن

۲-ع ۴، ب م، ۸ ع، ت ۲، ۳ ل: بوله کيدار سن. ل ۴: دوداغينگ تامشانيب يورگنگ چقوب.

۳-ع ۸: تبراديب. ت ۲: دوداغينگ تيراب.

۴-ع ۴: يار بيله آليب کيدار سن. ۸ ع: کمالينگ بار بيله بيله کيدار سن. ل ۴: بله آلوب. ل ۳، ت ۲: آليب بيلا کيدارسن.

۵-ع ب م: مونچه جفا چکيب اوغول قيز اوچون. ل ۴: اوغول قيزينگ.

۶-ع ۲: نچه عشرت. ب م: شونچه. ۷-ت ۱: توکانمز غرامت ايکي کون اوچون. ل ۴: کتماز قراسي آنچق.

۸-ع ۴، ۸ ع، ت ۲، ۳ ل: آله کيدارسن. ۹ ع: نچون بويله آله آله کيدارسن. ل ۴: نچون بويله.

۹-ع ۱، ب خ: مغرور اولمه بو جانينکا. ۳ ع: مغرور اولمه سبحانينگه صبرينگه. ت ۱: مغرور بولمه سبحانينکا معروکا. ل ۲:

مغرور اولمه سبحانکه صمريکا. ۲ ع، ۴ ع، ب ک، ب م، ل ۳: مغرور اولمه سن جانينکا عمرينکا. ل ۱: مغرور اولمه بو جانينگ

خمرينکا. ۹ ع: مغرور اولمه سن چانينکا خمرينکا.

۱۰-ع ۲: اجل داودالين چکميش مرتکا. ۳ ع، ۱ ل، ۳ ل: اجل داود الين چکار دمريکنه. ۴ ع: اجل داودالين چکميش دمريکا.

ت ۱: اجل داود ال چاکيب دور دمريکا. ۸ ع: اجل دامن الين چکمش دمريکا. ل ۴: بولسنگ داود الين چلمش دزينکا. ت ۲،

۳ ل: اجل داو الين چکميش دمريکا. ۹ ع: اجل داودالين چکميش دمريکا. ب ک: اجل داردالين چکميش دمريکا. ب خ:

ع ۱: قويميش دمکا.

۱۱-ع ۲: قيل سن جان بو بيش کونليگ. ۹ ع: قيل چه جانينگ بو باش کونليگ عمرينکا. ل ۲: قيلجه جاني. ل ۴: قلهجه جامه.

۱۲-ع ۲، ۴ ع، ۸ ع، ۹ ع، ت ۲، ۳ ل: کيدارسن.

۱۳. مالینی کویسمه بریم سز بایینگ
 ۱۴. ایل گزدیکچه گوزی دویمز گدایینگ
 ۱۵. مؤمن بولسانگ قیل قوللیغین خدایینگ
 ۱۶. بأش وقت یاده ساله ساله گچر سن
۱۷. مختوم قلی یاده سالغین ایدارینگ
 ۱۸. هر یان گیتسنگ اجل توتیمیش گذرینگ
 ۱۹. یاسخانه دیب آغلاب اوتدی پدرینگ
 ۲۰. سن می موندین گوله گوله گچر سن

- ۱۳- ت ۱: مالینی سونمه بریم سیز باینگ. ل ۴: بر کون بولور باتار کون ایله آینگ.
 ۱۴- ل ۴: ادا قلغل واجب فرضین خداینگ.
 ۱۵- ع ۲، ل ۱، ل ۲: قولوغنی. ع ۹: قولوغین قیل. بخ: مؤمن بولسنگ قولوغنی خدانینگ. ل ۳، ت ۲-ده: «قیل» سوزی یوق. ل ۴: قولوغن قیل.
 ۱۶- ت ۱، ل ۲: باش وقته. ل ۴: بش وقتی نمازی یاده.
 ۱۷- ع ۱، ت ۱، بخ: ل ۴: مختوم قلی خبر برکین نه ایدارینگ. ع ۲، ع ۳، ع ۴، ب م، ل ۱، ع ۸، ع ۹، ب ک، ل ۲، ل ۳: مخدوم قلی خبر برکین ایدارینگ. ت ۲-ده: یوق.
 ۱۸- ع ۲، ع ۳، ل ۱: هر یان بارسنگ اجل ایمیش کذرینگ. ع ۴، بخ: اجل آلمش. ب م، ع ۸، ع ۹، ب ک، ل ۴: هر یان بارسنگ اجل آلمیش کذرینگ. ل ۲: هر یان بارسنگ اجل اولمیش کذرینگ. ل ۳: اجل ایرمش کذارینگ. ت ۱: هر یان بارسنگ اجل بولور کذرینگ. ت ۲-ده: یوق.
 ۱۹- ع ۲، ت ۲-ده: یوق. ع ۴: آغلاب کچدی. ب م، ل ۱، ل ۲، ع ۸، ع ۹، ب ک: یغلاب کچدی پدرینگ. بخ: یاسخانه ده یغلاب. ل ۴: یاسخانه دیب کچدی پدرنگ.
 ۲۰- ع ۲، ت ۲-ده: یوق. بخ: سن نچوک مونده. ل ۳، ل ۴: منهم موندین کله کله کیدارسن. ع ۸، ع ۹: کیدر سن.

۱. بو جهاننگ سوداسینه باش قوشمه
۲. اول غوغایه گیرسنگ چیقه بیلمر سن
۳. ملعون شیطان اویون، دانشدان ایشلامه
۴. سونگره محکم بولور یقا بیلمر سن
۵. قرنینگی دولدورمه حرام نعمتدین
۶. تلینگی ساقلاغین کسگیر غیبتدین
۷. مؤمن لارنی حق ساقلاسین تهمتدین
۸. گناهینگ آغردور چکه بیلمر سن
۹. درویشلارینگ باشلارینی خوار ایتمه
۱۰. اگسیکلارین یغلا دیبان زار ایتمه
۱۱. یتیم لارینگ مالین آلیب زور ایتمه
۱۲. قرنینگ اوتدین دولور دوکه بیلمر سن
۱۳. عشق دریاسی جوشر گلور سقه دین
۱۴. کونگلی ساقلاغین یمان وفادین
۱۵. اجل گلور توتار بر گون یقه دین
۱۶. ساغینگه سولینگه باقه بیلمر سن

۱- ۶ع: باش قویمه.

۳- ۶ع: بزاب داش اورسه.

۴- ۶ع: محکم بولور اونى یقا بیلمر سن.

۶- ۶ع: تلینکی کزدور مه دورلی غیبتدین.

۷- ۶ع: عالم لاره قیلمه یوز تهمتدین.

۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۴-۶ع-ده: یوق.

۱۶- ۶ع: ساغینکدین سولینکا بقا بیلمر سن.

۱۷. مختوم قلی فکر ایتگین ... ایتگین
 ۱۸. آخر تینگ قازان آنده جای ایتگین
 ۱۹. نماز اوقیب ازیق سوینگ شای ایتگین
 ۲۰. یر آستینده اکین اکه بیلمر سن

- ۱۷-۶ع: مسکین مخدوم قلی یقانگ توتا کور.
 ۱۸-۶ع: خیر ایلیوب ال شرابین یوتاور.
 ۱۹-۶ع: امت بولسنگ بیروباره بتاور.
 ۲۰-۶ع: رسولینگ یوزینه باقمه بیلمر سن.

۱. مغرور اولمه بو قوندوغینگ یوردینگا
۲. بی بقادور، اگلانمز سن، گوچر سن
۳. ساقی اجل دور دور سونولار
۴. سن هم باریب بر دورده ایچر سن
۵. بو رباطده دنگلان یوق دور اوقان یوق
۶. باشلی بازار بر قوریلیمیش دکان یوق
۷. غمخانه دور، بللی منزل مکان یوق
۸. بو مکانه گلیمیش بولسنگ گچر سن
۹. آیرالیق یوراکده دردی داغینگ دور
۱۰. توبه قیل تانگریه یگیت چاغینگ دور
۱۱. عمر شعله اورسه یوراک یاغینگ دور
۱۲. یاغ توکنر پلتانگ یانار اوچر سن

-
- ۳-ع: اجل دویر دونار سونلار. ع ۱، ع ۲، ع ۸، بخ: ساقی اجل دوری دوری. ع ۹: دویر دویر سونولور. ل ۴: داور داور.
  - ۴-ع: ۹ کچرسن. ل ۴: بر داورده. ع ۷: دوردین ایچرسن.
  - ۵-ع ۱: بو ریاطی اوقان یوق دینکلان یوق. ع ۳، بخ: بو رباطده اوقان یوق دور تنکلان یوق. ل ۴: بو رباطده اوقیلان یوق تنکلایان یوق.
  - ۶-ع ۱، بخ: بر قورغلی دکان. ل ۴: بر قورولی دوکان یوق.
  - ۷-ع ۲: بلی باشلی مکان یوق.
  - ۸-ل ۴: کوچرسن.
  - ۹-ع ۲: ایریلقده درد داغندور. ع ۳: داغینکدین. ع ۹-۵: ده: یوق. ل ۴: آیرالق دردی یورک داغینگ دور.
  - ۱۰-ع ۳: چاغینکدین. ع ۹-۵: ده: یوق.
  - ۱۱-ع ۶، ع ۸، بخ: عمرینک شعله اورسه. ع ۹-۵: ده: یوق.
  - ۱۲-ع ۲-ده: یوق. ل ۴: قلتانک سونر اوچرسن.

۱۳. کول بولور سن قوانماغین گلابه
 ۱۴. تنینگ قومه دونار خانه خرابه
 ۱۵. سونگکینگ سنگرینگ دونار تُرابه
 ۱۶. آدمزاد سن یر قوینینی قوچر سن
 ۱۷. دنیا دورار هیچ توکنمز بو غله
 ۱۸. عمر بقا برسه قرق ده بر پله
 ۱۹. اجل اوتدور تن ملتیق دور جان گولله
 ۲۰. رزق داروسینه آتش دوشسه گوچر سن
 ۲۱. یخشی ساعت عجب وقت دور خوش ایام
 ۲۲. عمر آزدور عقل کوتاه ایشینگ خام
 ۲۳. جان بر قوش دور، دنیا دانه، فلک دام
 ۲۴. قچان موندین قوتولور سن قاچر سن

- ۱۳- ۲: کل بولور سن قوند نورقه کلانه. ع ۳: کل بولور قردارغه کلایه. ع ۴: کل بولور سن قوندانور سن کلابه. بخ، ع ۶، ع ۹: قوانورغه. ع ۷: کل بولور سن قوندار سن کلابه. ع ۸: کل بولور سن قواندیر سن کلابه.
 ۱۴- ۱، ع ۳: لهاب قومه دونار خانانک خرابه. ل ۴: لهاب قومه دونار. ع ۲: یهاب قمه دونر جاینگ خرابه. ع ۴: لهاب قومه دونور جاینگ خرابه. ع ۶، ع ۹: لهاب قومه دونار جاینگ خرابه. ع ۷: لهب قومه دونا خانانیک خرابه. ع ۸: لهبه قومه دونار خانانک خرابه. بخ: لهات قومه دونر جاینگ خرابه.
 ۱۵- ۳: سونکینک سرمه دونار تینک شرابه. ع ۴، ع ۶، بخ، ل ۴: سونکنک سورمه دور نینک ترابه. ع ۸، ع ۹، ع ۷: سونکینک سرمه دونار تینک ترابه.
 ۱۶- ۱: آدم زاد ال برمز یر قوینینی قوچار سن. ع ۴: دویمز دولمز یر قوینینی قوچار سن. ع ۶: آدمزالم یر قوینین قوچار سن. ع ۷: آدمیزآلماز یر قوینی قوچار سن. ع ۸: آدمزدمز یر قوینینی قوچار سن. بخ: آدمیزاد المر یر قوینینی قوچار سن. ل ۴: آوماز تولماز یر قوینینی قوچار سن.
 ۱۷- ۲- ده: دوشنوکسز (نامفهوم). ل ۴: دنیا تورار.
 ۱۸- ۲- ده: دوشنوکسز (نامفهوم). ع ۳، ع ۸، بخ: قرق دور. ل ۴: قرق دونار بر فله.
 ۱۹- ۷، ع ۸، ع ۹: اجل اوق دور.
 ۲۰- ۱: داروکه. ع ۴: رزق داریکا. ع ۸: رزق در سینه. بخ: رزق داریدور آتش. ل ۴: رزق دار سنه اوط دیکسه.
 ۲۱- ۴: ل وقت خوش ایام.
 ۲۲- ۱: ع غم آز دور.
 ۲۴- ۸: ع قور تولور سن کوچار سن.

۲۵. مختوم قلی سوزلار سوزین سونگلامز
 ۲۶. بی درد گده دردلی سوزین دنگلامز
 ۲۷. احمق سوزدین حظ ایلامز آنگلامز
 ۲۸. عارف بولسنگ سوز معنی سیننه دوشر سن

۲۵- سوزین سوزلامز.

۲۶- ۱ ع: بی درد کیدار. ۳ ع: ۸ ع: ۹ ع: درد کیتدی. ۴ ع: ۶ ع: ۷ ع: بی درد کندی. بخ: بی درد کنده دردلی سوزین دینکلامز. ۴: بی درد کیده.

۲۸- ۴ ع: ۶ ع: ۸ ع: ۹ ع: سوز معنی سین سچار سن. ۴: سوز معنا سنه.

۱۵۴

۱. بلند داغلار بیک لیگینه بويسانمه
۲. گدازده سو بولان زر دیک بولور سن
۳. ترینگ دریا هیبتینگه قوانمه
۴. وقت يتوشسه قوریب یر دیک بولور سن
۵. داغلارینگ اړصلانی بیری پلنگی
۶. موش بله دنگ بولور فیل پشه جنگی(?)
۷. مجمع البحرینینگ نیلینگ نهنگی(?)
۸. قولاغینه اورلان خر دیک بولور سن
۹. قیامتدین بر سوز دیم بایاقده
۱۰. قرو باردور یرسز اوریلان تایاقده
۱۱. ظالم لار خوار بولور قالور آیاقده
۱۲. غریب سن یغلامه شیر دیک بولور سن

- ۱- ع ۷: داغلار با یوکلکا بوی سانما. ل ۴: بلند داغلار بیوک کلکه بوی سانمه.
- ۲- ع ۳: بو کوچ سنده دورماز یر دیک بولور سن. ع ۵: کوزده سو بولان در دیک بولور سن. ت ۱: کوزازه سو بولوب. ل ۴: صدفده صو بولان زر تک.
- ۳- ب خ: هیبتنگ غه دیانمه.
- ۴- ع ۲، ع ۷، ع ۹: وقت يتوشسه. ع ۴، ت ۱: وقتنگ يتسه.
- ۵- ع ۵: داغلارینگ اړصلانی یا بر فلنگی. ع ۷: بابری فلنگ. ل ۴: تاغلارینگ قاپلانی ببر پلنگی.
- ۶- ع ۲، ع ۳، ع ۷، ل ۴: موش بولور دنکالور پیل پشه جنگی. ع ۴: موش بولور دنکالور. ع ۵: موش دنک بولور فل پشه جنگی. ت ۱: بر کونی دنک بولور فیل پشه جنگی. ع ۹: موش بولوب دنکا لور فیل پشه جنگی. ب ک: موش بله دنکالور.
- ۷- ع ۵: مجمع البحرین نینک نیل فلنگی. ع ۷: مجمع البحرین نینک بیک نهنگی. ل ۴: نیل نهنگی.
- ۸- ع ۵: قولاغینه اورلان. ت ۱: قولاغه اوریلان. ل ۴: قولاغنه اورغان خر.
- ۹- ع ۳: قیامتده.
- ۱۰- ع ۵: غرور بار دور بی یر اورولان تیقده. ت ۱: قروغ بار دور. ل ۴: اورغان.
- ۱۱- ت ۱: خور بولوب.
- ۱۲- ع ۵- ده: شو سطر دین سونکی یوق (مصراع های دیگر ندارد).

۱۳. یخشی بدو منان خوب محبوب کوچان
 ۱۴. بيله التیبمی دور بقایه کوچان
 ۱۵. حقیقت نامرد دور ایمان سز گچان
 ۱۶. ایمان بيله بارسنگ نر دیک بولور سن
۱۷. گرچه نصیحت دور ایل لاره سوزینگ
 ۱۸. ایله آیتمز دین اونگ توته گور اوزینگ
 ۱۹. عالم لاره اویسانگ آچیلور گوزینگ
 ۲۰. جاهل لاره اویسانگ کور دیک بولور سن
۲۱. لقمان کمین ایشلار چاره سین قیلسانگ
 ۲۲. رستم دیک دیولارنی فرمانه سالسانگ
 ۲۳. اسکندر دیک یرینگ یوزینی آلسانگ
 ۲۴. یره یکسان بولوب یر دیک بولور سن
۲۵. مختوم قلی قراب سوزله داشینگنی
 ۲۶. جاین بیلیب صرف ایت بولسه آشینگنی
 ۲۷. کامل تاپسناگ قوی یولینده باشینگنی
 ۲۸. آر ایزینده گزسنگ آر دیک بولور سن

۱۳-ع ۳: منکان محبوبین قوچغان.

۱۴-ع ۷: باقیه کوچان. ۱۶-ب بک، بخ: ایمان بلان.

۱۸-ع ۱، ۳، بک، بخ: اوّل توت اوزینگ. ع ۴: ایل لار اشتهز دین اوّل توت اوزینگ. ع ۷: توتغیل سن اوزینگ. ت ۱: توتمز دین بورون توتاکور اوزینگ. ل ۴: ایل اتمازدان بورون توتا.

۲۱-ع ۳: چاره سین بیلسنک. ت ۱: لقمان دیک ایشلار چاره سین بیلسانک. ل ۴: لقمان کبک اشنگ چاره سین ایتسنک.

۲۲-ع ۹: فرمانه قیلسنک. ل ۴: رستم کبک داوالارنی.

۲۳-ل ۴: اسکندر کبک یرینگ.

۲۴-ع ۲، ۸، ۷: یکسان بولسنک. ت ۱: خاک یکسان بولوب. ل ۴: یکسان بولسنک.

۲۵-ل ۴: مختوم قلی قاراب سویله ایشنگنی.

۲۶-ت ۱: صرف ایت نان آشننگنی. بخ: صرف ایت نانی آشننگنی. ل ۴: صرف ات نانک اشنگنی.

۲۷-ت ۱: کامل بولسانک قوی یولنده باشنگنی. ل ۴: باشنگنی.

۲۸-ع ۱، ۲، ۳، ۴، ۹: آرقدمنده کزسنک. ع ۷: آرقدمنده کزار تک بولور سن. ت ۱: ایر باننده یورسنک شیر دیک بولور سن. بخ: آرقدمنده ارتک بولور سن. ل ۴: ایر بیلان کزسنک.

۱۵۵

۱. آدم اوغلی اوزینگ بیلمای
۲. گدم گدم ادیجق سن
۳. ایهنگ امرینی توتمای
۴. اوز کونگلینگنی گویدیجک سن
۵. اسلار سن عالمنی قاپسانگ
۶. قارون بولوب گنجه باتسانگ
۷. حلال حرام هر نه تاپسانگ
۸. گوزینگ یوموب یودیجق سن
۹. ندین اولدینگ بیلگین باری
۱۰. اونوتدینگ پروردگاری
۱۱. کونگلینگه کلان هر کاری
۱۲. سانغی اتمای ایدیجک سن

-
- ۱-۱ ع ۱، بخ: بیلمان. ل ۲-ده: «اوغلی» سوزی یوق. ل ۴: اوزین بیلمز.
  - ۲-ت ۱: کرم کرم بولیجک سن. ع ۹: آده چاق سن. ل ۴: دنیا بارین یقماقده سن.
  - ۳-ع ۱، بخ: ایامنک امرینی توتماق. ل ۴: خداننک امرینی توتماز. ع ۲: امرینی ایتمای. ع ۳، ل ۱، ف، ع ۸، ل ۲: ایانک امرینی ایتمای. ب م: ایانینک امریم توتمای. ت ۱: خدانی امرینی. ع ۹: الله نینک امرینی توتماق.
  - ۴-ت ۱: اوز یولینکه کدی جک سن. ف: اوز کونکلونکنی کویه جک سن. ل ۴: اوز کونکلنی کوتماکده سن.
  - ۵-ع ۱، بخ، ل ۱: عالمنی تاپسنگ. ع ۳: ایستار من عالمنی قاپسنگ. ل ۴: استارسنگ. ت ۱: عالمنی تافسنگ. ع ۹: ایستر سن عالمنی قالسون.
  - ۶-ع ۳: کنج تاپسنگ. ل ۱، ب ک، ل ۲: کنجه دبسنگ. ف: کنجه دبسنگ. ع ۸: کنجه دولسانک. ع ۹: قارون بولوب کچای دبسنگ. ل ۴: کنج یابسنگ.
  - ۸-ل ۴: یوتماقده سن.
  - ۹-ع ۲: بلکین براری. ع ۴: بیلدینک باری. ت ۱: ندین بولدی. ع ۸: بیلکیل باری. ل ۴: نه دان بولدینک.
  - ۱۱-ع ۱، ل ۱، ل ۱، ع ۸، بخ، ل ۲: کونکله کلان هر نه کاری. ع ۳، ل ۴: هر نه باری. ف: کونکله کلان. ع ۹: ب ک: کونکلینکا هر کلان کاری.
  - ۱۲-ع ۱، سانغی ایتمای. ت ۱: دریغ ایتمای ایتجک سن. ع ۹: صانع ایتمای. ل ۴: انصاف سز لق ایته چک سز.

۱۳. اصلینگ ندور، ایتگین نظر
 ۱۴. توتان ایشنگدین ایت حذر
 ۱۵. اجل سنگا ایتسه گذر
 ۱۶. خبرینگ بر، نا ایدیجک سن
 ۱۷. دنیانی قیزغین توتماغین
 ۱۸. ایش گورگین، بیکار یاتماغین
 ۱۹. مختومقلی اونوتماغین
 ۲۰. گدیجک سن گدیجک سن

- ۱۳- ت ۱: اصلینگه ایلاکیل نضر. ف: املنک ندر ایتکین نظر. ل ۴: نه دور ایله نظر.
 ۱۴- ع ۱: ایشنگدین حذر. ع ۳، م، ل ۱، ع ۸، ف، بخ، ل ۴: ایشنگدین قیل حذر. ت ۱: ایتکان ایشنگدین قیل حذر. ل ۲:
 توتان ایشنگدین قیل حذر.
 ۱۵- ع ۴: قیلسه گذر. ف: اجل سنگی ایتسه گذر.
 ۱۶- ع ۴: خبرینگ بر نا ایدیجک سن. ت ۱: بر خبرینگ نیتجک سن. ع ۹: نادبجک سن. ل ۴: خبارنک بر نه ایدچک سن.
 ۱۷- ت ۱: دنیا نی محکم توتماغیل.
 ۱۸- ع ۱، ع ۲، ب، ک، بخ، ع ۹، ل ۴: ایشنگ کور بیکار یتماغین. ت ۱: ایشینگ توت غفلت یاتماغیل. ل ۲: ایش کور بیکار
 یاتماغین.
 ۲۰- ل ۴: کیداجک سن کیداجک سن.

۱۵۶

۱. گون خنجری گوکدین یره اینانده
۲. گونه قرشی دوغان آیی گوزل سن
۳. اوستا جعفر ایشی سنجاب جبه سی
۴. اصفهانده قوریلان یایی گوزل سن
۵. ساچ باغینگ اوجینینگ سیم دور ایشمه سی
۶. اوستینگدین یول دوشسه قین دور آشمه سی
۷. آغزینگ آب حیات، زمزم چشمه سی
۸. عین البقیع سونینگ لایی گوزل سن
۹. قزیل دیسام قزیل آل دیسم آل سن
۱۰. هندوستانده شکر، بلگرده بال سن
۱۱. عشق بیلان آچیلان بر تازه گل سن
۱۲. یوسف زلیخانینگ تایی گوزل سن

-
- ۱-۳: یره یتکانده. ع ۷: یره اورانده. ب م: خنجرین.
  - ۲- بخ، ع ۱: کونه قرشی آیدیک دوغان کوزل سن. ع ۳: کونه قرشی آیه دوغان کوزال سن. ع ۸: کونه فارشی دوغان آیه کوزل سن.
  - ۳- ع ۳، ع ۷، ع ۸: سبحان جبه سی.
  - ۴- ع ۷: شو خنده از قوریلان یایی کوزل سن. ب م: شو خدان دوقلان یای کوزل سن. ع ۸: شو خندان قوریلان یایه کوزل سن.
  - ۵- ع ۷، ع ۸: زلفینک صوت کار دور سیمینک ایشمه سی. ب م: زلفنک سود کاریدور سیمینک ایش مسی.
  - ۶- ع ۳: یول کلسه.
  - ۷- ع ۷: آغزینک آب زمزم حیات چشمه سی. ب م: آغزینک آبی سیاه زمزم چشمه سی. ب م: عین باقی سونینک لایی کوزل سن. ع ۸: عینل باقی.
  - ۹- ع ۷، ع ۸: قزیل کورسه قزیل آل کورسه آلدور. ب م: قزیل کورسه آل کورسه آلدور. ب م: قزیل دیسام قزل آق دیسام آق سن.
  - ۱۰- ع ۷، ع ۸، ب م: هندوستان تولکی بولگرده بال دور.
  - ۱۱- ع ۷: لام الف چکمیش بر سرو دال سن. ب م: لام الیب چکمیش بر سرو دال دور. ع ۸: لام الیف چکیلان بر سروی دالدور.

۱۳. هر کیم گوجلې بولسه آنگا پیر دیورلار
 ۱۴. دردلی قلینگ درماننی بیر دیورلار
 ۱۵. قاوی نینگ یخشی سین شغال ایر دیورلار
 ۱۶. اقبال لی بنده نینگ پایی گوزل سن
۱۷. آوازه نگ چین ماچین داغلار آشه سی
 ۱۸. سنی گوران لارینگ عقلی چاشه سی
 ۱۹. هندوستانینگ رنگی قزیل شیشه سی
 ۲۰. صراحی چیلیم نینگ نایی گوزل سن
۲۱. مختوم قلی خلقدین سرین گیزلاسه
 ۲۲. دیشینی اوشادینگ یالان سوزلاسه
 ۲۳. اولده آخرده ایگام گوزلاسه
 ۲۴. غریب بیچاره نینگ پایی گوزل سن

- ۱۳- ۷ع: اول باران جالمی پیره پیر دیورلار. ب.م: اول باران چالمی بر پیر دیورلار. ۸ع: اول باران چالمی فیره فیر دیورلار.
 ۱۴- ۷ع: دردلی بولسنگ درما نکنی برور دیر لار. ب.م، ۸ع: دردلی بولسنگ درما نینکنی بیر دیر لار.
 ۱۵- ب.م، ۸ع: قاوین یخشی سنی شغاله ایر دیر لار.
 ۱۶- ب.م، ۸ع، ۷ع: کل بادینک باغینک ناری کوزل سن.
 ۱۷- ۱ع، ۳ع، ب.م: ده: یوق. ب.م: عوه ضانک کرماندور داغدین آشه سی. ۸ع: عوضینک چین ما چین.
 ۱۸- ۱ع، ۳ع، ب.م: ده: یوق.
 ۱۹- ۱ع، ۳ع، ب.م: ده: یوق. ب.م: هندستانینگ قزل رنگی شیشه سی. ۸ع: هندستانینگ رنگلی قزیل شیشه سی.
 ۲۰- ۱ع، ۳ع، ب.م: ده: یوق.
 ۲۱- ۷ع، ب.م، ۸ع: مخدوم قلی سندین اوزکانی دیسه.
 ۲۲- ۷ع: سیندیرینک تیشلارین غلط سوز لاسه. ب.م، ۸ع: سیندیرینک دیشنی دغل سویلاسه.
 ۲۳- ۷ع، ۸ع: بر یرادان ایرده کیچده کوز لاسه. ب.م: یا یرادین ایرده کچه ده کوز لاسه.
 ۲۴- ب.م، ۸ع: ایغالی بندانینک پای کوزل سن.

۱۵۷

۱. اصلا سنی گورما میشم دلداریم
۲. قمری می سن، بلبل می سن، نامه سن
۳. غمگین کونگلیم خیالینگ له آلدارین
۴. باغ ایچنده گل گل می سن، نامه سن
۵. قراقچی مینگ، یاسیدمینگ، خواجه مینگ
۶. یاساقی مینگ، یا شراب مینگ یا جام مینگ
۷. یا یل می سن، یا گوندیز مینگ، کیجه مینگ
۸. یا آی می سن، یا گون می سن، نامه سن

۱- ۲: کورمشام.

۲- ع ط، ت ۲، ل ۲: قمر موسن.

۳- ع ۲، ع ۶، ع ۷، ب م، ع ۸، ع ۹: خیالنگا. ع ۳، ف، ل ۲: خیالینگدین. ت ۲: غملیک کونکلوم خیالینگده آلدار سن. ل ۳: غملی کونکلم خیالینگده. ل ۴: غمگین کونکل خیالنگ برله آلداریم.

۵- ع ۱: قراقچی موسن یا سید موسن یا خوجه. ع ۳، ل ۲: یا سیدمینگ یا خواجه. ب م: یا سید یا خوجه مونیک. ل ۴: قراقچی منک یا شمنک خوجه. ف: قری مسن یا خواجه. ع ۹: قراقچی مونک یا سید یا خوجه مونک.

۶- ع ۱: ساقی موسن یا کون موسن نامه سن. ع ۲، ع ۷، ب م، ع ۸، ع ۹: ساقی موسن یا شراب مونک یا جام مونک. ع ۳، ل ۳، ل ۴: ساقی موسن شراب موسن نامه سن. ع ۶: ساقی می سن یا شراب مینگ جام مینگ. ف: ساقی مسن، شراب مسن، نامه سن ؟

۷- ع ۱، ع ۲: یا یل موسن یا کوندوز موسن یا کیجه. ع ۳، یا یل موسن یا کوندیز مینگ یا کیجه. ب م، ع ۹: یا کوندیز یا کیجه مونک. ف: یا یل مسن یا کوندوز یا کیجه مسن. ل ۲: یا یل مسن یا کیجه منک. ل ۴: یا کوندو کچه موسن.

دیوان مختوم قلی فراغی.....متن انتقادی

۹. یا مشک می سن، یا قوقولور عنبرمینگ
 ۱۰. آیده بیلمن چرخ می سن، چنبرمینگ
 ۱۱. یا دریامینگ، یا موج می سن، لنگرمینگ
 ۱۲. یا گردابمینگ، یا بورغونمینگ، نامهسن
 ۱۳. آلتون می سن، گموش می سن، دُر می سن
 ۱۴. یا عرش می سن، یا کرس می سن، نامهسن
 ۱۵. یا یاقوتمینگ، یا مرجانمینگ، زر می سن
 ۱۶. یا چراغمینگ، یا روشنمینگ، نامه سن
 ۱۷. مختومقلی گچ ناموسدین عارینگدین
 ۱۸. ال گوترگین بو وفاسیز کارینگدین
 ۱۹. جهان دولی، سن غافل سن یارینگدین
 ۲۰. یا مست می سن، یا شیدامی، نامهسن

- ۹-۱: یا مشک مو سن یا قوقولور عنبر موسن. ع ۲: یا مشک می سن کافور مو سن عنبر مونک. ع ۶: قونکفیر عنبر. ب م:
 یا قوقار عنبر مونک. ف: قوقولو عنبر سن. ع ۸: یا مشک موسن یا یاقوت مینک عنبر مینک. ل ۳: یا مشک موسن یا یاقوت یا
 عنبر مینک. ل ۴: یا منک مو سن یا قوقولو عنبر موسن.
 ۱۰-۱: آیته بیلمان یا چرخ موسن چنبر موسن. ع ۳: آیته بیلمن چرخ موسن یا چنبر مینک. ع ۶: آیته بیلماز. ل ۴: آیته
 بیلمان یا چرخ موسن نامه سن. ب م، ت ۲: یا چرخ موسن. ف: آیته بیلمن چرخ مسن چنبر مسن. ل ۲: یا چنبر منک.
 ۱۱-۱: یا دریا موسن یا موج موسن یا لنبر ع ۳: یا موج یا لنبر مینک. ف: یا دریا مسن یا موج مسن. ع ۹: یا موج موسین
 لندمونک. ل ۴: یا دریا موسن موج موسن لنبر موسن.
 ۱۲-۲: یورغین. ف: یا گردابمسن یا بورغون مسن نامه. ل ۴: یا گردابمو یا برغین موسن نامه سن.
 ۱۳-۱: ع ۱، ع ۲، ع ۸، ع ۶، ع ۹، ت ۲، ل ۴، ل ۳، ع ۶: زر می سن. ب م، ل ۲: دُر موسن.
 ۱۴-۳: ده: یوق. ع ۶: یا عرش می یا کرس مسین بر مسین. ع ۷-۵: یرتیق (پاره شده). ف: یا عرش مسن... نامه سن.
 ل ۳، ت ۲، ع ۸: یا کرسموسن یر موسن. ل ۴: کرسی مو.
 ۱۵-۱: ع ۱، ع ۶، ل ۴: یا یاقوت موسن یا مرجانموسن یا در موسن. ع ۳-۵: یوق. ع ۸، ع ۹، ت ۲، ل ۳، ب م: دُر موسن. ف: یا
 یاقوت مسن یا مرجان یا در مسن. ل ۲: یا مرجان پادر مسن.
 ۱۶-۱: ع ۱، ل ۴: یا چرخ موسن یا روشن مو سن نامه سن. ع ۷-۵: یرتیق (پاره شده). ف: یا چراغ مسن یا روشن مسن نامه
 سن. ت ۲: یا روشن سن نامه سن. ل ۳: یا روشن نامه سن.
 ۱۷-۴: هارینکدین. ۱۸-۷: ده: یرتیق (پاره شده). ۱۹-۱: ف: جهان دالی سن غافل سن یارینکدین. ل ۴: جهان
 دولی سن غافل. ۲۰-۱: ع ۱، ع ۶: می مست موسن نامه سن. ع ۷-۵: یرتیق (پاره شده). ع ۸: یا شیدا مونک. ل ۳:
 یا مست موسن یا شیدا مونک نامه سن. ل ۴: می مست موسن یا شید موسن نامه سن.

۱۵۸

۱. جاهل ليق نينگ جوشي چيقدى باشيمدين
۲. من اول جوشدين خالى بولوب قاليب من
۳. بر غمه اولاشديم، گيتديم هوشيمدين
۴. بو درد ايله دولى بولوب قاليب من
۵. باشيم يوز هوسده، كونگليم جوشغينده
۶. گردابه اوغراديم، دالى داشغينده
۷. نجد داغينده گزان مجنون عشقينده
۸. يانار اوتلى لىلى بولوب قاليب من
۹. يگيت ليك فصلى نى قيشه يتورديم
۱۰. كامل ليك كشتى سين لايه باترديم
۱۱. بيك فكره قالديم، عقليم يترديم
۱۲. ديرى ايكان، اولى بولوب قاليب من

۱- ع ۱، ت ۲، ل ۳: چيقدى سرىمدين.

۴- ت ۲، ل ۳: بو درد بيلان. ل ۴: بو درد بله دالى بولوب.

۵- ع ۴، ل ۴: كونكل جوشغنده. ب ك: جانيم جوشغنده.

۶- ع ۱، ع ۷، ب م، ع ۸: كردابه دوشوب من. ب ك، ت ۲، ل ۳: اوغرا شديم. ل ۴: اوغراديم دريا تاشقانده.

۷- ع ۸: بحت داغنده.

۸- ع ۷: اوت ده.

۹- ب م: چاهليق فصلينى قيشه كتورديم. ب ك: يكت فصلنى.

۱۰- ع ۲، ع ۳: كامل ليكنك كشتين دريا باترديم. ع ۴، ب م، ع ۸، ل ۳، ت ۲: دريا بتورديم.

۱۱- ب ك: بايوك فكره قالديم اوزيم يتورديم. ل ۳، ت ۲: بلند فكره دوشديم اوزيم يتورديم. ل ۴: چوق فكره قالديم.

۱۳. بو دنیانی گوچیب بارغان گوچ بیلدیم
 ۱۴. ایشینی بد آنگدیم، اوزین پوچ بیلدیم
 ۱۵. اونگون اویون گوردیم، سونگین هیچ بیلدیم
 ۱۶. خلق ایچنده دالی بولوب قالیب من
 ۱۷. مختوم قلی فاش ایلاگین سوزینگ نی
 ۱۸. فلک مشتی خاک ایتماین گوزینگ نی
 ۱۹. بو وقته دنگ یاش بیلوردینگ اوزینگ نی
 ۲۰. ایمدی گور باق، اولی بولوب قالیب من

۱۳- ت ۲: کوچوب باران. ل ۴: کوش بلدیم.

۱۴- ل ۴: ایشنی بد انکلاب.

۱۵- ع ۲: اوین بیلدیم. ع ۳: اون کون اویون. ب م: اویون بیلدیم. ل ۳، ت ۲: اوین بیلدیم سونکین پوچ بیلدیم. ل ۴: اولین اویون.

۱۷- ع ۷: باش ایلاکین. ل ۴: سوزنکی.

۱۸- ع ۱، ب خ: ایتماین یوزینک نی. ع ۸: فلک بر مشتی خاک. ل ۲: مشت خاک. ل ۴: خاک اتمای یوزنکی.

۱۹- ب م: یاش بیلدیم سن اوزینکی. ب ک: یاش بیلدینک اوزینکی. ب خ، ل ۴: بو وقتغجه. ل ۴: اوزنکی.

۲۰- ع ۱، ع ۳، ل ۱، ل ۲: ایمدی باقسام.

۱. احمد پادشاه دین خبر تو تماغه
  ۲. امید ایتدی ایل لار چودور خان اوچون
  ۳. ساغ باریب سلامت قایدیب گلماغه
  ۴. اونگمادی اقبال لار چودور خان اوچون
  ۵. بوز لار دونگیب قالدی، یاغیشلار گورمان
  ۶. بولوت بولدی جهان بو درده دوزمان
  ۷. زمین ضایع بولدی، فلک لار لرزان
  ۸. جنت بولدی چول لار چودور خان اوچون
  ۹. قضا قهره مندی پرین سیندارسه
  ۱۰. فلک خیال ایلار مهرین ایندارسه
  ۱۱. دریا جوشه گلدی سودین قاندرسه
  ۱۲. مشتاق بولدی کول لر چودور خان اوچون
  ۱۳. ایزینگده قالدیلار ایل انتظارینگ
  ۱۴. امید بیلان گزدی آدینه خان یارینگ
  ۱۵. آتانه نظر اولدور چکرگه زارینگ
  ۱۶. گوزلاری یوللارده چودور خان اوچون
-
- ۱- ت ۱: احمد پادشاهی دین. ۲- ع ۷: امید ایتدی ایل لار. ۳- ت ۱: سلامت ینه کیلماغه.
  - ۴- ت ۱: اونگمادی اقبالی. ۵- ع ۱: ساچ دوکوب قالدی یغشلاکورمان. ع ۷: یحلاتوقونکب قالدی یغشلار.
  - ۶- ع ۱: بولت بولک بولک سالدی بو درده آرمان. ۷- ع ۱: فلک لار فرمان. ت ۱: فلک لار بزمان.
  - ۸- ع ۱: مشتاق بولدی کول لار چودور خان اوچون. ۹- ع ۷-ده: یوق. ت ۱: قهره منیب.
  - ۱۰- ع ۷-ده: یوق. ت ۱: خیال ایتدی. ۱۱- ع ۷-ده: یوق. ت ۱: جوشه کلدی.
  - ۱۲- ع ۱: مشتاق بولدی چوللار. ع ۷-ده: یوق.
  - ۱۳- ع ۱، ت ۲: بولدی لار ایل لار.
  - ۱۴- ع ۷: آدی یار خانینک. ت ۱: امید بیله کزمیش آدینه یارینک.
  - ۱۵- ع ۷: آتا نظر اولدی. ت ۱: آتانه نظر بولدی جکر کذارینک.
  - ۱۶- ع ۷، ت ۱: کوزلای کوزلای چودور خان اوچون.

۱۷. بارسه باری بللی سلطانده خانده
 ۱۸. ایلی تابمای قالدی آرمانده جانده
 ۱۹. قصادور قسمت دور یزد و کرمانده
 ۲۰. مگر قان لار تارتدی چودور خان اوچون
 ۲۱. قرعه لار گونگ بولدی، فال لار شوم بولدی
 ۲۲. بارانلار بند بولدی، یول لار گم بولدی
 ۲۳. چشمه لار بند بولدی، داشلار قوم بولدی
 ۲۴. گویا بولدی تل لار، چودور خان اوچون
 ۲۵. سوزلا مختوم قلی عالم بیلسون لار
 ۲۶. جایی جنت دور دیب، گواه بولسون لار
 ۲۷. حق رحمت ایتسون دیب، دعا قیلسون لار
 ۲۸. اویشوب مسلمان لار چودور خان اوچون

-
- ۱۷-۷-ده: یوق. ت ۱: بارسه پایی برلی سلطانده خواندا.
 ۱۸-۷-ده: یوق. ت ۱: ایل لار بیلمای قالدی ارمانی جاندا.
 ۱۹-۱-ده: بزده کرمانده. ع ۷-ده: یوق. ت ۱: قضا دور قسمت دور بولوب درمانده.
 ۲۰-۷-ده: یوق. ع ۹: تارتدی قانلار.
 ۲۱-۱-ده: قریلار کونک بولدی قالدی شوم بولدی. ع ۷: غره. ت ۱: غره لار کینک بولدی فال لار شوم بولدی.
 ۲۲-۱-ده: باران لار بند بولدی.
 ۲۳-۷-ده: ت ۱: تاشلار موم بولدی.
 ۲۶-۱-ده: جانی جنت دور کویا. ع ۷: جنت ده ذیب.
 ۲۸- اورشوب مسلمان لار. ت ۱: تمام اولوس چودر خان اوچون.

١٦٠

١. يا يارادان مراديمه يترگين
٢. يا جمال رسول الله حقى اوچون
٣. كرمينگدن اقباليمه دست برگين
٤. اول آدم صفى الله حقى اوچون
٥. ادبى ارکانى شرمى حياسى
٦. دليل و برهان دور دينينگ گواه سى
٧. عالمى غرق ايتدى آنينگ دعاسى
٨. دوستينگ نوح نبى الله حقى اوچون
٩. بيت المقدس ده عمران ايلينده
١٠. آتاسيز بار بولان انا بيلينده
١١. قدر تينگ مشهور دور مريم اوغلينده
١٢. يا رب عيسى روح الله حقى اوچون

١- ت ٢: حقى چون.

٢- ع ٤: يا جميل جليل. ت ١، ب م: جمالينگ جليل الله حق اوچون. ع ٨: يار جمالى. ل ٤: يا جمال جميل الله حقيچون. ع ٢، ع ٣: ت ١، ع ٩، ب خ، ت ٢، ل ٣: جليل الله.

٣- ب م: كرمينكلا.

٤- ب م: حق اوچون. ت ٢: حقى چون. ل ٤: آتامز آدم صفى الله حقيچون.

٥- ع ٢: ادبدور ارکان دور شرم حياسى. ع ٤، ٩: ادب ارکانى شرم حياسى. ل ٤: آدابى.

٦- ع ٢: دمنگ كواسى. ع ٩: دليل برهان. ل ٣، ت ٢: دليل برهان دور دينكز كواسى. ل ٤: دليل برهاني دور.

٧- ب خ: عالمنى. ت ٢: عالمينگ.

٨- ع ٢: دوست نك نوح نجي الله حقيچون. ع ٤: دوستدينگ. ب م: حق اوچون. ت ١: دوست بولان نوح. ت ٢: حقى چون. ل ٤: حقيچون.

٩- ع ١: بيت المقدس دور عمران ايلندين. ب م: عمران النده.

١٠- ت ٢: بار بولغان.

١١- ب م: منشور دور.

١٢- ب م: حق اوچون. ع ٨: يا عيساي بروح الله حقى اوچون. ت ٢: حقى چون. ل ٤: اول عيسى روح الله حقيچون.

۱۳. کافرلار بسلاگان اوغلان چاغینده
 ۱۴. بر اوده يولووغان دوست فراقینده
 ۱۵. باریب راز آیدیشان سینا داغینده
 ۱۶. طور موسی کلیم الله حقی اوچون
 ۱۷. اوتلایب سولاغان عرش اعلاده
 ۱۸. قوچغرلار گونداریب قیلدینگ آزاده
 ۱۹. اسماعیل قربانینگ بولدی مناده
 ۲۰. یا ابراهیم خلیل الله حقی اوچون
 ۲۱. بو یولده فرق ایتمز بگلار سلطانلار
 ۲۲. یا غایب لار دوغری یوله التن لار
 ۲۳. اون ایکی امام، یدی ولی، چهل تن لار
 ۲۴. خضر الیاس نبی الله حقی اوچون

- ۱۳- ع ۱: کافرلار سیلاغان. ب م: بسلان. ت ۱، بخ، ل ۴: کافرلارغه سلطان اوغلان چاغنده. ت ۲: کافرلار بسلان آغلان چاغنده. ل ۳: کافرلار باسیلیب آغلان چاغنده.
 ۱۴- ل ۴: بر اوده.
 ۱۵- ع ۲، ب م: طورینگ داغنده. ع ۸: منا داغنده. ت ۲: آیدوشغان. ل ۳: یا رب زار آیدوشغان. ل ۴: سنا داغنده.
 ۱۶- ع ۲: رهم ایت موسی کلیم الله حقچون. ب م: یا موسی کلیم الله حق اوچون. ت ۲: حقی چون. ل ۴: حقیچون.
 ۱۷- ع ۳: سولايب. ل ۴: تا فراغت اوتلایان عرش اعلاده.
 ۱۸- ع ۱: قوچاقلار. ع ۹: آراده. ل ۴: قوچقاری کوندریب.
 ۱۹- ع ۱: قربان بولدی. ع ۹: قربانی بولدی. بخ: اسماعیل ذبیح الله قربان بولدی مناده. ت ۲: منی ده.
 ۲۰- ب م: حق اوچون. ت ۲: حقی چون. ل ۴: حقیچون.
 ۲۱- ع ۹: بو یولده فرق اولمز بکلار سلطان لار.
 ۲۲- ع ۱: یا غریب لار. ع ۸: یوله ایشان لار. ع ۹: یوله اتغان لار.
 ۲۴- ب م: حق اوچون. ت ۲: حقی چون. ل ۴: حقیچون.

۲۵. لو یلینده دوشدی معراج قله سیننه
 ۲۶. براق منیب چیقدی عرش پله سیننه
 ۲۷. پاشماغی تاج اولمیش عرش کله سیننه
 ۲۸. یا محمد رسول الله حقی اوچون
۲۹. ازبر ایلاب اوقودیلا قرآنی
 ۳۰. طه یس الحمد سورهنی
 ۳۱. ابوبکر صدیق رسول یاراننی
 ۳۲. عمر عثمان اسدالله حقی اوچون
۳۳. مختومقلی چاغر ربالعبادی
 ۳۴. بو دنیا آخرت برگین مرادی
 ۳۵. رسول الله قویمیش آدین آزادی
 ۳۶. آتام دولت محمد ملا حقی اوچون

- ۲۵- ۲: بولیلی دوشدی معراج غله سیننه. ع ۳: لو یلید توشدی مغراج غله سنه. ع ۱: بویریلدی دوشدی معراج آستنه. ل ۴:
 لو یلنده توشدی معراج غلسنه. ع ۴: لو یل دوشدی اول معراج غلا سیننه. ب م: لو یلیدی توشدی. ع ۸-ده: یوق. ع ۹: لو یلیده
 معراج. ل ۳، ت ۲: یلیدی دوشدی.
- ۲۶- ۸-ده: یوق. ت ۱، ۹، ع ۱، بخ، ت ۲، ل ۳، ل ۴: براغ مندی.
- ۲۷- ۹، ت ۱: یاشماغی تاج بولدی کله سنه. ع ۸-ده: یوق. بخ: فاشماغی تاج بولدی کوک کلسنه. ل ۴: یاشماغی تاج
 بولدی کوکنگ کلسنه.
- ۲۸- ب م: حق اوچون. ع ۸-ده: یوق. ت ۲: حقی چون. ل ۴: حقیچون.
- ۲۹- ع ۱، آواز ایلاب. ب م: اخلاص بیله اوقیدیلا قرآنی. بخ: ازبر اولوب اوقیدیلا.
- ۳۰- ع ۲: اللحم الله سورانی. ع ۳: یس نی. ع ۴: طه و یس اللحم سورانی. ع ۹: تا آه یسینی الم سورانی. ت ۲: ط ها یس برله
 اللحم سورنه نی. ل ۳: بر اللحم. ل ۴: یسینی الحمد سورنه نی.
- ۳۱- ل ۳، ت ۲: ابوبکر صدیق عمر یاراننی. ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۸: ابوبکر صدیق عمر یاراننی. ل ۴: ابابکر صدیق اوشال یرانی.
- ۳۲- ع ۴، ع ۸: عثمان علی اسدالله. ت ۲: حقی چون. ع ۹: یا عمر عثمان. ل ۴: حقیچون.
- ۳۶- ب م: حق اوچون. ت ۲: حقی چون. ل ۴: آتام دوست محمد حقیچون.

۱. ساغلیغینگ قدرینی بیلگین خسته بولمزدین بورون
۲. خسته لیق شکرینی قیلغین تا که اولمزدین بورون
۳. دوز یرینگ قدرینی بیلگین دریاہ دولمزدین بورون
۴. گامیده هوشیار اوتورغین گردابه گلمزدین بورون
۵. یاشلیغینگ قدرینی بیلگین تا که اولمزدین بورون
۶. اولالسنگ گونگلینگده دور یالغان جهانینگ قیغی سی
۷. تل لارینگ غیبت کسب لاف و یالان سوز آیغوسی
۸. گوز لارینگ گورار گوزل سنی گناه غه قویغوسی
۹. خاطرینگ یوزمگ پریشان کدخالیق قیغی سی
۱۰. نه عجب خوشحال ایدینگ اوزینگ نی بیلمزدن بورون

۱- بخ: قدینی.

۲- ت ۱، ل ۳: خسته لیق قدرینی بیل کیل تا که.

۳- ع ۳، ب م، ع ۸، ع ۹، بخ، ل ۲، ل ۳: قدرینی بیل دریاہ دالمزدین بورون. ع ۴: قدرینی بیل دریاہ. ع ۶: دریاہ تولماز. ۲: قدرینی بیل دریاہ اولمزدین برون. ل ۴: دریاہ.

۴- ع ۱، ل ۱: کامنکه هشیار اولتور. ع ۲: کامنکه هشیار اوتر. ع ۳: کُمک دین هشیار اوتور. ل ۴: کامنکه هشیار اوتور کردابه کرمازدین بورون. ع ۴: کامینکه هشیار اوتور کردابه. ب ک، ع ۶: کامیده هوشکار اوتور کردابه تولمازدین برون. ع ۷-ده: «کامی ده» سوزی یرتیق (پاره شده). ب م: کامیده هشیار اوتور کردابه. ت ۱: هشیار اوتور. ع ۸: کارده هشیار اوتور کردابه. بخ: کامه ینکه هوشیار اوتور کردابه. ل ۳، ت ۲: کامنکا هوشیار بول کردابه. ل ۲: کمینکدین هشیار اوتور.

۵- ل ۴، ع ۳: تا که اولمز دین بورون. ع ۶: قدر نی بیل اول اولمزدین بورون. ت ۱: بیل. ت ۲: تا اولمزدین. ل ۳: تا اولمزدین.

۶- ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۶، ع ۷، ب م، ع ۸، ع ۹، ب ک، ت ۲، ل ۱، ل ۲، ل ۳: اولالدینک. ت ۱: سن اولالدینک کونکلونکا توشتی جهاننی سودا سی. ل ۴: اولغایسنک. بخ: اولالدینک یادینکه دور.

۷- ع ۹: تیلارینک غیبت. ل ۲، ع ۴: لاف یلان.

۸- ع ۱: کوزل کوریب. ع ۳، ع ۴، ع ۶، ب م، ل ۱، ع ۸، بخ، ل ۲، ل ۴: کوزلارینک کوزال کوریب. ت ۱: کوزال کوروب. ب ک: کوزلارینک کوزل کورار.

۱۰- ل ۳: خوش حال اکان.

- ۱۱. یارادان یادینگده دور باشینگ یمان حالده ایکان
- ۱۲. یوزگون اوتسه یاده دوشمزللی خوش حالده ایکان
- ۱۳. عمرینگ بیهوده توتمه فرصتینگ الده ایکان
- ۱۴. دگسه بر باد خزان سولدیر سنی گلده ایکان
- ۱۵. گلنی یادینگدین چیقومه تا که سولمزدین بورون

- ۱۶. عقل و هوشینگا یتوشد ینگ ایلا دینگ سیرانی سن
- ۱۷. اسلادینگ جمع ایله سنگ بو کلی هم ایرانی سن (?)
- ۱۸. ایمادینگ بر دم فراغت تانگری برگان نانی سن
- ۱۹. هیچ خبرینگ بارمی دور بو دنیانینگ مهمانی سن
- ۲۰. آزیغینگ طیار قیل، کاروان چکیلیمزدین بورون

-
- ۱۱- ب-ده: یوق. ت ۱: بر خدا یادینکده دور. بخ: یردانی یادینکا سال باشینگ. ت ۲: یرادن توشار باشینگ. ل ۳: یرادن یادغه دوشار.
  - ۱۲- ت ۱: کیچسه یوزیل یاده توشمزل برلی خوشحالده ایکان. ل ۴-ده: «کون» سوزی یوق.
  - ۱۳- ع ۲، بیهوده دوتمه. ع ۶: فرصتینگ آلدای ایکان. ل ۴: فرقتک الده.
  - ۱۴- ع ۲: باد خزانی. ل ۳: دکسه بر بوئی خزان. ل ۴: سولدیریر.
  - ۱۵- ع ۷: شو سطر دین سونکی یرتیک (بعد از این مصراع، مابقی پاره شده). ل ۳: کل نی یادینکدین چقاغیل.
  - ۱۶- ت ۲: عقلی هوشینگه. ل ۴: سیران سن. ل ۴: هوشینگه یتوب.
  - ۱۷- ع ۲، ع ۴، ب ک: جمع ایدانک. ل ۳، ت ۲: ایستار ایدینک جمع ایدام بو کلی هم ایران نی سن. ع ۳: ایستار ایدینک جمع ایدینک بو کلی ایرانی سن. ل ۴: جم اتمکه بو کل ایرانی سن. ع ۶: استار ایدینک جمع ایدار کاکل هم ایرانی سن. ت ۱: جمع ایتار من دیب یوکوردینک بو کلام ایرانی سن. ل ۳: استر ایدینک جمع ایدای بو کلهم ایرانی سن.
  - ۱۸- ع ۱، ل ۱: مالی سن. ب ک: نان سن. ل ۴: بخ: تنکر برکان ماله سن. ل ۲: تنکری برکان مال سن. ت ۲، ل ۳: نانه سن. ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۷، ب م، ع ۸، ع ۹: قیلما دینک قناعت تانکری.
  - ۱۹- ت ۲: بول دنیانینگ. ل ۲: مهمان سن.
  - ۲۰- ع ۲: چقمز دین بورون. ت ۱: کاروان کوچمزدین بورون. ل ۴: کروانلار کچمازدان بورون.

۲۱. قالمیش بو کهنه دنیا رستم ايله زالینگا
 ۲۲. غره بولمه ایکی گون لیک ایگو ایچگو مالینگا
 ۲۳. حقیقت عارفنی گور اطلس نی بردی شالینگا
 ۲۴. تور سحر مختوم قلی آغلا بو گون اوز حالینگا
 ۲۵. ارته اول محشر گونی درلاب اویالمزدین بورون

۲۱- ب م: قالمیش بو کهنه دنیا. ل ۳: زالغه.

۲۲- ل ۴: ایچکی بیکو.

۲۳- ت ۱: کور حقیقت عارفنی اطلس نی ساتدی شالینکا. ت ۲: اول حقیقت. ل ۴: اطلسین. ل ۳: اول حقیقت عارفنی کور
 اطلسنی بردی شالغه.

۲۴- ل ۲: مقدم قلی یغله بو بو کون. ل ۴: یغلاغیل اوز حالنکه.

۲۵- ع ۱: اویانمز دین. ل ۴: طانکله محشر کوننده.

۱۶۲

۱. ای یارانلار مسلمانلار
۲. دالی کونگل جوش بولمسون
۳. ینه ده بر یخشی یگیده
۴. یمان خاتون دوش بولمسون
۵. هر کیم آلسه حقدین رحمت
۶. گیدار قیغی، قالمز محنت
۷. ارصلان بولسه دورمز دولت
۸. هیچ اولکه بی باش بولمسون
۹. تانگری دست برسون اسلامه
۱۰. تعصب ایدیب آط بسلانه
۱۱. حرام ایب شر اسلانه
۱۲. اوزاق عمر یاش بولمسون

۲- ت ۲، ل ۳: دالی کونکلیم جوش اولماسون.

۳- ع ۴: یخشی اره.

۴- ع ۲، ب ک: یمان ضایف. ل ۳: ت ۲: دوش اولماسون.

۵- ع ۲-۵: «هر» سوزی یوق. ع ۸: هر کیم اسلار حقدین رحمت. ب خ: هر کیمه بولسه حقدین رحمت.

۶- ع ۲-۵: «کیدار» سوزی یوق. ت ۱: قیغو کیدار.

۷- ع ۲: دورمز دوست. ع ۴: آباد اولمز دورماز دولت. ت ۲: ارصلان بولسه بولمر دولت.

۸- ت ۲: بی باش اولماسون. ل ۳: بر اولکه بی باش اولمه سون. ل ۴-۵: «باش» سوز یوق.

۹- ع ۶: اسلانه. ل ۳، ت ۲-۵: یوق.

۱۰- ل ۳، ت ۲-۵: یوق. ل ۴: قوت برسین آط صاله.

۱۱- ع ۲-۵: بوزوق (ناخوانا). ع ۳، ع ۴، ب م، ل ۱، ع ۹، ب ک، ل ۲: حرام ایشلاب. ت ۱: حرام ایشلاب شر ایشلانه. ل ۳،

ت ۲-۵: یوق.

۱۲- ع ۲-۵: بوزوق (ناخوانا). ع ۸: اولمسون. ل ۳، ت ۲-۵: یوق.

۱۳. هر کیم نینگ اوز سینه سینده
 ۱۴. اوز عقلی اوز گوره سینده
 ۱۵. یکی دوستینگ آراسینده
 ۱۶. یمان یا اوز ایش بولمسون
۱۷. هر کشی نینگ اوز ذریاتی
 ۱۸. جان خوشی کونگل قوتی
 ۱۹. آرتسون جومردینگ دولتی
 ۲۰. مخنثده آنس بولمسون
۲۱. بر عشق دوشسه آدم سرینه
 ۲۲. اوقی گلزمیش گوزینه
 ۲۳. یکی سوگلی بر برینه
 ۲۴. یاقین گلسون، داش بولمسون

۱۳- ت ۱-ده: یوق. ل ۴: اوز سیاسنده.

۱۴- ع ۱، ع ۲، ع ۴، ب م، ب ک: اوز عقلی نور پسنده. ت ۱-ده: یوق ع ۸، ب خ: عقلی کورنور بیسنده. ع ۹: اوز عقلی کورنور اوزینده. ت ۲: اوز عقلی کورینور بینی سنده. ل ۴: عقلی کورنور فیزاننده.

۱۵- ت ۱-ده: یوق.

۱۶- ت ۱-ده: یوق. ع ۸، ت ۲، ل ۳: اولمسون. ع ۹: یخشی یمان ایش.

۱۷- ت ۲: هر کیم اوز ذریادی. ل ۳: هر کیمسه نینک اوز. ل ۴: هر کمک اوز ذریاتی.

۱۸- ع ۱، ع ۳، ع ۲، ع ۸، ل ۴: جان قوشی. ع ۹: جان جوشی.

۱۹- ع ۹: آرتسون جهودینک دولتی. ت ۲: آرتسون صهی نینک دولتی. ل ۳: سخی دولتی.

۲۰- ت ۲: مخنث ده مال اولماسون. ع ۸، ت ۲، ل ۳: اولمسون. ل ۴: مخنث ده هیچ بولماسین.

۲۱- ع ۳، ت ۱-ده: یوق. ع ۶: بر عشقه.

۲۲- ع ۲، ع ۳، ع ۶، ب ک، ل ۳: اوقوقاچه کونکل اورنه. ع ۴: اوقوقاچر کونکل اورنه. ب م: اویدوقچه کونکل اورنونه. ت ۱-ده:

یوق. ل ۴: اویخو کلمز کونکل لارنه. ل ۱: اقی قچر کونکل اورنه. ع ۸: اوقوقاچر کونکل اوینه. ع ۹: اویقوقاچر کونکل اورنار.

ل ۳، ت ۲: اویقوقاچیب کونکل اورنه.

۲۳- ت ۱-ده: یوق.

۲۴- ع ۱، ت ۲: یقین بولسون. ت ۱-ده: یوق. ع ۸، ت ۲، ل ۳: اولمسون. ل ۴: یتش بولماسین.

۲۵. سوزیم آیدیلسه هر چاقلار
 ۲۶. عاقل بولانلار گرچكلار
 ۲۷. بر ایش دوشنده قوچاقلار
 ۲۸. ایش گورمدیک یاش بولمسون
۲۹. ایل ایچنده اوزین اوگر
 ۳۰. تل دومانی باشدین آغر
 ۳۱. یاغی ده نقصانی دگر
 ۳۲. نامردلار یولدایش بولمسون
۳۳. سوزلا هی عاشقیم سوزلا
 ۴۳. گل قیامت لیغینگ گوزلا
 ۳۵. مختومقلی سرینگ گیزلا
 ۳۶. هر نامرده فاش بولمسون

- ۲۵- ع ۶: سوز آیدیلسه. ع ۸: هر چاقلاری. ت ۲، ۳: سوزیم سوزلانسه. ل ۴: سوزیم ایتولور هر چاقلار.
 ۲۶- ع ۴، ۶، ت ۲، ۳: عقلی بولان کرچكلار. ع ۹: عقلی بولغان کرچكلار. ل ۲، ب ک: عقلی بولان کرچكلار. ل ۴: عاقللی آدم کرچكلار.
 ۲۸- ع ۴: باش بولماسون. ع ۸، ت ۲، ل ۳: اولمسون. ل ۴: ایش کورمیان بوش بولماسین.
 ۳۰- ع ۹، ب خ: یل دومانی. ت ۲: دال دمانی. ل ۳: دالی دومان باشدین آغاز.
 ۳۱- ع ۴، ۶: یکده نقصانی دکار. ل ۴: یاو کونی نقصانی دیکر.
 ۳۲- ع ۸، ت ۲، ل ۳: اولمسون .
 ۳۳- ت ۱، ت ۲، ل ۳: سوزلاکیل عاشقیم سوزله. ع ۸: سوزله هی عاشقیم سوزله کیل. ع ۹-ده: شو سطر دین سونکی یوق (بعد از این مصراع، مابقی وجود ندارد).
 ۳۴- ع ۲-ده: «کل» سوزی یوق. ع ۸: کل قیامتینک کوزله. ل ۳: کلیب قیامتتک کوزله. ل ۴: کل قیامتی کوزله.
 ۳۶- ب ک، ت ۲، ل ۳: اولماسون. ل ۲: هر نادانه پاش بولمسون.

۱. سحر تور، خدایه یالبار
۲. اسلام اوینگ آباد قالسون
۳. یمانی قوی، یخشه یول بر
۴. شیطان ایشی بی باد قالسون
۵. یاغشی سوزه قولاق سالغین
۶. سحر وقتی بیدار بولغین
۷. یاغشی لاردین آلقیش آلغین
۸. عمرینگ آرتیب، زیاد قالسون
۹. آدمزاد گوزدین سغینچه
۱۰. یاددین چیقار قان کفینچه
۱۱. مونگ ده بیر رباط یایینچه
۱۲. مال قالینچه ذریات قالسون
۱۳. پیس خاتون باشه محنت دیر
۱۴. دنیانینگ مالی نوبت دیر
۱۵. یگیت گه اوغول دولت دیر
۱۶. حق دین دیلا اولاد قالسون

-
- ۲-ع ۹، ب خ: آباد بولسون. ۳-۴ ل: یمانی قوی یخشی غه یول.
  - ۴-ع ۳: بر شیطان ایشی. ع ۹، ب خ: بیباد بولسون. ت ۲: بر باد قالسون.
  - ۷-ت ۲: یخشیلار آلقیش آلغین. ۸-ع ۳: زیاد اولسون. ع ۹: زیان بولسون.
  - ۹-ب خ: سافینچه.
  - ۱۰-ع ۴: یادین چقار. ع ۹: یادندن چیققان کفینچه. ل ۴: یادین چقارقان کیدنجه.
  - ۱۱-ع ۲: رباط یایینچه. ع ۴-ده: «ده» سوزی یوق. ع ۸: منگ ده ریاد یافینچه.
  - ۱۲-ل ۴: مال قلانچه ذریات قالسین.
  - ۱۳-ع ۷: فیس اوغول باشه محنت دور. ل ۳، ت ۲: بد عیال باشه محنت دور.
  - ۱۴-ع ۷: دنیانینگ مالی دولت دور.
  - ۱۵-ع ۴: یکتده. ۱۶-ع ۴: دیلا حقدین.

۱۷. یگیت خوشی آط یاراغ دور
 ۱۸. ایشلاره جرأت گرک دور
 ۱۹. بیس اوغولدین یخشی راق دور
 ۲۰. فراغی، یخشی آد قالسون

-
- ۱۷-ع ۶، ۷، ۹، ت ۲، ۲، ل ۳، ۴: یکت جوشی. ۸: یکیده چوش آط یراغدور.
 ۱۸-ع ۸: ایشلاره غیرات کراکدور. ل ۳، ت ۲: ایشلاره غیرت کراک دور.
 ۱۹-ل ۳، ت ۲: بد اوغولدین یخشتیراق دور.

۱. اوز امیدینگ اوزین بیلمز آدمدین
۲. آنگلامزلار عام و خاصی نایلسون
۳. نه طمع بار چاقر ایچان گدم دین
۴. بوزه خوار یخشی نی یاسی نایلسون
۵. یمانه یخشی سوز یوقمز تاشلانر
۶. آنگلار ارینگ آنگلامه سی گوچلانر
۷. ایت یالین توفراغه دوکسنگ خوشلانر
۸. ایت فقیر توفراغی طاسی نایلسون

-
- ۱- ع ۱، ب خ: اوز قدرینی اوزی بیلمز آدمدین. ت ۱: امید اوز کیل اوزین. ت ۲: اوز امیدین. ل ۴-د: «اوز» سوزی یوق.
  - ۲- ع ۱، ب خ: آنکلامز اول. ل ۴: عامی خاصی.
  - ۳- ت ۲، ل ۳: شراب ایچان. ل ۴: نه طمع بار چاقر ایشکان کده دین.
  - ۴- ع ۱، ب ک، ع ۳، ۴، ۷، ب خ: بوزه خور یمانی یاسی. ع ۲، ل ۴: بوزه خور یمانی یخشی نه بیلسون. ل ۲: بوسوزی سورمانی یاسی نه بیلسون. ع ۸، ب م: بوزه خورلار یمان یاسی نه بیلسون. ت ۲: بو سوزنی سورمه نی یاسی نه بیلسون.
  - ۵- ع ۲، ع ۳، ۴، ۸، ل ۴: سوزه یوقدور. ب خ-د: یوق.
  - ۶- ع ۲، ب ک: آنکلار ارینگ ایلانمسی کوچلانور. ل ۴: دالیکه دکسانک ایلاماسی کوچلانور. ع ۱: دالیه دیکسنگ آیلاغاسی کوچلانور. ع ۳: آنکلار ارینگ ایلانمسی کوچلانور. ب م، ت ۱: داله دکسنگ آیلاماسی کوچلانور. ب خ-د: یوق.
  - ۷- ت ۲: توکه خوشلانور. ل ۳، ت ۱: توکسه. ل ۴: ایت یرینه توفراق توکسان خوشلانور. ع ۸: ایت یالین توفراغه قوشسانک خوشلانور. ب خ-د: یوق.
  - ۸- ع ۲: توپراغی تابغی تاسی نه بیلسون. ع ۴، ۷، ب م، ب ک، ت ۲، ت ۱، ع ۸، ل ۳، ۴-د: «ایت فقیر» سوزلاری یوق: توفراغی تابغی طاسی نه بیلسون. ب خ-د: یوق.

- ٩. بت پرست منگ قیلسه روزه نمازی
- ١٠. آنگا نصیب بولمز جتتینگ یازی
- ١١. عالمنی گوترسه ابرینگ آوازی
- ١٢. اشتهمز کر فقیر سسی نابیلسون

- ١٣. سوزیمی دنګلا، نر ضربنی نر تانیر
- ١٤. خر باقان خر تانیر، محک زر تانیر
- ١٥. ای یارانلار ار یگیدی ار تانیر
- ١٦. خاتونلار یخشی نی پیسی نابیلسون

- ١٧. مختومقلی آیدار سوزلاریم حق دور
- ١٨. اما که حق سوزه تن بران یوقدور
- ١٩. بر گوزلی دیمسه قره دور آق دور
- ٢٠. کور فقیر کموشی میسی نابیلسون

-
- ٩-٤ ع، ب، م، ٨، ت ٢، ٣ ل: قیلسون. ت ١: بت پرست نه بیلسون روزه نمازی. ل ٤: بوط پرست نک قلغان روزه نمازی.
  - ١٠-٤ ع، ١، ٤ ل، ب، م، ٨، ل ٣: بهشتنک یازی. ع ٤: بهشت ننگ یازی. ت ١: نصیب ایتمز. ب، خ: بهشتنک نازی. ت ٢: انکا نسبت بولماز.
  - ١١-٣ ل: جهانی کوترسه خلقینک آوازی. ل ٤: عالمی کوتار سه برابرینک آوازی. ع ٧: رعدینک آوازی. ب، ک: عالمی کوتارسه. ت ٢: جهانی کوتار سه ایرینک آوازی.
  - ١٢- ب، م، ت ١: سازی نه بیلسون. ت ٢: کر فقیر سای. ل ٤: اشتهمز فقیر.
  - ١٣-٤ ع: سوزیم اشیت نر یخشی سین نر تانیر. ع ٤: سوزیم دینکلانک. ت ٢: سوزیم دینکله نر جرنی نر تانیر. ع ٧: تنکلا سوزیم نر خرنی نر تانیر. ل ٣: سوزیم دینکله نر خبرنی نر تانیر. ل ٤: سوزم اشیت نر قورین نر تانور. ب، م: سوزیم تنکلا. ت ١: سوزیم آنکلانر ضربنی. ب، خ: سوزیم اشیت نر خبرین نر تانیر.
  - ١٤-٤ ع، ١، ب، خ: خر تانیر زر کر زر تانیر. ل ٤: خر تانور قابلان فیل تانور.
  - ١٥- ب، م: اریکتلار آر تانیر. ل ٤: یکتنی.
  - ١٦- ت ٢: یخشی فیسنی.
  - ١٨-٤ ع، ١، سوزیمه. ت ٢، ٣ ل: اما بو حق.
  - ١٩- ت ٢: بر کوزلی دیمسالار.
  - ٢٠-٤ ل: صوفر آدم کموشی میسی نه بیلسون.

۱. بر بی دولت ایله بگ لیک ایدینچه
۲. دولتلی نینگ قاپی سینده قل بولغین
۳. بداصل بگ قوللیغینده دورینچانگ
۴. اصل بگینگ سایه سینده کول بولغین
۵. یمانی قوی، یخشی لیغه گوز ایلدیر
۶. کل همج هم اوز اوغلانیم گوزل دیور
۷. قرغیش قوردینگ ذریاتینی آزالدیر
۸. قویون کبی چار طرفه ایل بولغین
۹. سلیمان سن، موره بر قولاق قویغین
۱۰. سوزینی دنگلاگین، جوابین آیغین
۱۱. حاکم اولسنگ خلقی گون کبی چویغین
۱۲. آقرده سو، یا اوسرده یل بولغین

-
- ۱- ت ۱: ایله بیوک بولغونچه. بک: بر بدولت ایله بیک بولنچه. ل ۴: ایله بیک بولغانچه. ع ۱، بخ: بر بی دولت سیلاب بک بولونچه. ع ۲: ایله بک بولینچه. ع ۳: بم: بیوک بولینچه. ع ۴، بک: بر بی دولت بیله.
  - ۲- ت ۱: قوللوغنده بولغونچه.
  - ۳- ع ۱، ع ۲: قول لغنده بولنچانک. ع ۳، ع ۴، بم، بک: قوللوغنده دورینچه. ع ۹: بد اصلینک قوللوغنده دورینچه. بخ: بد اصل بک خدمتنده بولونچه. ل ۴: قوللوغنده بولغونچه.
  - ۴- ع ۲، ع ۳: بک: کوز الدیر. ع ۴، بم، ت ۱: آلدور.
  - ۵- ع ۱: اوغلان لاریم. ع ۲، ع ۳، ع ۹، بخ: کلهمج دیر. بم: اوغلانم کوزالدور. ت ۱: قرغه آیدیر اوز اوغلانیم سوز آلدیر. ل ۴، بک: کلهمج دیر اوز.
  - ۶- ل ۴: قاصقر نک ذریاتی.
  - ۷- ع ۹، ت ۱: کمین چهار طرفه. ل ۴: قویون کبک.
  - ۸- ع ۱: مسلمان سن مونکا بر قولاق قویغین. ل ۴: سوزه بر قولاق.
  - ۹- بم: پندینی اشتکین جوابین الغین. ت ۱-ده: یوق. ع ۹: جوابین آغین. ل ۴: سوزینکی دینکلایانه جوابین آیتغیل.
  - ۱۰- ع ۳، ع ۴، ع ۹، ل ۴: خلقه. ت ۱-ده: یوق. بک: خلقه کون کمین. بخ: حاکم بولسنگ خلقه.
  - ۱۲- ع ۴: اقرده سو اوسارده. بک: آقرده سو یا اسرده یل بولغین. ل ۴: اغارده سوده ایسارده یل بولغیل.

١٣. يمان ايشدور اوز نفسينگي بسلاسنك
 ١٤. احمق ليق دور اوزينگ يخشي تاسلاسنك
 ١٥. هر بازارده رواج بولماق اسلاسنك
 ١٦. يخشي لارينگ پوته سينده پول بولغين
 ١٧. مختوم قلى باردور دمينگ حسيبي
 ١٨. اير كيچ يتر هر بنده نينگ نصيبي
 ١٩. كشي بولسنك قويغين قوري تعصبي
 ٢٠. يخشي يامان بارچه لاره تل بولغين

-
- ١٣- ع٢، ب ك: نه ايشدندور ياتب نفسنك. ل٤: نه اشدور كه ياتب نفسنك بسلاسنك. ع٣: نه ايش ندور ياتيپ نفسنك بسلاسنك. ع٤، ب م: نه ايشدين دور يلتب نفسنك بسلاسنك. ت١: ناشي ليق دور ياتيپ نفسنك بسلاسنك. ع٩: ايشدين دور ياتيپ نفسنك بسلاسنك. ب خ: نه ايشدور كيم يتب نفسينك بسلاسنك.
 ١٤- ع٣: يخشي قاسلاسنك. ب م: يخشا تاسلاسنك. ع٩، ب ك: يخشه تايلاسنك. ل٤: يخشي ايسلاسنك.
 ١٥- ع٣: اولماق ايشلاسنك. ب م: هر اولكاده رواج تايماق اسلاسنك. ت١: رواج آلمق.
 ١٦- ع١، ع٢، ع٤، ب ك: يخشي لارينك كيسه سينده پول بولغين.
 ١٧- ب م، ب خ، ل٤: حسابي.
 ١٨- ت١: بر بنده نينك. ب ك: اير كيچ ياتر. ل٤: ايرته كج يتار هر كيم نصيبي.
 ١٩- ل٤: قوري تقصلي.
 ٢٠- ل٤: مول بولغل.

۱. کونگل اسلار گزسام دنيا عالمی
۲. قانتیم یوق اوچه بیلمان نیلاین
۳. اوقور من گورار من فوزالکلامی
۴. معنی سینی ساچه بیلمان نیلاین
۵. چوخ لار آنده غواص اولوب یوزرلار
۶. منگا ظاهر خلقدین پنهان گزارلار
۷. گل بادهده گلگون شراب ازارلار
۸. ال اوزادیب ایچه بیلمان نیلاین
۹. اوی داشیندین شراب ایسین نوش قیلدیم
۱۰. گیتدی عقلیم اوزیم بیلمای جوش قیلدیم
۱۱. می مست بولدیم درسز قاپه دوش بولدیم
۱۲. رخصت بولمای آچه بیلمان نیلاین

۱-۲ ع، ۹: کزسه. ت ۱: کزسام فانی جهانی. ع ۸، بخ، ت ۲: کونکلیم استار کزسام دنیا عالمی.

۲-۴ ل: نیلایوم.

۳-۱ ع: فرض کلامی. ع ۲، ۳: فوز گلامی. ت ۱: فوظ کلامی. ع ۹: اوقیر من کورار من سوزی کلامی. ل ۳، ت ۲: فرض کلامی. ل ۴: فوظ کلامی.

۴-۴ ل: معنی سنی شچه بلمن نیلایوم.

۵-۱ ت: غوات بولوب. ل ۳، ت ۲: کوبلار آنده. ل ۴: چوخلار اوطده غواص بولوب.

۶-۸ ع: منکا ظاهر لقدم پنهان کزار لار.

۷-۱ ع، ۲، ۳: شراب ایچار لار. ع ۹: کل باده دین.

۸-۳ ل: اوچه بیلمان. ل ۴: نای لایم.

۹-۱ ع، بخ: نوش اتدیم. ع ۴: داشنده. ل ۴: اوی تشنده.

۱۰-۱ ع، بخ: جوش اتدیم. ع ۹: هوش قیلدیم. ل ۳، ت ۲: تویش قیلدیم. ل ۴: جوش قیلدیم.

۱۱-۳ ع، ت ۱: دوش کلدیم. ع ۸: سر مست بولدیم. ع ۹: پر مست بولدیم در سز قفا دوش کلدیم. ت ۲-ده: «می» سوزی

یوق: مست بولدیم در سز قفا دوش کلدیم. ل ۳: می مست اولوب. ل ۴: در سز خفا دوش.

۱۲-۴ ل: نیلایوم.

۱۳. یتدی یولیم داغ قایسی دور دوز قایسی
 ۱۴. آنگمز کونگلیم معنی قایسی سوز قایسی
 ۱۵. فهم ایلامز یول قایسی دور ایز قایسی
 ۱۶. امید اوزوب قاچه بیلمان نیلاین
 ۱۷. مختوم قلی بو دنیانینگ هاموسین
 ۱۸. یغیب دوریب یله بردیم ناموسین
 ۱۹. فکر دریاسینه عقل گامی سین
 ۲۰. باترمیشام چیقہ بیلمان نیلاین

۱۴- ل ۴: انکلامازام معناه قایسی.

۱۵- ع ۲، ل ۳، ع ۹، ت ۲، ل ۴، ع ۴: فهم ایلام. ت ۱: فهم ایتمزم. ت ۲: تیز قیسی.

۱۶- ل ۴: نایلايوم.

۱۷- ع ۱، بخ، دنیانینگ هوسین. ل ۳: همه سین. ل ۴: بو دنیانینگ ناموسین.

۱۸- ع ۱، بخ: بردیم باریسین. ع ۴: یله برکین. ت ۱، بخ: تیریب. ل ۳: بردیم قاموسین. ل ۴: بردیم هاموسین.

۱۹- ع ۴، ت ۲، ل ۳، ل ۴: عقلیم.

۲۰- ع ۲، ع ۸، ت ۲: کچه بیلمان. ل ۴: کچا بلمن نای لایوم.

۱. نه اون باش عيال دور، آرتمز فرزندی
۲. اول اون باش عیالینگ اوچی اولاددین
۳. اوچی اکز اول تورت ایرار پیوندی
۴. اول نه جماع ایلار نه چیقیر یاتدین(؟)
۵. اول نه مخلوق گوک یوزینه قونرلار
۶. گاهی اینیب یر یوزینده دینارلار
۷. اول نه آدمزاددور بر اط منرلار
۸. اوزنگی سی سودین، جلاوی باددین
۹. مدام سیره گزار اول تورت دنگ و دوش
۱۰. بولور آندین جمله عالم یوزی خوش
۱۱. اول توردینگ بری بار مدام سبزه پوش
۱۲. کلّه سی بوزدین دور آیاغی اوتدین

۱- ۲: بیش. ل. ۳: عیالی آرتمز.

۲- ۲: اون ننک سردین ایکسنگ اوچ اولاددین. ع. ۳: آنینک ایکی سنینک اولادی اوچدین. ع. ۴: اون برنی بن ایسانک اوچی اولاددین. ع. ۹: اون نینک اوچی اولاددین.

۳- ۱: اول تورت ایرور. ت. ۲: اوچی ایکز اول تورت ایرور سوندی.

۴- ۲: اول جماع ایلار نه چقر یاتدین. ل. ۳: اول جماع ایلیور نه چقر یاتدین.

۵- ۱، ۴، ۲، ۳: اول حلقدور کوک فلکا قونار لار. ع. ۳: اول نه آدم کوک فلکه قونار لار. ع. ۹: اول نه حلق دور کوک فلکا قونار لار.

۶- ۲: یر آستنده دینر لار. ع. ۳: کاهی چقب یر یوزینده دینار لار. ع. ۴: کاهی چقار یر اوستنده دینار لار. ع. ۹: کاهی چقیب یر اوستنده دینر لار. ل. ۳: یوزینده دورارلار.

۸- ۴: زکوسی سودین دور جلاوی بادین.

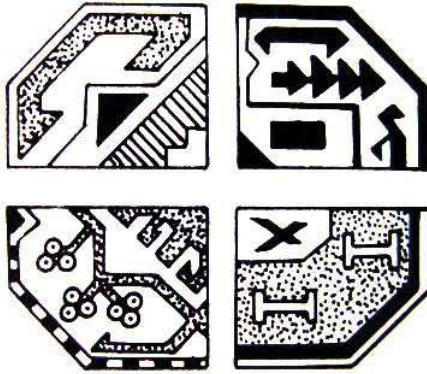
۹- ۳: مدام آطد ایرور اول. ع. ۴: مدام سر خوش آطده اول.

۱۰- ۲: جمله عالم بولوب خوش. ع. ۳: بر چه آدم اولور او لارغه سر خوش. ع. ۴: بولور بارچه عالم آلاردین سر خوش. ع. ۹: بولور آندین بارچه عالم بولوب خوش.

۱۱- ۳: بیریدور مدام. ع. ۴: اول تورت نی بیریدور مدام سبزه پوش. ع. ۹: اون تور تینک بیر ی بار مدام سبزه پوش.

۱۲- ۳: باشی بوزدین.

۱۳. اول کیم دور یالانگاچ غریب اوتورمیش
 ۱۴. آوازسز عالمه سوزین یترمیش
 ۱۵. آغزین آچیب اوزین یاسه باترمیش
 ۱۶. سوراشسنگ خبر بیر سنکا بار ذاتدین
۱۷. مختومقلی اولکا سالما آوازه
 ۱۸. بولار گورنیب دوران ذاتدور بو گوزه
 ۱۹. عاقل ارینگ فهمی یتر بو سوزه
 ۲۰. حاجت ایرمز خبر آماق اوستاددین

۱۳-ع ۳: اول کیمسه یلانکج.

۱۴-ل ۳: سوز یترمیش.

۱۶-ع ۳: سورسنگ سنکا خبر برار هر ذاتدین. ع ۴: سورسنگ سنکا خبر برور بار زاددین. ع ۹: سورسنگ خبر بیرسنکا بار ذاتدین.

۱۷-ع ۳: مخدومقلی سالمه مونچه آوازه. ع ۴: سالمه اوزه. ع ۹: سالمه اوزه. ع ۹: سالمه سن اوزه.

۱۸-ع ۳، ع ۴: بولار پرچه کورنیب دوراندور کوزه.

۱۹-ع ۱، ت ۲: عاقل ایرسنگ فهمی یتر بو سوزه. ع ۳: عاقل کشینک فهمی.

۱. گوردیک سایی کونگل ساویر
۲. صبرسز قرارسز اردین
۳. آسسی بران کویک یگ دور
۴. اویاتسز اقرارسز اردین
۵. آیلانديقچه دوران دور
۶. اقبالینگ یوز کویه اویر
۷. دوره دوره دوستی ساویر
۸. غریب قالان بارسز اردین
۹. ایتہ زر دوک منت چکمز
۱۰. آنگلامزه سوزیم یوقمز
۱۱. کونگلینگ اسلان ایشلار چیقمز
۱۲. نان یاغیسی کارسز اردین

۱- ل ۴: کوردکچه کونکل یکرانور.

۳- ت ۲، ل ۳: فیدا بران. ل ۴: فایدالی ایت یخشی دور.

۴- ب م: قرار سیز.

۵- ع ۸، ب خ، ت ۲، ل ۳: دوران دونر.

۶- ع ۲: اغبالینک یوکرسه اویر. ع ۴: اقبالینک یوکرسه ینار. ع ۷: اقبالینک یورسه اویر. ل ۴: کویه داور. ع ۹: اغبالینک یونکسر اویر. ل ۳: اقبالینک یوکرسه اویار. ت ۲: اقبالینک یوکرسه اویار.

۷- ع ۴: باره باره دوستی کتار. ع ۷: باره باره دوستی سویر. ل ۳: دوره دوره دوستی ساویر. ل ۳: دورا بار دوستی ساویر. ل ۴: توره توره دوستنک ساور.

۸- ع ۸، ل ۳: مال سیز اردین. ع ۹، ل ۴: یارسز.

۹- ع ۴: البته زر منت چکمز. ت ۲: ایت زر دیک منت چکماز. ل ۳: ایت ذره دیک منت چکماز.

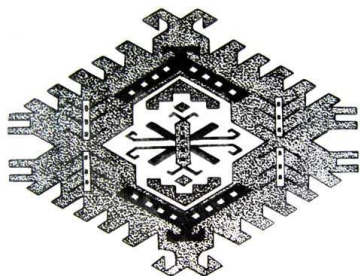
۱۰- ع ۴: یاقمز.

۱۱- ع ۴: ایش چکماز. ب م: کونکل. ل ۴: کونکل سوکان ایشلار چکماز.

۱۲- ل ۴: نصیبی کسر اولان ایردین.

۱۳. هر گوز سحرده بيدار دور
 ۱۴. ايه سيندين اولوش باردور
 ۱۵. حق بيغمبر خلق بيزاردور
 ۱۶. سوزى اعتبارسز اردين

۱۷. مختوم قلى معنى ساچر
 ۱۸. هر كيم سوز لذتين ايچر
 ۱۹. باره باره كونگل گچر
 ۲۰. تعصبى يوق عارسز اردين

- ۱۳- ع ۴: هر كيم سحرده بيدار اولور. ب م: هر كز. ل ۴: هر كيم سحرده بيدار دور.
 ۱۴- ع ۴: اولوش آلور. ل ۴: رزق نصيب اولش بار دور.
 ۱۵- ب خ: كب سوزى اعتبار سز اردين. ل ۴: خدايم هم بيغمبر خلق تمامى بيزار دور.
 ۱۶- ع ۴: سولى اعتبار سز. ع ۷: توبه سز اردين. ع ۹، ت ۲، ل ۳: دوبي اعتبار سز اردين. ل ۴: هر سوزى يالان چقان بر اعتبار سز ايردين.
 ۱۸- ل ۴: لذتين بچار.
 ۱۹- ع ۴: دوره دور كونكل كچار. ع ۷: كونكلى.
 ۲۰- ع ۴: حارسز. ع ۹: تعصب يوق. ل ۴: آرسيز.

۱. گوزلاب کونگل برمه بی وفالارغه
۲. باق، کیم وفا گورمیش بی وفالاردین
۳. قویمه اوزینگ یرسز بدجفالارغه
۴. کیم بهره تاپیدور بو جفالاردین
۵. عشقینگ آوازینی دنگلا داشیندین
۶. جان جبریندین قورقسنگ، بارمه باشیندین
۷. سررشته نگ کم بولسه عشقینگ ایشیندین
۸. باریب خبر آغین مبتلالاردین
۹. سوزیم نصیحت دور، بر قولاق سالینگ
۱۰. بندهسی من سوزه خریدار قُلینگ
۱۱. قرق اویناشلی خاتون یخشی دور بیلینگ
۱۲. شر انگیز کوب تللی کدخدالاردین

۱- ۴ل: کوزله کونکل برمه بی وفا لاره.

۲- ۴ع: بقا کیم. ت ۱: کیم وفا کورومیش بی وفا لاردین. ل ۴: کم کورمش وفا.

۳- ۴ع، ۷ع، ۱ت، بک، بخ: بو جفا لارغه. ع ۹: قویمه اوزینگ یر سز بیوفالارغه. ل ۴: قویمه اوزینگ یر سز بیوفا لارغه. ل ۴: قویمه اوزنکنی یر سز بو جفا لاره.

۵- ۳ع: عشقینگ غواضه سین دینکلا داشیندین. ع ۴، ۷ع: آوازه سین. ت ۱: عشقینگ آوازه سین دینکله داشیندین. بخ، ع ۸: عشقینگ آوازه سین. ل ۴: عشق نک هواره سین.

۶- ۱ع: بارمه داشیندین. ع ۷: بارمه یاشیندین. بخ جان جوریندین. ل ۴: خبارندین قورق سان بارمه باشندین.

۸- ۲ع، ۷ع، ب: باریب خبر ال کور مبتلا لاردین. ع ۴: باریب خبر الغین. ع ۸: کوریب. بک: باریب خبر ال کوریب قیلا لاردین.

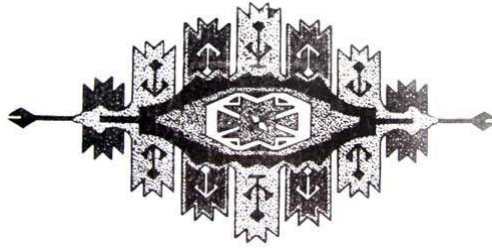
۹- ۳ع: آیدارم نصیحت بر قولاق سالنک. ع ۴: سالسنک. ل ۴: بو سوزیم نصیحت بر قولاق سالینک.

۱۰- ۲ع: بنده بولسنک سوزه خریدار بولنک. ع ۳: خریدار بولنک. ع ۴: خریدار بولسنک.

۱۱- ۱ع، ۱ت، بخ: الی اویناشلی. ع ۴: یخشی دور بیلسنک. ل ۴: ایلکه ینا شکی خاتون یخشی بلینک.

۱۲- ۴ل: شیرین گر کوب تللی کدخدالاردین.

۱۳. شراباً طهوراً کیم گه جام بولور
 ۱۴. کونگل گوزگی کمین نوراً نور بولور
 ۱۵. دنیا یدی باشلی یالماوز مار بولور
 ۱۶. قاچماغان قوتولمز بو بلالاردین
۱۷. یاتمه مختوم قلی عشر تینگ سویب
 ۱۸. آنچه یاتاجق سن کفنینگ گیب
 ۱۹. حاجتین تاپر می خواجه سین قویب
 ۲۰. دیلاگ ایدار کیمسه قل گدالاردین

- ۱۳- ع ۱، ع ۳، ع ۸، ل ۴: جام بار دور. ع ۴: شراباً طهوردین کیمکا جام بولور. ع ۷: شراباً طهور دین کیم کا جام اولور. ع ۹، ب: م: شراباً طهوردین کیم جام بولور. ت ۱: شراباً طهوراً کم کا جام باز دور. ب: خ: شراباً طهوراً کمکه جامیدور.
 ۱۴- ع ۱: نورا نوری دور. ع ۳: کمین نور ایمان دور. ع ۸: نورا نوار دور. ب: خ: کونکلی کوز کو کمین نوراً نور نواریدور. ل ۴: کونکلی کوز لامیان نوری نور دور.
 ۱۵- ع ۱، ب: خ: یلماو مار دور. ع ۳: مار دور. ع ۷، ع ۹: یلماوز بولور. ب: ک، ل ۴: یلماوز مار دور.
 ۱۶- ع ۳: قاچماغین.
 ۱۷- ل ۴: مختوم قلی یاتمه.
 ۱۸- ع ۳، ع ۴، ب: ک: مونچه یاتجق سن کفن طون کیوب. ع ۷، ع ۸: مونچه یاتجق سن کفنینک کیب.
 ۱۹- ع ۱، ب: خ: حاجتین تفرمی. ت ۱: حاجتین تبارمو. ب: ک: حاجتین تبارمو. ل ۴: حاجتینک تابلور می خوجنکنی قویب.
 ۲۰- ع ۲، ع ۴، ب: ک: دیلک ایتمکین. ع ۹: دلک ایتماک کیمسه قل کدالاردین. ل ۴: تلاک ایدن.

۱. هیچ کونگل شادلیغی چیقمز
۲. بر کونگل یقیمان اُردین
۳. یخشی لیق طمع سین توتمه
۴. یمان لیق چیقمان اُردین
۵. هر کیم ایله بگلیک ایدار
۶. بر چم بیله یوله گیدار
۷. کدخدالیق ایراق گیدار
۸. یمان سوز چکمیان اُردین
۹. یخشی اُر ایل عیبین اچمز
۱۰. گوره بیله حرام ایچمز
۱۱. یارادان یازیغین گچمز
۱۲. گوز یاشین دوکمیان اُردین
۱۳. اگلنمز ایام اوریلور
۱۴. وقت گچر یل آی چوریلور
۱۵. آغر دولت لار آیریلور
۱۶. بر آغزه باقیمان اُردین

۱-ع: ۱: بر کونکل. ل ۴: بر کونکلدین شادلق چقماز.

۲-بخ: بر کویقیمان اردین.

۳-بم، ت ۲: طماسین ایتمه. ل ۳: تماسی چقمز. ل ۴: تماسین ایتمه.

۶-ع ۹: رحم بیله یوله کیدار. ت ۲، ل ۳: بر سوی بیله یوله کیدار.

۷-ع ۲: فراق کیدار. بم: کدخدالیق قراق کیدار. ل ۴: آیری کیدار.

۸-بم: یمان سوز یقیمان اردین. ت ۲: یمان سوز چقیمان ایردین.

۹-ت ۲، ل ۳: یخشی یکت ایل.

۱۰-ل ۳: شراب ایچمز. ۱۱-ع ۸-ده: یوق. ۱۲-ع ۸-ده: یوق.

۱۳-بم، ل ۴: اکلامز ایام اوریلور. ع ۸-ده: یوق.

۱۴-بم، ع ۹: وقت تازلانور نرخ چوریلور. ع ۸-ده: یوق. ت ۲: وقت تازه لار نرخ چوریلور. ل ۳: وقت تازه لور نرخ چوریلور.

۱۷-ع ۱، ع ۳، بخ-ده: یوق. بم: اوز اوزینکدین عقلی یتمز. ع ۹: اوز اونکندین عقل یتماز. ت ۲: عاقل لار سوزین توتماز.

۱۷. اوز اوزیندین عقلی یتمز
 ۱۸. عاقل لارینگ سوزین توتمز
 ۱۹. غریبلیق یوق بولوب گیتمز
 ۲۰. اون ایش ترک ایتیمان أردین
 ۲۱. قوچاقلاره یاساو گونی
 ۲۲. قورده قویمز شیر آوینی
 ۲۳. پیغمبر بیزار یاو گونی
 ۲۴. یولداشه باقمیان أردین
 ۲۵. مختومقلی یانغین اوچگین
 ۲۶. یا لال اوتور، یا دُر ساچغین
 ۲۷. بر قوروق سز ایتدور قاچغین
 ۲۸. نصیحت یوقمیان أردین

- ۱۸- ع ۱، ع ۳، بخ-ده: یوق. ب م، ل ۳: سوزین ایتماز. ع ۹، ل ۴: عقلی نینک سوزین توتماز. ت ۲: سوزنی.
 ۱۹- ع ۱، ع ۳، بخ-ده: یوق. ع ۲: یوقسللیق بولوب کیتمز. ب م، ل ۴: یوقسللیق یوق بولوب. ع ۸: یوقسیز لیق. ع ۹: یقسلیق یوق بولور کیتمز.
 ۲۰- ع ۱، ع ۳، بخ-ده: یوق. ب م: اول ایشکا بقمیان اردین. ع ۸: اون برقمیان أردین. ع ۹: اون ایشه بقمیان اردین. ل ۳: اون ایشی. ل ۴-ده: «اون» سوزی یوق: ایش براقمیان اردین.
 ۲۱- ب م: قوچاق یکت لار سواش کونی. ع ۸-ده: یوق. بخ: قوچقلاره. ل ۳، ت ۲: یکت لار کا یساو کونی. ل ۴: قوچقلا یساتور یاو کونی.
 ۲۲- ع ۳، بخ: یغلب کلسه قشون کانی. ب م، ع ۹: قورده قوی شیره آو کونی. ع ۸-ده: یوق. ل ۴: قوشونلار یغلب کلسه لار کانی.
 ۲۳- ع ۸-ده: یوق. ت ۲: پیغمبر بیزار اولکونی. ل ۴: پیغمبر بزار یاو کونی.
 ۲۴- ع ۸-ده: یوق.
 ۲۶- ب م: کاه لال اوتور کاه دور ساچغین. ل ۴: یالان اولتور یا در ساچغل.
 ۲۷- ع ۱، ع ۲، بخ: قوریق سیز خر کاو دور قاچغن. ب م: قولسز حر کادیدور قاچغین. ل ۴: قویرقسز جر کاهدین توروب قاچغل.

۱. محنت بیلان مال جمع ایدان محکم بای
۲. خیرینگ بولسه اول گوندار اوزینگدین
۳. یغیب زکوه برمز لارینگ حالینه وای
۴. تانگله قرنینگ دولور تموغ کوزیندین
۵. نومید قالدینگ گر شیطانہ یول برسنگ
۶. شیطان بویونین بوردینگ پیره قول برسنگ
۷. اخلاص بیلہ الله اوچون مال برسنگ
۸. سانسیز ثواب دورار بارسنگ ایزینگدین
۹. اولادینگا ابرویلی گون اوچون
۱۰. یگیت عشرت ترکین ایلار تن اوچون
۱۱. حلال حرام مال یغر سن زن اوچون
۱۲. اولسنگ قانی امداد، اوغل قیزینگدین
۱۳. نچه لار بار، خیر اسلار شر تاپر
۱۴. نچه لار بار، قوم دیور قاربار زر تاپر
۱۵. براو باردور یمان ایلار یر تاپر
۱۶. براو خیر گورمز بران دوزیندین

۳-ع ۴، ۸: برمانلارینک. ت ۱: یغیب ذکوات بر مکان نی حالی وای.

۴-ب م، ۸: قرنی.

۶-ع ۴: ال برسنگ. ب م، ۸: شیطان بویونون اوزدینگ فیره ال برسنگ. ت ۱: شیطان بویونین اوزینک پیره ال برسنگ. ع ۹: شیطان بویونین اوزدینگ پیره ال برسنگ.

۸-ع ۴: ایزیندین. ب م، ت ۱: برسنگ ایزیندین. ع ۸: سانسیز ثواب بارور کورسنگ ایزینکدین.

۹-ع ۴، ۹، ب م، ۸: اولادینه. ت ۱: اولادینه بر ابرویلی کون اوچون.

۱۱-ع ۴: مال یغار زن اوچون.

۱۳-ع ۴: خیر ایشلار. ت ۱: بر نچه خیر ایشلار شر تاپار.

۱۴-ع ۴: قم دیب. ت ۱: نیچه لار بار قوم دیب قزار زر تاپار.

۱۶-ب م: کوران توزیندین.

۱۷. یگیت یارینگ قالسه باردی ار تاپدی
 ۱۸. اوغل قیز الینده مالینگ یر تاپدی
 ۱۹. طلبسز زکوهسز مالی مار تاپدی
 ۲۰. یرسز دوشدینگ یارادانینگ گوزیندین
۲۱. دیری ایکان برماک گلماں الیندین
 ۲۲. خبر توتماں یارادانینگ یولیندین
 ۲۳. خیر تاپماں مال برار کان مالیندین
 ۲۴. اولده یخشی یاد ایتسه لار ایزیندین
۲۵. ساغلیغینگده ال بارماسه برماگه
 ۲۶. قیمه سالار قالان لار قول گرماگه
 ۲۷. مختوم قلی آیدار عذاب گورماگه
 ۲۸. قیامت قره سی گیتمز یوزیندن

- ۱۹-ع ۹: تابسر دینک زکواه سز. ب.م، ۸، ۹: تاب سیز تینک زکات سز مال مار قاپدی. ت ۱: زکاه سز مال تاب سز تینک ماری تاپدی.
- ۲۰-ب.م، ت ۱: یرسز توشدینک یراده نینک کوزیندین
- ۲۱-ب.م، ۹: کلماز الیندن.
- ۲۲-ب.م: خبر توتان یرادانینگ یولیندین.
- ۲۳-ع ۸: خیر تاپماں مال ارکان بیر مالیندین. ۹: خیر تاپماز مال بار ایتکان مالیندین.
- ۲۴-ع ۴، ب.م، ت ۱: ایزیندین.
- ۲۵-ع ۸: ایزیندین.
- ۲۶-ب.م: قیمه لار قانلار قول کرماکه. ۸: قولى كزماکه. ۹: قیمه مالینه قولى کرماکه.

۱. دنگسز بيله دنگ ايلاسنگ اوزينگني
۲. درد بولوبان گچر سوزي جانينگدين
۳. يراق بولمه قدرينگ بيلان قرداشدين
۴. هر ايش ايتسنگ اول قوانر داشينگدين
۵. قهره منيب قالديرماغين شيطاني
۶. سوزه اويب اونوتماغين رحمانى
۷. كسسسه عقلينگ يخشى بيلان يمانى
۸. هر بر سوزه جوشوب داشمه قانينگدين
۹. صبرينگ بولسه سبحان يتر دادينگا
۱۰. جنگ و جدال لايق دال دور آدينگا
۱۱. آلمانگورى يمان سوزى يادينگا
۱۲. تيكان بولوب دورتوب گچر تينگدين

۱- ت ۲: بيلان.

۲- ل ۱: سوزى درد بولور اوتر جانينگدين. ل ۴: درد بولوب.

۳- ع ۶-ده: يوق. ع ۷: قدرينك بيله قرداش دين.

۴- ل ۱، ل ۲: ايش توتسنگ. ع ۳، ع ۴، ت ۱، ف، ع ۹، ت ۲، ل ۲: هر ايش توتسنگ اول قوانور ياننگدين. ع ۶-ده: يوق. ع ۷، ع ۸، ب:خ: قوانور يانينگدين. ل ۳: اول قوانور بر ايش توتسانك يانينگدين. ل ۴: بر ايش توشسه اول قوانور ياننگدين.

۵- ل ۴: قوانديرمه شيطاني.

۶- ع ۳: اونوتماغين سبحاني. ع ۸: سوزى اويوب.

۷- ع ۹، ل ۲: بيلان. ت ۱: عقلينگ بولسه يخشى بيله يمانى. ف-ده: يوق. ت ۲: كيتسه.

۸- ل ۱، ع ۷، ل ۸، ل ۴: هر بر سوزه اويوب داشمه قانينگدين. ت ۱: هر بر سوزه اويوب جوشمه قانينگدين. ع ۶: هر بر سوزه تولوب داشمه قانينگدين. ل ۱: هر بر سوزه داشيب چقمه قانينگدين.

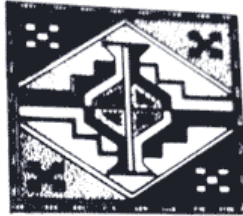
۹- ع ۶، ت ۱: صبر ايلاسنگ سبحان يتار دادينكا.

۱۰- ع ۹: جنگ جدل. ت ۲: لاهق. ل ۴: جنكى جدل لايق داكول آدينكه.

۱۱- ل ۱، ع ۶، ب:خ: آلمه آلمه يمان سوز يادينكا. ع ۹، ع ۲، ل ۲، ل ۳، ع ۴، ع ۷، ت ۱، ف، ت ۲: آلماي آلماي يمان. ل ۴: آلمه يمان سوزى. ل ۱: آلاى آلماي يمان.

۱۲- ع ۲، ع ۴، ع ۶، ع ۷، ل ۱، ف، ع ۸، ع ۹، ب:خ، ل ۲، ل ۴: كچر طونكنددين. ل ۳، ت ۲: دورتيب اوتار دونينگدين.

۱۳. بارچه بولان ایش لار حقینگ ایشی دور
 ۱۴. آنگا تن برمیان احمق کیشی دور
 ۱۵. بر یمان سوز جانہ یلان دیشی دور
 ۱۶. سوقسه زهری آسان چقمز اینینگدین
 ۱۷. مختومقلی یالانچی دور بو جهان
 ۱۸. مستده عقل بولمز، کافرده ایمان
 ۱۹. جاین تاپسه قرینجه دی پست دوشمان
 ۲۰. ارصلان بولوب ال کوترمز جانینگدین

- ۱۳-۲ ع، ۳ ع، ۴ ل، ۱، ف، ۹ ع، ت ۲، ۲ ل، ۳ ل: بولان ایشلار بر چه حقنک ایشیدور. ع ۶، ۷-ده: «بولان» سوزی یوق. ع ۸.
 بارچه ایشلار بر الله نینک ایشیدور. ل ۴: بارچه بو لانک ایشلار.
 ۱۴-۴ ل: احمق کسیدور. ل ۴: سوزہ تن برمیان.
 ۱۵-ت ۲: هر یمان سوز جانہ.
 ۱۶-ع ۱، ۳ ع، ت ۱، ب: خ: چقمز تینکدین. ع ۶: چقماز آسان. ل ۳، ف، ل ۴: سوقسه زهری... چقمز اتنکدین. ع ۹: سوقسه
 آسان چقماز سنینک جانینگدین.
 ۱۷-۲ ل: یلانچیدور بو میدان. ل ۳: بول جهان.
 ۱۸-ع ۲، ۳ ع، ۶ ع، ۷ ع، ۸ ع، ۹ ع، ت ۲، ۲ ل: کاورده ایمان.
 ۱۹-ع ۶: چمین تاپسه. ت ۱: برین تافسه قرینجه دیک فست دوشمان. ل ۱: برین تافسه. ف: قرنجہ دین بیس دشمان. ل ۳،
 ت ۲: دای بر دشمان. ل ۴: فیس دشمان.
 ۲۰-ع ۲: شانینگدین. ع ۶، ۹ ع: ال آیرماز شانینگدین. ع ۷: کوتارمز شانینگدین. ل ۱: دیل اورا دور ال کوتارمز شانینگدین.
 ف: کوترمز شانینگدین. ت ۲: ال کوتارمز یانینگدین. ل ۴: ال آیرماز شانینگدین.

۱. همدم بولوب ايچگين ايچگين سورميان
۲. ناييلسون بر گوروب گيتسه داشيمدين
۳. كامل بولوب جان قولاغين برميان
۴. آنكا بيلمز هيچ بر ايشي داشيمدين
۵. آنكا بيلمان آخرده نه طرزه من
۶. كوب ايشلاره قوشولديم هرزه من
۷. تقديريمه يتميش يوله رضا من
۸. يخشي يمان هر نه گلسه باشيمدين
۹. اي حقارت بيلان باقان بزلاره
۱۰. مجاز ايله منكر بولمه سوزلاره
۱۱. حلال لقمه يختي ليق دور گوزلاره
۱۲. توتولديغين بيلان نان دور آشيمدين(?)

- ۱- ۸ع: هم درد بولوب. ل ۴: همدم بولوب هم دره بولوب صورميان.
- ۲- ت ۱: كچسه داشيمدين. ع ۸، ل ۴: اوتسه داشيمدين. ع ۹: داشندين.
- ۳- ع ۴: قولاقين بورماين. ب، م، ع ۸، ع ۹: قولاغين اورماين. ل ۴: ... مل بولوب جان قواغن اورميان.
- ۴- ب، م، ت ۱، ع ۸، ع ۹: آيته بلمن اوتان ايشي باشيمدين. ل ۴: آيته بيلمز اوتكان ايشني باشيمدين.
- ۵- ع ۴، ع ۹: آخريم. ب، م، ع ۸: آنكله بيلمان آخريمده نه طرزه من. ت ۱- ده: يوق. ل ۴: ...لاب بلمن آخري نه ترزه من.
- ۶- ع ۴، ب، م، ع ۸، ع ۹: كوب وقتلار دين قوشولمادين. ت ۱- ده: يوق. ل ۴: كوب وقتدين خوشلامشم هرزه من.
- ۷- ع ۴: يراتغاندين يتمش يدي راضي من. ب، م، ع ۸، ع ۹: يرادين يتميش يوله رضا من. ت ۱- ده: يوق. ل ۴: ... بر اويوندين يتمش يولي ايرضه من.
- ۸- ع ۴: يخشي يمان هر ايش گلسه باشيمدين. ب-م-ده: شو سطردين سونك ۶، ۷ و ۸- نجى سطرلار قايتا لانيار (پس از اين مصراع، مصراع ۶، ۷ و ۸ مجدداً آمده است). ت ۱- ده: يوق.
- ۹- ل ۴: بقان سز لره. ع ۴: منكر اولمانك. ب-م: مجاز بيلوب منكر بولماز سوزلاره. ل ۴: مزاح بيليب منكير بولوب سوز لاره.
- ۱۱- ب-م: يخشي ليق بير.
- ۱۲- ع ۴: قوتولدوغين بيلكان نان و آشينكدين. ب، م، ع ۹: توتولديغين بيلكين ناني. ت ۱: توتولديغين بيلكين نان آشكدين.
- ۱۳- ع ۸: توتوغين بيلكين ناني آشكدين.
- ۱۳- ع ۸: عمر بقا سينه توشمه طماغه. ل ۴: عمر بقاسي قوشمه طماغه.

۱۳. آرپه نانی بس دور تاپسانگ دااماغه
 ۱۴. عمر بقاسز دور دوشمه طمعغه
 ۱۵. کونگل توتار هو دیور سوی سماغه
 ۱۶. ال اورسام ده رواج تاپمان ایشیمدین
 ۱۷. مختوم قلی چکیب دوشمان قهرین
 ۱۸. پیشام یوتماقدور یمان زهرین
 ۱۹. اوتوریب من یگیت لیگینگ بهارین
 ۲۰. قوتولماق یوق قری لیغینگ قیشیدین

- ۱۵- ع ۴: کونکل بردیر کیر فرق شماغه. ت ۱: کونکل تورار ذکر شماغه. ع ۸: کونکل تورار هو دیور سوی سماغه. ع ۹: کونکل هو دیور تورار ذوق شماغه. ل ۴: دیب باقار سوی سماغه.
 ۱۶- ع ۴: ال اورسام دیر کیدار کورایشیمدین. ب م: ال اورسام دیر کویش موزه خشمیدین. ل ۴: آه وای ایله کتسم عقل هوشمدین. ت ۱: ال اوزسام دیر کویش موزه قیتمدین. ع ۸: ال اورسام دیر کویش موزه مشمدین. ع ۹: ال اورسام دیر کویش موزه باشیمدین.
 ۱۷- ع ۴: دوشمان زهارین. ب م: دشمان تهارین. ت ۱: مخدومقلی چکدیم دوشمان تهارین. ع ۸: دوشمان نهارین. ل ۴: چکیب دشمان قهارین.
 ۱۸- ع ۴، ع ۹: پشام یوتماق بولدی قهارین. ب م: فیشام یوتماقدور یمان قهرین. ت ۱: قهرین. ل ۴: پیشه م یوتماقلیق دور یمان قهرین.
 ۱۹- ل ۴: من یکت لیک ننگ بهارین.
 ۲۰- ت ۱: قوتولما دیم قریلغینک.

۱. جلیل ای جَبَّار ای اوزینگ بیلور سن
۲. جهان ایچره جُرمیم چیقردیم چندین
۳. بنده من، نه قیلسانگ اوزینگ بیلور سن
۴. گناهیم گوج آلیب باسدی گون گوندین
۵. درگاهینگدین درمان دیلانای نچه
۶. اوزون عمریم ساغین صرف ایتدیم هیچه
۷. یوک آغر، یول ایراق، قرانگکی گیجه
۸. جان هم جولان اورار چیقماغه تندین
۹. ره رو ایدیم، مانده بولوب اوتوردیم
۱۰. کرمینگا سیغینیب پناه گتردیم
۱۱. یولداشیم یوق ایتدیم یولی یتردیم
۱۲. نفس انصافدین اوتدی شوم شیطان دیندین

۱-۴ ل: جَبَّاریم.

۲-۳ ع: حما ایچره. ل ۴: چقاردیم من چوندین.

۳-۳ ع، ۳ ع، ۴ ب: اوزینک قیلور سن. ل ۴: اوزینک بلور سن.

۴-۴ ل: کناهم خوار ایلادی.

۵-۴ ع: درکاهنکدین درمان تیلانای نچه. ع ۹: درمان دیلانجی نیچه. ل ۴: تلاین نچه.

۶-۴ ل: صاغلوغن.

۷-۴ ل: قرانکو دور کچه.

۸-۴ ل: بو تندین.

۹-۱ ع: راه اوردیم رهنده بولوب اوتردیم. ع ۳: راه اوردیم راه مانده بولدیم اوتوردیم. ب م: ره رودیم اوتوردیم. ع ۹: ره

رودیم، ره مانده بولوب اوتوردیم. ل ۴: راهی رودیم ره منده اولوب.

۱۰-۱ ع: راهی رودیم کرمینکا سغینیب پناه کتوردیم. ل ۴: من فنا کلتوردیم.

۱۱-۲ ع، ۳ ع: یولداشیم یوق ایتدیم اوزدیم یولیم یتوردیم. ع ۴: یوق تیدیم یولیم یتوردیم. ل ۴: یولیم یتوردیم.

۱۲-ب م: شوم شیطاندین. ع ۹: نفس انصافدین کیتدی شو شیطان دیندین. ل ۴: شوم شیطان وسوار.

۱۳. حاصلیم عصیان دور گنده لیگیم دین
 ۱۴. اولوم آسان بیلدیم زنده لیگیم دین
 ۱۵. خجالتیه قالدیم بنده لیگیم دین
 ۱۶. سنگا لایق عمل گلمدی مندین
 ۱۷. حسرت بیلان گجدیم حیرانده قالدیم
 ۱۸. درگاهینگ دالداسینه سیغینیب گلدیم
 ۱۹. نفس ایله شیطانینگ پایمالی بولدیم
 ۲۰. ایام سن لطف ایدیب قوترغین آندین
 ۲۱. اخلاصیم آری قیل، یالانیم یوق ایت
 ۲۲. تلمی دراز قیل، یوزیمنی آق ایت
 ۲۳. خطر دین حفظ ایله، حرامدین پاک ایت
 ۲۴. توفیقینگ یار ایلاب توبه بور جیندین
 ۲۵. مختوم قلی آشنالیق بر عشق ایلا
 ۲۶. سینامه سر بیله چشم اشک ایله
 ۲۷. اعمالیم آنگلاسام قالدیم مشکله
 ۲۸. یریم یوق آیریلیب بارارغه سندنین

- ۱۴-ع ۱: اوزیم اولی بیلدیم زنده لیکیم دین. ع ۲: اولوم اولی بیلدیم زنده لکم دین. ع ۳: سنکا لایق بلدیم زنده لیکمدین.
 ل ۴: اولومنی یخشی بلدیم.
 ۱۵-ع ۱، ل ۴: شرمنده عاصیم بنده لکم دین.
 ۱۷-ع ۹: حسرت بیله.
 ۱۸-ع ۴: دالده دور سغنوب کلدیم.
 ۱۹-ع ۴: نفس ایله شیطانینگ بیماری بولدیم.
 ۲۱-ل ۴: اخلاصیم ایری قیل.
 ۲۲-ع ۲: وهمنی دراز قیل. ل ۴: تلمنی دراز قیل.
 ۲۳-ل ۴: ایلاب حرامدین پاک ایتب.
 ۲۴-ل ۴: یار ایله.
 ۲۶-بم: سمز سیر یله چشم اشک ایله. ع ۹: سینم بیله چشم. ل ۴: بیر سینامه سیر بیله چشم اشکله.
 ۲۷-ع ۱: اعمالم حلاصیم قالدیم مشکله. ل ۴: اعماله باقسام قالدیم مشکله.
 ۲۸-ل ۴: باروغه سندنین.

۱. بلبل لاری اسیر ایدان گل خندان
۲. یارب خبر بیلارین می یار سندن
۳. یدی اقلیم منگا گورونور زندان
۴. یارب خبر بیلارین می یار سندن
۵. اسفندیار روئین تن، رستم زالینده
۶. شام نجفده مکه دمشق ایلینده
۷. ارض مکروه کربلانینگ چولینده
۸. یارب خبر بیلارین می یار سندن
۹. شراب ایچیپ سرمست بولوب سكراسام
۱۰. غنیم جانین قیم قیم دوغراسام
۱۱. گوراوغلی دیک داغدین داغه اوغراسام
۱۲. یارب خبر بیلارین می یار سندن
۱۳. بر گل قوقار گوزل یارینگ باغینده
۱۴. بلبل هجوم ایلار سول و ساغینده
۱۵. بیتالله نینگ صفا مروه داغینده
۱۶. یارب خبر بیلارین می یار سندن

۲-۸ع: خبر بیلنورمی.

۴-۸ع: بیلنورمی.

۵-۷ع، ۸ع: اسپندی یار کوزی رستم زالنده.

۶-۷ع، ۸ع: شاه نجف.

۷-۸ع: ارض کرده.

۸-۸ع: خبر بیلنورمی.

۹-۸ع: اولوب.

۱۲-۸ع: خبر بیلنورمی.

۱۳-۸ع: کوزل یارینک.

۱۶-۸ع: خبر بیلنورمی.

۱۵-۸ع: صفا منان داغنده.

۱۴-۷ع، ۸ع: ساغی سولینده.

۱۷. شیخ صنعان دی اوزون قیغا اولانسام
 ۱۸. شبلی کمین توز توفراغه بولانسام
 ۱۹. کعبه باریب یدی کره دولانسام
 ۲۰. یارب خبر بیلارین می یار سندن
۲۱. یوسف کبی زندان ایچره آغلاسام
 ۲۲. جرجیس کبی جان یولینده چاغلانسام
 ۲۳. یونس کبی حقه قوللیق باغلانسام
 ۲۴. یارب خبر بیلارین می یار سندن
۲۵. دعا قیلیب الیم گوگه قالدیرسام
 ۲۶. گلرخسار دیک قزیل منگزیم سولدیرسام
 ۲۷. قوپوز آلیب بیک نعره چالدیرسام
 ۲۸. یارب خبر بیلارین می یار سندن
۲۹. عیسی کبی خلوت توتسام سماده
 ۳۰. ادريس کبی قوللیق ایتسام زیاده
 ۳۱. خضر الیاس کبی گیرسام ظلماته
 ۳۲. یارب خبر بیلارین می یار سندن
۳۳. مختوم قلی عاشق لارینگ مستینده
 ۳۴. نرگس گوزی حیران اولور دوستینده
 ۳۵. یدی یرده توقوز فلک اوستینده
 ۳۶. یارب خبر بیلارین می یار سندن

۲۴-۸ع: خبر بیلنورمی.

۲۸-۸ع: خبر بیلنورمی.

۳۱-۸ع: خبر بیلنورمی.

۳۴-۸ع: حیران ایدار.

۳۶-۸ع: خبر بیلنورمی.

۱. کرم ایتسانگ قادر تانگری
۲. دنیالیکده ات اسلارین
۳. طالیم قالمیش اوقیده
۴. بر آچلمیش بخت اسلارین
۵. یوقسزلیق بر یمان یولدور
۶. فقیر منم، الیم قالدیر
۷. حلال رزق بر کسب بیلدیر
۸. کیمیا اتلی اوت اسلارین
۹. یالان دنیاده گزماگه
۱۰. دوست برله عشرت سورماگه
۱۱. عمر اکلاب گون گورماگه
۱۲. سگسان یل فرصت اسلارین

-
- ۱- ۲ع، ۴ع، ب.م، ۹ع: قادیر تنکریم. ل. ۴: قادر الهم.
  - ۲- ۲ع، ۴ع، ب.م: آط ایسلارین. ل. ۴: آط استرم.
  - ۳- ۲ع، ۴ع، ب.م، ۹ع: بخ: طالغم اویقوده قالمیش.
  - ۴- ۱ع: بر آچلان. ب.م: بر آچلمیش. بخ: بر آچلغان. ل. ۴: بر آچلمش بخت استرم.
  - ۵- بخ، ل. ۴: یوقسوللق.
  - ۶- ۳ع، ۴ع، ۹ع: بخ: قولیم قالدیر. ب.م: فقیر منم قولیم قول لارین.
  - ۸- ۱ع: کیمینه اتلی. بخ: اتلیغ. ل. ۴: استرم.
  - ۹- ۴ع، ۹ع، ل. ۴: یلان دنیاده یورمکا. ب.م: یلانده دنیا ده یورماکا.
  - ۱۰- ۱ع، ۴ع، ۹ع: بخ، ل. ۴: دولت بر عشرت.
  - ۱۱- ب.م: اکلانیب. ل. ۴: عمر کچریب.
  - ۱۲- ۲ع، ۴ع، ۹ع: نوربت ایسلارین. ل. ۴: استرم.

۱۳. حاجی بکداش عبدالقادر
 ۱۴. خواجه احمد امام رضا دور
 ۱۵. فریدون بر اولیادور
 ۱۶. باریندین همت اسلارین

۱۷. فراغی عشقه اوغراشدیم
 ۱۸. دریا گیردیم موجه دوشدیم
 ۱۹. خوار قالمسون پشت در پشتیم
 ۲۰. برقرار دولت اسلارین

۱۳-۴ ل: قادر حاجی بکداش عبدی.

۱۴- ب خ: خواجه احمد امام رضی دور.

۱۶-۴ ل: استرم.

۱۸-۴ ل: موجه توشدیم.

۱۹- ع ۲: خوار قالمسه سست در پشتیم. ب خ، ل ۴: پشتی پشتیم.

۱. ای یارانلار عمریمدین
۲. گجدی دیب آغلارین
۳. گیتدی عقلیم اورونیندین
۴. چاشدی دیب آغلارین
۵. گیدان دونمز یولیندین
۶. دوشمز یمان فعلیندین
۷. دیانت خلق الیندین
۸. اوچدی دیب آغلارین
۹. حاضر بزینگ زمانده
۱۰. یمان سوزلار زبانه
۱۱. ظلم ایشلار جهانده
۱۲. جوشدی دیب آغلارین
۱۳. بو ایامده بدکارلار
۱۴. یوز تل بیله آلدارلار
۱۵. قانی نچه دلدارلار
۱۶. گجدی دیب آغلارین

-
- ۱- ب م: عمریمز. ع ۸: بو عمریم. ل ۴: ای یارانلار منم عمریم.
  - ۲- ع ۳، ف: آغلارمن. ل ۴: آغلارم.
  - ۴- ع ۳: سالدی دیب آغلارمن. ف: آغلارمن. ل ۴: چاچدی دیوب آغلارم.
  - ۶- ع ۴، ع ۷، ع ۸: دونمز یمان. ل ۴: قایتماز یمان.
  - ۸- ع ۳، ف: آغلارمن. ل ۴: دیوب آغلارم.
  - ۹- ع ۴: حاضر بزینگ ایامده. ف: خاطر بزیم زمانده.
  - ۱۲- ع ۳، ف: آغلارمن. ل ۴: توشدی دیوب آغلارم.
  - ۱۳- ع ۳، ب م، ف، ع ۹: بو ایامده بو کارلار.
  - ۱۴- ب خ: بیلان.
  - ۱۵- ل ۴: آله کوزلی دلبارلار.
  - ۱۶- ع ۳، ف: آغلارمن. ل ۴: آغلارم.

۱۷. نچه ساده دنگ دوشلار
 ۱۸. شيطان بيلكنى باشلار
 ۱۹. يوز چوريب قرداشلار
 ۲۰. قاجدى ديب آغلارين
 ۲۱. گورينگ فلکينگ اويونين
 ۲۲. اوزار عالمينگ بويونين
 ۲۳. نچه جانلار ير قوينين
 ۴۲. قوچدى ديب آغلارين
 ۲۵. مختومقلی ديور مرده
 ۲۶. دنيا بنددور تن پرده
 ۲۷. بو باشيم سان سز درده
 ۲۸. دوشدى ديب آغلارين

- ۱۸-۴: بيلكنى. ع ۷: بليكين. ف: شيطان بلگی باشلر. بخ: شيطان يولين باشلار لار. ل ۴: شيطان تكيم يول باشلار.
 ۱۹-۴: يوز اوريب.
 ۲۰-۳: ف: آغلارمن. ل ۴: آغلارم.
 ۲۱-۴: كورينكفلكنك.
 ۲۲-۸: اوزدى.
 ۲۳-۳: نچه خان لار. ب م: نه جانلار ير قوينون.
 ۲۴-۳: ف: آغلارمن. ل ۴: قوشدى ديوب آغلارم.
 ۲۵-۴: دير درده.
 ۲۷-۱، ۳، ۷، ۹، ب م، بخ: بر باشيم.
 ۲۸-۳، ف: آغلارمن. ل ۴: آغلارم.

۱. یگریمی تورت ساعت اون ایکی آیده
۲. رمضان آی دیورلار آیینگ یخشی سین
۳. فنا دورانینده یرینگ یوزینده
۴. شام شریف دیورلار یرینگ یخشی سین
۵. یا یارادان قادر قدرتینگ کان دور
۶. اول قدرت ایش لاره عقل حیران دور
۷. فکر یتمز یا رب نچوک پنهان دور
۸. ظلمات ایچره قویدینگ سوینگ یخشی سین
۹. قرغه قوش یاراشمز بیک باغلارده
۱۰. گل اوستینده بلبل سایران چاغلارده
۱۱. یرینگ آرقاسینده گنجلی داغلارده
۱۲. آژدارها ایه لار زاوینگ یخشی سین

-
- ۱-ع ۸، ساعت دور اون ایکی. ع ۴: ساغته. ع ۷: یکره تورت ساعت دور اون ایکی آیده. ت ۲: یکره تورت ساعتده.
  - ۲-ت ۲: رمضان دیرلار.
  - ۴-ع ۸، ع ۹: شام شریف دیرلار جاینک یخشی سین.
  - ۶-ع ۷، ع ۸: عقلی.
  - ۷-ع ۲، ع ۴: نچوک سبحان دور. ع ۹: فکر یتمز نچوک جان دور. ل ۳، ت ۲: فکر یتمی یا رب نچوک سبخان دور.
  - ۹-ع ۲-ده: یوق. ت ۲: یراشمز یماک باغلارده.
  - ۱۰-ع ۱: بلبل سوز لان. ع ۲-ده: یوق. ع ۳: کل بوستان وقت بلبل سوز لان چاغلارده. ع ۲، ع ۷: کل بتان وقت بلبل سوز لان چاغلارده. ع ۹: کل بتان وقت بلبل سوزلار چاغلارده. ب:خ: کل بتان وقت بلبل سیران ایدان چاغلارده. ل ۳، ت ۲: کل تاپان وقت بلبل سوزلار چاغلارده. ل ۴: بلبل نغمه ایدار کل بتان چاغلارده.
  - ۱۲-ع ۳: ایا لازادینک. ت ۲: اژدرها ایه لار اونینک یخشی سین. ل ۳: اژدها ایلار اوونک یخشی سین. ل ۴: آژدها ایلار زاتینک یخشی سین. ع ۱، ع ۴، ع ۹: یرینک یخشی سین.
  - ۱۳-ل ۴: عرضینک دیسنگ. ع ۹-۱۴: عقل حیران بولوب بولور دانه. ل ۴: حیران اولور.

۱۳. الینگ يتسه عرضینگ ایتسنگ سبجانه
 ۱۴. عقل حیران بولور بویله دیوانه
 ۱۵. یوراکده درد بولوب یتر هم جانه
 ۱۶. شغال یاریب گچر آوینگ یخشی سین
۱۷. عشق منی یاندیردی جانیم کسل دور
 ۱۸. درد باشدین آشه دور ایشیم اوسال دور
 ۱۹. بو قدیم دین بولوب گلان مثل دور
 ۲۰. کرپی یولور گیدار قاوین یخشی سین
۲۱. مونس بولور تلین بیلسنگ وحشی نینگ
 ۲۲. حقین ناحق ایلاماگین قونگشی نینگ
 ۲۳. عقلینگ بولسه آبرویلی کشی نینگ
 ۲۴. یمانی اور تیب یایینگ یخشی سین
۲۵. مختوم قلی بو دوران زمانه
 ۲۶. یخشی نی یغلادیب دوشر یمانه
 ۲۷. قرداش لاری یوسف کمین جانانه
 ۲۸. روا گور مادیلار جاینگ یخشی سین

- ۱۵- ۲ع، ۸ع، ۹ع، بخ، ل۴: دکر هم جانه. ع۴: یورکه درد بولور دکار هم جانه. ع۷: درد بولور. ل۳، ت۲: یورکده درد اولور هم دکار جانه.
- ۱۶- ۳ع، ۴ع، ۷ع: شغل یاریب کیتسه آوینک یخشی سین. ت۲: شغل لار اولایور آوینک یخشی سین. ع۹: شغال یاریب کیتسه غاوین یخشی سین. ل۴: شقال یاروب کسسه آوینک.
- ۱۷- ۹ع: عشق یاندوردی جانیم کیلدور. ۱۹- ۹ع: بو قدیم دین کلان بولوب مثل دور. ۲۰- ل۴: کرخی.
- ۲۱- ۱ع، ل۴: انس بولور. بخ: انس تفار دیلین. ل۳: دیلین تاپسانک.
- ۲۳- ۷ع: بولسه بر آبرویلی. ع۹- ده: «بولسه» سوزی یوق. ت۲: عقلینگ بولسه مردانه کشینک. ل۴: عاقل بولسنگ بر آبرویلی.
- ۲۴- ۹ع: اور تیب. ت۲: یمان لارنی اور تیب ناینگ یخشی سین. ل۳: یمان لارنی اور تیب.
- ۲۵- مخدوم قلی بو دور آخر زمانه. ل۳، بخ: بو دورانه زمانه. ت۲: محتم قلی بو درانه زمانه. ل۴: بو دور آنلی زمانه.
- ۲۶- ۱ع: یخشی نی آغلادیب دوشار فعلی یمانه. ع۹: دوشر لرزانه. ل۴، بخ: یخشی نی یغلادیب توشیر فعلی یمانه. ل۳، ت۲: توشار یمانه. ۲۷- ل۳: کبی.

۱. قولاق سال یخشی جه دنگلا
۲. سوزینگی بی نماز چرکین
۳. جهنم دیورلار آنگا
۴. یرینگی بی نماز چرکین
۵. چرپیپ حریش لار هاشلار
۶. ملک لار جاینه باشلار
۷. یلان لار اوریلیب دیشلار
۸. تینگی بی نماز چرکین
۹. پشیمان لار قیلور آنده
۱۰. آیاغینگده آغر کُنده
۱۱. قرالدارلار سنگا شونده
۱۲. گونینگگی بی نماز چرکین

۱-۴ل-ده : یوق.

۲-۴ل-ده : یوق.

۳-بم: جهنم دیدیلار آنکلار. ل۴-ده: یوق.

۴-۴ل-ده : یوق.

۵-۴ل-ده: یوق. بم: خریشلار چرفنور خشلار. ع۸: حریشی چرفنور خشلار. ع۹: خرشی چرفنوب خشلار.

۶-۴ل-ده : یوق.

۷-۴ل-ده : یوق.

۸-بم، ع۸: یوزینکی بی نماز چرکین. ل۴-ده: یوق.

۹-ع۸: قیلور آنده. ل۴-ده: یوق.

۱۰-۴ل-ده: یوق.

۱۱-بم: سننک شونده. ع۸: قالدور سننک شونده. بخ: قرار دور لار کونینک شونده. ل۴-ده: یوق.

۱۲-بم: باشینکنی ایشاق آسار لار. بخ: سننک ای بی نماز چرکین. ل۴-ده: یوق.

۱۳. که باشینگ اشاق آسارلار
 ۱۴. ایکی قولینگی کسرلار
 ۱۵. گویا قربانلیق سویارلار
 ۱۶. درینگی بی نماز چرکین
۱۷. مختوم قلی دوشدینگ درده
 ۱۸. نچوک یاتیب بولور گورده
 ۱۹. گوار سن هر نه محشرده
 ۲۰. گوردیگینگی بی نماز چرکین

- ۱۳- ۸ع-ده: «که» سوزی یوق. ل ۴-ده: یوق.
 ۱۴- ب م: کویا قربانلیق قیلور لار. ل ۴-ده: یوق.
 ۱۵- ب خ: مثل قربانلیق سویارلار. ل ۴-ده: یوق.
 ۱۶- ل ۴-ده: یوق.
 ۱۷- ۸ع: مختوم قلی. دوشار درده.
 ۱۸- ل ۴: نچوک یاتار بولار کورده.
 ۲۰- ۸ع، ل ۴: کورکینگی بی نماز چرکین.

۱. یگیت حالینگ قرلیغنه
۲. سالاین دیسنگ اویلانگین
۳. کدخدالیق اندیشه‌سین
۴. قبالاین دیسنگ اویلانگین
۵. کدخدالیق گوزل یولدور
۶. قیغی قریدار غم اولدیر
۷. یگیت‌لیک بر قزیل گلدور
۸. سولاین دیسنگ اویلانگین
۹. اوی ایل گرک یورغان دوشک
۱۰. فرزند بنددور عیال دوشاق
۱۱. یوکه ورزشکار بوز اشک
۱۲. بولاین دیسنگ اویلانگین

۱-۴ ل: یکت مالینک.

۴-۴ ل: قلایم.

۵-۲ ع: کدخدالیق عجب یولدور (کذل یولدور). ع ۸: کوزل یوقدیر.

۶-۲ ع، ۴ ع، ب م، ۸ ع، ت ۲، ل ۳: قیغی قالدیرمز. ع ۹: قیغی قالدیرمزی غم اولدیر. ل ۴: قایغی یتر غم اولدور.

۸-۴ ع: اویلان. ل ۴: سولایم.

۹-۲ ع: اوی ایل کرک یورغن دوشک.

۱۰-۲ ع: فرزندور عیال دوشک. ع ۳: فرزند بنددور عیال دوشق. ب م: فرزند دور آياغه دوشک.

۱۱-۴ ع: یوکا دورو شکی بوز اشک. ب م: یوکه دورد شلی بوزا شک. ع ۸: یوکه کرد شکار بوز اشک. ل ۴: یوک اورماغه

بوض ایشاک.

۱۲-۴ ل: بولایم.

۱۳. گزار سن اویناب دالاشیب
 ۱۴. قالورسن غمه بولاشیب
 ۱۵. حسرت ده دولاشیب
 ۱۶. قالاین دیسنگ اویلانگین
 ۱۷. جوشغون ایدار سن اوزینگدین
 ۱۸. آیریلور سن خوش یازینگدین
 ۱۹. توکنمز دردینگ ایزیندین
 ۲۰. یلاین دیسنگ اویلانگین
 ۲۱. آچیب یگیتلیک دومانین
 ۲۲. گزار سن قیغی زمانین
 ۲۳. دنیانینگ یخشی یمانین
 ۲۴. بیلاین دیسنگ اویلانگین
 ۲۵. مختومقلی گزیب هر تای
 ۲۶. ایتمدینگ جهاندین پروای
 ۲۷. پیغمبر ستین برجای
 ۲۸. قیلاین دیسنگ اویلانگین

۱۳-ع ۲: کزارکا اویناب. ع ۴: کزارکن. بخ: کزارکه اویناب تالاشیب.

۱۴-ع ۱: درده بولاشیب. ت ۲: غمه اولاشب.

۱۵-ع ۳، ع ۱: حسرت درده ده اولاشب. بخ: حسرت دردینه اولاشیب. ل ۴: هم حسرت درده اولاشیب.

۱۶-ع ۴: قلایم. ۱۷-ع ۲: جوشغین ایدکن اوزینکدین. ب، م، ع ۹: جوشغین ادیب اوز اوزینکدین.

۱۸-ع ۳: خوش یارینکدین. ل ۴: خوش تنکداشکنکدین.

۱۹-ع ۹: ایزینکدین. ل ۳: ایزینک دردینکدین.

۲۰-ع ۱: بولاین دیسنگ. ب، م، ع ۸: یتاین دیسنگ. بخ: قولاین دیسنگ. ت ۲: سلاین دیسنگ. ل ۴: کیدایم دیسنگ.

۲۱-ع ۳: یکتک دومانن. ع ۴، بخ، ل ۴-ده: یوق. ع ۸: آچیب یکت لیک دامنین.

۲۲-ع ۴، بخ، ل ۴-ده: یوق. ع ۹: گزار سن قیغ زمانین.

۲۳-ع ۴، بخ، ل ۴-ده: یوق.

۲۴-ع ۴، بخ، ل ۴-ده: یوق. ت ۲، ل ۳: قلاین دیسنگ.

۲۵-ع ۲-ده: «هر تای» سوزی یوق. ل ۳: کزدینک. ل ۴: کزیب هر یای.

۲۶-ع ۲، ع ۸: اتمز دینک. ل ۳: جهاندین قیلما دینک پروای. ۲۸-ع ۴: قلایم دیسنگ.

۱. نامرد کیم دور بیلور بولسنگ
۲. نه دیسنگ دیور باش اوستینده
۳. آزمایشین قیلور بولسنگ
۴. هیچ تاپلمز ایش اوستینده
۵. مورتین تولاب هر یان تارتار
۶. هییتی پلنگدین آرتار
۷. گوک دیک گورلاب داماق یرتار
۸. طیار بولان آش اوستینده
۹. آش اوستینده آلب دیک آرلار
۱۰. یر سز یره خر دیک خارلار
۱۱. هر تلکی بر شیر دیک گورلار
۱۲. مردار اولان لاش اوستینده

۲-۴ ع، ت ۱، ع ۸، بخ، ت ۲، ل ۴: اوستنه.

- ۳-۲ ع، ع ۹: آزمایش لار قیلور بولسنگ. ع ۴: آزجق ایش قیلور بولسنگ. ت ۱: آزمایشلار قیلور بولسانه. ل ۱: آزماین قیلور. بخ: آزمایش نی. ل ۴: اکر بر ایش قیلور بولسنگ. ۴-۴ ع، ت ۱، ع ۸، بخ، ل ۴: اوستنه. ل ۴-ده: «هیچ» سوزی یوق.
- ۵-۲ ع، بک: مروتنی تولاب تارتار. ع ۴: مرتنی. ب م: هر مرتنی تاو لوب تارتار. ت ۱: بورتین تاو لوبان تارتار. ل ۱: مردینی تاو لوب تارتار. ع ۸: مرتنی تولایوب تارتار. ع ۹: تاو لوب تارتار. بخ: بورتنی تاو لوب تارتار. ل ۴: مرده نی حیوانلار تارتار.
- ۶- ب م: حییتی فلک دین آرتار. ت ۱، ع ۹: هییتی فلک دین اوتار. ل ۴: شیطانی فلک آرتار.
- ۷- ت ۱: یلداک کور لاب. بک-ده: «یرتر» سوزی یوق. ل ۴: کوک کورلاسه یلدریم چاقار.
- ۸-۲ ع، ع ۴، ب م، ت ۱، ع ۸، ع ۹، بک، بخ: حاضر بولان. ع ۴، ت ۱، ع ۸، بخ: اوستنه. ل ۱: مخنث لار آش اوستنه. ل ۴: حاضر بولان ایش اوستنه.
- ۹-۳ ع: آش اوستنده ایت دیک آرلار. ب م: آش اوسونده آفر تک آرلار. ع ۸: آش اوستنده آفدیک آرلار. ل ۳: آش اوستنده علف دیک عر لار. ل ۴: آش اوستنه تز تز عر لار.
- ۱۰-۲ ع، ل ۱، ع ۸، بخ: یر سز کفده خر تک. ع ۴: یر سز کنده خر تک خرلار. ب م: یر سز کفدور خر تک خرلار. ت ۱: آش سیز یرده خر دیک چرلار. ع ۹، بخ: یر سز کفده خر تک خرلار. ل ۳: یر سز یرده خر تک خرلار. ل ۴: یر سز سوز ده خر.
- ۱۱-۱ ت: هر تیکو بر شیر دیک کور لار. ۱۲-۳ ع، ت ۱: مردار بولان لاش. ع ۴، ت ۱، ع ۸، بخ، ل ۴: اوستنه.

۱۳. چول یرده گوره قالدیرمه
 ۱۴. اول هم خوش دور سر بیلدیرمه
 ۱۵. لاف ایدیب دهان دولدورمه
 ۱۶. جنگ نان دگیل دیش اوستینده
 ۱۷. دیسه لار اطلان ها اطلان
 ۱۸. مرد یگیت اوت چینار سرتلان
 ۱۹. یاوز گونی غیرته قاتلان
 ۲۰. لعنت قویمه ریش اوستینده
 ۲۱. انصافین الدین براقمز
 ۲۲. عاقل آدملیق دین چیقمز
 ۲۳. بو سوزیم حیوانه یوقمز
 ۲۴. آدم ساقلار گوش اوستینده

- ۱۳-ع ۳: چو شرده کوره قالدیرمه. ت ۱-ده: یوق. ت ۲: کینک یرده کورلیک قالدورمه. ل ۳: کینک یرده کورلیک قالدورمه. ل ۴: کورنی قالدورمه.
 ۱۴-ع ۲، ب، ل ۱، ب، ک، بخ، ع ۴، ل ۴: اولده خوشدور. ت ۱-ده: یوق.
 ۱۵-ت ۱-ده: یوق. ت ۲، ل ۳: لاف اوروب دهان قالدورمه. ل ۴: لاف اوروب آغزنک تولدورمه.
 ۱۶-ع ۴، ل ۱، ع ۸، ل ۴: اوستنه. ت ۱-ده: یوق. ت ۲: جندان دیکیل ایش اوستونده. ل ۳: جندان دیکیل ایش اوستونده.
 ۱۷-ع ۸، بخ: اطلان هی اطلان. ب، ل ۴: اطلان های اطلان. ت ۱: اطلان ای اطلان.
 ۱۸-ع ۱: سونکاک چیناب برکوت سرتلان. ت ۲: سونک چیناب ایر کوتا سرتیلان. ع ۸: سونک چیناب ایر کوته سرتلان.
 ع ۲: سونک چیناب کوته سرتلان. ع ۳، بخ، ب، ک، ع ۹: سنک چیناب ار کوته سرتلان. ل ۳: سویاک چیناب ایر کوتا سرتلان.
 ع ۴، ت ۱: سونک جناب ایر کوته سرتلان. ب، م: سونکی چیناب ایر کوته سرتلان. ل ۱: سونکک جناب ایر کوته سرتلان.
 ل ۴: جنک اسبابی درور قالقان.
 ۱۹-ع ۱، ع ۲، ب، م، ت ۱، ل ۱، ع ۹، بخ، ت ۲، ل ۳: یاو کونی. ع ۴: یاغی کونی غیراته قتلان. ع ۸: یاغی غیرات قتلان. ع ۸: یاغی کونی غیرات قتلان. ل ۴: یاو کونکنده غیراته آتلان.
 ۲۰-ع ۴، ل ۴، بخ، ت ۱، ل ۱، ع ۸: اوستنه. ب، ل ۱: نغلت.
 ۲۱-ع ۱: انصاف. ع ۳، ل ۱، ل ۴-ده: یوق. ع ۴، ب، ک، ت ۲: انصاف الدین براقمز. ل ۳: انصاف فولدین براقماز.
 ۲۲-ع ۱، ت ۲: عالم آدم لق دین چقمز. ع ۲، ب، م، ک: معلوم آدم لبقدین چیقمز. ع ۳، ل ۱-ده: یوق. ع ۴، بخ، ت ۱، ع ۸: معلوم آدم لبقدین چقمز. ل ۳: مالیم آدم لبقدین. ل ۴-ده: یوق.
 ۲۳-ع ۳، ل ۱-ده: یوق. ت ۱، ع ۹: حیوانه یاقمز. ل ۴-ده: یوق.
 ۲۴-ع ۳، ل ۱-ده: یوق. ع ۴، ت ۱، ع ۸: اوستنه. ل ۴-ده: یوق.

۲۵. مختوم قلى سوش بولور
 ۲۶. يگيدىنگ سرى فاش بولور
 ۲۷. يا باشين بير، يا باش آلور
 ۲۸. قوچقلار يولداس اوستينده

- ۲۵- ب م، ع ۸: سواش اولور. ل ۴: صواش اولور.
 ۲۶- ب م: فاش اولور يكتلار سرى. ت ۱: يكتلار سواشه كيراز. ع ۸، ل ۴: فاش اولور.
 ۲۷- ع ۳: يا باش بير ياده باش آلور. ت ۱: يا باش آلور يا باش بيروور. ع ۸، ل ۴: يا باش بروور يا باش آلور. ب ك، ل ۱، ع ۹، ب م: يا باش بير ياها باش آلور. ب خ، ل ۳، ت ۲: يا باشين بير.
 ۲۸- ل ۴، ع ۴: اوستنه. ت ۲، ل ۳: قوچ يكت يولداس اوستنده.

۱. دالی کونگل نیلار سن گلدینگ جهان ایچنده
۲. تن توفراقدور اگلانمز جوهر جان ایچنده
۳. قالدینگ دنیا غمینده یوراگینگ قان ایچنده
۴. آباد دیب ال اوردینگ دویبی ویران ایچنده
۵. رستم قومه قاریلیب قالدی ویران ایچنده
۶. سن آلارنینگ یانینده قالمز سن سان ایچنده
۷. یا الهی سن ساقلا قراقچی دین یول لارده
۸. ساغده سولده چاپرلار سو آقمان چول لارده
۹. کونگل دنیا غمنده حرام سوزلار تل لارده
۱۰. من بر عاجز بنده من کمینه من قل لارده
۱۱. کوب گناه لار قازاندیم آز فرصتلی یل لارده
۱۲. خجالته قویماغین یخشی یمان ایچنده
۱۳. ای یارانلار اول دنیا باران بارده گلان یوق
۱۴. اولی دیری حالیندین خبر خاطر بیلان یوق
۱۵. چرخ فلک الیندین آغلان بارده گولان یوق
۱۶. عقل ایدینگ قرداشلار کهنه لاردین قالان یوق
۱۷. یالانچی نینگ وفاسی یوقدور دیسام یالان یوق
۱۸. دنیاگه بیل باغلاغان قالدی زیان ایچنده

۱- بخ - ده: یوق. ۲-۷ع: سن توفراق دیب اکلادینک اول جوهر جان. بخ - ده: یوق.

۳-بخ-ده: یوق. ۴-۷ع: رستم زال قومه قارا لدی. بخ - ده: یوق.

۵-۷ع: رستم زال قومه قارالدی. بخ - ده: یوق

۶-۷ع: سن آلارنینک یاننده کلمار سن سان ایچنده. بخ - ده: یوق.

۷-بخ: یا اللهم سن.

۸-۷ع: بخ: ساغده سولده چاغیر لار بر ا قما غین چول لارده.

۹-۷ع: حرام سوزلی تیل لاردین فیس فهم کوزلاردین.

۱۰-بخ-ده: یوق. ۱۱-بخ: آز فرصتده. ۱۳-بخ-ده: یوق. ۱۴-بخ-ده: یوق.

۱۷-ع ۷بو یلانچی بی وفا دور دیسام یلان یوق.

۱۸-بخ: دنیا لیک دیر یز کیر سن تا ایچکنده.

۱۹. دنیا دیب یوگیر سن تا ایچنگده دم باردور
 ۲۰. دم ایچینگدین چیقینچه، باشینگده منگ غم باردور
 ۲۱. غم آستینده یاتیپ سن، نه آنکا مرهم باردور
 ۲۲. دویمز گوزینگ دولماغه بر قوشاویچ قوم باردور
 ۲۳. ای یارانلار آدمزاد سندن غافل کیم باردور
 ۲۴. قورده قوشه نظر قیل کلی فرمان ایچنده
 ۲۵. مختوم قلی الدایر قحبه فلک بزانیب
 ۲۶. کونگلینگنی مایل قیلمه آنکا قرشی دوزانیب
 ۲۷. نه فراغت یاتور سن ال آیاغینگ اوزانیب
 ۲۸. اجل یاتور کمین ده، اوقین یایین گزانیب
 ۲۹. محشر گونی باره گور ایمانینگنی قازانیب
 ۳۰. قوری گلدینگ بوش گیتمه آخر زمان ایچنده

- ۲۱- ب خ: ملهم.
 ۲۲- ع ۷: کوزینک دولماغه.
 ۲۳- ب خ: بو جهانده آدم زاد.
 ۲۵- ع ۷: آلدانمه. ع ۸: محتوم قلی آلدایار.
 ۲۶- ع ۷: مایل توتمه.
 ۲۷- ع ۷: یاتیپ سن.
 ۲۸- ع ۷، ع ۸، ب خ: یا تور کیننکده
 ۳۰- ب خ: قوری کلیب بوشه بارمه.

۱۸۳

۱. فکر قیلدیم یر گوگه
۲. بی عقل جان ایچنده
۳. گوردیم جان هم الله دیور
۴. ات سنکر قان ایچنده
۵. گیدار یولینگ بیلما سنگ
۶. دوغری یوله گلماسنگ
۷. حقی یاده سالماسنگ
۸. قالدینگ آرمان ایچنده
۹. یردین چیقان نبات لار
۱۰. قزیل گل لار گوک اوت لار
۱۱. غافل آدم بو ذات لار
۱۲. کلی فرمان ایچنده
۱۳. نفسینگ آیدار خوش بولسام
۱۴. گرچکلاره دوش بولسام
۱۵. ایسام ایچسام خوش بولسام
۱۶. یاتسام ایوان ایچنده

۱- ت ۲: یر کوکه. ل ۳: یر کوک.

۲- ع ۲، ع ۷، ع ۸: عقل سیز جان ایچنده. ل ۳: عقل بر یر جان ایچنده. ل ۴: بی عاقل

۴- ت ۲: سنکر ایت. ل ۳: ایت سونکاک ایچنده.

۵- ع ۸: یورور یولینک بیلما سنگ.

۶- ع ۶: توغری کلماسنگ. ل ۳: دوغری یوله کیرمسنگ.

۸- ب م: یردین چقار نباد لار.

۱۰- ب م: قزیل کوللی کوک اوتلار.

۱۲- ت ۲: کله فرمان. ل ۴: کل فرمان.

۱۳- ع ۶، ل ۴، ب م، ع ۸: نفسیم آیدار. ت ۲، ع ۲، ل ۱، ل ۳: کوکچیک لاره دوش بولسام. ب م، ع ۸، ع ۶، ل ۴، ع ۷: کوکچکلاره

دوش.

۱۵- ب ک: خوش قیلسام.

۱۷. کونگل سن بر بازار سن
 ۱۸. هر ایشه بر قزار سن
 ۱۹. دونسام دیور گزار سن
 ۲۰. جُرم و عصیان ایچنده
 ۲۱. یایلور قانت پرلار
 ۲۲. خوب آچیلور دفترلار
 ۲۳. بولک بولک کبوترلار
 ۲۴. هو دیور خرمن ایچنده
 ۲۵. بلبل آیدار کشیگم
 ۲۶. بهاره گوزلاشیگم
 ۲۷. گلزار اوچون عاشقم
 ۲۸. باغ و بوستان ایچنده
 ۲۹. عاشق آیدار الا الله
 ۳۰. قارلواج الحمدلله
 ۳۱. لک لک اوقور قُلْ هُوَ اللهُ
 ۳۲. حَنَّان مَنَّان ایچنده

- ۱۷- ب م- ده: «بر» سوزی.
 ۱۸- ب ک: بر اشه.
 ۱۹- ع ۶: توتسام دیب گزار سن. ع ۸: دورسم تیب گزار سن. ل ۳، ت ۲: توتسام دیر. ل ۴: دوستم دیر سن.
 ۲۱- ت ۲: یایلور قانت قر لار. ل ۴: یایلو قنار فر لار. ع ۶: یایلور قنت فریلار.
 ۲۳- ل ۴: هر بوللک کبوترلار.
 ۲۴- ت ۲: هو دیر فرمان ایچنده. ل ۴: هو دیر جهان ایچنده.
 ۲۵- ع ۶، ت ۲، ل ۳: آیدار کوشیکم. ب خ: بلبل دیار. ل ۴: بلبل دیر یتدیم بهاره. ع ۷: کشکیم بار.
 ۲۶- ع ۷: بهاره کوزلاشیگم بار. ت ۲: بهاره کوزله اشکم. ل ۴: بهاره کوزلریم توشدی کلزاره.
 ۲۷- ع ۷: کلزار اوچون عشقیم بار. ل ۴: من عاشق من دیداره.
 ۲۹- ع ۴، ب م: عاشق اوقور الا الله. ل ۴: عاشق لار دیر لاله قرلغاج.
 ۳۰- ع ۲، ع ۸: قرینجغه الحمدلله. ب م: قارله واج اوقیر الحمدلله. ل ۱: قرلواج اوقور الحمدلله. ب ک: قرلانک قاج. ل ۳، ت ۲: قرجغه دیر.
 ۳۱- ت ۲: لک لک دیر.

۳۳. یرقانت دیور یا مولا
 ۳۴. سالدینگ منی بو یوله
 ۳۵. برمه آی گونه یله
 ۳۶. ساقلا پنهان ایچنده
 ۳۷. عنقا آیدار یولچيام
 ۳۸. هدهد آیدار ایلچيام
 ۳۹. سلیمانہ ساوچيام
 ۴۰. یالان جهان ایچنده
 ۴۱. بزبلتک دور حیرانه
 ۴۲. حیران باقیب هر یانه
 ۴۳. دم موی چیقیب سیرانه
 ۴۴. گزار میدان ایچنده

- ۳۳- ع ۲، ۴، بخ: یراسه آیدور. ع ۳: یراسه آیدلریا. ع ۶: یری قانت دیر یا مولا. ل ۴: قراسر ایدار یا مولا. ع ۷: یراسه ایدور. ب م: قارغه ایدور یا مولی. ت ۱: یراسه دیر یا مولا. ل ۱، ب ک: یا مولی. ع ۸: یار بره آیدور یا مولا. ل ۲-ده: یوق. ع ۳: یراسر آیدور.
 ۳۴- ل ۴: تورغای ایتور یا الام.
 ۳۵- ع ۱، ۸، برمه آیه. ع ۶: برماکین آیه یله. ل ۳، ت ۲: برمه آیه کون یله. ل ۲-ده: یوق. ل ۴: برماکیل آیه کونه.
 ۳۷- ب م: حق قوش آیدور یولچيام. ل ۲-ده: یوق.
 ۳۹- ب ک: سلیمان ساوچی یم. ل ۴: پیغمبره ساوچیم. ل ۲-ده: یوق.
 ۴۰- ب ک-ده: «یا لان» سوزی یوق. ل ۲-ده: یوق. ع ۱، ۶، ۸: یلان چیان ایچنده.
 ۴۱- ع ۳: بزتک قالب حیرانه. ع ۴، ل ۲-ده: یوق. ب م: بازبلتک دیر سیرانه. ل ۴، بخ: بذلک قالب حیرانه. ل ۱: بزلكه قالب. ع ۸: برکیک قالب حیرانه.
 ۴۲- ب م: هر یان باقیب هر یا نه. ع ۴، ل ۴-ده: یوق. ل ۴: حیران قالب هر یانه. بخ: حیرانه باقیب هر یانه.
 ۴۳- ع ۳: دم مدی چقوب سیرانه. ل ۲-ده: یوق. ل ۴: من کزرمین هر یا نه. ع ۱، ۶، ل ۱، ۸، ت ۲: دم دم چقیب سیرانه. ب م: دوّم چقب.
 ۴۴- ع ۳: کرردمدان ایچنده. ل ۴: قالب کریان ایچنده. ع ۴، ل ۲-ده: یوق. ع ۱، ۶، ل ۱، ۸: گزار دوران ایچنده.

۴۵. دورنا دیور پر آچار من
 ۴۶. بغداد سوين ایچر من
 ۴۷. قیش هندوستان گوچر من
 ۴۸. لاله زاران ایچنده
 ۴۹. بایقوش آیدار دردییم بار
 ۵۰. تسییحیم بار، وردییم بار
 ۵۱. ویرانه ده یوردییم بار
 ۵۲. زار و گریان ایچنده
 ۵۳. چیم چیق آیدار فقیر من
 ۵۴. قوللیغیمه حقیر من
 ۵۵. حق یادینی اوقور من
 ۵۶. شام شبستان ایچنده

- ۴۵-۷: دور نه دیر اوچار من. ل ۳، ت ۲: تورنه آیدور اوچارین. ع ۸: دورنه آیتور اوچارمن. ب خ: دورنه ایدار فر آچار.
 ۲-ده: یوق. ل ۴: طورنه دیر آچار آچار من. ع ۱، ع ۶: دورنا دیر بر اوچار من.
 ۴۷-۴: هندوستان ده قش لار من. ل ۳، ت ۲: کوچارین. ل ۲-ده: یوق.
 ۴۸-۴: کلی کلزار ایچنده.
 ۴۹-۲: بای قوش دردییم بار. ل ۲-ده: یوق. ل ۴: دادیم بار.
 ۵۰-ب خ: تسییح حقه وردیمبار. ل ۴: تسییحیم بار دردییم بار.
 ۵۱-ع ۶: ویران خانه یوردییم. ب ک-ده: «بار» سوزی یوق. ل ۲-ده: یوق.
 ۵۲-ل ۳، ت ۲: زار زاران ایچنده.
 ۵۳-ع ۲، ع ۶، ب ک، ع ۸، ت ۲، ل ۳: اسحاق آیدور فقیر من. ع ۷: اسحاق آیتورور. ب م: اسحاق آیدور غمکینم. ل ۲-ده: یوق. ل ۱: فقیرمن.
 ۵۴-ع ۱: قل لغنه. ع ۴: قوللوغمه مقررمن. ل ۴: قل لوغمه مقیر من. ب م: کوزده یاشی نم کنم. ل ۲-ده: یوق. ب خ: قوللوغمه حقیرمن.
 ۵۵-ب م: قزیل قانه زنکینم. ب خ: حق ذکرینی اوقیرمن. ل ۲-ده: یوق.
 ۵۶-ب م: شول خراسان ایچنده.

۵۷. موسیچه آیدار گیدار من
 ۵۸. گلدیم بیلدیم اوتر من
 ۵۹. اوج آغاچنی چاتر من
 ۶۰. قوزلاب ویران ایچنده
 ۶۱. لاجین آیدار جوشیمدین
 ۶۲. مست بولدیم اوز هوشیمدین
 ۶۳. قالدیم تانگیریم ایشیندین
 ۶۴. بند زندان ایچنده
 ۶۵. توراج تلی ثناده
 ۶۶. اوردک تلی دعاده
 ۶۷. قازلار قالیقب هواده
 ۶۸. گوزی عَمَان ایچنده
 ۶۹. قمری لار آواز بیلان
 ۷۰. طاوس ایشی ناز بیلان
 ۷۱. ققنوس قوش منگ ساز بیلان
 ۷۲. شول هندوستان ایچنده

۵۷- ع ۴: موساچه. ت ۱، ت ۲، ل ۳: موسیچه دیر کیتار من. ل ۲-۵: یوق.

۵۸- ل ۲-۵: یوق. ۵۹- ل ۲-۵: یوق. ل ۳، ت ۲: آغاچی.

۶۰- ل ۲-۵: یوق. ۶۱- ع ۴: لاجن آیدور چوشدیمدین. ل ۲، ل ۴-۵: یوق.

۶۲- ل ۲، ل ۴-۵: یوق. ع ۴: مت بولدیم اوز ایشیمدین.

۶۳- ع ۶: تنکریم اسپندین. ت ۱، ت ۲، ل ۳: تنکری. ل ۲، ل ۴-۵: یوق.

۶۴- ل ۲، ل ۴-۵: یوق. ۶۵- ت ۲: سناده. ل ۲-۵: یوق.

۶۶- ل ۲-۵: یوق. ۶۷- ل ۲-۵: یوق. ع ۴: قازلار قالیقب. ت ۲، ل ۳: قازلار قایب هواده.

۶۸- ل ۲-۵: یوق.

۶۹- ل ۲-۵: یوق. ع ۷، ت ۱: قمرلار آواز بیلان. ع ۸: آواز برلان. ب م: قمرلار آواز بیله.

۷۰- ع ۴: طاوس قوش ناز بیلا. ع ۶: طوس قوشی ناز بیلان. ب م: ناز بله.

۷۱- ع ۴: ساز بیله. ع ۶: ققنوس قوشی ساز بیلان. ب م: قوشلار ساز بیله. ع ۸: ساز برله. ل ۲-۵: یوق. ل ۴: ققنوس ایشی ساز

بیلان. ۷۲- ل ۲-۵: یوق.

۷۳. طوطی قوشلار زارلاشیب
 ۷۴. امر حقی گوزلاشیب
 ۷۵. آدم تلین سوزلاشیب
 ۷۶. گزار انسان ایچنده
۷۷. کیک آیدار آغلار من
 ۷۸. سنگا صدقیم باغلار من
 ۷۹. بالالاریم دردیندین
 ۸۰. یوراگیم قان ایچنده
۸۱. قورت آیدار اوزار من
 ۸۲. نیردین قیلسام گذر من
 ۸۳. رزقیم آراب گزار من
 ۸۴. چول بیابان ایچنده
۸۵. یدی یر بولمیش بنا
 ۸۶. هر ذات آیدار بر ثنا
 ۸۷. اوتلار هم دیور ربنا
 ۸۸. نوروز باران ایچنده

- ۷۳-ع ۶، ۷: طوطی قوشی زارلاشیب. ب:م: طوطی قوشدیک زارلاشیب. ل ۲-ده: یوق.
 ۷۴-ع ۶، ۷: حق امرینی کوزلاشیب. ب:م: حق ثناسین ایزلاشیب. ع ۸: حق امرینی. ل ۳، ت ۲: امر حقه. ل ۲-ده: یوق.
 ۷۵-ب:م: آدم سوزین سوزله شیب. ل ۲-ده: یوق.
 ۷۶-ل ۲-ده: یوق. ب:م: کزدیم انسان ایچنده.
 ۷۷-ل ۲-ده: یوق. ب:م: کیک آیدار کرمدین.
 ۷۸-ع ۶، ت ۱: صدقیم سنکا باغلارمن. ع ۷: باغلارم. ب:م: سقله قورتدین قولوندین. ل ۳، ت ۲: حقه صدقیم. ل ۲-ده: یوق.
 ۷۹-ل ۲-ده: یوق. ع ۱: بالالارمنک دردیندین. ع ۷: بالارم. ب:م: اوقدین آطدین توفنکدین.
 ۸۰-ل ۲-ده: یوق. ب:م: اوچی سیران ایچنده.
 ۸۱-ع ۴، ل ۲-ده: یوق. ع ۳، ۸، ب:ک، ت ۲: قورت آیدار که اوزار من. ل ۴: قارسقر آیتور اوزار من.
 ۸۲-ع ۴، ل ۲-ده: یوق. ل ۳: یردین قیلسام. ل ۴: هر نه یرنی گزار من.
 ۸۳-ع ۴، ل ۲-ده: یوق. ل ۳، ت ۲: رزقم آولاب. ل ۴: رزقمنی آولاب.
 ۸۴-ع ۴، ل ۲-ده: یوق. ل ۸۵-ل ۲-ده: یوق. ل ۴: کدی دیر بولمیش بنا.
 ۸۶-ل ۲-ده: یوق. ب:م: هر یرینده بر ثنا. ت ۲: هر ذات اوقور بر ثنا.
 ۸۷-ت ۲: اوت هم دیر ربنا. ل ۲-ده: یوق. ل ۴: اوتلار هم دیر یا ربنا.
 ۸۸-ل ۲-ده: یوق.

۸۹. قیامت گون الینگدین
 ۹۰. خبر بیرلار حالینگدین
 ۹۱. قایت یمان یولینگدین
 ۹۲. گوردینگ قرآن ایچنده
۹۳. امیدلی بول یوسف دیک
 ۹۴. صبرلی بول ایوب دیک
 ۹۵. گراوغراشسانگ یعقوب دیک
 ۹۶. درد کنعان ایچنده
۹۷. جانیم جرعه نوش ایلا
 ۹۸. نفسیم اهل هوش ایلا
 ۹۹. کرمینگا دوش ایلا
 ۱۰۰. تانگله دیوان ایچنده
۱۰۱. مختومقلی اوزینگا
 ۱۰۲. باق، یاش گتر گوزینگا
 ۱۰۳. عیبلاشمانگ سوزیمگا
 ۱۰۴. یار و یاران ایچنده

- ۸۹-ع ۳: الکیدین. ع ۷: قیامت کون خالینگدین. ب م، ل ۲-ده: یوق.
 ۹۰-ع ۷: خبر بیرلار یولینگدین. ب م، ل ۲-ده: یوق. ل ۴: خبر سورار یولینگدین. ل ۳، ت ۲: خبر سورار حالینگدین.
 ۹۱-ع ۳: قایتغیل یمان. ل ۳، ت ۲: قایداماین یولینگدین. ل ۲-ده: یوق. ل ۴: یمان ایشینگدین.
 ۹۲-ع ۲، ل ۱، ت ۲: فرقان ایچنده. ع ۳: کوردینک فرمان ایچنده.
 ۹۳-ب م: امیدیم بار یوسف دیک. ۹۴-ب م: صبر قیلغین ایوب دیک.
 ۹۵-ل ۳، ت ۲: کر اوغراسنک. ب م: قرق یلاب یعقوب دیک. ل ۱: کر اوغراش یعقوب دیک. ل ۴: کر اوغراسنک یعقوب تک.
 ۹۶-ب م: یغله کنعان ایچنده. ل ۱، ل ۴: درده کنعان ایچنده.
 ۹۷-ع ۳، ع ۴، ع ۸، ب ک، ت ۲: جرعه ایله. ع ۷: جامی جرعه نوش ایلا. ل ۴: جانیم جرعه جوشی ایله.
 ۹۸-ت ۲: نفسیم آیدور هوش ایله. ل ۳: نفسیم آیدور خوش ایلا. ل ۴: نفسیم اهلی خوش ایله.
 ۹۹-ع ۳: کرمنک. ب م-ده: یوق.
 ۱۰۰-ب م-ده: یوق.
 ۱۰۲-ب م: قان یاش کلور کوزینکا. ل ۴: یاش کلور کیل کوزنکله.

۱. کونگل نه ایش بتردینگ
۲. گلدینگ جهان ایچنده
۳. قالدینگ دنیا غمنده
۴. یوراگینگ قان ایچنده
۵. آباددیب قول سوندینگ
۶. دویبی ویران ایچنده
۷. تن توفراقدور اگلانمز
۸. جوهر جان ایچنده
۹. رستم لار قومه قاریلیب
۱۰. قالدی یگسان ایچنده
۱۱. سن آلارنینگ یانینده
۱۲. گلمر سن سان ایچنده

۱-۳ ع، ۴ ب، ل ۴: کورکل نه ایش توتار سن.

۲-۳ ل: قالدینگ آرمان ایچینده.

۳-۲ ع: قالدی دنیا. ب، ل ۴، ل ۳، ت ۲: غمندین.

۴-ب: جان ایچینده.

۵-۲ ع، ۳: آباد دیب ال اوزتسنک. ع ۴: ال اوزاتیدینک. ب: سوندیغم. ل ۳، ت ۲: آباد دیب ال سونسانک. ل ۴: آباد بلب

ال اوردینک.

۶-۱ ع: دولی ویران.

۷-۱ ع، ۲: توفراقدور انکلنمز.

۸-۳ ع، ل ۴: شول جوهر جان ایچنده. ع ۴: شول کوهر جان ایچینده. ت ۲: بول شیرین جان ایچینده. ل ۳: بو شیرین جان

ایچینده.

۹-۳ ل، ت ۲: رستم قومه.

۱۰-۳ ع: قالدینگ.

۱۱-۴ ل: آنلارینک.

۱۳. دنیالیک دیب یوگورور سن
 ۱۴. تا ایچنگده دم باردور
 ۱۵. دم ایچنگدین چیقینچه
 ۱۶. باشینگده منگ غم باردور
 ۱۷. غم آستینده یاتور سن
 ۱۸. نه آنگا مرهم باردور
 ۱۹. دویمز گوزینگ دولماغه
 ۲۰. بر قوشاویچ قوم باردور
 ۲۱. بو جهانده آدمزاد
 ۲۲. سندین غافل کیم باردور
 ۲۳. قورده قوشه نظر قیل
 ۲۴. کل فرمان ایچنده
 ۲۵. ای یارانلار اول دنیا
 ۲۶. باران بارده گلان یوق
 ۲۷. اولی دیری حالیندین
 ۲۸. خبر خاطر بیلان یوق

- ۱۳-ع ۲، ب: دنیا لیک دیر. ع ۴، ل ۴: یورور سن. ت ۲، ل ۳: دنیا اوچون یوکور سن.
 ۱۴-ع ۲، ع ۴، ب: م، ت ۲، ل ۳: ایچنگده دم بار دور.
 ۱۵-ل ۴: چقغانچه. ۱۶-ل ۳، ت ۲: یوز غم.
 ۱۷-ل ۳، ت ۲: غم آستنده قالیب سن.
 ۱۸-ب: م: نه مونکا مرهم. ع ۴: نی مونکا. ل ۴: نه مونکا ملحم باردور.
 ۱۹-ل ۳: دولدیرغه.
 ۲۰-ل ۴: بر قوش اودیم قوم بار دور.
 ۲۳-ل ۴: قوشلاره چق نظر قیل.
 ۲۵-ل ۴: دنیایه.
 ۲۶-ع ۴: کیدان بترده. ل ۴: باران باردور.
 ۲۷-ب: م: دیری اولی حالیندین. ل ۴: تریک اولی.
 ۲۸-ع ۱، ع ۲، ع ۴: ب-م-ده: یوق.

۲۹. چرخ فلک الیندین
 ۳۰. آغلان بارده گولان یوق
 ۳۱. یالانچی نینگ وفاسی
 ۳۲. یوقدور دیسام یالان یوق
 ۳۳. عقل ایدینگ قرداشلار
 ۳۴. کهنه لاردین قالان یوق
 ۳۵. دنیا به بیل باغلاغان
 ۳۶. قالدی زیان ایچنده
 ۳۷. یا الهیم سن ساقلا
 ۳۸. قراقچی دین یول لارده
 ۳۹. ساغده سولده چاغیرلار
 ۴۰. یراق چیقغان چول لارده
 ۴۱. کونگل دنیا عشقنده
 ۴۲. حرام سوزلار تل لارده
 ۴۳. من بر عاجز بنده من
 ۴۴. کمینه من قل لارده

۲۹- ع ۱، ۲، ۳، ۴-ده: یوق. ل ۴: شرحی فلک.

۳۰- ع ۱، ۲، ۳، ۴-ده: یوق. ل ۴: آغلان بار کولان یوق.

۳۱- ع ۴: وفاسین.

۳۲- ل ۴: عقل بلان قرانکز.

۳۳- ت ۲: یوقدور دیسه.

۳۵- ل ۴: باغلایان.

۳۷- ع ۴: یا الها. ع ۳، ل ۳: یا الهی.

۳۹- ع ۴: ساغدین سولدین. ب م: ساغده سولده چاغیرین. ل ۴: چاغرور.

۴۰- ع ۲، ۳: برقامغین چوللارده. ع ۴: سو آقماغان چول لارده. ب م: برقامغان چول لارده. ت ۲: براخماغین چول لارده.

ل ۴: برقامغیل بوللرده.

۴۲- ع ۴: حرام زادلار.

۴۴- ت ۲: کمینه قل لارده.

۴۵. کوب گناه لار قازانديم
 ۴۶. آز فرصتلى يىل لارده
 ۴۷. خجالته قويماغين
 ۴۸. يخشى يمان ايچنده
 ۴۹. مختوم قلى آلدايور
 ۵۰. قحبه فلک بزانيب
 ۵۱. کونکلينگنى مايىل قيلمه
 ۵۲. آنکا قرشى دوزانيب
 ۵۳. نه فراغت ياتور سن
 ۵۴. ال آياغينگ اوزانيب
 ۵۵. اجل ياتور کميننگده
 ۵۶. اوقين يايين گزانيب
 ۵۷. محشر گونى باره گور
 ۵۸. ايمانينگنى قازانيب
 ۵۹. قورى گلدينگ بوش گيتمه
 ۶۰. آخر زمان ايچنده

۴۶- ع ۴، ۴: يول لارده.

۴۷- ل ۴: خجالنده.

۴۹- ع ۲، ل ۴: آلدا دور. ع ۳، ب: م: آلدده دور. ع ۴: آيديار.

۵۰- ع ۲: قهبه دنيا. ل ۴: قحبه دنيا بزانونب. ع ۴: قهبه دنيا بزانونب.

۵۱- ع ۴: مايىل توتومه. ت ۲: کونکلينگا. ل ۳: مايىل ايتمه.

۵۲- ع ۲: آنکا قرشو يوزانونب. ع ۳: قارشى بزانونب.

۵۵- ع ۲، ع ۴، ب: م، ت ۲، ل ۳: ياتور کيننگده. ع ۳: اجل ياتير کينک يردده. ل ۴: اجل ياتور يانکده.

۵۶- ل ۳: اوق يايى.

۵۹- ل ۳، ل ۴: کليب.

۱. عاشق لار حق عشقینده
۲. حیرانده دور حیرانده
۳. گوزلار وصفینگ ایزینده
۴. سیرانده دور سیرانده
۵. قیلدی آنگا حق رحمت
۶. نور تجلی قدرت
۷. خرقة گیان خواجه احمد
۸. سیرانده دور سیرانده
۹. یردین چیقان آغاچلار
۱۰. تلی ثنالی قوشلار
۱۱. سُبْحان سوان درویشلار
۱۲. دورانده دور دورانده
۱۳. آیل عاشقیم آیل
۱۴. مجنون بول، خلقه یایل
۱۵. خلیل اوغلی اسماعیل
۱۶. قُربانده دور قُربانده

۱- ب م: عشق لار.

۳- ۸ ع: کوزلار صفت ایزنده. ع ۶، ب م: کوزلار صفت ایزنده. ل ۴: کوزلار صنعت ایزنده.

۴- ۷ ع: کیرانده دور کیرانده.

۶- ۴ ل: یوز تجلی قدرت.

۸- ۴ ع، ۶ ب م، ۸ ل، ۴: سیرانده دور سیرانده.

۱۰- ۴ ل: تللر ثنالی.

۱۱- ۳ ع: سبْحان کویان درویش لار. ع ۴: سبْحانی سوان.

۱۲- ۳ ع- ده: یوق. ۱۳- ۳ ع- ده: یوق. ب ک: آیل عاشقمه آیل. ل ۴: عائل عاشقم عائل.

۱۴- ۳ ع- ده: یوق. ۸ ع: خلقه مایل.

۱۵- ۳ ع- ده: یوق. ۱۶- ۲ ع: مجنون حلقه یایل.

۱۷. طور داغینده دورانلار

۱۸. نچه غایب ارانلار

۱۹. جمالینگی گورانلار

۲۰. فرمانده دور فرمانده

۲۱. دولدوران بو دنیانی

۲۲. سوزلان ایکی جهانی

۲۳. کلی ایشینگ بیانی

۲۴. قرآنده دور قرآنده

۲۵. مختوم قلی آج تل لار

۲۶. قوللیق ایت ای لاریل لار

۲۷. قوللیق نی قویان قول لار

۲۸. آرمانده دور آرمانده

۱۷- ب: طور داغنده کزانلار. ع ۸: طور داغنده یرانلار.

۱۹- ع ۴: یار جمالی نی کورانلار.

۲۰- ع ۱، ع ۳، ع ۶: سیرامده دور سیرامده. ل ۴: سیرانده دور سیرانده.

۲۱- ع ۸: دولت بران دنیانی. ل ۴: بو جهانی.

۲۲- ع ۲: سوزلان هرده جهانی. ع ۳: هر دو جهانی. ع ۴، ع ۶، ب: م، ع ۸، ب: ک: سوزلان هر دو جهانی. ل ۴: سویلر دم هر دو

جهانی.

۲۳- ب: ک: کل ایشینگ بیانی.

۲۵- ع ۶: مخدوم قلی کولان لار.

۲۶- ع ۱: قولوق ایت ایل لار. ع ۳: قولوق ایت ایلار. ع ۴: ایل لار. ب: م: قوللیق قیل. ع ۷: ارته قوللیق سیز. ع ۸: قوللیق

آرتدورور ایل لار.

۲۷- ع ۱، ل ۴: امرینه قلوب سز قل لار. ع ۲، ع ۳، ع ۶، ب: م، ب: ک: ارته قوللوق سز قل لار.

۱. ای یارانلار آدمزاد
۲. معنی بيلمز ياشينده
۳. بی غم بولور دنياده
۴. توردينده يا باشينده
۵. باشينده بگ دور بيلمز
۶. دنيانی گوزه ألمز
۷. ذره قيغی سی بولمز
۸. گزار اوینگ داشينده
۹. اگر اون ياشه گلور
۱۰. اوغلان ليق دين هوش گلور
۱۱. ايماک ايچماک خوش گلور
۱۲. کوب کوی بولور باشينده
۱۳. اون ياشه يتسه سالی
۱۴. قالقار کونگل خیالی
۱۵. چالور جاهل ليق یلی
۱۶. جوان گورنور دويشنده

-
- ۱-۴: آدم اوغلی. ۳-۳: ب.م، ل.۴: دنياده. ۴-۴: ب.م-ده: «يا» سوزی يوق.
  - ۵-۷: ل.۴: بيشکده توره بيلمز. ۶-۷: ت.۲: کوزه ايلمز.
  - ۷-۴: ل.۴: بر ذره قايغی بولمز.
  - ۸-۳: ل.۴: ايوان داشنده. ۷-ب.م: اويون داشندین. ۹-ع: گزار اويونک ايچنده. ل.۴: گزار اويونک ايشنده.
  - ۱۰-۷: ع.۷: خوش کلور. ل.۳، ۲: اوغلانلق هوشه کلور. ل.۴: اوغلانلق هوس بولور.
  - ۱۱-۴: ل.۴: يمک ايماک خوش بولور.
  - ۱۲-۲: ع.۳، ۴: ع.۹، ۲: ب.خ، ت.۲، ل.۴: کوی کوب بولور باشنده. ل.۳: کوی کورينور باشنده.
  - ۱۳-۷: ع.۷، ب.م، ت.۲: اون ياشه. ب.خ: اون باشه يتوشه سال لی.
  - ۱۴-۳: ع.۳: قلقتور کونکل خیالی. ۷: قلقر کونکل نينک خیالی. ب.خ: کونکلی. ل.۳، ۲: آرتار کونکل خیالی. ل.۴: باشقه بولور خیالی. ۱۶-۲، ل.۳: قیز کورينور.

۱۷. جوان ليق اودی يانار
 ۱۸. اوغلان ليق نرخی دونر
 ۱۹. هر گون بر عشقه منر
 ۲۰. اول يگريمی ياشينده
۲۱. گوزينگ آلديرسن ماله
 ۲۲. اوغرار سن هر خياله
 ۲۳. گوجينگ گلور کماله
 ۲۴. اوتوزه اولاشنده
۲۵. جاهل بولان کم بولور
 ۲۶. نه مونگا مرهم بولور
 ۲۷. قرقدہ عقل جم بولور
 ۲۸. آدمزادينگ باشينده
۲۹. ياش الیه گيدانده
 ۳۰. بولور قری آدينده
 ۳۱. اولوم بولور يادينده
 ۳۲. سانگی ايدار ايشينده

۱۸-۷، ۹: اوغلانليق دين نرخ دونر. ل ۳، ت ۲: اوغلانليق وقتی کچار.

۲۰-۳، ت ۲، ل ۴: يکرمه.

۲۱-بخ: کوزينک قالديرسن ماله. ل ۴: آلديررسن.

۲۲-ع ۲، ع ۳، ع ۷، ب م، ع ۹، بخ، ل ۴: اوغراشور سن هر حاله. ل ۳، ت ۲: خام خياله.

۲۴-ع ۲: کلدی کماله. ب م: اوتوزه اوغراشنده. ل ۳، ت ۲: اوتوزه يتوشانده.

۲۵-ع ۳: کيم بولور. ت ۲: جهال بولان کيم بولور. ل ۴: جاهل اولان.

۲۶-۳ ل: نه آنکا مرهم.

۲۷-۴ ل: قرقدہ عاقل جم بولور.

۲۹-ب م: ياش الی کداندہ. ع ۹: ياش بارانده. ت ۲: ياش الیکا کیلکانده. ل ۳: ياش الیکه يتانده.

۳۰-ع ۳: بوکولار قدی آدنده. بخ: بولور قری اويونده.

۳۱-ع ۹: اولوم بولوب يادينده. ت ۲: اولوم دوشار يادينده. ل ۳: اولوم دوشب يادينده.

۳۲-۴ ل: صایار قيلميش ايشينده.

۳۳. دوشمیشام سودایه دیب
 ۳۴. سودالی غوغایه دیب
 ۳۵. گجدی عمریم ضایع دیب
 ۳۶. آه اورار آلتیمیشینده
 ۳۷. یتیمیش ده لاش قاقلانر
 ۳۸. جان جسده ساقلانر
 ۳۹. قیغی حسرت چوخلانر
 ۴۰. کاستی بولور هوشینده
 ۴۱. قوتی یوق توتانده
 ۴۲. اینجالماين یاتانده
 ۴۳. یاش سگسانه یتنده
 ۴۴. تانیمز اوغراشنده
 ۴۵. چیقمز ایچردین داشه
 ۴۶. باقمز قوم قرداشه
 ۴۷. اولی دیورلار اول کشه
 ۴۸. یاش توقساندین آسانده
 ۴۹. مختوم قلی همّتی
 ۵۰. قالمز قدر قیمتی
 ۵۱. پیغمبرینگ امتی
 ۵۲. هیچ بولور یوز یاشینده

۳۳- ع ۴: دوشمیشام سودا یتب. ۳۴- ع ۴: سودالی غوغا یتب. ت ۲: قالدی باشیم غوغایه دیب.

۳۷- ع ۳-ده: یوق. ۳۸- ع ۳-ده: یوق. ۳۹- ع ۳-ده: یوق.

۴۰- ع ۲: کستی بولور هوشنده. ع ۳-ده: یوق. بخ: شکستی بولار هوشنده. ل ۴: کشتی بولور. ل ۳: کسدی دکار ایشنده.

۴۲- اینجالماز یتانده. ع ۷: اینجلمیدین یتانده. ب-م-ده: «یاتان» سوزی نینک سونگیندافی «ده» قوشولماسی یوق. ل ۴: انجماین یاتانده.

۴۳- ب-م: یاش سکساندین اوتانده. ۴۶- ل ۴: قویم قرداشه. ۴۷- ل ۴: کشیه. ۴۸- ل ۴: توقسانه آسانده.

۴۹- بخ: همتمز.

۵۰- ع ۳، ل ۴: قالمز قری قیمتی. ع ۴: قالمز قزلی قیمتی. ع ۷: قالمز قریب قیمتی. ب-م: قالمز غریب قیمتی. بخ: قمت مز.

۵۱- ب-م: محمدینک امتی. بخ: امتی مز. ۲: قدر و قیمتی.

۱. اولالانده ایش خوش گلمز
۲. یاشلیقده کویمان یگیده
۳. دولت گلسه اوزین بیلمز
۴. دوغالی دویمان یگیده
۵. یمانه اوگوت عبث دور
۶. یخشی اره بر سوز بسدور
۷. یوروشینی یالنگیش باسدیر
۸. یانگی طون گیمان یگیده
۹. جُبّه جوشن زره ساوت
۱۰. کسرلی قلج عرب اط
۱۱. سوش گونی گیدار اویات
۱۲. غیرتی بولمان یگیده

۱-ع ۱، ب م، ل ۴: خوش یوقمز. ع ۸: خوش یقاماز.

۳-ع ۱، ل ۱، ب ک، ل ۲: دولت گلسه سوزین بیلمز.

۶-ع ۱، ب م، ب خ: یخشی کسیکه بر سوز بسدور. ت ۲، ل ۳: یخشی کیشه. ل ۴: یخشی آدمه.

۷-ع ۹، ل ۴: یوریشین یانکلش باسدور. ب ک، ل ۲: یوریشنی یانکلش باسدیر.

۸-ل ۳: تازه تون.

۹-ب م: زری سویت. ع ۹: زیره سویت. ل ۲، ل ۳: دَره. ل ۴: حق دیب جوشان آدم زاد.

۱۰-ب م: کسر قیلج. ل ۱: کسکر قیلج. ل ۴: کسکر قلج باغلابمنسه عرب اط.

۱۱-ع ۴: کون. ل ۴: سواش کورسه توزمز نامرد. ع ۹: سواش کونی کیدر غیرت. ب ک: سواش کبی کیترا اویات.

۱۲-ع ۳: غیرتی بولان یکده. ب م: غیرات بولمان یکیده. ل ۴: ناموسی هاری اویالمیان یکیده.

۱۳. چوپان آدم چوقه بولمز
 ۱۴. آلا قرغه اوقه گلمز
 ۱۵. كوب يغلسه درخواست ألمز
 ۱۶. آنكرسى بولمان يگيده
۱۷. قولليق يترگين جانينگدين
 ۱۸. آيانمه پارچه نانينگدين
 ۱۹. قانلى بولسه گچ قانينگدين
 ۲۰. بر غريب مهمان يگيده
۲۱. دنياده هيچ كيم قالماندور
 ۲۲. مال جانہ يولداس بولماندور
 ۲۳. گويا بو دنيا گلماندور
 ۲۴. بر ذريات قويمان يگيده
۲۵. ألمازه كموش ميس گورونور
 ۲۶. دوله قرنق تويس گورونور
 ۲۷. پريزاد خاتون پيس گورونور
 ۲۸. بر خلقى سويمان يگيده

۱۳-ع ۳، ل ۱، ب ك: چوفان كشى. ع ۸، ل ۴: چوقه كلماز.

۱۴-ع ۳، ع ۸، ب ك، ت ۲، ل ۲، ل ۳: اوقه بولمز.

۱۶-ب م: بولميان. ل ۴: آريسي بولمان يكيده.

۱۷-ل ۴: قللق بتركيل.

۱۹-ل ۲: قانلى بولسنگ.

۲۰-ع ۱: بر فقير مهمان يكيده.

۲۱-ل ۴: قالمامش. ۲۲-ل ۴: بولمامش. ۲۳-ل ۴: دنياغه كويا كلمامش.

۲۴-ع ۲، ع ۳، ع ۴، ب م، ع ۸، ع ۹، ل ۲، ل ۳: بر اولاد. ب خ: ذريات قويمان. ت ۲: بر اولاد قويمان يكيده. ل ۴: ذريات بولمان.

۲۵-ع ۱، ع ۲، ع ۴، ل ۱، ع ۸، ب خ، ل ۲: ألمز كميش ميس كورينور. ل ۳، ت ۲: آلتون كموش ميس كورونور.

۲۶-ع ۲، ع ۳، ع ۴، ل ۱، ع ۸، ع ۹، ب ك، ل ۲، ل ۴: ياتلانه قرنق تويس كورونور. ع ۳: سرنديت خاتون فيس كورونور. ب م:

حويلانه قرنق. ب خ: ستلان قيرناق تويس كورونور.

۲۸-ل ۴: بر خلق نيك.

۲۹. مال دونار چيان چرمگه
 ۳۰. دورارات قانينگ سورماغه
 ۳۱. ماليندين زكوه برماغه
 ۳۲. گوزلاري قيমান يگيده
 ۳۳. مختومقلي يولدين چيقمز
 ۳۴. يمانه يخشي سوز ياقمز
 ۳۵. منگ سوز آيتسنگ بري يوقمز
 ۳۶. تانگري سي قويمان يگيده

۳۰- ع ۲: قانين سوررمكا. ع ۹: دورارات قانين سورمكا. ل ۴: ايت كلور قانين سورماغه.

۳۱- ع ۴: مالين زكات برمكه.

۳۲- ع ۴: كوزلار قيমান.

۳۴- ع ۳: يخشي كب يوقمز. ل ۱، ع ۹، ب.خ، ل ۴: يمانه يخشي سوز يوقمز. ل ۲، ب.ك: يمانه يخشي كب ياقمز.

۳۵- ع ۳: بيري ياقمز. ب.خ: منك سوز ايتسنگ باري باقمز. ت ۲: منك سوز آيت بر سانك يوقماز. ل ۲: منك سوز آيت بري يوقمز. ل ۴: منك آيتسنگ برين توتماز.

۱. ای یارانلار بیلماک بولمز
۲. نه ایش گلور باشیمیزه
۳. گورینگ بو قجه فلکی
۴. هنگام قورار داشیمیزه
۵. اجل گلور آغزین آچر
۶. اینچه بیلی زمین قوچر
۷. گولوب گلان آغلاب گچر
۸. رحم ایلامز گوز یاشیمیزه
۹. اینانمانگ بخت و اقباله
۱۰. دونار سن یوز منگ خیاله
۱۱. اعتبار یوق گنج و ماله
۱۲. دنیا منگزار دوشیمیزه

۱- ب.م، ع.۸: ای یرانلار مسلمان لار.

۲- ت.۱: نه کیلورین باشیمزه.

۳- ل.۴: فلکنی.

۴- ل.۴: هنگامه قورار باشیمزه.

۵- ع.۲، ب.م، ع.۸: آغزین آجوب.

۶- ع.۲: زمین قوچوب. ب.م، ع.۸: اینچه بیل لار زمین قوچوب. ت.۱: ینجکه بیلدین زمین قوچار. ب.خ: اینجه بیلینک. ع.۹: اینچه بیل لار زمین قوچار. ل.۴: آنچه بلنک زمین قوشار.

۷- ع.۸، ب.م: کچیپ. ع.۹: دنیا کلان آغاب کچار. ل.۴: کلان کلیب آغلاب کچر.

۸- ل.۲، ع.۴: رحم ایتمز. ت.۱: رحمی کیلمز یاشیمزه. ع.۸: رحم ایتماز یاشیمزه. ع.۹: رحم ایتمازلار یاشیمزه.

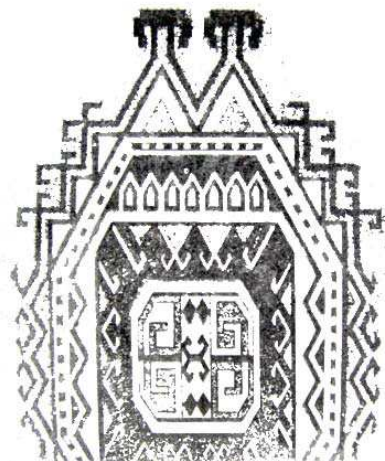
۹- ع.۳، ع.۴، ب.م، ب.خ: دایانمانک بخته اقباله. ع.۸: دینمانک بخت اقباله. ع.۹: دنیانینک بختی اقباله. ل.۴: دایمانک بخت طالعه.

۱۰- ع.۲، ع.۳، ت.۱، ع.۹، ل.۴: دولانور یوز منک خیاله. ب.م: دولانور سن یوز منک خیاله.

۱۱- ب.م، ع.۸: کنجی ماله. ت.۱: ملکه ماله. ع.۹، ب.خ: اعتبار یوق کنجه ماله. ل.۴: اعتبار یوق دنیا ماله.

۱۲- ع.۸: دنیا منگزار داشیمزه.

۱۳. فلک بیزه اگری باقیب
 ۱۴. ال اوزادیب افسون اوقوب
 ۱۵. اورته یرده دانه دوکوب
 ۱۶. تور قوروبدور داشیمیزه
۱۷. مختوم قلی گیتسنگ موندین
 ۱۸. خیر شر سورالور سندنین
 ۱۹. شیرین جان آیریلسه تندین
 ۲۰. قوم قوانر لاشیمیزه

- ۱۳-۸: فلک بزی اگری باقیب. ل ۴: فلک بزه دوغری باقسه.
 ۱۴-۹: اوفسون. ل ۴: افسون اتسه.
 ۱۵-۴: دانه توکسه.
 ۱۶-۲، ۴، ب، م، ت ۱، ۸، ۹، ب: خ: طور چکوبدور. ل ۴: تور چکیبدور باشیمزه.
 ۱۷-۲، ۳، ۴، ت ۱، ۹: مخدومقلی بارسنگ.
 ۱۹-۲، ت ۱، ۸: آیریلسه شیرین جان تندین.
 ۲۰-۲: قوم قاریلور لاشمزه.

۱. کشی سانغینی کم ایلار
۲. توتان ایشین روان گورسه
۳. سونگین گوزلار ساغنیب سوزلار
۴. هر ایشینده زیان گورسه
۵. خیالیندین چیقرماین
۶. بدننه بیر یگیت تیمار
۷. علیحده فنا یولده
۸. کونگل دیان جوان گورسه
۹. هر نه قدر بولسه آج زار
۱۰. فراغت دورار بی گمان
۱۱. قرارسز دلمریب اورونر
۱۲. قریچغای دولده قان گورسه

۱-۴ ل: کشی سایغاننی کم ایلار.

۲-۴ ل: توتان ایشینک روان کورسه.

۳-۱ ل، ۹ ع، ۲ ل: سانب سوزلار. ۴ ل: سونکین کوزلار قاراب سوزلار.

۴-۴ ل: هر ایشینکده زیان.

۵-۴ ل: خیالیندین چقار حالده.

۶-۱ ع: بیر یکت یتمز. ۴ ل: بر یکت دوزانسه مالده.

۷-۱ ل: علاهیده فها یولده. ۹ ع: علاهده پنهان بو یولده. ۴ ل: شهرده یا که شولده.

۹-۱ ع، ۱ ل، ۲ ل: نه قرته بولسه. ۳ ع: هر نه قرته. ۹ ع: نه قرنی بولسه آجو زار. ۴ ل: نه قدر آش زار.

۱۰-۱ ع، ۱ ل، ۲ ل، ۹ ع: فراغتمدورور بیکار. ۴ ل: فراغت دور تورار بیکار.

۱۱-۱ ع، ۳ ل، ۲ ل: قرینچغه. ۹ ع: قرینجه. ۴ ل: قرنجه قولده قان کورسه.

۱۳. طلب کارلیکده مال تابغان
 ۱۴. یگیت لار آط قولاغیندین
 ۱۵. قوانجی گوچلی راک ایتگان
 ۱۶. بو سوده کاروان گورسه
 ۱۷. بلنددین باقیب اوتورغان
 ۱۸. شول آوچی لار قرار ایرکان
 ۱۹. دیلار یر آستیدین یورماک
 ۲۰. یاقین یردین جران گورسه
 ۲۱. سوش جاینده کم جرأت
 ۲۲. یوراک سز بی هنر نامرد
 ۲۳. ستمنی جبری کان ایلار
 ۲۴. غنیمین ناتوان گورسه
 ۲۵. مختومقلی معشوقیم
 ۲۶. اوغراشسه کونگل نیلار
 ۲۷. یوراگی یاریلاره گلکای
 ۲۸. گوزسز کورلار جهان گورسه

-
- ۱۴-۴ ل: یکت لار آط قوللانغان.
 ۱۶-۴ ل: سادده کاروان کورسه.
 ۱۷-۹ ع: بلندلاره یاقیب اورغان.
 ۱۸-۱ ع: شو ایشلا یقرار ارکان. ۹ ع: شو آوچی لار. ۲ ل: شوی آوچی لر. ۴ ل: شول آوشیلار قرا کوران.
 ۱۹-۲ ل: یر آستیدین یورماک.
 ۲۰-۴ ل: یاقین یرده.
 ۲۱-۱ ل: شول سواش جاینده کم حیرات. ۴ ل: سواش یانیده کم.
 ۲۲-۱ ل: یورکسز بی هناره.
 ۲۳-۱ ع: کان ایدار. ۹ ع: جبر کان ایلار. ۴ ل: جبرنی.
 ۲۵-۹ ع، ۱ ل، ۲ ل: منم مخدومقلی معشوقیم.
 ۲۶-۴ ل: کونکل یغلار.
 ۲۷-۱ ل: یوراک یاریلورغه کلکای. ۴ ل: یوراکی یاریلورغه کلکای.
 ۲۸-۴ ل: کوزی کورلر.

۱. ایه‌سینه اخلاص ایدان چین مردان
۲. ابریشم هوسین ایتمز شال تاپسه
۳. دنیا مالی اوچون ایشی سرگردان
۴. کونگل دویمز اسلار آرتیق مال تاپسه
۵. یان یولداشلی یولداشینه سویانر
۶. خوفلی یرده یاتان، تیز تیز اویانر
۷. قراقچی لار کاروان گورسه قوانر
۸. گچیت تاپیمان لار سوده سال تاپسه
۹. گچیرلار هر یرده سوزیم تحقیقه
۱۰. قری آرمان چکار یگیت چاقیغه
۱۱. اشک مونجیغینه برار یاده عقیقه
۱۲. بیچاره چوپانلار یاقوت لعل تاپسه

۱-۴ ل: یرادانه اخلاص.

۲-۴ ل: ابروشم جواسین اتماز.

۳-۱ ع، ۲ ع: دنیا مالی سرکردان. ت ۱، ع ۹، بخ: دنیا مایل ایشی چتن سرکردان. ت ۲: دنیا مالی ایشی اویون سرکردان. ۴ ل: ایشی جنون سرکردان.

۴-۱ ع، بخ: کونکل کویمنج ایدار آفاق فال تاپسه. ع ۲: کونکل کویمنج ایدار اریق مال تاپسه. ت ۱: کونکلی کویماج ایدار ارقی فال تافسه. ع ۹: کونکل کویمنج ایدار اریق پال تاپسه. ت ۲: کونکلی کویمنج ایریغ تاپسه. ل ۴: کونکل کویماج ایدار اریق مال تاپسه.

۵-۲ ع، ۹ ع، بخ: یول یولداشی. ت ۱: یول یولداشی بربرینه دایانور. ل ۴: یول یولداشی یولداشینه دیانور.

۶-۱ ع: یاتان تیز اویانور. ت ۲: تیزدین.

۸-۲ ت: کچیده تاپمایانلار سوده سال تاپجسه. ل ۴: کیشو تاپیمان لار سوده سال تاپسه.

۹-۲ ت: اوتیر لار هر یرده. ل ۴: هر یرده کچیلور سوزیم تحقیقه.

۱۱-۱ ت: اشک مونجغنه بریر حقیقه. ع ۹: اشک مونجغنه بیر یا حقیقه. ت ۲: ایشاک مونجغنی برماز عقیقه. ل ۴: اشک مونجیاقه بر یاده حقیقه.

۱۲-۱ ت: بی خبر چوفانلار یاقوت لار تاپسه. ت ۲: بی خبر چوپانلار یاقوت لغل تاپسا. ل ۴: بی چوفانلار یاقوت لال تاپسه.

۱۳. جان خوفیندین بولور عقلی حیران
 ۱۴. یلان کشمیر گورسه اوتالگی طیران
 ۱۵. شیر سیاگوش گورسه فیلهم کرک گردان
 ۱۶. آغاچه قورت دوشسه قاوین خال تاپسه
۱۷. مرددین دیلاگ ایدان نومید اوریلمز
 ۱۸. نامرده دوشان ایش معلوم قایریلمز
 ۱۹. پروانه اوت گورسه جان بیر آیریلمز
 ۲۰. سیماب قزیل تاپسه مگس بال تاپسه
۲۱. ای تربیت اسلان کشی تن اوچون
 ۲۲. عشرت دیلان اوغل قیز و زن اوچون
 ۲۳. آق پولی ساقارلار قره گون اوچون
 ۲۴. خوش گزارلار قزیل یاشیل آل تاپسه
۲۵. مختومقلی یوز منگ کویلار کوچه لر
 ۲۶. اویناشرلار بزدین دوران بچه لر
 ۲۷. حقدین ناحقدین مال قازانیب نچه لار
 ۲۸. صرف ایدارگه جایین تاپمز مال تاپسه

۱۴- ت ۱، ۴ ل: ایتالکی طیران. ع ۹: یلان کشمیر کورسه. ت ۲: یلان کشمیر کورسه اولور بیکمان.

۱۵- ع ۹: شیر سیاگوش کورسه اوتالکی طیران. ت ۲، ۴ ل: هم کرکردان.

۱۶- ب خ: آغاچه قورت توشار قاوین حال تاپسه.

۱۷- ت ۲: نومید آیریلمز. ۱۸- ت ۲: معلوم بریلمز. ۱۹- ت ۲: جان سیر آیریلمز.

۲۰- ت ۱، ت ۲، ۴ ل: قزل کورسه. ۲۱- ۴ ل: استایان کشی.

۲۲- ت ۲: عشرت تیله. ۴ ل: عشرت استار اوغل قز هم زن اوچون.

۲۳- ۴ ل: آق بوری صاقلارلار قاره کون اوچون.

۲۴- ع ۹: خوش کراکدور. ت ۲: خبش کراک قزل. ۴ ل: خوش کون کراک یاشل قزل آل تاپسه.

۲۵- ت ۲: محتم قلی یورمانک کویلار کوچه لار.

۲۶- ب م، ع ۸: آیده دور بزدین. ت ۲: سوزلاشورلار بزدین. ۴ ل: ایتادورلار بزدین توغان بچه لار.

۲۷- ع ۹: حق ناحقدین. ت ۲، ۴ ل: حلال حرام مال قزانور.

۲۸- ت ۱: جایین بیلمز.

۱. بدو اولسه میدان قالور آرمانلی
۲. حق عشقینه آطسال، میدان یولوقسه
۳. ار اولاجک هنگام قالور دورانلی
۴. وقتنگی خوش گچیر دوران یولوقسه
۵. یگیت باردور سوزین تاپمز سوریدار
۶. یگیت باردور دمی داشلار اریدار
۷. جای یرینده قایره قالسه قریدار
۸. قوچ یگیدینگ آطی چمان یولوقسه
۹. ایشی درست گلمز کونگل چینیه
۱۰. دوداغینی دیشلاب آخ چکر زنینه
۱۱. یلان زهری بولوب یایلور تنینه
۱۲. یگیت قریر عیال یمان یولوقسه

۱- ل ۴: بر آد اولسه.

۳- ع ۴: اولکا چن. ت ۱: ایر اولکانده هنگام. ل ۳، ت ۲: یکت اولسه هنگام. ل ۴: ایر یکیت اولسه میدان قالور.

۴- ع ۲: وقتنگ خوش.

۵- ع ۳: دلی داشلار اریدور. ل ۴: یکت باردور سوزنه یتماز سوز آیتور.

۶- ت ۱: یکت باردور داغ داشنی اریدور. ف: یکت بار دور داشنه اهرایدور. ل ۴: دورداغی داشی ایریدور.

۷- ع ۳: قایره قویسه قریدور. ع ۴، ت ۱: جای یرینده غریب بولسه قریدور. ل ۲: غیری قویسه قریدور. ل ۴: جایلی یرده کرو قالسه.

۸- ل ۴: خوش یکتنگ آطی چغان.

۹- ع ۲: کونکلنک چینیه. ف: کونکلنک چن نه. ع ۸: اون ایشی کلاماز کونکل چه نینه. ل ۴: کونکلی چانته.

۱۰- ت ۱: آه چکر دوداغین دیشلار زنینه. ف: زن نه. ع ۸: دوداق تیشلاب آخ چکیار زنینه. ب:خ: دوداق تیشلاب آخ چکار زنینه. ت ۲: دوداغینی دیشلار آخ چکار زنینه. ل ۳: دیشلار قرار زنینه. ل ۴: دوداق تشلاب آخ شکار زنینه.

۱۱- ع ۲: بیلانی زهر. ت ۱: یلان زهر بولور یایلور تنینه. ف: تن نه. ل ۴: یلان زهر.

۱۲- ع ۲: یکیت یمان قریر.

۱۳. یوز نامرد یرینی توتمز بر مردینگ
 ۱۴. مرد چکار تعصیبین ایلینگ یوردینگ
 ۱۵. بتران ایشینی گورینگ نامردینگ
 ۱۶. چانگدور دیب قاچر دومان یولوقسه
 ۱۷. مختومقلی اوگوت بر گین سوز بیله
 ۱۸. اشیتماک دنگ بولمز گوران گوز بیله
 ۱۹. مرد چیقمر مهمانه گولار یوز بیله
 ۲۰. نامرد اوزین گیزلار مهمان یولوقسه

۱۳-۸: یوز بتورمز ایشین بر مردینگ. ل ۴: یوز نامرد توتمز یرین مردینگ.

۱۴-ت ۲: تعصیفین. ل ۴: مردشیکار ایلنک ده کونیک.

۱۵-۴: کورینگ کید نامردنک. ۸: بتوران ایشین کورینگ ایمدی نامردینگ. ل ۳، ت ۲: سوران ایشین کورینگ کدی نامردینگ.

۱۶-۱: دیبان. ۴: دیوبان. ب:خ: جنکدور دیب قچار دمان یولوقسه. ت ۲: چاینگ دیر قچار دوزده دومان یولوقسه. ل ۴: جنک دیب قچار هوا دومان. ف: چاینگ دیوباً قچار دمان یولوقسه. ۸: چاینگ تیبان قچار. ب:ک، ۹: جنک دور. ل ۲: چانک دیوبا. ل ۳: چانک دیر قچار چولده دومان یولوقسه.

۱۷-۳، ۴، ۸، ف: بیلان.

۱۸-۴، ب، ت ۱، ۸، ت ۲، ل ۳: اشدان دنک بولمز.

۱۹-۴: بیلان. ت ۱: کوله یوز بیله. ل ۴: مرد شقار.

۱. دنیاده نچه ایش باردور یماندر
۲. بری اول کیم یرسبز قهری جوش گلسه
۳. عاشقه هر گونده آخرزماندور
۴. یاردین ایراق دوشیب آرا داش گلسه
۵. دوستنگی اگلامه نفع دین قالماسون
۶. دوشمانینگ ساقلامه سرینگ بیلماسون
۷. بگه برگینگ، آچده آلفینگ بولماسون
۸. ایش مشکل دور، آنگلامزه دوش گلسه
۹. زمین سنی خالی خالی یودار می
۱۰. عاقل آدم مونده بی غم یاتر می
۱۱. هیچ بر مسخره لبق موندین اوتر می
۱۲. گیدان قوری گیتسه گلان بوش گلسه

۱-۴ ل: دنیا ده بر نچه ایش بار یماندر.

۲-۲ ع، ۲ ع، ۴ ع، ۷ ع، ۸ ع، ۹ ع، بک، ت ۲، ۳ ل: قهره دوش گلسه. ع ۳: قهر جوش. ل ۴: یر سز قهر توش گلسه.

۳-۲ ع، ۷ ع، عاشقلاره بر کون آخر زماندور. ع ۴، ۶ ع، ۸ ع، ت ۲، ۳ ل، ۴ ل: عاشقه هر بر کون. بخ: عاشقه هر کونی بر آخر زماندور.

۴-۲ ع، ۳ ع، ۷ ع، ۸ ع، ت ۲، ۳ ل: ایراق قالمسه. بک: یار ایراق قالمسه آرا داش گلسه. ل ۴: یاردین ایراق آراه تیش گلسه.

۵-۴ ل: دوستنگی انجتمه خاطر قالماسون.

۶-۱ ع، ۴ ع: سقلامه سرینگ آلماسون. ع ۲، ت ۲، ۳ ل: دوشمانینگ اگلامه. ت ۲: سرینگی. ل ۴: دوشمانی خوش کورمه سرینگ آلماسون.

۷-۲ ع، ۶ ع، ۷ ع، ۹ ع، بک، ل ۴: آچه الغنک بیکا برکنک بولمسون. ع ۳، ۴ ع، ب م، ۸ ع، بخ، ت ۲، ۳ ل: آچده آلفینگ بکه برکنک بولماسون.

۹-ت ۲، ۳ ل: زمین سنی حالا شوندا یوتارمو.

۱۰-۳ ع، بک، بخ، ت ۲، ۳ ل: عاقل بویله یرده بیغم یاتارمو. ع ۷: عقل بویلا یرده. ب م: عاقل آدم بویله بی غم. ع ۹: عاقل یرده بی غم بویله یاتارمو. ل ۴: عاقل بویله بی غم یرده یاتارمی.

۱۱-۹ ع: اوندین اوتورمو. ت ۲-ده: «بر» سوزی یوق. ل ۴: هیچ بر مسلمانلیق موندین اوتارمی.

۱۲-بخ، ل ۴: قوری کیدیب.

۱۳. اون قت اویننگ بولسه دمیر قلعه دین
 ۱۴. اجل تا پر امر یتسه الله دین
 ۱۵. حقیقت آر یوز دوندارمز بلادین
 ۱۶. حق رضاسی بیلان باشه داش گلسه
 ۱۷. عاشق من دیب لاف اورارلار یالاندین
 ۱۸. بللی سینی آیدار سورسنگ بیلاندین
 ۱۹. خلق گوزینجه یوز یل طاعت قیلاندین
 ۲۰. یخشی دور بر سحر گوز دین یاش گلسه
 ۲۱. بای لار باغلاب سخاوتینگ قاپی سین
 ۲۲. کویلدار تموغینگ مویین افعی سین
 ۲۳. گورینگ بو ایامینگ وقتینگ صوفی سین
 ۲۴. دالنامزده دیکر اوتیر آش بولسه
 ۲۵. مختوم قلی سویله عقلینگ یتینچه
 ۲۶. تدارکینگ قازان بیکار یاتینچه
 ۲۷. تموغده دور تا دنیا دین اوتینچه
 ۲۸. یمان خاتون یخشی آره دوش گلسه

- ۱۴-۷ع، ۸ع، بخ، ل ۳: امر بولسه.
 ۱۶-بم: بیلا باشه. ت ۲، ل ۳، ل ۴: برله.
 اورارلار یلاندین. ع ۶: درویش من دیب.
 ۱۹-ع ۳: حق کوزی اوچون یوز. بم: خلق کورلیکنجه. بخ: ایل کوزونچه. ت ۲، ل ۴: ایل کوزلیکنجه یوز طاعت قیلاندین.
 ل ۳: ایل کوزلیکین یوز منک طاعت قیلاندین. ع ۲۰-۸: هر سحر. ل ۳، ت ۲: کوزه یاش.
 ۲۱-ع ۱، ع ۴، بخ-ده: یوق. بم: باغلا.
 ۲۲-ع ۱، ع ۴، بخ-ده: یوق. ع ۳، بم: مویین آفوسین. ت ۲، ل ۳: مویین آغوسین. ل ۴: چوخ ایلا رطموغنک کرزی آهسین
 ۲۳-ع ۱، بخ-ده: یوق. ع ۲: بو ایامی وقتنک. ل ۴: کوکیل وقتنک شول ایامنک صوفی سین. ع ۴: کورینک بو ایمنک خیر
 و صوفوسن. ل ۳، ت ۲: کوردینک بو ایامده.
 ۲۴-ع ۱، بخ-ده: یوق. ل ۴: دالی نامین یقار اوتیر آش کلسه. ع ۶: دلانمین تیقار آغزه آش کلسه. بم: دنکله مز. ع ۹:
 تالامزده تفر اورته آش کلسه. ل ۳، ت ۲: دالینمین تیقار اوتیر.
 ۲۵-ع ۲: عشقنک یتونجه. ع ۶: عشقینک یتیانجه. ع ۸، بخ، ت ۲، ل ۳: سوزله.
 ۲۶-ع ۲، ع ۳، ع ۴، ع ۷، بم، ع ۸، ع ۹، بک، بخ: قیامتک قزن. ت ۲، ل ۳: قیامتک قزان غافل اوتینجه. ل ۴: قیامت لک
 قازان بی غم یاتانجه. ع ۲۷-۴-ده: «تا» سوزی یوق.

۱. تن ياپماغه كوينك اسلار يالانگاچ
۲. كوينكلي ديورواخ اوستيندين تون بولسه
۳. باش ساغليق ديب حقدين ديلار قرنى آچ
۴. بأشيين تاپان آرزو ايلار اون بولسه
۵. اول يگيت كيم چكه چكه حسرتى
۶. سفرليق يوكلارگه بولسه دولتى
۷. يانى برله تاپسه ياراغى اطفى
۸. ينه ديور مفت توكنمز نان بولسه
۹. كوب نان تاييب اگر بولسه كونگلى شاد
۱۰. قيز گوزل دين محبوب اسلار كوب اولاد
۱۱. بو دولتى پيدا ايتسه آدمزاد
۱۲. كونگلى اسلار بيبك شهرة خان بولسه

۱-۱: كويلاک تيلار يلانگاچ. ب.خ. ل.۴: كويلاک استار.

۲-۱: كويلاک تيفان دير اوستيندان تون بولسه. ب.خ: كويلاکلى دير. ل.۴: كويلاکلى دير داخى اوستنه تون.

۳-۴: حقدين ديلا ب. ت. ۱: جان ساغليغين. ل.۴: آچليق صولق استار حقدين قازنى آچ. ع. ۹: سغليق دير. ب.خ-ده: «ديلا» سوزى يوق.

۴-۲: ع. ۳، ع. ۹: بشى تيفان. ت. ۱: بشى تافان آرزو چكار اون بولسه. ب.خ: باش نى تيفان.

۵-۲: اول يكتلكا. ع. ۳: اول يكتكه. ع. ۶: اول يكت كه. ع. ۷، ب.م: يكت لار. ت. ۱: آدم اوغلى مونچه چكار حسرتى. ب.خ: اول يكت لار چكه چكه حسرتى. ل. ۴: اول يكتكه چكه چكار اول حسرتى.

۶-۲: سفرليق. ع. ۳: يوكلارى. ع. ۴، ع. ۷، ب.خ: يوكلار لك بولسه. ب.م: ساغليق تيلار. ت. ۱: سوزلارغه سهلهچه بولسه دولتى. ع. ۹: يوكلارينك. ۷- ت. ۱: يانى بيله بولسه يراغى آتى. ل. ۴: يانى بله.

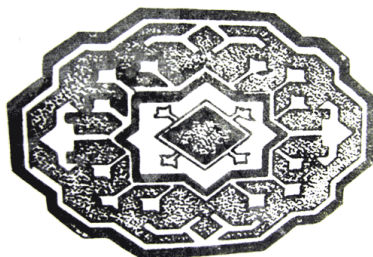
۸-۴: ينه دير كه فتح توكانمز كان بولسه. ع. ۶: ينه دير كه محبت توكانماز نان بولسه. ب.م: ينه دير كه بر توكانمز نان بولسه. ت. ۱: ينه دير كه. ع. ۹: ينه دير كه مفت. ل. ۴: ينه دير كه منت. ۹- ل. ۴: نان تاويب.

۱۰-۲: قيزدين كوزل محبوب ايسلاب كوب اولاد. ع. ۳، ع. ۸: قيز كوزال محبوب استار كوب اولاد. ع. ۶، ل. ۴: قيزدين كوزل محبوب ايسلار كوب اولاد. ب.خ: قيزدين محبوب كوزال استار كوب اولاد.

۱۱-۷-ده: «بو» سوزى يوق.

۱۲-۶، ع. ۹: كونكل استار. ع. ۷-ده: «خان بولسه» سوزلارى يرتيق.

۱۳. هم خان بولسه هم دنیاسی تای بولسه
 ۱۴. هم اولماسه هم اسپایی شای بولسه
 ۱۵. هم برماسه هم چویریمز بای بولسه
 ۱۶. یخشی آدی هم دنیاده دان بولسه
 ۱۷. مختوم قلی گوروب دوشمان طعنه سین
 ۱۸. مرد اولدور شاد توتته غمدین سینه سین
 ۱۹. یر یوزی دولدورمز گوزینگ خانه سین
 ۲۰. قارون کبی نچه خزینه نگ کان بولسه

- ۱۳-۷-ده: «هم» سوزی سطرینک باشنده یوق.
 ۱۵-ت ۱: هم برمه هم چورسات بای بولسه.
 ۱۶-۷-ده: «دان بولسه» سوزلاری یوق. ت ۱: ینه دیر که آدیله دان بولسه.
 ۱۷-۳: صغنه سین. ت ۱: مختوم قلی چکار دوشمان.
 ۱۸-۷-ده: «سینه سین» سوزلاری یوق. ت ۱: شاد ایدار. ل ۴: شاد توتقم سینه سین.
 ۱۹-ب:خ: مراد بولسه شاد توتسه غمدین سینه سین.
 ۲۰-۳-ع ۶: قارون کبی قزانینک کان بولسه. ع ۷: نا چه دنیانک بای بولسه. ب:م: قارون کمین قزاننک نچه کان بولسه.
 ۱: قارون کمین کنج دنیانک کان بولسه. ع ۹: قارون کمین ناچه غزنه کان بولسه. ب:خ: قارون کبی قزانینک کان بولسه.

۱. دوق تالاشر سبزه خلعت گيماگه
۲. کلیم گوزل ذات دور طون تاپلمسه
۳. آچ تالاشر قوری نانی ایماگه
۴. مشکل دور بشیرگه اون تاپلمسه
۵. حاصل امیدی بار اکین اکانه
۶. بوایشلار معلوم دور محنت چکانه
۷. یالانگ آياق دوزمز باسمز تکانه
۸. نیلاسون گیرگه گون تاپلمسه
۹. عقل سزلار ایش آخرین قارامز
۱۰. چولاب چکیدیندین خرنوب دورامز(?)
۱۱. آغر مجلس لاره چوپان یارامز
۱۲. نیلاسون اوتیرغه جمع تاپلمسه

سبسه خلعت.

- ۳-۲: آچ دژشر قتیغ نانی ایماکا. ع ۴، ۹: آچ دریشر قاتی نانی ایماکه. ع ۷: آچ دژشر قتیغ نانی ایماکه. ع ۸: آچ دژشر قتی نانی ایماکه.
- ۴-۲، ۴، ت ۲: بشیرکا. ع ۸: نیلاسون بشیرکه اون تافیللمسه.
- ۵-۴: حاصل امید بار دور اکین اکنه.
- ۶-۴: بو معلوم دور محنت یوکین چکانه.
- ۷-۴، ۷: آياق یلانک باسمز باتر تیکانه. ع ۸: آياق یالانک باتر باسمز تکنه. ع ۹: یالینک آياق بار دور باسمز تکنه. ت ۲: یالانک آياق دورمیز باسمز تیکانه.
- ۸-۹: نیلاسون کزارکا.
- ۱۰-۲: قرفض دورامز. ع ۴، ۷، ۸: چولاب چکیدین قرفوض تورامز. ع ۹: قرفیض دورامز.
- ۱۲-ت ۲: نیلاسون اوتارغه جم تاپلمسه.
- ۱۳-ع ۹: عشرتده.

۱۳. یگیت لیکده هر کیم عشرته یایلار
 ۱۴. باشینه یا گلور یا گلمز کوی لار
 ۱۵. دیش سزلار، نان تاپسه چاره سین ایلار
 ۱۶. نیلا سین ایماکه نان تاپلمسه
 ۱۷. مختوم قلی سویمز جدالی جنگی
 ۱۸. آخرت عزم ایتدی کوب دوستی دنکی
 ۱۹. دنیاده نه ایش بار بولمسه سونکی
 ۲۰. مشقت دور تنده جان تاپلمسه

- ۱۴-۷: یا کلماز کویلار. ع ۸: باشنه یا کلور کلمز بو کویلار.
 ۱۵-۴: مشکل دور ایماکه نان تاپلمسه. ت ۲: تیش سز لار نان تاپسه.
 ۱۶-۲، ع ۹: مشکل دور ایماکه نان تاپلمسه. ع ۷، ۸: مشکل دور سفره ده نان تافلمسه.
 ۱۸-۲: آخرت عزمین ایتدیم چوخ دوش دنکی. ع ۴: آغرتمانک لار دوستلار چوخ دوستی دنکی. ع ۹: آغیرتبان ایتدیم چوخ دوشی دنکی.
 ۲۰-۱: دنیا ده نه ایش بار بولسه سونکی. ع ۴: دنیاده نه ایش بار بولمیه سونکی.

۱. توقسان دورلى طعام بولسه قاشينگده
۲. نه لذت ايچنده دوز هم بولمسه
۳. نه بيلور سن نه ايش باردور باشينگده
۴. مشكل ايشدور باشده گوز هم بولمسه
۵. آياق بار يورماگه ال بار آلماگه
۶. قانى بنده ساغليق شكرين قيلماگه
۷. قولاق باردور اشتگانين بيلماگه
۸. كيم دوزه دور تل ده سوز هم بولمسه
۹. يوق يردين جان بريب يتردى نانى
۱۰. كونگل بوستانينده بتردى ايمانى
۱۱. آدينگ بنده بولسه ايهنگى تانى
۱۲. گلوب سنگا يوز به يوز هم بولمسه
۱۳. قسمتين حق بران رزقين آزلامز
۱۴. سوز بيلان لار بيلان سوزين گيزلامز
۱۵. كونگل جوشه گلmez تل هم سوزلامز
۱۶. هر يوراكده عشقدين كوز هم بولمسه

-
- ۱-۴ع، ۷ع، ۱، ۱ل، ف، ۹ع، ۸ع، بک، ۲ل، ۴ل: بولسه قرشنگده. ۳ل، ۲ت: تورلوک.
  - ۲-۴ل: توزى بولماسه. ۴-۴ل: كوزى بولماسه.
  - ۵-۳ع: ال بار توتماغه. ف، ال آلماغه. ۴ل: آياق يورمكه ال.
  - ۶-۴ع-ده: «بنده» سوزى يوق. ۷-۲ل: اشتگانى.
  - ۸-۷ع: كيم دوز دورار. ۴ل: سوزينك بولماسه. ۹-۴ل: يتكوردى نانى.
  - ۱۰-۱ع: بتر ايمانى. ف، ۸ع: بتكر ايمانى. ۹ع، بک: بتكار. ۴ل: بتكان.
  - ۱۱-ت ۱، ۲ل، ۴ل: ايانكنى تانى.
  - ۱۳-۲ع-ده: بوزوق (ناخوانا است). ۴ل: قسمتنك حق بركان رزق نك آز اولمز.
  - ۱۴-۲ع-ده: بوزوق (ناخوانا است). ۷ع: كز لامه. ۱۵-۴ل: كونكى جوشه كلمز.
  - ۱۶-۳ع: هم يوراكده. ت ۱: عشقدين اثر بولمسه. ۲ل: بو يوراكده. ۴ل: عشقدين اثر بولماسه.

۱۷. یل یدلین فضیحت آرتر ایامه
 ۱۸. حقینگ اوزی گترماسه انجامه
 ۱۹. دنیا سوزی منگزار دوزسز طعامه
 ۲۰. سوز ایچنده گلین قیز هم بولمسه
 ۲۱. یوم گوزینگی قیسیب گزگین دیشینگی
 ۲۲. یازه یتسنگ اونوتماغین قیشینگی
 ۲۳. توکل ایت، تانگره تابشیر ایشینگی
 ۲۴. صبر بیلان بتر، تیز هم بولمسه
 ۲۵. مختومقلی خیال دوشیب اوزیمه
 ۲۶. کوب تماشا گلور گچر گوزیمه
 ۲۷. ایشیدانلار عیب ایتماسون سوزیمه
 ۲۸. ایل لار کمین سوزیم اوز هم بولمسه

۱۷- ت ۱، ف: نصیحت. بخ: فسافت. ل ۲: فصیحت. ل ۳: یدلین فسادلوق. ل ۴: یل یدلین فتنه لار آرتار ایامه.

۱۹- ل ۴: دنیا ایشی منگزار توز طعامه.

۲۱- ت ۲: یوم کوزینکی قسیب کزکین دمشینکنی. ع ۲: اینصیب کزکین. بخ، ع ۳: یفیب کزکین. ع ۴: آچب کزکین دیشنکی.

ع ۷: یوم کوزونکنی ایف کزکین. ل ۲: یوم کوزینکنی ایف کزکین داشنکنی. ت ۱، ل ۱: یغب کزکین. ف: یوم کوزینکی

آلغیب کزکین ایشنکی. ع ۹: یوم کوزینکنی اوفلاب کزکین داشنکنی. ب ک: یوم کوزینکنی ایفب کزکین دیشینکنی. ل ۳،

ت ۲: قنشکنی.

۲۳- ل ۳، ت ۲: ایشینکنی. ل ۴: خدایه تابشور.

۲۴- ع ۹: صبر بیلان بتر. ل ۴: صبر بله بتار.

۲۵- بخ: دوشیب خیال.

۲۶- ل ۳، ت ۲: کلوب کچر. ف: کوب تماشا گلور. ل ۴: تماشا کلوب.

۲۷- ل ۴: ایشیدانلار غیب اتمه سوزیمه.

۲۸- ل ۴: سوزیم توز.

۱. زمانه بویله دور گوزه ایلمزلار
۲. هر یگیدینگ الده باری بولمسه
۳. یوز تومن لیک سوزینگ شایه آلمزلار
۴. هر کشی نینگ اعتباری بولمسه
۵. تن بر دار قفس دور، جان بر وحشی دور
۶. تله گلان سوزلار کونگل نقشی دور
۷. اوتلی سولی تموغ آندین یخشی دور
۸. هر اولکه نینگ بر بازاری بولمسه
۹. یگ زاده لار قالدی چوپان تهرینه
۱۰. تن قچان دوز گلور یلان زهرینه
۱۱. بی باد اولوب دونسون لوپینگ شهزاده
۱۲. هر یوردینگ حاکم آری بولمسه

۱-۴ ع: کوزه آلماز لار. ت ۲، ل ۳: زمانه شوپله دور. ل ۴-۵ ده: یوق.

۲-۴ ع: ۵ ع، ۷ ع، ت ۲، ل ۳: قولده باری. بخ: هر کشی نینگ. ل ۴-۵ ده: یوق.

۳-۵ ع: یوز تومانیلیک سوزین میر آلماز لار. بخ، ت ۲، ل ۳: سوزین شایه الماز لار. ل ۴-۵ ده: یوق. ل ۲: یوز من لیک یوزین شیا.

۴-۵ ع: اول کشینک عهد باری بولمسه. ع ۹، ب م: هر یکیدینگ. ل ۳: اول کشی نینگ. ل ۴-۵ ده: یوق.

۵-۵ ع: تن بر قفس دور. ت ۱: تینیک بر قفسدور جانینک و خشدور. ل ۴-۵ ده: یوق.

۶-۵ ع: کونکل یخشی دور. ل ۴-۵ ده: یوق.

۷-۱ ت: بخ: اوتلی سولی دوزخ آندین یخشی دور. ل ۳: تاغلار آندین. ل ۴-۵ ده: یوق.

۸-۱ ع، ۱ ع، ۳ ع، ۴ ع، ۵ ع، ۷ ع، ۸ ع، ۹ ع، ب ک، ت ۲، ل ۲، ل ۳: هر یوردینگ خاکمدای بولمسه. ل ۴-۵ ده: یوق.

۹-۱ ع: بک زاده لار قالدی چوفان قهرینه. ع ۳، ل ۲: سکز اولور تور ت چوفان تهرینه. ع ۴: بک زاده لار قالور چوفان قهرینه. ل ۳، ت ۲: چوپان تینده. ل ۴-۵ ده: یوق.

۱۰-۴ ع: دوز کلتور. ع ۷: دوز کلتور. ت ۲: یلان بوینده. ل ۴-۵ ده: یوق

۱۱-ت ۱: بی باد بولوب دونار لوپینگ. ت ۲: لوپینگ اوینده. ل ۴-۵ ده: یوق.

۱۲-۱ ع، ۱ ع، ۳ ع، ۷ ع، ۸ ع، ۹ ع، ب ک، ت ۲، ل ۲، ل ۳: هر اولکانینک. ع ۲: بر حاکم اری. ع ۵: هر اولکانینک حکمی خاری بولمسه. ب م: هر یوردینگ بر حاکم. ل ۴-۵ ده: یوق.

۱۳. دنياده آنگلاردین آنگلامز كاندور
 ۱۴. بيلمز بر بلادور بيلانلار جان دور
 ۱۵. اول يگيت لار آدم تللی حيواندور
 ۱۶. سوز آنگماسه هم اقراری بولمسه
 ۱۷. يگيده يوقسزليق يمان بلا دور
 ۱۸. سوزینی دنگ دوشدين قايره ساله دور
 ۱۹. يمان قيليق دوستی دوشمان قيله دور
 ۲۰. قوريب قالسون ايل در کاری بولمسه
 ۲۱. حق هر کيمه بر يخشی يار برماندور
 ۲۲. سوزی آه دور ايچی دولی آرماندور
 ۲۳. يوز ياشاسه باش گون عمر سورماندور
 ۲۴. هر کيمينگ مناسب ياری بولمسه

۱۳- ت ۲: آنكلار آنكلامز. ل ۴: يوراکی آسمانده اولانلار سالمز بلادور.

۱۴- ب خ: بلانلار بر جاندور بلماز بلادور. ل ۲: جانددور. ل ۴: سوز بلمز مثل حيوان بلکانلار جان دور.

۱۵- ع ۵: آدم دکل حيواندور. ت ۱: اول يکت لار آدم دیکو حيوان دور. ب خ: اول آدم لار. ل ۳: آدم دالدور حيواندور. ل ۴: شويله يکت آدم.

۱۶- ع ۴: سوز آنكمارسه. ع ۵: سوز انكلامز. ل ۴: سوز انكلایوب بر اقرارده تورمسه. ت ۱: سوز آنكلامز هم اقراری بولمسه. ب خ: آنكماسه بر اقراری. ت ۲: سوز بيلماسه هم. ل ۳: سوز بولمسه هم اقرار بولمسه.

۱۷- ع ۲، ۲، ل ۴: يوقسليق. ع ۴: يوق سيلق. ل ۳، ت ۲: يکيده تابمزيق بلادور.

۱۸- ع ۲: دنکی دوشدين. ع ۵: سوزين دنک. ل ۳: دوشيندين. ت ۲: سورانسه دينک دوشلا قايره سلادور. ل ۴: سوزنی دنک دوستدان غايره سالندور.

۱۹- ع ۵: يمانلقنی دوست دوشمان قيلادور. ت ۱: دوست نی دوشمن. ع ۹: يمان قيليق دوست دوشمانی ساويدور. ل ۴: يوزنکه بلسنک قلدور.

۲۱- ع ۱: بر مناسب يار. ل ۳، ت ۲: حق کيمسه بر يخشی.

۲۲- ل ۴: ايشی تولی.

۲۳- ع ۳، ۵، ب ک، ب خ، ت ۲، ل ۳، ۲: عمر کورماندور. ل ۴: يوز يشاشه بش کون عمر کورمکاندور.

۲۴- ع ۴: هر کمک بر مناسب. ع ۹: هر کيمه مناسب. ت ۲: هر کيمنی مناسب.

۲۵. مختوم قلی حقه تابشر اوزینگی
 ۲۶. هر نامرده سارار تماغین یوزینگی
 ۲۷. درخواستیم بار، ترک ایتگین سوزینگی
 ۲۸. ناگه گِرک خریداری بولمسه

۲۵- ت ۲، ل ۳، ل ۴: اوزینکنی.

۲۶- ت ۲: یوزینک نی.

۲۷- ع ۲، ع ۳، ع ۷، ع ۸، ب ک: بو سوزینکی. ت ۱: ترکه ایله سوزینکی. ع ۹: ترخواییم بار ترک ایت کل بو سوزینکنی.
 ل ۴، ب خ: ترخواییم بار ترک ایلاکیل سوزینکنی. ت ۲، ل ۳: ترک ایت ایمدی سوزینک نی. ل ۴: بر نامرده سارغار تماغیل
 یوزینکنی.

۲۸- ت ۲: ناگا کراک ایل درکاری بولماسه.

۱. آلتیمیش یاشان یتیمیش یلقى صوفی لار
۲. آز قالیب دور آی گونینگیز باتماغه
۳. چول یرلارده تازی گورمان تلکی لار
۴. خیال ایدار یاتان شیر یوتماغه
۵. قرغه ایدار یوقدور من دیک شهبازه
۶. منگ یغلسه جواب برمز بر بازه
۷. گونه قرغیش ایدان ساری کلپزه
۸. دم چکه دور اژدرهانی یوتماغه
۹. یکه کیک یوز تورسیغه یوتدیرمز
۱۰. شیر بچه سی توقسان تلکا آتدیرمز
۱۱. اولی یلان قرق کلپزه یوتدیرمز
۱۲. قانی عقل بو ایش لاره یتماکه

- ۱-۲ ل: آلتیمیش یاش صوفیلار یتیمیش یلقى لار. ع ۳: آلتیمیش یاشان صوفیلار. ب ک، ع ۴: آلتیمیش یاشلی صوفیلار یتیمیش یلقى لار. ل ۴: آلتیمیش یاشاب یتیمیش یلقى صوفیلار. ع ۹: آلتیمیش یاشلی صوفیلار یتیمیش یلقیلار. ب خ-ده: یوق.
- ۲-۱ ع، ۱ ع، ۲ ع، ۳ ل، ۱ ل، ب ک: بلمز کوننی آز قالب دور باتماغه. ع ۴: بیلمز کونون آز قالیب دور باتماغه. ع ۴، ت ۱: آز قالیب دور آی کونینک باتماغه. ع ۹: بیلمز کونی آز قالیب دور آی یاتماغه. ب خ-ده: یوق. ل ۲: بیلمز کونی آز قالیب دور باتماغه. ل ۴: آینک کوننک باتماغه.
- ۳-۴ ع: چول دره ده تازی کورمای تیلکی لار. ل ۱: چون دراده تازی. ع ۹، ب ک: چول دره ده تازه کورمان تلکی لار. ل ۴: کورمیان. ب م: یوتماغه. ت ۱: خیا ایدار باتغان شیر یوتماغه. ل ۴: خیال ایلار یاتان شیر یوتماغه.
- ۵-۶ ب ک: قرغه دیر که یوقر بز دیک شهبازه. ع ۲، ب م: قرغه دیر کیم یوقر من دیک شهبازه. ع ۳: قرغه دیر کیم یوقدور بز دیک شهبازه. ع ۴: قرغه دیر کیم یوقاری مندک شهبازه. ت ۱: قرغه دیر کیم یوقر بز دیک شهبازه. ب خ: قرغه ایدار یوقار بز دیک شهبازه. ل ۴: قارغه آیتور کم دور یوقاری شاهبازه.
- ۶-۷ ب م: کوب یغلسه. ت ۱: جواب بر من بر بازه. ل ۴: منک یغلوب جواب برمز بر بازه.
- ۸-۹ ب م: خیال ایدار اژدرهانی یوتماغه. ل ۹-۴: یکه کیک یوز بورصقه توتدیرماز.
- ۱۰-۱۱ ب م: شیر بالاسی توقسان تلکا آتدیرمز. ل ۱: شیر ی بچه سی توقسان تیلکه آلدور(مز). ل ۴: شیر بچه سی توقسان تلکی آتدیرماز.
- ۱۱-۱۲ ع ۲، ع ۳، ع ۴، ل ۱، ل ۲: یلان کفزه. ب م: اولی یلان یوز کفزه. ت ۱: اوللی یلان کفزه. ل ۴: اولی یلان کلپازه.
- ۱۲-۱۳ ع ۳: بویشلاره. ل ۴: قانی عقلنک بو اشار که یتماکه.

۱۳. یتیمیش یاشاب یاد ایتمز لر توبه نی
 ۱۴. حرمت برله اویندارلار قحبه نی
 ۱۵. کافرلار قصد ایدیب یقسه کعبه نی
 ۱۶. منکر بارار آغاچینی ساتماغه
 ۱۷. گورینگ بو ایامی باقینگ گردش
 ۱۸. فقیره ظلم ایتماک بولدی ورزشی
 ۱۹. حق یولینده دوغری گزان درویشی
 ۲۰. قویمای دورلار اوز حالینه یاتماغه
 ۲۱. یوراگیم صبردین گیدار قراردین
 ۲۲. یمان ایشدور بوغز بولماق ار اردین
 ۲۳. بیزاره گلیب من بویله دیاردین
 ۲۴. جور بولوب من باشیم آلیب گیتماگه
 ۲۵. مختومقلی بیلدیم بختیم بی وجه دور
 ۲۶. غنیمیم گوجللی دور اقبالییم کچ دور
 ۲۷. نیتیم کعبه دور خیالییم حج دور
 ۲۸. اقراریم بار حج طوافین ایتماگه

۱۳-ع ۲: یاده سالمز توبانی.

۱۴-ب ک: بلان. ل ۲، ل ۴: خرم بله اویناتورلا.

۱۵-ب م: یقار کعبه نی. ۱۶-ل ۴: منکر کلوب. ب م، ت ۱: منکر کیدار. ب خ: منکر کلور آغاچنی.

۱۷-ع ۴: کورینک بو ایامنک بقسه گردش. ب م-ده: یوق.

۱۸-ب م-ده: یوق. ت ۱، ع ۹: ورزشی. ل ۴: جبر ظلم اتمک بولدی درویشی.

۱۹-ب م-ده: یوق. ل ۴: گزان دوغری.

۲۰-ع ۱، ع ۴، ت ۱، ب خ: قویمدی لار. ب م-ده: یوق. ل ۲: قویمای دور اوز.

۲۱-ع ۱، ت ۱: کیتدی. ب م-ده: یوق. ل ۴: انسانلر همه کبردین کندی قراردین.

۲۲-ع ۳: یمان ایشدین. ب م-ده: یوق.

۲۳-ب م-ده: یوق.

۲۴-ع ۳: باشیم آلیب یتماغه. ب م-ده: یوق. ت ۱: راضی بولدیم. ل ۴: خبر بلیب من. ب م: مختومقلی آیدور بختیم بیوجدور.

۲ ل: بیوج دور.

۲۶-ع ۴، ت ۱، ل ۱، ع ۹، ب ک، ل ۲: غیبتیم کوچلی دور. ل ۴: سویکم قوتسز اقبالییم.

۲۸-ب م: یتا بیلسام. ل ۴: حق بو یورسه حج.